

ספרי

הַבְּרִית הַחֲדָשָׁה

דיא ביכער פֿאַן נײַען בונד

(נײַעם טעסטאַמענט)

נײַ אײַבער נעצט

בערלין

געדרוקט ביי טראוויטש אונד זאהן

1912.

1851

השנה החדשה

היום יצאנו ממצרים

(היום יצאנו ממצרים)

היום יצאנו ממצרים

היום יצאנו ממצרים

היום יצאנו ממצרים

Britische und Ausländische Bibelgesellschaft.

אינהאלטס פערצייכענעם

זייטע	קאפיטעל	דף	
5	ג	28	דאס עוואנגעליום (בשורה טובה) פאן מתי (מתיתיה)
79	מ	16	דאס עוואנגעליום (בשורה טובה) פאן מרקום
128	סד, 2	24	דאס עוואנגעליום (בשורה טובה) פאן לוקס
209	קה	21	דאס עוואנגעליום (בשורה טובה) פאן יוחנן
270	קלה, 2	28	אפאסטעל געשיכטע (דיא געשיכטע פאן דיא אפאסטעל (שליחים))

דיא עפיסטעל (ברייף) פאן דעם אפאסטעל (שליח) פולוס (שאול)

352	קעו, 2	16	דער ברייף (עפיסטעל) צו דיא רומיים
383	קצב	16	דער ערשטער ברייף (עפיסטעל) צו דיא קארינטהער
413	רו	13	דער צווייטער ברייף (עפיסטעל) צו דיא קארינטער
433	ריז	6	דער ברייף (עפיסטעל) צו דיא גאלאטער
443	רכב	6	דער ברייף (עפיסטעל) צו דיא עפעזער
453	רכז	4	דער ברייף (עפיסטעל) צו דיא פיליפער
460	רל, 2	4	דער ברייף (עפיסטעל) צו דיא קאלאסער
466	רלג, 2	5	דער ערשטער ברייף (עפיסטעל) צו דיא טהעסאלאניקער
473	רלו	3	דער צווייטער ברייף (עפיסטעל) צו דיא טהעסאלאניקער
476	רלח, 2	6	דער ערשטער ברייף (עפיסטעל) צו טימאטהעאוס
484	רמב, 2	4	דער צווייטער ברייף (עפיסטעל) צו טימאטהעאוס
490	רמה, 2	3	דער ברייף (עפיסטעל) צו טיטוס
493	רמו	1	דער ברייף (עפיסטעל) צו פילעמאן
495	רמח	13	דער ברייף (עפיסטעל) צו דיא העברייער (אידען)
517	רנט	5	דער ברייף פאן דעם אפאסטעל (שליח) יעקב
			דער ערשטער ברייף (עפיסטעל) פאן דעם אפאסטעל (שליח)
525	רסג	5	פעטרוס
			דער צווייטער ברייף (עפיסטעל) פאן דעם אפאסטעל (שליח)
533	רסז	3	פעטרוס
539	רע	5	דער ערשטער ברייף (עפיסטעל) פאן דעם אפאסטעל (שליח) יוחנן
547	רעד	1	דער צווייטער ברייף (עפיסטעל) פאן דעם אפאסטעל (שליח) יוחנן
548	רעד, 2	1	דער דריטער ברייף (עפיסטעל) פאן דעם אפאסטעל (שליח) יוחנן
549	רעה	1	דער ברייף (עפיסטעל) פאן דעם אפאסטעל (שליח) יחורד
552	רעו, 2	22	דיא אנפלעקונג (חזיון) פאן יוחנן

דאס עוואנגעליום פאן מתיא

- א דער ספר היחוס פאן ישוע המשיח בן דוד בן אברהם.
- 2 אברהם האט געבארען יצחק, יצחק האט געבארען יעקב, און
- 3 יעקב האט געבארען יהודה און זיינע ברודער. און יהודה האט
- געבארען פרץ און זרח, פאן תמר און פרץ האט געבארען חצרון,
- 4 און חצרון האט געבארען רם, און רם האט געבארען עמנדב,
- און עמנדב האט געבארען נחשון, און נחשון האט געבארען
- 5 שלמון. און שלמון האט געבארען בועז פאן רחב, און בועז
- האט געבארען עובד פאן רות, און עובד האט געבארען ישי.
- 6 און ישי האט געבארען דוד המלך, און דוד המלך האט געבארען
- 7 שלומה פאן דער וועלכע איז געוועזען אוריהם ווייב, און שלמה
- האט געבארען רחבעם, און רחבעם האט געבארען אביה, און
- 8 אביה האט געבארען אסא, און אסא האט געבארען יהושפט,
- און יהושפט האט געבארען יהורם, און יהורם האט געבארען
- 9 עזיהו, און עזיהו האט געבארען יותם, און יותם האט געבארען
- 10 אחז, און אחז האט געבארען חזקיהו, און חזקיהו האט געבארען
- מנשה, און מנשה האט געבארען אמון, און אמון האט געבארען
- 11 יאשיהו, און יאשיהו האט געבארען יכניהו און זיינע ברודער,
- צו דער צייט ווען זיי זענען פערטריבען געווארען קיין גלות בבל.
- 12 און דערנאך ווען זיי זיינען פערטריבען געווארען קיין גלות בבל
- האט יכניהו געבארען שאלתיאל, און שאלתיאל האט געבארען
- 13 זרובבל, און זרובבל האט געבארען אביהוד, און אביהוד
- 14 האט געבארען אליקים, און אליקים האט געבארען עזור, און
- עזור האט געבארען צדוק, און צדוק האט געבארען יכין, און יכין
- 15 האט געבארען אליהוד, און אליהוד האט געבארען אלעזר, און

- 16 אַלעזר האט געבארען מתן, און מתן האט געבארען יעקב. און
 יעקב האט געבארען יוסף דען מאן פֿאַן מֶרֶים, פֿאַן וועלכער איז
 17 געבארען ישוע, וועלכער הייסט מִשִּׁיחַ. אזוי, אלע דורות פֿאַן
 אברהם ביז דוד זענען פֿירצען דורות, און פֿאַן דוד ביז גלות
 פֿאַן פֿירצען דורות, און פֿאַן גלות פֿאַן דעם מִשִּׁיחַ פֿירצען
 דורות. דיא געבורט פֿאַן ישוע המשיח איז געוועזען אזוי, מֶרֶים
 18 זיין מוטער איז פֿערלאבט (פֿאַרקנאָט) געווען צו יוסף און איידער
 זיי זענען ביידע אין איינעם געוועזען איז זיא געפונען געווארען
 מעוברת פֿאַן דעם רוח הקדש. אָבער יוסף איר מאן איז געוועזען
 19 איין צדיק, און האט ניט געוואלט ארויס בריינגען אויף איר איין
 שם רע, ער האט ביי זיך געדאכט זיא שטילערהייט צו פֿערלאזען.
 20 ווען אָבער ער האט ביי זיך אזוי געדאכט, אזוי האט איין מלאך
 פֿאַן גאט זיך צו איהם באוויזען אין איין חלום און געזאגט, יוסף
 בן דוד, פֿירכטע זיך ניט צו נעמען דיין ווייב מֶרֶים, דען איהר
 21 לייבעס פֿרוכט (פֿרי הבטן) איז פֿאַן דעם רוח הקדש. און זיא
 וועט איין זאהן געבארען, און דוא זאלסט איהם איין נאמען געבען
 22 ישוע, דען ער וועט רעטען זיין פֿאלק פֿאַן זייערע זינד. און דאס
 אלעס איז געשעהען, כִּדִּי עִם זֶל דערפֿילט ווערען וואס גאט
 23 האט געזאגט דורך דעם נביא וועלכער זאגט: זעהע, דיא עלמה
 וועט מעוברת ווערען און וועט געבארען איין זאהן, און זיי וועלען
 24 זיין נאמען רופֿען עמנואל, דאס הייסט: גאט מיט אונז.
 און ווען יוסף איז אויף געשטאנען פֿאַן שלאף האט ער געטאן אזוי
 וויא דער מלאך פֿאַן גאט האט איהם געהייסען און האט זיין
 25 ווייב גענומען. און ער האט איהר ניט דערקאנט ביז זיא האט
 געבארען איר זאהן דען בכור, און ער האט זיין נאמען גערופֿען ישוע.
 ווען ישוע איז געבארען געווארען אין בית לחם יהודה אין ב
 הורדוס המלך'ס טעג, נון זענען געקומען מאגער (חכמים) פֿאַן
 2 מורח לאנד קיין ירושלים און געזאגט: וואו איז דער געבארענער
 מלך פֿאַן דיא אידען? דען מיר האבען געזעהען זיין שטערען אין
 3 מורח, און מיר זענען געקומען זיך צו בוקען פאר איהם. ווען
 הורדוס המלך האט דאס געהערט איז ער דערשראקען געווארען
 4 און גאנץ ירושלים מיט איהם. און ווען ער האט איינגעזאמעלט

אלע עלסטע כהנים און סופרים פאן דעם פאלק האט ער ביי
 5 ווי געפרעגט: וואו דארף דער משיח געפארען ווערען? און ווי
 האבען צו איהם געזאגט: אין בית לחם יהודה, ווייל אזוי איז
 6 געשריבען דורך דעם נביא. און דוא בית לחם לאנד פאן יהודה
 ביסט גיט דיא קלענסטע אונטער דיא פירשטען פאן יהודה, דען
 אים דיר וועט ארויסקומען איין מושל, וועלכער וועט פירערן מין
 7 פאלק ישראל. דאמאלסט האט הורדוס גערופען דיא חכמים
 שטילערהייט און האט ביי ווי אויסגעפארשט דיא צייט ווען דער
 8 שטערען האט זיך באוויזען. און ער האט ווי געשיקט קיין בית
 לחם און געזאגט: גייט און פארשט גוט אים איבער דעם קינד,
 און ווען איהר וועט איהם געפינען גיט מיר צו וויסען, כדי איך
 9 זאל אויך קומען זיך בוקען פאר איהם. ווען ווי האבען אויסגעהערט
 דען מלך זענען ווי געגאנגען, און נון, דער שטערען, וועלכען ווי
 האבען געזעהן אין מזרח איז פאר ווי געגאנגען, ביז ער איז געקומען
 און האט זיך געשטעלט איבער דעם ארט וואו דאס קינד איז
 10 געווען. ווען ווי האבען דערוועהן דעם שטערען האבען ווי זיך
 11 זעהער געפרייט מיט גרויס שמחה. בעת ווי זיינען אריין געקומען
 אין הויז אריין האבען ווי געפונען דאס קינד מיט מרים'ן זיין מוטער,
 און זענען אנדער געפאלען און האבען זיך געביקט פאר איהם,
 און האבען אויפגעפענט זייערע אוצרות און האבען איהם געבראכט
 12 מתנות גאלד, לבונה און מור. און אין חלום האט מען ווי מדיע
 געווען, גיט אומצוקערען זיך צו הורדוס'ן און ווי זיינען געגאנגען
 13 אין זייער לאנד דורך איין אנדערען וועג. ווען ווי זיינען אנוועק
 געגאנגען, נון, האט זיך איין מלאך פאן נאטט באוויזען צו יוסף'ן
 אין חלום און געזאגט: שטעה אויף נעם דאס קינד און זיין מוטער
 און לויף אנוועק קיין מצרים, און בלייב דארט ביז איך וועל דיר
 זאגען, ווייל הורדוס וועט זוכען דאס קינד, כדי ער זאל עס
 14 פערדארבען. ער איז אויפגעשטאנען, גענומען דאס קינד און זיין
 15 מוטער אין דער נאכט, און איז געגאנגען קיין מצרים, און ער
 איז דארט געווען ביז הורדוס'ס טויט, צידערילען וואס נאטט
 האט געזאגט דורך דעם נביא, וועלכער זאגט: פאן מצרים האב
 16 איך גערופען מין זאהן. בעת הורדוס האט געזעהן, דאס דיא

- מאניער (חכמים) האבען איהם אויסגעשפּעט איז ער ועהר צארניג
געווארען, און האט געשיקט אויס'הרג'ענען אלע קינדער וועלכע
זענען געוועזען אין בית לחם און אין אלע איהרע אומגעגענדען,
פאן צוויי יאהר אלט און וועניגער, וועדליג דער צייט וואס ער
האט אויסגעפארשט פאן דיא מאניער (חכמים). דאמאלסט איז
דערפילט געווארען דאס ווארט, וואס איז דורך ירמיה הנביא
געזאגט געווארען, וועלכער זאגט: איין קול איז אין רמה געהערט
געווארען, קלאג און ביטער געוויין רחל וויינט אויף איהרע
קינדער, און זיא וויל זיך נישט געטרייסט ווערען, ווייל זיא זענען
נישט דא. וויא אבער הורדוס איז געשטארבען, אזוי האט זיך
נאטטעס מלאך באוויזען צו יוסף'ן אין חלום אין לאנד מצרים.
און זאגט שטעה אויף, נעם דאס קינד און זיין מוטער און געה
קיין ארץ ישראל, ווייל דיא וואס האבען געזוכט דאס לעבען פאן
דעם קינד זענען געשטארבען. ער איז אויפגעשטאנען האט
גענומען דאס קינד און זיין מוטער און איז געקומען קיין ארץ
ישראל. בעת ער האט אבער געהערט, דאס ארקלום קעניגט
אין יהודה אויף הורדוס זיין פאטערס ארט, האט ער מורא
געהאט צו געהן אהין, נאר מען האט איהם מודיע געווען אין חלום
איז ער געגאנגען אין דער געגענד פאן דעם לאנד גליל. און ער
איז געקומען און האט זיך באזעצט אין איין שטאט וואס מען
רופט נצרת, כדי עס זאל דערפילט ווערען, דאס וואס איז געזאגט
געווארען דורך דיא נביאים: דאס ער וועט גערופען ווערען נצרי.
אין דיוער צייט איז יוחנן המטביל געקומען און האט געפרעדיגט
(געדורשעט) אין דער מדבר יהודה. און געזאגט: מהיט תשובה,
ווייל דאס מלכות שמים איז שוין נאהענט. ער איז דער אויף
וועלכען דער נביא ישעיה האט געזאגט: איין קול רופט אויס
אין דער מדבר, ברייטעט אן דעם וועג פאן גאט, גלויבט אויס
זיינע שטעגען. דיוער יוחנן אבער האט געהאט זיין מלבוש פאן
קעמעל'האר, און איין לעדערנען גארטעל ארום זיינע לענדען, און
זיין עסען איז געווען היישריקען און ווילדער האניג.
זענען צו איהם ארויסגעגאנגען ירושלים און גאנץ יהודה, און דיא
גאנצע אומגעגענד פאן דעם ירדן. און האבען זיך דורך איהם

געטובל'ט אין ירדן, און האבען מתוודה געוועזען וייערע ויגד.
 7 ווען ער האט געזעהען, דאס פיל פאן דיא פרושים און צדוקים
 קומען צו ויין טבילה האט ער ווי געזאגט: איהר שלאנגען-קינדער,
 ווער האט דאס אייך מזהיר געוועזען, דאס איהר זאלט אנטלייפען
 8 פאן דעם צארן, וואס וועט קומען. דעריבער בריינגט פרוכט
 9 וויא עס געהערט צו תשובה. און טראגט אייך ניט ארום מיט
 דער אייגנבילדונג צו זאגען: מיר האבען איין פאטער אברהם,
 דען איך זאג אייך, דאס גאטט קען פאן דינע שטיינער אויפשמעלען
 10 קינדער צו אברהם'ן. דיא האק ליגט שוין ביי דעם ווארצעל
 פאן דיא בוימער, יעדער בויס, וועלכער ברענגט ניט קיין גוטע
 11 פרוכט, וועט מען אויסהאקען און אין פייער ווארפען. איך
 טובל אייך מיט וואסער צו תשובה, דער אבער וואס קומט נאך
 מיר איז שטארקער פאן מיר איך בין ניט ווערט ווינע שייך צו
 טראגען, ער וועט אייך טובלען מיט דעם רוח הקדש און פייער.
 12 ער האט דיא וויינדישויפעל אין ויין האנד, און ער וועט ויין שיייער
 גוט אויסרייניגען, און וועט ווינע ווייץ צונויפנעמען אין שפייכלער
 אריין, דאס שטרוי אבער וועט ער פארברענען אין איין
 13 אונפערלאשענעם פייער. דאמאלסט איז ישוע געקומען פאן
 דעם גליל צום ירדן, צו יוחנן ער זאל ויך ביי איהם טובלען.
 14 יוחנן אבער האט איהם געווערט און געזאגט: איך האב נויטיג
 פאן דיר געטובל'ט צו ווערען, און דוא ביסט געקומען צו מיר?
 15 נאר ישוע האט געענטפערט און איהם געזאגט: לאז עס יעצט
 אזוי ויין, ווייל אזוי געהער עס אונז צו דערפילען אלע גערעכטיקייט,
 16 דאמאלסט האט ער איהם געלאזט. און ווען ישוע איז געטובל'ט
 געווארען און איז באלד ארויס געקומען פאן דעם וואסער, נון,
 האבען זיך איהם אויפגעפענט דיא הימלען, און ער האט געזעהן
 וויא דער גאטטעס גייסט איז אראבענגינדערט וויא איין טויב און
 17 איז אויף איהם געקומען. און נון, איין קול פאן דעם הימל האט
 געזאגט: דאס איז מיין געליבטער זאהן, אן וועלכען איך האב
 ווילגעפאלען געפונען.

ד דאמאלסט איז ישוע געפירט געווארען פאן דעם גייסט אין דער
 2 מדבר, פדי דאס דער שטן זאל איהם אויספרובען. און נאך דעם

ויֵאָמֶר עַד הָאֵם גַּעֲפֹאֲמִס פֶּעֶרְצִיג טַעג אִין פֶּעֶרְצִיג נַעֲכֵט אִין עַר
 הִונְגֶּעֶרִיג גַּעוואַרען. אִין דַּער פֶּרֹבֶּכֶר אִין צוֹגַעֲטֶרעֲטֶען צו אִיהם, 3
 אִין הָאֵם אִיהם גַּעוואַגט: אויב דוא בִּיסֵט דַּער גַּאָטֶטֶס זָאָהן זָאָג,
 דָּאָס דִּיא שְׁמִינֶער זָאָלען בִּרוּיט ווערען. עַר אָבֶער הָאֵם 4
 גַּעֲנִטֶפֶּעֶרֶט אִין גַּעוואַגט: עִם שְׁטֵהט גַּעשְׁרִיבֶען גִּיט מִיט דַּעם
 בִּרוּיט אַלִּיין זָאל דַּער מַעֲנֵשׁ לַעֲבֹדֶן, נָאָר מִיט יַעֲדֶעס וואָרֵט,
 וואָס קוֹמֵט אַרױם פֿאַן גַּאָטֶטֶס מוֹיֵל. נָאָךְ דַּעם גַּעֲמֵט אִיהם 5
 דַּער שְׁטֵן צו דַּער הִיילִיגֶער שְׁטאַדֶט, אִין שְׁטַעלֵט אִיהם אַנִידֶער
 אויף דַּעם גַּעלֶענְדֶער פֿאַן דָּאָךְ פֿאַן דַּעם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. אִין זָאָגט 6
 צו אִיהם: אויב דוא בִּיסֵט דַּער בֶּן הָאֱלֹהִים וואָרֵף דִּיך אַרָאָב,
 דַּען עִם אִין גַּעשְׁרִיבֶען: דַּען ווִינֶע מַלְאָכִים וועט עַר בֹּאֲפִילֶען
 ווענען דִּיר, אִין אויף דִּיא הַעֲנֵד וועלֶען ווִי דִּיך טֶרָאָגֶען, בְּדִי דִּיין 7
 פֹּם זָאל ווִיך גִּיט אָנְשְׁטוּיֶסען אָן אִיין שְׁטִיין. אִין יִשׁוּעַ זָאָגט
 אִיהם, עִם אִין אויך גַּעשְׁרִיבֶען: דוא זָאָלֶסט גִּיט פֶּרֹבֶּכֶן גַּאָטֶט
 דִּיין גַּאָטֶט. אִין נָאָךְ אִיין מָאָל גַּעֲמֵט אִיהם דַּער שְׁטֵן אַרױף 8
 אויף אִיין זַעֲהַר הוִיכֶען בֹּאָרג, אִין ווִיזֵט אִיהם אַלֶּע קַעֲנִיגֶרִיכֶען
 פֿאַן דַּער וועלֵט אִין ווִייעַר הַעֲרִלִּיכֶקִיט. אִין זָאָגט אִיהם, דָּאָס 9
 אַלֶּךְ וועל אִיךְ דִּיר גַּעֲבֶען ווען דוא וועסט קִניֶען אִין בּוֹקֶען פֿאַר מִיר.
 דָּאָ זָאָגט יִשׁוּעַ צו אִיהם: אַוועק פֿאַן מִיר שְׁטֵן, עִם אִין גַּעשְׁרִיבֶען: 10
 צו גַּאָטֶט דִּיין גַּאָטֶט זָאָלֶסט דוא דִּיך בּוֹקֶען, אִין אִיהם אַלִּיין
 זָאָלֶסט דוא אָנְבַּעֲטֶען. דאָמאַלֶסט הָאֵם אִיהם דַּער שְׁטֵן אָבְנֶעלֶאָומ, 11
 אִין נון, קוֹמֶען צו אִיהם מַלְאָכִים אִין בֹּאָדִינֶען אִיהם. ווען יִשׁוּעַ 12
 הָאֵם גַּעֲהֶערֶט, דָּאָס יוֹחֲנָן אִין גַּעֲפֹאֲנֶען גַּעוואַרען אִין עַר אַוועק
 גַּענאַנגֶען קִיין גָּלִיל. אִין הָאֵם פֿאַרלֶאָזֶען נֶצְרֶת, גַּעקוֹמֶען אִין 13
 פֿאַנְעֶצֶט ווִיך אִין כְּפַר־נְחוּם וואָס אִין בִּי דַּעם יֵם אִין דַּעם גַּעֲנֶעֶנְד
 פֿאַן זְבוּלָן אִין נֶפְתָּלִי. בְּדִי עִם זָאל דַּער־פִּילֵט ווערען, וואָס אִין 14
 גַּעוואַגט גַּעוואַרען דוּרְךְ דַּעם נְבִיא יִשְׁעִיָהּ וועלכֶּער זָאָגט: דָּאָס 15
 לֶאֱנֵד זְבוּלָן אִין דָּאָס לֶאֱנֵד נֶפְתָּלִי, דַּער וועג פֿאַן יֵם, אויף יַעֲנֶער
 ווִיט יֶרֶדֶן, דָּאָס גָּלִיל פֿאַן דִּיא גוֹיִם. דָּאָס פֿאַלֶק וואָס וַיֵּצֵט אִין 16
 דַּער פִּינֶסֶטֶר, הָאֵם דַּערזַעֲהֶען אִיין גְּרוֹיֶסעס לִיכֵט, צו דִּיא וואָס
 ווִינֶען גַּעזַעֲסֶען אִין דַּעם לֶאֱנֵד, פֿאַן טוֹיט אִין אִין שְׁאָטֶען, אִין לִיכֵט
 אויפֿֿעֲנאַנגֶען. פֿאַן דַּער צִיט אִין הָאֵם יִשׁוּעַ אָנְגַּעֲפֹאֲנֶען צו 17

פֿרעדיגען און צו זאגען: טהוּם תשובה, דען דאס מלכות השמים
 איז גאנצענט. ווען ישוע איז דורך געגאנגען ביי דעם ים הגליל.
 האט ער געזעהען צוויי ברודער: שמעון, וועלכען מען רופט פֿטר
 און אנדריי זיין ברודער, דאס זיי ווארפען איין נעמץ אין ים, דען
 זיי זענען געוועזען פֿישפאנגער. און ער זאגט צו זיי: געהט מיר
 נאך, און איך וועל פֿאן אייך מאכען מענשען פאנגערס. און זיי
 האבען באלד פֿערלאזען זייערע נעמצען, און איהם נאך געגאנגען.
 און ווען ער איז פֿאן דארטן ווייטער געגאנגען האט ער געזעהען
 אנדערע צוויי ברודער: יעקב בן זבדי און זיין ברודער יוחנן, אין
 איין שיף מיט זבדי זייער פֿאטער ווען זיי האבען פֿאריכט זייערע
 נעמצען, און האט זיי גערופען. און זיי האבען באלד פֿערלאזען
 דיא שיף און זייער פֿאטער און איהם נאך געגאנגען. און ישוע
 איז ארום געגאנגען אין גאנץ גליל, געלערענט אין זייערע שולען,
 געפֿרעדיגט דיא בשורה טובה פֿאן מלכות השמים, און האט
 געהיילט אלערליי קראנקהייט און יעדער ווייטאק אונטער דעם
 פֿאלק. און אין גאנץ סוריא האט מען דערהערט פֿאן איהם, און
 זיי האבען צו איהם געבראכט אלערליי קראנקע, וועלכע האבען
 געליטען פֿאן פֿערשידענע קראנקהייטען און ווייטאקען פֿאן שדים,
 און נאכטוואנדלערס, און מיט אָפֿגענומענע גלידער און ער האט
 זיי געהיילט. און איין סך מענשען זענען איהם נאך געגאנגען פֿאן
 גליל און דעפאפולוס, און ירושלים, און יהודה און פֿאן יענער
 זייט ירדן.

ה און ווען ער האט געזעהען דעם סך מענשען איז ער ארויף
 געגאנגען אויף בארג, און ווען ער האט זיך אנדערגעזעצט
 זענען זיינע תלמידים צוגעקומען צו איהם, און ער האט זיין מויל
 אויפגעפֿענט און האט זיי געלערענט און געזאגט. זעליג זענען
 דיא ארמע אין גייסט (עניי רוח), דען זייערע איז דאס מלכות
 השמים. זעליג זענען דיא טרויערענדע, דען זיי וועלען געטרויסט
 ווערען. זעליג זיינען דיא עניים (אנפֿטמוטיגע), דען זיי וועלען
 דיא ערד ירשענען. זעליג זענען דיא וואס הונגערען און דארשטען
 נאך גערעכטיקייט, דען זיי וועלען זאט ווערען. זעליג זענען דיא
 בארעמֿהערציגע, דען זיי וועלען בארעמֿהערציקייט באקומען.

8 ועליג וענען דיא ריינע הערצער, דען ויי וועלען נאטט זעהען.
 9 ועליג וענען דיא, וואס מאכען שלום דען ויי וועלען גערופען
 10 ווערען נאטטעם קינדער. ועליג וענען דיא, וועלכע וועלען
 גערודפ'ט ווערען פאר גערעכטיגקייט. דען וייערע איז דאס מלכות
 11 השמים. ועליג וענען איהר ווען מען וועט אייך מבזה זיין, און
 יאגען, און אויף אייך אלדאסבייז אויסקלערען פאן מיינטוועגען.
 12 פרייעט אייך מיט שמחה, דען אייער שבר איז גרויס אין הימעל;
 אזוי האבען ויי גערודפ'ט דיא נביאים וועלכע זענען פאר אייך
 13 געווענען. איהר זענט דאס ואלץ פאן דער ערד, אפער ווען ואלץ
 פערלירט איהר קראפט מיט וואס קאן מען עס ואלצען? עס
 מווג שוין גאר ניט, נאר ארויס צו ווארפען דאס דיא מענשען
 14 ואלען עס צומרעטען. איהר זענט דאס ליכט פאן דער וועלט,
 איין שטאדט וואס שטעהט אויף איין בארג, קען זיך ניט בעהאלטען.
 15 אויך צינדעט מען נישט אן קיין ליכט, דאס מען זאל עס שטעלען
 אונטער איין בלי, נאר אויף איין לייכטער, און עס לייכט
 16 פאר אלעמען וועלכע זיינען אין הויז. אייער ליכט זאל אזוי
 לייכטען פאר מענשען, דאס ויי ואלען זעהען אייערע מעשים טובים
 17 און ואלען לויבען אייערען פאטער וואס איז אין הימעל. דענקט
 ניט, דאס איך בין געקומען צערשטערען דיא תורה אדער דיא
 נביאים; ניט צערשטערען בין איך געקומען, נאר צו דערפילען
 18 (למלאות). דען באמת זאג איך אייך, ביז הימעל און ערד וועט
 פארגעהן וועט איין יוד, אדער איין שטריכעלע פאן דער תורה
 19 ניט פארגעהן, ביז עס וועט ניט אלעס דערפילט ווערען. דעריבער,
 ווער עס וועט צערשטערען איינע פאן דיא גרינגסטע מצות און
 וועט דאס זעלבע לערנען אנדערע מענשען, דער וועט פאר דעם
 גרינגסטען געצעהלט ווערען אין מלכות השמים און דער וואס
 וועט טאן און לערנען ויי, דער וועט גרויס הייסען אין דאס מלכות
 20 השמים. דען איך זאג אייך, אויב אייערע צדקות וועט ניט זיין
 מעהערער פאן דיא סופרים און פרושים'סע צדקות, וועט איהר
 21 ניט קומען אין דאס מלכות השמים. איהר האט געהערט, דאס
 עס איז געזאגט געווארען צו דיא אלטען: לא תרצח (דוא זאלסט
 22 ניט מייטען), און ווער עס וועט מייטען מוז גע'משפט ווערען. איך

אָבער זאג אייך, דאס יעדער וועלכער וועט צארנען אויף זיין
ברודער מוז געמשפּט ווערען, און ווער עס רופט זיין ברודער
ריקא, מוז שטעהן פאר דיא סנהדרין, און ווער עס וועט רופען
נאך דער פאלט אריין אין דעם פייער פאן גיהנם, דעריבער, 23
ווען דוא ביסט מקריב איין קרפן אויף דעם מזבח און דארטען
וועסט דוא דרך דערמאנען, דאס דייער איין ברודער האט עטוואס
געגען דיר, לאז איבער דארטען דיין קרפן פאר דעם מזבח, 24
און געהע פריהער בעט דרך איבער מיט דיין ברודער, און
דאמאלסט קום און ווי מקריב דיין קרפן, פערגלייך דרך מיט 25
דיין געגנער באלד, כל זמן דוא ביסט נאך מיט איהם אין וועג,
דאס דיין געגנער זאל דרך נישט איבערגעבען צו דעם
ריכטער, און דער ריכטער וועט דרך איבערגעבען צו דעם דייער, 26
און דוא וועסט געווארפען ווערען אין דער תפיסה, באמת זאג
איך דיר, דוא וועסט פאן דארטען נישט ארויסגעהען, ביז דוא וועסט
באצאלען דיא לעצטע פרוטה, איהר האט געהערט, דאס עס 27
איז געזאגט געווארען צו דיא אלטען: לא תנאף (דוא זאלסט נישט
מנאף ווין), איך אָבער זאג אייך, דאס יעדער ווער עס קוקט 28
אויף איין אשה, כדי צו געלוקטען איהר, דער האט זיא שוין מנאף
געווען אין ווין הארצען, און אויב דיין רעכטע אויג שטרויכעלט 29
דרך, רייס עס ארויס און ווארף עס אוועק פאן דיר, דען פאר
דיר איז בעסער, דאס איינע פאן דייע גלידער זאל פערלארען
געהען, און נישט דיין גאנצער גוף זאל געווארפען ווערען אין
גיהנם, און ווען דיין רעכטע האנד שטרויכעלט דרך, אזוי האק 30
זיא אב און ווארף זיא אוועק פאן דיר, דען פאר דיר איז בעסער
איינע פאן דייע גלידער זאל פערלארען געהען, און נישט דיין
גאנצער גוף זאל געווארפען ווערען אין גיהנם, אויך איז געזאגט 31
געווארען, דאס ווער עס לאזט אוועק ווין ווייב, זאל ער איהר איין
גט געבען, איך אָבער זאג אייך, ווער עס לאזט ווין ווייב אוועק, 32
אויסער פאר זנות, דער מאכט זיא פאר איינע נואפת, ווער עס
האט חתונה מיט איין גרושה דער איז איין נואף, נאך האט איהר 33
געהערט, דאס צו דיא אלטען איז געזאגט געווארען: דוא זאלסט
נישט שווערען פאלש, און דוא זאלסט מקיים ווין צו גאט דייע

34 שְׂבוּעַת. אִיךְ אָבְעֶר זָאג אִיךְ, אִיהֶר זָאָלְט נָאָר נִיט שְׂוֹעֶרֶען,
 35 נִיט בִּי דַעַם הִימַעַל, וְוִייל עֶר אִיז גַּאטְטֶעס מַהֲרָאן. נִיט בִּי
 דַעַר עֶרֶד, וְוִייל וִיא אִיז וִיין פּוֹסֶפֶענקֶעל, און נִיט בִּי יְרוּשָׁלַיִם,
 36 וְוִייל עַם אִיז דִיא שְׂטָאָרְט פֿאַן דַעַם גְּרוֹיִסֶען קֶענִיג. אִיךְ זָאָלְט
 דִוא נִיט שְׂוֹעֶרֶען בִּי דִיין קָאפֿף, וְוִייל דִוא קֶענֶסְט נִיט אִיין
 37 אִינִיציגֶע הָאָר וְוִיט אָדַער שְׂוֹאָרֶץ מֶאכֶען. נָאָר לָאז אִייעֶר
 38 וְוֶאָרְט וִיין יֵא יֵא, נִיין נִיין, און וְוֶאָס מַעֲהֵר אִיז שְׁלֶעכְט. אִיהֶר
 הָאָט גֶעֱהֶעֱרֶט, דָאָס עַם אִיז גֶעזָאָגְט גֶעוואָרֶען: אִיין אִוִיג פֿאַר אִיין
 39 אִוִיג, אִיין צָאן פֿאַר אִיין צָאן. אִיךְ אָבְעֶר זָאג אִיךְ, אִיהֶר זָאָלְט
 אִיךְ נִיט שְׁטַעלֶען גֶענֶען דַעַם בָּעז, נָאָר ווען, ווער עַם וועט דִיר
 שְׁלָאָנֶען אִין דִיין רַעכְטֶער בָּאק, בָּאט אִיהֶם אִיךְ דִיא אַנְדֶערֶע
 40 אָן. און ווער עַם וועט וועלֶען מִיט דִיר זיך מִשְׁפָּטִין, בְּדִי
 אַוועקצונעמען בִּי דִיר דַעַם רָאק, גִיב אִיהֶם אַוועק אִיךְ דַעַם
 41 מֶאנְטֶעל. און ווען אִינער וועט דִיך נויטען צו לויפֶען מִיט אִיהֶם
 42 אִיין מִייל, גֶעהֶע מִיט אִיהֶם צוויי. דַעַם וועלכֶער בַּעַט פֿאַן דִיר
 גִיב, און פֿאַן דַעַם וואָס וויל בִּי דִיר לִייען, קֶעהֶער דִיך נִיט
 43 אַוועק. אִיהֶר הָאָט גֶעֱהֶעֱרֶט, דָאָס עַם אִיז גֶעזָאָגְט גֶעוואָרֶען:
 זָאָהָבֶת לַרַעַף (דִוא זָאָלְט דִיין נַעבֶען מַענְשֶען לִיבֶען) און דִיין
 44 שוֹנָא פֿינֶדֶר הָאָפֶען. אִיךְ אָבְעֶר זָאג אִיךְ, לִיבֶט אִייעֶרע שוֹנָאִים,
 בַּענְשֶׁט דִיא וואָס שִׁלְטֶען אִיךְ; מַהוּט גוֹטֶעס צו דִיא וואָס
 הָאָסֶען אִיךְ, און בַּעמֶט פֿאַר דִיא וועלכֶע זַענֶען אִיךְ מְבֹזָה און
 45 רוֹדֶפֶן אִיךְ. בְּדִי אִיהֶר זָאָלְט וִיין קִינְדֶער פֿאַן אִייעֶר פֿאַטֶער
 אִין הִימַעַל, דַען עֶר לָאָסְט וִיין זָאָנֶע אִוִיף גֶעהֶען אִיבֶער דִיא
 שְׁלֶעכְטֶע און אִיבֶער דִיא גוֹטֶע, און רַעגֶענֶט אִיבֶער צִדִיקִים און
 46 רָשָׁעִים. דַען ווען אִיהֶר וועט לִיבֶען דִיא וואָס לִיבֶען אִיךְ, וואָס
 פֿאַר אִיין שְׂכֵר קוֹמֶט אִיךְ? מַהוּען דַען נִיט דִיא מוֹכְסִים אִיךְ
 47 דִיא זַעלְבֶע? און ווען אִיהֶר גֶעֲרִיסְט נור אִייעֶרע בְּרִידֶער, וואָס
 פֿאַר אִיין בַּעזָאָנְדֶערֶם מַהוּט אִיהֶר? מַהוּען דַען נִיט דִיא גוֹים
 48 אִיךְ אַזוי? דַעֲרִיבֶער וִיט פֿאַלֶלְקֶאמֶמֶנֶע, אַזוי וִיא אִייעֶר פֿאַטֶער
 אִין הִימַעַל אִיז פֿאַלֶלְקֶאמֶמֶען.

הִיטֶעט אִיךְ, דָאָס אִיהֶר זָאָלְט אִייעֶר גֶערַעכְטִיגִיט נִיט ו
 טָאן פֿאַר לִיטֶען, בְּדִי וִי זָאָלֶען אִיךְ זַעהֶען, ווען אַנְדֶערס וועט

איהר קיין שִׁכַּר נִיט הָאָבֶען פֿאַן אַייער פֿאַטער אין הימֶעל.
 2 דַּעריבער ווען דוא מְהוּסְט צִדְקָה וְאַלְסְט דוא נִיט אויס־טְרוּמִיטֶערען
 פֿאַר דיר, אַזוי ווִיָּא דִּיא חֲנָפִים מְהוּען אין דִּיא שוּלֶען און אין דִּיא
 גֶאסֶען, כְּדִי מְעַנְשֶׁן וְאַלֶען ווִי לויבֶען, בְּאַמֶּת זאג איך אִיךְ, וַיִּי הָאָבֶען
 3 שוין וַיַּיֶּער שִׁכַּר. דוא אָבֶער ווען דוא נִיסְט צִדְקָה, לֹאז דִּיין
 4 לִינְקֶע האַנד נִיט ווִיסֶען וואס דִּיא רַעכְטֶע מְהוּט. כְּדִי דִּיין צִדְקָה
 וְאַל ווִין אין פֿאַרְבֶּאַרְנֶענעם, און דִּיין פֿאַטער, וועלכֶּער זעהט
 5 וואס איז פֿערבֶּאַרְנֶען, וועט דִּיך בֶּאַלוינֶען עפֿענט־לִיךְ. און ווען
 דוא מְהוּסְט תְּפִלָּה, וַיִּי נִיט ווִיָּא דִּיא חֲנָפִים, דען וַיִּי הָאָבֶען לִיב
 מִתְּפִלָּל צו ווִין ווען וַיִּי שְׁמַעְהֶען אין דִּיא שוּלֶען און אויף דִּיא
 גֶאסֶען ווִינְקֶלֶען, כְּדִי מְעַנְשֶׁן צו ווִיזֶען, בְּאַמֶּת זאג איך אִיךְ וַיִּי
 6 הָאָבֶען שוין וַיַּיֶּער שִׁכַּר. דוא אָבֶער ווען דוא ווִילְסְט מִתְּפִלָּל
 ווִין, גֶּעֱהֶע אין דִּיין צִימֶער אַרִיין, און מֵאָך צו דִּיין מְהִיר, וַיִּי
 מִתְּפִלָּל צו דִּיין פֿאַטער, וועלכֶּער איז פֿאַרְבֶּאַרְנֶען, נון, דִּיין
 פֿאַטער וועלכֶּער זעהט וואס איז פֿערבֶּאַרְנֶען, וועט דִּיך בֶּאַלוינֶען
 7 עפֿענט־לִיךְ. און ווען איהר זענט מִתְּפִלָּל פֿלוי־דֶּערט נִיט ווִיָּא דִּיא
 גוִים, ווִייל וַיִּי דַּענְקֶען דורך וַיַּיֶּערע ווערשֶׁער מאַכֶּעריי וועט מֶען
 8 וַיִּי דַּערהֶערען. דַּעריבער, גִּלְיִכְט אִיךְ נִיט צו וַיִּי, ווִייל אַייער
 פֿאַטער ווִיִּסְט וואס איהר בַּעֲדֶאַרְפֶּט נאך אִיידער איהר בַּעֲטֶעמט
 9 פֿאַן איהם. דַּעריבער בַּעֲטֶעמט אַזוי: אונזער פֿאַטער אין הימֶעל
 10 גֶעֱהִילִיגְט זאל ווערען דִּיין נֶאמֶען. דִּיין מְלוּכָה זאל קומען, דִּיין
 רָצוֹן זאל גֶעשֶׁעֶהען ווערען אויף דער עֶרֶה, אַזוי ווִיָּא אין הימֶעל.
 11 אונזער טֶעג־לִיךְ בְּרוּיט גִיב אונז היינט. וַיִּי מוֹחֵל אונזערע שוּלְדֶען
 12 אַזוי ווִיָּא מִיר זענען מוֹחֵל דִּיא, וועלכֶּע זענען אונז שוּלְדִיג. און
 13 בַּרְעֲנֵג אונז נִיט צו קיין נֶסִיזֶן, נור וַיִּי אונז מִצִּיל פֿאַן דַּעם בַּעז.
 14 (דען דִּיין איז דִּיא מְלוּכָה און דִּיא גְבוּרָה און דִּיא הַעֲרִלִיכְקִיט
 אויף אַיִיבִיג אָמֶן.) דען, אויב איהר וועט מוֹחֵל ווִין דִּיא מְעַנְשֶׁן
 וַיַּיֶּער פֿעלֶער, אַזוי וועט אַייער פֿאַטער אין הימֶעל אִיךְ אויך
 15 מוֹחֵל ווִין. אָבֶער ווען איהר וועט דִּיא מְעַנְשֶׁן וַיַּיֶּערע פֿעהלֶער
 נִיט מוֹחֵל ווִין, אַזוי וועט אַייער פֿאַטער אין הימֶעל אִיךְ אויך נִיט
 16 מוֹחֵל ווִין אַייערע פֿעהלֶער. און ווען איהר פֿאַסט, וַיִּיט נִיט
 טְרוּיעֶריג, אַזוי ווִיָּא דִּיא חֲנָפִים וועלכֶּע מאַכֶּען אִיין קְרוֹמֶען פֿגִים.

כדי ויד דיא מענשען פארצושטעלען מיט וייער פאסטען; באַמט
17 זאג איך אייך, דאס ווי האבען שוין וייער שׂכר. דוא אָבער ווען
דוא פאסט, זאלב דיר דיין קאפּאָ און וואס דיר אָב דיין פנים.
18 כדי ניט דיא מענשען ויד פארצושטעלען מיטען פאסטען, נאר
דיין פאטער, וועלכער איז פארבארגען, און דיין פאטער וועלכער
זעהט וואס איז פארבארגען, וועט דיר עפענטליך באלוינען.
19 זאמעלט אייך ניט קיין אוצרות אויף דער ערד וואו דיא מאל
און ראסט פארדארבען, און וואו גנבים גראבען ויד אונטער און
20 גנבענען. נור זאמעלט אייך אוצרות אין הימעל, וואו דיא מאל
און ראסט פארדארבען ניט, און וואו גנבים גראבען ויד ניט אונטער
21 און גנבענען ניט. ווייל וואו אייער אוצר איז, דארט וועט אייער
22 הארץ אויך ווין. דאס אויג איז דאס ליכט פאן דעם גוף, דעריבער
אויב דיין אויג וועט זיין ליכטיג, אזוי וועט דיין גאנצער גוף
23 ליכטיג ווין. נאר אויב דיין אויג טויג נישט, אזוי וועט דיין גאנצער
גוף פינסטער ווין, דעריבער, ווען דאס אינעווייניגסטע ליכט אין דיר
ווערט צום פינסטערנים, וויא גרויס מוז דיא פינסטערנים ווין!
24 קיינער קאן ניט צוויי העררן דינען, דען אדער ער וועט איינעם טריי
זיין און דעם אנדערען פעראכטען, אדער ער וועט צו איינעם ווין
מיטען גאנצען הארצען, און דער אנדערער וועט ביי איהם קיין
ווערט ניט האבען; איהר קאנט ניט דינען גאט און דעם ממון.
25 דעריבער זאג איך אייך, דאגהעט ניט פאר אייער לעבען, וואס וועט
איהר עסען און וואס וועט איהר טרינקען, און פאר אייער גוף, מיט
וואס וועט איהר ויד אנקליידען? איז דען דאס לעבען ניט מעהרער
26 פאן עסען, און דער גוף פאן דעם מלבוש. קוקט אויף דיא פייגלען
פאן הימעל, ווי וויען ניט, שניידען ניט, פערזאמלען ניט אין
שפייכלערס, און אייער פאטער אין הימעל איז ווי מפרנס: זענט
27 איהר דען ניט פיל בעסער פאן ווי? און ווער פאן אייך איז אין
שטאנד דורך ווין זארג ווין לעבענס לענגע צו צוועצען איין אייל?
28 און ווענען מלבושים, פאר וואס דאגהעט איהר, זעהט אויף דיא
ליליען אין פעלד וויא אזוי ווי וואכסען, ווי ארבייטען ניט און
29 שפינען ניט. נור איך זאג אייך, דאס אויך שלמה, אין ווין גאנצער
הערליכקייט איז ניט געווען אזוי אנגעטאן וויא איינע פאן דויע.

30 ווען גראז פאן דעם פעלד, וואס היינט איז עס דא און מארגען
 וועט עס געווארפען ווערען אין אייווען קליידעט גאטט אזוי,
 31 וויפיל מעהערער אייך, קליין גלויביגע? דעריבער זאגט ניט,
 און זאגט ניט, וואס וועלען מיר עסען? אדער וואס וועלען מיר
 טרינקען? מיט וואס וועלען מיר ויך אנקליידען? ווייל דאס
 אלעס זוכען דיא גוים, ווייל אייער פאטער אין הימעל ווייסט
 32 דאס איהר דינעם אלץ בעדארפט. זוכט צום ערשטען דאס
 מלכות אלהים און וויינע גערעכטיגקייט, און דאס אלעס וועט
 33 אייך צוגעגעבען ווערען. דעריבער, זאגט ניט אויף דעם
 מארגענדיגען טאג, דען דער מארגענדיגער טאג וועט פאר ויך
 אליין זארגען, יעדער טאג האט גענוג וויינע פלאגען.
 1 2 משפט ניט, בדי איהר זאלט ניט געמשפט ווערען. דען מיט
 דעם משפט וואס איהר משפט וועט איהר געמשפט ווערען;
 און מיט וואס פאר איין מאס איהר מעסט וועט מען אייך אויך
 3 מעסטען. און פארוואס דערזעהסט דוא דאס שפענדעל אין דיין
 ברודערס אויג, און באמערקסט ניט איין באלקען אין דיין אויג?
 4 און וויא זאגסט דוא דיין ברודער: לאז מיר איר וויל דיר
 ארויסנעמען דאס שפענדעל פאן דיין אויג, און זעה, אין דיין
 5 אייגענע אויג איז איין באלקען? דוא הונף, פריהער נעם ארויס
 דעם באלקען פאן דיין אויג, און דערנאך מענסט דוא זעהען וויא
 6 ארויס צונעמען דאס שפענדעל פאן דיין ברודערס אויג. גיט
 ניט קיין הייליגקייט דיא הינד, און ווארפט ניט אייערע פערעל
 פאר דיא חזורים, בדי ווי זאלען ווי אפילו מיט וייערע פיס גיט
 צוטרעטען, און וועלען ויך אומקעהרען און וועלען אייך צערייסען.
 7 בעט, און עס וועט אייך געגעבען ווערען, זוכט, און איהר וועט
 8 געפינען. קלאפט אן, און מעי וועט אייך אויפגעפענען. דען יעדער
 וואס בעט איז מקבל, און וואס זוכט געפינט, און דער וואס
 9 קלאפט אן דעם עפענט מען אויף. איז דא צווישען אייך איין מענש,
 וועלכער ווען ויין זאהן וועט בעטען ביי איהם ברויט, וועט ער
 10 איהם געבען איין שטיין? און ווען ער וועט בעטען ביי איהם
 11 פיש, וועט ער איהם געבען איין שלאנג? דעריבער, ווען איהר
 וואס איהר זענט שלעכטע, קאנט איהר געבען גוטע מתנות צו

אייערע קינדער, וויפיל מער וועט אייער פאטער אין הימעל געבען
 גוטעס צו דיא וואס זיי בעטען פאן איהם. דעריבער, אלעסדינג 12
 וואס איהר ווילט דאס לייט זאלען אייך טאן, טהוט איהר אויך
 זיי, דען דאס איז דיא תורה און נביאים. געהט אריין דורך דעם 13
 ענגען טויער, ווייל גרויס איז דער טויער און ברייט איז דער וועג,
 וועלכער פיהרט צום פערדארבען און פיל זיינען דיא וועלכע
 געהען דורך איהם. און וויא איינג איז דער טויער און שטאל איז 14
 דער וועג, וואס פירט צום לעבען און ווייניג זענען דיא וועלכע
 געפינען איהם. היטעט אייך פאר דיא פאלשע נביאים, וועלכע 15
 קומען צו אייך אין שאפענע קליידער, אינעוועניג אבער זענען זיי
 רייסענדע וועלף. איהר וועט זיי דערקענען אן זייערע פרוכט, 16
 קלייבט מען דען אב פאן איין דארענבוים וויינמרויבען, אדער
 פייגען פאן דיסטעלן? אזוי יעדער גוטער בוים בריינגט ארויס 17
 גוטע פרוכט, און דער פוילער בריינגט ארויס שלעכטע פרוכט.
 איין גוטער בוים קאן ניט ארויסבריינגען שלעכטע פרוכט, און 18
 איין פוילער בוים קאן ניט ארויסבריינגען גוטע פרוכט. און יעדער 19
 בוים וואס ברענגט ניט ארויס גוטע פרוכט, ווערט אויסגעהאקט
 און געווארפען אין פייער אריין. דעריבער, אן זייער פרוכט וועט 20
 איהר זיי דערקענען. ניט יעדער וואס זאגט צו מיר, הערר! הערר! 21
 וועט אריין קומען אין מלכות השמים, נור דער וואס טהוט דעם
 רצון פאן מיין פאטער אין הימעל. פיל וועלען צו מיר זאגען 22
 אין יענעם טאג, הערר! הערר! האבען מיר דען ניט אין דיין
 נאמען נבואות געזאגט, און אין דיין נאמען שדים פערטריבען און
 אין דיין נאמען האבען מיר פיל וואונדער געטאן? דאמאלסט וועל 23
 איך זיי מודיע זיין און זאגען: איך האב אייך קיין מאל ניט געקאנט,
 אוועק פאן מיר איהר בעלי עולה. דעריבער, יעדער ווער 24
 עס הערט דיע מינע ווערטער און וועט זיי טאן, וועל איך איהם
 גלייכען צו איין מאן איין חכם, וועלכער האט געבויט זיין הויז
 אויף איין שטיין. און רענען איז געגאנגען, דיא מייכען זיינען 25
 געקומען, דיא ווינדען האבען געווייהעט און האבען דאס הויז
 געשטויסען, און עס איז אבער ניט אומגעפאלען, ווייל עס איז
 געגרינדעט אויף איין שטיין. און יעדער וואס ער הערט דיע 26

מיינע ווערטרער, און, וועט זיי ניט טאן וועט זיין גלייך צו איין מאן
 27 איין נאר, וועלכער האט געבויט זיין הויז אויף זאמד. און איין
 רעגען האט גענאסען, טייכען זיינען געקומען, און דיא ווינדען
 האבען געווייהעט און האבען געשלאגען אן דאס הויז, און עס איז
 28 אומגעפאלען, און זיין פאל איז וויער גרויס געוועזען. און ווען
 ישוע האט געענדעט צו ריידען דיזע ווערטרער, האט זיך דאס פילע
 29 פאלק געהר פערוואונדערט אויף זיין לעהרע. דען ער האט
 זיי געלערענט וויא איין מאן, וועלכער האט דיא גאנצע מאכט,
 ניט וויא דיא סופרים.

ח ווען ער איז אראב געגאנגען פאן דעם בארג זיינען איהם נאך
 2 געגאנגען איין סך פאלק. און נון, איז צוגעקומען איין קרעציגער,
 און האט זיך צו איהם געבוקט און געזאגט, מיין הערר! ווען דוא
 3 ווילסט קאנסט דוא מיד ריין מאכען. ישוע האט אויסגעשטרעקט
 זיין האנד האט איהם אנגערירט, און געזאגט איך וויל, ווער ריין.
 4 און ער איז באלד ריין געווארען פאן זיין קרעץ. און ישוע האט
 איהם געזאגט: זעה, זאלסט קיינעם ניט דערציילען, נור געה, און
 ווייז דיך פאר דעם כהן און בריינג איין קרבן וויא משה האט
 5 באפוילען פאר איין עדות צו זיי. און ווען ישוע איז אריינגעקומען
 קיין כפר נחום, אזוי איז צוא איהם צוגעגאנגען איין הויפטמאן און
 6 האט איהם געפעטען און געזאגט: מיין הערר! מיין דינער ליגט
 אין מיין הויז מיט אפגענומענע גלידער און האט גרויס ווייטאק.
 7 ישוע זאגט איהם, איך וועל קומען און וועל איהם אויסהיילען. און
 דער הויפטמאן האט איהם געענטפערט און געזאגט: מיין הערר!
 איך בין ניט ווערט דאס דוא זאלסט קומען אונטער מיין דאך, אבער
 9 זאג נור איין ווארט און מיין דינער וועט געהיילט ווערען. דען אויך
 איך בין איין אונטערגעגעפענער מאן, האב איך דאך אונטער מיר
 סאלדאטען, צו איינעם זאג איך געה, און ער געהט, און צו דעם
 אנדערען, קום, און ער קומט, אויך צו מיין דינער טהוע דאס און
 10 ער טהוט. ווען ישוע האט דאס געהערט האט ער זיך געווינדערט
 און געזאגט צו דיא וועלכע זענען איהם נאך געגאנגען: באמת זאג
 איך אייך אפילו אין דיא ישראל האב איך אועלכען גלויבען ניט
 11 געפינען. און איך זאג אייך, דאס פילע וועלען קומען פאן מזרח

און מערב און וועלען ביים טיש וויצען מיט אברהם יצחק און יעקב
 אין מלכות השמים. אבער דיא קינדער פאן דער מלוכה וועלען
 ארויסגעווארפען ווערען צו דער אויסוועניגסטע פינסטערניס;
 דארט וועט זיין קלאג און ציין קריטצענעס. און ישוע האט געזאגט
 דעם הויפטמאן: געה, און וויא דוא האסט געגלויבט, אזוי וועט עס
 דיר געשעהען. און זיין דינער איז אין דער שעה געזונד געווארען.
 ווען ישוע איז געקומען אין פטרים הויז האט ער געזעהען וויא זיין
 שוויגער ליגט קראנק אויף איין קדחת. אזוי האט ער אנגערירט
 איהר האנד, און דער קדחת האט זיא אפגעלאזען, און זיא איז אויף
 געשטאנען און האט זיי באדינט. און ווען עס איז נאכט געווארען
 האט מען צו איהם געבראכט פיל, וואס דיא שדים האבען זיי
 געפאלען, און ער האט ארויסגעטריבען דיא רוחות דורך דאס
 ווארט, און האט געהיילט אלע קראנקע. כדי צו דערפילען דאס
 וואס עס איז דורך דעם נביא ישעיה געזאגט געווארען, וועלכער
 זאגט: ער האט גענומען אויף זיך אונזער קראנקהייט, און האט
 געליטען אונזערע ווייטאקען. ווען ישוע האט דערזעהען פיל
 פאלק ארום זיך, האט ער געהייסען אריבערשיפען זיך אויף יענער
 זייט ים. דאמאלסט איז איין סופר (תלמיד חכם) צו געקומען און
 האט איהם געזאגט, רבי! איך וויל דיר נאך געהען וואוהין דוא
 ווילסט געהען. און ישוע זאגט איהם: פוקסען האבען לעכער, און
 פייגלען פאן הימעל געסטען, אבער דער פן אדם האט ניט וואו
 אנדער צולייגען דעם קאפף. און איין אנדערער פאן זיינע
 תלמידים האט איהם געזאגט: הערר! ערלויב מיר צוגעהן פריהער
 מקבר זיין מיין פאטער. אבער ישוע זאגט איהם, געה מיר נאך,
 לאז דיא מתים, דאס זיי זאלען מקבר זיין וויערע מתים. און ווען
 ער איז אריין געגאנגען אין שיף, זיינען זיינע תלמידים איהם נאך
 געגאנגען. און נון, איז איין גרויסער שטורעם געווארען אויפען ים,
 אזוי דאס דיא שיף איז מיט דיא וועלען באדעקט געווארען;
 ער אבער האט געשלאפען. דאמאלסט זענען זיינע תלמידים
 צוגעגאנגען צו איהם און האבען איהם אויף געוועקט און געזאגט:
 הערר! זיי אונז מציל, מיר ווערען פארלארען. און ער זאגט זיי:
 וואס זענט איהר אזעלכע שרעקעדיגע? קליין גלויביגע! נאך דעם

איז ער אויף געשטאנען, און האט אנגעשריגען אויף דעם וויינד און
 דעם ים, און עס איז געווארען איין גרויסע שטילקייט. און דיא 27
 לייט האבען זיך פערוואונדערט און געזאגט, וואס פאר איין מאן
 איז ער, דאס אויך דער וויינד און דער ים געהארקען איהם? און 28
 ווען ער איז אנגעקומען אויף דער אנדערער זייט ים אין דיא לאנד
 פאן דיא גרגשים, האבען איהם באגעגענט צוויי מענטשען, וואס אין
 זיי זענען געוועזען שדים, זיי זיינען אנגעקומען פאן דעם בית הקברות,
 און זיינען געוועזען זעהער פירכטערליך, אזוי דאס מען האט ניט
 געקאנט אויף דעם וועג דארטען פערביי געהען. און נון, האבען 29
 זיי געשריגען און געזאגט: וואס ווילסט דוא פאן אונז ישוע נאטמעס
 זאהן? ביסט דוא געקומען פאר דערצייט אונז צו מאטערעז?
 און ווייט פאן זיי האט זיך געפיטערט איינע העערדע פאן פיל חורים. 30
 און דיא שדים האבען איהם געבעטען, ווען דוא ווילסט אונז
 ארויסטרייבען, שיק אונז אריין אין דער העערדע (שטאדע) חורים. 31
 און ער האט זיי געזאגט, געהט, און זיי זיינען ארויסגעגאנגען און
 אריין אין דער שטאדע חורים. און נון, האט זיך דיא גאנצע שטאדע
 חורים אראפגעווארפען פאן איין משיפונדיגען ארט אין ים אריין, 32
 און זיי זיינען אומגעקומען אין וואסער. דיא הירטען זענען
 אוועקגעלאפען, און זיינען געקומען אין שטאדט דערציילט אלץ, 33
 און אויך וואס עס איז געשעהען מיט דיא וואס אין זיי זענען שדים
 געוועזען. און נון, איז דיא גאנצע שטאדט אנטקעגען געגאנגען 34
 צו ישוע, און ווען זיי האבען איהם געזעהען, האבען זיי געבעטען,
 דאס ער זאל אוועקגעהען פאן זייערע גרענעצען.
 דאמאלסט איז ער אריין געגאנגען אין איין שיף און האט זיך
 אריבערגעשיפט, און איז געקומען אין זיין שטאדט. נון האט מען
 צו איהם געבראכט איינעם מיט אפגענומענע גלידער, וויא ער
 איז אין איין בעט געלעגען: און ווען ישוע האט געזעהן זייער אמונה
 האט ער געזאגט צו דעם מיט דיא אפגענומענע גלידער: זיי 3
 געטרויסט מיין זאהן, זיינע זינד זענען דיר פערגעבען. אייניגע
 פאן דיא סופרים האבען ביי זיך געדאכט, ער לעסטערט נאטט.
 ישוע אבער וואס האט ארויסגעזעהען זייערע מחשבות האט 4
 געזאגט: ווארום דענקט איהר שלעכטס אין זייערע הערצער?

- דען וואס איז לייכטער צו זאגען. דייע חטאים זענען דיר פערנעבען, 5
אדער צו זאגען שטעהע אויף און געה. נור כדי איהר זאלט וויסען, 6
דאס דער בן אדם האט ממשלה אויף דער ערד מוחל צו זיין
חטאים, דאמאלסט זאגט ער צו דעם מיט דיא אפגענומענע
גלידער: שטעה אויף נעם דיין בעט און געה אהיים. און ער איז 7
אויפגעשטאנען און געזאגט אהיים. און ווען דאס פאלק האט 8
דאס געזעהן האבען זיי זיך געוואונדערט און געלויבט גאט, וואס
ער האט אזוי איין מאכט געגעבען צו מענשען. ווען ישוע איז פאן 9
דארט אוועקגעגאנגען, האט ער דערזעהן איין מענשען, וועלכער
איז געזעסען דארט וואו מען נעמט אב מכם, זיין נאמען איז געוועזען 10
מתי, און ער האט צו איהם געזאגט: געה מיר נאך, און ער איז
אויפגעשטאנען און איז איהם נאכגעגאנגען. און עס האט זיך 11
געמאכט, ווען ער איז אין איין הויז ביים טיש געזעסען, זענען פיל
מוכסים (צאלנעמער) און זינדער געקומען און געזעצט זיך צום
טיש מיט ישוע'ן און זיינע תלמידים. ווען דיא פרושים האבען 12
דאס געזעהן, האבען זיי געזאגט צו זיינע תלמידים: ווארום עסט
איינער רבי מיט מוכסים און זינדער? ווען ישוע האט דאס געהערט 13
האט ער זיי געזאגט, געזונדע האבען קיין גויט נישט אין איין רופא,
נור קראנקע. געהט און לערענט וואס איז דיא מיינונג: "חסד וויל 14
איד, אבער נישט איין קרבן". דען איד בין נישט געקומען רופען דיא
צדיקים צו תשובה, נור זינדער. דאמאלסט זיינען דיא תלמידים 15
פאן יוחנן צו איהם געקומען, און האבען געזאגט, ווארום מיר און
דיא פרושים פאסטען פיל און דייע תלמידים פאסטען גארניט?
און ישוע האט זיי געזאגט: קענען דען אונטערפיהרער טרויערען, 16
ווען דער חתן איז נאך מיט זיי, אבער עס קומען אזעלכע טעג,
ווען דער חתן וועט אוועקגענומען ווערען פאן זיי, און דאמאלסט
וועלען זיי פאסטען. קיינער לאטעט נישט איין אלטעס קלייד מיט 17
איין נישט געוואלקעוועטע שטיקעל צייג, דען דיא אריינגעשטעלטע
רייסט זיך פאן קלייד אב, און עס ווערט איין ערנערער ריס. אויך
ניסט מען נישט גייען וויין אין אלטע לאגלען, זאנסט צו רייסען דיא
לאגלען, און דער וויין רינט אויס, און דיא לאגלען ווערען
פארדארבען, נור גייען וויין נישט מען אין גייע לאגלען, אזוי

- 18 האַלטען ויך בייִדע. ווען ער האט דיוועס מיט ויי גערעט, איז צו איהם צוגעקומען איין עלסטער און האט ויך צו אהים געבוקט און געזאגט: מיין טאכטער איז געשטארבען יעצט, נור קום לייג אויף איהר ארויף דיין האנד, וועט זיא לעבען. און ישוע האט ויך אויפגעהויבען און איז געגאנגען נאך איהם און אויך וויינע תלמידים. און, נון, איין פרוי וואס האט צוועלף יאהר געליטען פֿאן בלוטרינגען, איז צוגעקומען פֿאן הינטען, און האט אנגערייט דעם פֿראנט פֿאן ויין קלייד. דען זיא האט ביי ויך געדאכט, ווען איך ריהר אן אפילו נור ויין קלייד, וועל איך שוין געזונד ווערען.
- 21 ישוע האט ויך אומגעקעהרט, און האט זיא דערזעהן און געזאגט, ווי געטרויסט טאכטער, דיין אמונה האט דרך מציל געוועזען. פֿאן דער שמונדע אן איז זיא פֿרוי געזונד געווארען. און ווען ישוע איז געקומען צום עלסטענס הויז און האט געזעהן דיא פֿיפערס און דאס לארעם פֿאן דעם פֿאלק, האט ער ווי געזאגט: טרעט אָב, דען דאס מיידעל איז ניט געשטארבען, זיא שלאפט. און ווי האבען איהם אויסגעלאכט. ווען מען האט דאס פֿאלק ארויסגעשיקט, איז ער אריין געגאנגען, און האט זיא גענומען ביי דער האנד, און דאס מיידעל איז אויפגעשטאנען. פֿאן דער מעשה האט ויך געהערט אין דעם גאנצען לאנד.
- 26 דאָרט אַוועקגעגאנגען, זענען איהם נאך געגאנגען צוויי בלינדע און האבען געשרינגען: ערבארעמע דרך איבער אינו, ישוע בן דוד! ווען ער איז געקומען אין הויז אריין זענען דיא בלינדע צו איהם צוגעטרעטען, און ישוע האט ווי געזאגט: גלויבט איהר דאס איך קאן אַזעלכעס טאן, ווי האבען איהם געזאגט יא, אינוער הערר!
- 29 דאמאלסט האט ער אנגערייט וייערע אויגען, און געזאגט: אזוי וויא אייער אמונה, אזוי וועט אייך געשעהען. און וייערע אויגען וויינען אפֿען געווארען. און ישוע האט ווי פֿערבאטען, און געזאגט: זעהט אז קיינער זאל דערפֿאן ניט וויסען. און ווי וויינען ארויסגעגאנגען און האבען איהם בעקאנט געמאכט אין גאנצען לאנד.
- 32 און ווען זענע זענען ארויסגעגאנגען, אזוי האט מען צו איהם געבראכט איין מאן וואס איז געווען שטום און געהאט איין שד, און ווען דער שד איז ארויסגעטריבען געווארען, האט
- 33

דער שטומער אנגעפאנגען צו רעדען, און דאס פאלק האט זיך
געוואונדערט און געזאגט: אזעלכעס איז קיין מאן אין ישראל נישט
געווען. און דיא פרושים האבען געזאגט: ער מרייבט ארויס
34 שדים מיט דעם כח פאן דעם שר פאן שטן. און ישוע איז ארום
35 געגאנגען אין אלע שטעט און דערפער, געלערענט אין דיא
שולען, געפרעדיגט דיא בשורה טובה פאן דעם מלכות השמים,
און געהיילט אלערליי קראנקהייט און ווייטאק אונטער מענשען.
36 ווען ער האט געזעהען דאס פאלק, האט ער רחמנות באקומען
אויף זיי, וויל זיי זענען זעהר פערשמאכט און פערשפרייט
37 געוועזען, אזוי וויא שאף וואס האבען קיין הירט נישט. דאמאלסט
האט ער זיינע תלמידים געזאגט: דיא תבואה-שניט איז זעהר
פיל, ארבייטער אבער זענען ווייניג. דעריבער בעט דעם הערדן
38 פאן דער תבואה-שניט, דאס ער זאל ארויס שיקען ארבייטער
זיין תבואה צו שניידען.

און ער האט צו גערופען זיינע צוועלף תלמידים, און האט
זיי געגעבען דיא מאכט איבער דיא אומריינע רוחות, זיי צו
פערטרייבען, און צו היילען אלערליי קראנקהייט און אלערליי
2 ווייטאק. דיא נעמען פאן דיא צוועלף שלוחים זענען געוועזען
דיזע: דער ערשטער שמעון, וועלכער איז גערופען געווארען
פטר און אנדריי זיין ברודער, יעקב בן זבדי און יוחנן זיין ברודער.
3 פיליפוס און בר תלמי, תומא און מתי דער מוכם, יעקב בן
4 חלפי, און לבי, וועלכען מען האט גערופען תדי. שמעון הקנאי
און יהודה איש קריות, וועלכער האט איהם אויך געמסרית.
5 דיזע צוועלף האט ישוע געשיקט און האט זיי געבאטען און
געזאגט: אויף דעם וועג צו דיא גוים געהט נישט, און אין איין
6 שטאדט פאן דיא שמרונים זאלט איהר נישט אריין געהן. נור געט
7 צו דיא פערלארענע שאף פאן דיא ישראל. ווען איהר וועט
8 געהן פּרעדיגט, דאס מלכות השמים האט זיך גענעהענט. היילט
קראנקע, רייניגט קרעציגע, זייט מחיה מתים, מרייבט ארויס
רוחות, אומזיסט האט איהר עס מקבל געווען און אומזיסט נישט
9 עס. נעמט נישט מיט נישט קיין גאלד, נישט קיין זילבער, נישט קיין
10 קופפער, אין אייערע ביי גארטלען. אויך נישט קיין רייע-טאשען

אויף דעם וועג, ניט קיין צוויי קליידער, ניט קיין שיד, ניט קיין
 11 שטעקען, דען דער ארבייטער איז ווערט ויין שפייו. און אין
 וועלכער שטאדט און דארף איהר וועט קומען, ווערט געוואר,
 ווער עס האט דארט איין ווערט דארט שטעהט איין, ביז איהר
 12 וועט ארויסגעהן. און ווען איהר וועט אריין קומען אין איין הויז
 13 געריסט עס. ווען דאס הויז אין עס ווערט, וועט איבער דאס
 ועלבע קומען אייער שלום, ווען עס איז ניט ווערט וועט אייער
 14 שלום צו אייד זיך אומקערען. און ווער עס וועט אייד ניט מקבל
 ויין, און וועט אייערע ווערטער ניט הערען, אזוי ווען איהר וועט
 ארויסגעהן פאן דעם הויז, אדער פאן דער שטאדט זאלט איהר
 15 אבשאקלען דעם שטויב פאן אייערע פיס. באמת זאג איך אייד,
 עס וועט לייכטער ויין אין דעם יום הדין דעם לאנד סדום און
 16 עמורה, וויא דער שטאדט. זעט איך שיק אייד וויא שאף צוויסען
 וועלף, דאריבער ווייט קלוג וויא דיא שלאנגען און אונשוילדיג
 17 (אן פאלשקייט) וויא דיא טויבען. היט אייד פאר מענשען, דען
 ווי וועלען אייד איבערגעבען צו דיא סנהדרין, און וועלען אייד
 18 שמייסען אין ויערע שולען. און מען וועט אייד פירען צו מושלים
 און מלכים פאן מיינעטוועגען פאר איין עדות פאר ווי און פאר
 19 דיא פעלקער. ווען ווי וועלען אייד פארפיהרען, זארגט ניט,
 וויא און וואס צו ריידען דען אין דער שעה וועט אייד געגעבען
 20 ווערען וואס צו רעדען. דען ניט איהר וועט ריידען, נור דער
 21 רוח פאן אייער פאטער וועט ריידען דורך אייד. איין ברודער
 וועט דעם אנדערען אפגעבען צו מויטען און איין פאטער דעם
 זאהן, און קינדער וועלען אויף שטעהן אנטקעגען ויערע עלטערען
 22 און וועלען ווי צום מויטען בריינגען. און איהר וועט געהאסט
 ויין פאן אלעמען פאן מיין נאמען וועגען, ווער עס וועט אויסהאלטען
 23 ביז צום ענדע וועט גערעטעט ווערען. ווען מען וועט אייד רודפן
 אין איין שטאדט, אנטלייפט אין איין אנדערע, דען, באמת זאג
 איך אייד, איהר וועט נאך ניט האבען אויסגעוועזען אלע שטעט
 24 פאן ישראל, ביז דער בן אדם וועט קומען. דער תלמיד איז
 ניט גרעסער פאן ויין רבי, און איין קנעכט איז ניט גרעסער פאן
 25 ויין העררן. עס איז גענוג פאר דעם תלמיד, ער זאל ויין וויא

ויין רבי, און פאר דעם קנעכט ער זאל ויין וויא ויין הערר, ווען
 מען האט דעם בעל הבית גערופען בעל־זבוב וועט דאס ועלבינע
 26 נים ויין מיט ויינע הויזלייטע? דעריבער, פירכטעט אייך נים פאר
 ויי, דען עס איז נים דא פארבארגענעס וועלכע עס זאל נים
 אנטפלעקט ווערען, און וואס עס איז פארבארגען, דאס מען זאל
 27 דערפאן נים געוואר ווערען. וואס איך זאג אייך אין דער
 פינסטערנעס, רעדעט עס אויס אין דער ליכטיגקייט, וואס איהר
 הערט אויף דעם אויער, זאגט אן אויף דיא דעכער. און פירכטעט
 28 אייך נים פאר דיא וועלכע טויטען דען גוף, און קענען אבער
 נים טויטען דיא נשמה, נור פירכטעט אייך בעסער פאר דעם,
 וועלכער קאן דיא נשמה און דעם גוף אומברענגען אין גיהנם.
 29 פארקויפען ויך דען נים צוויי פייגעלאך פאר איין אסר (קליינע
 מטבע) און דאך נים איינע פאן ויי פאלט אראב צו דער ערד
 30 אן אייערען הימעלשען פאטער. ביי אייך זענען אויך אלע האר
 31 פאן דעם קאפף געציילט, דעריבער פירכטעט אייך נים, איהר
 32 זענט מעהר פאן פיל פייגעלאך. דעריבער יעדער ווער עס וועט
 מיך באקענען פאר מענשען, דעם וועל איך אויך באקענען פאר
 33 מיין הימעלשען פאטער. און ווער עס וועט ויך אבזאנען פאן
 מיר פאר מענשען, וועל איך מיך אויך אבזאנען פאן איהם פאר
 34 מיין הימעלשען פאטער. דענקט נים דאס איך בין געקומען
 בריינגען שלום אויף דער ערד, נים שלום בין איך געקומען
 35 צו בריינגען, נור איין שווערד. דען איך בין געקומען צו
 פאנאנדערשיידען איין מענשען פאן ויין פאטער און איין טאכטער
 36 פאן איהר מוטער. און איין שטור פאן איהר שוויגער, און דעם
 37 מענשענס שונאים זענען ויינע הויזגעזינד. ווער עס ליבט דעם
 פאטער אדער דיא מוטער מעהר וויא מיך, דער איז מיר נים
 ווערט, און ווער עס ליבט ויין זאהן אדער טאכטער מעהר וויא
 38 מיך, דער איז מיר נים ווערט. און ווער עס נעמט נים ויין קרייץ
 39 (צלב) און געהט מיר נאך, דער איז מיר נים ווערט. דער וואס
 געווינט ויין לעבען דער פארלירט איהם, און דער וואס פארלירט
 40 ויין לעבען ווענען מיר, דער געווינט איהם. ווער עס נעמט אייך
 אויף נעמען, דער נעמט מיך אויף, און דער וואס נעמט מיך אויף,

- 41 דער נעמט אויף דעם, וועלכער האט מיך געשיקט. ווער עס
נעמט אויף איין גביא אין נאמען פאן איין גביא, דער וועט דעם
שכר פאן איין גביא מקבל ויין, און ווער עס איז מקבל איין צדיק
אין נאמען פאן איין צדיק, דער וועט דעם שכר פאן איין צדיק
42 מקבל ויין. און ווער עס וועט געבען איינעם פאן דיא קליינע
טרינקען אפילו איין כוס קאלטע וואסער, אין נאמען פאן איין
תלמיד, באמת זאג איך אייך: וועט גיט אנווערען ויין שכר.
יא און עס איז געוועזען ווען ישוע האט געענדיגט ויין געפאט
צוא ויינע צוועלף תלמידים, איז ער פאן דארט אוועק געגאנגען
2 צוא לערנען און פֿרעדיגען אין וויערע שטעט. ווען יוחנן האט
געהערט אין דער תפיסה דיע מעשים פאן דען משיח, האט ער
3 געשיקט צוויי פאן ויינע תלמידים. איהם צוא זאנען: ביסט דוא
דער, וועלכער דארף קומען, אדער מיר זאלען ווארטען אויף
4 איין אנדערען? און ישוע האט זיי געזאגט איין תשובה: געהט
5 דערציילט יוחנן וואס איהר הערט און זעהט. בלינדע ווערען
זעהענדיג, און הינקעדיגע געהען, קרעציגע ווערען ריין, און טויבע
הערען, מתים ווערען לעבענדיג, און ארמען ווערט דיא פרייליכע
6 בשורה געבראכט. און גליקליך איז דער וועלכער וועט גיט
7 געשטרויבעלט ווערען אן מיר. ווען זיי זענען אוועק געגאנגען,
האט ישוע אנגעהייבען ריידען צוא דעם פאלק וועגען יוחנן, און
האט געזאגט: וואס זייט איהר ארויס געגאנגען זעהען אין דער
8 מדבר? איין ראהר וואס שאקעלט זיך פאן דעם ווינד? וואס
דען זענט איהר געגאנגען זעהען, איין מענשען וועלכער איז
געקליידעט, אין ווייבע קליידער? דיא וואס טראגען ווייבע
9 קליידער דיא זענען אין דיא קאנגליכע הייזער. וואס דען זענט
איהר געגאנגען זעהען? איין גביא? יא! איך זאג אייך, נאך מעהרער
10 פאן איין גביא. דען ער איז דער, אויף וועלכען עס איז געשריבען:
"נון, איך שיק מיין מלאך פאר דיר, וועלכער וועט ברייטען דיין
11 וועג פאר דיר". באמת זאג איך אייך צווישען דיא, וועלכע זענען
פאן איין אשה געבארען, איז נאך גיט אויף געשטאנען איין
גרעסערער פאן יוחנן המטבול: אפער דער קלענסטער אין
12 מלכות השמים איז גרעסער פאן איהם. פאן יוחנן המטבול'ס

צייט בײַז יעצט איז דעם מלכות השמים געשטורמט געווארען,
 און דיא שטורמער רייסען עס צוא ויך. דען אלע נביאים און
 דיא תורה האבען בײַז יוחנן נביאות געזאגט. און אויב איהר ווילט
 מקבל ויין, ער איז אליהו, וועלכער דארף קומען. ווער עס האט
 אויערען צוא הערען לאז הערען, אבער צוא וועמען זאל איך
 צוא גלייבן דינען דור? ער איז גלייך צוא קינדער, וועלכע ויצען
 אויפן מארק און רופען צוא וייערע חברים. און זאגען: מיר
 האבען אייך געפייפט און איהר האט ניט געטאנצט: מיר האבען
 געקלאגט און איהר האט ניט געזאמערט. דען יוחנן איז געקומען,
 ער עסט ניט, און טרינקט ניט, און מען זאגט איין שד איז אין
 איהם. דער בן-אדם איז געקומען, ער עסט, און טרינקט, און
 מען זאגט זעה, איין מאן, וועלכער פרעסט, וויפט וויין, איין גוטער
 פריינד פאן מוכסים (צאלגעמער) און זינדער: און דיא חכמה איז
 גערעכט געווארען פאן איהרע קינדער. דאמאלסט האט
 ער אנגעהייבען צוא וידלען דיא שטערט, אין וועלכע דאס רוב
 פאן זיינע וואונדער איז געמאכט געווארען, און זיי האבען קיין
 תשובה ניט געטאן. אוי! איז דיר פורזין! אוי! איז דיר בית צידה!
 דען ווען דיא וואונדער וועלכע זענען אין אייך געמאכט געווארען,
 זאלען געווען געמאכט ווערען אין צור און אין צדון, אזוי וואלטען
 זיי שוין לאנג געווען תשובה געטאן אין זאק מיט אש. אבער איך
 זאג אייך: אין דעם טאג פאן דין וועט פאר צור און צידון גרינגער
 ויין, וויא פאר אייך. און דא פפר-נחום וואס איז בײַז איז הימעל
 אויפגעהויבען, בײַז אין גיהנם וועסט דא אראב געשטויסען ווערען,
 דען ווען אין סדום וואלט געווען געמאכט געווארען דיא וואונדער,
 וועלכע זענען געמאכט געווארען אין דיר, אזוי וואלט עס געבליבען
 שטעהן בײַז היינטיגען טאג. אבער איך זאג אייך: פאר דעם לאנד
 סדום וועט אין דעם יום הדין גרינגער ויין, וויא פאר דיר.
 דאמאלסט ווען ער האט גערעט, האט ישוע געזאגט: איך דאנק
 דיר מיין פאטער, וועלכער איז דער הערר פאן הימעל און ערד,
 וואס דא האסט דאס פערבארגען פאן דיא קלונע און
 פערשטענדיגע, און האסט דאס מגלה געווען צוא קליינע קינדער.
 יא, אבי, דען אזוי איז דיין רצון געווען. אלדינג איז מיר

איבערגעגעבען פאן מיין פאטער, און קיינער קאן נישט דעם
 זאגן, חוץ דער פאטער; און דעם פאטער קען קיינער נישט, חוץ
 דער זאגן, און דער, וועמען דער זאגן וויל אנפלעקען. קומט
 צו א מיר אלע וואס זיינען מיר, און וואס זיינען אונטער איין
 שווערער משא, און איך וועל אייך דערקוויקען. נעמט אויף
 אייך מיין יאך, און לערענט פאן מיר, דען איך האב איין ווייכעס
 נעמיט און ביג פאן הערצען איין ענו, אזוי וועט איהר דערקוויקונג
 פאר אייער וועלע געפינען. דען מיין יאך איז אנגענוהם און
 מיין משא איז גרינג.

ב אין דזער צייט איז ישוע אים שבת דורך גענאנגען דורך
 פארזייטע פעלדער, און זיינע תלמידים זענען הונגעריג געווען,
 און האבען אנגעהויבען אב צו רייסען זאנגען פאן תבואה און
 צו עסען. ווען דיא פרושים האבען דאס געזעהען, האבען זיי
 איהם געזאגט: זעה דיינע תלמידים טהוען אזעלכעס וואס עס איז
 נישט מותר צו טאן אים שבת. ער אבער האט זיי געזאגט: האט
 איהר דען נישט געלעזען, וואס דוד האט געטאן, ווען ער אליין און
 דיא וועלכע זענען געווען מיט איהם, זענען הונגעריג געווארען?
 ווא ער איז אריין גענאנגען אין גאטטעס הויז און האט געעסען
 דעם לחם הפנים, וועלכער איז נישט מותר געווען צו עסען פאר
 איהם און פאר דיא, וועלכע זענען געווען מיט איהם, נור פאר
 דיא כהנים אליין. אדער האט איהר דען נישט געלעזען אין דער
 תורה, דאס אים שבת האבען דיא כהנים אין בית המקדש מחלל
 שבת געוועזען און דאך זענען זיי קיין זינדער נישט געווען. אבער
 איך זאג אייך: דאס דא איז דער וועלכער איז גרעסער פאן דעם
 בית המקדש. ווען איהר זאלט וויסען, וואס איז דער זינען פאן
 חסד וויל איך, אבער נישט קיין זכח אזוי וואלט איהר נישט געמשפּט
 אונשוילדיגע. דען דער בן-אדם איז איין הערר אויך איבער דעם
 שבת. און ווען ער איז פאן דארט אנוועק גענאנגען איז ער
 אריין גענאנגען אין ויער שול. און, נון, דארט איז געווען איין
 מאן, וועלכער האט געהאט איין פערדארטע האנד, און זיי
 האבען געפרעגט ישוע'ן כדי איהם אנצוקלאנגען, מעג מען היילען
 אים שבת? ער אבער האט זיי געזאגט: וועלכער מענטש פאן

אייך ווען ער האט איין שאף און ויא פאלט אריין אין איין גרוב
 אום שבת, נעמט ויא נישט און שלעפט ויא נישט ארויס? וויא פיל
 מעהר ווערט איז דער מענטש פאן איין שאף! דעריבער איז מוטר
 צוא טאן גוטעס אום שבת. דאמאלסט זאגט ער צוא דעם
 מענטשען: שטרעק אויס דיין האנד, און ער האט אויסגעשטרעקט,
 און ויא איז געוואנדן געווארען וויא דיא אנדערע. ווען דיא פרושים
 זענען ארויס געגאנגען האבען זיי איין עצה געהאלטען געגען איהם,
 וויא מען זאל איהם אומברענגען, נור ישוע איז דער פאן געוואר
 געווארען, איז ער פאן דארט אוועק געגאנגען. און פיל פאלק
 זענען איהם נאך געגאנגען, און ער האט אלעמען געהיילט. און
 האט זיי פערבאטען איהם בעקאנט צוא מאכען. כדי עס זאל
 זיך דערפילען דאס, וואס איז געזאגט געווארען דורך דעם נביא
 ישעיה, וועלכער זאגט: דיוער איז מיין קנעכט, וועלכעס איך
 האב אויסדערוויילט, מיין געליבטער, וועלכער געפעלט מיין
 זעעלע, איך וועל לייגען מיין גייסט אויף איהם, און ער וועט דיא
 פעלקער משפט אנזאגען. ער וועט נישט קריגען זיך, אדער ער
 וועט נישט אויף הויבען, און עס וועט זיך נישט הערען זיין קול
 אויפען נאם. איין צערבראכענעס ראהר וועט ער נישט איבערברעכען
 און איין קליינענדיגען קנויט, וועט ער נישט פארלעשען, ביז ער
 וועט ארויס ברענגען דעם משפט צום נצחון. און אין זיין נאמען
 וועלען פעלקער האפען. דאמאלסט האט מען צוא איהם
 געבראכט איין בלינדען און איין שטומען וואס אין איהם איז געווען
 איין שד, און ער האט איהם אויס געהיילט, אזוי דאס דער בלינדער
 און שטומער האט אן געהויבען צוא רעדען און זעהען. און דאס
 גאנצע פאלק האט זיך געוואונדערט און געזאגט: איז דאס נישט
 דער בן דוד? ווען דיא פרושים האבען דאס געהערט, האבען
 זיי געזאגט: ער מרייבט ארויס שדים, נישט אנדערש, נאר דורך
 דעם בעלזבוב, דעם שר פאן דיא שדים. נור ישוע, וואס האט
 געוואוסט זייערע מחשבות, האט זיי געזאגט: יעדע מלוכה, וואס
 ויא איז מיט זיך אליין נישט אייניג, געהט ויא אונטער, און יעדער
 שטאדט אדער הויז וואס איז נישט אייניג האט נישט קיין קיום.
 ווען נון דער שטן דעם שטן מרייבט ארויס, אזוי איז ער מיט

ויך אליין ניט אייניג, וויא אזוי זאל דאמאלסט זיין מלוכה
 27 בעשטעהען? און אויב איך טרייב ארויס שדים מיט דעם בעל-
 זבוב מיט וועמען דען טרייבען אייערע לייט ארויס? דעריבער
 28 וועלען זיי אייערע שופטים זיין. און ווען איך טרייב ארויס שדים
 מיט גאטטעס גייסט, אזוי איז דאס קעניגרייך פאן גאטט צוא
 29 אייך געקומען. אדער וויא קען איינער אין גבור'ס הויז זיך
 אריינברעכען און איהם זיינע ווערקצייג רויבען, אויסער ווען ער
 צוא ערשט דעם גבור בינדעט? דאמאלסט קען ער דאס הויז
 30 בערויבען. דער ווער עס איז ניט מיט מיר, דער איז געגען מיר, און
 31 ווער עס זאמעלט ניט מ'ט מיר, דער צוא שפרייט. דעריבער זאג
 איך אייך: יעדער זינדע און לעסטערונג וועט פארגעבען ווערען דעם
 מענשען, אבער ווער עס לעסטערט דעם רוח ווערט ניט פארגעבען
 32 ווערען דעם מענשען. אויב איינער זאגט איין ווארט געגען דעם בוך
 אדם, וועט איהם פארגעבען ווערען, נאר אויב איינער זאגט געגען
 דעם רוח הקדש, דעם וועט ניט פארגעבען ווערען, ניט בעולם הזה
 33 ניט לעולם הבא. אדער מאכט דעם בוים גוט, און זיינע פרות
 גוט, אדער מאכט דעם בוים, שלעכט און דיא פרות זיינע שלעכט,
 34 דען איין בוים דער קאנט מען אן דיא פרות. שלאנגען קינדער!
 וויא קאנט איהר ריידען גוטעס ווען איהר זענט שלעכט, דען פאן
 דעם וואס דאס הארץ איז פול דער פאן ריידען דיא ליפפען.
 35 איין גוטער מענש בריינגט ארויס גוטעס פאן איין גוטען אוצר,
 אבער איין שלעכטער מענש בריינגט ארויס שלעכטס פאן איין
 36 שלעכטען אוצר. און איך זאג אייך: דאס פאר יעדער אונזונציגעס
 ווארט וואס מענשען רעדען, וועלען זיי חשבון געבען אין דעם יום
 37 הדין. דען פאן זיינע דבורים וועסט דא דרך גערעכט מאכען,
 און פאן זיינע דבורים וועסט דא אב געמשפט ווערען.
 38 דאמאלסט האבען אייניגע פאן דיא סופרים און פרושים געזאגט:
 39 רבי! מיר ווינשען צוא זעהען פאן דיר איין צייכען. נור ער האט
 זיי געענטפערט, און געזאגט: איין בענער דור און איין מנאף דינער
 זוכט איין צייכען, און קיין צייכען וועט איהם ניט געגעבען ווערען,
 40 נור יונה הנביא'ס צייכען. דען אזוי וויא יונה איז געווען אין בויד
 פאן דעם פיש דריי טעג און דריי נעכט, אזוי, אויך וועט דער

בְּדָאָדָם וַיֵּין אֵין דְּעַר עֶרְדִּים הָאָרֶץ דְּרִי טַעַג און דְּרִי נַעֲכֵט.
 41 דִּיא לִיִּט פֿאַן נִנְוָה וועלען שְׂטַעֲהֶען פֿאַר דַּעם מִשְׁפָּט מִיט דַּעם
 דּוֹר, און וַיֵּי וועלען אִיהֶם שׁוֹלְדִיג מאַכֶּען דַּען וַיֵּי הָאֲבֵעֵן פֿאַן
 יוֹנָה'ס פֿרַעֲדִיג תְּשׁוּבָה גַּעֲטָאן, און זַע, דָּא אִיז אִיין גֶּרַעסֶעֲרֶער
 42 פֿאַן יוֹנָה'ן. דִּיא מַלְכָּה פֿאַן תִּימָן וועט שְׂטַעֲהֶען פֿאַר דַּעם מִשְׁפָּט
 מִיט דַּעם דּוֹר, און וועט אִיהֶם שׁוֹלְדִיג מאַכֶּען, דַּען זִיא אִיז
 גַּעקומֶען פֿאַן דְּעַר עַק וועלט הֶעֱרַעַן דִּיא חֲכָמָה פֿאַן שְׁלֹמֹה'ן און,
 43 זַע, דָּא אִיז אִיין גֶּרַעסֶעֲרֶער פֿאַן שְׁלֹמֹה'ן. ווען אִיין רוּחַ טָמֵא
 גִיט אַרוֹם פֿאַן אִיין מַעֲנִשֶׁען, אַזוי גִיט עַר אַרוֹם אֵין דִּיא ווִיסְטֶע
 44 עֲרִטֶער, וּכְט אִיין מְנוּחָה און גַּעפִינֵט נִיט. דֹּאמְאַלֶּסט זֹאגְט עַר,
 אֵיךְ וועל מִיר צוּרִיק גַּעֲהֶען אֵין מִיין הוּיז, פֿאַן וואַנֶּען, אֵיךְ בִּין
 אַרוֹם גַּענאַנֶנֶען, און בַּעַת עַר קומט גַּעפִינֵט עַר עַס נֶאֱךְ לִיִּדִיג אױס
 45 גַּעקֶעֱהֶרֶט און צוּא גַּעפּוֹצֵט. דֹּאמְאַלֶּסט גִיט עַר און גַּעמֵט מִיט
 זֵיךְ אַנְדֶּערֶע זִיבֶען רוּחוֹת, נֶאֱךְ שְׁלַעֲכֶטֶערֶע פֿאַן אִיהֶם, און קומט
 און ווִינֵט דֹּארט, און דָּאס לַעֲצֹטֶע ווערט פֿאַר דַּעם מַעֲנִשֶׁען
 עֲרַנֶער, ווִיא דָּאס עֲרִשְׁטֶע, אַזוי וועט דָּאס וַיֵּין מִיט דַּעם שְׁלַעֲכֶטֶען
 46 בַּעַת עַר הָאֵט נֶאֱךְ גַּעֲרַעֲט צוּא דַּעם פֿאַלֶּק, אִיז וַיֵּין
 מוּטֶער מִיט וַיֵּינֶע בְּרִידֶער גַּעשְׂמאַנֶען אֵין דְּרוּסֶען, און הָאֲבֵעֵן
 47 מִיט אִיהֶם גַּעוואַלט רִידֶען. און אִינֶער הָאֵט אִיהֶם גַּעזאַגְט: זַע
 דִּיין מוּטֶער און דִּינֶע בְּרִידֶער שְׂטַעֲהֶען אֵין דְּרוּסֶען און ווִילֶען
 48 מִיט דִּיר רִידֶען. עַר אַבֶּער הָאֵט גַּעזאַגְט אִיין עֲנִטְפֶּער צוּא דַּעם
 וואָס הָאֵט אִיהֶם גַּעזאַגְט: ווער אִיז מִיין מוּטֶער? און ווער וַיֵּינֶען
 49 מִינֶע בְּרִידֶער? און הָאֵט מִיט וַיֵּין הָאָנְד גַּעוויזֶען אויף וַיֵּינֶע
 תְּלִמִּידִים און גַּעזאַגְט: דָּא אִיז מִיין מוּטֶער און מִינֶע בְּרִידֶער.
 50 דַּען ווער עַס וועט טָאן דַּעם רַצוֹן פֿאַן מִיין פֿאַטֶער אֵין הִימֶעל
 דְּעַר אִיז מִיר אִיין בְּרוּדֶער און אִיין שְׁוועֶסטֶער און אִיין מוּטֶער.
 אֵין דִּיעֵן טָאג אִיז יֵשׁוּעַ אַרוֹם גַּענאַנֶנֶען פֿאַן דַּעם הוּיז, און יג
 2 הָאֵט זֵיךְ גַּעזַעֲצֵט בִּיִּים ים. און פִּיל פֿאַלֶּק הָאֵט זֵיךְ פֶּעֲרוּזאַמֶּעלט
 צוּא אִיהֶם, אַזוי דָּאס עַר אִיז אַרִיין גַּענאַנֶנֶען אֵין אִיין שִׁיר און הָאֵט
 זֵיךְ דֹּארט גַּעזַעֲצֵט, און דָּאס גַּאנְצֶע פֿאַלֶּק אִיז גַּעשְׂמאַנֶען בִּיִּים
 3 בְּאַרְטֶען. און עַר הָאֵט צוּא פִּיל גַּעֲרַעֲדֶעט דוּרֶךְ מְשָׁלִים, און
 4 הָאֵט גַּעזאַגְט: נון אִיין זִיעֶר אִיז אַרוֹם גַּענאַנֶנֶען וַיֵּיעֵן. און ווען

ער האט געווייט אזוי וויינען אייניגע וריעה געפאלען ביים וועג, און
 5 פֿעגלען זענען צוא געקומען און האבען זיי אויף געפיקט. אנדערע
 זענען געפאלען אויף שטיינערדיגע ערד, וואו עס איז ניט געווען
 קיין סך ערד, און זיי האבען גיך אויף געספראצט, ווייל דיא ערד
 6 איז ניט טיף געווען. ווען אבער דיא זאנע איז אויף געגאנגען,
 זענען זיי צוגרענט געווארען, אזוי וויא זיי האבען קיין ווארצעל
 7 ניט געהאט, זענען זיי פאר טריקענט געווארען. אנדערע זענען
 געפאלן צוא ווישען דערנער און דיא דערנער זענען אויף
 8 געוואכסען, און האבען זיי צוקוועטשט. אנדערע זענען געפאלען
 אויף גוטע ערד, און האבען פֿרוכט געבראכט, אייניגע הונדערט
 מאל אזוי פיל, און אנדערע, נעכציג מאל, און אויך אנדערע
 9 דרייסיג מאל. ווער עס האט אויערען צוא הערען, לאז הערען.
 10 און דיא תלמידים זענען צוגעגאנגען, און האבען איהם
 11 געזאגט: ווארום רעדעסט דוא צוא זיי מיט משלים? ער האט
 זיי געענטפערט און געזאגט: דעריבער, ווייל אייך איז געגעבען
 געווארען צוא וויסען דיא סודות פֿאן מלכות השמים, אבער זיי
 12 איז דאס ניט געגעבען געווארען. דען ווער עס האט דעם וועט
 געגעבען ווערען, און ער וועט האבען זייער פיל, דער אבער ווער
 עס האט ניט פֿאן דעם וועט אנועק גענומען ווערען, אפילו דאס
 13 וואס ער האט. דעריבער רעדע איך צוא זיי מיט משלים, ווייל
 זיי זעהען און זעהען דאך ניט, הערען און הערען דאך ניט, און
 14 ניט פֿערשטעהען. און עס ווערט דערפילט איבער זיי ישעיהם
 נבואה, וועלכער זאגט: מיט דיא אויערען וועט איהר הערען,
 און וועט ניט פֿערשטעהן, און מיט דיא אויגען וועט איהר קוקען,
 15 און וועט ניט זעהען. דען דאס הארץ פֿאן דעם פֿאלק איז דיק
 געווארען, און דיא אויערען הערען שווער, און זייערע אויגען
 האבען זיי פֿערמאכט, דאס זיי זאלען ניט זעהען מיט דיא אויגען,
 און ניט הערען מיט דיא אויערען, און ניט פֿערשטעהען מיטען
 הארצען, און זאלען ניט תשובה טאן, כדי איך זאל זיי אויסהיילען.
 16 אייערע אויגען אבער זענען גליקליכע, וואס זיי זעהען, און אייערע
 17 אויערען וואס זיי הערען. דען באמת זאג איך אייך: פיל נביאים
 און צדיקים האבען באגערט צוא זעהען, דאס וואס איהר זעהעט,

18 און האַפּען ניט געוועהען. און הערען דאָס וואָס איהר הערט און
 האַפּען ניט געהערט. איהר אַבער הערט אַוים דעם מַשָּׁל פֿאַן
 19 דעם ווייער. יעדער וועלכער הערט דאָס וואָרט ווענען דאָס
 מלכות השמים און פערשטעהט דאָס ניט, קומט צו איהם דאָס
 פֿען, און נעמט אַוועק דאָס וואָס איז געווייט געוואָרען אין ווין
 האַרצען, דער איז עס וואָס עס איז געווייט געוואָרן אויף דעם
 20 וועג. און דאָס וואָס עס איז געווייט געוואָרען אויף שטיינערדיגע
 ערד, איז דער ווער עס הערט דאָס וואָרט און איז דאָס באלד
 21 מקבל מיט שמחה. נור ער האט ניט אין זיך קיין וואַרצל און
 איז נור אויף איין אויגענבליק, ווען עס קומען אַן יסורים אָדער
 רדיפות פאר דעם וואָרט, ווערט ער באלד געשטרויכעלט.
 22 און דאָס וואָס איז געווייט אין דערנער איז דער, ווער עס הערט
 דאָס וואָרט, נור דיא דאָגות פֿאַן דיזער וועלט און דיא בעטריגעריי
 פֿאַן עשירות דערשטיקען דאָס וואָרט, און עס בלייבט אַהנע
 23 פֿרוכט. דאָס וואָס איז געווייט געוואָרען אויף גוטער ערד איז
 דער, וועלכער הערט דאָס וואָרט און פערשטעהט עס, וועלכער
 ברענגט פֿרוכט, אַזוי איינער ברענגט הונדערט מאל אַזוי פיל,
 איין אַנדערער עכציג מאל, און נאך איין אַנדערער דרייסיג מאל,
 24 איין אַנדערער מַשָּׁל האט ער זיי פֿאַרגעלייגט, און געזאָגט:
 דאָס מלכות השמים איז גלייך צו אַיין מענשען, וועלכער האט
 25 געווייט גוטע זריעה אויף ווין פֿעלד. ווען אַבער דיא לייט זענען
 אַנטשלאָפּען געוואָרען, איז געקומען איין שונא וויינער און האט
 געווייט צווישען דען ווייץ ווין (שְׁלֵעכטע גראַס) און איז אַוועק
 26 געגאַנגען. ווען דיא גרינע זריעה איז אויף געשפּראַצט און עס
 האט זיך געוויזען דיא פֿרוכט אַזוי האַפּען זיך אַרויס געוויזען דיא
 27 ווין. דיא קנעכט פֿאַן דעם בעל־הבית זענען געקומען און האַפּען
 איהם געזאָגט: הערר! האַסט דו דען ניט געווייט גוטע זריעה
 28 אין דיין פֿעלד? פֿאַן וואַנען קומען דיא ווין? און ער זאָגט זיי:
 איין מענש איין שונא האט דאָס געטאן, און דיא קנעכט זאָגען
 29 איהם: ווילסט דו וועלען מיר געהען זיי אַוים קלייבן? נור ער
 זאָגט: זיין! מאַמער ווען איהר וועט אַוים קלייבן דיא ווין וועט
 30 איהר מיט זיי אַוים רייסען אויך דעם ווייץ. לאַזט זיי ביידע אין

איינעם וואכסען ביז דער שניט צייט, און ביים שניידען וועל איך
 זאגן דיא שניטערס: זאמעלט צום ערשטען דיא זונן און מאכט
 פאן ווי בינדלעך, כדי מען זאל ווי פערברענגען, און דעם ווייץ
 זאמעלט אין מיין תבואה שייער. 31
 ווי פארנעלייגט און געזאגט: דאס מלכות השמים איז גלייך צוא
 איין קערענדעל פאן גענעפט וואס איין מאן האט עס גענומען און
 פאר וייט אויף ויין פעלד. דאס קערענדעל איז קלענער פאן אלע
 וריעה, אבער ווען עס וואכסט אויף איז עס גרעסער פאן אלע
 גרינווארג און עס ווערט איין בוים, דאס דיא פעגלען פאן דעם
 הימעל קומען און מאכען נעסטער אין וויינע צווייגען. איין אנדערען
 משל האט ער ווי געזאגט: דאס מלכות השמים איז גלייך צוא
 ווערטייג, וואס איינע פרוי האט גענומען און האט געלעגט אין
 דריי מעסטלאך מעהל, ביז עס איז אין גאנצען דורכגעווערט
 געווארען. דאס אלץ האט ישוע גערעט צוא דעם פאלק אין
 משלים, און אז איין משל האט ער צוא ווי נישט גערעט. כדי עס
 זאל דערפילט ווערען וואס עס איז געזאגט געווארען דורך דעם
 גביא, וועלכער זאגט: איך וועל עפענען מיין טויר מיט איין משל,
 איך וועל רעדען וואס עס איז געווען פערבארגען צייט דיא וועלט
 איז פגעשאפען געווארען. דאמאלסט האט ישוע אב געלאזט דאס
 פאלק, און איז אריין געגאנגען אין הויז, און וויינע תלמידים זענען
 צוא געקומען צוא איהם און געזאגט: ערקלער אונז דעם משל
 פאן דיא זונן אויף דעם פעלד, ער האט ווי געענטפערט און געזאגט:
 דער, וועלכער וויינט גוטע וריעה איז דער בן־האדם. דאס פעלד
 איז דיא וועלט, דיא גוטע ורע וויינען דיא קינדער פאן דאס מלכות
 השמים און דיא זונן זענען דיא קינדער פאן דאס בעז. דער שונא,
 וועלכער האט ווי געווייט, איז דער שטן; דיא שניט צייט איז דאס
 ענדע פאן דזער וועלט; דיא שניטערס זענען דיא מלאכים.
 דעריבער אזוי וויא דיא זונן ווערען צוא נוף גענומען און מען
 פערברענט ווי אין פייער, אזוי וועט ויין ביים ענדע פאן דזער
 וועלט. דער בן־האדם וועט שיקען וויינע מלאכים, און ווי וועלען
 צוא זאמענקלייבען פאן ויין מלוכה אלע שטרויכלונגען און דיא
 וואס טהוען אנערעכט. און וועלען ווי אריין ווארפען אין איין

פֿייערדיגען אויווען, דארט וועט זיין קלאג און ציין קריצונג.
 43 דאמאלסט וועלען דיא צדיקים שיינען וויא דיא זאנגע אין דער
 מלוכה פאן זייער פאטער, ווער עס האט אויערען צוא הערען,
 44 לאז הערען: נאך, דאס מלכות השמים איז גלייך צוא איין
 אוצר, וואס איז בעהאלטען אין איין פעלד, וועלכען איין מענש
 האט געפונען און האט איהם בעהאלטען, און פאר שמחה איז ער
 געגאנגען און האט פארקויפט אלץ וואס ער האט געהאט, און האט
 געקויפט דאס פעלד. נאך, דאס מלכות השמים איז גלייך צוא
 45 איין סוחר, וועלכער ווכט נאך טייערע פערעל. און ווען ער האט
 געפונען איין טייערען פערעל, איז ער געגאנגען און האט פארקויפט
 46 אלעס וואס ער האט געהאט און האט זי געקויפט. נאך, דאס
 מלכות השמים איז גלייך צוא איין נעץ, וואס ער איז אריין
 געווארפען געווארען אין ים, און האט געכאפט פארשידענע זאמען
 47 פיש. און ווען ער איז פול געווארען, האט מען איהם ארויס
 געשלעפט אויף דעם בארטען און מען האט זיך אנדער געזעצט
 און דיא גוטע האט מען צוא נויף גענומען אין פלים אריין, און
 48 דיא שלעכטע האט מען ארויס געווארפען. אזוי וועט זיין ביים
 ענדע פאן דזער וועלט, עס וועלען אראב קומען מלאכים און
 49 וועלען אבטיילען דיא שלעכטע פאן דיא צדיקים. און וועלען זיי
 אריין ווארפען אין איין פֿייערדיגען אויווען, דארט וועט זיין קלאג
 50 און ציין קריצונג. און ישוע האט זיי געפרעגט: האט איהר דאס
 51 אלעס פארשטאנען? זיי האבען איהם געזאגט יא! הערר. און ער
 האט זיי געזאגט: דעריבער יעדער סופר, (תלמיד חכם) וועלכער
 איז געלערענט פאר דעם מלכות השמים, איז גלייך צוא איין בעל
 הבית, וועלכער בריינגט ארויס פאן זיין אוצר נייעס און אלטעס.
 52 און ווען ער האט געענדיגט דיא משלים איז ער פאן דארטען אנוועק
 געגאנגען. און ווען ער איז געקומען אין זיין שטאדט, האט ער זיי
 53 געלערענט אין זייערע שולען, אזוי אז זיי האבען זיך פערוואונדערט
 און געזאגט: פאן וואנען האט זיך ביי איהם גענומען אזאלכע חכמה
 54 און וואונדער? איז ער דען נישט דעם בוימיסטרעס איין זאך?
 55 רופט מען דען נישט זיין מוטער מרים, און זיינע ברידער יעקב,
 56 יוסי, שמעון און יהודה? און זענען דען זיינע שוועסטער נישט אונטער

57 אויז? פאן וואנען דען האט ער דאס אלעס? און ווי ווענען
 געשטרויכעלט געווארען איבער איהם, ישוע אבער האט ווי
 געזאגט: איין גביא איז ערגעץ נישט אן איין ווערט, אויסער אין ויין
 58 שטאדט, און אין ויין הויז. און ער האט דארטען נישט געמאכט
 פיל מופתים מחמת וייער אוינגלייבען.

יד אין דיווער צייט האט הורדוס דער פירטעל לאנד מייסטער
 2 דערהערט וויא מען רעדעט ווענען ישוע'ן. און ער האט געזאגט
 צוא ויינע דינער: דאס איז יוחנן המטביל, ער איז אויף געשטאנען
 פאן דיא מתים, און דעריבער ווירקען אין איהם דיא וואונדער
 3 קרעפטע. דען הורדוס האט גענומען יוחנן, איהם געבונדען, און
 האט איהם אריין געזעצט אין געפיינגענעם פאר הורודיא, ויין
 4 ברודער פילפוס ווייב. ווייל יוחנן האט איהם געזאגט: עס פאסט
 5 דיר נישט איהר צוא האבען. און ער האט איהם געוואלט הרגענען.
 נור ער האט אבער מורא געהאט פאר דעם פאלק, דען מען האט
 6 איהם גערעכענט פאר איין גביא. אין דער צייט ווען הורדוס'עס
 געבורטסטאג איז געווען, האט הורודיא'ס טאכטער געטאנצט
 אין דער געזעלשאפט, און זיא איז הורדוס'ן געפאלען געווארען.
 7 דאריבער האט ער איהר מיט איין שבועה פערשפראכען צוא
 8 געבען אלעס וואס זיא וועט נור פערלאנגען. זיא אבער האט
 זיך געלאזען פאן איהר מוטער פירען האט זיא געזאגט: גיב מיר
 9 דא אויף איין שיסעל יוחנן המטביל'ס קאפף. און דער מלך איז
 טרויעריג געווארען, נור ווענען דער שבועה און דיא געסט, האט
 10 ער באפוילען מען זאל איהר געבען. און ער האט געשיקט און
 11 געלאזען יוחנן קעפען אין דער תפיסה. און ווי האבען געבראכט
 ויין קאפף אויף איין שיסעל און האבען געגעבען דיא מיידעל,
 12 און זיא האט אוועק געטראגען צוא איהר מוטער. און ויינע
 תלמידים ווענען געקומען און האבען גענומען ויין גוף און האבען
 איהם מקבר געווען, און ווענען געגאנגען מודיע ויין צוא ישוע'ן.
 13 און ווען ישוע האט דאס דערהערט איז ער אוועק
 געגאנגען פאן דארט איינער אליין אויף איין שיף אין איין וויסטען
 ארט. ווען דאס פאלק האט פאן דעם געהערט ויינען ווי איהם
 14 נאך געגאנגען פאן דיא שטעדט צוא פוס. און ווען ישוע איז

ארוים גענאנגען, האט ער דערזעהען איין סך מענשען און ער
 האט רחמנות געקומען אויף זיי און האט געהילט זייערע
 15 קראנקע. ווען עס איז אווענד געווארען, זענען זיינע תלמידים
 צוא איהם צוא גענאנגען, און האבען געזאגט: דער ארט איז איין
 וויסער, און דיא צייט איז שוין שפעט, לאז אב דאס פאלק
 כדי זיי זאלען געהען אין דיא ישובים און זאלען זיך קויפען שפייע.
 16 נור ישוע האט זיי געזאגט: זיי דארפען ניט געהען; ניט איהר זיי
 צוא עסען. און זיי האבען איהם געזאגט: מיר האבען דא נור
 17 פינף ברויט און צוויי פיש. ער האט געזאגט: בריינגט זיי
 אהער צוא מיר. און ער האט געהייסען דעם פאלק זיך אויס
 18 זעצען אויף דעם גראז, און האט גענומען דיא פינף ברויט און
 דיא צוויי פיש און האט איין קוק געטאן צום הימל, איין ברכה
 געמאכט, און האט זיי צובראכען און געגעבען דיא ברויט צוא
 20 דיא תלמידים, און דיא תלמידים צוא דעם פאלק. און אלע
 האבען געגעסען, און זיינען זאט געווארען, און זיי האבען צוא נויף
 גענומען פאן דיא ברעקלעך וואס זענען איבער געבליבען צוועלף
 21 פולע קערב. דיא מענער וועלכע האבען געגעסען, זענען געווען
 לערך פאן פינף טויזענט חוץ פרויען און קליינע קינדער. און
 22 באלד האט ישוע גענויט זיינע תלמידים אריין צוא געהען אין דער
 שיף, און אריבער שיפען זיך פריער פאר איהם אויף דער
 אנדערער זייט, ביז ער וועט דאס פאלק אב לאזען. און ווען
 23 ער האט דאס פאלק אוועק געשיקט, אזוי איז ער ארויף גענאנגען
 אויף איין בארג אליין מתפלל צוא זיין. און ווען עס איז נאכט
 24 געווארען איז ער דארטען אליין געווען. און דיא שיף איז שוין
 געווען אין מיטען ים, און דיא וועלען האבען זיא ארומגעטריבען,
 25 דען דער ווינד איז זיי געווען אנטקעגען. אין דעם פערטען טייל
 פאן דער נאכט, איז ישוע צוא זיי גענאנגען ער איז גענאנגען אויף
 26 דעם ים. און ווען דיא תלמידים האבען איהם געזעהען געהענדיג
 אויף דעם ים זענען זיי דערשראקען געווארען, און האבען געזאגט:
 27 דאס איז איין רוח, און האבען פאר מורא געשריען. נור ישוע
 האט באלד אנגעהויבען צוא ריידען מיט זיי, און געזאגט: מריסמעט
 28 אייך איך בין עס, פירכטעט אייך ניט. פטר האט איהם

געענטפערט: הערר! אויב דוא ביסט דאס, אזוי הייס מיר
 29 קומען צוא דיר אויף דעם וואסער. און ער האט געזאגט: געהע,
 און ווען פטר איז ארויס געגאנגען פאן דער שיף איז ער געגאנגען
 30 אויף דעם וואסער פדי ער זאל קומען צוא ישוען. אבער ווען
 ער האט געזעהען, וויא דער ווינד איז שטארק האט ער זיך
 ערשראקען, און ווען ער האט אנגעהויבען צוא וינקען האט ער
 31 איין געשריי געגעבען: הערר! זיי מיך מציל. ישוע האט באלד
 אויס געשטרעקט זיין האנד איהם אונטער געהאלטען, און האט
 געזאגט: קליין גלויביגער, ווארום ביסט דוא אין ספק געווען.
 32 און בעת זיי זענען אריין געגאנגען אין שיף איז דער ווינד שטיל
 33 געווארען. דיא וועלכע זענען איז שיף געווען, זענען צוא געגאנגען
 און האבען זיך צוא איהם געבוקט, און געזאגט: דוא ביסט אין
 34 אמתען דער בן האלהים. און זיי זענען אריבער געפאהרען, און
 35 זענען געקומען אין לאנד גניסר. ווען דיא איינווייניגער פאן דעם
 ארט האבען איהם דערקאנט, האבען זיי צוא שיקט אין דער
 גאנצער אומגעגענד, און מען האט צוא איהם געבראכט אלע
 36 קראנקע. און זיי האבען איהם געבעטען, דאס זיי זאלען נור זיך
 צוא ריהרען צוא זיין פראנו פאן קלייד, און וועלכע עס האבען
 זיך אנגערירט זענען געהאלפן געווארען.

טו דאמאלסט זענען געקומען צוא ישוען סופרים און פרושים
 2 פאן ירושלים און האבען געזאגט: פאר וואס זיינען דייע תלמידים
 עובר אויף דער קבלה פאן דיא זקנים, דען זיי וואשען זיך ניט
 3 דיא הענד ווען זיי ברויט עסען. ער אבער האט זיי געענטפערט:
 פאר וואס זענט איהר אויך עובר אויף גאטטעס מצוה דורך אייער
 4 קבלה? דען גאטט האט געזאגט: כבוד את אביר ואמך (עהרע
 דיין פאטער און מוטער) און דער וואס שילט זיין פאטער אדער
 5 זיין מוטער זאל געמוידעט ווערען. איהר אבער זאגט: ווען איינער
 זאגט דעם פאטער אדער דער מוטער: "איין קרבן זאל זיין דאס,
 וואס דוא ווילסט פאן מיר הנאה האבען" דער ברויכט ניט צוא
 6 עהרען זיין פאטער אדער זיין מוטער. אזוי האט איהר מבטל
 7 געווען גאטטעס מצוה דורך אייער קבלה. חנפים! ריכטיג האט
 8 ישועה נבואות געזאגט וועגען אייך. דיא לייט געזעהענען צוא מיר

מיט וייער מויל, און עהרען מיט וייערע ליפען, אָבער וייער הארץ
 איז ווייט פאן מיר. אומױסט איז וייער מורא פאר מיר, און לעהרען
 מענשליכע געבאט. און ער האט צוא גערופען דאס פאלק, און
 האט זיי געזאגט: הערט און פערשטעהט. ניט דאס וואס געהט
 אין מויל אריין איז מטמא דעם מענשען, נור דאס וואס געהט
 ארויס פאן מויל איז מטמא דעם מענשען. דאמאלסט זענען וײנע
 תלמידים צוא געקומען און האבען איהם געזאגט: ווייסט דוא, דאס
 דיא פרושים, ווען זיי האבען דאס געהערט, זענען זיי געשטרויכעלט
 געווארען. נור ער האט זיי געענטפערט: יעדער פלאנץ, וואס מײן
 פאטער אין הימל האט ניט געפלאנצט, וועט אויס געווארצעלט
 ווערען. לאזט זיי! זיי זענען בלינדע פיהרער פאן בלינדע, און ווען
 איין בלינדער פיהרט איין בלינדען, דאן פאלען זיי ביידע אין איין
 גרוב אריין. פטר האט איהם געזאגט: דערקלעהר אויז דעם
 משל. ישוע האט געזאגט: ביז יעצט פאר שטעהט איהר אויך
 נאך ניט? נאך פאר שטעהט איהר ניט, דאס אלץ וואס קומט
 אריין אין מויל געהט אין בויך אריין, און נאך דעם ווערט דאס אין
 בית הכסא געווארפען. אָבער דאס וואס געהט ארויס פאן דעם
 מויל געהט ארויס פאן הארצען, דאס איז מטמא דעם מענשען.
 דען פאן הארצען געהט ארויס שלעכטע מחשבות רציחה נאוף,
 זנות, גנבה, פאלשע עדות און לעסטערונג. דזע זענען מטמא דעם
 מענשען, אָבער עסען מיט אונגעוואשענע הענד איז ניט מטמא דעם
 מענשען. און ווען ישוע איז פאן דארטען ארויס געגאנגען, איז
 ער אוועק געגאנגען אין דעם געגענד פאן צור און צדון. און נון,
 איין פרוי פאן כנען, וועלכע איז פאן יענעם געגענד געקומען איז
 הערויס געגאנגען, און האט צוא איהם געשרינען: ערבארעם דיך
 איבער מיר הערר, דוא זאהן דוד'ס! מײן טאכטער ווערט זעהר
 געפלאגט פאן איין שד. נור ער האט איהר קיין ווארט ניט
 געענטפערט, און וײנע תלמידים זענען צוא געקומען און האבען
 איהם געבעטען: פארטיג זיא אב, דען זיא שרייט אויז נאך. ער
 האט זיי געענטפערט: איך בין געשיקט נור פאר דיא פערלארענע
 שאף פאן דיא ישראל. זיא אָבער איז צוא געגאנגען, האט זיך
 געבוקט פאר איהם, און האט געזאגט: הערר! העלף מיר. און ער

האט איהר געענטפערט: עס געהט נישט אזוי צוא געהען דיא
 27 קינדערס ברויט, און צוא ווארפען פאר דיא הינט, זיא האט
 געזאגט: יא הערר! נור אויך דיא הינט עסען ברעקליך,
 28 וועלכע פאלען אראב פאן וויערע העררנס טיש, דאמאלסט האט
 ישוע איהר געענטפערט: אה! פרוי, דיין אמונה איז גרויס, עס זאל
 29 דיר זיין וויא דוא ווילסט; און איהר טאכטער איז אין דער שעה
 אים געהיילט געווארען. ווען ישוע איז פאן דארטען ווייטער
 געגאנגען, איז ער געקומען צום ים הגליל, און איז ארויס געגאנגען
 30 אויף איין בארג, זיך דארט געזעצט, און פיל פאלק איז צוא
 איהם צוא געטרעטען, זיי האבען מיט זיך געהאט: הינקענדיגע,
 בלינדע, שטומע, פארוואונדעטע, און פילע אנדערע, און האבען זיי
 31 אהינגעלעגט פאר ישוע'ס פיס און ער האט זיי געהיילט, אזוי,
 דאס דאס פאלק האט זיך געוואונדערט, זיי האבען געזעהן שטומע
 ריידענדיג, פארוואונדעטע געזונד געווארען, הינקענדיגע געהן, און
 בלינדע זעהען, און האבען געלויבט דעם גאטט פאן ישראל.
 32 ישוע האט צוא גערופען זיינע תלמידים און האט זיי געזאגט: איך
 האב רחמנות אויף דעם פאלק, עס איז שוין ביי מיר דריי טעג,
 און זיי האבען נישט וואס צוא עסען, אב צוא לאזען זיי אומגעגעסען
 וויל איך נישט, דאס זיי זאלען אויף דעם וועג נישט פארשטאכט
 33 ווערען, און זיינע תלמידים האבען איהם געזאגט: פאן וואנען
 זאלען מיר נעמען אין דער מדבר אזוי פיל ברויט זאט צוא מאכען
 34 אזוי פיל פאלק, ישוע זאגט זיי: וויפיל ברויט האט איהר? זיי
 35 האבען געזאגט: זיבען און עטליכע פישלאך, דאמאלסט האט ער
 36 געהייסען דעם פאלק אנדער זעצען זיך אויף דער ערד, און ווען
 ער האט גענומען דיא זיבען ברויט און פיש, האט ער איין ברקה
 געמאכט, צוא בראכען, און האט געגעבען צוא זיינע תלמידים, און
 37 דיא תלמידים צוא דעם פאלק, און זיי האבען אלע געגעסען, און
 זענען זאט געווארען, און זיי האבען צוא גויף גענומען פאן דיא
 38 איבערגעבליבענע ברעקלאך זיבען פולע קערב, דיא וואס
 האבען געגעסען זענען געווען פיר טויזענד מענער, אויסער פרויען און
 39 קליינע קינדער, און ווען ער האט דאס פאלק אפגעלאזט, איז ער אריין
 געגאנגען אין איין שיף און איז געקומען אין דיא גרעניצען פאן מגדלח.

און דיא פרושים און צדוקים זענען צוא געקומען איהם צוא מז
פרובען, און האבען איהם געבעטען, ער זאל זיי בעווייזען איין צייכען
פֿאַן הימל. און ער האט זיי געענטפערט: פֿאַן אַווענד זאגט איהר: 2
עס וועט זיין איין שענער טאג, ווייל דער הימל איז רויט. און אין 3
דער פֿריה, עס וועט זיין איין שטורעם, ווייל דער הימל איז רויט
פֿאַר וואלקענט, חנפים! דיא געשמאלט פֿאַן דעם הימל
פֿאַרשטעהט איהר צוא אונטער שיידען, און דיא צייכען פֿאַן דיא
צייטען קאנט איהר ניט. איין שלעכטער דור און איין מנאפֿדיגער 4
זוכט איין צייכען, און עס וועט איהם ניט געגעבען ווערען קיין
אנדערער צייכען, אויסער דער צייכען פֿאַן יונה הנביא, און ער האט
זיי פֿאַרלאגט, און איז אַוועק געגאנגען. ווען דיא תלמידים זיינע 5
זענען איבער געגאנגען אויף דער אנדערער זייט האבען זיי
פֿאַרגעסען צוא געמען ברויט. און ישוע זאגט צוא זיי: געמט אייך 6
אין אכט און היטעט אייך פֿאַן דיא פֿרושים'סע און צדוקים'סע
זויערטייג. זיי האבען געדענקט ביי זיך, און געזאגט: מיר האבען 7
קיין ברויט ניט גענומען. ישוע האט דאס געוויסט, האט ער זיי 8
געזאגט: וואס דענקט איהר ביי זיך, קליין גלויביגע, דאס איהר
האט קיין ברויט ניט מיט גענומען. נאך פֿאַרשטייט איהר ניט, און 9
געדענקט ניט, פֿאַן דיא פינג פֿרויט פֿאַר דיא פינג טויענט, און
וויפֿיל קערב איהר האט צוא גיף גענומען? אויך ניט פֿאַן דיא 10
זיבען ברויט פֿאַר דיא פֿיר טויענט, און וויפֿיל קערב איהר האט
צוא גיף גענומען? וויא פֿאַר שטעהט איהר ניט, דאס איך האב 11
ניט וועגען ברויט אייך געזאגט, היט אייך פֿאַן דעם פֿרושים'סע און
צדוקים'סע זויערטייג. דאמאלסט האבען זיי פֿאַרשטאנען, דאס 12
ער האט ניט געזאגט, זיך צוא היטען פֿאַן זויערטייג פֿאַן ברויט,
נאר פֿאַן דער לעהרע פֿאַן דיא פֿרושים און צדוקים. ווען ישוע 13
איז געקומען אין לאנד קסריא פֿאַן פֿיליפּוס, האט ער געפֿרעגט
זיינע תלמידים: וואס זאגען דיא מענשען דאס איך בין אדם בין?
זיי האבען געזאגט: אייניגע זאגען: יוחנן המטביל, אנדערע אליהו. 14
נאך אנדערע ירמיהו, אנדערע איינער פֿאַן דיא נביאים. ער זאגט 15
זיי: און איהר וואס זאגט, ווער בין איך? און שמעון פֿטר האט 16
געענטפֿערט, און געזאגט: דוא ביזט דער משיח דער זאחן פֿאַן

17 דעם לעבעדיגען נאטט. ראמאלסט האט ישוע איהם געזאגט:
 גליקליך ביסט דוא שמעון בן יונה, דען ניט פלייש און בלוט האט
 18 עס דיר מגלה געווען נאר מיין פאטער אין הימעל. אויך איך זאג
 דיר: דוא ביסט פטר איין פעלו און אויף דעם פעלו וועל איך
 בויען מיין געמיינדע, און דיא טויערען פאן דעם גיהנם וועלען זיי
 19 ניט גובר זיין. און איך וועל דיר געבען דיא שליסעל פאן דאס
 מלכות השמים, און וואס דוא וועסט אסור מאכען אויף דער ערד,
 וועט אסור זיין אין הימעל און וואס דוא וועסט מתיר מאכען אויף
 20 דער ערד, וועט מותר זיין אין הימעל. דאמאלסט האט ישוע
 פערבאטען צוא ווינע תלמידים, דאס זיי זאלען קיינעם ניט זאגען
 21 דאס ער איז ישוע דער משיח. פאן דיוער צייט, האט ישוע
 אנגעפאנגען צוא זאגען ווינע תלמידים, דאס ער דארף געהן קיין
 ירושלים, און פיל ליידען פאן דיא זקנים, און כהנים, און סופרים
 און געטייטעט ווערען, און אין דעם דריטען טאג אויף געוועקט
 22 צוא ווערען. און פטר האט איהם גענומען און האט אנגעהויבען
 אויף איהם צוא שרייען און זאגט: חלילה מיין הערר לאז דיר
 23 דאס ניט געשעהען. ער אבער האט זיך געווענדעט און געזאגט
 צוא פטרין: אנוועק פאן מיר, שטן! דוא ביסט מיר איין שטרויכלונג,
 דען דוא טראכסט ניט פאן דעם, וואס עס איז געטליכעם, נור
 24 דאס וואס עס איז מענטליכעם. דאמאלסט האט ישוע געזאגט
 צוא ווינע תלמידים: ווער עס וויל מיר נאך געהען, דער זאל זיך
 אליין פאר לייקענען, און זאל געמען זיין קרייץ און מיר נאך געהען.
 25 דען, ווער עס וויל זיין לעבען היטען, דער פערלירט איהם דער
 אבער וועלכער פערלירט איהם פאן מיינעט וועגען, דער געפינט
 26 איהם. דען וואס וועט עס איין מענטשען העלפען, ווען ער זאל דיא
 גאנצע וועלט געווינען, און וועט זיין לעבען פערלירען? אדער וואס
 27 וועט איין מענטש געבען אים זיין לעבען אים צוא לייזען? דען דער
 בן אדם וועט קומען אין דיא הערליכקייט פאן זיין פאטער מיט
 ווינע מלאכים, און דאמאלסט וועט ער יעדען בעלזינען נאך ווינע
 28 מעשים. אין אמת'ען זאג איך אייך: עס ווינען דא אייניגע פאן
 דיא, וואס שטעהן היער, וועלכע וועלען ניט פערזוכען דעם טויט,
 ביז זיי וועלען געהען דעם בן-אדם קומענדיג אין זיין מלוכה.

נאך זעכס טעג האט ישוע גענומען פֿטֿר'ן יעקב, און יוחנן ויין יז
 ברודער, און האט זיי ארויפגעבראכט אויף איין הויכען בארג,
 בעוונדער. און ער איז פאר זיי פערענדערט געווארען, ויין פנים 2
 האט געשיינט וויא דא וואגנע, און זיינע קליידער זענען וויס געווארען
 וויא ליכט. און נון, האט זיך משה און אליהו, באוויזען צוא זיי, 3
 וועלכע האבען מיט איהם גערעט. און פֿטֿר האט געזאגט צוא 4
 ישוע: מײן הערר! פאר אונז איז דא גוט צוא זיין, אויב דא ווילסט
 וועלען מיר דא מאכען דריי סוכות: פאר דיר איינע, פאר משה'ען
 איינע, און פאר אליהו'ן איינע, ווען ער האט נאך דאס געזאגט, נון, 5
 האט זיי איין ליכטיגער וואלקען בעדעקט, און נון, איין קול פאן
 דעם הימעל האט געזאגט: דיזער איז מײן געליבטער זאהן, וועלכער 6
 איז מיר געפעלען, איהם זאלט איהר געהארבען. ווען דא 7
 תלמידים האבען דאס געהערט, זענען זיי געפאלען אויף זייער
 פנים און האבען זעהר מורא געהאט. נור ישוע איז צוא געקומען 8
 און האט זייא אן געריהרט און געזאגט: שטעהט אויף, פירכטעט
 אייך נישט. ווען זיי האבען אויף געהויבען זייערע אויגען האבען זיי 9
 קיינעם נישט געזעהן אויסער איין ישוע. און ווען זיי זענען אראפ
 געגאנגען פאן דעם בארג האט ישוע זיי פערבאטען און געזאגט:
 זיי זאלען קיינעם נישט דערצעהלען פאן דער מראה (ערשיינונג)
 ביז דער בן אדם וועט נישט אויף שטעהן פאן דא מתים.
 און זיינע תלמידים האבען איהם געפרעגט: פאר וואס זאגען דען 10
 דא סופרים דאס אליהו מוז פריהער קומען? ישוע האט זיי 11
 געענטפערט און געזאגט: ווייל אליהו קומט פריהער און וועט אלץ
 צוא רעכט מאכען. נור איך זאג אייך, דאס אליהו איז שוין געקומען 12
 און מען האט איהם נישט דערקאנט, און מען האט זיך מיט איהם
 בעגאנגען וויא זיי האבען געוואלט, אזוי וועט דער בן אדם ליידען
 פאן זיי. דאמאלסט האבען דא תלמידים פערשטאנען, דאס ער 13
 רעדעט פאן יוחנן המטביל. ווען זיי זענען געקומען צוא דעם 14
 פאלק, אזוי איז צוא איהם צוא געגאנגען איין מענש, און איז פאר
 איהם אויף דא קני געפאלען. און געזאגט: הערר! האב רחמנות 15
 אויף מײן זאהן, ער איז איין נאכט-וואנדלער, און ליידעט שטארק,
 דען פילע מאל ווארפט ער זיך אין פייער אריין און פילע מאל

16 אין וואסער. איך האב איהם געבראכט צוא דיינע תלמידים, נור
 17 ווי קאנען איהם ניט אויס היילען. ישוע האט געענטפערט און
 געזאגט: אה! אונגלייביגער דור, און פערקרימטער, ביז ווילאנג
 וועל איך מיט אייך ווייזן? ביז וויא לאנג וועל איך אייך איבערטראגען?
 18 ברענגט איהם אהער צוא מיר. און ישוע האט אויף איהם
 אנגעשריען, און דער רוח איז פאן איהם ארויס געגאנגען, און דער
 19 יונג איז פאן דער שעה אן, געהיילט געווארען. דאמאלסט ווינען
 דיא תלמידים צוא געקומען צוא ישוע'ן, ווען ווי זענען אליין געווען,
 און האבען געזאגט: ווארום האבען מיר איהם ניט געקאנט ארויס
 20 מ'רייבען? און ישוע האט ווי געזאגט: מחמת אייער אונגלויבען,
 דען אין אמת'ען זאג איך אייך: ווען איהר זאלט האבען אמונה
 וויפיל איין קערענדעל זענעפט און וואלט זאגען צום בארג: געה
 איבער פאן דאנען אהין, וואלט ער איבער געגאנגען, און קיין
 21 אונמיגלאכקייט וואלט פאר אייך ניט געווען. דער מין אבער
 22 פערטרייבט זיך, נור דורך תפלה און פאסטען. ווען ווי זענען
 געווען אין גליל, האט ישוע ווי געזאגט: דער בן אדם וועט איבער
 23 געגעבען ווערען אין מענשליכע הענד. און ווי וועלען איהם מויערען,
 און אויף דעם דריטען טאג וועט ער אויף שטעהן, און ווי זענען
 24 זעהר טרויעריג געווען. ווען ווי זענען געקומען קיין כפר-נחום
 זענען צוא געגאנגען צוא פטרין דיא וואס נעמען צוא נויף מס, און
 25 האבען געזאגט וויל אייער רבי ניט צאלען קיין מס? ער האט
 געזאגט: יא, און ווען ער איז אריין געקומען אין הויז אזוי האט ישוע
 איהם פריהער פערבאפט און געזאגט: שמעון, וויא איז דיין מיינונג,
 פאן וועמען נעמען דיא מלכים פאן דער ערד מכם פאן וויערע
 26 אייגענע קינדער, אדער פאן פרעמדע? פטר זאגט איהם: פאן
 פרעמדע, און ישוע זאגט איהם: אזוי זענען דיא קינדער פריי,
 27 נור פדי מיר זאלען ווי קיין שטרויכלונג ניט געבען, געהע צום
 ים, ווארף איין אנגעל אריין, און דעם ערשטען פיש, וועלכער
 עס וועט זיך האפען, נעם און עפען איהם אויף דעם מזיל וועסט
 דוא געפינען איין איסתר'א (מטבע) נעם און גיב איהם אנועק
 פאר מיר און פאר דיר.

יח אין יענער צייט זענען דיא תלמידים צוא געגאנגען צוא ישוע'ן

און האבען געוואנט: ווער איז דער גרעסטער אין דאס מלכות
השמים? ישוע האט צוא גערופען איין קליין קינד, און האט עס
געשטעלט אין מיטען צווישען זיי. און האט געוואנט: אין אמתען
זאג איך אייך, ווען איהר וועט זיך נישט אומקעהרען, און וועט נישט
זיין וויא דאס קליינע קינד, וועט איהר נישט אריין קומען אין מלכות
השמים. דעריבער ווער עס דערנידעריגט זיך וויא דאס קליינע
קינד דער וועט זיין דער גרעסטער אין מלכות השמים. און ווער
איין זאלכען קינד נעמט אויף אין מיין נאמען דער נעמט מיך אויף.
און ווער עס שטרויכעלט איינעם פאן דיא קליינע, וואס גלויבען
אין מיר, דעם וואלט בעסער געווען ווען מען וואלט איהם איין
מיל-שטיין אויף געהאנגען אויף דעם האלז און מען זאל איהם
דער טרענקען אין דער טיפענעם פאן ים. וועה איז דער וועלט
וועגען דיא שטרויכלונגען דען עס מווען קומען שטרויכלונגען, נור
וועה איז דעם מענשען, דורך וועלכען דיא שטרויכלונגען קומען.
אויב דיין האנד, אדער דיין פוס, שטרויכעלט דיר, האק זיי אָב
און ווארף זיי אוועק פאן דיר, דיר איז בעסער אריין צוא קומען
אין לעבען מיט איין מוס, אדער איין הינקענדיגער, איידער זאלסט
אריין געווארפען ווערען מיט צוויי הענד און מיט צוויי פיס אין
דעם עוויגען פייער. און אויב דיין אויג שטרויכעלט דיר, רייס
עס אויס און ווארף עס אוועק פאן דיר, דיר איז בעסער צוא
קומען צום לעבען מיט איין אויג איידער זאלסט געווארפען ווערען
אין פייערדיגען גיהנם מיט צוויי אויגען. ועהט צוא, דאס איהר
זאלט נישט מבזה זיין אפילו איינעם פאן דיא קליינע דען איך זאג
אייך: דאס זייערע מלאכים אין הימעל ועהען תמיד דעם פנים
פאן מיין פאטער אין הימעל. דען דער בן אדם איז געקומען
רעטען דאס פערלארענע. וויא איז אייער מיינונג? ווען איינער
זאל האבען הונדערט שאף, און איינער פאן זיי זאל זיך האבען
פעראיררט, וואלט ער נישט איבער געלאזט דיא ניין און ניינציג
אויף דיא בערג און וואלט נישט גענאנגען זוכען דיא פעראיררטע?
און ווען עס מאכט זיך דאס ער געפינט זיא אין אמתען זאג איך
אייך: ער וואלט זיך איבער איהר דערפרייט מעהר וויא איבער
דיא ניין און ניינציג, דיא נישט פעראיררטע. אזוי איז דאס, מיין

- פֿאַטער אין הימל וויל נישט דאס איינער פֿאַן דיא קליינע זאל
 פֿערלאָרען ווערען. ווען דיין ברודער האט געגען דיר געווינדגוט, 15
 געהע און שטראף איהם צווישען איהם און דיר אליין אויב ער
 הערט דיר, אזוי האסטו דיר געוואונען דיין ברודער. הערט 16
 ער דיר נישט צוא, נעם מיט דיר נאך איינעם אדער צוויי פֿדי דורך
 דעם מויל פֿאַן צוויי אדער דריי עדות זאל יעדער נאך מקוים
 ווערען. אויב ער הערט זיי אויך נישט, דער צייל דער געמיינדע, 17
 אויב ער הערט דיא געמיינדע אויך נישט, אזוי זאל ער פֿאר דיר
 ויין וויא איין גוי, אדער איין מוכס. אין אמתען זאג איך אייך: 18
 וואס איהר וועט אסור מאכען אויף דער ערד, וועט דאס אסור
 ויין אויף דעם הימל, און וואס איהר וועט מתיר מאכען אויף
 דער ערד, וועט דאס מותר ויין אין הימל. נאך זאג איך אייך: 19
 דאס ווען צוויי פֿאַן אייך וועלען אייניג ווערען אויף דער ערד צוא
 בעטען, אויף וואס פֿיר איין נאך עס מעג ויין, אזוי וועט עס זיי 20
 ויין פֿאַן מיין פֿאַטער אין הימל. דען וואו צוויי אדער דריי קומען
 צוא זאמען אין מיין נאמען, דארט בין איך דא אין זייער מיטען.
 דאמאלסט איז פֿטר צוא געקומען צוא איהם און האט 21
 געזאגט: הערר, וויפֿיל מאל דארף מען מוחל ויין איין ברודער,
 וועלכער האט געגען מיר געווינדגוט? ישוע האט איהם געזאגט: 22
 איך זאג דיר נישט ביז ויבען מאל נאר ביז ויבען מאל זיבעציג.
 דעריבער איז דאס מלכות שמים גלייך צוא איין מאן איין מלך, 23
 וועלכער האט געוואלט זיך אב רעכענען מיט ויינע קנעכט. ווען 24
 ער האט אנגעהויבען זיך צוא רעכענען האט מען געבראכט צוא
 איהם איינעם, וועלכער איז איהם שולדיג געווען צעהן טויזענט
 פֿער (מטבעות). אזוי וויא ער האט נישט געהאט צוא באצאלען, 25
 האט ויין הערר געהייסען מען זאל פֿארקויפֿען איהם, ויין ווייב
 ויינע קינדער, און אלץ וואס ער האט געהאט, און צוא בעצאלען.
 און דער קנעכט איז געפאלען און זיך צוא איהם געבוקט און 26
 געזאגט: ווארט מיר און איך וועל דיר אלעס בעצאלען. דער
 הערר האט באקומען רחמנות איבער דעם קנעכט, און האט איהם
 אב געלאזט, און האט איהם מוחל געווען דעם חוב. דער וועלכער 28
 קנעכט, ווען ער איז ארויס געגאנגען, האט ער געפונען איינעם

פֶּאן וַיִּינַע חֲבֵרִים, וְעַלְכֶּע֫ר אִיז אִיהֶם שׁוֹלְדִיג גֶּעוּנֶען הַנִּדְעֶר־ט דִּינֶר
 (מַטְבְּעוֹת) הָאֵט עַר אִיהֶם גֶּעֻאָפֶט און גֶּעוּאָרְנֶען און גֶּעוּאָנֶט:
 29 בַּעַצָּאל מִיר וואס דוא ביסט שולדיג. אזוי איז ויין חבר געפאלען
 צוא ויינע פים איהם געבעטען און געוואנט: ווארט מיר אב, איך
 30 וועל דיר אלעס בעצאלען. נור דער האט ניט געוואלט, און איז
 געגאנגען און האט איהם אריין געזעצט אין געפיינגענעס, ביז ער
 31 וועט איהם בעצאלען דעם חוב. ווען ויינע חברים האבען געזעהן,
 וואס איז פארגעקומען, וויינען זיי טרויעריג געווארען, און זיי וויינען
 געגאנגען און האבען דערציילט אלץ וואס עס איז געשעהען וייער
 32 העררן. דאמאלסט האט דער הערר איהם גערופען און געוואנט:
 דוא בענער קנעכט, דיין גאנצען חוב האב איך דיר מוחל געווען
 33 ווייל דוא האסט מיך געבעטען. דארפסט דוא דען אויך ניט
 רחמנות האבען אויף דיין חבר וויא איך האב אויף דיר רחמנות
 34 געהאט? און ויין הערר איז אין פעס געווארען, און האט איהם
 איבערגעגעבען צוא דיא פייניגער, ביז ער וועט איהם בעצאלען
 35 דעם גאנצען חוב. אזוי וועט אויך מיין פאטער אין הימעל אייך
 טאן ווען יעדער פאן אייך וועט ניט מוחל ויין מיטן גאנצען הארצען
 ויין ברודער וועלכער האט געזינדיגט געגען איהם.

ווען ישוע האט געענדעט דיא ווערטער, איז ער ארויס ים
 געגאנגען פאן גליל, און איז געקומען אין דעם געגענד פאן יהודה,
 2 פאן יענער זייט ירדן. פיל מענשען זענען איהם נאך געגאנגען,
 3 און ער האט זיי דארט געהיילט. און דיא פרושים זענען צוא
 געגאנגען צוא איהם און האבען איהם געפרובט און געוואנט: מעג
 4 איין מענש זיך צוא שיידען מיט זיין ווייב פאר יעדער סבה
 (אויסאכע)? און ער האט זיי געענטפערט און געוואנט: האט איהר
 5 דען ניט געלעזען, דאס דער פאשעפער אין אנפאנג האט איין זכר
 און איין נקבה זיי בעשאפען. און האט געוואנט: דעריבער
 6 פארלאזט איין מענש דען פאטער און מוטער און איז זיך מדבק
 צוא זיין ווייב, און צוויי ווערען איין פלייש. און אזוי זענען זיי שוין
 7 ניט צוויי, נור איין גוף, דעריבער וואס גאט האט פערצינגט,
 דאס זאל קיין מענש ניט צוא שיידען. זיי זאגען איהם: וויא אזוי
 דען האט משה געפאטען, דאס מען זאל געבען איין גט, און זיך

- 8 מיט איהר צוא שיידען? און ער זאגט זיי: ווענען אייער הארט
הערציגקייט האט משה אייך מתיר געמאכט צוא שיידען ויך מיט
9 אייערע ווייבער, אבער פאן אנפאנג איז ניט אזוי געווען. נור איך
זאג אייך: ווער עס צוא שיידעט ויך מיט זיין ווייב, ניט ווענען
נאך, און האט חתונה מיט איין אנדערע, איז איין נואף, און דער
10 וואס געמט איין גרושה איז איין נואף. און זיינע תלמידים זאגען
איהם: ווען דיא זאך צווישען מאן און ווייב איז אזוי, איז דאך
11 בעסער מען זאל גאר ניט חתונה האבען. און ער האט זיי געזאגט:
ניט יעדער קאן מקבל זיין דאס ווארט, נור וועמען עס איז געגעבען
12 געווארען. דען עס זענען דא סריסים, וועלכע זענען פאן דער
מוטערס לייב אזוי געפארען, און עס זענען דא סריסים וועלכע
מענשען האבען זיי מסרס געווען, און עס זענען דא סריסים,
וועלכע האבען ויך אליין מסרס געווען וועגען דאס מלכות השמים,
ווער עס קאן מקבל זיין, לאז מקבל זיין. דאמאלסט זיינען
13 צוא געבראכט געווארען צוא איהם קינדער, כדי ער זאל אויף
זיי דיא הענד לעגען און זאל מתפלל זיין, און דיא תלמידים האבען
אויף זיי אן געשריגען. נור ישוע האט געזאגט: לאזט צוא דיא
14 קינדער, און שטערט זיי ניט צוא קומען צוא מיר, דען דאס מלכות
השמים איז זייערעס. און ער האט אויף זיי געלעגט דיא הענד,
15 און איז פאן דארטען אוועק געגאנגען. און זעה, איינער איז
צוא געגאנגען, און האט איהם געזאגט: גוטער רבי! וואס פאר
איינע גוטע זאך זאל איך טאן, כדי איך זאל האבען דאס עוויגע
17 לעבען? און ער האט איהם געזאגט: וואס רופסט דוא מיך גוטער,
קיינער איז ניט גוט, אויסער איין גאט, ווען דוא ווילסט אריין
18 געהן אין לעבען היט דיא מצות. ער זאגט איהם: וועלכע? ישוע
זאגט איהם: לא תרצח, לא תנאף, לא תגנוב, לא תענה עד שקר,
(דוא זאלסט ניט טויטען, זאלסט ניט מנאף זיין, זאלסט ניט גנבען
19 זאלסט ניט פאלשע עדות זאגען). כבד את אביך ואמך, ואהבת
לרעך כמוך (עהרע דיין פאטער און מוטער, און זאלסט ליבען
20 דיין חבר וויא ויך אליין). דער יונגער מאן זאגט איהם: דאס
אללעס האב איך אב געהיט פאן מיין יוגענד אן, וואס דען פעלט
21 מיר? ישוע זאגט איהם: אויב דוא ווילסט זיין פאלקאמענער

געה, פאר קויף דיין פארמעגען און צוא טייל ארעמע לייט, וועסט
 דא האפען איין אויפן און הימל, און געה מיר נאך. ווען דער
 יונגער מאן האט דאס געהערט, איז ער אוועק געגאנגען טרויעריג,
 ווייל ער האט געהאט פילע גיטער. און ישוע האט געזאגט וויינע
 תלמידים: אין אמת'ען זאג איך אייך: פאר איין עושר ווערט
 שווער אריין צוא קומען אין דאס מלכות אלהים. נאך זאג איך
 אייך: עס איז לייכטער פאר איין קעמפל דורך צוא געהן דורך
 איין אויער פאן איין נאדעל איידער פאר איין עושר אריין צוא
 קומען אין מלכות אלהים. ווען וויינע תלמידים האבען דאס
 געהערט, האבען זיי זיך געהערט דערשראקען, און געזאגט: ווען אזוי,
 ווער קאן זיך רעטען? ישוע אבער האט זיי געזאגט: פאר מענטשען
 איז דאס אונמעגליך, פאר גאט אבער איז אלעס מעגליך.
 דאמאלסט האט פטר גענומען פארט, און געזאגט: זעה, מיר האבען
 אלעס פערלאזען און מיר זענען דיר נאך געגאנגען, וואס וועלען
 מיר האבען? און ישוע האט איהם געזאגט: באמת זאג איך אייך:
 דאס איהר, וועלכע איהר זענט מיר נאך געגאנגען, איז דער גייער
 וועלט, ווען דער בן-אדם וועט זיצען אויף זיין כסא הכבוד, וועט
 איהר אויך זיצען אויף צוועלף שטולען צוא משפט'ן דיא צוועלף
 שבטים פאן דיא ישראל. און יעדער, ווער עס פערלאזט היינער,
 אדער ברידער, אדער שוועסטער, אדער פאטער, אדער מוטער,
 אדער ווייב, אדער קינדער, אדער פעלדער, פאן מיין נאמען
 וועגען, וועט מקבל זיין הינדערט מאל אזוי פיל און וועט ירשינען
 דאס עוויגע לעבען. פיל וועלכע זענען ערשטע, וועלען זיין לעצטע,
 און לעצטע וועלען זיין ערשטע.
 דען דאס מלכות השמים איז גלייך, וויא איין בעל-הבית, וואס כ
 איז ארויס געגאנגען אין פריה מארגען, צוא דינגען ארבייטער פאר
 זיין וויינגארטען. נאך דעם וויא ער האט זיך געדונגען מיט דיא
 ארבייטער צוא דינר (מטבע) פאר איין מאג, האט ער זיי געשיקט
 אין זיין וויינגארטען. ווען ער איז ארויס געגאנגען אין דער דריטער
 שעה, האט ער געזעהן אנדערע, וועלכע זענען געשטאנען אויף דעם
 מארק לעדיג. און ער האט זיי געזאגט: געהט איהר אויך אין
 מיין וויינגארטען, און וואס עס וועט רעכט זיין וועל איך אייך

5 געבען; זיי זענען געגאנגען. אין דער זעלבער שעה און דער
 גינגער שעה, איז ער נאך איין מאל ארויס געגאנגען, און האט
 6 דאס זעלבע געטאן. און ארום דער עלפטער שעה, איז ער ארויס
 געגאנגען און האט געטראפן דארטען אנדערע, וועלכע זענען
 געשטאנען לעדיג, און זאגט צו זיי: וואס שטעהט איהר דא דען
 7 גאנצען טאג לעדיג? זיי האבען איהם געזאגט: קיינער האט אונז
 גיט געדונגען, און ער זאגט זיי: געהט איהר אויך אין מיין
 וויינגארטען, און וואס עס וועט רעכט זיין וועט איהר מקבל זיין.
 8 ווען עס איז אונגענד געווארען, האט דער הערר פאן דעם
 וויינגארטען געזאגט צו זיין פערזנאלטער: רוק דיא ארבייטער,
 און גיב זיי וויער שכר, הייב אן פאן דיא לעצטע, ביז דיא ערשטע.
 9 און דיא, וועלכע זענען געקומען אין דער עלפטער שעה האבען
 10 מקבל געווען צו דינר. דיא, וועלכע זענען געקומען צום ערשטען,
 האבען געדאכט, דאס זיי וועלען מקבל זיין מעהרער, נור זיי
 11 האבען אויך מקבל געווען צו דינר. ווען זיי האבען מקבל געווען,
 12 זענען זיי אונצופרידען געווארען אויף דעם בעל-הבית. און האבען
 געזאגט: דיא לעצטע האבען געארבייט איין שעה, און דוא
 פערגלייכסט זיי מיט אונז, וועלכע האבען געליטען דאס שווערקייט
 13 פאן דעם טאג, און דיא היין. ער אבער האט געענטפערט און
 געזאגט צו איינעם פאן זיי: פריינד! איך טהוע דיר גיט קיין
 עולה האסט דוא דען גיט אב געמאכט מיט מיר פאר איין דינר?
 14 נעם דיר דיינעם, און געה, איך וויל געבען דעם לעצטען דאס
 15 זעלבע וואס דיר. האב איך דען גיט קיין רשות צו טאן מיט
 דאס מייניגע וואס איך וויל? אדער איז דיין אויג שלעכט ווייל
 16 איך בין איין גוטער? אזוי וועלען דיא לעצטע זיין דיא ערשטע,
 און דיא ערשטע לעצטע, דען פיל זענען גערופענע און וועניג זענען
 17 אויסדערוויילטע. און ווען ישוע איז ארויס געגאנגען קיין ירושלים,
 האט ער אויף דעם וועג גענומען דיא צוועלף תלמידים אן דער
 18 זייט וואו נור זיי אליין זענען געווען, און האט זיי געזאגט: נון מיר
 געהען ארויף קיין ירושלים און דער בן-אדם וועט איבער געגעבען
 ווערען צו דיא עלסטע כהנים, און סופרים, און זיי וועלען איהם
 19 משפטן צום טויט. און זיי וועלען איהם איבער געבען צו דיא

גוים, מען זאל איהם מבוה זיין, מיט ריטער שלאנגען, און קרייצניגען.
 און אויף דעם דריטען טאג וועט ער אויף שטעהן. דאמאלסט
 איז צוא געגאנגען צוא איהם דיא מוטטער פאן זכדים קינדער מיט
 איהרע זעהנע, און ווען זיא האט זיך געבוקט האט זיא עטוואס ביי
 איהם געבעטען. און ער האט איהר געזאגט: וואס ווילסט דוא?
 זיא זאגט איהם: זאג דאס דינע צוויי זעהנע מינע זאלען זיצען
 ביי דיר, איינער אין דער רעכטער זייט און דער אנדערער אין
 דער לינקער, אין דיין מלוכה. ישוע האט איהר געענטפערט,
 און געזאגט: איהר ווייסט ניט וואס איהר פערלאנגט, קאנט איהר
 דען טרינקען דעם בוס, וועלכען איך וועל טרינקען אדער זיך
 טובלען אין דער טבילה, אין וועלכער איך וועל מיך טובלען?
 און זיי זאגען איהם: מיר קענען. און ער זאגט: מיין בוס וועט
 איהר טרינקען, און מיין טבילה, אין וועלכער איך וועל מיך
 טובלען, וועט איהר זיך טובלען נור צוא געבען אייך צוא זעצען
 זיך ביי מיר אין דער רעכטער זייט, און אין דער לינקער געהערט
 ניט מיר צוא געבען, נור דאס איז פאר דיא, פאר וועלכע מיין
 פאטער האט אנגעברייט. ווען דיא זעהען האבען דאס געהערט,
 זענען זיי אונזאפרידען געווארען, איבער דיא צוויי ברידער.
 ישוע אבער האט זיי צוא גערופען און געזאגט: איהר ווייסט דאס
 דיא עלסטע פאן דיא פעלקער הערשען אויף זיי, און דיא גרויסע
 געוועלטיגען איבער זיי, נור צווישען אייך זאל אזוי ניט זיין, נור
 ווער פאן אייך, עס וויל זיין דער גרעסטער, דער זאל אייך זיין
 איין משרת. און ווער פאן אייך, עס וויל זיין דער ערשטער, זאל
 אייך זיין איין קנעכט. אזוי וויא דער בן-אדם איז ניט געקומען
 מען זאל איהם בעדינען, נור ער זאל דינען און אוועק געבען זיין
 לעבען איין כפרה פאר פילען. און ווען זיי זענען ארויס
 געגאנגען פאן יריחו, איז פיל פאלק נאך זיי געגאנגען. און נון
 צוויי בלינדע, וואס זענען געוועסען ביים וועג, ווען זיי האבען
 דערהערט, דאס ישוע געהט דורך, האבען זיי אנגעפאנגען צוא
 שרייען: האב רחמנות אויף אונז, הערר, זאהן דוד'ס. דאס פאלק
 האט אנגעשריגען אויף זיי, דאס זיי זאלען שווייגען, נור זיי האבען
 נאך מעהרער געשריגען: האב רחמנות אויף אונז, הערר, זאהן

32 דודים. ישוע האט ויך אב געשטעלט, און האט זיי צוא גערופען
 33 און געזאגט: וואס ווילט איהר, דאס איך זאל אייך טאן? און זיי
 זאגען איהם הערר! דאס אינזערע אויגען זאלען געעפענט ווערען.
 34 ישוע האט רחמנות באקומען, און האט אנגערירט זייערע אויגען,
 און באלד זענען זייערע אויגען זעהענדיג געווארען, און זיי זיינען
 נאך איהם נאך געגאנגען.

35 ווען זיי האבען ויך געזעהענט קיין ירושלים, און זענען געקומען
 קיין בית-פני צום הר-הזותים, האט ישוע דאמאלסט געשיקט
 2 צוויי תלמידים. און האט זיי געזאגט: געהט אריין אין דארף,
 וואס איז גלייך אנטקעגען אייך, און איהר וועט באלד געפינען
 איין צוא געבונדענעם אייזעל און איין יונגען אייזעלע ביי איהם,
 3 בינדעט עס אב און ברענגט עס צוא מיר. און ווען איינער וועט
 אייך עטוואס זאגען, ענטפערט איהם, דער הערר בעדארף זיי
 4 און ער וועט באלד זיי שיקען. דאס אלעס איז געווען, כדי עס
 זאל דערפילט ווערען, וואס איז געזאגט געווארען דורך דעם נביא,
 5 וועלכער זאגט: זאגט דער טאכטער ציין זעה, דיין מלך קומט
 צוא דיר, ער איז זאנפטמיטיג, און רייטעט אויף איין אייזעל און
 איין יונגען, וועלכער קומט ארויס פאן איין זוימטהיר (איין ארט
 6 אייזעל). דיא תלמידים זענען געגאנגען און האבען געטאן, וויא
 7 ישוע האט זיי באפוילען. זיי האבען געבראכט דעם אייזעל מיט
 דעם יונגען אייזעל און האבען דערויף ארויף געלייגט זייערע
 8 קליידער, און האבען איהם ארויף געזעצט אויף זיי. און פיל
 פאלק האבען געלייגט זייערע קליידער, אויף דעם וועג, און אנדערע
 האבען אב געשניטען צווייגען פאן דיא בוימער, און האבען
 9 געשפרייט אויף דעם וועג. און דאס פאלק וואס איז געגאנגען
 פאר איהם און נאך איהם, האבען געשריגען: הושע-נא בן-דוד!
 10 ברוך-הבא בשם יהוה. הושע-נא במרומים! און ווען ער איז
 אריין געקומען קיין ירושלים, איז דיא גאנצע שטאדט באוועגט
 11 געווארען, און האט געזאגט: ווער איז דער? דאס פאלק האט
 12 געזאגט: דאס איז ישוע, דער נביא פאן נצרת אין גליל. און
 ישוע איז אריין געגאנגען אין בית המקדש פאן גאטט און האט
 ארויס געטריבען אלע וואס פארקויפען און קויפען אין היכל, און

האט אומגעווארפֿען דיא טישען פֿאן דיא חלפֿנים און דיא בענק
 13 פֿאן דיא טויבען פֿערקויפֿערס. און ער האט ווי געזאגט: עס איז
 געשריבען מיין הויז וועט גערופֿען ווערען איין בית תפלה, און איהר
 14 האט דאס געמאכט פֿאר איין הייל פֿאן רויבער. און אין בית
 המקדש זענען צוא געגאנגען צוא איהם פֿלינדע און הינקענדיגע,
 15 און ער האט ווי אים געהיילט. ווען דיא עלסטע כהנים און
 דיא סופרים האבען געזעהען דיא וואונדער, וועלכע ער האט
 געטאן, און דיא קליינע קינדער וועלכע האבען געשריגען אין היכל
 און האבען געזאגט: הושענא בן־דוד! האט דאס ווי פֿערדראסען.
 16 און האבען איהם געזאגט: דוא הערסט וואס ווי זאגען? ישוע אבער
 האט ווי געזאגט: יא! האט איהר דען קיין מאל ניט געלעזען: פֿאן
 דעם מויל פֿאן קליינע און וויינענדיגע קינדער, האסט דוא געגרינדעט
 17 שבח (לויב). און ער האט ווי פֿערלאזט, און איז ארויס געגאנגען
 18 פֿאן דער שטאדט קיין בית־עניא און האט דארט גענעכטיגט. און
 דאס מארגענס פֿריה ווען ער האט זיך אומגעקערט אין שטאדט
 19 אריין, איז ער הונגעריג געווען. און ווען ער האט דערוועהען ביים
 וועג איין פֿייגענ־בוים איז ער צוא געגאנגען צוא איהם, און ווען
 ער האט אויף איהם גאר ניט געפונדען, נור היילע בלעטער, האט
 ער איהם געזאגט: עס זאל שוין פֿאן דיר עוויג קיין פֿרות ניט ויין.
 20 און דער פֿייגענ־בוים איז פֿאלד פֿערדארט געווארען. ווען דיא
 תלמידים האבען דאס געזעהען, האבען ווי זיך געוואונדערט און
 געזאגט: וויא געשווינד איז דער פֿייגענ־בוים פֿערדארט געווארען?
 21 און ישוע האט ווי געענטפֿערט און געזאגט: אין אמת'ען זאג איך
 אייך: ווען עס וועט ביי אייך ויין אמונה און וועט ניט צווייפלען,
 וועט איהר ניט נור דאס טאן וואס איז געשעהען מיט דעם פֿייגענ־
 בוים איהר וועט אויך דיזען פֿארג זאגען: הויב דיר אויף, און
 22 ווארף דיר אריין אין ים, און דאס וועט געשעהען. און אלעס וואס
 איהר וועט נור בעטען אין אייער תפילה מיט אמונה וועט איהר
 23 מקבל ויין. און ווען ישוע איז געקומען אין בית המקדש און
 האט געלערענט, זענען צוא איהם צוא געגאנגען דיא עלסטע כהנים
 און דיא זקנים פֿאן דעם פֿאלק, און האבען געזאגט: מיט וואס
 פֿאר איין מאכט מהוסט דוא דאס? און ווער האט דיר געגעבען

24 רִיזַע מֵאֲכֹט? יִשׁוּעַ הָאֵם וְיִי גַעְעִנְטִפֶּעֶרֶט, און גַּעזאַנט: אײַך וועל
 אײַך אױך פֿרעגן אײַן נאך: אױב אײַהר וועט מיר געבען אײַן
 ענטפֿער, אזוי וועל אײַך אײַך געבען אײַן ענטפֿער, מיט וואס פֿאר
 25 אײַן מאַכט אײַך טהוע רִיזַעס. דיא טבילה פֿאַן יוֹחָנָן, פֿאַן וועמען
 איז ווא געווען? פֿאַן הימל אדער פֿאַן מענשען? וְיִי האָבען צווישען
 וײַך אײַבער געלייגט: ווען מיר וועלען נאָען, פֿאַן הימל, וועט ער
 26 אונז נאָען: ווארום האט אײַהר דען אײַהם נײַט געגלויבט? וועלען
 מיר אָבער נאָען: פֿאַן מענשען, האָבען מיר מורא צוא האָבען
 פֿאר דעם פֿאַלק, דען אלע האָבען געהאלטען יוֹחָנָן פֿאר אײַן
 27 נביא. און וְיִי האָבען יִשׁוּעִן גַעעֲנִטִפֶּעֶרֶט און גַעזאַנט: מיר ווייסען
 נײַט, און ער האט וְיִי אױך גַעזאַנט: אײַך וויל אײַך אױך נײַט נאָען,
 28 מיט וואס פֿאר אײַן מאַכט אײַך טהוע רִיזַעס. וואו שיינט עס
 אײַך? אײַן מאן האט געהאט צוויי זעהנע און ער איז צוא געגאנגען
 צוא דעם ערשטען און נאָנט: קינד געה, אַרבייט היינט אין מיין
 29 וויינגארטען. נור ער האט געענטפֿערט און גַעזאַנט: אײַך וויל נײַט,
 30 שפּעטער אָבער האט ער חרטה באַקאמען, און איז געגאנגען. און
 ווען ער איז צוא געגאנגען צוא דעם אנדערען און האט אײַהם
 גַעזאַנט, דאס ועלכע, האט ער געענטפֿערט און גַעזאַנט: אײַך געה,
 31 הערר! און איז נײַט געגאנגען. ווער פֿאַן דיא בייִדע האט דערפֿילט
 דעם פֿאַטערס רִצוֹן: וְיִי האָבען אײַהם גַעזאַנט: דער ערשטער.
 יִשׁוּעַ נאָנט וְיִי: אין אַמְתֵּעַן נאָג אײַך אײַך: דאס דיא מוכסים און
 32 דיא זונות קומען פֿריהר פֿאַן אײַך אין דאס מלכות אלהים. דען
 יוֹחָנָן איז געקומען צוא אײַך מיט דער אַנווייזונג פֿאַן גערעכטיגקייט
 און אײַהר האט אײַהם נײַט געגלויבט, דיא מוכסים און דיא זונות
 אָבער האָבען אײַהם נאָ געגלויבט, הנם אײַהר האט דאס געזעהען,
 האט קיין חרטה נײַט געהאט דאס אײַהר זאלט אײַהם גלויבען.
 33 הערט אױס אײַן אנדער מָשָׁל: עס איז געווען אײַן בעל-
 הבית, וועלכער האט געפֿלאנצט אײַן וויינגארטען און האט ארום
 אײַהם געמאַכט אײַן צוים, אױס געגראָבען אין אײַהם אײַן קעלמער;
 אױס געבויט אײַן טוּרעם, און האט אײַהם אײַבער געגעבען צוא
 24 וויינגערטנער, און ער האט פֿערלאָוען ויין לאַנד. ווען עס האט
 זיך געגעהענט דיא צייט פֿאַן דיא פֿרות, האט ער געשיקט וויינע

- דינער צוא דיא וויינגערטנער, ווי זאלען נעמען ווינע פרות. דיא 35
וויינגערטנער האבען גענומען ווינע דינער, איינעם האבען ווי
געשלאנגען, איינעם האבען ווי געמייטעט, און איינעם האבען ווי
פערשטיינט. ער האט נאך איין מאל געשיקט אנדערע דינער, 36
מעהר וויא דעם ערשטען מאל, און ווי האבען ווי געטאן דאס
ועלבע. ענדליך, האט ער געשיקט צוא ווי ויין זאהן, און האט 37
פיי ויך געזאגט: ווי וועלען מורא האבען פאר מיין זאהן. אבער 38
ווען דיא וויינגערטנער האבען דער זעהען דעם זאהן, האבען ווי
איינער צום אנדערען געזאגט: דאס איז דער יורש, קומט לאזט
אונז איהם הרגענען און צוא נעמען ויין ירושה פאר אונז אליין. און 39
ווי האבען איהם גענומען, און האבען איהם ארויס געווארפען פאן
דעם וויינגארטען, און האבען איהם דער הרגעט. און, נון, ווען 40
דער בעל-הבית פאן דעם וויינגארטען וועט קומען, וואס וועט ער
מיט דיא וויינגערטנער מאכען? ווי זאגען איהם: דיא שלעכטע 41
וועט ער מיט איין שלעכטען טויט אומבריינגען, און דעם ווייז
גארטען וועט ער אוועקגעבען צוא אנדערע וויינגערטנער, וועלכע 42
וועלען איהם אב געבען דיא פרות אין ויין צייט. ישוע זאגט ווי:
האט איהר דען קיין מאל ניט געלעזען אין דיא שריפט (תנ"ך):
דער שטיין, וועלכען דיא בוי לייט האבען פערווארפען, דער איז 43
צום עקשטיין געווארען, פאן העררן איז ער געקומען, און איין
וואונדער איז ער אין אונזערע אויגען. דעריבער זאג איך אייך: 44
דאס עס וועט אוועק גענומען ווערען פאן אייך דאס מלכות אלהים,
און עס וועט געגעבען ווערען צוא איין פאלק, וואס ברענגט ווינע
פרות. און דער ווער עס וועט פאלען אויף דעם שטיין, וועט צוא 45
בראכען ווערען, און אויף וועמען ער וועט פאלען וועט ער איהם
צוא ברעקלען. און ווען דיא עלסטע כהנים און פרושים האבען 46
געהערט ווינע משלים, האבען ווי דערקענט דאס ער רעדעט וועגען
ווי. אין האבען געזוכט איהם צוא חאפען, נור ווי האבען מורא געהאט
פאר דעם פאלק, דען ווי האבען איהם געהאלטען פאר איין נביא.
ישוע האט נאך גערעדט מיט משלים און האט געזאגט: דאס כב
מלכות השמים איז גלייך צוא איין מאן איין מלך, וועלכער האט
חתונה געמאכט ויין זאהן, און האט געשיקט ווינע קנעכט רופען 3

דיא איינגעלאדענע אויף דער חתונה, און ווי האבען ניט געוואלט
 4 קומען. ער האט נאך איין מאל געשיקט אנדרע קנעכט און
 געזאגט: זאגט דיע איינגעלאדענע: נון איך האב פארטיג געמאכט
 מיין סעודה, מייע אקסען און פעטע פיה זענען געשאכטען, און
 5 אלעס איז פארטיג, קומט אויף דער חתונה. נור ווי האבען
 דערפון גאר ניט געדאכט; ווי זענען צוגאנגען, דער אויף ויין
 6 פעלד, דער אנדערער צוא ויין מסחר. דיא איבריגע האבען
 גענומען ויינע קנעכט און האבען ווי שלעכט בעהאנדעלט און
 7 געהרגט. ווען דער מלך האט דער פאן געהערט, איז ער אין
 פעס געווארען, און האט געשיקט ויין חיל און האט אומגעבראכט
 8 דיא מערדער און האט פארברענט וייער שטאדט. דאמאלסט
 זאגט ער צוא ויינע קנעכט: דער מאלצייט פאן דער חתונה איז
 9 פארטיג, און דיא איינגעלאדענע זענען ניט ווערט געווען. דעריבער
 גייט אויף דיא הויפט וועגען, און אלעמען, וועלכע איהר וועט
 10 געפינען, רופט אויף דעם מאהלצייט. און דיזע קנעכט זענען
 ארויס געגאנגען אויף דיא וועגען און האבען איין געזאמעלט אלעמען
 וועמען ווי האבען נור געפונען, שלעכטע און גוטע, און דאס הויז
 11 פאן דער חתונה איז פול געווארען פאן דיא געסט. דער מלך,
 וועלכער איז אריין געקומען זעהען דיא געסט, האט דערוועהן
 דארטן איין מאן, וועלכער איז ניט געווען געקליידעט אין חתונה
 12 קליידער. און ער זאגט איהם: פריינד! וויא אזוי ביסט דוא
 אריין געגאנגען אהער אן חתונה קליידער? ער האט געשמומט.
 13 דאמאלסט האט דער מלך געזאגט צוא ויינע דינער: בינדעט
 איהם דיא הענד און פיס, און געמט איהם און ווארפט איהם אין
 דער אויסוועגנסטער פינסטערנים; דארטען וועט ויין קלאג און
 14 ציין קריצונג. דען פיל זענען גערופען, אבער וועניג זענען אויס
 15 דערוויילט. דאמאלסט זענען דיא פרושים געגאנגען איין
 עצה צוא האלטען וויא מען זאל איהם האפען דורך ויינע ווערטער.
 16 און ווי האבען געשיקט צוא איהם וייערע תלמידים מיט דיא לייט
 פאן הורדוס און האבען געזאגט: רבי! מיר ווייסען דאס דוא ביסט
 איין אמת'ער מענש און דאס דוא לערענסט מיט אמת גאטטעס
 וועג און דוא פֿרענסט נאך קיינעם ניט, דען דוא ביסט קיינעם ניט

נושא פנים. דעריבער זאג אונז: וויא שיינט דיר? איז עס ערלויבט
 צו א געבען מס דעם קיסר אדער ניט? ישוע אבער האט דערקאנט
 וייער שלעכטקייט, און האט געזאגט: וואס פֿרובט איהר מיך
 חנפים? ווייזט מיר איין מטבע פֿאן דעם מס, ווי האבען איהם
 געבראכט איין דינר. און ער זאגט ווי וועמעס איז דיזע צורה און
 אויפשריפט? ווי זאגען איהם דעם קיסר'ס, אזוי זאגט ער צוויי:
 דעריבער ניט דעם קיסר וואס דעם קייסערס איז און גאטט וואס
 גאטטעס איז. ווען ווי האבען דאס געהערט, האבען ווי זיך
 געוואונדערט, איהם אב געלאזען און אוועק געגאנגען. אין דעם
 זעלבען טאג זענען צווא איהם געקומען דיא צדוקים, וועלכע זאגען:
 עס איז ניט דא קיין תחית המתים, און האבען איהם געפרעגט:
 רבי! משה האט געזאגט: ווען איין מאן שטארבט אן קינדער, זאל
 זיין ברודער זיין ווייב מיבס ויין, און זאל אויף שטעלען קינדער
 פאר זיין ברודער. נון, ווינען געווען ביי אונז זיבען ברודער, דער
 ערשטער האט חתונה געהאט איז געשטארבען, און אזוי וויא ער
 האט קיין קינדער ניט געהאט, האט ער איבער געלאזט זיין ווייב
 זיין ברודער. דאס זעלבע איז געווען מיט דעם צווייטען, און
 דריטען, ביז דעם זיבעטען. נאך ווי אלעמען איז דיא פרוי אויך
 געשטארבען. דעריבער נאך תחית המתים, וועמעס פֿאן דיא
 זיבענס ווייב וועט זיא ויין? דען אלע האבען זיא געהאט. ישוע
 האט זיי געענטפערט און געזאגט: איהר זענט זיך טועה, ווייל איהר
 קאנט ניט דיא שריפט (תנ"ך) אויך ניט דיא גבורה פֿאן גאטט.
 דען נאך תחית המתים געהמען מענער קיין פרויען און פרויען קיין
 מענער ניט, נור מען בלייבט וויא דיא מלאכים אין הימל. און
 וועגען תחית המתים האט איהר דען ניט געלעזען וואס פֿאן גאטט
 איז אייך געזאגט: איך בין דער גאטט פֿאן אברהם און דער גאטט
 פֿאן יצחק און דער גאטט פֿאן יעקב, גאטט איז ניט קיין גאטט
 פֿאן מויער, נור פֿאן לעבענדיגע. און ווען דאס פֿאלק האט
 געהערט, האבען ווי זיך געוואונדערט איבער ויין לעהרע.
 און דיא פֿרושים, ווען ווי האבען געהערט אז ער האט פֿערשטומט
 געמאכט דיא צדוקים, האבען ווי זיך פֿערזאמעלט. און איינער
 פֿאן ווי איין בעל תורה האט איהם געפרובט און געזאגט: רבי!

37 וועלכע איז דיא גרעסטע מצוה אין דער תורה? ישוע זאגט איהם:
 ליב גאטט דיין גאטט מיט דיין גאנצען הארצען מיט דיין גאנצען
 38 נפש, און מיט דיין גאנצען פערשטאנד. דאס איז דיא ערשטע
 39 און דיא גרעסטע מצוה. דיא צווייטע, וועלכע איז גלייך צווא איהר
 40 איז, ליב דיין חבר (מיט מענשען) וויא דרך אלליין. אויף דווע
 41 צוויי מצות הענגען דיא גאנצע תורה און גביאים. ווען דיא
 42 פרושים האבען זיך פערזאמעלט האט ער זיי געפרעגט: וואס
 דענקט איהר וועגען דעם משיח? וועמעס זאהן איז ער? מען זאגט
 43 איהם דוד'ס. ער זאגט זיי וויא אזוי רופט איהם דוד אין גייסט
 44 ווען ער זאגט: גאטט האט געזאגט צוויי מיין העררן: זען דרך
 צוויי מיין רעכטער האנד, ביז איך וועל מאכען דייןע פינגער פאר
 45 איין בענקעלע אונטער דייןע פיס. דעריבער ווען דוד רופט איהם
 46 הערר, וויא אזוי איז ער זיין זאהן? און קיינער האט איהם קיין
 ווארט ניט געקאנט ענטפערען; און פאן דעם טאג אן האט שוין
 קיינער זיך ניט געוואגט איהם צווא פרעגען.

כג דאמאלסט האט ישוע אנגעהויבען צווא רעדען צום פאלק און
 2 צווא זיינע תלמידים. און האט געזאגט: אויף משה'ס שטול האבען
 3 זיך דיא סופרים ופרושים געזעצט. דעריבער אלעס וואס זיי
 זאגען אייך אן צווא האלטען, דאס טהוט און האלט, אבער וויא
 4 זייערע מעשים טהוט ניט, דען זיי זאגען און טהוען עס ניט. זיי
 בינדען שווערע משאות און לייגען ארויף אויף דיא מענשענס
 אקסלען, זיי אבער ווילען אפילו מיט זייער פינגער ניט אנריהרען.
 5 אלע זייערע מעשים טהוען זיי, דאס זיי זאלען געזעהען ווערן פאר
 לייטען: זיי מאכען ברייט זייערע תפילין און לאנג דיא ציצית
 6 פאן זייערע קליידער. אויבען אן צווא זיצען אויף סעודות, און צווא
 7 שטעהען אויבען אן אין דיא שולען. און מען זאל זיי געריסען אין
 8 דיא גאסען, און לייט זאלען זיי רופען רבי, רבי. איהר אבער
 רופט אייך ניט רבי, דען איין רבי האט איהר, דעם משיח, און
 9 איהר אלע זענט ברידער. און רופט קיינעם ניט אויף דער ערד
 אייער פאטער, דען איין פאטער האט איהר, וועלכער איז אין
 10 הימל. און רופט אייך ניט לעהרער דען איין לעהרער האט
 11 איהר דען משיח. דער גרעסטער פאן אייך זאל אייער משרת

12 וַיֵּין. דָּען ווער עס מאכט ויך הויך, דער וועט נידעריג ווערען, און
 13 ווער עס מאכט ויך נידעריג, דער וועט הויך ווערען. וועה
 איז אייך סופרים און פרושים חנפים, איהר פארשליסט דאס
 מלכות השמים פאר מענשען. דען איהר אליין געהט ניט אריין,
 14 און דיא וואס ווילען אריין געהן, דערלאזט איהר ניט. וועה איז
 אייך סופרים און פרושים חנפים, איהר שלינגט איין הייזער פאן
 אלמנות, און פאר לייטען ענט איהר לאנג מתפלל, דער פאר
 15 וועט איהר מעהר געמשפט ווערען. וועה איז אייך סופרים און
 פרושים חנפים, איהר געהט ארום איבער דעם ים און יבשה, כדי
 איהר זאלט איין גר מאכען, און ווען ער איז שוין אזעלכער געווארען,
 אזוי מאכט איהר איהם פאר איין בן-גיהנם, צוויי מאל ערגער,
 וויא איהר ענט. וועה איז אייך בלינדע פיהרער, וואס איהר זאגט:
 16 ווער עס שווערט ביי דעם בית המקדש איז גאר נישט, אבער
 ווען ער שווערט ביי דעם גאלד פאן דעם בית המקדש איז ער
 17 חייב, גארען און בלינדע, וואס איז גרעסער דאס גאלד אדער
 18 דער בית המקדש, וואס מאכט דאס גאלד הייליג? ווייטער, ווען
 איינער שווערט ביי דעם מזבח איז גאר נישט, אבער ווען ער
 19 שווערט ביי דעם קרבן וואס איז אויף איהם איז ער חייב, גארען
 און בלינדע, וואס איז גרעסער דער קרבן אדער דער מזבח, וואס
 20 מאכט דעם קרבן הייליג? דעריבער ווער עס שווערט ביי דעם
 21 מזבח, שווערט ביי איהם און מיט אלץ וואס איז אויף איהם, און
 ווער עס שווערט ביי דעם בית המקדש, דער שווערט ביי איהם
 22 און ביי דעם וועלכער וויינט אין איהם. און ווער עס שווערט ביי
 דעם הימל, שווערט ביי גאטטעס שמואל און ביי דעם וואס זיצט
 23 אויף איהם. וועה איז אייך סופרים און פרושים חנפים, איהר
 גיט מעשר פאן מנתא, שבת און כמון, און פערלאזט דיא שווערערע
 אין דער תורה: משפט חסד און אמונה, דאס געהער מען צוטאן,
 24 און יענע גיט צופערלאזען. בלינדע פיהרער, וועלכע וויען אויס
 25 איין פליג, און שלינגען איין איין קעמעל. וועה איז אייך סופרים
 און פרושים חנפים, איהר רייניגט דעם אויס וועניגסטען ווייט פאן
 דעם כוס און שיסלען און אינעוועניג וויינען ווי פול מיט רויב און
 26 אונרעכט, בלינדער פרוש, רייניג צום ערשטען דאס אינעוועניגסטע

פֶּאן דַּעַם כּוֹס און שׂיכּעל, כְּדִי דאָס אױסװעגנװסעט פֿאַן דַּעַם כּוֹס
וְאַל אױךְ רײַן װערען. װעָה אײַךְ סױפֿרים און פֿרושׂים חֲנַפִּים 27
אײַהר זענט גלײַךְ צו אַב געקאַלכטע קבֿרים, װעלכע פֿאַן דרויסען
זעהען ווי אױס שׂען. אָבער אײַנעװעניג זענען ווי פֿול מיט טױטע
בײַנער און אַלערלײ טומאַה. אױז זענט אײַהר אױך, פֿאַן דרויסען 28
זעהט אײַהר אױס וויא מַענשען צדיקים, אָבער אײַנעװעניג זענט
אײַהר פֿול מיט חנופֿה און בעזעס. װעָה אײַךְ סױפֿרים, פֿרושׂים 29
און חֲנַפִּים, אײַהר בױעט קבֿרים פֿאַר דיא נביאים און באפֿיצט
דיא מצבות פֿאַן דיא צדיקים. און אײַהר זאָגט: װען מיר װאַלטען 30
געװען אין אונזערע פֿאַטערס צײַטען, װאַלטען מיר זיך נישט שולדיג
געמאַכט מיט ווי אין דאָס פֿלוט פֿאַן דיא נביאים. אױז זאָגט 31
אײַהר דאָך אױף זיך אַלײַן עדות, דאָס אײַהר זײט דיא קינדער
פֿאַן דיא נביאים'סע מאַרדער. און אײַהר דערפֿילט דיא מאַס 32
פֿאַן אײַערע עלטערן. אײַהר שלאַנגען, דיא קינדער פֿאַן שלאַנגען, 33
וויא אױז װעט אײַהר נצול װערען פֿאַן דַּעַם מִשְׁפָּט פֿאַן גיהנום?
דעריבער, נון, איך שיק אײַךְ נביאים און חכמים און סױפֿרים, 34
און אײַהר װעט אײַנגע הרגנען און קרייצגיגען, און אנדערע װעט
אײַהר שׂמייסען אין אײַערע שולען און רודפֿן פֿאַן שטאַדט צו
שטאַדט. כְּדִי עס זאל אױף אײַךְ קומען אַלע אונזשולדיגע פֿלוט, 35
וואָס אײַז פֿערנאַסען געװאַרען אױף דער ערד פֿאַן דאָס פֿלוט
פֿאַן הַבֿל דַּעַם צדיק, בײַז דאָס פֿלוט פֿאַן זכריהו בן ברכיהו
װעלכען אײַהר האָט געהאַרגעט צווישען דַּעַם היכל און מזבֿח.
אין אַמְתֵּינ זאָג איך אײַךְ: דאָס אַלעס װעט קומען אױף דײַנע 36
דור. ירושלים! ירושלים! וואָס הרגסט דיא נביאים און 37
פֿערשטײַנגסט דיא װעלכע זײַנען געשיקט צו דיר! וויפֿיל מאל
האָב איך געװאַלט אײַן זאַמלען דײַנע קינדער, וויא אײַן הײַז
זאַמעלט אונטער אײַהרע פֿליגעל אײַהרע הינדלדאָך, און אײַהר 38
האָט נישט געװאַלט. נון, אײַער הײַז װערט אײַךְ חרוב געלאָזען
װערען, דען איך זאָג אײַךְ: פֿאַן יעצט אָן װעט אײַהר מיך שוין נישט
זעהען, בײַז אײַהר װעט נישט זאָגען פֿרוך הֲבֵא בִּשְׁם יְהוָה.
כד און ישוע אײַז אַרױס געגאַנגען, און אײַז אַװעק פֿאַן דַּעַם בית
המקדש, און זײַנע תלמידים זענען צוגעגאַנגען צו איהם אום איהם

צו ווייזען דיא געביידען פֿאן דעם בית המקדש. און ישוע האט
 זיי געזאגט: זעהט איהר דען ניט דאס אלעס? אין אמתען זאג
 איך אייך: עס וועט דא אויך ניט בלייבען איין שטיין אויף איין
 שטיין וואס וועט ניט צו ווארפען ווערען.
 ווען ער איז געזעסען
 אויף דעם הר־הזיתים, אזוי זענען צו איהם צוגעגאנגען דיא תלמידים
 אליין. און האבען געפרעגט: זאג אונז ווען וועט דאס זיין, און וואס
 איז דער צייכען פֿאן דיין קומען און דאס ענדע פֿאן דער וועלט?
 ישוע האט זיי געענטפערט און געזאגט: היטעט אייך דאס קיינער
 זאל אייך ניט פֿערפיהרען. דען פיל וועלען קומען אין מיין נאמען
 און וועלען זאגען: איך בין דער משיח און וועלען פיל פֿערפיהרען.
 אויך וועט איהר הערען מלחמות שמועות פֿאן מלחמה, זעהט.
 שרעקט זיך ניט, דען אזוי מוז עס קומען, נור דאס איז ניט דאס
 ענדע. דען עס וועט אויף שטעהן איין פֿאלק אויף איין פֿאלק און
 איין מלוכה אויף איין מלוכה, און עס וועט זיין הונגער, פֿעסט, און
 ערד ציטערנעס אין פֿערשידענע ערטער. דאס אלעס איז אבער
 דער אנהייב פֿאן דיא ווייטאקען. דאמאלסט וועלען זיי אייך
 איבערגעבען צו פֿלאגען און וועלען אייך טויטען, און איהר וועט
 געהאסט זיין פֿאן אלע פֿעלקער פֿאן מיין נאמען ווענען. און
 דאמאלסט וועלען פיל געשטרויבעלט ווערען, און איינער דעם
 אנדערען וועלען ארויס געבען, און איינער דען אנדערען וועלען
 פֿיינד האבען. און איין סך פֿאלשע נביאים וועלען אויף שטעהן
 און וועלען פיל פֿערפיהרען. און ווייל דאס אונרעכט וועט זיך
 פֿערמעהרען, וועט ביי פילען דיא ליבע קאלט ווערען. ווער עס
 וועט אויסהאלטען ביז צום ענדע דער וועט גערעטעט ווערען.
 און דיוע פֿרייליכע בשורה פֿאן דער מלוכה וועט געפֿרעדיגט
 ווערען אין דער גאנצער וועלט, פֿאר איין עדות צו אלע פֿעלקער
 און דאמאלסט וועט קומען דאס ענדע. דעריבער ווען איהר וועט
 דערזעהן דאס גרויל פֿאן דעם חורבן (שקוין משומם) וואס עס
 איז געזאגט געווארען דורך דניאל הנביא, שטעהנדיג אויף דעם
 הייליגען ארט נדער לעזער זאל עס פֿערשטעהן. דאמאלסט
 ווער עס געפינט זיך אין יהודה זאל לויפען צו דיא בערג. און
 ווער עס איז אויף דעם דאך דער זאל ניט העראב געהען עטוואס

18 נַעֲהֻמֶּעַן פֿאַן וַיִּין הוּיז. און ווער עס איז אין פֿעלד דער זאל ויך
 19 נִיט אומקעהרען צוריק נעמען וַיִּינע קליידער. און וועה איז דיא
 20 מַעֲבֻרַתָּה און דיא וַיִּינע גרונע אין דיע צייטען. וַיִּיט מַתְּפִלָּל,
 דאס דיא אַנְטֹלִיפֿונג זאל נִיט אויסקומען אין ווינטער אדער אום
 21 שַׁבָּת. דען דאמאלסט וועט וַיִּין איין גרויסע צרה, וועלכע איז
 נִיט געווען פֿאַן אַנפֿאַנג דער וועלט ביז יעצט, און עס וועט נִיט
 22 וַיִּין. און ווען יענע טעג וואלטען נִיט פֿערקירצט ווערען, אזוי
 וואלט קיין פֿלייש נִיט נִיצל געווארען, נור ווענען דיא אויסדערוועלטע
 23 וועלען דיא טעג פֿערקירצט ווערען. דאמאלסט ווען איינער וועט
 אייך זאגען: זעה דא איז דער משיח, אדער דארטען, אזוי גלויבט
 24 נִיט. דען דאמאלסט וועלען אויף שטעהן פאלשע נביאים און
 פאלשע משיחים און וועלען געבען גרויסע צייכען און וואונדער,
 כְּדֵי צו פֿערפיהרען ווען עס זאל מיגלאך וַיִּין אויך דיא אויס-
 25 דערוועלטע. נון, האב איך אייך פֿאַראוים געזאגט, דעריבער
 26 ווען וַי וועלען צו אייך זאגען, זעהט, ער איז אין דער מדבר, אזוי
 געהט נִיט ארויס; זעהט, ער איז אין דיא צימערן, אזוי גלויבט
 27 נִיט. דען וויא איין בליץ געהט ארויס פֿאַן מזרח און לייכטעט
 28 ביז מערב, אזוי וועט וַיין דאס קומען פֿאַן דעם בן־אדם. דען וואו
 דיא גבלה איז, דארטען פֿערזאמעלען ויך דיא אדלער.
 29 מיט איין מאל, נאך דער צרה פֿאַן יענער צייט, וועט דיא זאגנע
 פֿינסטער ווערען, און דיא לְבָנָה וועט איהר ליכט נִיט געבען, און
 דיא שטערען וועלען פֿאַן הימעל אַראַבפאלען, און דיא הימעלשע
 30 קרעפֿטען וועלען דערציטערט ווערען. דאמאלסט וועט ויך
 פֿאַווייזען אין הימעל דער צייכען פֿאַן דעם בן־אדם און דאמאלסט
 וועלען אלע פֿעלקער פֿאַן דער ערד קלאנגען, און וַי וועלען זעהען
 דעם בן־אדם קומען אויף דעם וואלקען פֿאַן הימעל מיט מאכט
 31 און גרויס הערליכקייט. און ער וועט אויס שיקען וַיִּינע מלאכים
 מיט איין גרויסען קול פֿאַן איין שופֿר, און וַי וועלען איינזאמלען
 וַיִּינע אויסדערוועלטע פֿאַן דיא פֿיר ווינטען, פֿאַן איין ענדע פֿאַן
 32 הימעל ביז צום אנדערען. לערענט אייך פֿאַן דעם פֿייגען
 בוים איין מָשָׁל, ווען וַיִּינע צווייגען ווערען שוין ווייך און לאזען
 ארויס פֿלעטער, אזוי וַיִּינסט איהר דאס דער זומער איז גאָהענט.

33 אזוי, ווען איהר וועט דינעם אלעס זעהען, ווייסט, דאס עס איז
 34 גאנצענט ביי דער מזהיר. אין אמת'ען זאג איך אייך: דיזער דור
 35 וועט נאך נישט פארנעהן, ביז דינעם אלעס וועט געשעהען. הימל
 36 און ערד וועלען פארנעהן, אבער מייע ווערטער וועלען נישט
 37 פארנעהן. אבער פאן דעם טאג און דער שעה ווייסט
 38 קיינער נישט, אויך נישט דיא מלאכים אין הימל, נור מיין פאטער
 39 אליין. און אזוי וויא עס איז געווען אין דער צייט פאן נח, אזוי
 40 וועט זיין ווען דער בן-אדם וועט קומען. דען אזוי וויא אין דיא
 41 צייטען פאר דעם מבול האבען זיי געגעסען, געטרונקען, מענער
 42 גענומען פרויען, און פרויען מענער, ביז דעם טאג ווען נח איז אין
 43 דער תבה אריין געגאנגען. און האבען פאן גארנישט נישט געוואוסט,
 44 ביז דער מבול איז געקומען און האט אלעמען אומגעבראכט, אזוי
 45 וועט זיין ווען דער בן-אדם וועט קומען. דאמאלסט וועלען צוויי
 46 זיין אויף דעם פעלד: איינער וועט אונזעקגענומען ווערען, דער
 47 אנדערער וועט איבערגעלאזט ווערען. צוויי ווייבער וועלען מאלען
 48 אין איין מיל, איינע וועט אונזעק גענומען ווערען, דיא אנדערע וועט
 49 איבערגעלאזט ווערען. דעריבער ווייט וואכענדיג, דען איהר
 50 ווייסט נישט אין וואס פאר איין שעה אייער הערר וועט קומען. דאס
 אבער ווייסט איהר, דאס ווען דער בעל-הבית זאל וויסען, אין
 וואס פאר איין טייל פאן דער נאכט וועט דער גנב קומען, אזוי
 וואלט ער געוואכט און וואלט נישט דערלאזט מען זאל אונטער-
 גראבען זיין הויז. דעריבער ווייט איהר אויך פארטיג, דען אין איין
 שעה, וואס איהר דענקט גאר נישט, וועט דער בן-אדם קומען.
 ווער עס איז איין געטרייער און קלוגער קנעכט, וועלכען זיין הערר
 האט איהם געשטעלט איבער זיינע דינער, דאס ער זאל זיי עסען
 געבען צו דער צייט. גליקליך איז דער קנעכט, וועלכען זיין
 הערר, ווען ער וועט קומען, ווען ער איהם געפינען אזוי מזהענדיג.
 אין אמת'ען זאג איך אייך: ער וועט איהם אויף זיין גאנצען
 פערמעגען שטעלען. אבער ווען דער קנעכט וועט זיין איין בעזער
 און וועט זאגען אין הארצען מיין הערר זאמט זיך צו קומען. און
 וועט אנהייבען שלאגען זיינע חברים און עסען און טרינקען מיט
 שפורים. אזוי וועט דער הערר פאן דעם קנעכט קומען אין איין

טאג, אין וועלכען ער האט נאר איהם ניט דערנווארטעט, און אין
 איינע שעה, וועלכע ער ווייס ניט, און וועט איהם צו שניידען 51
 אויף שטיקער און וועט איהם איין טייל געבען ביי דיא חנפים,
 דארטען וועט זיין איינע יללה און איין ציינקריצונג.
 דאמאלסט וועט דאס מלכות השמים גלייך זיין צו צעהען
 מיידלאך, וועלכע האבען גענומען וייערע לאמפען און זענען
 געגאנגען גענען דעם חתן. פינף פאן זיי זענען געווען קלוגע, און
 פינף נארען. דיא נארען האבען גענומען וייערע לאמפען און
 האבען ניט גענומען מיט זיך קיין אייל. דיא קלוגע האבען מיט
 דיא לאמפען גענומען אייל אין וייערע פלים, און ווייל דער חתן
 האט זיך פערואמט, אזוי זענען אלע איינגעדערעמעלט און זענען
 אנשלאפען געווארען. אבער אין מיטען נאכט איז געווארען איין
 געשריי: נון, דער חתן קומט, געהט איהם אנטקעגען. דאמאלסט
 זענען אלע דיזע מיידלאך אויף געשטאנען, און האבען צו רעכט
 געמאכט וייערע לאמפען. און דיא נארען, האבען געזאגט צו דיא
 קלוגע: ניט אונז פאן אייער אייל, דען אונזערע לאמפען לעשען
 זיך אויס. דיא קלוגע האבען געענטפערט: טאמער וועט עס אונז
 ניט גענוג זיין און אייך, געהט בעסער צו דיא קרעמער און קויפט
 אייך. ווען אבער זיי זענען געגאנגען קויפען, איז דער חתן געקומען.
 און דיא, וועלכע זענען פארטיג געווען, זענען מיט איהם אריין
 געגאנגען צו דער חתונה, און דיא טהיר איז צו געשלאסען געווארען.
 נאך דעם זענען געקומען דיא איבריגע מיידלאך און זאגען: הערר,
 הערר, עפען אונז אויף, און ער האט געענטפערט און געזאגט:
 אין אמתען זאג איך אייך: איך קאן אייך ניט, דעריבער ווייס
 וואכענדיג, דען איהר ווייסט ניט, ניט דעם טאג, ניט דיא שעה,
 אין וועלכער דער בן-אדם וועט קומען. דען וויא איין מאן,
 וועלכער ווען ער האט זיך אוועק געלאזט אין איין פרעמדע לאנד,
 האט גערופען זיינע קנעכט און האט זיי איבער געגעבען זיין
 פארמעגענס. און איינעם האט ער געגעבען פינף בכרים (מטבעות)
 דעם אנדערען צוויי און דען דריטען איינעם, יעדען נאך זיין ערך,
 און איז באלד אוועק געפארען. דער וואס האט גענומען דיא פינף
 בכרים איז געגאנגען און האט דערמיט געהאנדעלט, און האט

17 געוואונען אנדערע פינף כפרים. און אזוי דער, וואס האט
 18 גענומען צוויי האט געוונען נאך צוויי, דער אבער וואס האט
 גענומען איין כפר איז געגאנגען און האט איהם פארגראבען אין
 19 דער ערד, און האט בעהאלטען זיין העררנס געלט. אין איינע
 לאנגע צייט ארום, איז דער הערר פאן דיא קנעכט געקומען, און
 20 האט זיך מיט זיי בארעכענט. און דער וואס האט גענומען פינף
 כפרים איז געקומען און האט געבראכט נאך פינף כפרים און
 זאגט: מיין הערר! פינף כפרים האסט דא מיר געגעבען, זעה,
 21 איך האב מיט זיי אנדערע פינף כפרים געוואונען. זיין הערר זאגט
 איהם: זעהר פיין גוטער און געטרייער קנעכט, דא ביסט איבער
 ווייניג געטריי געוועזען איך וועל דיר זעצען איבער פיל, קום אריין
 22 צו דיין העררענס שמחה. און דער וואס האט גענומען צוויי כפרים
 איז אויך געקומען און געזאגט: הערר! צוויי כפרים האסט דא מיר
 געגעבען, זעה, איך האב מיט זיי אנדערע צוויי כפרים געוואונען.
 23 זיין הערר זאגט איהם: זעהר פיין, גוטער און געטרייער קנעכט,
 מיט וועניג ביסט דא געטריי געוועזען, איך וועל דיר זעצען איבער
 24 פיל, קום אריין צו דיין העררענס שמחה. און דער וואס האט
 גענומען איין כפר איז אויך געקומען און האט געזאגט: הערר, איך
 קאן דיר, דאס דא ביסט איין הארטער מענש, דא שניידסט וואו
 דא האסט נישט געזייט, און זאמעלסט איין פאן וואנען דא האסט
 25 נישט פערשאטען. און איך האב מורא געהאט, און בין געגאנגען
 און האב בעהאלטען דיין כפר אין דער ערד; נון האסט דא דיינעם.
 26 און זיין הערר האט איהם געענטפערט און געזאגט: בענער און
 פוילער קנעכט, דא האסט געוואוסט, דאס איך שנייד, וואו איך
 האב נישט געזייט, און זאמעל איין וואו איך האב נישט פארשאטען.
 27 דעריבער האסט דא באדארפט אונעקגעבען מיין געלד וועבסלער,
 כדי ווען איך וועל קומען זאל איך אפגעמען דאס מייניגע מיט
 28 פראצענט. דעריבער נעמט ביי איהם אונעק דעם כפר און נישט
 29 איהם צו דעם וואס האט צעהן כפרים. דען יעדערעם, וואס ער
 האט, דעם וועט געגעבען ווערען, און ער וועט נאך איבעריג
 האבען אבער ווער עס האט נישט פאן דעם וועט דאס וואס ער האט
 30 אויך אונעקגענומען ווערען. און דעם אינגיזיגען קנעכט, ווארפט,

ארויס אין דער אויסוועניגסטער פינסטערנעם, דארטען וועט זיין
 31 איינע יללה און ציינקריצונג. ווען דער בן-אדם וועט קומען
 אין זיין העררליכקייט און אלע הייליגע מלאכים מיט איהם, אזוי
 32 וועט ער זיצען אויף זיין כסא הכבוד. און אלע פעלקער וועלען
 פאר איהם איינגעזאמעלט ווערען און ער וועט זיי פאנאנדער-
 שיידען, אזוי וויא איין הירט שיידעט אב דיא שאף פאן דיא
 33 ציגען. און ער וועט שטעלען דיא שאף צו זיין רעכטער האנד,
 34 און דיא ציגען צו דער לינקער האנד. דאמאלסט וועט דער מלך
 זאגען צו דיא אין זיין רעכטער האנד: קומט איהר געבענשטע
 פאן מיין פאטער ירשת דיא מלוכה, וואס ויא איז אנגעברייט
 געווארען פאר אייך צייט דיא וועלט איז געגרינדעט געווארען.
 35 דען איך האב געהונגערט, און איהר האט מיר געגעבען עסען,
 איך האב געדארשט און איהר האט מיך אנגעטרונקען, איך בין
 36 געווען איין פרעמדער און איהר האט מיך אריינגענומען. איך בין
 נאקעט געווען, און איהר האט מיך אנגעקליידעט, איך בין געוועזען
 קראנק, און איהר האט מיך מבקר חולה געווען, איך בין געווען
 37 אין געפיינגענעם, און איהר זענט געקומען צו מיר. דאמאלסט
 וועלען דיא צדיקים איהם ענטפערען און זאגען: הערר! ווען האבען
 מיר דיר געוועהען הונגער, און מיר האבען דיר געשפייזט? אדער
 38 דארשטיג, און מיר האבען דיר אנגעטרונקען? ווען האבען מיר
 דיר געוועהען איין פרעמדען, און מיר האבען דיר אריינגענומען?
 39 אדער נאקעט און אנגעקליידעט? ווען האבען מיר דיר געוועהען
 קראנק, אדער אין געפיינגענעם און מיר זענען געקומען צו דיר?
 40 און דער מלך וועט זיי ענטפערען און זאגען: אין אמת'ען זאג איך
 אייך: וואס איהר האט געטאן דאס צו איינעם פאן דויע קלענשטע
 41 ברידער, דאס האט איהר מיר געטאן. דערנאך וועט ער אויך
 זאגען צו דיא, אין זיין לינקער האנד: געהט אוועק פאן מיר, איהר
 פארפלוכטע צום עוויגען פייער, וואס עס איז אנגעברייט פאר דעם
 42 שטן און זיינע מלאכים. דען איך האב געהונגערט, און איהר האט
 מיר קיין עסען ניט געגעבען, איך האב געדארשט און איהר האט
 43 מיר ניט געגעבען צו טרינקען. איך בין געווען איין פרעמדער,
 און איהר האט מיך ניט אריינגענומען: איך בין געווען נאקעט.

און איהר האט מיך ניט אנגעקליידעט, קראנק און אין געפיינגענעם.
 און איהר האט מיך ניט בעזוכט. אזוי וועלען זיי אויך איהם
 ענטפערען און זאגען: הערר! ווען האבען מיר דיר געזעהען הונגעריג,
 אדער דארשטיג, אדער פרעמד, אדער נאקעט, אדער קראנק,
 אדער אין געפיינגענעם און מיר האבען דיר ניט באדינט. אזוי וועט
 ער זיי ענטפערען און זאגען: אין אמת'ען זאג איך אייך: אזוי וויא
 איהר האט דאס ניט געטאן צו איינעם פאן דיזע קלענסטע, אזוי
 האט איהר דאס מיר ניט געטאן. און דיזע וועלען געהן צום עוויגען
 שטראף, אבער דיא צדיקים צום עוויגען לעבען.
 ווען ישוע האט געענדעט דיזע אלע רייד, אזוי האט ער געזאגט כו
 צו זיינע תלמידים: איהר ווייסט דאס אין צוויי טעג ארום וועט
 זיין פסח, און דער בן אדם וועט איבערגעגעבען ווערען, דאס ער
 זאל געקרייצגיט ווערען. דאמאלסט האבען זיך דיא עלסטע
 כהנים און דיא סופרים און דיא זקנים פאן דעם פאלק פערזאמעלט
 אין דעם הויף פאן דעם כהן גדול, וואס זיין נאמען איז געווען
 קנפא. און האבען איין עצה געהאלטען, דאס מען זאל ישוע'ן
 דורך איין רמאות חאפען און הרגינען. זיי האבען געזאגט: נור
 ניט אום יום טוב, כדי עס זאל אינטער דעם פאלק קיין מהומה
 ניט ווערען. ווען ישוע איז געוועזען אין בית עניא אין שמוען
 דעם קרעציגענס הויז. איז צוגעקומען צו איהם איין פרוי, וואס
 האט געהאט איין אלפאסטערנע כלי מיט טייערען שמן המור,
 און האט איהם אויסגעגאסען אויף זיין קאפף, ווען ער איז ביים
 טיש געזעסען. ווען זיינע תלמידים האבען דאס דערזעהען, זענען
 זיי אינצופרידען געווארען, און האבען געזאגט: צו וואס זאל מען
 אזוי איין שאדען מאכען. דען מען האט געקאנט פארקויפען דעם
 מור פאר איין גרויסען פרייז און געבען ארעמע לייט. נור ישוע
 האט דאס פערשטאנען, און האט זיי געזאגט: וואס זענט איהר
 מצער דיא פרוי? זיא האט אן מיר איין גוטע זאך געטאן. דען
 ארעמע לייט וועט איהר שטענדיג האבען ביי אייך מיך אבער
 וועט איהר ניט האבען שטענדיג. מיט דעם וואס זיא האט דעם
 מור אויסגעגאסען אויף מיין קאפף האט זיא מיך אנגעברייט צו
 דער קבורה. אין אמת'ען זאג איך אייך: וואו מען וועט פערדיגען

דיוע בשורה טובה אין דער גאנצער וועלט, וועט דערציילט
 ווערען אויך דאס, וואס ווא האט געטאן, צו איהר אנדענקען.
 דאמאלסט איז איינער פאן דיא צוועלף יהודה איש-קריות 14
 געגאנגען צו דיא עלסטע פהנים, און האט געזאגט: וואס וועט 15
 איהר מיר געבען, וועל איך איהם אייך איבערגעבען? ווי האבען
 איהם אפגעווייגען דרייסיג וילבערשטיק, און פאן יענער צייט 16
 האט ער געזוכט איין פאסענדע געלעגנהייט איהם איבער צו
 געבען. אין דעם ערשטען טאג פאן חג המצות זענען דיא 17
 תלמידים צו געגאנגען צו ישוע'ן און האבען איהם געזאגט: וואו
 ווילסטו ווא, דאס מיר זאלען צו ברייטען פאר דיר צו עסען דעם 18
 קרבן פסח? ער האט געזאגט: געהט אין שטאדט צו יענעם און
 זאגט איהם: דער רבי זאגט, מיין צייט איז נאהענט, ביי דיר וועל 19
 איך מיט מיינע תלמידים מאכען דעם קרבן פסח. דיא תלמידים
 האבען געטאן, וויא ישוע האט ווי באפוילען, און האבען פארטייג 20
 געמאכט דעם קרבן פסח. ווען עס איז אווענד געווארען, האט
 ער ויך אנדער געזעצט מיט דיא צוועלף תלמידים, און ווען ווי 21
 האבען געגעסען האט ער געזאגט: אין אמת'ען זאג איך אייך:
 דאס איינער פאן אייך וועט מיך איבערגענטפערען. ווי זענען 22
 זעהר טרויעריג געווארען, און יעדער פאן ווי האט אנגעהויבען
 איהם צו זאגען: בין איך דער? הערר! ער האט געענטפערט 23
 און געזאגט: דער וועלכער טונקט מיט מיר איין דיא האנד אין
 דער שיסעל דער וועט מיך איבערגענטפערען. דער בן אדם 24
 געהט וויא עס איז אויף איהם געשריבען געווארען, נור וועה איז
 דעם מענשען, דורך וועלכען דער בן אדם וועט איבערגענטפערט
 ווערען: דעם מענשען וואלט עס בעסער געווען ניט געפארען צו 25
 ווערען. און יהודה וואס האט איהם איבערגענטפערט, האט
 געזאגט: בין איך דאס? רבי! ער זאגט איהם: דוא האסט עס 26
 געזאגט. און ווען ווי האבען געגעסען, האט ישוע גענומען
 דאס ברויט, איין ברכה געמאכט, צובראכען, און געגעבען צו 27
 דיא תלמידים און געזאגט: נעמט עסט דאס איז מיין לייב, און
 האט גענומען דעם כוס, איין ברכה געמאכט, און האט ווי געגעבען 28
 און געזאגט: טרינקט אלע פאן איהם. דען דאס איז מיין בלוט

פֶּאן דַּעם בְּרִית הַחֲדָשָׁה (נִייעֶם בּוֹנֵד) וואס ווערט פֶּאָרְגֶאַסען
 פֶּאָר פִּילען צו פֶּאָרְגֶעבונג דער זינד. איך זאג אייך דאס פֶּאָן
 יעצט אָן וועל איך נישט מעהר טרינקען פֶּאָן דעם פֶּרוכט פֶּאָן דעם
 וויינשטאק, ביז דעם טאג ווען איך וועל מיט אייך נייא טרינקען
 איהם אין מיין פֶּאָטערס מלוכה. ווען ווי האבען אָפּגעזאגט הלל,
 זענען ווי אַוועק געגאנגען אויף דעם הר הזיתים, דאמאלסט האט
 ישוע ווי געזאגט: איהר אלע וועט געשטרויכעלט ווערען אָן מיר
 אין דיער נאכט, דען עס איז געשריבען: איך וועל שלאנען דעם
 הירטען: און דיא שאף פֶּאָן דער שטאדע וועלען צושפרייט
 ווערען. נאך מיין אויפֿשטעהן וועל איך געהן פֶּאָר אייך אין גליל.
 פֶּטֶר האט איהם געענטפֿערט און געזאגט: ווען אפילו אלע וועלען
 געשטרויכעלט ווערען אָן דיר, איך אָבער וועל קיין מאל נישט
 געשטרויכעלט ווערען. ישוע האט איהם געזאגט: אין אַמתֿיען
 זאג איך דיר, דאס אין היינטיגער נאכט, איידער דער האן וועט
 קרייזען, וועסטווא דריי מאל מיך פֶּאָרלייקענען. פֶּטֶר זאגט
 איהם: אפילו איך זאל מוזען שטארבען מיט דיר וועל איך מיך
 פֶּאָן דיר נישט פֶּאָרלייקענען, און אזוי האבען געזאגט אויך אלע
 תלמידים. נאך דעם איז ישוע מיט ווי געקומען אויף איין
 פֶּלאץ וואס האט זיך גערופֿען, גת־שֶׁמֶן און זאגט דיא תלמידים:
 זיצט דא, ביז איך וועל אהין געהן דארט מתפלל זיין. און האט
 מיט זיך גענומען פֶּטֶר'ן און ביידע קינדער פֶּאָן זבדיה, ער האט
 אנגעהויבען צו טרויערען און אנגסט צו האבען. דאמאלסט האט
 ישוע ווי געזאגט: מיין נפש איז צום שטארבען טרויעריג, בלייבט
 דא און וואכט מיט מיר. און ער איז אָפּיסעל ווייטער געגאנגען,
 און איז געפאלען אויף זיין פֿנים, מתפלל געווען, און געזאגט: מיין
 פֶּאָטער! אויב עס איז מיגלאך, לאז דער כּוֹס פֶּאָרביי געהן פֶּאָן
 מיר, דאך נישט וויא איך וויל, נור וויא דוא ווילסט. און איז
 געקומען צו דיא תלמידים, און האט ווי געפונען שלאפענדיג, און
 ער זאגט צו פֶּטֶר'ן אזוי: איין שעה האט איהר נישט געקאנט
 וואכען מיט מיר? ווייט וואכענדיג, און בעסטעט: איהר זאלט נישט
 קומען צו קיין נסיון, דער גייסט איז וויליג, דאס פֿלייש אָבער
 איז שוואך. נאך איין צווייטען מאל איז ער אַוועק געגאנגען

מתפלל געווען און געזאגט: מיין פאטער! אויב דער בוס קאן נישט
 פארביי געהן פאן מיר, דאס איך זאל איהם נישט טרינקען, אזוי
 זאל דיין ווילען געשעהען. און ווען ער איז געקומען האט ער זיי
 ווידער געפונען שלאפענדיג, דען דיא אויגען זענען זיי שווער
 געווארען. און ער האט זיי געלאזט, און איז ווידער אנועקגעגאנגען
 און האט מתפלל געווען דאס דריטע מאל, דיא זעלביגע ווערטער.
 דאמאלסט איז ער געקומען צו זיינע תלמידים און זאגט זיי:
 שלאפט שוין און רוהעט, נון דיא שעה איז אנגעקומען, און דער
 בן־אדם נישט ויך איבער אין דיא הענד פאן זינדער. שטעהט
 אויף קומט, נון, דער וועלכער נישט מיך איבער קומט אן.
 און ווען ער האט נאך גערעט, נון, יהודה, איינער פאן דיא צוועלף,
 איז געקומען, און מיט איהם זענען געווען פיל פאלק, מיט שווערדען
 און שטעקענס, פאן דיא עלסטע ברונים און זקנים פאן דעם פאלק.
 זיין מוסר האט זיי געגעבען איין צייכען און געזאגט: וועמען איך
 וועל קוסען, דאס איז ער, נעמט איהם, און פאלד איז ער
 צוגעגאנגען צו ישוע'ן געזאגט: שלום רבי! און האט איהם געקוסט.
 און ישוע האט איהם געזאגט: פריינד, נאך וואס ביסט דוא
 געקומען? דאמאלסט זענען זיי צוגעגאנגען און געלייגט דיא הענד
 אויף ישוע'ן און איהם גענומען. און, נון, איינער פאן דיא,
 וואס זענען געווען מיט ישוע'ן, האט זיין האנד אויס געשטרעקט
 ארויס גענומען זיין שווערד, און האט געשלאגען דעם קנעכט פאן
 דעם כהן גדול, און האט איהם דעם אויער אב געהאקט. דאמאלסט
 האט ישוע איהם געזאגט: לייג צוריק דיין שווערד אין זיין ארמ,
 דען אלע וועלכע שווערדען נעמען, וועלען דורך דעם שווערד
 פערלארען ווערען. אדער דענקסט דוא, דאס איך קאן נישט יעצט
 בעטען מיין פאטער, און ער וועט מיר געבען מעהר פאן צוועלף
 לעגיאנען מלאכים? וויא אזוי אבער וועט דערפילט ווערען דיא
 שריפט (תנ"ך), עס מוז אזוי זיין. אין דער שעה האט ישוע
 געזאגט צום פאלק: גלייך וויא אויף איין גולן זענט איהר ארויס
 געגאנגען מיט שווערדען און שטעקען מיך צו חאפען, יעדען טאג
 בין איך מיט אייך געזעסען און האב געלערענט אין בית המקדש,
 און איהר האט מיך נישט געהאפט. דאס אלעס איז געווען, כדי

עם זאל ויך דערפילען דיא שריפט (תנ"ך), דאמאלסט האבען
 אלע תלמידים איהם פערלאזט, און זענען אונעקגעלאפען.
 57 און דיא, וועלכע האבען געחאפט ישוע'ן האבען איהם אונעק
 געפירט צו קנפא דעם כהן גדול, וואו דיא סופרים און זקנים
 58 האבען ויך פערזאמעלט. פטר אבער איז ווי נאך געגאנגען פאן
 ווייטען ביז דעם פאלאסט פאן דעם כהן גדול, און איז אריין
 געגאנגען אינעווייניג און האט ויך געזעצט מיט דיא משרתים, כדי
 59 צו זעהען דעם סוף. דיא עלסטע כהנים און דיא זקנים און דיא
 אלע סנהדרין האבען געזוכט פאלשע עדות זענען ישוע'ן, כדי
 60 מען זאל איהם טויטען. און האבען ניט געפונען, און הנם פיל
 פאלשע עדות זענען געקומען, דאך האבען ווי ניט געפונען, נור
 צום סוף זענען אנגעקומען צוויי פאלשע עדות. און ווי האבען
 61 געזאגט: ער האט געזאגט: איך קאן איינזארגען דעם בית
 המקדש פאן נאכט, און אין דריי טעג איהם אויף בויען. און דער
 62 כהן גדול איז אויף געשטאנען און זאגט איהם: דוא ענטפערסט
 גאר ניט דארויף? וואס דיא עדות זאגען אנטקעגען דיר? ישוע
 63 האט געשוויגן, און דער כהן גדול האט איהם געזאגט: איך
 באשווער דיר ביי דעם לעבעדיגען נאכט, זאג אונז צו ביסט דוא
 דער משיח בן אלהים? ישוע זאגט איהם: דוא האסט געזאגט.
 64 איך זאג אייך: דאס באלד וועט איהר זעהען דעם בן אדם זיצען
 צו דער רעכטער האנד פאן דער גבורה, און קומען אויף דיא
 65 וואלקען פאן דעם הימל. דאמאלסט האט דער כהן גדול
 צוריסען וויינע קליידער און געזאגט: ער לעסטערט, צו וואס
 ברויכען מיר נאך עדות? נון, האט איהר געהערט וויין לעסטערוינג.
 66 וויא דענקט איהר? ווי האבען געענטפערט און געזאגט: ער איז
 67 חייב מיתה. דאמאלסט האבען ווי איהם אין פנים געשפייט און
 האבען איהם געשלאגען, אנדערע האבען איהם געפאצט אין פאק.
 68 און האבען געזאגט: זאג אונז נבואות משיח! ווער איז דער וואס
 69 שלאגט דיר? און פטר איז געזעסען אין דרויסען אין דעם
 פאלאסט, און איין דינסט איז צוגעגאנגען צו איהם און זאגט: דוא
 70 ביסט אויך געווען מיט ישוע'ן פאן גליל. ער אבער האט פאר
 אלעמען פארליקענט און געזאגט: איך ווייס ניט וואס דוא זאגסט.

71 ווען ער איז ארויס געגאנגען צום טויער, האט איהם דערוועהן
 איין אנדערע און זאגט צו דיא, וועלכע זענען דארט געווען: דער
 72 איז אויך געווען מיט ישוע הנצרי. און ער האט זיך נאך אמאל
 אפגעלייקענט, מיט איין שבועה, דאס ער קאן דעם מענשען ניט.
 73 אין איינע וויילע דערנאך זענען צו געגאנגען דיא וועלכע זענען
 דארט געשטאנען, און האבען געזאגט צו פטרין: אין אמת'ען דוא
 74 ביסט אויך פאן זיי, דען דיין לשון איז זיך מגלה. דאמאלסט
 האט ער אנגעהויבען זיך צו שווערען און צו פלוכען זיך, דאס
 ער קאן ניט דעם מענשען, און באלד האט דער האן געקרייט.
 75 און פטר האט זיך דער מאנט אן דעם ווארט, וואס ישוע האט
 איהם געזאגט: איידער דער האן וועט קרייזען וועסט דוא זיך
 דריי מאל פאן מיר פארלייקענען, און ער איז ארויס געגאנגען
 און האט ביטער געוויינט.

1 ווען עס איז טאג געווארען, האבען אלע עלסטע כהנים און
 דיא זקנים פאן דעם פאלק זיך איין עצה געהאלטען ווענען ישוע'ן,
 2 וויא מען זאל איהם הרגענען. און מען האט איהם געבונדען.
 אוועק געפירט, און איהם איבערגעגעבען צו פנטיוס פילטוס, דעם
 3 גובערנאטור. דאמאלסט ווען יהודה דער מוסר האט געזעהן,
 דאס ישוע איז פערדארטוילט געווארען, האט ער חרטה באקומען,
 און האט אומגעקערט דיא דרייסיג זילבער שטיק צו דיא עלסטע
 4 כהנים און דיא זקנים. און האט געזאגט: איך האב געזינדיגט,
 איך האב איבער געענטפערט אונשוילדיגעס בלוט. זיי אבער
 5 האבען איהם געזאגט: וואס האט דאס צו אינז, זעה דוא צו. און
 ער האט איין ווארף געגעבען דיא זילבערשטיק אין בית המקדש
 און איז ארויסגעגאנגען, און איז געגאנגען און האט זיך געהאנגען.
 6 דיא עלסטע כהנים האבען גענומען דיא זילבערשטיק און האבען
 געזאגט: עס איז ניט רעכט מען זאל זיי אריין ווארפען אין דער
 קאסע פאן דעם בית המקדש, ווייל דאס איז בלוטיגעס געלד.
 7 זיי האבען זיך איין עצה געהאלטען, און האבען פאר זיי געקויפט
 דאס פעלד פאן איין טעפער, דאס מען זאל דארטען פרעמדע
 8 באגראבען. דעריבער רופט זיך דאס פעלד ביי דווען טאג,
 9 בלוטיגעס פעלד. דאמאלסט האט זיך דערפילט, דאס וואס איז

געזאגט געווארען דורך דעם גביא ירמיה, וועלכער זאגט: און זיי
 האבען גענומען דרייסיג וילבערשטיק דעם פרייז פאן דעם
 געשעצטען, וועלכען דיא קינדער ישראל האבען אפגעשאצט.
 10 און האבען זיי געגעבען פאר דעם פעלד פאן דעם טעפער, וויא
 11 גאט האט מיר געבאטען. ישוע איז געשטאנען פאר דעם
 גובערנאטאר, און דער גובערנאטאר האט איהם געפרעגט:
 ביסט דוא דער מלך פאן דיא אידען? ישוע האט איהם געזאגט:
 12 דוא זאגסט עס. און ווען דיא עלסטע כהנים און דיא זקנים האבען
 13 איהם באשולדיגט, האט ער גארניט געענטפערט. דאמאלסט
 זאגט איהם פילטוס: הערסט דוא ניט וויפיל מען זאגט עדות
 14 געגען דיר. און ער האט איהם ניט געענטפערט אויף קיין שום
 ווארט, אזוי דאס דער גובערנאטאר האט זיך געהער געוואונדערט.
 15 אויף יעדען יום טוב פלעגט דער גובערנאטאר באפרייען
 דעם פאלק איין געפאנגענעם, וועלכען זיי האבען געוואלט.
 16 דאמאלסט האבען זיי געהאט איין געוויסען געפאנגענעם, וועלכען
 17 מען האט גערופען בר-אבא. ווען זיי האבען זיך פערזאמעלט
 האט זיי פילטוס געזאגט: וועמען ווילט איהר, איך זאל אייך
 בעפרייען: בר-אבאין אדער ישועין וואס ווערט גערופען משיח?
 18 דען ער האט געוואוסט, דאס זיי האבען איהם איבער געגעבען
 19 פאר קנאה. דערנוויילע וויא ער איז געוועסען אויף דעם
 ריכטער שטול האט זיין ווייב איהם געשיקט זאגען: האב דוא
 20 ניט צו טאן מיט דעם צדיק, דען איך האב היינט אין חלום פיל
 גער געהאט וועגען איהם. נור דיא עלסטע כהנים און זקנים
 האבען אנגערעט דאס פאלק צו בעטען, בר אבאין, און ישועין
 21 אומצוברענגען. דאמאלסט האט דער גובערנאטאר זיי געפרעגט:
 וועלכען פאן דיא צוויי ווילט איהר איך זאל אייך בעפרייען, זיי
 22 האבען געזאגט בר-אבאין. דער גובערנאטאר האט זיי געזאגט:
 וואס זאל איך טאן דעם ישועין, וואס מען רופט איהם משיח?
 23 אלע זאגען איהם: קרייצגיגע איהם. דער גובערנאטאר האט
 געזאגט: וואס פאר איין בעזעס האט ער געטאן? נור זיי האבען
 24 נאך געהער געשריגען: קרייצגיגע איהם. ווען פילטוס האט געזעהען,
 דאס עס העלפט נאר ניט, דער טומעל ווערט נור גרעסער, האט

ער גענומען וואסער, און האט זיך אָנגעוואשען דיא הענד פאר
 דעם פאלק און האט געזאגט: איך בין ניט שולדיג אין דעם בלוט
 פֿאַן צדיק, וועט איהר צו, און דאס גאנצע פאלק האט
 געענטפערט און געזאגט זיין בלוט וואל קומען אויף אונז און אויף
 אונזערע קינדער, דאמאלסט האט ער זיי געפֿרײט פֿר־אפֿאָן
 און ישוע'ן האט ער געשמיסען מיט ריטער, און איבערגעגעבען
 מען וואל איהם קרייצגיגען. דאמאלסט האבען דיא סאלדאטען
 פֿאַן דעם גופערנאטאר גענומען ישוע'ן צום געריכטס הויז, דיא
 גאנצע באנדע סאלדאטען האבען זיי ארום איהם צו גויף געזאמעלט.
 און מען האט איהם אויס געטאן, און מען האט איהם אנגעטאן
 איין רויטען מאנטעל. און זיי האבען אויס געפֿלאכטען פֿאַן
 דערנער איין קרוין, און האבען זיא אויף זיין קאפֿ אַרױף געלייגט,
 און האבען איהם אין דער רעכטער האנד איין שטעקען געגעבען,
 זיי האבען זיך פאר איהם אויף דיא קני געשטעלט, איהם אויס
 געשפאט און געזאגט: פֿרידען זיי צו דיר אידעשער מלך. און
 האבען אויף איהם געשפיגען, גענומען דעם שטעקען און האבען
 איהם איבער דעם קאפֿ געשלאגען. און ווען זיי האבען זיך
 איבער איהם אנגעלאכט, האבען זיי פֿאַן איהם אַראַב גענומען
 דעם רויטען מאנטעל און האבען איהם אנגעטאן, אין זיינע קליידער
 און האבען איהם געפֿירט צום קרייצגיגען. ביים ארויס גיין האבען
 זיי באגעגענט איין מאן פֿאַן קורין, וואס זיין נאמען איז געווען
 שמעון, איהם האבען זיי געצוואונגען צו טראגען זיין קרייצ.
 און זענען געקומען אויף דעם אָרט וואס מען רופֿט גלגלֶתָא, דאס
 הייסט דער אָרט פֿאַן דעם שייטעל (גלגלֶתָא). און זיי האבען
 איהם געגעבען טרינקען עסיג געמישט מיט גאל, ער האט
 פֿאַרוואכט, און ניט געוואלט טרינקען. ווען זיי האבען איהם
 געקרייצגיגט, האבען זיי צוטהיילט זיינע קליידער, דורכען גורל,
 כִּדִּי צו דערפֿילען, וואס עס איז געזאגט געווארען דורך דעם נביא:
 זיי צוטהיילען זיך מיט זיינע קליידער, און אויף זיין מלבוש
 ווארפען זיי גורל. און זיי האבען זיך דארט געוועזט, און איהם
 געהיט. און זיי האבען איבער זיין קאפֿ אַרױס געשטעלט זיין
 שולד שריפטליך "דיזער איז ישוע דער קעניג פֿאַן דיא אידען".

- 38 דאמאלסט ויינען געקרייצניגט געווארען מיט איהם צוויי גולנים
 איינער פאן ויין רעכטער זייט, און דער אנדערער פאן ויין לינקער.
 39 דיא פארבייגעהענדע האבען איהם געלעסטערט, און
 40 געשאקעלט וייער קאפ. און האבען געזאגט: דוא איינווארפער
 פאן דעם בית המקדש און ויין אויף בויער אין דריי טעג! ווי
 דיך אליין מציל, אויב דוא ביסט דער בן אלהים, געה אראב
 41 פאן דעם קרייץ (תליה). אויך אזוי האבען דיא עלסטע כהנים
 מיט דיא סופרים און זקנים און פרושים איבער איהם געשפאטעט.
 42 און געזאגט: אנדערע האט ער געהאלפן, אבער ויך אליין קען
 ער ניט העלפן; אויב ער איז דער מלך פאן דיא ישראל לאז
 ער יעצט אראב געהן פאן דעם קרייץ, און מיר וועלען אין איהם
 43 גלויבען. ער האט ויך פארזיכערט אויף גאט, יעצט לאז ער
 איהם רעטן, אויב ער וויל איהם, דען ער האט געזאגט: איך
 44 בין דער בן-האלהים. אויך דיא גולנים, וועלכע זענען מיט איהם
 45 געקרייצניגט געווארען, האבען איהם געוידעלט. פאן דער זעכסטער
 שעה אן איז איין פינסטערנעס געווארען איבער דעם גאנצען
 46 לאנד, ביז דער ניינטער שעה, און ארום דער ניינטער שעה,
 האט ישוע געשריגען מיט איין הויכען קול: אלי אלי למה
 שבקתני, דאס מיינט מען: גאט, מין גאט, ווארום האסט דוא
 47 מיר פערלאזען? אייניגע וואס זענען דארטען געשטאנען ווען ווי
 48 האבען דאס געהערט האבען געזאגט: ער רופט אליהו, און
 באלד איז איינער פאן ווי געלאפען גענומען איין שוואם, און האט
 איהם אנגעפילט מיט עסיג, ארויף געלייגט אויף איין שטעקען.
 49 און איהם געגעבען צו טרינקען. און אנדערע האבען געזאגט:
 שטעה, לאזען מיר זעהען וועט קומען אליהו איהם מציל צו ויין.
 50 ישוע האט נאך איין מאל איין געשריי געגעבען מיט איין הויכען
 51 קול, און האט ארויס געלאזען ויין גייסט, און נון, דער פרוכת
 פאן דעם בית המקדש איז פאן אויבען ביז אונטען צו ריסען
 געווארען אויף צווייען; דיא ערד האט געציטערט, און דיא
 שטיינער האבען ויך געשפאלטען. און דיא קברים האבען ויך
 52 געעפענט און פילע לייבער פאן טויטע צדיקים זענען לעבענדיג
 53 געווארען. און בעת ווי זענען ארויס געגאנגען פאן דיא קברים,

נאך ויין אויף שטעהן. זענען ווי אריין געגאנגען אין דער הייליגער
 שטאדט און האבען ויך צו פילען באוויזען. דער הויפטמאן, און 54
 דיא וועלכע האבען מיט איהם געהיט ישוע'ן ווען ווי האבען
 געזעהען דיא ערד ציטערנעם, און אלץ וואס עס איז געשעהען.
 האבען ווי ויך זעהר געפירכטעט, און האבען געזאגט: ער איז
 אין אמת'ען געווען דער בן אלהים. דארטען ווינען אויך געווען 55
 און געקוקט פאן ווייטען פילע ווייבער, וועלכע זענען נאך געגאנגען
 ישוע'ן פאן גליל און האבען איהם באדינט. צווישען ווי זענען 56
 געווען מרים פאן מגדל, און מרים דיא מוטער פאן יעקב און
 יוסי, און דיא מוטער פאן זבדיהים קינדער. ווען עס איז 57
 אווענד געווארען, איז געקומען איין רייכער מאן פאן ארמתיים,
 ויין נאמען איז געווען יוסף, וועלכער איז אויך ישוע'ס איין
 תלמיד געוועזען. ער איז געגאנגען צו פילאטוס'ן און האט 58
 געבעטען דעם גוף פאן ישוע'ן, דאמאלסט האט פילטוס באפוילען
 צו געבען איהם דעם גוף. און יוסף האט גענומען דעם גוף, און 59
 האט איהם איין געוויקעלט אין איין ריינעם ליינענד. און ער 60
 האט איהם אריין געלייגט אין ויין גייעס קבר, וועלכען ער האט
 אויס געהאקט אין איין פעלז און האט צו געקויקעלט איין גרויסען
 שטיין צו דער טהיר פאן דעם קבר, און איז אוועק געגאנגען.
 דארטען איז געווען מרים פאן מגדל און דיא אנדערע מרים, 61
 וועלכע זענען געזעסען אנטקעגען דעם קבר. אויף דעם 62
 אנדערען טאג, וועלכער איז נאך דעם צוברייטונגס טאג, האבען
 ויך דיא עלסטע כהנים און דיא פרושים פערזאמעלט צו
 פילאטוס'ן. און האבען געזאגט: הער! מיר געדענקען דאס 63
 יענער בעטריגער ווען ער האט נאך געלעבט, האט געזאגט:
 נאך דריי טעג וועל איך אויף שטעהן. דעריבער גיב איין 64
 באפעל מען זאל היטען דעם קבר, ביז דעם דריטען טאג.
 טאמער וועלען וויינע תלמידים קומען ביי נאכט, און וועלען
 איהם ארויס גינגן, און וועלען זאגען דעם פאלק: ער איז אויף
 געשטאנען פאן דיא מויטע, און דיא לעצטע בעטריגער וועט 65
 ויין ערגער פאן דיא ערשטע, פילטוס האט ווי געזאגט: איהר 66
 האט שומרים, געהט היט וויא איהר ווייסט, ווי זענען געגאנגען.

און האַבען געשטעלט ביי דעם קבר שומרים. און האַבען געלייגט
אויף דעם שטיין איין ויגעל.

נאך מוצאי שבת ווען עס האט אנגעפאנגען ליכטיג צו ווערען כח
דער ערשטער טאג פאן דער וואך, איז מרים פאן מגדלה און דיא
אנדערע מרים געקומען ועהען דעם קבר. און נון, איז איין גרויסע
ערדציטערנעס געווארען. דען איין גאטטעס מלאך איז אראב
געגאנגען פאן דעם הימעל, און איז צו געגאנגען און האט
אועקגעקוקעלט דעם שטיין פאן דער טהיר פאן קבר. און האט
זיך אויף איהם גענעצט. זיין געשטאלט איז געווען, אזוי וויא איין
בליץ, און ווינע קליידער ווייס וויא שניי. דיא שומרים זענען
דערשראקען געווארען פאר איהם, און פאר שרעק, זענען זיי וויא
טויטע געווארען. דער מלאך האט געענטפערט צו דיא ווייבער
און געזאגט: האט קיין מורא נישט, דען איך ווייס, דאס איהר ווכט
דען געקרייצונגען ישוע'ן. ער איז דא נישט דא, ער איז אויף
געשטאנען, אזוי וויא ער האט געזאגט; געהט, זעהט דעם ארט
וואו דער הערר איז געלעגען. און געהט גיכער זאגט ווינע תלמידים:
דאס ער איז אויף געשטאנען פאן דיא טויטע, און איז געגאנגען
פאר אייך קיין גליל, דארט וועט איהר איהם ועהען, נון, איך האב
אייד געזאגט. און ווען זיי זענען גיך ארויס געגאנגען פאן דעם קבר
מיט מורא און גרויס שמחה, געלאפען אנצוזאגען צו ווינע תלמידים.
און נון, ישוע האט זיי באגעגענט, און האט געזאגט: שלום עליכון,
און זיי זענען צוגעגאנגען און האבען איהם ווינע פיס ארום גענומען.
און האבען זיך צו איהם געבוקט. דאמאלסט האט זיי ישוע געזאגט:
האט קיין מורא נישט, געהט, זאגט אן מיינע ברודער, דאס זיי זאלען
געהן קיין גליל, און דארטען וועלען זיי מיד ועהען. ווען זיי
זענען געגאנגען, אזוי זענען אייניגע פאן דיא שומרים אריין געגאנגען
אין שטאדט, און האבען דערציילט דיא עלסטע פהנים פאן
אלעמען, וואס עס איז געשעהען. און דיא האבען זיך פערזאמעלט
מיט דיא וקנים און האבען איין עצה געהאלטען און האבען פיל
געלד געגעבען דיא סאלדאטען. און האבען געזאגט: זאגט, דאס
זיינע תלמידים זענען געקומען ביי נאכט, און האבען איהם אוועק
געגנב'ט ווען מיר האבען געשלאפען. און אויב דער גיבערנאטאר

וועט דער פאן געוואר ווערען, וועלען מיר איהם איבערריידען.
 15 און אייך ויכער מאכען. ווי האבען דאס געלד גענומען. און האבען
 געטאן וויא מען האט ווי געלערענט. און דיא זאך איז פארברייטעט
 16 געווארען אונטער דיא אידען ביז אויף דיזען טאג. דיא עלף
 תלמידים זענען געגאנגען קיין גליל. אויף דעם בארג וואו ישוע
 17 האט ווי געבאטען; און ווען ווי האבען איהם געזעהען האבען ווי
 זיך געבוקט צו איהם; אנדערע אבער וויינען אין ספק געווען.
 18 און ישוע האט זיך געזעהענט און צו ווי געזאגט: מיר איז געגעבען
 געווארען אלע מאכט אויף דעם הימעל און אויף דער ערד.
 19 דעריבער גייט, מאכט פאר תלמידים אלע פעלקער, ווייט ווי
 מובל אין דעם נאמען פאן דעם פאטער און דעם זאהן און דעם
 20 רוח הקדש. לערענט ווי צו היטען אלעס, וואס איך האב אייך
 באפוילען. און נון, איך בין מיט אייך אלע טעג ביז צום ענדע
 פאן דער וועלט. אמן!

דאס עוואנגעליום פאן מארקום

א דער אנפאנג פאן דער בשורה פאן ישוע המשיח דער בן
 2 האלהים. אזוי וויא עס איז געשריבען אין דיא נביאים: זעהע, איך שיק
 מיין מלאך פאר דיר, וועלכער וועט צו גרייטען דיין וועג פאר דיר.
 3 איין קול, וועלכער רופט אין דער מדבר: בערייטעט דען וועג
 4 פאן גאט, גלייכט אויס וויינע שטעגען. יוחנן האט מובל געווען
 און געפרעדיגט דיא טבילה פאן תשובה צו פארגעבען דיא זינדע.
 5 און דאס גאנצע לאנד יהודה און דיא מענשען פאן ירושלים זענען
 צו איהם ארויס געגאנגען, און ער האט אלעמען געטובלט אין
 6 דעם טייך ירדן, און ווי האבען מתודה געווען ווייערע זינד. און
 יוחנן איז געווען געקליידעט אין איין מלבוש פאן קעמעל האר, און

איין גארטעל פאן לעדער אויף וויינע לענדען. און האט געגעסען
 היישריקען און ווילדען האניג. און האט געפרעדיגט און געזאגט: ⁷
 נאך מיר קומט דער וואס איז שטארקער פאן מיר ביי וועלכען
 איך בין ניט ווערט זיך צובוקען און אב צו פינדען דעם שנירעל
 פאן וויינע שיד. איך האב אייך געטובלט אין וואסער און ער וועט ⁸
 אייך טובלען אין דעם רוח הקדש. און עס איז געווען אין ⁹
 יענע טעג איז ישוע געקומען פאן נצרת, וועלכע איז אין גליל און
 האט זיך געטובלט ביי יוחנן אין ירדן. און ווען ער איז ארויס ¹⁰
 געגאנגען פאן דעם וואסער, האט ער באלד געזעהען וויא דער
 הימעל האט זיך געשפאלטען, און איין גייסט וויא איין טויב איז
 אויף איהם אראב געגאנגען. און איין קול איז געווען פאן הימעל: ¹¹
 דוא ביסט מיין געליבטער זאהן וועלכער מיר געפעלט. באלד ¹²
 נאך דעם האט איהם דער גייסט ארויס געפירט אין דער מדבר.
 און ער איז געווען אין דער מדבר פערציג טעג, און דער שטן ¹³
 האט איהם געפרובט, און ער איז געווען ביי דיא חיות, און מלאכים
 האבען איהם בעדיגט. נאך דעם וויא מען האט יוחנן ¹⁴
 געפאנגען, איז ישוע געקומען קיין גליל און האט געפרעדיגט דיא
 בשורה פאן דאס מלכות האלהים. און האט געזאגט: דיא צייט ¹⁵
 האט זיך דערפילט, און דאס מלכות האלהים האט זיך גענעהענט
 טהוט תשובה, און גלויבט אין דער בשורה. און ווען ער ¹⁶
 איז ביים ים פאן גליל אהינגעגאנגען האט ער געזעהען וויא שמעון
 און אנדרי שמעון'ס ברודער ווארפען איין נעץ אין ים אריין, דען
 זיי זענען געווען פיש פאנגערס. און ישוע האט זיי געזאגט: געהט ¹⁷
 מיר נאך, און איך וועל אייך מאכען פאר מענשען פאנגערס. און ¹⁸
 זיי האבען באלד אוועק געלאזט ווייערע נעצען און זענען איהם נאך
 געגאנגען. און ווען ער איז נאר וואס אוועק געגאנגען פאן דארטען, ¹⁹
 האט ער געזעהען יעקב בן זבדי און יוחנן זיין ברודער, זיי האבען
 אויך אין איין שיה צורעכט געמאכט דיא נעצען, און ער האט ²⁰
 זיי באלד גערופען, און זיי האבען אוועק געלאזט ווייער פאטער
 זבדי און דיא שיה מיט דיא געדונגענע ארבייטער, און זענען איהם
 נאך געגאנגען. און ווען זיי זיינען געקומען קיין כפר-נחום איז ער ²¹
 באלד געגאנגען שבת איז שול און האט געלעהרענט, און זיי ²²

האבען זיך פֿערוואונדערט אויף זיין לעהרע. דען ער האט זיי
 געלעהרענט וויא איין מאן וואס האט מאכט און ניט וויא דיא
 סופרים. אין זייער שול איז געווען איין מאן וואס אין איהם
 איז איין רוח טמא געווען און ער האט געשריגען: אה, וואס
 האבען מיר מיט דיר ישוע הנצרי, דוא ביסט געקומען אינז צו
 אומבריינגען, איך ווייס ווער דוא ביסט, הייליגער גאטטעס. און
 ישוע האט אויף איהם אן געשריגען און האט געזאגט: פארשטוים
 און געה ארויס פאן איהם. און דער רוח טמא האט איהם
 געפלאגט און געשריגען מיט איין הויכען קול, און איז פאן איהם
 ארויס געגאנגען. און אלע זענען פֿערוואונדערט געווארען, און
 האבען איינער דעם אנדערען געפרעגט און געזאגט: וואס איז
 דאס? וואס פאר איין זייע לעהרע איז דאס, דאס אפילו דיא
 אונגריינע רוחות בעפעלט ער מיט מאכט און זיי הערען איהם?
 און באלד האט זיך פאן איהם געהערט אין אלע ערטער פאן
 דעם לאנד גליל. און ווען זיי זענען באלד ארויס געגאנגען פאן
 דער שול זיינען זיי געקומען אין הויז פאן שמעון און אנדרי, יעקב
 און יוחנן זיינען געווען מיט זיי. און שמעון'ס שוויגער איז געלעגען
 אין קדחת, און זיי האבען באלד איהם געזאגט וועגען איהר. ער
 איז צוגעגאנגען און האט זיא אנגענומען ביי דער האנד און האט
 זיא אויפגעהויבען, און דאס קדחת האט זיא באלד אב געלאזט,
 און זיא האט זיי באדינט. ווען עס איז אנווענד געווארען, ווען דיא
 זאנע איז אונטערגעגאנגען, האט מען צו איהם געפראכט אלע
 קראנקע און דיא וואס זיינען בעזעסען מיט שדים. און דיא גאנצע
 שטאדט האט זיך פֿערוואמעלט פאר דער מוהר. און ער האט
 פיל געהיילט דיא וואס האבען געליטען פאן פארשיידענע
 קראנקהייט, ארויס געטריבען פיל שדים און ער האט ניט ערלויבט
 דיא שדים צו זאגען, דאס זיי ווייסען דאס ער איז דער משיח.
 אויף דען אנדערען טאג איז ער אויף געשטאנען גאנץ פריה, ווען
 עס איז נאך דונקעל געווען, און איז ארויס געגאנגען אין איין וויסטען
 ארט, און האט דארטען תפלה געטאן. שמעון און דיא לייט וואס
 זיינען מיט איהם געוועזען זענען איהם נאכגעגאנגען. און זיי האבען
 איהם געפונען, האבען איהם געזאגט: נו, אלע ווכען דיר, און ער

האט זיי געזאגט: לאזען מיר געהן אין דיא נאהענטע ערשטער, כדי
 איך זאל דארט אויך פרעדיגען, דען איך בין דאריבער געקומען.
 39 און ער האט געפרעדיגט אין וייערע שולען אין גאנץ גליל, און
 40 האט שרים ארויס געטריבען. און עס איז געקומען צו איהם
 איין קרעציגער, און האט איהם געבעטען, געפאלען פאר איהם
 אויף דיא קני און געזאגט: ווען דוא ווילסט קאנסט דוא מיד ריין
 41 מאכען. ישוע האט אויף איהם רחמנות באקומען, און האט אים
 געשטרעקט דיא האנד, איהם אן גערירט, און איהם געזאגט: איך
 42 וויל, ווער ריין. און באלד איז דיא קרעץ אראפ פאן איהם: און
 43 ער איז ריין געווארען. און ער האט אנגעשריגען אויף איהם, און
 44 האט איהם באלד ארויס געשיקט. און האט איהם געזאגט: זעה
 דוא זאלסט קיינעם גאר ניט זאגען, נור געה, ווייז דיד פאר דעם
 כהן און בריינג פאר דיין טהרה, דאס וואס משה האט אנגעזאגט
 45 פאר איין עדות צו זיי. ער אבער איז ארויס געגאנגען און האט
 אנגעהויבען פיל צו פרעדיגען און צו דערציילען דיא זאך, אזוי
 דאס ער האט שוין ניט געקאנט קומען עפענטליך אין שטאדט,
 נור געזעסען אויסער דער שטאדט אין וויסעטע ערשטער, און זיי
 זיינען געקומען צו איהם פאן אלע זייטען.

נאך עטליכע טעג ווען ער איז צוריק געקומען קיין כפר-נחום ב
 האט מען דערהערט, דאס ער איז צו הויז. און באלד האבען
 2 זיך פילע פערזאמעלט, ביז עס איז קיין פלאץ ניט געווען פאר
 דער טהור, און ער האט זיי גערעדט, דאס ווארט. און
 3 מען איז געקומען צו איהם און מען האט צו געטראגען צו איהם
 איין מאן מיט אפגענומענע גלידער, וייערע פיר האבען איהם
 4 געטראגען. און מחמת דעם פאלק האבען זיי ניט געקאנט צו
 קומען צו איהם, און זיי האבען צוגומען דעם דאך און צו גראבען
 דעם בוידעם וואו ער איז געווען, און האבען אראפ געלאזט דאס
 געלעגער אויף וועלכעם דער מיט דיא אפגענומענע אברים איז
 5 געלעגען. ווען ישוע האט געזעהען וייער אמונה, האט ער געזאגט
 צו דעם מיט דיא אפגענומענע אברים: מיין קינד, דייןע חטאים
 6 זיינען דיר פארגעבען געווארען. און דארטען זיינען געווען אייניגע
 פאן דיא סופרים, וואס זיינען דארטען געזעסען, און האבען ביי

7 וַיֵּד אִין הָאָרְצָעִן גַּעַמְרָאכְט. וְאִם רַעַדְעִם דֶּער אַזאַלכֶּע לַעסְטֶערִונג
 8 וְעֵר קָאן מוֹחֵל וַיִּין וַיִּנְדֶּע אױסֶער גַּאטְט אַלײן? יִשׁוּעַ הָאָט בְּאַלֵּד
 גַּעוואָוסט מִיט וַיִּין רוּחַ, דָּאס וַיִּי דַענקֶען אַזױ אִין וַיִּיעַר הָאָרְצָעִן
 9 הָאָט עַר וַיִּי גַעזאַנט: וואַרום דַענקֶט אִיהר אַעלכֶּעס אִין אִיעַר
 הָאָרְצָעִן? וועלכֶּעס אַזױ גַרינגֶער צו צוואַנגֶען דַעם מִיט דִיא
 אַבֶּנְענוּמֶענֶע אַבֶּרים: דִיינֶע חֲטָאִים וַענֶען דִיר פֿאַרגֶעבֶען גַעוואָרֶען.
 10 אָדער צו זאַנֶען: שְׁמֵעָה אױף נַעם דִייִן גַעלֶעגֶער און גַעָה? נור,
 כְּדִי אִיהר זאַלט ווִיסֶען, דָּאס דֶּער בֶּן־אָדָם הָאָט דִיא מַאכְט צו
 פֿאַרגֶעבֶען וַיִּנְדֶּע אױף דֶּער עֶרֶד, זאַנטֶע עַר צו דַעם מִיט דִיא
 11 אַבֶּנְענוּמֶענֶע אַבֶּרים: דִיר זאַג אִיך: שְׁמֵעָה אױף, נַעם דִייִן גַעלֶעגֶער
 12 און גַעָה אֱהִיִּים. עַר אִזױ מִיט אִיין מַאל אױפֿגַעשְׁטאַנֶען, און הָאָט
 גַענוּמֶען וַיִּין גַעלֶעגֶער און אִזױ פֿאַר אַלעמֶען אַרום גַענאַנגֶען, אַזױ
 דָּאס אַלֶּע וַיִּנֶּען פֿערוואַינדֶערט גַעוואָרֶען, און הָאָבֶען גַאטְט
 גַעלױבֶט און גַעזאַנט: קִיין מַאל הָאָבֶען מִיר אַזאַלכֶּעס נִיט גַעזַעָהֶען.
 13 און עַר אִזױ נָאך אִיין מַאל אַרום גַענאַנגֶען צום ים, און
 דָּאס גאַנצֶע פֿאַלֶּק אִזױ גַעקומֶען צו אִיהם, און עַר הָאָט וַיִּי
 14 גַעלֶעֱהֶרֶענט. ווען עַר אִזױ ווִיטֶער גַענאַנגֶען הָאָט עַר דַּערוֹעָהֶען
 לױ בֶּן חֲלַפִּי וַיַּצַּענְדִּיג אִין דַּעם צֶאלֶהוּיז, און עַר הָאָט אִיהם
 גַעזאַנט: גַעָה מִיר נָאך; עַר אִזױ אױפֿגַעשְׁטאַנֶען און אִזױ אִיהם נָאך
 15 גַענאַנגֶען. און עַס אִזױ גַעווען ווען יִשׁוּעַ אִזױ גַעזַעסֶען בִּיִּים טִישׁ
 אִין וַיִּין הוּיז, וַענֶען אױך פִּיל מוֹכְסִים (מַס־נֶעמֶער) און וַיִּנְדֶּער
 גַעזַעסֶען מִיט אִיהם, און מִיט וַיִּנֶּע תִּלְמִידִים, דַּען עַס וַיִּנֶּען פִּילֶּע
 16 גַעווען דִיא וועלכֶּע וַיִּנֶּען אִיהם נָאך גַענאַנגֶען. און דִיא סוֹפֵרִים
 און פֿרושִׁים הָאָבֶען אִיהם גַעזַעָהֶען עסַענְדִּיג מִיט דִיא מוֹכְסִים און
 וַיִּנְדֶּער, און וַיִּי הָאָבֶען גַעזאַנט צו וַיִּנֶּע תִּלְמִידִים: וואַרום עַסְט
 17 אִיעַר רַבִּי מִיט וַיִּנְדֶּער און מִיט מוֹכְסִים? און יִשׁוּעַ הָאָט דָּאס
 גַּעֱהֶערט, הָאָט עַר גַּעזאַנט: גַעוונדֶּע דאַרפֶּען נִיט קִיין רוֹפֵא, נור
 קִראַנְקֶע, אִיך בִּין נִיט גַעקומֶען רוֹפֶּען צו תְּשׁוּבָה דִיא צַדִּיקִים,
 18 נור דִיא וַיִּנְדֶּער. דִיא תִּלְמִידִים פֿאַן יוֹחָנָן און פֿאַן דִיא
 פֿרושִׁים פֿלַענֶען פֿאַסְטֶען און מַען אִזױ גַעקומֶען צו אִיהם און מַען
 הָאָט אִיהם גַּעזאַנט: וואַרום פֿאַסְטֶען דִיא תִּלְמִידִים פֿאַן יוֹחָנָן און
 דִיא תִּלְמִידִים פֿאַן דִיא פֿרושִׁים, און דִיינֶע תִּלְמִידִים פֿאַסְטֶען

- 19 נִיט. און ישוע האט זיי געזאגט: וויא קענען דיא אונטערפיהרער
פאסטען ווען דער חתן איז מיט זיי? וויא לאנג דער חתן איז מיט
20 זיי קענען זיי נישט פאסטען. נון עס וועלען קומען מעג און דער
חתן וועט פאן זיי צוגענומען ווערען, דאמאלסט וועלען זיי אין דיא
21 טעג פאסטען. קיינער לייגט נישט איין לאטע פאן נישט געוואלקטעס
צייג אויף איין אלטען קלייד, כדי דיא נייע לאטע זאל זיך נישט
אברייסען פאן דעם אלטען, און עס וועט דער רים נאך ערגער
22 ווערען. און קיינער גיסט נישט קיין נייען וויין אין אלטע לאנגלען,
כדי דער וויין זאל נישט צו רייסען דיא לאנגלען, דער וויין ווערט
פערלארען אין דיא לאנגלען, נור נייען וויין גיסט מען אריין אין
נייע לאנגלען. עס האט זיך איהם געמאכט אום שבת צו
23 געהן דורך פארזויטע פעלדער, און ווינע תלמידים האבען אויף
דעם וועג אנגעהויבען אב צו רייסען זאנגען, און דיא פרושים
24 האבען איהם געזאגט: זעה, וואס זיי טוהען אום שבת, דאס, וואס
עס איז נישט מותר. ער האט זיי געזאגט: האט איהר דען קיין
25 מאל נישט געלעזען וואס דוד האט געטאן ווען ער האט נויט געהאט,
ער אליין און דיא וואס זיינען מיט איהם געווען האבען געהונגערט?
26 וויא ער איז אריין געגאנגען אין גאטטעס הויז ווען אביתר איז איין
בהן גדול געווען און האט געגעסען דעם לחם-הפנים, וועלכער איז
אסור צו יעדען, חוץ צו דיא כהנים, און האט אויך געגעבען צו
27 דיא וואס זענען מיט איהם געוועזען? און ער האט זיי געזאגט:
דער שבת איז פאר דעם מענטשען בעשאפען, נישט דער מענטש
28 פאר דעם שבת. דעריבער איז דער בן-אדם אויך דער הערר
איבער דעם שבת.
- און ער איז נאך איין מאל געקומען אין שול אריין, דארט איז ג
געוועזען איין מאן מיט איין פארדארטער האנד. און מען האט
איהם נאך געקוקט אויב ער וועט איהם אויס היילען אום שבת,
3 כדי מען זאל איהם פארקלאנגען. ער האט געזאגט צו דעם מאן
מיט דער פארדארטער האנד: שטעל דיך אין דער מיטען.
4 און זיי האט ער געזאגט: מעג מען אום שבת גוטעס טאן, אדער
שלעכטעס טאן? איין נפש מציל צו ויין אדער צו פארלירען?
5 נור זיי האבען געשוויגען. און ער האט אויף זיי איין קוק געטאן

מיט צארען, דען עס האט איהם באטריבט וויער הארט
 הערציגקייט און האט געזאגט צו דעם מאן: שטרעק אויס דיין
 האנד און ער האט זי אים געשטרעקט, און דיא האנד איז
 געזונד געווארען גלייך, וויא דיא אנדערע. דיא פרושים וויינען
 6 באלד ארויס געגאנגען און האבען מיט דיא הורדוסיים געהאלטען
 איין עצה וויא איהם אומצובריינגען. און ישוע איז מיט וויינע
 7 תלמידים פאן דארט ארויס געגאנגען צום ים, און איין סך פאלק
 איז איהם נאך געגאנגען פאן גליל און יהודה. פאן ירושלים,
 אדום און יענער וייט ירדן, און אין דער געגענד פאן צור וצדון
 האט מען געהערט, וואס ער האט געטאן און פיל פאלק וויינען
 9 צו איהם געקומען. און ער האט געזאגט צו וויינע תלמידים, דאס
 מען זאל איהם צו גרייטען איין קליינע שיף, מחמת דאס פיל
 10 פאלק, דאס ווי זאלען איהם ניט דרענגען. דען ער האט פילע
 אים געהיילט, אזוי דאס דיא אלע וואס האבען געהאט וואונדען
 האבען זיך געווארפען אויף איהם, כדי ווי זאלען איהם אן ריהרען.
 11 אונגריינע רוחות ווען ווי האבען איהם דערזען וויינען ווי פאר איהם
 12 געפאלען און געשריגען: דוא ביסט דער בן־האלהים. און ער
 האט שטארק אנגעשריגען אויף ווי, דאס ווי זאלען איהם ניט
 13 מנלה ויין. און ער איז ארויף געגאנגען אויף איין בארג, און האט
 צו זיך גערופען וועלכע עס האבען איהם געפעלען, און ווי וויינען
 14 צו איהם געקומען. און ער האט בעשטעלט צוועלף, ווי זאלען
 15 מיט איהם ויין, און כדי ער זאל ווי שיקען פֿרעדיגען. און ווי
 זאלען האבען מאכט אים צו היילען פאן קראנקהייט און שדים
 16 ארויס צו טרייבען. און ער האט צו שמעון געגעבען איין נאמען
 17 פֿטר. און יעקב בן־זבדי און יוחנן יעקב'ס ברודער, און האט
 ווי גערופען מיט דעם נאמען בני־רגוש (דאס הייסט דאנגער
 18 קינדער). אנדרי פיליפוס, ברתלמי, מתת, תומא, יעקב בן חלפאי,
 19 תדי, און שמעון הקנאי. און יהודה איש־קריות, וועלכער האט
 20 איהם אויך איבערגעגעבען. ווי וויינען געקומען צו הויז, און
 דאס פאלק האט זיך ווידער צו נויף געזאמעלט, אזוי דאס ווי
 21 האבען קיין ברויט ניט געקאנט עסען. און וויינע קרובים האבען
 דאס געהערט וויינען ווי געקומען איהם האפען, דען ווי האבען

22 געוואנט: דאס ער איז פאן וינען ארוינטער. און דיא סופרים
 וואס ווינען אראב געקומען פאן ירושלים האבען געוואנט, דאס
 דער בעל-זכוב איז אין איהם און דורך דעם שר פאן דיא שדים
 23 טרייבט ער ארויס שדים. און ער האט זיי צו גערופען און האט
 צו זיי גערעט, מיט משלים און האט געוואנט: וויא קאן דער שטן
 24 פערטרייבען דעם שטן. ווען איין מלוכה איז ניט אייניג מיט
 25 זיך, קאן דיא מלוכה ניט האבען קיין קיום. און איין הויז אויב
 עס איז מיט זיך ניט אייניג, קאן דאס הויז קיין קיום ניט האבען.
 26 און ווען דער שטן איז געגען זיך אליין, און איז ניט אייניג וועט
 27 ער קיין קיום ניט האבען, נור ויין סוף איז געקומען. קיינער
 קאן ניט קומען צום גבור אין הויז אונזעק צו רויבען וויינע פלים,
 ביז ער בינדעט ניט פריער דעם גבור און נאך דעם פערויבט
 28 ער ויין הויז. אין אמת'ען זאג איך אייך: דאס אלע זינדען וועלען
 פערגעבען ווערען דיא מענשען און אויך אלע לעסטערונגען וואס
 29 זיי וועלען לעסטערען, נור דער וואס לעסטערט דעם רוח
 הקדש, דעם איז קיין מאל ניט דא קיין פארגעבונג, און ער וועט
 30 עוויג ויין אין ויין שולד. ווייל זיי האבען געוואנט, דאס איין
 31 אנגריינער רוח איז אין איהם. און ויין מוטער און ברידער
 ווינען געקומען און ווינען געשטאנען אין דרויסען און האבען
 32 געשיקט צו איהם מען זאל איהם ארויס רופען. דאס פאלק איז
 געוועסען ארום איהם און מען האט איהם געוואנט: נון, דיין מוטער,
 33 און ברידער ווינען אין דרויסען און זוכען זיך. און ער האט זיי
 34 געוואנט: ווער איז מיין מוטער און מיינע ברידער? און ער האט
 אלעמען באקוקט וואס ווינען ארום איהם געוועסען, און האט
 35 געוואנט: דא איז מיין מוטער און מיינע ברידער. דען ווער עס
 דערפילט דעם רצון פאן גאט, דער איז מיר איין ברודער,
 איינע שוועסטער און איין מוטער.

און ער האט נאך איין מאל אנגעהויבען צו לעהרנען ביים ד
 ים און זעהר פיל פאלק האט זיך צו איהם פערזאמעלט, אזוי
 דאס ער איז אריין געגאנגען און האט זיך געזעצט אין איין שיף
 אויף דעם ים, און דאס גאנצע פאלק איז געשטאנען ביים בארטען
 פאן ים אויף דער יבשה. און ער האט זיי פיל געלערענט מיט

מְשָׁלִים און ווען ער האט זיי געלערענט האט ער זיי געזאגט.
הערט: נון, דער וויער איז ארויס געגאנגען וויען. און ווען ער
האט געזיט איז איין ביסעל ביים וועג געפאלען און עס ווינען
פייגלען אנגעקומען און האבען עס אויף געגעסען. אנדערע ווינען
אראפ געפאלען אויף איין שטיינערדיגען ארט, וואו עס איז ווייניג
ערד, און איז באלד אויף געשפראצט ווייל עס האט ניט געהאט
קיין טיפע ערד. און ווען דיא זאגט איז אויף געגאנגען, האט עס
זיך דערהיצט, און אזוי וויא עס האט קיין ווארצעל ניט געהאט,
זי איז עס פערדארט געווארען. אנדערע זענען געפאלען צווישען
דערנער און דיא דערנער זענען אויפגעוואכסען, און האבען עס
צוקוועטשט און עס האט קיין פרות ניט געגעבען. אנדערע
ווינען געפאלען אויף גוטע ערד, און זיי ווינען אויף געגאנגען,
געוואכסען און געגעבען פרות; אייניגע דרייסיג מאל אזוי פיל
אנדערע זעכציג און אנדערע הונדערט. און ער האט זיי געזאגט:
ווער עס האט אויערען צו הערען לאז הערען. און ווען ער
איז אליין געבליבען, האבען דיא וואס ווינען געווען ארום איהם
צו זאמען מיט דיא צוועלף, איהם געפרעגט וועגען דעם מְשָׁל.
און ער האט זיי געזאגט: אייך איז עס געגעבען געווארען צו
וויסען דעם סוד פאן מלכות האלהים, צו דיא אבער וואס ווינען
פאן דרויסען איז אלדינג אין מְשָׁלִים. אזוי דאס זיי קוקענדיג
זעהען און דערזעהען ניט, און הערענדיג הערען און פארשטעהען
ניט, בדי זיי זאלען ניט אויפקהרען, און עס וועט פארנעבען
ווערען וויערע זינד. און ער האט זיי געזאגט: איהר פארשטעהט
ניט דעם מְשָׁל, וויא אזוי דען וועט איהר אלע מְשָׁלִים פארשטעהען?
דער וויער וויעט דאס ווארט. דאס וואס עס איז ביים
וועג, דאס ווינען דיא אין וועלכע דאס ווארט ווערט געזייעט, נור
ווען זיי האבען עס געהערט, קומט באלד דער שטן און נעמט
אנועק דאס ווארט וואס עס איז געזייעט געווארען אין הארצען.
אזוי אויך דיא וואס ווינען געזייעט געווארען אויף שטיינערדיגע
ערטער, ווינען דיא וועלכע הערען דאס ווארט און נעמען עס
באלד מיט שמחה. נור זיי האבען אין זיך ניט קיין ווארצעל און
האלטען זיך נור איין אויגענבליק, דערנאך ווען עס קומט אן איין

צָרָה און איין רדיפּה איבער דעם וואַרט, אזוי ווערען ווי באלד
 געשטרויבעלט. דיא וועלכע ווילען געווייט צווישען דערנער
 ווילען דיא וועלכע הערען דאס וואַרט. און דיא דאָנות פֿאַן דיוער
 וועלט, און דער בעטרוג פֿאַן דיא רייכקייט און דיא תּאֹות פֿאַן
 אנדערע זאכען, קומען און דערשטיקען דאס וואַרט און עס
 בריינגט ניט קיין פֿרות. און דיא וואָס ווילען געווייט געוואַרען
 אויף גוטע ערד ווילען דיא, וועלכע הערען דאס וואַרט און ווילען
 עס מקבל און בריינגען פֿרות דרייסיג מאל אזוי פיל, ועכציג מאל,
 און הונדערט מאל. און ער האט ווי געזאָגט: בריינגט מען
 דען דאס ליכט דעריבער, דאס מען זאל עס שטעלען אונטער
 איין מעסטעל, אדער אונטער דאס בעט? איז עס דען ניט דערצו,
 דאס מען זאל עס שטעלען אין איין לייכטער? דען עס איז ניט
 דא קיין פֿערבארגענע זאך, דאס זי זאל ניט אנפֿלעקט ווערען,
 און עס איז ניט דא קיין פֿעהאלטענע זאך, דאס זי זאל ניט צום
 אנפֿלעקונג קומען. ווער עס האט אווערען צום הערען לאז
 הערען. און ער האט ווי געזאָגט: זעהעט צו, וואָס איהר הערט,
 מיט וואָס פֿאַר איין מאָס איהר מעסט מיט דער מאָס וועט אייך
 געמאסטען ווערען, און אייך הערערס וועט צו געלייגט ווערען.
 דען ווער עס האט, דעם וועט געגעבען ווערען און ווער עס האט
 ניט, פֿאַן דעם וועט אַנוועק גענומען ווערען אויך דאס וואָס ער
 האט. און ער האט געזאָגט: דאס מלכות האַללים איז גלייך
 דער צו, וויא איין מענטש האט אריין געווארפֿען איין זריעה אין
 דער ערד. און ער שלאָפֿט, און וואכט טאג און נאכט, און וויא
 אזוי דיא זריעה שפּראַצט אויף און וואכסט ווייס ער ניט. דען
 דיא ערד אליין בריינגט אַרויס צום ערשטען דיא גראַז, נאכדעם
 דעם זאג, און נאכדעם, דעם פֿולען קערענדעל אין דעם זאג.
 ווען דיא פֿרי ווערט פֿאַרטיג שיקט מען באלד דעם שניידמעסער,
 ווייל דיא שניט צייט איז אָנגעקומען. און ער האט געזאָגט:
 צו וואָס זאל איך גלייכען דאס מלכות האַללים, אדער וואָס פֿאַר
 איין משל זאל איך דערצו געבען. עס איז וויא איין קערענדעל
 פֿאַן זענעפט, וועלכעס ווען מען וויעט עס אין דער ערד איז עס
 קלענער פֿאַן אלע זריעה, וועלכע עס ווילען אויף דער ערד. נור

ווען דאס איז איינגעווייט וואכסט דאס אויס, און עס ווערט
 גרעסער פאן אלע גרינווארג, און עס לאזט ארויס גרויסע צווייגען,
 אזוי דאס אונטער ויין שאטען קאנען וויינען אלע פייגלען פאן
 דעם הימעל. און מיט פיל אועלכע משלים האט ער צו ווי
 גערעט דאס ווארט, וויא ווי האבען געקאנט הערען. אן איין
 משל האט ער צו ווי ניט גערעט, און ווען ער איז געווען אליין
 מיט דיא תלמידים, האט ער ווי אלעס דערקלערט. און
 אין יענעם טאג ווען עס איז אנווענד געווארען האט ער ווי געזאגט:
 לאזען מיר ויך אריבער שיפען אויף דער אנדערער ווייט. און
 ווי האבען אבגעלאזט דאס פאלק און האבען איהם גענומען אזוי
 וויא ער איז געווען אין דער שיף, און אנדערע שיפען ווינען אויך
 מיט איהם געווען. און איין גרויסער ווינד האט ויך אויפגעהויבען,
 דיא וועלען האבען ויך געווארפען אין דער שיף, ביז ויא האט
 ויך כמעט אנגעפילט. און ער איז געווען אויף דער הינטערשטער
 ווייט פאן דער שיף, געשלאפען אויף איין קישען, מען האט איהם
 אויף געוועקט און איהם געזאגט: רבינו הארט דיך ניט דאס,
 וואס מיר ווערען פארלארען. און ער איז אויפגעשטאנען, און
 האט אנגעשריגען אויף דעם ווינד, און האט געזאגט צום ים:
 שווייג און ווי שטיל, און דער ווינד איז שטיל געווארען און עס
 איז געווארען איין גרויסע שטילקייט. און ער האט ווי געזאגט:
 וואס זענט איהר אועלכע שרעקענדיגע? וויא האט איהר קיין
 אמונה ניט? און ווי האבען ויך געפירכטעט מיט איין גרויסער
 מורא און האבען צווישען ויך גערעט: ווער איז דאס, דאס אויך
 דער ווינד און דער ים געהארבען איהם?

און ווי ווינען געקומען אויף דער אנדערער ווייט בארטען פאן
 דעם ים אין דעם לאנד פאן דיא גדרים. וויא ער איז נור פאן
 דער שיף ארויס געגאנגען, און נון, איין מאן וואס איז ארויס
 געקומען פאן דיא קברים איז איהם אנשקענען געקומען, אין
 איהם איז געווען איין אונריינער גייסט. ויין וויינג איז געווען אין
 דיא קברים און אפילו מיט קייטען האט איהם קיינער ניט געקענט
 האלטען צו געבונדען. דען ער איז פילע מאל איינגעשמידעט
 געווארען אין קייטען און פוס קייטען, און ער האט איבער

געריסען דיא קייטען און אויף געשלאנגען דיא פוסקייטען, און
 קיינער איז נישט אין שטאנד געווען איהם איינצושטילען. שטענדיג
 טאג און נאכט פלעגט ער אויף דיא בערג און אין דיא קברים
 שרייען און זיך שלאנגען אן דיא שטיינער. ווען ער האט דערווען
 ישוע'ן פאן דער ווייטענס איז ער צו געלאפען און זיך געבוקט
 צו איהם. און ער האט געשריגען מיט איין הויכען קול: וואס
 ווילסט דוא פאן מיר ישוע דוא זאהן פאן דעם העכסטען נאטט?
 איך באשווער זיך מיט נאטט, פלאג מיך נישט. דען ער האט
 איהם געזאגט: געה ארויס, אונריינער גייסט, פאן דעם מענשען.
 און ער האט איהם געפרעגט: וויא איז דיין נאמען? און ער האט
 איהם געזאגט און געענטפערט: לגיון איז מיין נאמען, ווייל מיר
 ווינען פיל. און זיי האבען איהם זעהר געבעטען, דאס ער זאל
 זיי נישט ארויס שיקען פאן דעם לאנד. און דארטן ביים בארג
 האט זיך געפיטערט איין גרויסע העערדע (שטאדע) פאן חזרים.
 און אלע שדים האבען איהם געבעטען און געזאגט: שיק אונז
 אין דיא חזרים, דאס מיר זאלען אין זיי אריין. ישוע האט זיי
 באלד ערלויבט, און דיא אונריינע גייסטער ווינען ארויס גענאנגען
 און אריין אין דיא חזרים, און דיא שטאדע האט זיך אראפגעלאזען
 פאן דעם משפוי'דיגען בארג אין ים אריין, זיי ווינען געווען איין
 ערך פאן צוויי טויזענד, און ווינען אין ים דערטרונקען געווארען.
 דיא וואס האבען געפיטערט דיא חזרים ווינען געלאפען, און
 האבען דאס דערציילט אין שטאט און אין דיא דערפער, און זיי
 ווינען ארויס גענאנגען זעהען, וואס עס איז געשעהען. און זיי
 ווינען געקומען צו ישוע'ן און האבען געזעהען, דאס דער וואס האט
 געהאט דיא שדים און דער לגיון איז אין איהם געווען, ויצט און
 איז אין קליידער און ביי דעם געזונדען פערשטאנד, האבען זיי
 איין שרעק באקומען. דיא וואס עס האבען געזעהען האבען זיי
 דערציילט, וויא דאס איז געשעהען מיט דעם, וואס האט געהאט
 דעם שד, און וועגען דיא חזרים. און זיי האבען אנגעהויבען איהם
 צו בעטען, דאס ער זאל אנוועק געהן פאן זייערע גרענעצען. און
 ווען ער איז אריין גענאנגען אין דער שיף, האט דער מיט דעם
 שד איהם געבעטען, דאס ער זאל זיין ביי איהם. ישוע אבער

האט איהם ניט ערלויבט און האט איהם געזאגט: געה אהיים צו
 דיא דייניגע, און דערצייל ווי, וואס דער הערר האט מיט דיר
 געטאן, און וויא ער האט זיך דערבארעמט איבער דיר. און ער
 איז געגאנגען און האט אנגעהייבען צו פרעדיגען אין דיא צעהן
 שטעט, וואס ישוע האט איהם געטאן, און אלע האבען זיך
 געוואונדערט. ווען ישוע האט זיך ווידער אריבער געשיפט
 אין דער שיף אויף דען אנדערען בארטען, האט זיך צו איהם
 פערזאמעלט פיל פאלק ער איז געווען ביים ים, און, נון, קומט
 צו איהם איינער פאן דיא עלסטע פאן דער שול מיט דעם נאמען
 יאיר, און ווען ער האט איהם געזעהען איז ער געפאלען צו זיינע
 פיס, און האט איהם שטארק געבעטען און געזאגט: מיין
 טאכטער האלט ביים שטארבען; קום און לייג אויף איהר דיא
 הענד, כדי זיא זאל געוונד ווערען און לעבען בלייבען. ער איז
 געגאנגען מיט איהם, פיל פאלק איז איהם נאך געגאנגען און
 האבען איהם געקוועצט, איין פרוי, וועלכע האט געליטען צוועלף
 יאהר פאן איין בלוט פלוס, זיא האט פיל געליטען פאן פילע
 רופאים, זיא האט אויס געבראכט אלץ וואס זיא האט געהאט,
 און זיא איז ניט בעסער געווארען; עס איז איהר נאך ערגער
 געווארען. זיא האט געהערט פאן ישוע, איז זיא צוגעגאנגען
 הינטער איהם צווישען פאלק, און האט אנגערירט זיינע קליידער.
 דען זיא האט געזאגט: ווען איך ריהר אן נור זיין קלייד, אזוי
 וועל איך געוונד ווערען. און באלד איז איהר בלוט קוועלע
 פארטריקענט געווארען, און זיא האט אין איהר גוף געפילט דאס
 זיא איז אויס געהיילט געווארען פאן איהר קראנקהייט. און באלד
 האט ישוע אין זיך אליין געוואקסט, דאס גבורה איז פאן איהם
 ארויס געגאנגען, און ער האט זיך אומגעקערט צו דעם פאלק
 און געזאגט: ווער האט זיך צו גערירט צו מיין קלייד? דיא
 תלמידים האבען איהם געזאגט: דוא זעהסט דאס פאלק דריקט
 זיך, און דוא זאגסט ווער האט זיך צו געריהרט צו מיר? און
 ער האט זיך ארום געקוקט צו דערוועהען יענע וועלכע האט עס
 געטאן. דיא פרוי אין מורא און ציטערנעם מחמת זיא האט
 געוואקסט, וואס מיט איהר איז געשעהען, איז צו געגאנגען און איז

געפאלען פאר איהם און האט איהם געזאגט דעם גאנצען אמת.
 און ער האט איהר געזאגט: טאכטער, דיין אמונה האט דיר מציל
 געווען, געה אין פרידען, און ווער געוונד פאן דיין פלאג.
 ווען ער האט נאך דאס גערעט איז מען געקומען פאן דעם עלסטען
 פאן דער שול און מען האט געזאגט: דיין טאכטער איז געשטארבען,
 צו וואס באמיהעסט דוא נאך דעם רבי? ישוע האט געהערט
 דיא ווערטער, האט ער באלד געזאגט דעם עלסטען פאן דער
 שול, פירכטע ניט, נור גלויב. און האט קיינעם ניט געלאזט איהם
 נאך געהען, אויסער פטר יעקב און יוחנן יעקב'ס ברודער. ער
 איז געקומען צו דעם הויז פאן דעם עלסטען פאן דער שול, און
 האט געזעהען דעם לארעם, דיא וויינערס און פילע קלאנערס.
 און ווען ער איז אריין געקומען האט ער זיי געזאגט: וואס לארעמט
 איהר און וויינט? דאס מיידעל איז ניט געשטארבען, נור ויא
 שלאפט. און מען האט איהם אויס געלאכט, ער האט אלעמען
 ארויס געשיקט און גענומען מיט זיך דעם פאטער און דיא מוטער
 פאן דעם מיידעל און דיא וועלכע וויינען מיט איהם געווען, און
 איז אריין געגאנגען אהין וואו דאס מיידעל איז געלעגען. און ער
 האט אנגענומען דאס מיידעל ביי דער האנד און געזאגט איהר:
 טליתא, קומי! דאס הייסט: מיידעל דיר זאג איך, וואכע אויף.
 און דאס מיידעל איז באלד אויף געשטאנען און האט אן געהייבען
 צו געהן, דען ויא איז געווען איין צוועלף יעהריגע, און אלע וויינען
 אין גרויס שרעק געווען. און ער האט שטארק פערבאטען, דאס
 קיינער זאל דער פאן ניט וויסען, און האט געזאגט מען זאל
 איהר געבען עסען.

און ער איז פאן דארט אוועק געגאנגען און איז געקומען אין ו
 זיין שטאדט, וויינע תלמידים וויינען איהם נאך געגאנגען. און ווען
 עס איז געקומען דער שבת, האט ער אן געהויבען צו לערנען
 אין שול, און פיל וואס האבען איהם געהערט האבען זיך
 געוואונדערט און געזאגט: פאן וואנען האט ער דאס? וואס פאר
 איין חכמה איז איהם געגעבען געווארען, דאס אזעלכע וואונדער
 ווערען דורך וויינע הענד געמאכט? איז ער דען ניט דער
 בוימיסטער, מרים זאהן און דער ברודער פאן יעקב, יוסי, יהודה

און שמעון? וויינען דען וויינע שוועסטער ניט דא מיט אונז? און
 ווי וויינען אן איהם געשטרויבעלט געווארען. און ישוע האט זיי
 געזאגט: איין נביא איז ערגעץ ניט אן איין ווערט, אויסער אין זיין
 לאנד און צווישען וויינע קרובים און אין זיין הויז. און ער האט
 דארט ניט געקאנט מאכען קיין וואונדער, נור אויף אייניגע קראנקע
 האט ער געלייגט דיא הענד, און האט זיי אויס געהיילט. און ער
 האט זיך געוואונדערט אויף וויינע אונגלויבען. נאך דעם איז ער
 אראפ געגאנגען אין דיא דערפער פאן דער אומגעגענד און האט
 געלעהרענט. און ער האט גערופען דיא צוועלף און האט
 אנגעהויבען זיי שיקען צו צוויי, צו צוויי, און האט זיי געגעבען מאכט
 איבער דיא אויגריינע רוחות. און האט זיי אנגעזאגט: נאר ניט
 מיט צו נעמען אויף דעם וועג אויסער איין שטעקען, ניט קיין
 ריזעטאש, ניט קיין ברויט, ניט קיין מַטבע אין גארטעל. נור
 אן טאן אויף דיא פיס סנדלים, און ניט אן צו קליידען זיך מיט
 צוויי רעק. און האט זיי געזאגט: וואו איהר וועט קומען אין איין
 הויז בלייבט דארטען ביז איהר וועט פאן דעם ארט ארויס געהן.
 און ווען איינער וועט אייך ניט אויפגעהמען, און וועט אייך ניט
 הערען, געהט ארויס פאן דארטען און שאקעלט אב דעם שטויב
 פאן אייערע פיס, פאר איין עדות צו זיי. אין אמת'ען זאג איך
 אייך: פאר סדום און עמורה וועט גרינגער זיין אין דעם יום הדין
 וויא פאר דער שטאדט. זיי וויינען געגאנגען און האבען געפֿרעדיגט,
 דאס מען זאל תשובה טאן. זיי האבען ארויס געטריבען פילע
 שדים, און פילע קראנקע האבען זיי געזאלבט מיט אייל און האבען
 זיי אויס געהיילט. דער מלך הורדוס האט פאן איהם
 דערהערט דען זיין נאמען איז בעקאנט געווארען, האט ער געזאגט:
 דאס איז יוחנן המטביל, וואס איז אויף געשטאנען פאן דיא מויטע
 און דאריבער ווירקען אין איהם דיא וואונדערקרעפטע. אנדערע
 האבען געזאגט: דאס איז אליהו, און נאך אנדערע האבען געזאגט:
 דאס איז איין נביא, אדער וויא איינער פאן דיא נביאים. ווען
 הורדוס האט דערהערט, האט ער געזאגט: דאס איז יוחנן, וועלכען
 איך האב געקעפט, ער איז דאס אויף געשטאנען פאן דיא מויטע.
 דען דער הורדוס האט געשיקט נעמען יוחנן, און איהם איין געצען

אין געפיינגענעם פאר הורודיה זיין ברודער פיליפוס ווייב, ווייל
 ער האט זיא גענומען פאר איין ווייב. און יוחנן האט געזאגט צו
 הורודוס'ן זיין ברודערס ווייב איז דיר גוט מותר. הורודיה האט
 אויף איהם איין שנאה געהאט, און האט געוואלט איהם הרגנען.
 נור זיא האט גיט געקאנט. ווייל הורודוס האט מורא געהאט, פאר
 יוחנן, ער האט געוואוסט, דאס ער איז איין צדיק און איין קדוש,
 און האט איהם געשיצט, ווען ער האט איהם געהערט האט ער
 פיל געטאן, און האט איהם גערען געהערט: עס איז געקומען
 דער געווינשטער טאג, ווען הורודוס אין זיין געבורטס טאג האט
 געמאכט איין סעודה פאר זיינע גרויסע לייט, אפיצערען און דיא
 עלסטע פאן גליל. הורודיה'ס מאכטער איז אריין געקומען און
 האט געטאנצט, זיא איז געפעלען געווארען הורודוס'ן און דיא
 געסט, דער מלך האט געזאגט: צו דעם מיידעל, בעט פאן מיר
 וואס דוא ווילסט און איך וועל דיר געבען. און ער האט איהר
 געשווארען און געזאגט: אלץ וואס דוא וועסט פאן מיר בעטען
 וועל איך דיר געבען ביז האלב פאן מיין מלוכה. זיא איז ארויס
 געגאנגען און האט געפרעגט ביי איהר מוטער וואס צו בעטען.
 זיא האט געזאגט: דעם קאפף פאן יוחנן המטביל. און זיא איז באלד
 גיך געקומען צו דעם מלך, און האט געבעטען און געזאגט: איך
 וויל דוא זאלסט מיר יעצט געבען אויף איין שיסעל דעם קאפף
 פאן יוחנן המטביל. דער מלך איז וויער טרויעריג געווארען, נור
 איבער דער שבועה און דיא געסט, האט ער איהר גיט געקאנט
 אפ זאגען. און באלד האט דער מלך געשיקט איינעם פאן דיא
 לייבוועכטער און האט איהם בעפולען צו בריינגען זיין קאפף.
 ער איז געגאנגען און האט איהם געקעפט אין געפיינגענעם, און
 האט איהם געבראכט אין איין שיסעל, און האט איהם געגעבען
 דעם מיידעל, און דאס מיידעל האט איהם געגעבען צו איהר
 מוטער. און ווען זיינע תלמידים האבען דערהערט, זיינען זיי
 געקומען און האבען אוועק געטראגען זיין גוף, און האבען איהם
 מקבר געווען. און דיא שליחים האבען זיך צו גוף געזאמעלט
 צו ישוע'ן און האבען איהם אלץ דערציילט וואס זיי האבען געטאן,
 און וואס זיי האבען געלעהרענט. ער האט זיי געזאגט: געהט אין

איין וויסמען ארט און רוהעט אייך אויס איין ביסעל, דען פילע
 וויינען געווען, דיא וואס וויינען געקומען, און אנוועק געגאנגען, אזוי
 דאס ווי האבען קיין צייט נישט געהאט אפילו צו עסען, און ווי
 וויינען אליין אנוועק געגאנגען אין איין וויסמען ארט אין איין שף.
 דאס פאלק האט ווי געזעהען אנוועק געהענדיג און פילע האבען
 ווי דערקאנט, וויינען ווי אהין געלאפען צו פוס פאן אלע שטעדט
 און וויינען פריער פאן ווי אנגעקומען, און האבען זיך צו איהם
 פערזאמעלט. ישוע איז ארויס געגאנגען, האט ער דערזעהן דאס
 פילע פאלק האט ער אויף ווי רחמנות באקומען, ווייל ווי וויינען
 געווען וויא שאף, וואס האבען נישט קיין הידמען און האט ווי
 אנגעהויבען צו לעהרנען פילע זאכען. און אזוי וויא דאס האט
 געדויערט פיל צייט, וויינען וויינע תלמידים געקומען צו איהם, און
 האבען געזאגט: דער ארט איז איין וויסמער און דיא צייט איז
 שפעט. לאז ווי אב, פדי ווי זאלען געהן אין דיא דערפער אין
 ישובים אין דער סביבה, און זאלען קויפען זיך ברויט, דען ווי
 האבען נישט וואס צו עסען, ער האט ווי געזאגט איין ענטפער:
 נישט איהר ווי צו עסען, און ווי האבען איהם געזאגט: זאלען מיר
 געהען קויפען ברויט פאר צוויי הונדערט דינרים, און ווי געבען
 עסען? ער האט ווי געפרעגט: וויפיל ברויט האט איהר? געהט,
 און זעהט, ווי האבען זיך דערוואוסט און געזאגט פינף ברויט און
 צוויי פיש. און ער האט ווי באפוילען, אויס צו זעצען אלעמען
 אויף דעם גרינעם גראז, שורות ווייט, און ווי האבען זיך געזעצט
 אין שורות צו הונדערט, און צו פונפציג. ער האט גענומען דיא
 פינף ברויט און דיא צוויי פיש און האט איין קוק געטאן צום
 הימעל, איין ברכה געמאכט, און צו בראכען דיא ברויט און
 געגעבען צו וויינע תלמידים, דאס ווי זאלען פאר ווי פארלייגען
 און דיא צוויי פיש האט ער צו אלעמען צוטיילט, און אלע האבען
 געגעסען, און וויינען זאט געווארען. און ווי האבען צונויף גענומען
 פאן דיא ברעקלאך צוועלף פולע קערב אין אויך פאן דיא פיש.
 דיא וואס האבען געגעסען דאס ברויט וויינען געווען פינף טויזענד
 מאן, און באלד האט ער גענויט וויינע תלמידים, דאס ווי
 זאלען אריין געהן אין שף אריין, און זאלען זיך פרייהער פאר

איהם אריבער שיפען אויף יענער זייט ים קיין בית צידה, ביז ער
 וועט דאס פאלק אב לאזען. און ווען ער האט זיי אב געלאזט,
 איז ער ארויף געגאנגען אויף איין בארג מתפלל צו זיין. וויא עס
 איז אונזער געווארען איז דיא שוף געווען אין מיטען ים און ער
 אליין אויף דער יבשה. און ער האט געזעהן וויא זיי פלאנען
 שיפענדיג זיך, ווייל דער ווינד איז זיי אנמקעגען געוועזען. און אין
 דער צייט, קרוב פאן דעם פירטען טייל פאן דער גאכט, איז ער
 צו זיי געקומען, געהענדיג אויף דעם ים, און האט געוואלט זיי
 פארביי געהען. און וויא זיי האבען איהם דערזעהען געהענדיג
 אויף דעם ים און האבען געדאכט, דאס איז איין געשמאלט פאן
 איין גייסט, האבען זיי געשריגען. דען אלע האבען איהם געזעהן
 און האבען זיך דערשראקען. און ער האט באלד גערעדט מיט
 זיי און געזאגט: זייט געטרויסט איך בין עס; האט קיין מורא ניט.
 און איז אריין געגאנגען צו זיי אין דער שוף און דער ווינד איז
 שטיל געבליבען, און זיי האבען זיך געהער געוואונדערט. זיי האבען
 ניט פערשטאנען דעם וואונדער פאן דיא ברויטען דען ויער הארץ
 איז פארהארטעט געווען. און זיי האבען זיך אריבער
 געשיפט, און זיינען געקומען אין דעם לאנד גניסר, און זיינען ארויף
 אויף דער יבשה. און וויא זיי זיינען נור ארויס געגאנגען פאן דער
 שוף האט מען איהם באלד דערקאנט. זיי זיינען ארומגעלאפען
 אין ויער גאנצען געגענד און האבען אנגעהויבען צו טראגען אין
 בעטען דיא קראנקע אהין וואו זיי האבען געהערט, דאס ער איז
 דארטען. וואוהין ער איז נור געקומען אין דיא דערפער, אדער אין
 דיא שטעדט, און אין דיא פעלדער, האט מען דארטען געלייגט
 דיא קראנקע אויף דיא גאסען, און מען האט איהם געבעטען,
 דאס זיי זאלען אנגריהרען נור אן דעם פראג פאן זיין קלייד, און
 ווער עס האט זיך אן איהם אנגעהירט איז געהאלפען געווארען.
 און דיא פרושים און אייניגע פאן דיא סופרים, וואס זיינען
 געקומען פאן ירושלים האבען זיך צו איהם פערזאמעלט. און ווען
 זיי האבען געזעהן וויא אייניגע פאן זיינע תלמידים עסען ברויט
 מיט אונגריינע, ניט געוואשענע הענד, האבען זיי זיי פארגעווארפען.
 דען דיא פרושים און אלע אידען עסען ניט ביז זיי וואשען זיך

דיא הענד ביז צו דעם גליד, ווייל ווי האלטען דיא קבלה פאן
 דיא זקנים. און וואס עס איז פאן דעם מארק עסען ווי נישט אהן
 טבילה, און נאך אנדערע זאכען, וואס ווי האבען מקבל געווען
 אויף ויך צו היטען למשל וויא דיא טבילה פאן כוסות, קריג,
 קעסלען און בענק. דיא פרושים און סופרים פרעגען איהם: פאר
 וואס פיהרען ויך נישט דיינע תלמידים נאך דער קבלה פאן דיא
 זקנים, און עסען פרויט מיט אנגעוואשענע הענד? ער האט ווי
 געזאגט איין ענטפער: נוט האט אויף אייך חנפים, נביאות געזאגט
 ישעיה, וויא עס איז געשריבען: דאס פאלק נישט מיר אב כבוד
 מיט דיא ליפען, וייער הארץ איז ווייט פאן מיר. אומזיסט עהרען
 ווי מיד מיט וייער לעהרע פאן מענשליכע מצות, דען איהר האט
 אוועק געלאזען גאטטעס מצוה, און האלט דיא קבלה פאן מענשען:
 טובלען כלים און כוסות, און פילע אזעלכע זאכען טהוט איהר.
 און ער האט ווי געזאגט: טהוט איהר רעכט דער מיט וואס איהר
 זענט מבטל גאטטעס מצוה, כדי איהר זאלט היטען אייער קבלה?
 דען משה האט געזאגט: כבוד את אביך ואת אמך, און ווער עס
 וועט שעלטען ויין פאטער און מוטער דער איז חייב מיתה, און
 איהר זאגט: ווען איינער זאגט צו ויין פאטער און מוטער, קרבן
 זאל ויין, דאס הייסט: אלעס וואס דוא וועסט פאן מיר הנאה
 האבען, דעם ערלויבט איהר שוין נישט צו טאן עטוואס פאר ויין
 פאטער און מוטער. און איהר האט צערשטערט גאטטעס ווארט
 דורך אייער קבלה, וואס איהר האט מקבל געווען, און פיל
 אזעלכע זאכען טהוט איהר. און ער האט צוגערופען דאס
 גאנצע פאלק און האט ווי געזאגט: הערט מיד אלע און פארשטעהט.
 עס איז נישט דא איין זאך פאן אויסוועניג פאן דעם מענשען, דאס
 זיא זאל קאנען איהם מטמא ויין, ווען זיא קומט אריין אין איהם;
 נור דאס וואס עס געהט ארויס פאן איהם, דאס איז מטמא דעם
 מענשען. ווען איינער האט אויערען צו הערען, לאז ער הערען.
 און ווען ער איז פאן דעם פאלק אריין געקומען אין הויז, האבען
 ויינע תלמידים געפרעגט ווענען דעם משל. ער האט ווי געזאגט:
 איהר זענט אויך אהן פערשטאנד, פארשטעהט איהר דען נישט,
 דאס אלעס וואס איז פאן אויסוועניג פאן דעם מענשען, ווען עס

19 קומט אריין אין מענשען, קאן עס איהם ניט מטמא ווין. ווייל עס
 גייט ניט אין ווין הארצען אריין, נור אין בויך אריין, און עס גייט
 ארויס אין בית-הכסא, וואו אלע שפייען ווערען אויסגערייניגט.
 20 און ער האט געזאגט: וואס עס געהט ארויס פאן דעם מענשען,
 21 דאס איז מטמא דעם מענשען. דען פאן אינעוועניג פאן דעם
 מענשענס הארץ געהען ארויס: שלעכטע מחשבות, גאוף, זנות,
 22 רציחה, גנבה, געלדליכע, בעזעס, שווינדעל, פרעסעריי, עין
 הרע, לעסטערונג, גרלות גארעשקייט. דויע אלע בעו, געהען
 23 ארויס פאן אינעוועניג, ווי ווענען מטמא דעם מענשען. און
 פאן דארטען איז ער אוועק געגאנגען, און איז געקומען צו דיא
 גרעניצען פאן צור און צידון; און ווען ער איז אין הויז געקומען,
 האט ער ניט געוואלט דאס איינער זאל פאן איהם וויסען, און
 24 ער האט זיך ניט געקאנט אויסהיטען. דען איין פרוי, וואס איהר
 טאכטער האט געהאט איין אויגריינעם גייסט, האט וועגען איהם
 25 געהערט, און איז געקומען און איז געפאלען פאר ווינע פיס. דיא
 פרוי איז געווען איינע גריכין, און איהר געבורטסארט איז געווען
 26 פנען אין סוריא, און האט איהם געבעטען ער זאל ארויס טרייבען
 דעם שד פאן איהר טאכטער. און ישוע האט איהר געזאגט:
 27 לאז מיך פרייהער זאט מאכען דיא קינדער, דען עס איז ניט רעכט
 אוועק צו נעמען דאס ברויט פאן דיא קינדער, און עס צו ווארפען
 28 פאר דיא הינט. און זיא האט איהם געזאגט: איין ענטפער: זיא
 מיין הערר! אבער דיא הינט עסען אויך אונטער דעם טיש דיא
 29 ברעקליך פאן דיא קינדערס ברויט. און ער האט צו איהר
 געזאגט: פאר דויעס ווארט געה, דער שד איז ארויסגעגאנגען
 30 פאן דיין טאכטער. און זיא איז געקומען אין איהר הויז, און האט
 געפונען דאס מידעל ליגען אויף דעם בעט, און דער שד איז
 31 ארויסגעגאנגען פאן איהר. און ער איז ווידער ארויס געגאנגען
 פאן דיא גרעניצען צור און צידון, און איז געקומען צום ים הגליל
 32 דורך דיא גרעניצען פאן דיא צעהן שטעט. מען האט צו איהם
 געבראכט איין מאן וואס איז געווען מויב און שטום, און מען האט
 33 איהם געבעטען ער זאל אויף איהם דיא הענד ארויפלייגען. ער
 האט איהם גענומען אן דערווייט פאן דעם פאלק, און האט

אריין געלייגט וויינע פינגער אין וויינע אויערען און האט איין שפיי
 געטאן און אנגעהירט ויין צונג. און האט איין קוק געטאן צום
 הימעל, איין קרעכץ געטאן און צו איהם געזאגט: אפּתח, דאס
 הייסט, עפען דיך אויף. און באלד האבען זיך וויינע אויערען
 געעפענט, דאס באנד פאן ויין צונג זיך אויף געבונדען, און ער
 האט גערעט ריינע ווערטער. און ער האט איהם פּערזאגט, ער
 ואל קיינעם ניט דערציילען, נאר וואס מעהר ער האט זיי פּערזאגט,
 האבען זיי נאך מעהר דערציילט. און זיי האבען זיך געהר שטארק
 געוואונדערט, און האבען געזאגט: אלעס מאכט ער גוט, אויך
 דיא טויבע מאכט ער הערענדיג, און דיא שטומע רעדענדיג.

אין יענע טעג ווען ער פיל פאלק האט זיך צוגויף געזאמעלט
 און האבען ניט געהאט וואס צו עסען, האט ער גערופען וויינע
 תלמידים און האט זיי געזאגט: איך האב רחמנות אויף דעם
 פאלק, דריי טעג זענען זיי שוין מיט מיר, און זיי האבען ניט
 וואס צו עסען. ווען איך וועל זיי אפּלאזען אהיים אומגעגעסען
 וועלען זיי אויף דעם וועג פארשמאכט ווערען, דען אייניגע פאן
 זיי זענען פאן ווייט געקומען. וויינע תלמידים האבען איהם
 געענטפערט: פאן וואנען קאן איינער דא אין דער מדבר דינע
 מיט ברויט זעמינען? און ער האט זיי געפרעגט, וויפיל ברויט
 האט איהר? זיי האבען געזאגט זיבען. און ער האט באפוילען
 דעם פאלק צו זעצען זיך אויף דער ערד, און ער האט גענומען
 דיא זיבען ברויט, און איין ברֶכּה געמאכט, צובראכען, און
 געגעבען צו וויינע תלמידים דאס זיי זאלען פאר זיי פארלייגען,
 און זיי האבען פארגעלייגט פאר דעם פאלק. זיי האבען געהאט
 אויך אביסעל פישלאך, און ער האט איין ברֶכּה געמאכט, און
 האט געהייסען דינע אויך פארלייגען פאר זיי. און זיי האבען
 געגעסען און ווינען זאטגעווארען; און זיי האבען צוגויף גענומען
 פאן דיא איבערגעבליבענע ברעקלאך זיבען קערב, דיא וואס
 האבען געגעסען ווינען געווען פיר טויזענד, און ער האט זיי
 אפּגעלאזט. און ער איז באלד אריין געגאנגען אין איין
 שיף מיט וויינע תלמידים, און איז געקומען אין דיא גרעניצען
 פאן דלמנותא. און דיא פרושים זענען ארויס געגאנגען און

האָבען אָנגעהויבן וכוּחים צו האָבען מיט איהם, און האָבען
געפאדירט פאן איהם איין צייכען פאן הימל, ווי האָבען איהם
געפּרובט. און ער האט געקערעכצט אין ויין גייסט און געזאגט:
12 צו וואס פאדערט דויער דור איין צייכען, אין אמת'ען וואג איד
אייד: דאס דעם דור וועט ניט גענעבען ווערען קיין צייכען.
13 און ער האט ווי אנוועק געלאזט, און איז נאך איין מאל אריין
געגאנגען אין איין שיף, און האט ויך אריבער געשיפט אויף
14 יענער זייט. און ווי האָבען פארנעסען מיט צונעמען מיט
ויך ברויט, און אין דער שיף האָבען ווי אויסער איין ברויט,
15 קיין ברויט ניט געהאט. און ער האט ווי פארזאגט אזוי: זעהט
16 היטעט אייד פאן דיא פרושים'סע ווערטייג. און ווי האָבען
געראכט, און געזאגט איינער צו דעם אנדערען: ווייל מיר האָבען
17 ניט קיין ברויט. ישוע האט דאס פארשטאנען, און האט צו ווי
געזאגט: וואס דענקט איהר פאן דעם וואס איהר האט ניט קיין
ברויט? נאך האט איהר קיין שכל ניט, און נאך פארשטעהט
18 איהר ניט? אייער הארץ איז נאך פארשטיינערט? איהר האט
אויגען, און זעהט ניט, און האט אויערען, און הערט ניט, און
19 געדענקט ניט. ווען איך האב פינף ברויט צובראכען פאר
פינף טויזענד וויפיל פולע קערב האט איהר ציוניף גענומען
20 פאן דיא ברעקלאך? ווי האָבען איהם געזאגט: צוועלף. און
ווען זיבען פאר פיר טויזענט, וויפיל קערב האט איהר ציוניף
גענומען פאן דיא איבערגעבליבענע ברעקלאך? ווי האָבען
21 געזאגט: זיבען. און ער האט ווי געזאגט: וויא אזוי דען
22 פארשטעהט איהר ניט? און ער איז געקומען קיין בית
ציידה, און מען האט צו איהם געבראכט איין בלינדען, און ווי
23 האָבען געבעטען ער זאל איהם אנרירען. און ער האט גענומען
דעם בלינדען ביי דער האנד, און האט איהם ארויסגעפיהרט
פאן דעם דארף, און האט איהם אנגעשפייט אין דיא אויגען,
און האט אויף איהם ארויף געלייגט דיא הענד, און האט איהם
געפרעגט: זעהסט דוא עטוואס? ער האט איין קוק געטאן און
24 געזאגט: איך זעה דיא מענשען וואס געהען דורך, וויא בוימער.
25 נאכדעם האט ער נאך איין מאל דיא הענד געלייגט אויף זיינע

אויגען, און האט איהם געהייסען קוקען, און וויינע אויגען האבען
 זיך אויף געעפענט און ער איז אויסגעהיילט געווארען, און האט
 אנגעהויבען צו וועהען אלעם קלאר. און ער האט איהם געשיקט
 אהיים, און האט איהם געזאגט: געה ניט אין דארף אריין און
 דערצייל קיינעם ניט אין דארף, און ישוע און וויינע תלמידים
 ווענען ארויס געגאנגען צו דיא דערפער פאן קיסרין פאן פיליפוס;
 אויף דעם וועג האט ער געפרעגט וויינע תלמידים און געזאגט:
 וואס זאגען דיא לייט אויף מיר: ווער בין איך? ווי האבען
 געענטפערט: יוחנן המטביל, אנדערע זאגען: אליהו, נאך אנדערע,
 איינער פאן דיא נביאים. און ער האט ווי געפרעגט און געזאגט:
 און וואס זאגט איהר אויף מיר ווער בין איך? פטר האט זיך אב
 גערופען און האט איהם געזאגט: דוא ביסט דער משיח. ער
 האט אויף ווי אנגעשריגען, ווי זאלען קיין מענשען ניט זאגען
 וועגען איהם. און ער האט אנגעהייבען ווי צו לערנען, דאס
 דער בן-אדם מוז פיל ליידען און פארנווארפען ווערען דורך
 דיא זקנים און עלסטע כהנים, און דיא סופרים, און ער וועט
 געטויט ווערען, און אויף דעם דריטען טאג וועט ער אויפשמעהן.
 ער האט דיא זאך עפענטליך גערעט, און פטר האט איהם
 גענומען, און האט אנגעהויבען אויף איהם צו שרייען, און ער
 האט זיך אומגעקעהרט, און איין קוק געגעבען אויף וויינע תלמידים,
 און האט אנגעשריגען אויף פטר'ן און געזאגט: אוועק פאן מיר
 שטן, דען דוא דענקסט ניט פאן דעם וואס עס איז גאטליכעס,
 נור וואס עס איז מענטליכעס. און ער האט צוגערופען
 דאס פאלק און וויינע תלמידים און האט ווי געזאגט: ווער עס
 וויל מיר נאך געהען, דער זאל זיך פאן זיך אליין אבזאגען און
 זאל געהמען וויין קרייץ, און זאל מיר נאך געהן. דען ווער עס
 וויל וויין לעבען מציל וויין דער פארלירט איהם, און דער וואס
 פארלירט וויין לעבען פאן מיינעם וועגען, און דער בשורה טובה,
 דער איז איהם מציל. דען וואס וועט עס איין מענשען ניצען,
 ווען ער וועט דיא גאנצע וועלט געווינען, און וועט וויין לעבען
 פערליהרען? אדער וואס וועט איין מענש געבען אום וויין
 לעבען אים צו לייזען? דען ווער עס וועט זיך שעמען מיט מיר

און מיט מיינע רעד אין דויען נואף דיגען און זינדיגען דור מיט
דעם וועט זיך דער בן־אדם אויך שעמען, ווען ער וועט קומען
אין דיא העררליכקייט פאן זיין פאטער מיט דיא הייליגע מלאכים.
און ער האט צו זיי געזאגט: אין אמת'ען זאג איך אייך: דאס ט
עס זיינען דא אייניגע פאן דיא וואס שטעהען דא, וואס זיי וועלען
ניט פארוועקען דעם טויט ביז זיי וועלען זעהען וויא דאס מלכות
אלהים קומט מיט גבורה. און נאך זעכס טעג האט ישוע
גענומען פטר'ן יעקב און יוחנן, און האט זיי ארויף געפיהרט
אויף איין הויכען בארג, זיי אליין, און איז פאר זיי פארענדערט
געווארען. זיינע קליידער האבען זעהר געשיינט ווייס וויא שניי, 3
קיין וועשער אויף דער ערד קאן אזוי ניט ווייס מאכען. און 4
אליהו און משה האבען זיך צו זיי באוויזען און האבען גערעט
מיט ישוע'ן. פטר האט זיך אָנגערופען און געזאגט צו ישוע'ן: 5
רבי! אונז איז גוט דא צו זיין; מיר וועלען מאכען דריי סבות:
פאר דיר איינע, און פאר משה'ן איינע און פאר אליהו'ן איינע.
דען ער האט ניט געוואוסט וואס צו זאגען, ווייל זיי זיינען געווען 6
דערשראקען. און עס איז געקומען איין וואלקען, וואס האט זיי 7
באדעקט, און פאן דעם וואלקען איז ארויס געגאנגען איין קול,
וואס האט געזאגט: דויער איז מיין געליבטער זאהן, איהם זאלט
איהר הערען. און פלוצלונג האבען זיי זיך ארום געקוקט און 8
האבען שוין קיינעם ניט געזעהען, נור ישוע'ן אליין. זיי זיינען 9
אראפ געגאנגען פאן דעם בארג, און ער האט זיי אָנגעזאגט, דאס
זיי זאלען קיינעם ניט דערציילען, וואס זיי האבען געזעהען, ביז
דער בן־האדם וועט אויף שטעהען פאן דיא טויטע. דאס ווארט 10
האבען זיי ביי זיך באהאלטען, און האבען צווישען זיך גערעט,
וואס איז אויף שטעהען פאן דיא טויטע? און זיי האבען 11
איהם געפרעגט: וואס איז דאס, וואס דיא סופרים זאגען: אליהו
דארף פריהער קומען? ער האט זיי געזאגט איין ענטפער: עס 12
איז אזוי אליהו דארף פריהער קומען, און אלעס צו רעכט
מאכען, און אזוי וויא עס איז געשריבען אויף דעם בן־האדם
דאס ער דארף פיל ליידען און פעראכטעט ווערען. נור איך 13
זאג אייך: אליהו איז שוין געקומען, און זיי האבען מיט איהם

געטאן וויא זיי האבען געוואלט, אזוי וויא עס איז אויף איהם
 געשריבען. ווען ער איז געקומען צו דיא תלמידים, האט ער
 געזעהען פיל פאלק ארום זיי, און דיא סופרים האבען מיט זיי
 ופוחים געהאט. און וויא דאס נאנצע פאלק האט איהם דערזעהן,
 אזוי האבען זיי זיך דערשראקען, און זענען צוגעלאפען צו איהם,
 און האבען איהם געגעבען שלום. ער האט געפרעגט דיא
 סופרים, ווענען וואס האט איהר מיט זיי ופוחים? איינער פאן
 דעם פאלק האט זיך אפגערופען און געזאגט: רבי! איך האב
 צו דיר געבראכט מיין זאהן וואס האט איין שטוממען רוח אין
 זיך. וואו ער האפט איהם אן ווארפט ער איהם אויף דער ערד.
 און ער לאזט ארויס שוים און קריצט מיט דיא ציין, דער לייב
 מריקענט איהם, און איך האב געזאגט דייע תלמידים, דאס זיי
 זאלען איהם ארויס מרייבען, און זיי האבען ניט געקאנט, ישוע
 האט זיך אפגערופען און געזאגט: אה! איהר אומגלויביגער דור!
 ביז וויא לאנג וועל איך נאך זיין מיט אייך? ביז וויא לאנג וועל
 איך אייך ליידען? בריינגט איהם צו מיר. און מען האט איהם
 געבראכט צו איהם: וויא דער רוח האט איהם דערזעהען, האט
 ער איהם געריסען און ער איז געפאלען צו דער ערד, און זיך
 געקייקעלט און געלאזט שוים. און ער האט געפרעגט זיין
 פאטער: וויא לאנג איז דאס איהם געווארען? און ער האט
 געזאגט פאן זיין קינד הייט אן. אפט האט ער איהם אויך געווארפען
 אין פייער און אין וואסער ער זאל איהם אומבריינגען, נור אויב
 דא קאנסט, האב רחמנות אויף אינא און העלף אונז. ישוע האט
 איהם געזאגט: אויב דא קענסט עטוואס גלויבען, אלץ איז
 מיגלאך צו דעם וואס גלויבט. און דער פאטער פאן דעם אינגעל
 האט באלד אין דערהויך געוויינט און געזאגט: איך גלויב, העלף
 מיין אונגלויבען. און ישוע האט דערזעהען דאס פאלק לויפט
 צוזאמען, האט ער אנגעשריגען אויף דעם אומריינעם גייסט און
 געזאגט: שטומער און טויבער רוח! איך הייס דיר ארויס געהן
 פאן איהם, און נאך איין מאל מעהר ניט אריין צו געהן אין איהם.
 און ער האט איין געשריי געטאן, און האט איהם געהר געריסען
 און איז ארויס געגאנגען, און ער איז געווארען וויא איין מת, אזוי

מאַרקוס ט

27 דאס פיר האבען געזאגט: דאס ער איז שוין געשטארבען. ישוע
 האט איהם אנגענומען ביי דער האנד איהם אויף געהויבען, און
 28 ער איז אויף געשטאנען. און ווען ער איז געקומען אין הויז
 אריין, האבען דיא תלמידים ווען זיי זענען אליין געווען, איהם
 געפרעגט: פאר וואס האבען מיר איהם ניט געקאנט ארויס
 29 טרייבען? און ער האט זיי געזאגט: דיווער מין געהט ניט ארויס,
 30 נור דורך תפלה און פאסטען. און זיי זיינען פאן דארט
 ארויס געגאנגען און זענען דורך געגאנגען דורך גליל, און ער
 31 האט ניט געוואלט, דאס איין מענטש זאל פאן איהם וויסען. דען
 ער האט געלעהרענט זיינע תלמידים און האט זיי געזאגט: דאס
 דער בן האדם וועט איבער געגעבען ווערען אין מענשליכע
 32 הענד, און זיי וועלען איהם הרגנען און נאך דעם הרגנען וועט
 ער אויף דעם דריטען טאג אויף שטעהן. נור זיי האבען דיא
 33 ווערטער ניט פארשטאנען, און איהם פרעגען האבען זיי מורא
 געהאט. און ער איז געקומען אין כפר-נחום, און ווען ער
 34 איז געווען אין הויז, האט ער זיי געפרעגט: וואס האט איהר
 גערעדעט אויף דעם וועג? זיי האבען געשוויגען, ווייל אויף דעם
 35 וועג האבען זיי גערעדעט צווישען זיך, ווער איז דער גרעסטער?
 און ער האט זיך אנדער געזעצט און גערופען דיא צוועלף און
 36 האט צו זיי געזאגט: ווער עס וויל זיין דער ערשטער דער זאל
 זיין דער לעצטער פאן אלעמען און איין משרת צו אלעמען.
 37 און האט גענומען איין קליין קינד און האט עס געשטעלט אין
 זייער מיטען און האט עס ארום גענומען, און האט צו זיי געזאגט:
 38 ווער עס וועט אין מיין נאמען אוועלכען קינד אויפגעהען, דער
 געמט מיד אויף, און ווער עס געמט מיד אויף געמט ניט מיד
 39 אויף, נור דעם, וועלכער עס האט מיד געשיקט. יוחנן האט
 זיך אבגערופען און געזאגט צו איהם רבי! מיר האבען געזעהען
 איין מאן וואס טרייבט ארויס שדים אין דיין נאמען, און געהט
 אינז ניט נאך, האבען מיר איהם פערבאטען, ווייל ער איז אונז
 39 ניט נאך געגאנגען. און ישוע האט געזאגט: פארבאט איהם ניט,
 דען עס איז ניט דא קיין מאן, וועלכער טהומט וואונדער אין מיין
 נאמען, דאס ער זאל קאנען באלד רעדען שלעכטס אויף מיר.

דען ווער עס איז ניט געגען אונז, דער איז מיט אונז. און דער
 ווער עס וועט אייך געבען איין כּוּס וואסער אין מיין נאמען, ווייל
 איהר זענט דעם משיח'ס, אין אמת'ען זאג איך אייך: דאס ויין
 שׂכר וועט ניט פארלארען ווערען. און ווער עס שטרויכעלט
 איינעם פאן דיא קליינע וואס גלויבען אין מיר, דעם וואלט
 בעסער געווען, ווען מען זאל איהם אויף דעם האלז אויפהענגען
 איין מיהל שטיין, און אריין ווארפען אין ים אריין. און ווען דיין
 האנד שטרויכעלט דרך האר זיא אב; עס איז פאר דיר בעסער
 מיט איין מוס אריין קומען אין לעבען, איידער מיט צוויי הענד
 צו געהן אין גיהנם, אין דעם אונפערלאשענעם פייער. וואו וייער
 ווארעם וועט ניט שטארבען, און דאס פייער ניט פערלאשען
 ווערען. און ווען דיין פוס שטרויכעלט דרך האק איהר אב,
 דיר איז בעסער איין הינקענדיגער אריין צו קומען אין לעבען,
 איידער מיט צוויי פיס געווארפען ווערען אין גיהנם אין דעם
 אונפערלאשענעם פייער. וואו וייער ווארעם וועט ניט שטארבען,
 און דאס פייער ניט פערלאשען ווערען. און ווען דיין אויג
 שטרויכעלט דרך רייס עס ארויס, דיר איז בעסער מיט איין
 אויג אריין צו קומען אין דעם מלכות האלהים, איידער מיט
 צוויי אויגען געווארפען ווערען אין דעם פייערדיגען גיהנם.
 וואו וייער ווארעם וועט ניט שטארבען, און דאס פייער ניט
 פערלאשען ווערען. דען יעדער ווערט מיר פייער געזאלצען.
 און יעדער קרבן ווערט מיט זאלץ געזאלצען. זאלץ איז גוט,
 נור ווען זאלץ איז ניט געזאלצען מיט וואס וועט איהר זיא
 צורעכט מאכען? האט זאלץ אין אייך, און האט צווישען
 אייך שלום.

פאן דארטען איז ער אויף געשטאנען, און איז געקומען אין
 דיא גרעניצען פאן יהודה פאן יענער וייט ירדן; און פיל פאלק
 האבען זיך ווידער פערזאמעלט צו איהם, און ער האט וויא ויין
 געוויינהייט ווי ווידער געלעהרענט. און דיא פרושים זענען צו
 איהם צו געקומען, און האבען איהם געפרעגט: איז עס מותר
 פאר איין מאן אפצולאזען ויין ווייב? ווי האבען איהם געפרובט.
 ער האט ווי געזאגט איין ענטפער: וואס האט אייך משה געבאטען.

- 4 וְיִי הָאֲבָעֵן גִּעְזָאנְט: מִשָּׁה הָאֵט מַתִּיר גִּעְזָעֵן צו שְׂרִיבֵעֵן אִיין גִּט
 5 און וִיד צו שִׁידָען. יִשׁוּעַ הָאֵט וְיִי גִעְזָאנְט אִיין עֲנִטְפֶּער: וועגן
 6 אִיעֶר הָאַרְטֶהֶר צִיגְקִיט הָאֵט מִשָּׁה אִיךְ אָנְגַּעשְׂרִיבֵעֵן דִּיעַ מִצְוָה.
 7 אָבֶער אין אָנְפֶּאנג פֿאַן דֶּער פֿאַשעפֿענעס הָאֵט גִאָט אִיין זָכר
 8 און אִינע נְקִבָּה וְיִי גִעשֶׁאפֿען. דֶּעריפֿער וועט דֶּער מַעֲנֵשׁ פֿאַרלֹאזֶען
 9 זײַן פֿאַטֶער און זײַן מוטֶער און וִיד פֿאַהעפֿטען אָן זײַן ווײַב. און
 10 וְיִי וועלען זײַן בִּידֶע אִיין פֿלײש, און ווען אַזוי, זענען וְיִי שוין גִיט
 11 קײן צוויי נור אִיין פֿלײש. דֶּעריפֿער, דָּאס וואס גִאָט הָאֵט
 12 מִזֶּג גִּעְזָעֵן (פֿעראַיִיניגט) זָאל אִיין מַעֲנֵשׁ גִיט צו שִׁידָען. און
 13 אין דֶּערהײם הָאֲבָעֵן אִיהם וְיִיעַ תִּלְמִידִים נָאךְ אִיין מָאל גֶּעפֿרעגט
 14 וועגן דֶּעם. ער הָאֵט וְיִי גִעזָאנְט: ווער עס צושיידעט וִיד מיט
 15 אִיין ווײַב, און הָאֵט חֲתוּנָה מיט אִיין אַנדערע דער איז אִיין נואָף.
 16 און ווען אִיין פֿרוי צושיידעט וִיד מיט אִיהר מאן און געמט אִיין
 17 אַנדערען איז זי אִיין נואָפֿת. און מען הָאֵט צו אִיהם
 18 געפֿראכט קלײנע קינדער, ער זָאל וְיִי אָנְרײַהרען, און דיא תִּלְמִידִים
 19 הָאֲבָעֵן וִיד אָנְגעבויזערט אויף דיא וואס הָאֲבָעֵן וְיִי געפֿראכט.
 20 יִשׁוּעַ הָאֵט דָּאס גִּעזָעֵן און איז אונצופֿרידען געווארען, און הָאֵט
 21 וְיִי גִעזָאנְט: לֹאזט דיא קינדערלאך קומען צו מיר און ווערט וְיִי
 22 גִיט, דען אַזעלכע וְיִיעֵן דָּאס מַלְכוּת הָאֱלֹהִים. אין אַמֶּזען זאג
 23 אִיךְ אִיךְ: ווער עס געמט גִיט אָן דָּאס מַלְכוּת הָאֱלֹהִים וְיִיא אִיין
 24 קלײן קינד, דער וועט דערינען גִיט אַרײַן קומען. און ער הָאֵט
 25 וְיִי אַרומגענומען און הָאֵט געלײגט דיא הענד אויף וְיִי און הָאֵט
 26 וְיִי געבענשט. און ווען ער איז אַרױם געגאנגען אויף דֶּעם
 27 וועג איז אִינער צוגעלאפֿען צו אִיהם, הָאֵט געקניט פֿאַר אִיהם,
 28 און הָאֵט אִיהם געפֿרעגט, גוטער רבֿי וואס זָאל אִיךְ טאן, כִּדִּי
 29 אִיךְ זָאל יִרְשָׁנען דָּאס עוויגע לעבען? און יִשׁוּעַ הָאֵט אִיהם
 30 גִעזָאנְט: פֿאַר וואס הופֿסט דוא מיר גוטער? קײנער איז גִיט גוט,
 31 אויסער אִינער, גִאָט, דוא ווײַסט דיא מִצְוֹת: דוא זאלסט גִיט
 32 מִנְאָף זײַן, דוא זאלסט גִיט טױטען, דוא זאלסט גִיט גנבֿענען, דוא
 33 זאלסט קײנע פֿאַלשע עדות אויף דײַן חֵבֶר גִיט זאגען, דוא זאלסט
 34 גִיט רויבען, זאלסט עהרען דײַן פֿאַטֶער און מוטֶער. און ער
 35 הָאֵט אִיהם גִעזָאנְט אִיין עֲנִטְפֶּער: רבֿי, דָּאס אלעס האב אִיךְ

געהאלטען פאן מיין יוגענד אן. ישוע האט איהם אנגעקוקט, און
 האט איהם ליב באקומען, און האט איהם געזאגט: איינס פעהלמ
 דיר, גיי פארקויף אלעס וואס דוא האסט, און צווייג ארעמע און
 דוא וועסט האבען איין אוצר אין הימעל. און קום נעם דעם
 קרייץ און געה מיר נאך, און עס האט איהם בעטריבט אויף דעם
 ווארט, און איז אוועק געגאנגען טרויעריג, ווייל ער האט געהאט
 איין גרויסען פארמעגען. און ישוע האט זיך ארומגעקוקט
 און האט געזאגט צו ויינע תלמידים: וויא שווער איז דאס פאר
 דעם וואס האט פארמעגענעס, אריין צו קומען אין דאס מלכות
 האלהים. דא תלמידים ווענען נשתומם געווארען פאן ויינע
 ווערטער, און ישוע האט נאך איין מאל זיך אָנגערופען און
 געזאגט: קינדער, וויא שווער איז דאס פאר דא, וועלכע
 פארזיכערען זיך אויף וייער רייכקייט, אריין צו קומען אין דאס
 מלכות האלהים. עס איז לייכטער פאר איין קעמפל דורך צו
 געהן דורך איין לאך פאן איין נאדעל, אוידער פאר איין רייכען
 אריין צו קומען אין דאס מלכות האלהים. ווי ויינען נאך מעהר
 דערשראקען געווארען און געזאגט צווישען זיך: ווער דען קאן
 זיך מציל זיין? ישוע האט אויף זיי איין קוק געטאן און געזאגט:
 פאר מענטשען איז דאס ניט מיגליך, אבער ניט פאר גאט, דען
 פאר גאט איז אלעס מיגליך. און פטר האט זיך אָנגערופען
 און געזאגט צו איהם: זעה, מיר האבען אלעס פארלאזען, און
 ווענען דיר נאך געגאנגען. ישוע האט געזאגט איין ענטפער: אין
 אמת'ען זאג איך אייך: עס איז ניט דא איין מענטש, וועלכער האט
 אוועק געלאזט זיין הויז אדער ויינע ברודער, אדער ויינע שוועסטער,
 אדער זיין פאטער, אדער זיין מוטער, אדער זיין ווייב, אדער ויינע
 קינדער, אדער ויינע פעלדער, פאן מיינעם ווענען, און ווענען דער
 בשורה. און זאל ניט נעמען יעצט, אין דיווער צייט רדיפות
 הונדערט מאל אזוי פיל הייזער, און ברודער, און שוועסטער,
 און מוטערס, און קינדער, און פעלדער, און אויף יענער וועלט
 עוויגעס לעבען. פיל פאן דיא ערשטע וועלען זיין לעצטע, און
 דיא לעצטע ערשטע. ווען זיי ווענען אין וועג געווען, צו געהן
 קיין ירושלים, איז ישוע געגאנגען פאר זיי און זיי האבען זיך

געשראקען און וענען איהם נאך גענאנגען מיט מורא, און ער האט
 נאך איין מאל גענומען צו זיך דיא צוועלף, און האט אנגעהויבען
 זיי צו דערציילען וועגען דעם, וואס עס וועט מיט איהם זיין, און
 געזאגט: ³³ נון, מיר געהען ארויף קיין ירושלים און דער בן־האדם
 וועט איבער געגעבען ווערען צו דיא עלסטע פלגים, און צו דיא
 סופרים, און זיי וועלען איהם פארמשפטן צום טויט און מען וועט
 איהם איבער געבען צו דיא גוים. און זיי וועלען איבער איהם שפאטען
 און וועלען איהם שמייסען, און וועלען אויף איהם שפייען, און
 וועלען איהם טויטען און אויף דעם דריטען טאג וועט ער אויפ־
 שטעהן. און יעקב און יוחנן, זבדיהים קינדער, וענען צו איהם
 צוגעגאנגען און האבען געזאגט: רבי, מיר פערלאנגען דאס דוא
 זאלסט אונז טאן דאס, וואס מיר וועלען דיר בעטען. און ער האט
 צו זיי געזאגט: וואס פערלאנגט איהר, דאס איך זאל אייך טאן?
 און זיי האבען איהם געזאגט: גיב אונז צו זיצען איינעם צו דיין
 רעכטען האנד, און דעם אנדערען צו דער לינקער, אין דיין
 הערליכקייט. און ער האט זיי געזאגט: איהר ווייסט ניט וואס
 איהר פערלאנגט; וועט איהר דען קאנען טרינקען דעם פום, וואס
 איך וועל טרינקען, און געטובלט ווערען אין דער טבילה וואס
 איך וועל אין איהר געטובלט ווערען? זיי האבען איהם געזאגט:
³⁷ מיר קענען. און ישוע האט זיי געזאגט: דעם פום וואס איך וועל
 טרינקען, וועט איהר טרינקען, און אין דעם טבילה, וואס איך
 וועל אין איהר געטובלט ווערען, וועט איהר געטובלט ווערען.
 נור זיצען צו מיין רעכטער האנד און לינקער געהערט ניט מיר
 אייך דאס צו געבען, נור צו דיא וואס מעהאט אנגעברייט. און
 ווען דיא צעהען האבען דאס געהערט, האבען זיי אנגעהויבען זיך
 צופייערען אויף יעקבן און יוחנן. און ישוע האט זיי גערופען
 און זיי געזאגט: איהר ווייסט, דאס דיא וואס רעכענען זיך שרים
 פאן דיא פעלקער הערשען איבער זיי, און זייערע גרויסע
 געוועלטיגען איבער זיי. ניט אזוי זאל דאס זיין צווישען אייך:
⁴³ נור דער וואס וויל זיין דער גרעסטער צווישען אייך, דער לאז
 זיין אייער דינער, און דער וואס וויל זיין דער ערשטער צווישען
 אייך לאז ער זיין איין קנעכט פאן אלעמען. דען אויך דער בן־

הָאָדָם אִיזוּ נִיט גַּעקומען, כְּדִי מֶעַן זַאל אִיהֶם דִּינען, נור ער זַאל
דִּינען, און צוגעבען זיין לַעֲבֹד אִיין אויסלייוונג פֿאַר פֿילע.

46 און זיי זענען געקומען קיין יריחו, און ווען ער איז ארויס געגאנגען
פֿאַן יריחו מיט זיינע תלמידים און מיט פֿיל פֿאַלק איז בר־טִימִי
47 בְּר־טִימִי אִיין בלינדער געזעסען ביים וועג און געבעטעלט, ווען
ער האט געהערט, דאס איז ישוע הנצרי האט ער אנגעהויבען
צו שרייען און געזאגט: ישוע זאהן דוד! האב רחמנות אויף
48 מיר. פֿיל האבען אויף איהם אנגעשריגען, ער זאל שווייגען, נור
ער האט נאך מעהר געשריגען: בן דוד! דערפֿאַרעם זיך איבער
49 מיר. ישוע האט זיך אָנגעשטעלט, און באפוילען מֶעַן זַאל אִיהֶם
צורופֿען: מֶעַן האט גערופֿען דעם בלינדען, און מֶעַן האט איהם
50 געזאגט: זיי געטרויסט, שטעה אויף, ער רופט דיך. ער האט
פֿאַן זיך אַראָנגעווארפען זיין מאנטעל, און איז אויף געשטאנען,
51 און איז געקומען צו ישוע. ישוע האט זיך אָנגערופען און געזאגט
צו איהם: וואס ווילסט דוא פֿאַן מיר? דער בלינדער האט געזאגט
52 צו איהם: רבי, איך זאל זעהען. ישוע האט איהם געזאגט: געה,
דיין אמונה האט דיר געהאלפֿען, און ער איז באלד זעהענדיג
געווארען, און איז נאך געגאנגען ישוע'ן אויף דעם וועג.

א און ווען זיי האבען זיך גענעהענט קיין ירושלים קיין בית-
פֿגִי און בית־עניא צום הרהוטים, האט ער געשיקט צוויי פֿאַן
2 זיינע תלמידים, און זאגט זיי: געהט אין דעם דארף וואס איז
אנטקעגען אייך, און ווען איהר וועט דארטען אריין קומען וועט
איהר געפינען אִיין יונגען צוגעבונדענעם אייזעל, אויף וועלכען
קיין מענטש האט נישט געריטען, בינדעט איהם אָב און בריינגט,
3 און ווען איינער וועט אייך זאגען: וואס טהוט איהר, ענטפֿערט
דער הערר דארף איהם, און ער וועט באלד איהם אהער שיקען.
4 זיי זענען געגאנגען, און האבען געפינען אִיין יונגען אייזעל צוגעבונדען
ביי דער טהיר אויף דער גאס, און האבען איהם אָנגעבונדען.
5 און אייניגע פֿאַן דיא וואס זענען דארט געשטאנען האבען זיי
6 געזאגט: וואס טהוט איהר! איהר בינדעט אָב דעם אייזעל? זיי
האבען געענטפֿערט צו זיי, וויא ישוע האט געהייסען, און זיי
7 האבען זיי אָנגעלאזען. און האבען געבראכט דעם אייזעל צו

ישוע'ן, און האַבען אויף איהם ארויף געלייגט וייערע קליידער,
 און ער האט ויך געזעצט אויף איהם. פיל האבען אויסגעשפרייט
 וייערע קליידער אויף דעם וועג, און אנדערע האבען אָנגעשניטען
 צווייגען פֿאַן בוימער, און האַבען אויסגעשפרייט אויף דעם
 וועג. און דיא וואס זענען פֿאַר אים געגאנגען, און דיא וואס
 זיינען נאך געגאנגען האַבען געשרינען: הושענא! ברוך הָבָא
 בָּשֵׁם יְהוָה. געבענשט זאל זיין דיא מלוכה פֿאַן דוד אונזער
 פֿאַטער, וועלכע קומט אין גאטטעס נאמען, הושענא אין דער
 הויך! ישוע איז אריין געקומען קיין ירושלים און אין בית
 המקדש, און ער האט אלץ ארומגעזעהען; עס איז שוין שפּעט
 אונזער געווארען, און ער איז ארויס געגאנגען קיין בית-עניא
 מיט דיא צוועלף. אויף דעם אנדערען טאג, ווען זיי זענען
 ארויסגעגאנגען פֿאַן בית-עניא, איז ער הונגערדיג געווארען. און
 ער האט דערוזעהען פֿאַן דער ווייטענס איין פייגענבאום, וואס
 האט געהאט בלעטער, ער איז געגאנגען זעהען טאמער וועט ער
 אויף איהם עטוואס געפינען, נור ער האט אויף איהם נאר ניט
 געפונען, נור בלעטער אליין, דען עס איז נאך ניט געווען דיא
 צייט פֿאַן פייגען. און ישוע האט איהם געזאגט: פֿאַן נון אָן זאל
 קיינער ניט עסען קיין פֿרוכט פֿאַן דיר ביז עוויג, און דיא
 תלמידים האַבען דאס געהערט. זיי זענען געקומען קיין
 ירושלים. ישוע איז אריין געגאנגען אין בית המקדש, און האט
 אָנגעהויבען ארויסצוטרייבען דיא פארקויפערס און קויפערס אין
 בית המקדש, און האט צו ווארפֿען דיא טישען פֿאַן דיא
 וועקסלער, און דיא ביינק פֿאַן דיא וואס פארקויפֿען טויבען.
 און האט ניט ערלויבט דאס איינער זאל דורך דעם בית
 המקדש איין פֿלי טראַגען. און האט זיי געלעהרענט און
 געזאגט: איז דען ניט געשריבען ביתי בית תפלה יקרא לְכָל
 הָעַמִּים (מיין הויז וועט איין געבעטהויז גערופֿען ווערען פֿאַר
 אלע פֿעלקער) און איהר האט דאס געמאכט פֿאַר איין מערה
 פֿאַן רויבערס. דיא סופרים און עלסטע כהנים האַבען דאס
 געהערט: האַבען זיי געזוכט וויא אזוי איהם אומצובריינגען, דען
 זיי האַבען פֿאַר איהם מורא געהאט, ווייל דאס גאנצע פֿאלק

האט זיך געוואונדערט אויף זיין לעהרע. ווען עס איז נאכט
 געווארען איז ער פאן דער שטאדט ארויס געגאנגען. אין
 דער פריה ווען זיי זיינען דורך געגאנגען, האבען זיי דערזעהען,
 דאס דער פייגענבוים איז פארטריקענט געווארען ביז אין דיא
 ווארצלען. און פטר האט זיך דערמאנט און האט איהם
 געזאגט: רבי! זעה, דער פייגענבוים וואס דא האט פערשאלטען
 איז פארטריקענט געווארען. ישוע האט געענטפערט און געזאגט
 זיי. האט גלויבען אין גאט, דען אין אמתען זאג איך אייך:
 ווען איינער זאגט צו דעם בארג הייב דיר אויף, און ווארף
 דיר אריין אין ים, און זיין הארץ איז גיט אין צווייפעל, נור
 גלויבט, דאס עס וועט געשעהען, וויא ער האט געזאגט: וועט
 איהם זיין וויא ער האט געזאגט. דעריבער זאג איך אייך,
 אלעס וואס איהר וועט בעטען אין אייער תפלה גלויבט, דאס
 איהר וועט מקבל זיין, און איהר וועט דאס האבען. און ווען
 איהר שטעלט זיך מתפלל צו זיין ווייט מוחל צו יעדעם וואס
 איהר האט געגען איהם אין אייער הארצען, כדי אייער פאטער
 וואס איז אין הימל זאל אייך אויך מוחל זיין אייערע זינד.
 ווען איהר וועט גיט מוחל זיין, וועט אייך אייער פאטער וואס
 איז אין הימל אויך גיט מוחל זיין אייערע זינד. זיי זענען
 נאך איין מאל געקומען קיין ירושלים, און ווען ער איז ארום
 געגאנגען אין בית המקדש, זענען צו געגאנגען צו איהם דיא
 עלסטע כהנים און דיא סופרים און דיא זקנים, און האבען
 איהם געזאגט: מיט וואס פאר איין מאכט טהוסט דא דאס?
 און ווער האט דיר דיא מאכט געגעבען דאס דא זאלסט עס
 טאן? ישוע האט זיי געזאגט איין ענטפער: איך וועל אייך אויך
 פרעגען וועגען איין זאך, ענטפערט מיר, און איך וועל אייך
 זאגען מיט וואס פאר איין מאכט איך טהוע עס. דיא טבילה
 פאן יוחנן איז געווען פאן הימל, אדער פאן מענשען? ענטפערט
 מיר. זיי האבען צווישען זיך געקלערט, ווען מיר וועלען זאגען
 פאן הימל, אזוי וועט ער זאגען: ווארום האט איהר איהם גיט
 געגלויבט? ווען מיר וועלען זאגען: פאן מענשען, האבען זיי
 מורא געהאט פאר דעם פאלק, דען אלע האבען געהאלטען,

דאס יוחנן איז אין אמת'ען געווען איין גברא. און ווי האבען ישוע'ן
געזאגט איין ענטפער: מיר ווייסען ניט. ישוע האט געענטפערט
און געזאגט צו ווי: איך וויל אייך אויך ניט זאגען מיט וואס פאר
איין מאכט איך טוהן דאס.

און ער האט אנגעהייבען רעדען צו ווי אין משלים: איין יב
מאן האט געפלאנצט איין וויינגארטען, און האט ארום איהם
געמאכט איין צוים, און האט אויסגעגראבען איין קעלטער, און
געבויט איין טורעם, און האט איהם איבערגעגעבען צו וויינגערטנער,
און ער האט פערלאזען ויין לאנד. און צו דער צייט האט ער
געשיקט צו דיא וויינגערטנער איין קנעכט, געמען פאן דיא
וויינגערטנער דיא פרוות פאן דעם וויינגארטען. און ווי האבען
איהם גענומען, געשלאגען, און האבען איהם אוועקגעשיקט מיט
ליידגען. ער האט נאך איין מאל געשיקט צו ווי איין אנדערען
קנעכט, און ווי האבען דעם אויך מיט שטיינער צו שלאגען דעם
קאפף, און האבען איהם אוועקגעשיקט מיט בויזן. און ער האט
נאך איין מאל איין אנדערען געשיקט: און ווי האבען דעם אויך
געהרג'ט, און פיל אנדערע האבען ווי אדער געשלאגען, אדער
געהרג'ט. ער האט געהאט נאך איין בן יחיד, וואס ער האט
איהם געליבט, האט ער צו לעצט איהם אויך געשיקט, און
געזאגט: פאר מיין זאהן וועלען ווי מורא האבען. און דיא
וויינגערטנער האבען איינער צום אנדערען געזאגט: דער איז
דער יורש, לאזען מיר געהן און איהם הרגענען און דיא ירושה
וועט אונזערע ויין. און האבען איהם גענומען און האבען
איהם געהרג'ט, און האבען איהם ארויס געווארפען פאן דעם
וויינגארטען. און יעצט וואס וועט דער הער פאן דעם
וויינגארטען טאן: ער וועט קומען און וועט אומבריינגען דיא
וויינגערטנער, און וועט דעם וויינגארטען איבער געבען צו
אנדערע. האט איהר דען ניט געלעזען דעם פסוק: אבן מאסס
הבונים היתה לראש פנה (דער שטיין וועלכען דיא בויילייט
האבען פערווארפען, דער איז צום עקשטיין געווארען). מאת
יהוה היתה זאת היא נפלאת בעינינו (פאן נאטט איז ער געקומען,
און ער איז איין וואונדער אין אונזערע אויגען). און ווי האבען

געווכט איהם צו האפען, און האבען מורא געהאט פאר דעם
 פאלק, ווייל זיי האבען פארשטאנען, דאס ער האט אויף זיי
 געזאגט דעם משל. זיי האבען איהם אנועקגעלאזט און זענען
 אנועקגעגאנגען. און זיי האבען צו איהם געשיקט אייניגע פאן
 דיא פרושים און דיא לייט פאן הירדוס איהם צו האפען מיט איין
 ווארט. און זיי זענען געקומען און האבען געזאגט: רבי! מיר
 ווייסען דאס דוא ביסט איין אמתער מענש און דוא קימערסט
 זיך נישט אום קיינעם; דען דוא ביסט קיינעם נישט נושא פנים, נור
 דוא לעהרענסט נאטטעס וועג מיט איין אמת, איז רעכט צו
 געבען מס דעם קיסר, אדער נישט? זאלען מיר געבען אדער נישט?
 ער אבער האט געוואוסט זייער חנופה, און האט זיי געזאגט:
 וואס פרוכט איהר מיד, בריינגט מיר איין דינר, און איך וויל
 אויף איהם איין קוק טאן. און זיי האבען איהם געבראכט, און
 ער האט צו זיי געזאגט: וועמעס בילד און אויפשריפט איז דאס?
 און זיי האבען איהם געזאגט: דעם קיסר'ס, און ישוע האט זיי
 געזאגט איין ענטפער: וואס עס איז דעם קיסר'ס נישט דעם קיסר,
 און דאס וואס עס איז נאטטעס נישט נאטט. און זיי האבען זיך
 אויף איהם געוואונדערט. און עס זיינען געקומען צו איהם
 דיא צדוקים, וועלכע זאגען: דאס עס איז נישט דא קיין תחית
 המתים, און האבען איהם געפרעגט און געזאגט: רבי! משה האט
 אונז אנגעשריבען: ווען ביי איינעם שטארבט איין ברודער, און
 האט געלאזען איין ווייב, און קינדער האט ער נישט געלאזען, אזוי
 זאל זיין ברודער נעמען זיין ווייב, און זאל אויפשטעלען קינדער
 צו זיין ברודער. עס איז געווען זיבען ברידער: דער ערשטער
 האט גענומען איין ווייב, און ווען ער איז געשטארבען, האט ער
 נישט געלאזען קיין קינדער. האט דער אנדערער זיא גענומען,
 און איז געשטארבען און האט אויך קיין קינדער נישט געלאזען,
 אזוי אויך דער דריטער. און עס האבען זיא גענומען אלע זיבען,
 און האבען קיין קינדער נישט געלאזען, נאך אלעמען איז דאס ווייב
 אויך געשטארבען. אין תחית המתים, ווען זיי וועלען אויפשמעהן:
 וועמעס ווייב פאן זיי וועט זיא זיין? דען זיבען האבען זיא געהאט
 פאר איין ווייב, ישוע האט זיי געזאגט איין ענטפער: זענט

25 איהר ויך דען ניט דעריבער טועה, ווייל איהר פֿערשטעהט ניט
 דיא שריפט (תנ"ך) און אזוי ניט דיא גבורה פֿאן גאט? דען
 ווען מען וועט אויפֿשטעהן פֿאן דיא טויטע, וועלען דיא מענער
 ניט געמען קיין ווייבער, און ווייבער וועלען ניט געמען קיין מאנען,
 26 נור ווי וועלען זיין וויא דיא מלאכים אין הימל. און וועגען דעם,
 דאס דיא מתים וועלען אויפֿשטעהן, האט איהר דען ניט געלעזען
 אין משה'ס ספר (תורה) וואס גאט אין דעם סנה (דארען בוש)
 האט איהם געזאגט: איך בין דער גאט פֿאן אברהם, און דער
 גאט פֿאן יצחק, און דער גאט פֿאן יעקב. גאט איז ניט קיין
 גאט פֿאן מתים, נור איין גאט פֿאן לעבענדיגע, דעריבער
 28 זענט איהר זיך פֿיל טועה. איינער פֿאן דיא סופרים (תלמידי
 חכמים) האט געהערט, וויא אזוי זיי האבען איין ופֿוח, איז ער
 צו געגאנגען און האט געזעהען, וויא ער האט זיי גוט געענטפֿערט,
 אזוי האט ער איהם געפרעגט: וועלכע איז דיא ערשטע פֿאן
 אלע מצות? ישוע האט איהם געענטפֿערט: דיא ערשטע פֿאן
 29 אלע מצות איז: שמע ישראל, יהוה אלהינו, יהוה אחד (הער
 ישראל, גאט אונזער גאט, איז איין גאט). ואהבת את יהוה
 30 אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מדעך ובכל מאודך (און
 דא זאלסט דיין גאט ליבען מיט דיין גאנצען הארצען, און
 מיט דיין גאנצען נפש, און מיט דיין גאנצען דענקען, און מיט
 31 דיין גאנצער קראפט) דאס איז דיא ערשטע מצוה, דיא אנדערע
 וואס איז גלייך צו איהר איז: ואהבת לרעך כמוך (און דא
 זאלסט ליבען דיין חבר וויא זיך אליין) קיין אנדערע איינע
 32 גרעסערע פֿאן דיא איז ניט דא. דער סופר (תלמיד חכם) האט
 איהם געזאגט: גוט רבי! דא האסט אמת געזאגט: דאס גאט
 איז איינער און אויסער איהם איז קיין אנדערער ניט דא. און
 33 צו ליבען איהם מיט דעם גאנצען הארצען און מיט דעם גאנצען
 פֿערשטאנד און מיט דעם גאנצען נפש, און דער גאנצער קראפט,
 און ליבען דעם חבר וויא זיך אליין, איז גרעסער פֿאן קרבן
 34 עולות און זבחים. ישוע האט געזעהען דאס ער האט זיך
 אפֿגערופֿען מיט פֿערשטאנד, האט ער איהם געזאגט: דא בייסט
 ניט ווייט פֿאן דעם מלכות האלהים. נא דעם האט שוין קיינער

35 ויך ניש געוואגט איהם צו פרענען. ווען ישוע האט געלערענט
 אין בית המקדש, האט ער ויך אפגערופען אין האט געוואגט;
 36 וויא זאגען דיא סופרים, דאס דער משיח איז דוד'ס זאהן? און
 דוד האט געוואגט בריח הקדש: נאום יהוה לאדני שב לימיני עד
 אשית אויביך הים לרגליך (נאטט האט געוואגט צו מיין העררן,
 ויין צו מיין רעכטער האנד, ביז איך וועל מאכען דייןע פיינד
 37 איין פוסבענקעל צו דייןע פיס)? דוד אליין רופט איהם הערר,
 וויא אזוי איז ער ויין זאהן? פיל פאלק האט איהם גערן געהערט.
 38 ווען ער האט ווי געלערענט האט ער ווי געוואגט: היט
 אייך פאן דיא סופרים, וועלכע האבען ליב צו געהן אין טלמים,
 39 און געגריסט צו ווערען אין דיא מערקן. צו שטעהן אויף דיא
 ערשטע ערטער אין דיא שולען, און צו זיצען אויבערדאן אויף
 40 סעודות. וועלכע וויינען אויס היינער פאן אלמנות, און זענען פאן
 לייטענסוועגען לאנג מתפלל, ווי וועלען איין שווערען משפט האבען.
 41 און ישוע איז געזעסען געגען דעם צדקה-קאסטען, און האט
 געזעהען וויא דאס פאלק ווארפט אריין געלד אין קאסטען, און
 42 פיל רייכע האבען פיל געווארפען. איין ארמע אלמנה איז
 געקומען, און האט אריין געווארפען צוויי פרוטות, וואס דאס איז
 43 איין פערטעל אסר. און ער האט צו גערופען וויינע תלמידים,
 און האט ווי געוואגט: אין אמתען זאג איך אייך: דאס דיא ארעמע
 אלמנה האט אריין געווארפען מעהר פאן אלעמען וואס ווארפען
 44 אריין אין דעם קאסטען. דען אלע האבען אריין געווארפען פאן
 ווייער איבעריגקייט, ויא אבער האט פאן איהר נויטיגסטע אריין
 געווארפען, אין גאנצען וואס זיא האט געהאט.

יג און עס איז געווען ווען ער איז ארויס געגאנגען פאן דעם בית
 המקדש, האט איהם איינער פאן וויינע תלמידים געוואגט: רבי!
 2 זעה וואס פאר שטיינער, און וואס פאר בננים דינע זענען. ישוע
 האט איהם געענטפערט און געוואגט: זעהסט דוא דיא גרויסע
 בננים, איין שטיין אויף איין שטיין וועט נישט איבערבלייבען,
 3 דאס ער זאל נישט צו ווארפען ווערען. און ווען ער איז געזעסען
 אויף דעם הר הזיתים געגען דעם בית המקדש האט איהם פטר,
 4 זעלב און יוחנן און אנדרי, בעזונדער געפרעגט. זאג אונז: ווען

וועט דאס זיין? און וואס פאר איין צייכען וועט זיין ווען דאס
אלעס וועט דערפילט ווערען? ישוע האט זיי געענטפערט, און
האט אנגעהייבען צו זאגען: היינט אייך, דאס קיינער זאל אייך
ניט פערפיהרען. דען פילע וועלען קומען אין מיין נאמען און
וועלען זאגען: איך בין דאס, און וועלען פילען פערפיהרען. ווען
איהר וועט הערען פאן מלחמות און שמועות פאן מלחמה
דערשרעקט אייך ניט, דען עס דארף אזוי זיין, אבער דאס איז
נאך ניט דאס ענדע. דען איין פאלק וועט אויף שטעהן געגען
איין פאלק, און איין מלוכה געגען איין מלוכה, און עס וועט זיין
ערד ציטערנעס אין אייניגע ערטער, און עס וועט זיין הונגער.
דאס איז דער אנפאנג פאן דיא ווייטאקען. נעמט אייך אליין אין
אכט. דען מען וועט אייך איבערגעבען צו דיא געריכטס
פארזאמלונגען און איהר וועט געשלאגען ווערען אין דיא שולען
און פאר געוועלטיגער און מלכים וועט איהר געשטעלט ווערען
פאן מיינט וועגען, צו איין עדות פאר זיי. און דיא בשורה מוז
צום ערשטען געפרעדיגט ווערען ביי אלע פעלקער. און ווען מען
וועט אייך פיהרען צו איבערענטפערען, זארגט ניט פריהער, וואס
איהר זאלט רעדען, נור דאס וואס עס וועט אייך געגעבען ווערען
אין דער שעה דאס רעט, ווייל ניט איהר זענט דיא וועלכע רעדען,
נור דער רוח הקדש. און איין ברודער וועט איבערענטפערען
זיין ברודער צום טויט, און איין פאטער זיין זאהן, און קינדער
וועלען אויף שטעהן געגען זייערע עלטערען, און וועלען זיי מוילטען.
און איהר וועט געהאסט זיין פאן יעדען מענטשען פאן מיין נאמען
וועגען. און דער וואס וועט אויסהאלטען ביו צום ענדע, דער וועט
ניצול ווערען. און ווען איהר וועט זעהען דעם גרויל פאן דעם
חורבן, וואס איז געזאגט געווארען דורך דניאל הנביא, שטעהט
ניט אויף זיין ארט (דער לעזער זאל פארשטעהן), דאמאלסט
זאלען דיא, וועלכע זענען אין יהודה אנטלויפען צו דיא בערג,
און ווער עס איז אויף דעם דאך זאל ניט אראב געהן אין הויז,
און זאל ניט אריין געהן דארינען עטוואס פאן זיין הויז צו נעמען.
און ווער עס וועט אויף דעם פעלד זיין זאל ויך ניט צוריק
אומקעהרען צו נעמען זיין קלייד. וועה צו דיא מעוברתע, און

- 18 צו דיא וואס געבען וויינען, אין דיזע טעג, ווייט מתפלל, דאס
 19 אייער אנטלויפונג זאל ניט אויסקומען אין ווינטער. דען אין יענע
 טעג וועט זיין איין צרה וואס אזעלכע איז ניט געווען פאן אנפאנג
 דער באשעפעניס וואס גאט האט בעשאפען, ביי יעצט, און
 20 אזעלכע וועט מעהר ניט זיין. און ווען דער הערר וואלט ניט
 געווען פארקירצען דיא טעג, אזוי וואלט קיין פלייש ניט ניצול
 געווארען, נור וועגען וויינע אויסדערוויילטע, וואס ער האט זיי
 21 אויסדערוויילט, האט ער פארקירצט דיא טעג. און דאמאלסט
 ווען איינער ווער אייד זאגען: ועה דא איז דער משיח, אדער ועה,
 22 דארטען, גלויבט ניט. דען עס וועלען אויפשמעהן פאלשע משיחים,
 און פאלשע נביאים, און וועלען געבען צייכען און וואונדער, כדי
 צו פארפיהרען ווען עס וואלט מיגלאך געווען, אפילו דיא
 23 אויסדערוויילטע, איהר אבער היטעט אייד, נון, איך האב אייד
 אלעס פאראויס געזאגט. נור אין יענע טעג, נאך יענער צרה,
 24 וועט דיא זאננע פינסטער ווערען, און דיא לבנה וועט איהר ליכט
 25 ניט געבען. און דיא שטערען וועלען אראבפאלען פאן דעם
 הימעל, און דיא הימעלשע קרעפטען וועלען צוציטערט ווערען.
 26 דאמאלסט וועלען זיי זעהען דעם בן האדם קומען אין דיא
 27 וואלקענס מיט פיל גבורה און מיט העררליכקייט. און דאמאלסט
 וועט ער שיקען וויינע מלאכים, און ער וועט צונויף זאמלען וויינע
 אויסדערוויילטע פאן דיא פיר ווינטען, פאן ענדע דער ערד ביי
 28 צום ענדע פאם הימעל. לעהרענט אייד איין משל פאן דעם
 פייגענבוים, ווען וויינע צווייגען ווערען ווייד, און עס קומען בלעטער
 29 ארויס ווייסט איהר, דאס דער זומער איז נאהענט. אזוי איהר
 אויך, ווען איהר וועט זעהען, דאס דיזעס איז געשעהען ווייסט,
 30 דאס עס איז נאהענט, ביי דער טהור. אין אמתען זאג איך אייד:
 דיזער דור וועט ניט פארגעהן, ביי דאס אלעס וועט געשעהען.
 31 הימעל און ערד וועלען פארגעהן, מיינע ווערטער אבער וועלען
 32 ניט פארגעהן. פאן יענעם טאג, אדער שעה, ווייסט קיינער ניט,
 33 ניט מלאכים אין הימעל, ניט דער זאהן, נור דער פאטער. ניט
 אכטונג, וואכט און טהוט תפילה, דען איהר ווייסט ניט, ווען דיא
 34 צייט וועט זיין. גלייך וויא איין מאן, וואס געהט אין איין ווייטע

לאַנד, און לאַזט איבער זיין הויז, און האט געגעבען צו זיינע
קנעכט מאכט, און יעדען זיין מלאכה, און דעם שומר פאן דער
טויר האט ער אנגעזאגט צו וואכען. דעריבער וואכט, דען איהר
ווייסט ניט, ווען דער בעל הבית וועט קומען, פאן אווענד אדער
האלבע נאכט, אדער ווען דער האן וועט קרעהען, אדער גאנץ
פריה. כדי ווען ער וועט פלוצלינג קומען זאל ער איך ניט
געפינען שלאפענדיג. און דאס וואס איך זאג אייר, זאג איך צו
אלעמען, וואכט.

עס איז געווען צוויי טעג פאר חג הפסח און חג המצות; און יד
דיא עלסטע כהנים און דיא סופרים האבען געוואכט, וויא אזוי צו
האפען איהם מיט בעטרוג און איהם צו הרגענען. און זיי האבען
געזאגט: נור ניט אום יום טוב, כדי עס זאל קיין מהומה ניט
ווערען אונטערם פאלק. און ווען ער איז געווען אין בית
עניא, אין שמעון דעם קרעציגענס הויז, און איז געעסען ביי
דעם טיש, איז געקומען איין פרוי, וואס האט געהאט איין
אלבאסטערנעם קרוג מיט זעהר ריינעם און טייערען גרד אייל,
און האט צו בראכען דעם קרוג, און האט איהם אויסגעגאסען
אויף זיין קאפף. אייניגע האבען זיך געבויערט און האבען
געזאגט: צו וואס איז דער שאדען פאן דעם אייל? מען האט
דאך געקאנט איהם פארקויפען פאר מעהר וויא דריי הונדערט
דינר, און צו געבען ארעמע לייט, און האבען זיך אנגעבויערט
אויף איהר. ישוע אבער האט געזאגט: לאזט זיא, ווארום
בעטריבט איהר זיא; זיא האט איין גוטע זאך געטאן פאר מיר.
דען ארעמע האט איהר תמיד ביי אייך, און ווען איהר וועט
וועלען קאנט איהר זיי גוטעס טאן; מיר אבער וועט איהר תמיד
ניט האבען ביי זיך. וואס זיא האט געקאנט, האט זיא געטאן;
זיא איז צו פאר געקומען צו זאלבען מיין גוף צו דער קבורה.
אין אמת'ען זאג איך אייך: וואו מען וועט פרעדיגען דיוע בשורה,
אין דער גאנצער וועלט, וועט דערציילט ווערען, צו איהר
אנדענקען וואס זיא האט געטאן. און יהודה איש קריות,
איינער פאן דיא צוועלף איז געגאנגען צו דיא עלסטע כהנים,
ער זאל איהם איבערענטפערען צו זיי. זיי האבען דערהערט,

- האבען זיי זיך געפרייט און צו געזאגט צו געבען איהם געלד;
 און ער האט געזוכט דיא געווינשטע צייט, ווען איהם איבער צו
 געבען. 12 און אין דעם ערשטען טאג פאן חג המצות, ווען מען
 שעכט דעם קרבן פסח, האבען זיינע תלמידים געזאגט צו איהם:
 וואו ווילסט דוא עסען דעם קרבן פסח, און מיר וועלען געהן
 און אנברייטען. 13 און ער האט געשיקט צוויי פאן זיינע תלמידים,
 און האט זיי געזאגט: געהט אין שטאדט אריין אייך וועט בעגעגנען
 איין מאן וואס טראגט איין קרוג מיט וואסער, געהט איהם נאך.
 14 און וואהיין ער וועט אריין געהן זאגט צו דעם בעל הבית; דער
 רבי האט אזוי געזאגט: וואו איז מיין אכסנא, אין וועלכען איך
 וועל עסען דעם קרבן פסח מיט זיינע תלמידים? און ער וועט
 אייך ווייזען איין גרויסע אויבערשטוב אויסגעצירט, און אנגעברייט;
 16 דארטען פארפערטיגט פאר אונז, און זיינע תלמידים זענען
 ארויסגעגאנגען און זיינען געקומען אין שטאדט, און האבען
 געפונען, וויא ער האט זיי געזאגט; און זיי האבען אנגעברייטעט
 17 דעם קרבן פסח, ווען עס איז אווענד געווארען, איז ער געקומען
 18 מיט דיא צוועלפען, און זיי האבען זיך געזעצט צום טיש, און
 האבען געגעסען, און ישוע האט געזאגט: אין אמת'ען זאג איך
 אייך איינער פאן אייך ווער עס עסט מיט מיר, וועט מיר
 19 איבערענטפערען. און זיי האבען אנגעהויבען טרויעריג צו ווערען,
 און איינער נאך דעם אנדערען, האט צו איהם געזאגט: בין איך
 20 דער? און איין אנדערער: בין איך דער? ער האט זיי געזאגט
 איין ענטפער: איינער פאן דיא צוועלף וואס טונקט איין מיט
 21 מיר אין דער שיסעל. דער בן האדם געהט אוועק, וויא עס איז
 אויף איהם געשריבען געווארען, אבער וויי איז יענעם מענשען,
 דורך וועלכען דער בן האדם וועט איבער געענטפערט ווערען;
 פאר יענעם מענשען וואלט בעסער געווען נישט געבארען צו
 22 ווערען. און ווען זיי האבען געגעסען, האט ישוע גענומען
 דאס ברויט און איין ברכה געמאכט, צובראכען, און געגעבען
 23 צו זיי און געזאגט: נעמט עסט דאס איז מיין לייב, און האט
 גענומען דעם פוס, איין ברכה געמאכט, און זיי געגעבען: און
 24 אלע האבען פאן איהם געטרונקען. און ער האט זיי געזאגט:

מארקום יד

דאס איז מיין בלוט פאן דעם ברית החדשה (נייעם בונד) וואס
 ווערט פאר פילע פארנאסען. אין אמת'ען זאג איך אייך: איך
 וועל שוין מעהר נישט טרינקען פאן דער פרוכט פאן וויינשטאק,
 ביז אויף דעם טאג, ווען איך וועל איהם ניי טרינקען אין דעם
 מלכות האלהים. ווען ווי האבען הלל אפגעזאגט: ווינען ווי
 ארויס געגאנגען אויף דעם הר הזיתים. און ישוע זאגט זיי: איהר
 אלע וועט אן מיר געשטרויבעלט ווערען אין דיווער נאכט; דען
 עס איז געשריבען געווארען: איך וועל שלאגען דעם הירטען,
 און דיא שאף וועלען צו שפרייט ווערען. נור נאך מיין אויף
 שטעהן וועל איך פאר אייך געהן אין גליל. פטר זאגט איהם:
 ווען אייך אלע וועלען געשטרויבעלט ווערען, איך אבער וועל
 נישט. און ישוע האט איהם געזאגט: אין אמת'ען זאג איך דיר:
 דאס וואו וועסט אין דיווע נאכט, איידער דער האן וועט צוויי
 מאל קרייזען דריי מאל ויך פאן מיר פארלייקענען. און ער האט
 נאך מעהר גערעדט און געזאגט: אפילו איך זאל דארפען מיט
 דיר שטארבען, וועל איך מיד פאן דיר נישט פארלייקענען, דאס
 ועלבע האבען אלע געזאגט. ווי ווענען געקומען אין איין
 ארט, וועלכען מען האט גערופען נת שמונים, און ער האט געזאגט
 צו ווינע תלמידים: זיצט דא ביז איך וועל מתפלל ויין. און
 ער האט מיט ויך גענומען פטר'ן, יעקב און יוחנן, און האט
 אנגעהויבען ויך צו שרעקען און אנגיסט צו האבען. און ער האט
 זיי געזאגט: מיין זעעלע איז בעטריבט ביז צום טויט; ווייט דא
 און וואכט. און איז אביסעל ווייטער געגאנגען, און איז געפאלען
 צו דער ערד, און האט מתפלל געווען, דאס אויב עס איז
 מיגלאך, אזוי זאל דיא שעה פאן איהם פארבייגעהן. און האט
 געזאגט: אבא, פאטער אלעס איז פאר דיר מיגלאך, געהם
 אוועק דיווען כוס פאן מיר, אבער נישט וויא איך וויל, נור וויא
 דוא ווילסט. ער קומט צוריק און געפינט זיי שלאפענדיג, און
 זאגט, צו פטר'ן: שטען דוא שלאפעסט? איין שעה האסט דוא
 נישט געקאנט וואכען. וואכט און טהוט תפילה, דאס איהר זאלט
 נישט קומען צו איין נסיון. דער גייסט וויל, דאס פלייש אבער איז
 שוואך. און ער איז נאך איין מאל אוועק געגאנגען, און האט

40 מתפלל געווען דיזעלבע ווערטער. און האט זיך אומגעקערט.
 און האט זיי ווידער געפונען שלאפענדיג, דען זייערע אויגען זענען
 שווער געוועזען, און זיי האבען ניט געוואוסט וואס איהם צו
 41 ענטפערען. און ער איז געקומען דאס דריטע מאל און זאגט
 זיי: יעצט שלאפט, און רוהט, עס איז גענוג. דיא שעה איז
 געקומען, נון, דער בן האדם ווערט איבערגענומפערט אין דיא
 42 הענד פאן זינדער. שטעהט אויף, לאזען מיר געהן. זעהט, דער
 43 וואס ענטפערט מיך איבער גענעהענט זיך. און באלד וויא
 ער האט נאך גערעט, קומט אן יהודה, איינער פאן דיא צוועלף,
 און מיט איהם פיל פאלק מיט שווערדען און שטעקענס פאן דיא
 44 עלסטע כהנים, סופרים און דיא זקנים. און זיין מוסר האט זיי
 גענעבען איין צייכען און האט געזאגט: וועמען איך וועל קוסען,
 דער איז עס, נעמט איהם, און בריינגט איהם אין זיכערהייט.
 45 און ער איז געקומען, און איז באלד צו געגאנגען צו איהם און
 46 זאגט איהם: רבי! רבי! און האט איהם געקוסט. און זיי האבען
 זייערע הענד אויף איהם געלייגט, און האבען איהם אנגענומען.
 47 איינער פאן דיא וואס זענען דא געשטאנען האט ארויסגעצויגען
 זיין שווערד, און האט איין זעץ גענעבען דעם קנעכט פאן כהן
 48 גדול, און האט איהם אפגעהאקט דעם אויער. און ישוע האט זיך
 אפגערופען: גלייך וויא אויף איין גולן זענט איהר ארויס געגאנגען
 מיט שווערדען און שטעקענס, אום איהר זאלט מיך חאפען.
 49 יעדען טאג בין איך מיט אייך געווען אין בית המקדש און האב
 געלעהרענט, און איהר האט מיך ניט גענומען, אבער דיא שריפט
 50 (תנ"ך) מוז דערפילט ווערען. און אלע האבען איהם פארלאזען
 51 און זינען אוועקגעלאפען. איין בחור, וועלכער איין לילאך אויף
 זיין נאקעטען לייב האט געטראגען, איז איהם נאך געגאנגען.
 52 האבען זיי איהם געחאפט; ער אבער האט איבערגעלאזען דעם
 לילאך, און איז פאן זיי אוועקגעלאפען נאקעטערהייט.
 53 און מען האט ישוע געבראכט צום כהן גדול, און עס האבען
 זיך צו איהם פערזאמעלט אלע עלסטע און דיא זקנים און דיא
 54 סופרים. פטר איז איהם פאן ווייטען נאך געגאנגען, און איז
 געזעסען מיט דיא דינער, און האט זיך געווארעמט ביים פייער.

55 דִּיאַ עֲלִסְמַע כְּהֻנִּים און אַלע סִנְהֶדְרִין הָאֲבַעַן גַּעוּוֹכְט עֲדוּת אוֹיף
 56 יִשׁוּעִין, כְּדִי אִיהֶם צו טױטען, און הָאֲבַעַן נִיט גַּעפּוֹנען. פִּילע
 הָאֲבַעַן אוֹיף אִיהֶם פֹּאָלשֶׁע עֲדוּת גַּעזאַנט: נור דאָס עֲדוּת אִיז
 57 נִיט גַּלִּיךְ אויסגעקומען. און אַייניגע וועגן אוֹיף גַּעשטאַנען, און
 58 הָאֲבַעַן פֹּאָלשֶׁע עֲדוּת אוֹיף אִיהֶם גַּעזאַנט: מִיר הָאֲבַעַן גַּעהערט
 ווִיאַ ער האָט גַּעזאַנט: אִיךְ וועל אַיינוואַרפֿען דעם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ.
 וואָס העגד הָאֲבַעַן אִיהֶם גַּעמאַכט, און נאָך דרײַ טעג וועל אִיךְ
 אוֹיף בויען אַיין אַנדערען, וואָס וועט זיין גַּעמאַכט נִיט פֿאַן העגד.
 און אוֹיךְ דִּיאַ עֲדוּת אִיז נִיט גַּלִּיךְ אויסגעקומען. און דער כֹּהֵן
 59 גָּדוֹל אִיז אוֹיף גַּעשטאַנען, און האָט זי גַּעשטעלט אין דער
 60 מִיטען, און האָט גַּעפֿרעגט יִשׁוּעִין: דואַ ענטפֿערסט נאָר נִיט?
 וואָס דיזע זאָגען אוֹיף דיר עֲדוּת? ער אָבער האָט גַּעשווייגען.
 61 און האָט נאָרנִיט גַּעענטפֿערט; דער כֹּהֵן גָּדוֹל האָט אִיהֶם נאָך
 אַיין מָאָל גַּעפֿרעגט, און האָט אִיהֶם גַּעזאַנט: בִּיסט דואַ דער
 מִשִּׁיחַ, דער זאָהן פֿאַן דעם גַּעבֿענשטען? יִשׁוּעַ האָט גַּעזאַנט:
 62 אִיךְ בִּיין; און אִיהֶר וועט וועהן דעם בֶּן אָדָם זיצען צו דער רַעכטער
 זײט פֿאַן דער גְּבוּרָה. און קומענדיג אוֹיף דִּיאַ וואַלקען פֿאַן דעם
 הִימֶל. און דער כֹּהֵן גָּדוֹל האָט צורִיסען זיינע קלײדער, און
 63 גַּעזאַנט: וואָס דאַרף מען נאָך עֲדוּת? אִיהֶר האָט גַּעהערט דִּיאַ
 64 לַעסְטֶערונג, וואָס אִיז אַייער מיינונג? און זיי אַלע הָאֲבַעַן אִיהֶם
 65 פֿאַרמִשְׁפֹּט צו טױטען. און אַייניגע הָאֲבַעַן אָנגעהויבען צו שפּײַען
 אוֹיף אִיהֶם, און הָאֲבַעַן אִיהֶם דעם פֿנים פֿאַרדעקט, מיט דִּיאַ
 פֿױס־טען צו שלאָגען און גַּעזאַנט צו אִיהֶם: זאָג אונז נבִּיאֹוֹת, און
 66 דִּיאַ דִּינער הָאֲבַעַן אִיהֶם גַּעפֿאַטשט אין דִּיאַ באַקען. און
 ווען פֿטֹר אִיז גַּעווען אונטען אין הויף, אִיז אַיינע פֿאַן דִּיאַ דִּינסטען
 67 פֿאַן דעם כֹּהֵן גָּדוֹל גַּעקומען. און האָט דערזעהען פֿטֹרִין ויך
 וואַרעמענדיג, האָט זי ויך אַיינגעקוקט אוֹיף אִיהֶם, און האָט
 68 גַּעזאַנט: דואַ בִּיסט אוֹיךְ גַּעווען מיט יִשׁוּעַ הַנֶּצְרִי. און ער האָט
 ויך אָפּגעלייקענט, און גַּעזאַנט: אִיךְ ווײס נִיט, און פֿערשטעה נִיט.
 וואָס דואַ זאָגסט; און אִיז אַרויס גַּעזאַנגען אין דער פֿאַדערשטער
 69 זײט הויף, און דער האָן האָט אַיין קרײַ גַּעטאַן. און דִּיאַ דִּינסט
 האָט אִיהֶם ווידער דערזעהען, האָט זי אָנגעהויבען צו זאָגען צו

70 דיא וואס זענען דארט געשטאנען: דער איז פאן ויי. און ער האט
 ויך נאך איין מאל אָבגעלייקענט. באלד נאך דעם האָבען דיא
 וואס זענען דארט געשטאנען ווידער אנגעהויבען צו זאגען צו
 פֿטרין: דוא ביסט אין אַמטען פאן ויי, דען דוא ביסט פאן גליל,
 71 און דיין לשון איז גלייך וויא וייערער. און ער האט אנגעהויבען
 ויך צו שילטען און צו שווערען; איך קאן ניט דעם מענשען. פאן
 72 וועמען איהר רעט. און דער האן האט דאס צווייטע מאל
 געקרייט, און פֿטר האט ויך דערמאנט אן דעם ווארט, וואס ישוע
 האט איהם געזאגט: איידער דער האן וועט צוויי מאל קרייען
 וועסט דוא דריי מאל ויך פאן מיר אָבלייקענען, און האט
 אנגעהויבען צו וויינען.

טו באלד אין דער פֿריה האָבען דיא עלסטע כהנים מיט דיא
 זקנים און דיא סופרים און אלע סנהדרין ויך איין עצה געהאלטען,
 און האָבען ישוע'ן געבונדען אוועקגעפירט, און איהם איבער-
 2 געגעבען צו פילטוס'ן. פילטוס האט איהם געפרעגט: ביסט דוא
 דער מלך פאן דיא אידען? און ער האט איהם געענטפערט און
 3 געזאגט: דוא זאגסט. און דיא עלסטע כהנים האָבען אויף איהם
 4 פיל אנגערעט. פילטוס האט איהם נאך איין מאל געפרעגט:
 דוא ענטפערסט נאר ניט? זעה, וויא פיל מען זאגט געגען דיר
 5 עדות. און ישוע האט דארף אויך נאר ניט געענטפערט, אזוי
 6 דאס פילטוס האט ויך געוואונדערט. אויף יעדען יום טוב
 פלעגט ער ווי ארויס לאזען איין געפאנגענעם, וועלכען ווי האָבען
 7 פֿערלאנגט. איין מאן וואס מען האט גערופען בר אבא איז געווען
 געבונדען מיט ווינע חברים וועלכע האָבען איין רציחה בעגאנגען
 8 אין דער צייט פאן דער מרידה. און דאס פאלק האט געשרינגען,
 און אנגעהויבען צו בעטען דאס ער זאל ווי טאן וויא ביז אהער.
 9 און פילטוס האט ווי געענטפערט און געזאגט: אפשר ווילט איהר
 10 וועל איך אייך ארויס לאזען דעם קעניג פאן דיא אידען? דען ער
 האט געוואוסט דאס דיא עלסטע כהנים האָבען איהם איבער-
 11 געגעבען מחמת קנאה. און דיא עלסטע כהנים האָבען אויפגערייצט
 דאס פאלק, דעם מען זאל ווי בעסער ארויס לאזען בר אבא.
 12 און פילטוס האט ויך נאך איין מאל אָבגערופען און געזאגט:

וואס ווילט איהר זאל איך טאן מיט דעם, וועלכען איהר רופט
אן, קעניג פאן דיא אידען? ווי האבען ווידער געשריגען: קרייצניגע
13 איהם. פילטום האט ווי געזאגט: וואס פאר איין בעזעס האט ער
14 געטאן? נור ווי האבען ווידער געשריגען: קרייצניגע איהם. און
פילטום האט געוואלט דעם פאלק צוליב טאן, און האט ווי
באפרייט בר אבאין; און ישוען האט ער געלאזען שמיסען, און
16 האט איהם איבערגעגעבען, מען זאל איהם קרייצניגען.
דיא סאלדאטען האבען איהם אריין געפיהרט אין הויף, דאס איז
דער געריכטס הויף, און האבען צוזאמען גערופען דיא גאנצע
17 באנדע. און ווי האבען איהם אנגעטאן איין רויטען מאנטעל, און
ווי האבען אויסגעפלאכטען פאן דערנער איין קרוין, און האבען
18 אויף איהם ארויף געלייגט. און האבען אנגעהויבען צו געריסען
19 איהם: פרידען ווי צו דיר דוא קעניג פאן דיא אידען! און האבען
איהם געשלאגען מיט איין ראהר איבער דעם קאפף, און האבען
אויף איהם געשפייט, און האבען זיך אויף דיא קני געשטעלט
און זיך צו איהם געבוקט. ווען ווי האבען איהם אויסגעשפאטעט,
20 האבען ווי פאן איהם אראב גענומען דעם רויטען מאנטעל, און
האבען איהם אנגעטאן אין וויינע אייגענע קליידער און האבען איהם
21 געפיהרט מען זאל איהם קרייצניגען. און ווי האבען געצוואונגען
איין פארבייגעהער איינעם שמעון פאן קוריני, דער פאטער פאן
אלכסנדר און רופוס וועלכער איז אנגעקומען פאן פעלד, ער
22 זאל טראגען וויין קרייץ (תליה). און מען האט איהם געבראכט
אויף דעם ארט גלגלתא וואס דאס הייסט: דאס שייטעל פלאץ.
און מען האט איהם געגעבען צו טרינקען וויין מיט מור, נור ער
23 האט ניט גענומען. דיא וועלכע האבען איהם געקרייצניגט האבען
24 צוטיילט וויינע קליידער, און האבען געווארפען גורל וואס יעדער
זאל נעמען. עס איז געווען דיא דריטע שעה ווען מען האט איהם
25 געקרייצניגט. און דיא אויפשריפט פאן ויין שולד איז געווען
26 געשריבען: קעניג פאן דיא אידען. מיט איהם האט מען
27 געקרייצניגט צוויי גולנים: איינער צו ויין רעכטער ווייט און דער
אנדערער צו ויין לינקער. און עס איז מקוים געווארען דיא
28 שריפט (תנ"ך): און ער איז מיט דיא פושעים גערעכענט געווארען.

- 29 **דיא וועלכע זענען פארביי געגאנגען האבען איהם געלעסטערט**
געשאקעלט מיט וייערע קעפּף און געזאגט: אה! דא צואווארפער
פאן דעם בית המקדש און אויפבויער אין דריי טעג! העלף דיר
31 **אליין. און קום אראב פאן דעם קרייץ. אזוי האבען דיא גלסטע**
כחנים מיט דיא סופרים צווישען ויך געשפאטעט, און האבען
איינער צום אנדערען געזאגט: אנדערע האט ער געהאלפען, ויך
32 **אליין קען ער ניט העלפען. לאז דער משיח דער קעניג פאן**
דיא ישראל יעצט אראבגעהן פאן דעם קרייץ, כדי מיר זאלען
זעהען און וועלען גלויבען. אויך דיא וועלכע זענען מיט איהם
33 **געקרייציגט געווארען האבען איהם מבוה געוועזען. אין דער**
זעכסטער שעה איז איין פונסטערנים געווארען איבער דאס
34 **גאנצע לאנד, ביז דער ניינטער שעה. און אין דער ניינטער שעה**
האט ישוע געשריגען מיט איין הויכען קול: אלהי אלהי למה
שבקתני: דאס הייסט: מיין גאט! מיין גאט! ווארום האסט
35 **דא מיר פערלאזען? און אייניגע פאן דיא וואס זענען דערביי**
געשטאנען, ווען זיי האבען דאס געהערט, האבען געזאגט: זעה
36 **ער רופט אליהו. און איינער פאן זיי איז געלאפען און האט**
אנגעפילט איין שוואם מיט עסיג, און האט ארויף געלייגט אויף
איין שטעקען, און האט איהם געגעבען צו טרינקען און האט
געזאגט: לאזט, מיר וועלען זעהען אויב אליהו וועט קומען איהם
37 **אראב צו נעמען. ישוע האט ארויס געלאזען איין הויכען קול,**
38 **און איז אויסגעגאנגען. און דער פּרַכַת פאן דעם בית המקדש**
איז צעריסען געווארען אויף צוויי שטיקער פאן אויבען ביז
39 **אראב. דער הויפטמאן, וואס עס איז געשטאנען אנטקעגען**
איהם, האט געזעהען וויא אזוי ער האט געשריגען און איז
אויסגעגאנגען, האט ער געזאגט: דער מענטש איז אין אמתען
40 **געווען גאטטעס זאהן. אויך פרויען זענען דארטען געווען, וועלכע**
האבען געזעהען, פאן ווייטענס; צווישען זיי איז געווען אויך מרים
פאן מגדלָה און מרים. יעקב דעם אינגסטענס און יוסים מוטער
41 **און שלומית. וועלכע זענען איהם נאך געגאנגען, און האבען איהם**
פאדינט ווען ער איז געווען אין גליל; און פילע אנדערע וואס
42 **זענען מיט איהם ארויף געגאנגען קיין ירושלים. און ווען עס איז**

אַווענד געווארען. און ווייל עס איז דער צופרייטונגס טאג
 געוועזען. דאס הייסט, ערב שבת. איז יוסף פאן רמות געקומען.
 43 ער איז געווען איין אנגעזעהענער יועץ, וועלכער האט אליין
 געווארעט אויף דאס מלכות האללים. ער האט זיך געוואגט
 אריין צו געהן צו פילמוסין און בעטען דעם נוף פאן ישועין.
 44 פילמוס האט זיך געוואונדערט דעריבער, דאס ער איז שוין
 טויט; און האט גערופען דעם הויפטמאן, און האט איהם געפרעגט:
 45 אויב ער איז שוין לאנג געשטארבען? ווען ער איז דאס געוואר
 געווארען פאן דעם הויפטמאן, האט ער געענטען יוסף'ן דעם
 46 נוף. און ער האט געקויפט איין לייוואנד, און האט איהם
 אראפגענומען, און האט איהם ארוםגעוויקעלט מיט דעם לייוואנד,
 און האט איהם געלייגט אין איין קבר, וועלכער איז געווען
 אויסגעהאקט אין איין פעלו און האט צוגעקליקעלט איין שטיין
 צו דער טהור פאן דעם קבר. מרים פאן מגדלה און מרים יוסים
 47 מוטער האבען געזעהען וואו מען האט איהם געלייגט.
 און וויא דער שבת איז איבערגעגאנגען, האבען מרים פאן מו
 מגדלה און מרים, געקויפט מוטער, און שלומית געקויפט בשמים,
 2 ווי זאלען געהן איהם איינצוואלבען מיט ווי. און גאנץ פריה אין
 דעם ערשטען טאג פאן דער וואך, זענען ווי געקומען צו דעם
 3 קבר, ווען דיא זאנעט איז אויף געגאנגען. און ווי האבען צווישען
 זיך גערעט: ווער וועט אינא אונזע קייקלען דעם שטיין פאן דער
 4 טהור פאן קבר. און וויא ווי האבען זיך איינגעקוקט האבען ווי
 געזעהען וויא דער שטיין איז אונזע געקליקעלט; ער איז געווען
 5 זעהר גרויס. און ווי זענען אריין געגאנגען אין קבר און ווי האבען
 געזעהען איין יונגען מאן זיצענדיג אין דער רעכטער ווייט.
 אנגעקליידעט אין ווייסע קליידער, און ווי האבען זיך דערשראקען.
 6 און ער האט ווי געזאגט: שרעקט אייך ניט איהר ווכט ישוע הנצרי,
 דעם געקרייציגטען? ער איז אויפגעשטאנען, ער איז ניט דא, זעהט
 7 דעם ארט וואו מען האט איהם געלייגט. נור געהט זאגט וויינע
 תלמידים און פטרין, דאס ער וועט פאר אייך גיין אין גליל, דארט
 8 וועט איהר איהם זעהען, וויא ער האט אייך געזאגט. און ווי זענען
 ארויס געגאנגען און אונזעקלאפען פאן דעם קבר: עס האט ווי

אַנגעחאפט איין ציטערנעם און איין שרעק, און האָבען קיינעם
 9 גארניט געזאגט, ווייל זיי האָבען מורא געהאט. און ער ווען ער
 איז אין דעם ערשטען טאג פֿאַן דער וואָך אויפֿגעשטאַנען, האָט
 ער זיך צום ערשטען באַוויזען צו מרים פֿאַן מגדלָה, פֿאַן וועלכער
 10 ער האָט זיבֿען שדים אַרויסגעטריבען. זיא איז גענאָנגען, און האָט
 דערציילט צו דיא וואָס זיינען מיט איהם געווען, און וועלכע האָבען
 11 געטרויערט און געוויינט. און ווען זיי האָבען געהערט, דאָס ער
 לעבט, און האָט זיך צו איהר באַוויזען, האָבען זיי איהר ניט
 12 געגלויבט. נאָך דעם האָט ער זיך באַוויזען אין איין אנדער
 געשטאַלט צו צוויינען פֿאַן זיי, ווען זיי זענען איבער איין פֿעלד
 13 גענאָנגען. און יענע זענען גענאָנגען און האָבען דערציילט צו דיא
 14 אנדערע, און אויך זיי האָבען זיי ניט געגלויבט. דערנאָך האָט
 ער זיך באַוויזען צו דיא עֶלָף ווען זיי זענען ביים טיש געזעסען,
 און ער האָט זיי פֿאַרגעוואַרפֿען פֿאַר זייער אונגלויבען און
 האַרט־הערציגקייט, וואָס זיי האָבען ניט געגלויבט דיא וואָס האָבען
 15 איהם געזעהען וויא ער איז אויפֿגעשטאַנען פֿאַן דיא טויטע. און
 ער האָט צו זיי געזאגט: געהט אין דער גאַנצער וועלט, און
 16 פֿרעדיגט דיא בשורה טובָה צו אַלע באַשעפֿענעס. ווער עס
 וועט גלויבען און וועט זיך טובֿלען, דער וועט נוצול ווערען, און
 17 ווער עס וועט ניט גלויבען דער וועט פֿאַרשולדיגט ווערען. דווע
 צייכען וועלען מיטגעהן מיט דיא גלויביגע: זיי וועלען שדים אַרויס
 18 טרייבען אין מיין נאָמען, און וועלען גייע לשונות רעדען. זיי
 וועלען שלאָנגען אויפֿהויבען, און ווען זיי וועלען עטוואָס, טויטליכעס
 טרינקען וועט זיי ניט שאַדען, זיי וועלען זייערע הענד לייגען אויף
 19 קראַנקע און זיי וועלען בעסער ווערען. נאָך דעם וויא דער
 הערר האָט דאָס גערעט צו זיי האָט ער זיך אויפֿגעהויבען צום
 הימל און האָט זיך געזעצט צו דער רעכטער זייט פֿאַן גאָט.
 20 און זיי זענען אַרויס גענאָנגען, און האָבען געפֿרעדיגט אין אַללע
 ערטער, און דער הערר האָט מיט זיי מיטגעווינקט, און
 האָט פֿאַרשטאַרקט דאָס וואָרט דורך צייכען, וועלכע האָבען
 באַגלייטעט. אָמֵן!

דאס עוואנגעליום פאן לוקס

אזוי וויא פיל האבען געפרובט, צו פערפאסען איינע א
דערציילונג פאן דיא זאכען, וועלכע זענען אונטער אונז נאנץ
בעגלויבט. וויא עס האבען אונז איבערגעגעבען דיא, וואס
האבען פאן אנפאנג אן געזעהען מיט זייערע אייגענע אויגען און
געווען דינער פאן דעם ווארט. אזוי האב אויך איך מיך
בעשלאסען, נאכדעם איך האב אלץ פאן אנפאנג איבערקלעהרט,
פסדר צו בעשרייבען דיר הויכגעשעצטער תאופילוס. פרי
זאלסט וויסען דיא ווארהייט פאן דיא געשיכטען, אין וועלכע דוא
ביסט געלעהרענט געווארען. אין דער צייט פאן הורדוס
דעם קעניג פאן יהודה, איז געווען איין פהן, ויין נאמען איז געווען
זכריה, פאן אביהם משמר (וואך), ער האט געהאט איינע פרוי
פאן אהרן'ס טעכטער איהר נאמען איז געווען אלישבע. ביידע
זענען געווען צדיקים פאר נאטט, און זענען געגאנגען אין אלע
מצות און געזעטצע פאן נאטט, אן איין וינד. ווי האבען קיין
קינדער ניט געהאט, ווייל אלישבע איז געווען איין עקרה, און
זענען שוין ביידע אלט געוועזען. איין מאל, ווען ער האט אין
דעם סדר פאן ויין משמר געדינט פאר נאטט, איז נאך דעם
מנהג פאן דער דינסט פאן דיא פהנים דער גורל איהם
אויסגעקומען מקטיר צו ויין קטורת, און ער איז אריין געגאנגען
אין בית המקדש. און דאס גאנצע פאלק האט מתפלל געווען
אויסווייניג בשעת דיא דעמפפונג (הקטרה). און נאטטעס איין
מלאך האט זיך צו איהם באוויזען, ער איז געשטאנען אין דער
רעכטער זייט פאן דעם מזבח פאן דיא קטורת. ווען זכריה
האט איהם דערזעהען, איז ער דערשראקען געווארען, און איין

- 13 מוֹרָא אִיז אויף איהם געפאלען. און נאטשטעס מלאך האט איהם
געזאגט: האב ניט קיין מוֹרָא וְכִרְיָה; דען דיין תפלה איז
דערהערט געווארען און דיין ווייב אלישבע וועט געבארען איין
14 זאהן, און דוא וועסט זיין נאמען רופען יוחנן. ער וועט פאר דיר
זיין איין פרייד, און איין שמחה, און פילע וועלען זיך פרייען
15 איבער זיין געבורט. דען ער וועט זיין גרויס פאר גאט, יונגען
און אלטען וויין וועט ער ניט טרינקען, און ער וועט דערפילט
16 ווערען מיט רוח הקדש, נאך פאן זיין מוטערס לייב, און פיל
פאן דיא קינדער ישראל וועט ער אומקעהרען צום הערן זייער
17 גאט. און ער וועט געהן פאר איהם אין דעם גייסט און קראפט
פאן אליהוין דאס ער זאל ווידערקעהרען דיא הערצער פאן
פאטערס צו דיא קינדער, און דיא ווידערשפעניגע צום זינען פאן
דיא צדיקים, כדי צו ברייטען פאר גאט איין אנגעברייטעטעס
18 פאלק. און וְכִרְיָה האט געזאגט צום מלאך: וויא אזוי וועל
איך דאס וויסען? דען איך בין אלט, און אויך מיין ווייב איז אלט
19 אין יאהרען. דער מלאך זאגט איהם איין ענטפער: איך בין
גבריאֵל, וועלכער שטעהט פאר גאט, און בין געשיקט געווארען
20 צו רעדען מיט דיר, און דיר דאס אנצוזאגען. און נון, דוא וועסט
שטום ווערען, און וועסט ניט קענען רעדען, ביז אין דעם טאג,
ווען דאס וועט געשעהען, דער פאר וואס דוא האסט ניט געגלויבט
מיינע ווערטער, וועלכע וועלען מקוים ווערען אין זייער צייט.
21 און דאס פאלק האט געווארט אויף וְכִרְיָה, און האבען זיך
22 געוואונדערט, וואס ער פערזאמט זיך אין בית המקדש. ווען ער
איז ארויסגעגאנגען, האט ער צו זיי ניט געקאנט רעדען, און זיי
האבען פערשטאנען, דאס ער האט געזעהען איין מראה (געזיכט)
אין בית המקדש, און ער האט צו זיי געוואונקען און איז געבליבען
23 שטום. און ווען עס האט זיך געענדעט דיא צייט פאן זיין דינסט
24 איז ער אהיים געגאנגען. נאך דיא טעג איז אלישבע זיין ווייב
געבורט געווארען, און זיא האט זיך געהאלטען פינף חדשים
25 און האט געזאגט: אזוי האט גאט מיר געטאן אין דיא טעג,
ווען ער האט געזעהען אויף מיר, אוועק צו נעמען פאן מיר מיין
26 שאנדע צווישען מענשען. אין דעם זעכסטען חדש איז דער

מלאך נבריאָל געשיקט געוואָרען פֿאַן גאָט צו דער שטאָדט
 פֿאַן גליל, וואָס האָט זיך גערופֿען נצרת. צו איינע יונגפֿרוי
 27 (עלמה) וועלכע איז פֿערלאָבט (מאָרסה) געווען פֿאַר איין מאָן,
 וואָס זיין נאָמען איז געווען יוסף פֿאַן בית דוד, דער נאָמען פֿאַן
 28 דער עלמה איז געווען מרים. ווען דער מלאך איז אַריין געגאָנגען
 צו איהר האָט ער איהר געזאָגט: שלום דיר, פֿולע מיט
 לייטזעליגקייט, גאָט איז מיט דיר, דואַ ביסט געבענשט צווישען
 29 דיא פֿרויען. ווען זיא האָט איהם דערזעהען, איז זיא דערשראָקען
 געוואָרען פֿאַן זיינע ווערטער, און האָט ביי זיך געטראַכט: וואָס
 30 זאל דאָס זיין פֿאַר איין ברכה, און דער מלאך האָט איהר
 געזאָגט: האָב ניט קיין מורא מרים, דען דואַ האָסט געפֿונען חן
 31 ביי גאָט. און נון, דואַ וועסט מעוברת ווערען, און וועסט
 32 געבאָרען איין זאהן, און וועסט רופֿען זיין נאָמען "ישוע". ער
 וועט גרויס זיין, ער וועט גערופֿען ווערען דער זאהן פֿאַן דעם
 העכסטען און דער הערר גאָט וועט איהם געבען דעם טהראָן
 33 פֿאַן זיין פֿאטער דוד. און ער וועט קעניגען איבער דעם הויז
 פֿאַן יעקב אויף עוויג, און צו זיין מלוכה וועט קיין ענדע ניט זיין.
 34 און מרים האָט געזאָגט צום מלאך: וויא וועט דאָס זיין? ווען איך
 35 ווייס ניט פֿאַן קיין מאָן. דער מלאך האָט איהר געזאָגט איין
 ענטפֿער: דער רוח הקדש וועט קומען אויף דיר, און דיא גבורה
 פֿאַן דעם אויבערשטען וועט דיך באַדעקען, דעריבער וועט דאָס
 וואָס עס וועט געבאָרען ווערען הייליג זיין, און וועט גערופֿען
 36 ווערען גאָטטעס זאהן. נון אלישבע, דיין קרובה, וואָס מען האָט
 זיא גערופֿען עקרה, איז אויך מעוברת געוואָרען אויף איהר
 37 עלטער, און עס איז איהר דער זעכסטער חדש, דען ביי גאָט
 38 איז קיין נאָך ניט אונמיגלאַך. און מרים זאָגט: נון, איך בין איין
 דינסט פֿאַן גאָט; לאַז עס מיר זיין וויא דיין וואָרט, און דער
 39 מלאך אין פֿאַן איהר אַנוועקגעגאָנגען. און מרים האָט זיך אין
 יענע טעג אויפֿגעהויבען אין איין גיך געגאָנגען אין דיא בערג אין
 40 דער שטאָדט יהודה. און זיא איז אַריין געקומען אין זכריה'ס
 41 הויז, און האָט געגריסט אלישבע. ווען אלישבע האָט דערהערט
 דעם גערויס פֿאַן מרים, האָט דאָס קינד זיין שפּרונג געטאָן

אין איהר לייב, און אלישבע איז דערפילט געווארען מיט רוח
 הקדש. און זיא האט אויסגעשרינען מיט איין הויכען קול, און
 געזאגט: געבענשט ביסט דוא צווישען דיא פרויען, און געבענשט
 איז דיא פרויכט פאן דיין לייב. און פאן וואנען קומט דאס מיר,
 דאס דיא מוטער פאן דעם העררן איז צו מיר געקומען? דען
 ווען דאס קול פאן דעם גערום האט דערגרייכט צו מיין אויער,
 האט דאס קינד איין פרייליכען שפרונג געטאן אין מיין לייב.
 און גליקליך איז דיא, וואס האט געגלויבט, ווייל עס וועט
 דערפילט ווערען וואס עס איז איהר געזאגט געווארען פאן דעם
 העררן. און מרים האט געזאגט: מיין זעעלע דערהויכט
 דעם העררן. און מיין גייסט פרייעט זיך מיט גאט, מיין
 דערלייזער. וואס האט געזעהען דיא נידעריגקייט פאן זיין דינסט,
 דען פאן היינט אן וועלען מיד גליקליך האלטען אלע דורות.
 וואס ער האט מיר געטאן גרויסעס, אלמעכטיג און הייליג איז
 זיין נאמען. און זיין גנאדע איז פאן דור צו דור, צו דיא וואס
 האבען פורכט פאר איהם. מיט זיין ארעם האט ער גבורות
 געטאן, דאס שטאלצע האט ער צושפרייט דורך דיא געדאנקען
 פאן זייער הארצען. ער האט ארונטערגעווארפען דיא שטארקע
 פאן זייערע שטוהלען, און דערהויבען דיא נידעריגע. הונגעריגע
 האט ער אנגעפילט מיט גוטעס און רייכע האט ער ליידג
 אוועקגעלאזען. ער האט פאר זיין קנעכט ישראל זיך אנגענומען,
 ער האט געדאכט אן זיינע בארעמטהערציגקייט. אזוי וויא ער
 האט גערעט צו אונזערע אבות, צו אברהם, און צו זיינע קינדער
 אויף אייביג. מרים איז געבליבען מיט איהר באלד דריי חדשים,
 און האט זיך אומגעקעהרט צו איהר הויז. אלישבען איז
 געקומען דיא צייט פאן געבארען, און זיא האט געבארען איין
 זאהן. און איהרע שכנים און קרובים האבען דערהערט, דאס
 גאט האט גרויס חסד מיט איהר געטאן, און זי האבען זיך מיט
 איהר געפרייט. אין דעם אכטען טאג האט מען געבראכט דאס
 קינד מל צו זיין, און מען האט איהם געוואלט איין נאמען געבען
 וויא זיין פאטער, זכריה. נור זיין מוטער האט געזאגט: זיין
 רופט איהם יוחנן. און מען האט איהר געזאגט: אונטער דיין

משפחה איז קיינער ניט דא, וואס מען זאל איהם רופען מיט
 דיזען נאמען. און מען האט געפרעגט אויפן וואונק ביים
 פאטער, וויא אזוי וואלט ער געוואלט מען זאל איהם רופען.
 ער האט פערלאנגט איין שרייבטאפעל, און האט אנגעשריבען:
 יוחנן איז זיין נאמען, און אלע האבען זיך פֿערווינדערט. און מיט
 איין מאל האט זיך איהם אויפגעפענט זיין מויל און דער צונג,
 און האט אנגעהויבען צו רעדען און האט גאטט געלויבט. און
 איין שרעק איז געפאלען אויף אלע שכנים, און האבען דערפאר
 דערציילט אין דעם גאנצען געבירג פֿאן דעם לאנד יהודה. אלע
 וואס האבען דאס געהערט, האבען געדענקט ביי זיך אין הארצען
 און האבען געזאגט: וואס וועט עס מיט דעם קינד זיין? און
 גאטטעס האנד איז געווען מיט איהם. און זיין פאטער
 זכריה איז דערפילט געווארען מיט רוח הקדש, און האט גביאות
 געזאגט: געלויבט איז גאטט, דער גאטט פֿאן ישראל, וואס ער
 האט בעזוכט זיין פֿאלק, און האט איהם געשאפען איין גאולה.
 און האט אונז אויף געריכט איין הארען פֿאן הילף, אין דעם הויז
 פֿאן זיין קנעכט דוד. (אזוי וויא ער האט גערעט דורך דעם מויל
 פֿאן זיינע הייליגע גביאים, וואס זענען געווען פֿאן עוויג אן). איין
 הילף פֿאן אונזערע פיינד, און פֿאן דער האנד פֿאן אלע אונזערע
 שונאים. צו מאן גנאדע מיט אונזערע אבות, און צו געדענקען
 זיין הייליגען בונד. זיין שבועה וואס ער האט געשווארען צו
 אברהם אבינו. אונז מציל צו זיין פֿאן דער האנד פֿאן אונזערע
 פיינד, און צו דינען איהם אן שרעק. מיט גערעכטיגקייט און
 הייליגקייט, אלע טעג פֿאן אונזערען לעבען. און דוא קליינעם
 קינד, וועסט גערופען ווערען גביא פֿאן דעם אויבערשטען, דען
 דוא וועסט פאר דעם הערן גאטט זיין וועג צו ברייטען. צו
 געבען דערקענטענעם פֿאן דער הילף צו זיין פֿאלק דורך דיא
 פארגעבינג פֿאן זייערע זינד. אום דיא בארעמ־הערציגקייט פֿאן
 אונזער גאטט, דורך וועלכע דער אויפגאנג פֿאן דער הויך האט
 אונז בעזוכט. צו לייכטען דיא וואס זיצען אין דער פינסטער אין
 שאטען פֿאן טויט, צו ריכטען אונזערע פיס אויף דעם וועג פֿאן
 פֿרידען. דאס קינד איז אויף געוואקסען. און האט זיך

געשטארקט אין גייסט, און איז געווען אין דער וויסנטע ביז דעם
טאג ווען ער האט ויך געוויזען צו דיא ישראל.

ב אין יענע טעג איז ארויסגעגאנגען איין באפעהל פאן דעם קיסר
אנוסמוס, דאס אלע געוויינער פאן דער וועלט זאלען ויך

2 פערשרייבען. דיעס פערשרייבען איז געווען דאס ערשטע ווען

3 קירעניוס איז געוועזען איין גופערנאטאר אין סוריא. און אלע

4 ווינען געגאנגען ויך פערשרייבען יעדער אין זיין שטאדט. יוסף

איז אויך געגאנגען פאן גליל פאן דער שטאדט נצרת קיין יהודה

אין דודים שטאדט, וואס האט געהייסען בית לחם, ווייל ער איז

5 געווען פאן דעם הויז און דער משפחה דודים. ער זאל ויך

פערשרייבען מיט מרים, וועלכע ער האט ויך פערלאפט

6 (פארקנסט) און זיא איז מעוברת געווען. ווען זיי זענען דארט

7 געווען איז אנגעקומען דיא צייט זיא זאל געבארען. און זיא האט

געבארען איהר זאהן דעם בכור, און זיא האט איהם געוויקעלט,

און געלייגט אין איין קריפפע ווייל זיי האבען קיין פלאץ נישט

8 געהאט אין דער אכסנא. אין דעם לאנד זענען געווען אויף

דעם פעלד הירטען, וועלכע האבען דארט געוואכט אין דער נאכט

9 און געהיט ביי וייערע שטאדעס. און איין גאטטעס מלאך איז

צו זיי צוגעטראטען, און גאטטעס הערליכקייט האט ארום זיי

10 געשיינט. אזי זיי האבען ויך זעהר געפירכטעט. און דער מלאך

האט צו זיי געזאגט: פירכטעט נישט, איך זאג אייך אן איינע גרויסע

11 שמחה, וואס וועט זיין צו דעם גאנצען פאלק. דען היינט איז

אייך געבארען געווארען אין דודים שטאדט איין העלפער, וועלכער

12 איז דער הערר, דער משיח. און דאס איז אייך איין צייכען,

איהר וועט געפינען איין קליין קינד געוויקעלט, ליגט אין איינע

13 קריפפע. און פלוצלינג האבען ויך באוויזען מיט דעם מלאך

זעהער פילע הימעלשע העערשארען און זיי האבען געלויבט

14 גאטט, און האבען געזאגט: פבוד צו גאטט אין דערהויך, און

אויף דער ערד פרידען דיא מענשען איין וואהלגעפאללען.

15 ווען דיא מלאכים זענען פאן זיי אוועק געגאנגען אויף דעם הימעל,

האבען דיא הירטען, געזאגט איינער צום אנדערען: לאזען מיר

זעהען קיין בית-לחם, און זעהען דיא זאך, וועלכע דער הערר

- 16 האט אונז אנגעזאגט. און זיי זענען געקומען איילענדיג און האבען
געפונען מרים און יוסף און דאס קליינע קינד ליגענדיג אין איינע
17 קריפפע. ווען זיי האבען דאס געזעהען, האבען זיי דערציילט
18 דיא ווערטער, וואס מען האט זיי געזאגט איבער דעם קינד. און
אלע וואס האבען געהערט האבען זיך געוואונדערט דעריבער.
19 וואס דיא הירטען האבען זיי דערציילט. און מרים האט געהיט
דיא אלע ווערטער, און האט זיי איבערגעלייגט אין איהר הארצען.
20 און דיא הירטען האבען זיך צוריק געקעהרט; געדאנקט און
געלויבט גאט פאר אלעס. וואס זיי האבען געהערט און געזעהען.
21 אזוי וויא מען האט צו זיי געזאגט. ווען עס איז דערפילט געווארען
אכט טעג, און מען האט מיר געוועזען דאס קינד, האט מען איהם
געגעבען איין נאמען ישוע, אזוי וויא דער מלאך האט איהם
געגעבען נאך איידער ער איז עמפאנגען געווארען אין לייב.
22 און ווען דיא טעג פאן איהר ריין ווערען וויא אין דער תורת
משה איז געשריבען זענען דערפילט געווארען, האבען זיי איהם
ארויף געבראכט קיין ירושלים, כדי איהם צו שטעלען פאר גאט.
23 אזוי וויא עס איז געשריבען אין גאטטעם תורה, דאס יעדער
ערשטגעבארענער זכר זאל גערופען ווערען הייליג צו גאט.
24 און צו געבען איין קרבן וויא עס איז געזאגט געווארען אין גאטטעם
תורה: צוויי טורטעל טויבען אדער צוויי יונגע טויבען. און
25 נוי, אין ירושלים איז געוועזען איין מאן, ויין נאמען איז געוועזען
שמעון, און דער מאן איז געווען איין צדיק און איין חסיד, ער
האט געווארט אויף דער נחמה פאן דיא ישראל, און דער רוח
הקדש איז אויף איהם געוועזען. און איהם האט מען מגלה געווען.
26 דורכען רוח הקדש, דאס ער וועט ניט זעהען דעם טויט ביז ער
וועט זעהען דעם העררן דעם משיח. און ער איז דורכען גייסט
געקומען אין בית-המקדש, און ווען דיא עלטערען האבען געבראכט
דאס קינד ישוע, מען זאל מיט איהם טאן וויא דער מנהג פאן
27 דער תורה איז. אזוי האט ער איהם גענומען אויף זיינע הענד
געלויבט גאט און געזאגט: יעצט לאסט דוא, הערר, דיין
29 קנעכט אין פרידען געהן. נאך דיין ווארט נאך. דען מיינע אויגען
30 האבען געזעהען דיין ישועה. וועלכע דוא האסט אנגעברייט פאר
31

- 32 אַלע פֿעלקערס אַנגעזיכט. איין ליכט צו אַנפֿלעקען פֿאר דיא
 33 גוים, און איין הערליכקייט פֿאַן דיין פֿאַלק ישׂראל. יוסף און
 מרים ויין מוטער האָבען זיך געוואונדערט אויף דעם. וואס מען
 34 האט געזאגט אויף איהם. און שמעון האט זיי געבענשט, און
 געזאגט צו זיין מוטער מרים'ען: נון דער איז בעשטימט צום
 פאל און צום אויפֿשטאנד פֿאַן פֿילע אין ישׂראל, און צו איין
 35 צייכען, וועלכען מען וועט ווידערשפּרעכען. און אין דיין וועלע
 וועט איין שווערד דורך געהן, פֿרי עס זאל אַנפֿלעקט ווערען דיא
 36 מחשבות פֿאַן פֿילע הערצער. און דארטען איז געווען איינע
 נביאה חנה, פֿונאָל'ס איין טאכטער, פֿאַן שבט אשר, זיא איז שוין
 זעהער אלט געווען, זיא האט געלעבט מיט איהר מאן זיבען יאהר
 37 פֿאַן איהר יונגעפֿערשאפט. און זיא איז איין אלמנה געווען, נאָהענט
 פֿאַן פֿיר און אכציג יאהר, און איז נישט אַפֿגעטרעטען פֿאַן דעם
 בית־המקדש, מיט תּעניתים און תּפֿלה האט זיא גאטט געדינט
 38 טאג און נאכט. און אויך זיא איז צוגעטראטען אין דער שעה,
 און האט גאטט געלויבט און האט וועגען איהם גערעט פֿאר
 אַלעמען, וועלכע האָבען דערנווארטעט דיא גאולה אין ירושלים.
 39 און ווען זייא האָבען אַלעס אַפֿגעטאן נאך גאטטעס תּורה,
 האָבען זיי זיך אומגעקעהרט קיין גליל צו זייער שטאדט נצרת.
 40 דאס קינד האט געוואקסען, און האט זיך געשטארקט אין גייסט,
 און אָנגעפֿילט זיך מיט חכמה, און גאטטעס גנאדע, איז געווען
 41 אויף איהם. זיינע עלטערען פֿלעגען יאהר איין יאהר אויס
 42 געהן קיין ירושלים אויף פֿסח. און ווען ער איז אלט געווארען
 צוועלף יאהר, זיינען זייא אויך ארויף געגאנגען, וויא זייער מנהג
 43 איז קיין ירושלים אויף יום טוב. און ווען עס האט זיך געענדעט
 דיא ימים טובים, האָבען זייא זיך אומגעקעהרט, און דער אינגעל
 ישוע איז פֿערבליבען אין ירושלים, יוסף און זיין מוטער האָבען
 44 דאס נישט בעמערקט. זייא האָבען זיך געטראכט דאס ער גייט
 מיט אנדערע ריזענדער, ווען זייא זענען אַפֿגעגאנגען איין טאג
 וועג, האָבען זייא איהם אָנגעהויבען צו זוכען צווישען זייערע
 45 פֿריינד און בעקענטע. און האָבען איהם נישט געפֿונען, זייא האָבען
 46 זיך אומגעקעהרט קיין ירושלים איהם צו זוכען. נאך דריי טעג

האבען ויִיא איהם געפונען אין בית המקדש, ויצענדיג אין מיטמען
פֿאן דיא לעהרערס וועלכע ער האט ויִיא צוגעהערט און שאלות
געפרעגט. אלע וואס האבען איהם געהערט, האבען ויִיד
געוואונדערט אויף ויין שכל, און אויף וויינע תרועים, און ווען ויִיא
האבען איהם דערזעהען האבען ויִיא ויִיד געוואונדערט: און ויין
מוטער האט איהם געזאגט: קינד! וואס האסט דא אונז געטאן?
נון דיין פאטער און איד האבען דיך מיט גרויס עגמת-נפש געוועט.
ער האט ויִיא געזאגט: צו וואס האט איהר מיך בעדארפט וועקען?
ווייסט איהר דען נישט, דאס איד דארף ויין אין דעם וואס עס איז
מיין פאטערס? נור ויין האבען נישט פערשטאנען דיא ווערטער,
וואס ער האט ויִיא געזאגט. און ער איז מיט ויִיא אראפ-
געגאנגען, און איז געקומען קיין נצרת, און האט ויִיד ויין אונטער
געגעבען. און ויין מוטער האט דויע אלע ווערטער בעהאלטען
ביי ויִיד אין הארצען. און ישוע האט געוואקסען אין חכמה אין
געשמאלט, און גענאדע ביי גאט און מענשען.

אין דעם פונפצענטען יאהר פֿאן קסר טיבריות מלוכה, ווען ג
פֿאנטיווס פֿילטוס איז געוועזען איין גובערנאטאר איבער יהודה
ווען הורדוס איז געוועזען דער פֿירטעל לאנד מייסטער אין
גליל און פֿיליפוס ויין ברודער פֿירטעל לאנד מייסטער אין יטור
און טרכונא און לוסניוס פֿירטעל לאנד מייסטער אין אבילין.
אין דער צייט פֿאן דיא פֿהנים גדולים חנן און קנא, איז דאס
ווארט פֿאן גאט געוועזען צו יוחנן בן זכריה אין דער מדבר.
און ער איז געקומען אין דער אומגעגענד פֿאן ירדן, און האט
געפרעדיגט דיא טבילה פֿאן תשובה צו פֿארגעבונג דער ווינדען.
אזוי וויא עס איז געשריבען אין דעם ספר פֿאן דיא רעד פֿאן
ישעיה הנביא וועלכער זאגט: איין קול שרייעט אין דער מדבר:
מאכט פֿארטיג דעם וועג פֿאן גאט, גלייכט אויס וויינע שטענען.
יעדער טהאל ואל אויס געפֿילט ווערען, און יעדער פֿארג און
הויך זאלען גידעריג ווערען, וואס איז קרום ואל ויִיד אויס גלייכען,
און נישט גלייכע וועגען זאלען גלאט ווערען. און אלע פֿלייש
וועלען זעהען דיא ישועה פֿאן גאט. און ער האט געזאגט צום
פֿאלק וואס עס איז געקומען צו איהם ויִיד טובלען: שלאנגען-

- קינדער ווער האט אייך געווארענט צו אנטלויפען פֿאן דעם
 8 צארען וואס קומט? דעריבער, בריינגט פֿרוכט וואס זענען
 ווירדיג צו תשובה, און דענקט ניט ביי זיך צו זאגען: אברהם
 איז אוינער פֿאטער, דען איך זאג אייך: דאס גאטט קאן פֿאן
 9 דיזע שטיינער אויף שטעלען קינדער צו אברהם'ען. דיא האק
 ליגט שוין ביים ווארצלעל פֿאן דיא בוימער; יעדער בויס, וואס
 בריינגט ניט קיין גוטע פֿרוכט, האקט מען אויס און מען ווארפט
 10 אין פייער. און דאס פֿאלק האט איהם געפרעגט: וואס זאלען
 11 מיר טאן? און ער האט זיי געזאגט איין ענטפער: ווער עס האט
 צוויי קליידער דער זאל געבען דעם וואס ער האט ניט, און ווער
 12 עס האט שפייז זאל דאס זעלבניגע טאן. דיא מוכסים (מס געמער)
 זענען אויך געקומען זיך טובל'ען, און האבען צו איהם געזאגט:
 13 רבי, וואס זאלען מיר טאן? ער האט זיי געענטפערט: איהר
 זאלט גארניט פֿאדערען מעהרער וויפיל מען האט אייך ערלויבט
 14 צו פֿאדערען. דיא סאלדאטען האבען איהם אויך געפרעגט:
 און מיר, וואס זאלען מיר טאן? און ער האט זיי געזאגט: איהר
 זאלט קיינעם ניט בעאונרוהיגען, איהר זאלט קיין מענשען ניט
 צווינגען, און איהר זאלט צופרידען זיין מיט אייער לויז.
 15 ווען דאס פֿאלק האט געווארט און אלע האבען ביי זיך אין הארצען
 16 געטראכט: אפשר איז יוחנן דער משיח. האט יוחנן אלעמען
 געענטפערט און געזאגט: איך טובל אייך מיט וואסער, נור עס
 קומט דער וואס ער איז שטארקער פֿאן מיר, ביי וועמען איך
 בין ניט ווערט אויף צו בינדען דעם שנידעל פֿאן דיא שיד: ער
 17 וועט אייך טובל'ען מיט דעם רוח הקדש און פייער. דיא ווינד-
 שויפעל איז אין זיין האנד, און ער וועט אויסרייניגען זיין שיינער
 און וועט צונויף געמען דעם ווייז אין זיין שפיכלער, און דאס
 שטרוי, וועט ער פֿארברענען אין איין אונפֿערלאשענעם פייער.
 18 נאך פֿיל אנדערע ווערטער האט ער געפרעדיגט צו דעם פֿאלק
 19 און האט זיי געווארענט. אבער הורדוס דער פֿירטעל לאנד
 מייסטער, וועלכער איז געשטראפט געווארען פֿאן איהם פֿאר
 הורדיה זיין ברודער פֿיליפוס'עם ווייב, און פֿאר אלעם בעזעס
 20 וואס הורדוס האט געטאן. האט צו דעם אלעמען מוסיף געוועזען

- אויך דאס, דאס ער האט יוחנן איין געשלאסען אין געפיינגענעם.
 21 ווען דאס גאנצע פאלק האט זיך געטובלט, און ישוע האט
 אויך זיך געטובלט און מתפלל געווען, האט זיך דער היממעל
 22 געעפנט. און דער רוח הקדש איז אראפגעקומען אויף איהם
 אין איין לייבליכען געשטאלט, פאן איין טויב, און עס איז געווען
 איין קול פאן היממעל, וואס האט געזאגט: דוא ביסט מיין געליבטער
 23 זאהן, אין דיר איז מיין וואהלגעפאלען. און ער, ישוע איז
 געווען אזוי וויא דרייסיג יאהר, ווען ער האט אנגעהויבען זיין
 דינסט, מען האט איהם גערעכענט פאר דעם זאהן פאן יוסף בן
 24 עלי. בן-מתת, בן-לוי, בן-מלכי, בן-יני, בן-יוסף. בן-מתתיה,
 25 בן-אמוץ, בן-נחום, בן-חסלי, בן-יני, בן-מחית, בן-מתתיה, בן-
 26 שמעי, בן-יוסף, בן-יודה, בן-יוחנן, בן-רישא, בן-זרבל, בן-
 27 שאלתיאל, בן-גרי. בן-מלכי, בן-אדי, בן-קוסם, בן-אלמדם, בן-
 28 ער. בן-יוסי, בן-אליעזר, בן-יורם, בן-מתת, בן-לוי. בן-שמעון,
 29 בן-יודה, בן-יוסף, בן-יונס, בן-אליקים. בן-מליא, בן-מנא, בן-
 30 מתתיה, בן-נתן, בן-דוד. בן-ישי, בן-עובד, בן-בועז, בן-שלמון,
 31 בן-נחשון. בן-עמינדב, בן-אדם, בן-חצרון, בן-פרץ, בן-יודה,
 32 בן-יעקב, בן-יצחק, בן-אברהם, בן-תרח, בן-נחור. בן-שרוג,
 33 בן-רעו, בן-פלג, בן-עבר, בן-שלח. בן-קונן, בן-ארפכשד, בן-
 34 שם, בן-נח, בן-למד. בן-מתושלח, בן-חנוך, בן-יירר, בן-מהללאל,
 35 בן-קינו. בן-אנוש, בן-רשת, בן-אדם, בן-אלהים.
 36 ישוע ווען ער איז דערפילט געווארען מיט דעם רוח הקדש, ד
 האט זיך אומגעקעהרט פאן דעם ירדן, און דער גייסט האט
 37 איהם געפיהרט אין דער מדבר. פערציג טעג איז ער געפרובט
 געווארען פאן דעם שטן, און האט גאר נישט געגעסען אין דיוע
 טעג, ווען זיי האבען זיך געענדעט איז ער צום סוף הונגעריג
 געווארען. און דער שטן האט צו איהם געזאגט: ווען דוא ביסט
 38 דער גאטטעס זאהן, אזוי זאג דיווען שטיין ער זאל ווערען ברויט.
 39 ישוע האט איהם געענטפערט און געזאגט: עס איז געשריבען,
 דאס נישט מיט ברויט אליין זאל דער מענטש לעבען, נור מיט
 40 יעדען ווארט פאן גאט. און דער שטן האט איהם ארויף
 געבראכט אויף איין הויכען בארג, און אין איין אויגענבליק האט

- 6 ער איהם געוויזען אלע קעניגרייכען פֿאן דער וועלט. און דער
שטן האט איהם געזאגט: דיר וועל איך געבען דיזע גאנצע
מאכט און דיא הערליכקייט דערפֿון. דען זיי וויינען מיר
איבערגעגעבען געווארען. און וועמען איך וויל גיב איך עס.
7 נון ווען דוא וועסט זיך צו מיר בוקען, אזוי וועט אלעס דייע וויי.
8 ישוע האט איהם געזאגט איין ענטפער: געה אוועק פֿאן מיר דוא
שטן. עס איז געשריבען: צו גאט, דיין גאט, זאלסט דוא זיך
9 בוקען, און איהם אליין דינען. און ער האט איהם געבראכט
קיין ירושלים און האט איהם געשטעלט אויף דעם דאכנאלענדער
פֿאן דעם בית המקדש, און האט איהם געזאגט: ווען דוא ביסט
10 דער פֿן־אלהים ווארף דיך פֿאן דאנען אראפ. דען עס איז
געשריבען: דען וויינע מלאכים וועט ער באפעהלען וועגען דיר,
11 צו היטען דיך. און אויף דיא הענד וועלען זיי דיך טראגען, דוא
12 זאלסט נישט אבשלאגען דיין פֿוס אן איין שטיין. ישוע האט איהם
געזאגט איין ענטפער: עס איז געזאגט געווארען: דוא זאלסט
13 דעם הערן דיין גאט נישט פֿרוכען. ווען דער שטן האט
געענדעט אלע פֿרובונגען איז ער אוועק פֿאן איהם ביז אויף איין
14 צייט. און ישוע האט זיך אומגעקעהרט מיט דעם פֿח פֿאן
דעם גייסט קיין גליל. און עס האט זיך געהערט פֿאן איהם אין
15 דעם גאנצען געגענד. און ער פֿלעגט לערנען אין דיא שולען.
16 און איז פֿאן יעדען געלויבט געווען. און ער איז געקומען קיין
נצרת, וואו ער איז אויף געצויגען געווארען. און איז געגאנגען
וויא ער איז געוויינט געווען, שבת אין שול און האט זיך געשטעלט
17 לייענען אין דער תּוֹרָה. און מען האט איהם געגעבען דעם סופֿר
פֿאן ישעיה הנביא. און ער האט אויפֿגעפֿענט דעם ספֿר און
האט געטראפען דעם אַרְט, וואו דאָרט איז געוועזען געשריבען:
18 גאטטעס גייסט איז אויף מיר, דען ער האט מיך געזאלבט
אנצוזאגען דיא אַרעמען, דיא פֿשוּרָה טוֹבָה, און האט מיך
געשיקט צו היילען דיא צערפֿראכענע הערצער, אנצוזאגען דיא
געפֿאנגענע פֿרייהייט, דיא פֿלינדען זעהונג, און דיא פֿערוואונדעטע
19 פֿריי צו לאזען. צו פֿרעדיגען איין יאהר פֿאן באויליגונג פֿאן
20 דעם הערן. און ער האט פֿערמאכט דעם ספֿר, איהם

אָבגעגעבען צו דעם שמש, און האט זיך געזעצט; און דיא אייגען
פאן אלעמען, וועלכע זענען אין שול געוועזען האבען אויף איהם
געקוקט. און ער האט אנגעהויבען זיי צו זאגען: היינטיגען טאג
איז דערפילט געווארען דיזע שריפט, אין אייערע אויערען. און
אלע האבען דאס אויף איהם צייגענעם געגעבען, און האבען
זיך געוואונדערט אויף דיא ליבליכע ווערטער, וועלכע עס
זיינען פאן זיין מויל ארויס געגאנגען און האבען געזאגט: איז דאס
ניט יוסף'ס זאכן? ישוע האט זיי געזאגט: נון, איהר וועט מיר
זאגען דעם שפריכווארט, רופא הייל דיך אליין, טהוע אויך דא
אין דיין פאטערלאנד דאס, וואס מיר האבען געהערט דאס אין
בפרינחום איז געשעהען. און האט געזאגט: אין אמת'ען זאג איך
איך: קיין נביא ווערט ניט אויפגענומען אין זיין פאטערלאנד.
אין אמת'ען אבער זאג איך איך: פיל אלמנות זענען געוועזען
אין ישראל אין דער צייט פאן אליהו, ווען דער הימל איז
פערשלאסען געווען דריי יאהר און זעכס חדשים, אזוי דאס עס
איז געווארען איין גרויסער הונגער אין דעם גאנצען לאנד. און
אליהו, איז ניט געוועזען געשיקט צו קיינער פאן זיי, נור צו דער
אלמנה אין צרפת פאן צידון. און פיל קרעציגע זענען געווען
אין דיא ישראל אין דער צייט פאן אלישע הנביא, און ניט
איינער פאן זיי איז ריין געווארען, אויסער נעמן הארמי. און
אלע וואס זענען געווען אין שול, זענען אין פעס געווארען, ווען
זיי האבען דאס געהערט. און זענען אויף געשטאנען, און האבען
איהם ארויס געטריבען פאן דער שטאדט, און האבען איהם
ארויפגעפיהרט אויף דעם שפיץ פארג, אויף וועלכען זייער
שטאדט איז אויסגעבויעט געווארען, כדי זיי זאלען איהם אראפ
ווארפען. נור ער איז צווישען זיי דורך געגאנגען און איז אנוועק.
און איז געקומען קיין בפרנחום, איין שטאדט אין גליל, און האט
זיי געלעהרענט אלע שבת. און זיי האבען זיך פערוואונדערט
אויף זיין לעהרע, דען זיין ווארט איז געווען מיט מאכט.
אין שול איז געווען איין מאן, וואס ער האט געהאט איין רוח פאן
איין אונריינעם שד, און ער האט געשריגען מיט איין הויכען קול
און געזאגט: לאז דאך, וואס ווילסט דוא פאן אינז ישוע פאן

נצרת? דוא ביסט געקומען אויף צו פארדארבען, איך קען דיר
 35 ווער דוא ביסט, דער הייליגער גאטטעס. ישוע האט אויף איהם
 אנגעשריען און געזאגט: פארשטוים, און געה ארויס פאן איהם,
 און דער שד האט איהם איין ווארף געגעבען אין דער מיטען,
 און איז ארויס פאן איהם, און האט איהם קיין שאדען ניט געטאן.
 36 און איין שרעק איז אויף אלעמען געפאלען, און האבען איינער
 צו דעם אנדערען געזאגט: וואס איז דאס? דאס ער באפעהלט
 דיא אונגריינע רוחות מיט מאכט, און קראפט און ווי געהען ארויס.
 37 און עס האט זיך געהערט פאן איהם אין אלע ערטער פאן דעם
 38 געגענד. ווען ער איז ארויסגעגאנגען פאן דער שול איז ער
 אריין געגאנגען אין שמעון'ס הויז. שמעון'ס שוויגער האט געליטען
 פאן איין שטארקען קדחת, און מען האט איהם געבעטען וועגען
 39 איהר. ער האט זיך אנדער געשטעלט ביי איהר, און האט
 אנגעשריען אויף דעם קדחת, און עס האט זיך אפגעלאזען, ווא
 40 איז באלד אויף געשטאנען, און האט זיך באדינט. ווען דיא
 זאגע איז אונטער געגאנגען האבען אלע, וואס האבען געהאט
 קראנקע פאן פארשידענע קראנקהייט, ווי צו איהם געבראכט,
 און ער האט ארויף געלייגט אויף יעדען פאן זיי דיא הענד און
 41 האט זיי אויסגעהיילט. אויך פאן פילע זענען ארויסגעגאנגען
 שדים וועלכע האבען געשריען און געזאגט: דוא ביסט דער משיח
 דער גאטטעס זאהן, און ער האט זיי פארנוערט אויס צו זאגען,
 42 דאס ווי ווייסען, דאס ער איז דער משיח. ווען עס איז מאג
 געווארען, איז ער ארויסגעגאנגען און איז געקומען אין איין וויסטען
 ארט, און דאס פאלק האט איהם געזוכט, און ווען זיי זענען צו
 איהם געקומען, האבען זיי איהם אפגעהאלטען, דאס ער זאל פאן
 43 זיי ניט אוועק געהן. נור ער האט זיי געזאגט: איך דארף אויך
 אין אנדערע שטעט פֿרעדיגען דאס מלכות אלהים, דען
 44 דערבער בין איין געשיקט געווארען. און ער האט געפרעדיגט
 אין דיא שולען פאן גליל.

ה עס איז געווען ווען דאס פאלק האט זיך געדריינגט צו איהם
 צו הערען גאטטעס ווארט, און ער איז געשטאנען ביים ים גניסר.
 2 האט ער דערזעהען צוויי שיפען שטעהען ביים ים, און דיא פיש

- פאנגער זענען ארויס גענאנגען פֿאן ווי, און האבען גערייניגט דיא
 געטצען. און ער איז אריין גענאנגען אין איינע פֿאן דיא שיפען.
 וועלכע איז געוועזען שמעון'ס, און האט איהם געבעטען ער זאל
 איהם אוועקשיפען איין ביסעל פֿאן דער יבשה, און האט זיך
 אנדער געזעצט און געלערענט דאס פֿאלק פֿאן דער שיף. ווען
 ער האט אויפגעהערט צו ריידען האט ער צו שמעון'ען געזאגט:
 שיף דיך אוועק וואו עס איז טיף, און פֿערווארפט אייערע
 געטצען צו פאנגען. שמעון זאגט איהם איין ענטפער: רבי, מיר
 האבען זיך דיא גאנצע נאכט געמיהעט, און מיר האבען נאר ניט
 געפאנגען. נור אויף דיין ווארט וועל איך פֿערווארפען דעם געטץ.
 ווי האבען אזוי געטאן און האבען געחאפט זעהר איין סך פֿיש.
 דער געטץ האט זיך ווי איבערגעריסען. ווי האבען מיט דער
 האנד געוואונקען צו וויערע חברים, וואס זענען געוועזען אין דער
 אנדערער שיף, ווי זאלען קומען העלפען ווי, און ווי זענען געקומען
 און האבען אנגעפילט ביידע שיפען. אזוי דאס ווי האבען
 אנגעהויבען זיך צו טרענקען. שמעון פֿטר האט דאס געזעהען.
 איז ער געפאלען פאר ישוע'ן אויף דיא קני, און האט געזאגט:
 געה ארויס פֿאן מיר, מיין הערר, דען איך בין איין וינדיגער
 מענש. דען איין שרעק האט איהם און אלעמען וואס זענען
 געוועזען מיט איהם אנגעחאפט פֿאן דעם פאנג פֿאן פֿיש וואס
 ווי האבען געפאנגען. אויך יעקב'ן און יוחנן זבדיה'ס קינדער,
 וועלכע זענען געווען חברים מיט שמעון'ען. און ישוע האט
 געזאגט צו שמעון'ען: פֿירכטע דיך ניט, פֿאן יעצט אן וועסט דוא
 פאנגען מענשען. און ווען ווי האבען ביידע שיפען ארויסגעשלעפט
 אויף דעם בארטען, האבען ווי אלעס פֿערלאזען און וויינען איהם
 נאך גענאנגען. ווען ישוע איז געווען אין איין שטאדט, איז
 צו איהם געקומען איין מענש פול מיט קרעטץ און ווען ער האט
 דערזעהען ישוע'ן, איז ער געפאלען אויף וויין פֿנים, און האט
 איהם געבעטען און געזאגט: מיין הערר, ווען דוא ווילסט
 קענסט דוא מיך רייניגען. ער האט אויסגעשטרעקט דיא האנד,
 און האט זיך צוגעריהרט צו איהם און געזאגט: איך וויל, ווי
 ריין, און באלד זענען דיא קרעטץ אוועק פֿאן איהם. און ער

האט איהם באפוילען קיינעם נישט אויסצואנען. און געהן צו
ווייזען ויך פאר דעם פֿהן און צו בריינגען איין קרבן פאר דער
ריינקייט, וויא משה האט אנגעזאגט פאר איין עדות צו זיי.
15 אָבער דיא ידעיה פֿאן איהם האט ויך נאך מעהר פארברייטעט.
און איין גרויס פאלק האט ויך פארזאמעלט צו הערען איהם
16 און צו היילען ויך ביי איהם פֿאן זייערע קראנקהייטען. און ער
איז אוועק געגאנגען אין דיא מדבריות און האט מתפלל געווען.
17 און עס איז געוועזען אין איין טאג ווען ער האט געלערענט,
זענען דארטען געזעסען פרושים און לומדים, וואס זיינען געקומען
פֿאן אלע דערפער אין גליל און יהודה און ירושלים, און
18 גאטטעס גבורה איז געווען אין איהם צו היילען זיי. נון, האבען
אייניגע געבראכט אויף איין בעט איין מאן, וועלכער איז געווען
מיט אַבגענומענע גלידער, און האבען געזוכט אריין צו טראגען
19 איהם, און צו לייגען איהם פאר ישוען. און ווען זיי האבען נישט
געפונען וויא איהם דורך צו טראגען, מחמת דיא פיל פאלק,
זענען זיי ארויף געקראכען אויף דעם דאך, און האבען איהם
מיט דעם בעט אראפ געלאזען דורך דיא דאכציגעל אין מיטען
20 פאר ישוען. ווען ישוע האט געזעהען זייער אַמונה, האט ער צו
דעם מאן געזאגט: דיינע זינד זיינען דיר פארגעבען געווארען.
21 דיא סופרים און פרושים האבען אנגעהויבען צו דענקען און
זאגען: ווער איז דאס, וועלכער לעסטטערוינגען רעט? ווער קאן
22 פארגעבען זינד, אויסער גאטט אליין? ישוע האט פֿערשטאנען
זייערע געדאנקען, און האט זיי געזאגט איין ענטפער: וואס דענקט
23 איהר אין אייערע הערצער? וואס איז גרינגער צו זאגען: דיינע
חטאים זענען דיר פארגעבען? אדער צו זאגען: שטעה אויף
24 און געה? נור בדי איהר זאלט וויסען, דאס דער בן־אדם האט
מאכט אויף דער ערד צו פארגעבען זינד, אזוי זאגט ער, צו
דעם קראנקען: איך זאג דיר, שטעה אויף נעם דיין בעט און
25 געה אהיים. און ער איז באלד פאר זיי אויף געשטאנען. גענומען
26 זיין בעט, און איז געגאנגען אהיים און געלויבט גאטט. און אלע
זיינען גשתמם געווארען, און האבען געלויבט גאטט. און ווען
זיי זענען געווען פול מיט מורא האבען זיי געזאגט: וואונדערליכע

27 מעשים האבען מיר יעצט געוועהען. נאך דעם איז ער ארויס
 געגאנגען און האט געוועהען איין מוכס (מס נעמער מיט דעם
 נאמען, לוי, וועלכער איז געוועסען ביי דעם צאל-הויז און האט
 28 איהם געזאגט: געה מיר נאך. און ער האט אלעס פערלאזען
 29 און איז אויף געשטאנען און איז איהם נאך געגאנגען. און לוי
 האט פאר איהם געמאכט אין וויין הויז איינע גרויסע סעודה און
 פיל פאלק פאן דיא מוכסים און אנדערע לייט זענען מיט ווי
 30 געוועסען ביים טיש. דיא סופרים און פרושים זיינען אונצופרידען
 געגען זיינע תלמידים געוועזען און האבען געזאגט: ווארום עסט
 31 איהר און טרינקט מיט מוכסים און זינדער? ישוע האט ווי געזאגט
 איין ענטפער: געזונדע דארפען גיט קיין רופא, נור קראנקע.
 32 איך בין געקומען רופען תשובה צו טאן גיט צדיקים, נור זינדער.
 33 ווי האבען איהם געזאגט: פאר וואס פאסטען דיא תלמידים פאן
 יוחנן אפטער און משהען תפלה, אויך אזוי דיא פאן דיא פרושים,
 34 אבער זיינע עסען און טרינקען? ער האט ווי געזאגט: קענט
 איהר דען נויטען דיא אונטערפיהרער, דאס ווי זאלען פאסטען
 35 ווען דער חתן איז מיט ווי? עס וועלען אבער קומען טעג, ווען
 דער חתן וועט פאן ווי אונזעקענומען ווערען, און דאמאלסט
 36 וועלען ווי אין דווע טעג פאסטען. דערביי האט ער ווי
 געזאגט איין משל, קיינער לייגט גיט צו איין לאטע, וועלכע
 מען האט אבגעריסען פאן איין נייען קלייד אויף איין אלטען
 קלייד, דען דאס גייע ווערט צוריסען, און צום אלטען פאסט
 37 דיא לאטע מעהר גיט. און קיינער גיסט גיט אריין קיין נייען
 וויין אין אלטע לאנגלען, ווען יא, צורייסט דער נייער וויין דיא
 לאנגלען און ריגט אויס, און דיא לאנגלען ווערען פארלארען.
 38 נור גייען וויין דארף מען אריין גיסען אין נייע לאנגלען, דאמאלסט
 39 ווערען ביידע באווארנט. און ווער עס טרינקט אלטען וויין,
 דער וויל באלד גיט טרינקען קיין נייעם, דען ער זאגט דער
 אלטער איז בעסער.

עס איז געוועזען אין דעם צווייטען שבת פאן ספירת העומר, ו
 ווען ער איז געגאנגען דורך פעלדער מיט תבואה, און זיינע
 תלמידים האבען אבגעריסען זאנגען, און האבען ווי צוריקען מיט

2 וייערע הענד און האבען געגעסען. אייניגע פאן דיא פרושים האבען
 ווי געזאגט: ווארום מ'הוט איהר דאס וואס איז אסור אום שבת
 3 צומאן. ישוע האט ווי געזאגט איין ענטפער: האט איהר דען
 נישט געלעזען וואס דוד המלך האט געטאן, ווען ער אליין און דיא
 4 וואס זענען געווען מיט איהם, האבען געהונגערט? וויא ער איז
 אריין געגאנגען אין גאטשעס הויז גענומען דעם לחם־הפנים און
 האט געגעסען, און האט איהם געגעבען צו דיא וואס זענען געווען
 מיט איהם, און ער איז נישט מותר געווען צו עסען, נור צו דיא
 5 פהנים אליין. און האט ווי געזאגט: דער בן אדם איז אויך דער
 6 הערר פאן דעם שבת. און עס איז געווען אין איין אנדערען
 שבת איז ער געקומען אין שול און האט געלערענט, און דארטען
 איז געווען איין מאן וואס ווין רעכטע האנד איז איהם פארדארט
 7 געוועזען. דיא סופרים און פרושים האבען איהם נאך געקוקט,
 צו זעהען אויב ער וועט היילען אום שבת. כדי ווי זאלען געפינען
 8 אויף איהם איינע קלאגע. ער האט געוואוסט וייערע געדאנקען.
 און האט געזאגט צו דעם מאן וואס ווין האנד איז געווען פארדארט,
 שטעה אויף און שטעל דין אוי דער מיטען, און ער איז אויף
 9 געשטאנען און זיך געשטעלט. ישוע זאגט ווי: איך פרעג אייך:
 וואס איז מותר צו טאן אום שבת? גוטעס אדער שלעכטעס?
 מציל ווין איין נפש, אדער צו פערלירען? און ווי האבען
 10 געשווייגען. און ער האט ווי אלעמען אנגעקוקט, און געזאגט צו
 איהם: שטרעק אויס דיין האנד, ער האט אזוי געטאן, און ווין
 11 האנד איז געווארען געזונד, וויא דיא אנדערע. ווי ווינען פיל מיט
 משונעת געווארען, און האבען איינער צום אנדערען געזאגט:
 12 וואס זאל מען ישוע'ן טאן? אין יענע טעג איז ער ארויס
 געגאנגען אויף איין בארג מתפלל צו ווין און האט איין גאנצע
 13 נאכט תפלה געטאן צו גאט. און ווען עס איז טאג געווארען
 האט ער ווינע תלמידים צוגערופען, און האט פאן ווי אויסדערוויילט
 צוועלף. וועלכע ער האט אויך גערופען שליחים (אפאסטעל).
 14 שמעון, וועלכען ער האט אויך גערופען פטרוס, און אנדרי, ווין
 15 ברודער, יעקב און יוחנן, פליפוס און בר תלמי. מתי און תומא,
 יעקב בן חלפי און שמעון, וואס מען האט גערופען הקנאי.

17 יהודה בן יעקב, און יהודה איש קריות, וועלכער איז געווארען
 איין מוסר. און ער איז מיט זיי אראפגעגאנגען, און האט זיך
 געשטעלט אויף איין גלייכען ארט, און פילע זיינע תלמידים און
 פיל פאלק פאן גאנץ יהודה און ירושלים, און פאן דעם פארטען
 18 פאן צור און צידון. וועלכע זענען געקומען איהם הערען און זיך
 אויס צו היילען פאן זייערע קראנקהייט אויך דינע, וועלכע האבען
 19 געליטען פאן אונריינע רוחות, און זענען געהיילט געווארען. און
 דאס גאנצע פאלק האט געזוכט זיך צו צוריהרען צו איהם, ווייל
 איין גבורה איז פאן איהם ארויסגעגאנגען און ויא האט אלעמען
 געהיילט. און ער האט אויפגעהויבען זיינע אויגען אויף זיינע
 20 תלמידים און געזאגט: זעליג זענען דיא ארעמע, דען דאס מלכות
 אלהים איז אייערע. זעליג זענען דיא, וואס הונגערען יעצט, דען
 21 איהר וועט געזעמיגט ווערען. זעליג זענען דיא וואס וויינען יעצט,
 דען איהר וועט לאכען. זעליג זענט איהר, ווען מענשען וועלען
 22 אייך פיינד האבען, און וועלען אייך דערווייטערען, און וועלען
 אייך שענדען, און וועלען אייער נאמען פארנוארפען, ויא איין
 23 בעזען, פאן ווענען דעם בן-אדם. פרייהעט אייך אין דעם טאג
 און טאנצט, דען גרויס איז אייער שכר אין דיא הימלען, אזוי
 24 האבען זיך זייערע פאטערס בעגאנגען מיט דיא נביאים. אבער
 ויא איז אייך רייכע, דען איהר האט שוין מקבל געווען אייער
 25 נחמה. וועה איז אייך זאמע, דען איהר וועט הונגערן. וועה
 איז אייך, וואס לאכען יעצט, דען איהר וועט טרויערן און
 26 וויינען. וועה איז אייך ווען אלע מענשען וועלען אויף אייך גוטעס
 רעדען, דען אזוי האבען זיך זייערע עלטערען באגאנגען מיט דיא
 27 פאלשע נביאים. נור אייך, וואס הערען, זאג איך: ליבט
 28 אייערע שונאים, טהוט גוטעס צו דיא, וואס האסען אייך. בענשט
 דיא וואס פלוצען אייך, און וייט מתפלל פאר דיא וואס בעליידנען
 29 אייך. דעם וואס שלאגט דיר אין פאק שטעל אונטער דיא
 אנדערע, און דעם וואס האט ביי דיר אוועק גענומען דיין מאנטעל,
 30 פארנוער ניט צו נעמען דעם ראק. יעדעס, וואס בעט ביי דיר
 גיב, און פאן דעם וואס האט דיינע גענומען, פאדער ניט צוריק.
 31 און ויא איהר ווילט, דאס דיא מענשען זאלען אייך טאן, אזוי

32 זאלט איהר אויך ווי טאן. און ווען איהר ליבט דיא וואס ליבען
 אייך, וואס פאר איינע גנאדע איז דאס? דען אויך וינדער ליבען
 33 דיא, וואס ליבען ווי. און ווען איהר טהוט גוטעס דיא, וועלכע
 אייך טהוען גוטעס, וואס פאר איינע גנאדע איז דאס? דען אויך
 34 וינדער טהוען דאס ועלכע. און ווען איהר לייגט צו דיא, פאן
 וועלכע איהר האפט מקבל צו ויין צוריק, וואס פאר איינע גנאדע
 איז דאס? דען דיא וינדער לייגן אויך צו וינדער, כדי ווי זאלען
 35 דיא ועלביגע סוממע בעקומען. אבער איהר, ליבעט אייערע
 שונאים, און טהוט ווי גוטעס, און לייט וואו איהר קיינע האפענונג
 האט אב צו נעהמען. אזוי וועט אייער שכל גרויס ויין, און איהר
 וועט קינדער פאן דעם אויבערשטען ויין, דען אויך ער איז גוט
 36 צו דיא אונדאנקבארע און שלעכטע. דעריבער ווייט רחמנים.
 37 וויא אייער פאטער איז בארעמעהרציג, משפט ניט, און איהר
 וועט ניט געמשפט ווערען; פעראורטיילט ניט, וועט מען אייך
 אויך ניט פעראורטיילען. ווייט מוחל, וועט מען אייך אויך מוחל
 38 ויין. ניט, און אייך וועט גענעבען ווערען מיט איין גוטע מאס
 איין אנגעטראטענע, איינגעטרויסעלעטע, געהויפטע וועט מען אריין
 שיטען אין אייער שוים, דען מיט דער מאס וואס איהר מעסט,
 39 מיט אזעלכע וועט מען אייך אויך מעסטען. ער האט ווי אויך
 געזאגט איין משל: קאן דען איין בלינדער פיהרען איין בלינדען?
 40 וועלען ווי דען ביידע ניט אריין פאלען אין איין גרוב. איין
 תלמיד איז ניט העכער פאן ויין רבי; יעדער וועט געלעהרענט
 41 ויין וויא ויין רבי. פארנוואס זעהסט דוא דאס שפענדעל אין
 דעם ברודערס אויג, און מערקסט ניט דעם פאלקען, וואס איז
 42 אין דיין אויג. אדער וויא קאנסט דוא זאגען דיין ברודער:
 ברודער לאז, איך וועל דיר ארויסנעמען דאס שפענדעל פאן
 דיין אויג, ווען דוא אליין זעהסט ניט דעם פאלקען, וואס איז
 אין דיין אויג, חונף, נעם פריהער ארויס דעם פאלקען פאן דיין
 אויג, און דער נאך מענסט דוא זעהען וויא ארויס צו נעמען דאס
 שפענדעל פאן דיין ברודערס אויג. עס איז ניט דא קיין גוטער
 43 בוים, וועלכער זאל ארויס בריינגען שלעכטע פרות, און עס איז
 ניט דא קיין שלעכטער בוים וועלכער זאל ארויס בריינגען

- 44 גומע פרות. דען יעדער בוים דערקאנט מען דורך זיינע אייגענע
 פרות. ווייל מען זאמלט ניט קיין פייגען פאן דערנער, און מען
 45 קלייבט ניט אראב קיין וויינמרויבען פאן דארנבוימער. איין
 גומער מאן בריינגט ארויס פאן דעם גומען אוצר, אין זיין הארצען
 גומעס, און איין שלעכטער מאן פאן דעם שלעכטען אוצר, פאן
 זיין הארצען. בריינגט ארויס שלעכטעס, דען מיט וואס דיא
 46 הארץ איז פול רעט דער מויל. וואס רופט איהר מיך:
 47 הערר! הערר! און טהוט ניט דאס, וואס איך זאג אייך? יעדער
 וואס קומט צו מיר און הערט מיינע ווערטער, און טהוט זיי
 48 וועל איך אייך ווייזען צו וועמען ער איז גלייך. ער איז גלייך
 צו איין מאן, וואס ער בויעט איין הויז, וועלכער האט טיף
 געגראבען, און האט געלייגט איין פונדאמענט אויף איין פעלו.
 און ווען עס איז איין געוויסער געוועזען, האט דער שטראם
 פארפלייצט דאס הויז, און האט עס ניט געקענט ריהרען, ווייל
 49 עס איז געגרינדעט געווען, אויף איין פעלו. דער אבער, ווער עס
 הערט און טהוט ניט, איז גלייך צו איין מאן, וואס האט געבויעט
 איין הויז אויף דער ערד אהן איין פונדאמענט, און דער שטראם
 האט עס פארפלייצט, און עס איז באלד איינגעפאלען געווארען.
 און דער פאל פאן דעם הויז איז געהר גרויס געווען.
 1 ווען ער האט דיא אלע זיינע רייד פאר דעם פאלק צום
 2 הערען געבראכט, איז ער אריין געגאנגען קיין כפר נחום. איין
 קנעכט פאן איין הויפטמאן איז קראנק געווען צום שטארבען;
 3 ער איז ביי איהם געהר טייער געווען. און ער האט געהערט
 פאן ישוע'ן, האט ער צו איהם געשיקט דיא אידעשע עלטעסטע
 4 צו בעטען איהם, דאס ער זאל קומען היילען זיין דינער. און
 זיי זיינען געקומען צו ישוע'ן, און האבען איהם געהר געבעטען
 און געזאגט: ער איז ווערט, דאס דוא זאלסט איהם דאס טאן.
 5 דען ער ליבט אונזער פאלק, און האט אונז אויסגעבויט איין
 6 שול. ישוע איז געגאנגען מיט זיי, און ווען ער איז שוין ניט
 ווייט געווען פאן דעם הויז, האט דער הויפטמאן געשיקט צו
 איהם פריינד איהם צו זאגען: בעמיהע דרך ניט מיין הערר!
 דען איך בין ניט ווערט, דאס דוא זאלסט אריין געהן אונטער

- 7 מיין דאך. דארום האב איך מיך אליין אויך נישט גערעכענט
פאר ווערט צו קומען צו דיר, נור זאג איין ווארט, און מיין
8 דינער וועט שוין געזונד ווערען. דען הגם איך בין אויך איין
אונטער געארדענטער מענש, נור איך האב אונטער מיר
סאלדאטען, און איך זאג איינעם: געה! און ער געהט; דעם
אנדערען קום, און ער קומט, און צו מיין דינער: טהוע דאס,
9 און ער טהוט. ווען ישוע האט דאס געהערט, האט ער זיך
פערוואונדערט איבער איהם, און האט זיך אומגעקעהרט, און
געזאגט צו דעם פאלק, וואס איז איהם נאך געגאנגען, איך זאג
אייך: דאס אפילו אין דיא ישראל האב איך נישט געפונען אזוי
10 איינע אמונה. דיא שלוחים האבען זיך אומגעקעהרט אהיים,
און האבען געפונען דעם קראנקען דינער געזונד. נאך דעם
11 איז ישוע געגאנגען אין איין שטאדט, וואס מען האט זי גערופען
נעים, און מיט איהם זענען געגאנגען פיל פאן זיינע תלמידים
און איין סך פאלק. ווען ער איז צו געגאנגען געהענטער צום
12 טויער פאן דער שטאדט, נו, האט מען ארויס געטראגען איין
מת, איין בן-יחיד ביי זיין מוטער, און זי איז געווען איין
אלמנה, און איין סך פאלק איז געגאנגען מיט איהר פאן דער
שטאדט. ווען דער הערר האט דאס געזעהען, האט ער זעהער
13 רחמנות באקומען אויף איהר, און האט איהר געזאגט: וויין נישט,
און איז צוגעגאנגען, און האט זיך צוגעריהרט צו דער מטה, דיא
14 טרעגערס זענען שטעהן געבליבען, און ער האט געזאגט:
15 יונגער מאן, איך זאג דיר: שטעה אויף! דער מת האט זיך
אויפגעהויבען, אנדער געזעצט, און האט אנגעהויבען צו רעדען.
16 און ער האט איהם איבערגעגעבען צו זיין מוטער. און איין
שרעק האט אלעמען אנגענומען, און האבען גאט געלויבט
און געזאגט: איין גרויסען נביא האט גאט אויף געשטעלט
17 צווישען אונז, און גאט האט בעזוכט זיין פאלק, און דיזע
געשיכטע האט זיך פארברייטעט אין גאנץ יהודה, און אין דעם
18 גאנצען געגענד. און דיא תלמידים פאן יוחנן האבען איהם
19 דערציילט פאן אלע דיזע זאכען. יוחנן האט גערופען צוויי
פאן זיינע תלמידים, און האט זיי געשיקט צו ישוע, פרגענען:

ביסט דוא דער וועלכער דארף קומען. אדער זאלען מיר
 20 ווארטען אויף איין אנדערען? דיא לייט זענען געקומען צו
 איהם, און האבען געזאגט: יוחנן המטביל האט אויז געשיקט צו
 דיר פֿרעגען: ביסט דוא דער, וועלכער דארף קומען, אדער
 21 זאלען מיר ווארטען אויף איין אנדערען? אין דער צייט האט
 ער פיל געהיילט פֿאן קראנקהייט און ווייטאקען, פֿאן בעזע
 22 גייסטער, און פילע בלינדע, האט ער געגעבען זעהונג. און
 ישוע האט זיי געזאגט איין ענטפער: געהט, זאגט יוחנן, וואס
 איהר האט געזעהען און געהערט: בלינדע זעהען, הינקענדיגע
 געהען, קרעציגע ווערען ריין, טויבע הערען, טויטע שטעהען
 23 אויף, און דיא ארעמען ווערט געפרעדיגט. און זעליג איז דער,
 24 ווער עס וועט אן מיר נישט געשטרויבעלט ווערען. ווען דיא
 שלוחים פֿאן יוחנן זענען אוועק געגאנגען האט ער אנגעהויבען
 צו רעדען צום פֿאלק וועגען יוחנן: וואס זענט איהר ארויסגעגאנגען
 זעהען אין דער מדבר? איין ראהר, וועלכען דער ווינד שאקעלט.
 25 אויב נישט, וואס דען זענט איהר געגאנגען זעהען? איין מאן, וואס
 איז געמליידעט אין ווייבע קליידער? נון, דיא וואס קליידען זיך
 אין העררליכע קליידער און לעבען אין תענוגים דיא זענען אין
 26 קעניגליכע פאלאסטען. נור וואס דען זענט איהר ארויסגעגאנגען
 27 זעהען? איין גביא, יא, איך זאג אייך: מעהר פֿאן איין גביא. ער
 איז דער, אויף וועלכען עס איז געשריבען: זעה, איך שיק מיין
 מלאך פאר דיר, וועלכער וועט אנברייטען דיין וועג פאר דיר.
 28 דען איך זאג אייך: צווישען דיא, וואס זענען געבארען פֿאן איין
 פֿרוי, איז נישט דא קיין גרעסערער גביא פֿאן יוחנן המטביל:
 אבער דער קלענסטער אין דאס מלכות השמים איז גרעסער
 29 פֿאן איהם. און דאס גאנצע פֿאלק, וואס האט געהערט, און
 דיא מוכסים האבען גאטט גערעכט געגעבען, ווייל זיי האבען
 30 זיך געטובלט מיט יוחנן'ס טבילה. דיא פֿרושים און דיא
 לומדים האבען פארנווארפען גאטטעס עצה וועגען זיך אליין,
 31 און האבען זיך נישט געטובלט. און דער הערר האט געזאגט:
 צו וועמען זאל איך גלייכען דיא מענטשען פֿאן דיעזן דור? און
 32 צו וועמען זענען זיי גלייך? זיי זענען גלייך צו קינדער, וועלכע

ויזען אויפֿען מאַרק און רופֿען איינער דעם אנדערען צו און
 זאגן: מיר האָבען אייך געפֿייבט און איהר האט ניט געטאָנצט;
 33 מיר האָבען אייך געקלאָגט און איהר האט ניט געווייגט. דען
 עס איז געקומען יוחנן המטבֿל, און האט ניט געגעסען קיין
 ברויט, און האט ניט געטרונקען קיין ווייץ, האט איהר געזאָגט:
 34 ער האט איין שד. איז געקומען דער בן־האָדס, ער עסט און
 טרינקט, זאָגט איהר: זעהט, איין מאן איין פֿרעסער און איין
 35 זויפֿער, איין גוטער פֿריינד פֿאַן מוכסים און זינדער. און דיא
 חכמה איז גערעכטפֿארטיגט געוואָרען פֿאַן אלע איהרע קינדער.
 36 איינער פֿאַן דיא פֿרושים האט איהם געפעטען ער זאל
 ביי איהם עסען, און ער איז געקומען אין הויז פֿאַן דעם פֿרוש.
 37 און האט זיך געזעצט צום טיש. נון, איינע פֿרוי פֿאַן דער
 שטאָדט, איינע זינדערין, איז געוואָר געוואָרען, דאס ער ויזט
 38 ביים טיש אין דעם פֿרוש'ס הויז, האט זיא געבראכט איין
 אלבאסטערנעם קרוג מיט מור־אייל. און האט זיך געשטעלט
 הינטער זיינע פֿיס און האט געווייגט: און האט אנגעהויבֿען צו
 בעגעצען זיינע פֿיס מיט טרערען, און האט זיי אָבגעווישט מיט
 39 דיא האר פֿאַן איהר קאפֿף, געקוישט זיינע פֿיס און געזאלבט
 מיט דעם מור־אייל. דער פֿרוש וואס האט איהם איינגעלאדען,
 האט דאס געזעהען. אזוי האט ער ביי זיך געטראכט: ווען ער
 וואלט זיין איין נביא, אזוי וואלט ער געוואוסט ווער, און וואס
 40 דיא פֿרוי איז, וואס זיא ריהרט איהם אָן, זיא איז דאך איינע
 זינדערין. ישוע האט זיך צו איהם געווענדעט און געזאָגט:
 שמעון איך האב עטוואס דיר צו זאגן, ער זאָגט: זאג רבי.
 41 ישוע זאָגט: איין מלוה האט געהאט צוויי בעלי חובות, איינער
 איז שולדיג געווען פינף הונדערט דינר, און דער אנדערער
 42 פינפציג. נור אזוי וויא זיי האבען ניט געהאט מיט וואס צו
 צאלען, האט ער ביידען מוחל געווען, זאג: וועלכער פֿאַן זיי
 43 האט איהם מעהרער ליב? שמעון האט געענטפֿערט: איך
 דענק, דער וועמען ער האט מעהרער מוחל געווען. ער זאָגט
 44 איהם: רעכט האסט דוא געמשפֿט. און האט זיך אומגעקעהרט
 צו דער פֿרוי, און האט געזאָגט צו שמעון: דוא זעהסט דיזע

פרוי? איך בין געקומען אין דיין הויז, און דוא האסט מיר
וואסער פאר מיינע פיס ניט געגעבען, ווא אבער האט מיר מיט
טרערען דא פיס געגעבן, און מיט דא האר פאן איהר קאפף
אָנגעווישט. דוא האסט מיר קיין קום ניט געגעבען, ווא אבער,
ווייט דער צייט וואס איך בין געקומען, האט ניט אויפגעהערט
צו קוסען מיינע פיס. דוא האסט מיר דעם קאפף מיט אייל
ניט געוואלכט, ווא אבער האט מיט מור געוואלכט מיינע פיס.
דעריבער זאג איך דיר: איהרע פילע זינדע זענען איהר פארגעבען
געווארען, ווייל ווא האט פיל געליבט, וועמען אבער עס ווערט
ווייניג פארגעבען, דער ליבט ווייניג. איהר האט ער געזאגט:
דיינע זינדע זענען דיר פארגעבען, און דא וואס זענען מיט
איהם געזעסען ביים טיש, האבען ביי זיך אנגעהויבען צו זאגען:
ווער איז דאס, דאס ער איז אויך זינד מוחל? און ער האט
געזאגט צו דער פרוי: דיין אמונה האט דיר געהאלפען: געה
לשלום.

נאך דעם איז ער געגאנגען פאן שטאדט צו שטאדט, פאן ח
דארף צו דארף, און האט געפרעדיגט און אנגעזאגט דאס
מלכות אלהים, און דא צוועלף זענען געווען מיט איהם, און
אייניגע ווייבער, וועלכע ער האט אויסגעהיילט פאן בעזע
גייסטער און קראנקהייט: מרים, וואס מען האט גערופען
מגדלית, פאן וועלכער עס זענען ארויס געגאנגען זיבען שדים.
און יוחנה דאס ווייב פאן קנא, וואס איז געווען דער פערוואלטהער
פאן הורדוס הויז, און שושנה, און נאך אנדערע, וועלכע האבען
איהם בעדינט מיט זייער פארמעגען. ווען עס האט זיך
פערזאמעלט פיל פאלק, און דא לייט פאן אלע שטעט זענען
זיך צוזאמענגעקומען צו איהם, האט ער זיי געזאגט איין משל:
דער זייער איז ארויסגעגאנגען צו זייען זיינע זריעה, און ווען ער
האט געזיט, איז פאן דער זריעה, געפאלען ביים וועג און איז
צוטראטען געווארען, און פגעזעלען פאן הימעל האבען דאס
אויפגעגעסען. און אנדערע זיינען געפאלען אויף איין שטיין, און
אזוי ווא עס האט אויף געשפראצט, אזוי איז דאס פארדארט
געווארען, ווייל עס האט קיין פייכטקייט ניט געהאט. אנדערע

ווינען געפאלען צווישען דערנער און דיא דערנער האבען אויף
 8 געוואכסען און האבען דאס דערשטיקט. נאך אנדערע וענען
 געפאלען אויף גוטע ערד, און ווינען אויף געשפראצט און
 האבען געבראכט פרוכט הונדערט מאל אזוי פיל. ווען ער
 האט דאס געזאגט, האט ער אויסגעשריען: ווער עס האט
 9 אויערען צו הערען זאל ער הערען. ווינע תלמידים האבען
 10 איהם געפרעגט און געזאגט: וואס איז דער משל? ער האט
 געזאגט: אייך איז געגעבען געווארען צו וויסען דיא סודות פאן
 מלכות אלהים; צו אנדערע אבער אין משלים, אזוי דאס ווען
 ווי עהען זאלען ווי ניט עהען, און ווען ווי הערען זאלען ווי ניט
 11 פארשטעהן. דאס איז דער משל: דיא וריעה איז גאטטעס
 12 ווארט. דאס, וואס איז געפאלען ביים וועג, דאס איז דיא וואס
 הערען, נאך דעם אבער קומט צו ווי דער שטן און מראגט
 אנוועק דאס ווארט פאן וייער הארצען, כדי ווי זאלען ניט
 13 גלויבען און זאלען ניט גערעכטעט ווערען. דאס, וואס איז
 געפאלען אויף איין שטיין, דאס וענען דיא, וואס געהמען אן מיט
 שמחה דאס ווארט ווען ווי הערען, און האבען אבער ניט קיין
 ווארצעל, ווי גלויבען נור איינע וויילע, און אין דער צייט פאן
 14 נסיון פאלען ווי אב. דאס וואס איז געפאלען צווישען דערנער,
 דאס וענען דיא וואס הערען דאס ווארט, און געהען אנוועק, און
 דורך זארג און רייכקייט, און תאוות פאן דער וועלט, ווערען ווי
 15 דערשטיקט און ברענגען ניט קיין פרוכט. דאס, וואס איז
 געפאלען אויף גוטע ערד, דאס וענען דיא, וועלכע האלטען מיט
 איין גוטען הארצען דאס ווארט, וואס ווי האבען געהערט און
 16 בריינגען שטענדיג פרוכט. קיינער צינדעט ניט אן איין
 ליכט, און דעקט עס צו מיט איין פלי, אדער ער זאל עס
 שטעלען אונטער איין בעט, נור מען שטעלט עס אריין אין איין
 לייכטער, כדי אלע, וואס קומען אין הויז אריין זאלען עהען
 17 דאס ליכט. דען עס איז נישט דא איין פארבארגענעס, וואס
 זאל ניט אנפלעקט ווערען, און עס איז נישט דא קיין סוד. וואס
 18 זאל ניט בעקאנט און אפען ווערען. דעריבער ניט אכטונג, וויא
 איהר הערט, דען ווער עס האט דעם וועט געגעבען ווערען.

און ווער עס האט ניט ביי דעם וועט אוועקגענומען ווערען אויך
 דאס, וואס ער מיינט דאס ער האט. און ויין מוטער און
 ברידער זענען צו איהם געקומען, און האבען ניט געקאנט צו
 קומען צו איהם, וועגען דעם פאלק. און מען האט איהם
 אנגעזאגט: דאס דיא מוטער און דיינע ברידער שטעהען אין
 דרויסען, ווי ווילען דיר זעהען. ער האט ווי געזאגט איין ענטפער:
 מיין מוטער און מיינע ברידער זיינען דיא, וואס הערען גאטמעס
 ווארט און טהענען דאס. איין טאג איז ער מיט זיינע תלמידים
 אריין געגאנגען אין איין שיף, און האט ווי געזאגט: לאזען מיר
 זיך אריבער שיפען אויף יענער זייט ים, און ווי האבען זיך
 אוועקגעשיפט. ווען ווי האבען זיך געשיפט איז ער אנשלאפען
 געווארען, אויף דעם ים איז איין שטורעמווינד געווארען און דיא
 שיף איז פול געווארען, און ווי זיינען געוועזען אין סכנה. און ווי
 זיינען צו געגאנגען און האבען איהם אויפגעוועקט און געזאגט:
 לעהרער, מיר ווערען פארלארען! וויא ער איז אויפגעשטאנען,
 האט ער אנגעשריען אויף דעם ווינד און דיא וועלען, און ווי
 האבען אויף געהערט און עס איז געווארען שטיל. און ער האט
 ווי געזאגט: וואו איז אייער אמונה? זיי מיט מורא און
 פערוואונדערונג, האבען געזאגט איינער צו דעם אנדערען: ווער
 איז דאס, דאס אויך דיא ווינדען און דאס וואסער באפעהלט ער,
 און ווי הערען איהם? און ווי האבען זיך צו געשיפט צום
 לאנד גדרים וואס איז אנטקעגען גליל. ווען ער איז ארויס
 געגאנגען אויף דעם בארטען האט איהם באגעגענט איין מאן פאן
 דער שטאדט, וואס האט געהאט פאן איין לאנגער צייט שדים,
 ער האט זיך קלייד ניט אנגעטאן, אין קיין הויז ניט געזעסען,
 נור אין קברים. ער האט דערזעהען ישוע, האט ער געשריגען,
 געפאלען פאר איהם, און מיט איין הויכען קול געזאגט: וואס
 ווילסט דוא פאן מיר, ישוע דוא זאהן פאן דעם העכסטען גאט?
 איך בעט דיר, קוועל מיך ניט. דען ער האט באפוילען דעם
 אונגריינעם גייסט, דאס ער זאל פאן דעם מאן ארויס געהען, ווייל
 ער האט איהם איין לאנגע צייט געפאנגען, אזוי דאס מען האט
 איהם געבונדען מיט האנדראון פיס קייטען, ווען אבער דיא

קיימען האבען ויך צוריסען פלעגט איהם דער שד מרייבען אין
 דער וויסמע. ישוע האט איהם געפרעגט: וויא איז דיין נאמען?
 ער האט געואנט: לגיון, ווייל פיל שדים ווינען אין איהם אריין.
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 איין שטאדע חורים, וועלכע האבען ויך געפישערט, און ווי
 האבען איהם געבעטען ער זאל ווי ערלויבען אריין געהן אין ווי,
 ער האט ווי ערלויבט. דיא שדים זענען ארויס פאן דעם מאן,
 און זענען אריין אין דיא חורים; און דיא שטאדע האט ויך
 אראפגעווארפען פאן דעם משיפוע דינען בארג אין ים אריין, און
 ווינען דערטרונקען געווארען. דיא הירטען האבען געזעהען וואס
 עס איז געשעהען, ווינען ווי געלאפען, און האבען דערציילט אין
 שטאדט און אין דיא דערפער. און ווי ווינען ארויס געגאנגען צו
 זעהען וואס עס איז געשעהען, און ווי זענען געקומען צו ישוע.
 און האבען געפונען דעם מאן, פאן וועלכען דיא שדים זענען
 ארויס, זיצענדיג ביי ישוע'ס פיס אנגעקליידעט, ביין קלארען
 פערשטאנד, האבען ווי ויך געפירכטעט. דיא וואס האבען עס
 געזעהען, האבען ווי דערציילט וויא דער וואס האט געהאט דעם
 שד, איז אויסגעהיילט געווארען. און דאס גאנצע פאלק פאן
 דער אומגענעד פאן גדריים האבען איהם געבעטען, ער זאל
 פאן ווי אוועק געהן, ווייל ווי האבען ויך געפילט פאן איין גרויסע
 מורא געדריקט. ער איז אריין געגאנגען אין דער שיף און האט
 ויך אומגעקעהרט. דער מאן, פאן וועלכען דיא שדים זענען
 ארויס געגאנגען, האט איהם געבעטען, ער זאל איהם לאזען
 בעגלייטען איהם, נור ישוע האט איהם אָנגעלאזען, און איהם
 געואנט: קער דיך אום אהיים, און דערצייל וואס גאט האט
 דיר געטאן. ער איז געגאנגען און האט בעקאנט געמאכט אין
 דער גאנצער שטאדט וואס ישוע האט איהם געטאן. ווען ישוע
 האט ויך אומגעקעהרט, האט איהם דאס פאלק מקבל געווען,
 ווייל אלע האבען איהם דערנווארטעט. און נון, איז געקומען
 איין מאן מיט דעם נאמען יאיר, וועלכער איז געווען דער
 עלסטע פאן דער שול, און איז געפאלען צו ישוע'ס פיס, און

42 געבעטען ער זאל אריין געהן צו איהם אין הויז. ווייל ער האט
 געהאט איין בת יחידה פאן צוועלף יאהר, און זיא האט געהאלטען
 ביים שטארבען, ווען ער איז גענאנגען, האט דאס פאלק איהם
 43 געדריקט. און איין פרוי, וועלכע האט געהאט איין בלוט
 פלוס צוועלף יאהר, וואס האט אויס געבראכט אויף דאקטורים
 דאס גאנצע פארמעגען, און קיינער האט זיא נישט געקאנט
 44 אויסהיילען. זיא איז צו גענאנגען הינטער איהם, און האט
 אנגערירט דעם פראנץ פאן זיין קלייד, און באלד איז איהר בלוט
 45 פלוס געשמילט געווארען. און ישוע האט געזאגט: ווער האט
 זיך צוגעריהרט צו מיר? ווען אלע האבען זיך געלייקענט, האט
 פטר און דיא, וואס זענען מיט איהם געווען, געזאגט: לעהרער!
 דאס פאלק דריקט און שמויט דיך, און דוא זאגסט: ווער
 46 האט זיך צוגעריהרט צו מיר? ישוע האט געזאגט: איינער האט
 זיך צוגעריהרט צו מיר, דען איך האב דערקענט דיא גבורה,
 47 וואס איז פאן מיר ארויסגעגאנגען. דיא פרוי האט געזעהען דאס
 זיא האט זיך נישט געקאנט פארבארגען, איז זיא אין ציטערנעם
 צו געגאנגען, און געפאלען פאר איהם, און האט איהם פאר דעם
 גאנצען פאלק אויס געזאגט דיא אורזאכע, פארוואס זיא האט
 זיך צוגעריהרט צו איהם, און וויא אזוי זיא איז באלד געהיילט
 48 געווארען. ער האט איהר געזאגט: זיי געטרויסט, טאכטער!
 49 זיין אמונה האט זיך געהאלפען, געהיילט. ווען ער
 האט נאך גערעט איז איינער פאן דעם שול עלסטענס געקומען,
 און זאגט איהם: זיין טאכטער איז געשטארבען, בעמיהע נישט
 50 דעם רבי. ישוע האט דאס געהערט האט ער איהם געזאגט:
 פירכטע נישט, האב נור אמונה, און זיא וועט גערעטעט ווערען.
 51 און ישוע איז אריין געקומען אין הויז, און האט קיינעם נישט
 ערלויבט אריין צו געהען, אויסער פטר'ן יוחנן און יעקב'ן און
 52 דעם פאטער פאן דער מיידעל און דער מוטער. אלע האבען
 געוויינט און געקלאגט איבער איהר, נור ער האט געזאגט:
 53 וויינט נישט, זיא איז נישט געשטארבען, נור זיא שלאפט. און זיי
 האבען איהם אויסגעלאכט, ווייל זיי האבען געוואוסט, דאס זיא
 54 איז געשטארבען. און ער האט אלעמען ארויס געשיקט, און

האט ויא גענומען ביי דער האנד, און געזאגט. מיינעל שטעה אויף. און איהר גייסט האט זיך צוריק געקעהרט, ויא איז באלד אויף געשטאנען, און ער האט באפוילען, מען זאל איהר געבען צו עסען. און איהרע עלטערען האבען זיך שטארק פערוואונדערט, און ער האט זיי אנגעזאגט קיינעם נישט צו דערציילען וואס עס איז געשעהען.

און ער האט צונויף גערופען דיא צוועלף, און האט זיי געגעבען קראפט און מאכט איבער אלע שדים, און צו היילען קראנקע. און האט זיי געשיקט פֿרעדיגען דאס מלכות אלהים און היילען קראנקע. און האט זיי געזאגט: נעמט נאר נישט מיט אויף דעם וועג, נישט קיין שטעקען, נישט קיין רייזע טאם נישט קיין ברויט, נישט זילבער, און נישט קיין צוויי קליידער. אין וואס פאר איין הויז איהר וועט אריין קומען, זאלט איהר דארטען בלייבען, און פֿאן דארטען געהט ווייטער. און וואו מען וועט אייך נישט אויפֿגעהמען, אזוי ווען איהר וועט ארויס געהען פֿאן דער שטאדט, שאקעלט אב אפילו דעם שטויב פֿאן אייערע פֿיס פֿאר איין עדות צו זיי. זיי זענען ארויס געגאנגען, און זענען דורך געגאנגען דיא דערפֿער, און האבען אין יעדער ארט געפֿרעדיגט און געהיילט. הורדוס דער פֿירטעל לאנד מייסטער האט דער הערט פֿאן דאס אלץ, וואס ער האט געטאן, און ער איז אין צווייפעל געווארען, דען אייניגע האבען געזאגט: דאס איז יוחנן אויף געשטאנען פֿאן דיא טויטע. אנדערע האבען געזאגט: דאס אליהו האט זיך באוויזען, דריטע, דאס איינער פֿאן דיא אלטע נביאים איז אויף געשטאנען. און הורדוס האט געזאגט: יוחנן האב איך געלאזען קעפֿן, אבער ווער איז דער פֿאן וועלכען איך הער אזעלכע זאכען? און ער האט געזוכט איהם צו זעהען.

דיא אפאסטעל האבען זיך אומגעקעהרט, און האבען איהם דערציילט וואס זיי האבען געטאן, און ער האט זיי גענומען צו זיך, און איז אוועק געגאנגען אין איין וויסטען ארט, נישט ווייט פֿאן דער שטאדט, וואס הייסט בית צידה, דאס פֿאלק איז דערפֿון געוואר געווארען, און איז איהם נאך געגאנגען, און ער האט זיי מקבל געווען, און גערעט צו זיי איבער דאס מלכות

אלהים, און דיא וואס האבען בעדארפט האבען איין רפואה.
 האט ער געהיילט. ווען דער טאג האט אנגעהויבען ויך צו
 גינגען. ווען דיא צוועלף צו איהם געקומען, און האבען איהם
 געזאגט: לאז אב דאס פאלק, ווי זאלען געהן אין דיא דערפער
 און הויפען פאן דער געגענד, דארטען געכטיגען און צו געפינען
 שפייז. דען מיר ווענען דא אין איין וויסמען ארט. ער האט אבער
 ווי געזאגט: גיהט איהר ווי צו עסען, ווי האבען געזאגט: מיר
 האבען נישט מעהר וויא פינף ברויט, און צוויי פיש, סיידען מיר
 זאלען געהן קויפען שפייז פאר דווען גאנצען פאלק. דען עס
 ווינען געווען נאהענט פאן פינף טויזענד מאן, נור ער האט געזאגט
 צו ווינע תלמידים: צוועצט ווי אין שורות צו פונפציג. און ווי
 האבען אזוי געטאן, און האבען צוועצט אלעמען. ער האט
 גענומען דיא פינף ברויט, און דיא צוויי פיש און האט איין קוק
 געטאן צום הימעל, האט איין ברכה געמאכט, צובראכען, און
 געגעבען צו דיא תלמידים, דאס ווי זאלען צו געבען דעם פאלק.
 און ווי האבען געגעסען און אלע ווענען זאט געווארען, און פאן
 דיא איבערגעבליבענע ברעקלאך האט מען אוועק געטראגען
 צוועלף קערב. עס איז געווען ווען ער האט אליין מתפלל
 געווען האבען ויך דיא תלמידים צו איהם פערזאמעלט, האט
 ער ווי געפרעגט: וואס זאגט דאס פאלק, ווער בין איך? ווי
 האבען איהם געזאגט איין ענטפער: יוחנן המטביל, און אנדערע,
 אליהו, נאך אנדערע דאס איינער פאן דיא אלטע נביאים איז
 אויף געשטאנען. און ער האט ווי געפרעגט: און איהר וואס
 זאגט, ווער בין איך? פטר האט געענטפערט: דער משיח פאן
 גאט. ער האט אויף ווי אנגעשרען, און אנגעזאגט, ווי זאלען
 קיינעם דוועס נישט זאנען. ער האט געזאגט: דאס דער בן אדם
 מוז פיל ליידען, און פארנווארפען ווערען פאן דיא זקנים און
 עלסטע כהנים און סופרים, און געטויטעט ווערען, און אויף דעם
 דריטען טאג אויף שטעהן. און האט געזאגט צו אלעמען:
 ווער עס וויל מיר נאכגעהן זאל ער ויך אליין פערלייקענען, און
 זאל מעגליך טראגען וויין קרייץ (תליה) און מיר נאך געהן. דען
 ווער עס וויל וויין לעבען רעטען, דער וועט עס פערלירען;

דער אָבער וואס וועט פֿערלירען ווין לעבען פֿאן מיינעט וועגען,
 דער וועט עס רעמען. דען וואס ניצט עס דעם מענשען, ווען
 ער דיא גאנצע וועלט געווינט, דערביי אָבער וויד אליין פֿארדארבט
 און ווערט פֿערלאָרען? דען ווער עס שעמט וויד מיט מיר
 און מיט מיינע ווערטער, מיט דעם וועט דער בן האָרם וויד
 שעמען ווען ער וועט קומען אין ווין און ווין פֿאטערס הערליכקייט,
 מיט דיא הייליגע מלאכים. אין אַמת'ען זאג איך אייך: עס
 ווײַנען דא אײַנגע פֿאן דיא וואס שטעהען דא, וועלכע וועלען
 ניט פֿארוועקען קיין טויט ביז ווי וועלען זעהען דאס מלכות אלהים.
 נאך דויער רעד אין אכט טעג שפעטער האס ער גענומען
 פֿטרין, יוחנן און יעקבין, און איז ארויף געגאנגען אויף איין בארג
 תפילה צו טאן. און ווען ער האט מתפלל געווען, אזוי איז דיא
 געשטאלט פֿאן ווין פֿנים פֿארענדערט געווארען, און ווײַנע קליידער
 זענען ווייס געווארען, און האָבען געגלאנגט. און נון, צוויי מענער
 האָבען מיט איהם גערעט, עס איז געווען משה און אליהו.
 וועלכע האָבען וויד באוויזען אין הערליכקייט, ווי האָבען גערעט
 ווענען ווין אויסגאנג, וואס ער וועט דערפֿילען אין ירושלים.
 אָבער פֿטרין און דיא וואס זענען געווען מיט איהם איז איין שלאָף
 בעפאלען, און ווען ווי האָבען וויד אויף געהאפט, האָבען ווי
 געזעהען ווין הערליכקייט און דיא צוויי מענשען וואס ווײַנען מיט
 איהם געשטאנען. און ווען ווי זענען פֿאן איהם אוועק געגאנגען,
 האט פֿטר געזאגט צו ישוע'ן: לעהרער! עס איז אונז גוט דא
 צו ווין: מיר וועלען מאכען דריי סבות: איינע פאר דיר, איינע
 פאר משה'ן, און איינע פאר אליהו'ן. ער האט ניט געוואוסט וואס
 ער רעט, ווען ער האט דאס געזאגט, האט וויד באוויזען איין
 וואלקען, און האט ווי באדעקט, און ווי האָבען וויד געפֿירכטעט
 ווען ווי ווײַנען אין וואלקען אריין געקומען. און פֿאן דעם וואלקען
 איז געוועזען איין קול, וואס האט געזאגט: דאס איז מיין געלובטער
 זאהן, איהם זאלט איהר הערען. און ווען דער קול איז געווען,
 איז ישוע געבליבען אליין. און ווי האָבען געשוויגען און קיינעם
 ניט דערציילט אין יענער צייט פֿאן דאס אלץ, וואס ווי האָבען
 געזעהען. אויף דעם אנדערען טאג, ווען ווי ווײַנען אראפֿ-

געקומען פאן דעם בארג, איז פיל פאלק איהם אנטקעגען געגאנגען.
 38 און נון, האט איינער פאן דעם פאלק געשריגען: לעהרער! איך
 בעט דיר איין קוק צוטאן אויף מיין זאהן: ער איז ביי מיר איין
 39 בן-יחיד. איין רוח האפט איהם אן, און פלוצלינג שרייט ער,
 און ער ציהט איהם צוזאמען, אזוי דאס ער לאזט ארויס שוים,
 40 צושלאגט איהם, און געהט פאן איהם שווערלאך אוועק. איך
 האב געפעטען דינע תלמידים, ווי זאלען איהם ארויס טרייבען,
 41 און ווי האבען ניט געקאנט. ישוע האט געענטפערט און געזאגט:
 אה! אינגלויביגער דור, און פארקעהרטער, וויא לאנג זאל איך
 ביי אייך זיין, און אייך אויסהאלטען? בריינג דיין זאהן אהער.
 42 און ווען ער איז צו איהם צוגעגאנגען, האט איהם דער שד
 צוזאמענגעצויגען און פארענדערט, און ישוע האט אנגעשריען
 אויף דעם אינגליינעם גייסט און האט דעם יונג אויסגעהיילט, און
 43 האט איהם אפגעגעבען דעם פאטער. און אלע האבען זיך
 שטארק פארוואונדערט אויף גאטסעס געוואלדיגע מאכט. ווען
 אלע האבען זיך געוואונדערט דעריבער, וואס ישוע האט געטאן
 44 האט ער געזאגט צו זיינע תלמידים. לייגט אייך אריין אין דיא
 אויערען דינע ווערטער: דער בן האדם וועט איבערגעגעבן פאר
 45 ווערען אין מענשליכע הענדר. נור ווי האבען ניט פארשטאנען
 דאס ווארט, און עס איז געווען פארשטעלט פאר ווי, אזוי דאס
 ווי האבען עס ניט געקאנט פארשטעהן; און צו פרעגען איהם
 46 איבער דינען ווארט, האבען ווי מוזא געהאט. עס איז ווי
 געקומען אין געדאנקען: ווער פאן ווי איז דער גרעסטער. ישוע
 47 האט געוואוסט דיא געדאנקען פאן וויערע הערצער, האט ער
 גענומען איין קינד און האט עס ביי זיך געשטעלט, און האט
 48 ווי געזאגט: ווער עס נעמט אן דינען קינד אין מיין נאמען, דער
 איז מיר מקבל, און ווער עס איז מיר מקבל, דער נעמט אן
 דעם, וואס האט מיר געשיקט, דען ווער פאן אייך איז דער
 קלענסטער פאן אלעמען דער וועט זיין דער גרעסטער.
 49 און יוחנן האט געענטפערט און געזאגט: לעהרער! מיר האבען
 געזעהען איין מענשען, וואס ער טרייבט ארויס שדים אין דיין
 נאמען, און מיר האבען איהם פארנווערט, ווייל ער געהט ניט

50 מיט אונז. ישוע האט איהם געזאגט: פארנוערט ניט, דען ווער
 51 עס איז ניט געגען אייך, דער איז מיט אייך. ווען עס האט
 זיך דערפילט דיא צייט פאן זיין ארויפגענומען ווערען, האט ער
 52 זיך געווענדעט צו געהן קיין ירושלים. און ער האט געשיקט
 שלוחים פאר זיך, און זיי זענען געגאנגען און געקומען אין איין
 דארף פאן דיא שמרונים, כדי זיי זאלען אנגרייטען פאר איהם.
 53 נור מען האט איהם ניט אנגענומען, ווייל זיין ציל איז געווען צו
 54 געהן קיין ירושלים. ווען זיינע תלמידים: יעקב און יוחנן, האבען
 דאס געזעהען האבען זיי געזאגט: הערר! ווען דוא ווילסט
 וועלען מיר זאגען דאס איין פייער זאל פאן דעם הימעל אראפ
 55 קומען און זאל זיי פארברענען, אזוי וויא אליהו האט געטאן. נור
 ער האט זיך צו זיי געווענדעט, און האט זיך אנגעבייזערט אויף זיי
 און געזאגט: איהר ווייסט ניט פאן וואס פאר איין גייסט איהר
 56 זענט. דען דער בן־האדם איז ניט געקומען מעגשליכע לעבען
 אומצובריינגען, נור מציל צו זיין. און זיי זענען געגאנגען אין איין
 57 אנדערען דארף. ווען זיי זענען אונטער וועגס געוועזען, האט
 איינער צו איהם געזאגט: מיין הערר! איך וועל נאך דיר געהן
 58 וואוהין דוא וועסט געהן. ישוע האט איהם געזאגט: פוקסען
 האבען לעכער, און פייגלען פאן הימעל האבען געסטען, דער
 59 בן־האדם אבער האט ניט וואו זיין קאפף אהינצולייגען. צו
 איין אנדערען האט ער געזאגט: געה נאך מיר; יענער האט
 געזאגט: מיין הערר! ערלויב מיר פריהער צו געהן און מקבר
 60 זיין מיין פאטער. נור ישוע האט איהם געזאגט: לאז דיא מתים
 מקבר צו זיין זייערע מתים, דוא אבער געה און פֿרעדיג דאס
 61 מלכות אלהים. נאך איינער האט געזאגט: איך געה נאך דיר,
 מיין הערר! נור ערלויב מיר פריהער זיך אפגעגענען מיט מיין
 62 הויזגעזינד. ישוע האט איהם געזאגט: יעדער ווער עס לייגט
 דיא האנד אויף דעם אקער, און קוקט צוריק, דער טויג ניט צום
 מלכות אלהים.

1 נאך דעם האט דער הערר, אויסדערוויילט נאך זיבעציג
 אנדערע, און האט זיי געשיקט צו צוויי פאר איהם, אין יעדער
 2 שטאדט, און אָרט, וואוהין ער אליין האט געוואלט געהן. און

האט ווי געזאגט: דער שניט פאן דיא תבואה איז פיל, און דיא
ארבייטער זיינען ווייניג, דעריבער בעט דעם הערדן פאן דעם
שניט, דאס ער זאל ארויס שיקען ארבייטערס צו זיין שניט.
געהט, איך שיק אייך וויא שאף צווישען וועלף. מראגט ניט
קײן (רייזע) בייטעל, קײן (רייזע) מאש, קײן שיד, און געריסט
ניט קיינעם אויף דעם וועג. אין וואס פאר איין הויז איהר וועט
קומען זאגט צום ערשטען: שלום דינעם הויז. ווען דאָרטען
וועט זיין איין קינד פאן פרידען, אזוי וועט אויף איהם ריהען
אייער שלום, ווען ניט, אזוי וועט ער זיך צו אייך אומקעהרען.
אין דעם הויז בלייבט, עסט, און טרינקט וואס ביי ווי איז דא,
דען דער ארבייטער איז ווערט זיין שבר, געהט ניט איבער
פאן הויז צו הויז. און ווען איהר וועט קומען אין איין שטאדט
און מען וועט אייך אויפגעהמען, עסט וואס מען וועט אייך
פארליינען. און היילט דיא קראנקע, וואס געפינען זיך אין איהר,
און זאגט זיי: דאס מלכות אללהים האט זיך צו אייך גענעהענט.
ווען איהר וועט קומען אין איין שטאדט, און מען וועט אייך ניט
אויפגעהמען, אזוי געהט ארויס אויף זייערע גאסען און זאגט.
אפילו דעם שטויב, וואס איז געפאלען אויף אויג פאן אייער
שטאדט, שאקלען מיר אויך אב, נור דאס זאלט איהר וויסען,
דאס דאס מלכות אללהים האט זיך צו אייך גענעהענט. איך זאג
אייך: דאס אין יענעם טאג, וועט פאר סדום גרינגער זיין, וויא
יענער שטאדט. וועה איז דיר בורזין, וועה איז דיר בית
צידה! דען ווען אין צור און אין צידון וואלטען געווען געטאן
געווארען דיא וואונדער, וועלכע עס זענען אין אייך געטאן
געווארען, אזוי וואלטען זיי שוין לאנג געווען אין זאק און אין
אש, און תשובה געטאן. נור פאר צור און צידון וועט גרינגער
זיין וויא פאר אייך אין דעם יום הדין. און דוא כפר-נחום,
וואס דוא ביסט דערהויבט אין הימעל, וועסט ביז אין גיהנם
אראב געווארפען ווערען. דער וואס הערט אייך, הערט מיד,
דער וואס פארנוארפט אייך, דער פארנוארפט מיד, און ווער
עס פארנוארפט מיד דער פארנוארפט דעם, וועלכער האט מיד
געשיקט. דיא זיבעציג האבען זיך אומגעקעהרט מיט שמחה.

- און האבען געזאגט: הערר! אפילו דיא שדים זענען אונז אונטער
 18 מעניג געווארען אין דיין נאמען. און ער האט זיי געזאגט: איך
 האב געזעהען, דאס דער שטן איז אראב געפאלען, אזוי וויא איין
 19 בלייז פאן דעם הימעל. נון, איך גיב אייך מאכט איהר זאלט
 מרעטען אויף שלאנגען און ענדעשען און איבער דער גאנצער
 גבורה פאן דעם פיינד, און קיין שום זאך וועט אייך ניט שאדען.
 20 נור פרייט אייך ניט דעריבער, דאס דיא רוחות זענען אייך
 אונטער מעניג: פרייעט אייך דעריבער, דאס אייערע נעמען
 21 זענען פארשריבען אין הימעל. אין דער שעה האט ישוע
 זיך געפרייעט, און האט געזאגט, איך דאנק דיר פאטער, הערר
 פאן הימעל און ערד, וואס דוא האסט דאס אלעס פארבארגען
 פאן דיא חכמים און פערשטענדיגע, און האסט דאס מגלה געווען
 צו קליינע קינדערלעך, יא מיין פאטער אזוי איז געווען דער
 22 רצון פאר דיר. אלעס איז מיר איבערגעגעבען פאן מיין פאטער
 און קיינער ווייס ניט ווער דער זאך איז, נור דער פאטער, און
 ווער דער פאטער איז, נור דער זאך, און וועמען דער זאך וויל
 23 מגלה זיין. און האט זיך געווענדעט צו זיינע תלמידים, און
 האט זיי אליין געזאגט: זעליג זענען דיא אויגען, וואס זעהען דאס,
 24 וואס איהר זעהט. דען איך זאג אייך: דאס פיל גביאים און
 מלכים האבען געוואונשען צו זעהען דאס, וואס איהר זעהט, און
 האבען ניט געזעהען, און צו הערען דאס, וואס איהר הערט, און
 25 האבען ניט געהערט. און נון, איז איין למדן אויף געשמאנען
 איהם צו פרוכען און זאגט: לעהרער! וואס זאל איך טאן, כדי
 26 איך זאל ירשנען דאס עוויגע לעבען? ער זאגט איהם: וואס איז
 27 געשריבען אין דער תורה? און וויא אזוי לייענסט דוא? ער זאגט
 איהם איין ענטפער: וואהבת את יהוה אלהיך בכל לבבך ובכל
 נפשך ובכל מאודך ובכל מדעך, און רעד פמוך. (דוא זאלסט
 ליבען גאט דיין גאט מיטען גאנצען הארצען, און מיטען
 גאנצען נפש און מיט דיין גאנצער קראפט און מיט דיין גאנצער
 28 פערשטאנד, און דעם חבר וויא זיך אליין). און ער זאגט איהם,
 דוא האסט ריכטיג געענטפערט, מהו דאס וועסט דוא לעבען.
 29 ווען ער האט זיך אבער געוואלט גערעכט מאכען, האט ער

- 30 געזאגט צו ישוע'ן, ווער איז מײן חבר? און ישוע האט איהם
 געענטפערט: איין מאן איז אראב געגאנגען פאן ירושלים קיין
 יריחו און איז אריין געפאלען צווישען גולנים, און זיי האבען איהם
 אפגעצויגען דיא קליידער, פארוואונדעט, און האבען איהם
 31 געלאזען האלב טויט, און זענען אוועק געגאנגען. צופעליג
 איז איין כהן געגאנגען אויף דעם וועג, און האט איהם דערזעהען,
 32 און איז פאן איהם אוועק געגאנגען. אויך איין לוי איז אנגעקומען
 צו דעם ארט, און האט איהם געזעהען, און איז פאן איהם
 אוועק געגאנגען. איין שמרוני, אבער איז געגאנגען אין וועג, און
 איז נאדענט פאן איהם געקומען, און האט איהם געזעהען, האט
 34 ער רחמנות באקומען. ער איז צו געגאנגען צו איהם האט איהם
 פארבונדען דיא וואונדען, האט באנאסען מיט אייל און וויין,
 און האט איהם ארויף געזעצט אויף איין אייזעל, און האט איהם
 35 געבראכט אין איין אכסנא, און האט איהם פערזארגט, און
 אויף דעם אנדערען טאג, ווען ער איז אוועק געפארען האט ער
 ארויסגענומען צוויי דינר, און האט געגעבען דעם בעל-אכסנא,
 און האט איהם געזאגט: גיב אכטונג אויף איהם, און ווען דוא
 וועסט מעהרער אויסגעבען, וועל איך דיר אפגעבען ווען איך
 וועל צוריק קומען. ווער פאן דיא דריי איז געווען דער חבר
 37 פאן דעם וואס איז געפאלען צווישען דיא גולנים? ער האט
 געזאגט, דער, וואס האט אויף איהם רחמנות געהאט, און
 38 ישוע האט איהם געזאגט: געה טהו אויך אזוי. ווען זיי זענען
 געוועזען אין וועג איז ער געקומען אין איין דארף און איין פרוי,
 וואס איהר נאמען איז געווען מרתא האט איהם אויפגענומען אין
 39 איהר הויז. זיא האט געהאט איינע שוועסטער, וואס איהר
 נאמען איז געווען מרים, וועלכע האט זיך געזעצט ביי ישוע'ס
 40 פיס, און האט געהערט זיין ווארט. מרתא איז מיר געווארען
 פאן פיל ארבייט, און איז צוגעגאנגען און האט געזאגט: הערר!
 זיך הארט גאר נישט דאס, וואס מײן שוועסטער האט מיך
 געלאזט אליין צו באדינען? זאג איהר זיא זאל מיר העלפען.
 41 ישוע האט איהר געזאגט איין ענטפער: מרתא! מרתא! דוא
 42 זארגסט און באמיהעסט זיך וועגען פילעס, איינס נור איז

נויטווענדיג; מרים האט ויך אויסדערוויילט דען גוטען טייל,
וועלכען מען וועט ביי איהר גיט אוועק נעמען.

יא עס איז געווען ווען ער האט אין איין ארט מתפלל געווען
און האט געענדעט, האט איינער פאן וויינע תלמידים געזאגט צו
איהם: הערר! לעהרען אונז מתפלל וויי. וויא יוחנן האט
2 געלעהרענט וויינע תלמידים. ער האט זיי געזאגט: ווען איהר
טהוט תפלה זאגט: אונזער פאטער אין הימל, געהייליגט זאל
ווערען דיין נאמען; דיין מלוכה זאל קומען; דיין רצון זאל
3 געטאן ווערען אויף דער ערד אזוי וויא אין הימל. אונזער
4 טעגליכעם ברויט גיב אונז יעדען טאג. און זיי מוחל אונזערע
זינד, דען מיר זענען אויך מוחל יעדען ווער עס איז אונס שולדיג,
און בריינג אונז גיט צו קיין נסיון, נור זיי אונז מציל פאן דעם
5 בעזען. און ער העט זיי געזאגט: ווער פאן אייך ווען ער האט
איין פריינד, און ער קומט צו איהם אין האלבע נאכט און זאגט
6 איהם: פריינד! לייא מיר דריי ברויט. דען מיינער איין פריינד
איז צו מיר געקומען פאן וועג, און איך האב איהם גיט וואס
7 פארצולייגען. און דער פאן אינעווייניג זאגט איהם איין ענטפער:
לאז מיר צו רוה, דיא טהיר איז שוין פערשלאסען און מיינע
קינדער זענען מיט מיר אין בעט, איך קען גיט אויפשטעהן, און
8 דיר געבען. איך זאג אייך: ווען ער וועט גיט אויפשטעהן און
וועט איהם גיט געבען, ווענען פריינדשאפט מיט איהם, אזוי וועט
ער אויפשטיין דעריבער, ווייל ער בעט איהם שטארק, און
9 געבען וויפיל ער דארף. און איך זאג אייך: בעט און עס וועט
אייך געגעבען ווערען, זוכט און איהר וועט געפינען. קלאפט
10 אן, און מען וועט אייך עפענען. דען יעדער וואס בעט איז
מקבל, און ווער עס זוכט געפינט, און דעם וואס קלאפט אן
11 עפענט מען. ווער פאן אייך איז פאטער, וואס ווען דער
זאכן בעט פאן איהם ברויט, זאל ער איהם געבען איין שטיין?
אדער פיש, זאל ער איהם געבען איין שלאנג אנשטאט פיש.
12 אדער ווען ער בעט איין אייא זאל ער איהם געבען איין ענדעש?
13 ווען איהר וואס זענט שלעכטע, קענט געבען גוטע מתנות צו
איערע קינדער, וויפיל מעהר שוין וועט דער פאטער, וואס איז

אין הימל געבען דען ריח-הקדש צו דיא, וואס בעטען ביי איהם.
 עס איז געווען ווען ער האט ארויס געטריבען איין שד, 14
 וואס ער איז שטום געווען, און ווען דער שד איז ארויס, האט
 דער שטומער אנגעהויבען צו רעדען: און דאס פאלק האט זיך
 געוואונדערט. אייניגע פאן זיי האבען געזאגט: ער האט ארויס 15
 געטריבען דיא שדים מיט דעם כח פאן בעל-זבוב דעם שר פאן
 דיא שדים, און אנדערע האבען איהם געפרובט און געפאדערט 16
 פאן איהם איין צייכען פאן הימל. נור ער האט געוואוסט 17
 זייערע געדאנקען, און האט זיי געזאגט: יעדער מלוכה, וואס איז
 אין זיך ניט אייניג געהט אונטער; און אין הויז, וואס איז ניט
 אייניג פאלט אויף דער אנדערע הויז איין. און ווען דער שטן 18
 איז אין זיך ניט אייניג, וויא קאן זיין מלוכה איין קיום האבען:
 און איהר זאגט, דאס איך טרייב ארויס שדים מיט דעם כח
 פאן דעם בעל זבוב, און ווען איך טרייב ארויס שדים מיט 19
 דעם כח פאן דעם בעל זבוב, מיט וואס טרייבען אייערע קינדער
 זיי ארויס? דעריבער וועלען זיי אייערע ריכטער זיין. ווען איך 20
 אפער טרייב ארויס שדים מיט גאטטעס פינגער, אזוי איז 21
 אין אמת'ען דאס מלכות השמים צו אייך געקומען. ווען איין
 בעוואפענטער גבור היטעט זיין הויף, אזוי איז זיין פארמעגן 22
 זיכער. ווען איין שטארקערער פאן איהם קומט אויף איהם אן
 און איז איהם מנצח, דאמאלסט נעמט ער אונעק אלע פלייזן,
 אויף וועלכע ער האט זיך פארזיכערט, און צוטיילט זיין רויב.
 ווער עס איז ניט מיט מיר, דער איז געגען מיר, און ווער עס 23
 זאמלט ניט מיט מיר, דער צושפרייט. ווען איין אונגריינער 24
 גייסט געהט ארויס פאן איין מענשען, אזוי געהט ער ארום אין
 טרוקענע ערטער, און זוכט רוהע, און ווען ער געפינט ניט, זאגט
 ער, איך וועל מיר אומקעהרען אין מיין הויז פאן וואנען איך
 בין ארויס געגאנגען. און ווען ער קומט געפינט ער עס אויס 25
 געקעהרט און אויסגעפוצט. אזוי געהט ער און נעמט מיט זיך, 26
 זיבען אנדערע רוחות נאך שלעכטערע פאן זיך, און זיי קומען
 און וויינען דארטען, און פאר דעם מענשען איז צום לעצטען
 ענגער, וויא צום ערשטען. ווען ער האט דאס געזאגט: האט 27

איין פרוי פאן דעם פאלק אויף געהויבען איהר קול און געזאגט:
 ועליג איז דער לייב, וועלכער האט דרך געטראגען, און דיא
 בריסט, וועלכע דוא האסט געווינען. און ער האט געזאגט:
 ועליג וענען דיא, וועלכע הערען גאמטעס ווארט, און היטען עס.
 און ווען פיל פאלק האט זיך פערזאמעלט, האט ער
 אנגעהויבען צו רעדען: דויער דור איז איין בעזער, ער ווכט
 צייכען און קיין צייכען וועט איהם ניט געגעבען ווערען, אויסער
 דער צייכען פאן יונה הנביא. דען אזוי וויא יונה איז געווען איין
 צייכען פאר דיא לייט פאן ננוה, אזוי וועט אויך דער בן האדם
 זיין פאר דויען דור. דיא מלכה פאן תימן וועט אויפשמעהן
 צום משפט מיט דיא לייט פאן דעם דור, און וועט זיי פאר
 משפט'ן. דען ויא איז געקומען פאן ענדע דער וועלט הערען דיא
 חכמה פאן שלמה'ן, און נון, דא איז איין גרעסערער פאן שלמה'ן.
 דיא לייט פאן ננוה וועלען אויפשמעהן צום משפט מיט דעם
 דור, און וועלען איהם פארמשפט'ן, דען זיי האבען תשובה
 געטאן פאן יונה'ס פרעדיג און נון, דא איז איין גרעסערער פאן
 יונה'ן. קיינער צינדעט ניט אן איין ליכט און שטעלט עס אין
 איין פערבארגענעם ארט, אונטער איין פלי, נור אין איין
 לייכטער, כדי דיא וואס קומען אריין, זאלען זעהען דאס ליכט.
 דאס ליכט פאן דעם לייב איז דאס אויג, דעריבער ווען דיין
 אויג וועט ריכטיג זיין, אזוי וועט דיין גאנצער לייב זיין
 זיין, און ווען עס וועט שלעכט זיין, אזוי וועט דיין גוף אויך
 פינסטער זיין. דעריבער גיב אכטונג, דאס דאס אינעווייניגסטע
 ליכט אין דיר זאל גיט פינסטער ווערען. ווען דיין גאנצער
 לייב איז ליכטיג, און האט ניט איין טייל, וואס איז פינסטער,
 אזוי וועט ער אין גאנצען ליכטיג זיין, אזוי וויא איין ליכט מיט
 זיין שיינ האט דרך בעליכטעט. ווען ער האט דאס געזאגט:
 האט איהם איין פרוש געבעטען צו זיך, ער זאל ביי איהם עסען,
 ער איז געקומען און האט זיך געזעצט צום טיש. דער פרוש
 האט זיך געוואונדערט ווען ער האט געזעהען, דאס ער האט
 זיך ניט געוואשען פאר דעם עסען. נור דער הערר האט איהם
 געזאגט: איהר פרושים רייניגט דאס אויסווייניגסטע פאן דיא

בוסות און שיסלען, און אייער אינעווייניגסטע איז פול מיט גולה
 און אנרעכט. נארען, האט דען דער ועלכער, וואס האט געמאכט
 דאס אויסווייניגסטע ניט געמאכט אויך דאס אינעווייניגסטע?
 בעסער גיט צדקה פאן דעם, וואס איז דא דארין דאמאלסט וועט
 ביי אייך אלעס ריין ויין. נור וועה איז אייך פרושים, דאס איהר
 גיט מעשר פאן מינתא, פיגם, און יעדער גרינווארג, און וענט
 עובר אויף גערעכטיגקייט און גאטטעס ליבע, דינע דארפט איהר
 טאן, און יענע גיט פערלאזען. וועה איז אייך פרושים, דאס
 איהר האט ליב צו ויצען אין דיא שולען אויפן אן און שלום
 געמען אויף דיא מערק. וועה איז אייך סופרים, און פרושים,
 חנפים, דאס איהר וענט וויא קברים וואס מען ווייסט פאן ווי
 גיט, אויף וועלכע מענשען געהען, און ווייסען גאר גיט פאן ווי.
 איינער פאן דיא לומדים האט זיך אב גערופען און איהם געזאגט:
 לעהרער! מיט דיא ווערטער ביסט דוא אונז מביש. נור ער
 האט געזאגט: וועה איז אויך אייך בעלי תורה, דאס איהר
 לייגט ארויף אויף מענשען שווערע משאות און איהר אליין
 ווילט גיט זיך צוריהרען צו ווי, אפילו מיט אייער פינגער. וועה
 איז אייך, דאס איהר בויט דיא קברים פאן דיא גביאים, וועלכע
 אייערע אבות האבען ווי געהרג'ט, דורך דעם זאגט איהר עדות
 אויף דיא מעשים פאן אייערע עלטערן און וענט מרוצה אויף
 ווי, דען ווי האבען געהרג'ט דיא גביאים, און איהר בויט ווי
 קברים, דעריבער האט אויך דיא חכמה פאן גאט געזאגט:
 איך וועל שיקען צו ווי גביאים און שליחים און פאן ווי וועלען
 ווי אייניגע הרג'ען אנדערע רודפ'ן, כדי עס זאל געפאדערט
 ווערען פאן דינען דור דאס בלוט פאן אלע גביאים, וואס איז
 פארגאסען געווארען צייט דיא וועלט איז געגרינדעט געווארען.
 פאן דאס בלוט פאן הבל, ביז דאס בלוט פאן זכריה, וואס איז
 געהרג'ט געווארען צווישען דעם מזבח און היכל, יא, איך זאג
 אייך: עס וועט געפאדערט ווערען פאן דינען דור. וועה איז
 אייך לומדים, דאס איהר האט פארנומען דעם שליסעל פאן
 וויסענשאפט, איהר אליין וענט גיט אריין געקומען, און איהר
 דערלאסט גיט דיא וועלכע ווילען אריינגעהן. ווען ער האט

דאס ווי געזאגט, האבען דיא סופרים און פרושים אנגעהויבען
 איהם שטארק צו האסען, און פארלייגען איהם פילע פראגען.
 ווי האבען אויף איהם געלויערט, און האבען געזוכט צו האפען
 איין ווארט פאן ויין מויל, כדי ווי זאלען איהם קענען בעשולדיגען.
 דערוויילע האבען ויך מויענטער פאן דעם פאלק פארזאמעלט,
 דאס ווי האבען איינער דעם אנדערען געדריקט, האט ישוע
 אנגעהויבען צום ערשטען צו רעדען צו וויינע תלמידים, היטעט
 אייך פאן דעם וויערטייג פאן דיא פרושים, דאס איז חנופה.
 עס איז אבער ניט דא קיין בעהאלטענעס, וועלכע עס זאל ניט
 אויף געדעקט ווערען; און וואס עס איז בסוד, מען זאל דערפאן
 ניט געוואר ווערען. דעריבער וואס איהר האט געזאגט אין דער
 פינסטער, וועט דערהערט ווערען אין דער ליכט, און וואס איהר
 האט גערעט אויף דעם אויער אין שטוב, וועט אנגעזאגט ווערען
 אויף דיא דעכער. איך זאג אייך מיינע פריינד: פירכטעט אייך
 ניט פאר דיא וואס הרנגען דעם גוף און נאך דעם קאנען ווי
 שוין מעהר ניט טאן. איך וועל אייך אבער ווייזען פארנועמען
 איהר זאלט ויך פירכטען: פירכטעט אייך פאר דעם, וואס נאך
 דעם הרנגען קאן ער ווארפען אין גיהנם, יא, איך זאג אייך:
 פאר דעם האט מורא. פארקיפען ויך דען ניט פינף קליינע
 פינגלאך פאר צוויי איסר (מטבע), און ניט איינער פאן ווי איז
 ביי גאט פארגעסען. און ביי אייך וויינען אפילו אלע האר אויף
 דעם קאפף געציילט, דעריבער, פירכטעט דו ניט: איהר זענט
 טייערער פאן פיל קליינע פינגעלאך. און איך זאג אייך: יעדער
 וואס וועט מיך באקענען פאר מענשען, וועט דער בן־האדם
 איהם אויך באקענען פאר דיא מלאכים פאן גאט. ווער אבער
 עס וועט מיך פארלייקענען פאר מענשען דער וועט פארלייקענט
 ווערען פאר דיא מלאכים פאן גאט. און יעדערן, וואס וועט
 זאגען איין ווארט געגען דעם בן־האדם וועט פארגעבען ווערען,
 דעם אבער, וואס וועט לעסטערן דעם רוח הקדש, וועט ניט
 פארגעבען ווערען. ווען מען וועט אייך בריינגען אין דיא שולען
 פאר דיא עלסטע, דיא וואס האבען מאכט, זאגט ניט, וויא
 אדער וואס צו ענטפערען, אדער וואס צו זאגען. דען דער רוח

הקדש וועט אייך לערנען אין דער שעה וואס צו זאגען.
 איינער פאן דעם פאלק האט איהם געזאגט: לעהרער! זאג מיין
 ברודער, ער זאל זיך מיט מיר טיילען מיט דער ירושה. ער
 האט געזאגט צו דעם מאן, ווער האט מיך געשטעלט איבער
 אייך פאר איין ריכטער אדער איין טיילער? און ער האט צו
 זיי געזאגט: ווערט היטעט אייך פאן דיא תאוה פאן רייכקייט,
 דען דאס לעבען פאן דעם מענשען היינט נישט אב פאן זיין פיל
 פארמעגען. און האט זיי געזאגט איין משל: איין רייכען מאן
 האט זיין פעלד געבראכט פיל תבואה. און ער האט ביי זיך
 געטראכט: וואס זאל איך טאן? איך האב נישט וואו אריין צו
 לייגען מיינע תבואה. און ער זאגט: אזוי וועל איך טאן: איך
 וועל צו ווארפען מיינע שייערען, און וועל אויס בויען גרויסע,
 און אהין וועל איך צונויף געמען מיינע גאנצע תבואה, און מיין
 גוטס. און וועל זאגען צו מיין זעעלע: זעעלע! דוא האסט פיל
 גוטסעס אויף פילע יאהרען: זיי רוהיג, עס, טרינק, און פריי דיר.
 נור גאט האט איהם געזאגט: נאר! היינטיגע נאכט וועט מען
 ביי דיר צונעמען דיא נשמה, פאר וועמען וועט איבער בלייבען
 דאס, וואס דוא האסט אנגעגרייט? אזוי איז ווער עס זאמעלט
 איין פאר זיך אוצרות און איז נישט רייך אין גאט. און ער
 האט געזאגט צו זיינע תלמידים: דעריבער זאג איך אייך: זארגט
 נישט פאר אייער לעבען, וואס וועט איהר עסען, נישט פאר אייער
 גוף, אין וואס וועט איהר זיך קליידען. דער לעבען איז מעהר
 פאן עסען, און דער גוף מעהר פאן קליידער. בעטראכט דיא
 ראבען: זיי זייען נישט, און שניידען נישט; זיי האבען נישט קיין
 שייערען, קיין שפייכלער, און גאט שפייזט זיי, מיט וויפיל
 זענט איהר בעסער פאן עופות? און ווער פאן אייך קען מיט
 זיין זארגען זיין לעבען איין אייל מוסף זיין. און ווען איהר
 קאנט נישט אפילו דאס ווייניגסטע טאן, פאר וואס זארגט איהר
 פאר דאס איבעריגע? בעטראכט דיא ליליען וויא זיי וואכסען:
 זיי באמיהען זיך נישט, זיי שפינען נישט, נור איך זאג אייך: דאס
 אפילו שלמה אין זיין גאנצען פראכט איז נישט געקליידעט געווען,
 וויא איינע פאן זיי. ווען גראו פאן דעם פעלד, וועלכעס היינט

איז עס דא און מארגען וועט דאס אין אייווען געווארפען ווערען.
 29 קליידעט נאטט אזוי, וויפיל מעהר אייד, קליין גלויביגע. און
 איהר זוכט ניט, וואס וועט איהר עסען, און וואס צו טרינקען.
 30 און לאז עס אייד ניט ארוםטרייבען. דען דאס אלעס זוכען דיא
 גוים פאן דער וועלט, אייער פאטער אבער ווייסט, דאס איהר
 31 האט עס נויטיג. נור זוכט דאס מלכות-אלהים, און דאס אלעס
 32 וועט אייד צו געגעבען ווערען. פירכטע דיד ניט קליינע
 שטאדע, דען אייער פאטערס ווילען איז געווען אייד צו געבען
 33 דיא מלוכה. פארקויפט אייער פארמעגען און גיט צדקה, מאכט
 אייד בייטלען, וואס זאלען ניט פערפוילט ווערען, און איין אוצר
 אין הימעל, וואס וועט קיין מאל ניט ווייניגער ווערען וואהין איין
 גנב קומט ניט צו, און וואו דער מאל וועט איהם ניט אויף
 34 פרעסען. דען, וואו אייער אוצר איז, דארט וועט אייער הארץ
 35 אויך ויין. לאזען אייערע לענדען אונטער גענארטעלט ויין.
 36 און דיא ליכט ברענען. און איהר זאלט גלייך ויין צו לייט, וואס
 ווארשען וויערען העררן ווען ער וועט צוריק קומען פאן דער
 חתונה, כדי ווען ער וועט קומען און וועט אנקלאפען, איהם
 37 באלד צו עפענען. זעליג זענען דיא קנעכט, וועלכע דער הערר
 ווען ער קומט געפינט ווי וואכענדיג, אין אמתען זאג איך אייד:
 ער וועט זיך אונטערנארטלען, און וועט ווי אויס זעצען, און וועט
 38 געהן ווי באדינען. און ווען ער וועט קומען אין דעם צווייטען
 טייל פאן דער נאכט, אדער אין דעם דריטען טייל, און וועט
 39 ווי אזוי געפינען, זעליג זענען דיא קנעכט, דאס זאלט איהר
 וויסען, ווען דער בעל-הבית זאל וויסען אין וואס פאר איין שעה
 דער גנב וועט קומען, אזוי וואלט ער געוואכט, און וואלט ניט
 דערלאזען מען זאל ויין הויז אונטער גראבען. דעריבער, ווייט
 40 איהר אויך פארטיג, דען אין איין שעה, וואס איהר דענקט גאר
 41 ניט וועט דער בן האדם קומען. און פטר האט איהם
 געזאגט: הערר! דעם משל זאגסט דוא אונז, אדער צו אלעמען?
 42 און דער הערר האט געזאגט: ווער איז דער געטרייער און איין
 פארשטענדיגער הויזהאלטער, וועלכען ויין הערר האט געשטעלט
 איבער ווינע דינער, ער זאל ווי געבען וויער פארציע עסען אין

- דער צייט? ועליג איז דער קנעכט, וועלכען ויין הערר ווען ער
 43 קומט געפינט ער איהם טהוענדיג אזוי. אין אמת'ען זאג איך
 44 אייך: דאס ער וועט איהם שטעלען איבער ויין גאנצען פארמעגען.
 45 ווען דער קנעכט אבער וועט ביי זיך טראכטען: מיין הערר
 וועט פערזאמען זיך צו קומען, און וועט אנהויבען צו שלאגען
 46 דיא דינער, און דיא דינסטען, עסען און טרינקען און בעוויפען
 זיך. אזוי וועט קומען דער הערר פאן דעם קנעכט אין איין
 טאג, אין וועלכען ער האט ניט געווארט, און איין איין שעה, אין
 וועלכער ער האט ניט געטראכט, און וועט איהם צוהאקען, און
 47 וועט איהם געבען איין טייל מיט דיא אונגלייביגע. דער עבד,
 וועלכער האט געוואוסט דעם ווילען פאן ויין העררן, און האט
 ניט אנגעברייט, און האט ניט געטאן וויא ויין ווילען, דער וועט
 48 פיל געשלאגען ווערען. און דער וועלכער האט ניט געוואוסט,
 און האט געטאן דאס וואס עס איז ווערט שלעג, דער וועט
 ווייניגער געשלאגען ווערען. און פאן יעדען וועמען עס איז פיל
 געגעבען געווארען, וועט מען פיל פאדערען; און וועמען עס איז
 פיל געטרויט געווארען, פאן דעם פערלאנגט מען פיל.
 49 איין פייער בין איך געקומען צו ווארפען אויף דער ערד, און
 50 וויא וויל איך דאס עס זאל זיך שוין אנצינדען. איך האב איין
 טבילה צו טובלען זיך, און וויא געדריקט בין איך ביי דאס וועט
 51 זיך ענדיגען. דענקט איהר, דאס איך בין געקומען געבען שלום
 52 אויף דער ערד, ניין זאג איך אייך, נור מחלוקת. דען פאן נון
 אן וועלען פינף אין איין הויז זיך צושיידען, דריי געגען צוויי, און
 53 צוויי געגען דריי. איין פאטער וועט זיין געגען דעם זאהן, און
 איין זאהן געגען דעם פאטער, איין מוטער געגען איהר טאכטער,
 און דיא טאכטער געגען איהר מוטער, דיא שוויגער געגען דער
 54 שווגר, און דיא שווגר געגען דער שוויגער. ער האט אויך
 געזאגט צו דעם פאלק: ווען איהר זעהט איין וואלקען געהט
 אויף פאן מעריב זייט, זאגט איהר באלד: עס וועט זיין רעגען,
 55 און אזוי איז עס. און ווען עס האט געבלאזען איין דרום ווינד,
 56 זאגט איהר: עס וועט זיין היצען, און אזוי איז עס. חנפים, דיא
 געשטאלט פאן הימעל און ערד פארשטעהט איהר, וויא אזוי

57 קאנט איהר ניט אורטיילען דינע צייט? ווארום קאנט איהר פאן
58 ויך אליין ניט אורטיילען וואס עס איז רעכט? ווען דוא געהסט
מיט דיין געגנער צום ריכטער, אזוי וויך נאך אויפן וועג דיך פאן
איהם צו בעפרייען, טאמער וועט ער דיך שלעפען צום ריכטער,
און דער ריכטער וועט דיך איבער געבען צום דינער, און דער
דינער וועט דיך אריין ווארפען אין געפיינגענעם. איך זאג דיר:
59 דוא וועסט פאן דארטען ניט ארויס געהן ביז דוא וועסט בעצאלען
אפילו דיא לעצטע פרוטה.

יג אין דינער צייט ווענען אייניגע געקומען און האבען איהם
דערציילט ווענען דיא מענשען פאן גליל, וואס פילטום האט
2 אויסגעזישט וויער בלוט מיט וויערע קרבנות. און ישוע האט
זיי געזאגט: דענקט איהר, דאס דיא לייט פאן גליל ווענען
זינדיגער געווען פאן אלע גלילער, וואס זיי האבען דינעם געליטען.
3 ניין, איך זאג אייך: ווען איהר וועט ניט תשובה טאן, וועט איהר
4 אלע אויך פערלארען ווערען, אדער דענקט איהר, דאס דיא
אכצעהן מענשען, אויף וועלכע דער טורעם פאן שלח איז
אומגעפאלען, און האט זיי דערהארגט, ווענען שולדיגער פאן
5 אלעמען וואס וויינען אין ירושלים, ניין, איך זאג אייך: ווען
איהר וועט ניט תשובה טאן, וועט איהר אלע אויך פערלארען
6 ווערען. און האט געזאגט דעם משל: איינער האט געהאט
אין זיין וויינגארטען איין געפלאנצטען פייגענבוים, און איז געקומען
7 זוכען פרות אויף איהם, און האט ניט געפונען. און ער האט
געזאגט צו דעם וויינגערטנער, נון איך קום שוין דאס דריטע
יאהר זוכען פרות אויף דעם פייגענבוים, און געפין ניט, האק
8 איהם אויס; צו וואס פארנעמט ער דיא ערד אומזיסט? נור
ער האט איהם געזאגט איין ענטפער: הערר, לאז איהם נאך
דאס היינטיגען יאהר ביז איך וועל איהם ארומגראבען און ארום
9 לייגען מיט מיסט. טאמער וועט ער ברענגען פרות, ווען ניט
אזוי וועסט דוא איהם דעם קומענדיגען יאהר אויסהאקען.

10 ווען ער האט אין איין שול געלעהרענט אום שבת, איז דארטן
11 געווען איין פרוי, וואס זיא האט געהאט אכצען יאהר איין קראנקען
גייסט, זיא איז געווען איינגעבויגען און האט ויך ניט געקענט

12 אויסגלייכען. ישוע האט זיך געזעהען, האט ער זיך צוגערופען
 און איהר געזאגט: פרוי דא וועסט פריי ווערען פאן דיין קרענק.
 13 און האט ארויף געלייגט אויף איהר דא הענד, און זיך האט
 זיך באלד אויסגעגלייכט, און האט אנגעהויבען גאט צו לויבען.
 14 דעם עלסטען פאן דער שול האט דאס פערדראסען, דעריבער
 וואס ישוע האט געהיילט אים שבת, און האט געזאגט צו דעם
 עולם: עס זענען דא זעכס טעג וואס איין זיי מעג מען ארבייטען,
 15 איין דא טעג קומט און היילט זיך, נור ניט אום שבת. דער
 הערר האט איהם געזאגט איין ענטפער: חנה, בינדעט דען ניט
 יעדער פאן אייך אב זיין אקס, אדער זיין אייזעל, פאן שטאל
 16 אום שבת, און פיהרט זיי אנטרינקען? האט מען דען ניט
 בעדארפט בעפרייען, פאן דא קייטען אום שבת דיזע טאכטער
 פאן אברהם, וועלכע דער שטן האט זיך פערבונדען שוין אכצעהן
 17 יאהר? ווען ער האט דאס געזאגט, האבען אלע זיינע געגנער
 זיך געשעמט, און דער גאנצער עולם האט זיך געפרייט אויף
 18 אלע זיינע הערליכע מעשים. און ער האט געזאגט:
 צו וואס איז גלייך דאס מלכות השמים און צו וואס זאל
 19 איך דאס גלייכען? עס איז גלייך צו איין קערענדעל פאן
 זענעפט, וועלכעס איין מאן האט גענומען, און איין געזיט איין
 זיין גארטען, און עס איז אויסגעוואכסען, און עס איז געווארען
 20 איין גרויסער בוים, און דא פייגלען פאן הימעל האבען געסטען
 געמאכט אין זיינע צווייגען. נאך האט ער געזאגט: צו וואס
 21 זאל איך גלייכען דאס מלכות השמים? דאס איז גלייך צו
 זויערטייג, וואס איין פרוי האט גענומען, און האט דאס אריין
 געלייגט אין דריי מאס מעהל, ביז עס איז אין גאנצען געווערט
 22 געווארען. און ער איז געגאנגען פאן שטאט צו שטאט און פאן
 דארף צו דארף און געלעהרענט, און איז געגאנגען אויף דעם
 23 וועג קיין ירושלים. איינער האט איהם געפרעגט: הערר,
 24 זענען דא וואס רעטען זיך ווייניג? ער האט זיי געזאגט: בעמיהעט
 אייך, אריין צו געהען דורך דעם ענגען טויער, דען איך זאג אייך:
 25 פיל וועלען ווערן אריין געהן און וועלען ניט קענען. ווען דער
 בעל הבית וועט אויף שטעהן און וועט צו מאכען דא טהיר

דאמאלסט וועט איהר, וועלכע וועלען שטעהן אין דרויסען
 אנהויבען צו קלאפען אין דער טהיר, און זאגען: הערר! הערר!
 עפען אויף, נור ער וועט זאגען אייך איין ענטפער: איך ווייס
 26 אייך ניט פאן וואנען איהר ווייס. דאמאלסט וועט איהר אנהייבען
 צו זאגען: מיר האבען געגעסען און געטרונקען פאר דיר, און
 27 אויף אונזערע גאסען האסטו דא געלעהרענט. נור ער וועט
 זאגען: איך זאג אייך: איך ווייס אייך ניט פאן וואנען איהר זענט,
 28 אונזעך פאן מיר אלע וועלכע טהוען אינערעכט. דארטען וועט
 זיין איין געוויין און איין ציין קריצונג, ווען איהר וועט זעהן
 אברהם, יצחק, יעקב, און אלע נביאים אין דאס מלכות אלהים,
 29 און זיך ארויס געטריבען. און זיי וועלען קומען פאן מזרח און
 מערב, פאן צפון און דרום, און וועלען זיצען אין דאס מלכות
 30 אלהים. און נון, עס איז דא לעצטע, וועלכע וועלען זיין דיא
 ערשטע, און עס איז דא ערשטע, וועלכע וועלען זיין דיא לעצטע.
 31 אין דעם טאג זענען געקומען אייניגע פרושים, און האבען
 איהם געזאגט: געה ארויס, און געה אונזעך פאן דאנען, דען הורדוס
 32 וויל דיר הרגינען. און ער האט זיי געזאגט: געהט און זאגט
 דעם פוקס: נון, איך טרייב ארויס שדים, און טהו רפואות היינט
 33 און מארגען, און אין דעם דריטען בין איך ביין ציל. דאך היינט
 און מארגען און דעם ווייטערדיגען מוז איך געהן, ווייל עס איז
 ניט מיגלאך, דאס איין נביא זאל אויסער ירושלים אומקומען.
 34 ירושלים! ירושלים! וואס הרג'ט דיא נביאים און פארשטיינט,
 דיא וואס ווערען צו איהר געשיקט, וויפיל מאל האב איך געוואלט
 פערזאמלען דייןע קינדער, וויא איין הון פארזאמעלט איהרע
 הינדעלאך אונטער איהרע פליגלען און איהר האט ניט געוואלט.
 35 נון, אייער הויז ווערט אייך געלאזט וויסט, און איך זאג אייך:
 איהר וועט מיך ניט זעהען ביז דיא צייט וועט קומען, ווען איהר
 וועט זאגען, ברוך הבא בשם יהוה.

יד עס איז געווען אום שבת, ווען ער איז געקומען אין איין הויז
 פאן איינעם פאן דיא עלסטע פאן דיא פרושים צו עסען ביי
 2 איהם ברויט, האבען זיי איהם נאך געלויפערט. און נון, איז פאר
 איהם געקומען איין מאן, וואס ער האט געהאט איין וואסער

- געשווילאכץ. און ישוע האט גערעט צו דיא לומדים און פרושים,
 און געזאגט: מעג מען היילען אום שבת, אדער ניט? זיי האבען
 געשוויגן: און ער האט זיך צו גערירט און האט איהם אום
 געהיילט, און האט איהם אפגעלאזען. און ער האט זיי געזאגט:
 ווער פאן אייך, ווען זיין אייזעל, אדער אקס, פאלט אריין אין איין
 ברוגען נעמט מען איהם ניט פאלד ארום אום שבת? און זיי
 האבען איהם קיין ווארט ניט געקאנט דארויף ענטפערען.
 ער האט געגעבען איין משל צו דיא איינגעלאדענע, ווען ער האט
 געזעהען, וויא זיי האבען זיך פארנומען דעם אויבערזאן, און האט
 זיי געזאגט: ווען איין מאן לאדעט זיך איין אויף איין חתונה,
 זען זיך ניט אויבערזאן, טאמער האט מען איינגעלאדען איין
 מעהר בפרודען מאן פאן דיר. און עס וועט קומען דער, וואס
 האט זיך און איהם, איינגעלאדען, און וועט דיר זאגען: טרעט
 אב דעם ארט פאר דעם, און דאמאלסט וועסט דוא מיט שאנדע
 מווען פארנעמען דעם לעצטען ארט. אבער ווען דוא וועסט זיין
 איינגעלאדען, ווען דוא קומסט זען זיך אויף דעם לעצטען ארט,
 כדי דער, וואס האט זיך איינגעלאדען, זאל צו קומען און זאגען:
 פריינד, זען זיך איבער העכער, דאמאלסט וועט דיר איין פבוד
 זיין פאר דיא וואס זיצען מיט דיר. דען יעדער, וואס ער מאכט
 זיך אליין הויך, וועט נידעריג ווערען, אבער דער וואס מאכט
 זיך נידעריג דערהויכט זיך. און אויך צו דעם וואס האט
 איהם איינגעלאדען האט ער געזאגט: ווען דוא מאכסט איין
 מיטאג, אדער איין אנוענד מאלצייט רוף ניט דיינע פריינד,
 דיינע ברידער, דיינע קרובים, דיינע רייכע שכנים, טאמער
 וועלען זיי זיך אויך רופען, וועסט דוא האבען זיין בעצאלונג.
 נור ווען דוא מאכסט איין סעודה רוף ארעמע לייט, קרייפפלעדיגע,
 הינקענדיגע און בלינדע. און דוא וועסט גליקליך זיין וואס זיי
 האבען דיר ניט צו באצאהלען, דען עס וועט דיר באצאלט
 ווערען ווען דיא צדיקים וועלען אויפשטעהן. ווען איינער
 פאן דיא וואס זענען גענעסען מיט איהם, האט דאס געהערט,
 האט ער געזאגט: זעליג איז דער, ווער עס עסט אין מלכות
 אלהים. און ער האט איהם געזאגט: איין מאן האט געמאכט

- 17 איין גרויסען אווענד מאלצייט, און האט פיל איינגעלאדען. און
ווען עס איז געקומען דיא צייט פאן דעם אווענד, האט ער געשיקט
וויין קנעכט צו זאגען צו דיא איינגעלאדענע, געהט, דען אלעס
18 איז שוין פארטיג. און אלע האבען אנגעהויבען מיט איין מאל
זיך אב צו בעטען: דער ערשטער האט איהם געזאגט: איך
האב געקויפט ערד, און איך דארף עס געהן באזעהען. איך בעט
19 דיך ווי מיר מוחל. דער אנדערער האט געזאגט: איך האב
געקויפט פינף יאך אקסען, און איך געה ווי פרוכען. איך בעט
20 דיך, ווי מיר מוחל. דער דריטער האט געזאגט: איך האב איין
ווייב גענומען. קאן איך דעריבער ניט קומען. און דער קנעכט
21 האט זיך אומגעקעהרט און האט דאס דערציילט וויין העררן.
דאמאלסט איז דער בעל הבית אין כעס געווארען און געזאגט
צו וויין קנעכט: געה געשווינד אויף דיא שטראסען, און גאסען
פאן דער שטאדט און ברענג אהער ארעמע לייט, קריפפעלדיגע
22 הינקענדיגע, און בלינדע. און דער קנעכט האט געזאגט: הערר!
איך האב געטאן וויא דוא האסט מיר אנגעזאגט, און עס איז נאך
23 ארט געבליבען. דער הערר האט געזאגט צו דעם קנעכט: געה
אויף דיא וועגען און ביי דיא צויםען און נויט דאס מען זאל
24 קומען, כדי דאס הויז זאל פול ווערען. און איך זאג אייך:
קיינער פאן דיא איינגעלאדענע וועט ניט פערזוכען פאן מיין
25 אווענד מאלצייט. פיל פאלק ווענען מיט איהם געגאנגען,
26 און ער האט זיך אומגעקעהרט און ווי געזאגט: ווער עס קומט
צו מיר, און האט ניט פיינד וויין פאטער, וויין מוטער, וויין פרוי
און קינדער, דיא ברידער, דיא שוועסטער, און אפילו וויין
27 אייגענעם לעבען, קאן ניט וויין מיין תלמיד. און ווער עס טראגט
ניט וויין קרייץ (צלב) און געהט מיר נאך, דער קאן ניט וויין
28 מיין תלמיד. דען ווער פאן אייך וואס וויל בויען איין טורעם
זעצט זיך ניט צום ערשטען אנדער, אויסצורעכענען דיא הוצאות,
29 אויב ער האט מיט וואס אויס צו פיהרען. כדי ווען ער וועט
לייגען דעם פונדאמענט, און וועט ניט האבען מיט וואס צו
30 פאלענדען, זאלען אלע וואס זעהען איהם ניט אויסלאכען. און
זאגען: דער מאן האט אנגעהויבען צו בויען, און האט ניט געקענט

אויספיהרען? אדער וואס פאר איין מלך, וועלכער שטעהט
 31 אויף, צו געהן מלחמה האלטען מיט איין אנדערען מלך, ועצט
 ויך ניט צום ערשטען אנדער און פערסט ויך ניט, אויב ער
 וועט קענען מיט צעהן טויזענט אנמקענען דעם, וועלכער געהט
 32 אויף איהם מיט צוואנציג טויזענט געהן? ווען ניט, ווען יענער
 איז נאך ווייט, שיקט ער צו איהם שלוחים צו בעטען שלום.
 33 אזוי איז יעדער פאן אייך, ווער עס בעפרייט ויך ניט פאן ויין
 34 גאנצען פארמעגען, דער קאן מיין תלמיד ניט ויין. ואלץ
 איז איין גוטע זאך, נור ווען ואלץ פערליהרט איהר קראפט,
 מיט וואס קאן מען עס פארריכטען? זיא טויג שוין ניט, ניט
 35 אויף לאנד, ניט אויף מיסט, מען ווארפט עס ארויס, ווער עס
 האט אויערען צו הערען לאז הערען.

ווען אלע מוכסים (מס נעמער) און וינדער האבען ויך טו
 גענעהענט צו איהם זיי ואלען איהם הערען. זיינען דיא פרושים
 2 און סופרים אונצופרידען געווארען און געזאגט: דער נעמט אן
 וינדער און עסט מיט זיי. און ער האט זיי געזאגט דעם
 3 משל: ווער פאן אייך וואס האט הוינדערט שאף, און עס איז
 איהם פערלארען געגאנגען איינע פאן זיי, לאזט ניט אוועק דיא
 4 ניין און גיינציג אין דער מדבר, און געהט זוכען דיא פערפאלענע
 5 ביז ער געפינט איהר. און ווען ער געפינט זיא נעמט ער זיא
 6 אויף זיינע אקסעלן מיט פרייד. און ווען ער קומט אהיים,
 רופט ער צוזאמען דיא פריינד און שכנים און זאגט זיי, פרייעט
 7 אייך מיט מיר, איך האב געפונען מיין פערלארענען שאף. איך
 זאג אייך: דאס אזוי וועט זיין אויף דעם הימל מעהר שמחה
 איבער איין וינדער, וואס האט תשובה געטאן, וויא איבער ניין
 8 און גיינציג צדיקים, וואס דארפען ניט תשובה טאן. אדער
 איין פרוי וואס האט צעהן דרבמון (מטבעות) און פארלירט
 איינעם, צינדעט ניט אן קיין ליכט, און קעהרט אויס דיא שטוב
 9 און זוכט גוט ביז זיא געפינט איהם. און ווען זיא געפינט איהם,
 רופט זיא צוזאמען דיא פריינד און שכנים, און זאגט: פרייעט
 אייך מיט מיר, איך האב געפונען מיין פערלארענעם דרבמון.
 10 אזוי, זאג איך אייך: איז איין שמחה צווישען דיא מלאכים פאן

- 11 גאטט אויך אויף איין וינדער וואס טהוט תשובה. ער האט
 12 נאך געזאגט: איין מאן האט געהאט צוויי זאהנע. און דער
 אינגסטער פאן זיי האט געזאגט דעם פאטער: מיין פאטער! גיב
 דעם חלק פארמעגען, וואס קומט מיר, און ער האט זיי צו
 13 טיילט דאס פארמעגען. אין איין צייט ארום, האט דער אינגערער
 זאהן צו נויף גענומען אלדינג, און איז אוועקגעגאנגען אין איין
 ווייטעס לאנד, און האט דארטען אויסגעבראכט זיין פארמעגען.
 14 אין איין צולאזענעם לעבען, ווען ער האט אלעס פארלעבט,
 איז אין דעם לאנד געווארען איין גרויסער הונגער, און ער האט
 15 אנגעהויבען צו האפען נויט. און ער איז געגאנגען און האט זיך
 אנגעהאנגען אן איינעם פאן דיא לייט פאן דער מדינה, און דער
 16 האט איהם געשיקט אויף דעם פעלד חורים פיטערן. און ער
 איז גערען געווען ער זאל זיין בויך אנלייגען מיט דיא שאלאכץ
 פאן באקסהארען, וואס דיא חורים עסען, און קיינער האט איהם
 17 ניט געגעבען. ווען ער האט זיך בעדאכט, האט ער געזאגט:
 וויפיל געדונגענע לייט האפען ביי מיין פאטער ברויט גענוג,
 18 און איך קום אום פאר הונגער, איך וועל אויף שטעהן, און
 וועל געהן צו מיין פאטער, און וועל זאגען: מיין פאטער! איך
 19 האב געזינדיגט אנטהענגען דעם הימעל און דיר. און איך בין
 ניט מעהר ווערט זיך צורופען דיין זאהן, מאך מיך וויא איינעם
 20 פאן דייע געדונגענע. ער איז אויף געשטאנען, און איז געגאנגען
 צו זיין פאטער, און ווען ער איז נאך ווייט געווען, האט איהם
 זיין פאטער דערזעהען, און ער האט רחמנות בעקומען, און איז
 געלאפען, און איז איהם אויפגען האלד געפאלען און האט איהם
 21 געקוסט. און דער זאהן האט איהם געזאגט: מיין פאטער! איך
 האב געזינדיגט צו דעם הימעל, און פאר דיר, און איך בין ניט
 22 מעהר ווערט זיך אנצורופען דיין זאהן. דער פאטער האט געזאגט
 צו זיינע קנעכט: בריינגט דעם בעסטען קלייד און קליידעט
 איהם אן, און גיט איהם איין רינג אויף זיין האנד, און שיד אויף
 23 זיינע פיס. און בריינגט איין פעטעס קאלב און קוילעט,
 24 לאזען מיר עסען און זיך משמח זיין. דען דינער זאהן איז טויט
 געווען, און איז לעבענדיג געווארען, פארלארען און איז געפונען

25 געווארען. און האבען זיך אנגעהויבען משמח צו זיין. דער
 עלטערער זאהן איז געווען אויף דעם פעלד: און ווען ער איז
 געקומען און האט זיך גענעהענט צום הויז, האט ער דערהערט
 26 געזאגט און שפילען. און ער האט צוגערופען איינעם פאן דיא
 קנעכט און געפרעגט: וואס דאס בעדייטעט? ער האט איהם
 27 געזאגט דיין ברודער איז געקומען, און דיין פאטער האט געקוילעט
 28 איין פעטעס קאלב, ווייל ער איז געקומען געזונד. ער איז ביין
 געווארען, און האט ניט געוואלט אין שטוב אריין געהן, זיין פאטער
 29 איז ארויסגעגאנגען, און האט איהם געבעטען. ער האט
 געענטפערט און געזאגט: נון, איך בין דיר שוין אזוי פיל יאהרען
 און האב קיין מאל ניט איבערגעטרעטען דיין געבאט, און דוא
 האסט מיר קיין מאל ניט געגעבען אפילו איין ציגעלע איך זאל
 30 מיך פרייען מיט מיינע פריינד. און דווער זאהן דייער, וואס
 ער האט אויסגעבראכט זיין פארמעגען מיט זונות, איז געקומען
 31 האסט דוא פאר איהם געקוילעט איין פעטעס קאלב. ער אבער
 האט איהם געזאגט: מיין זאהן! דוא ביסט תמיד מיט מיר, און
 32 אלץ וואס איז מיינע איז דייענע, פרייען זיך אוי משמח זיין, דארף
 מען דעריבער, דאס דווער ברודער דייער איז טויט געווען, און
 איז לעבענדיג געווארען, פערלארען און איז געפונען געווארען.
 ער האט אויך געזאגט צו זיינע תלמידים: עס איז געווען איין מו
 רייכער מאן, אוי האט געהאט איין הויזהאלטער אויף זיין הויז,
 וועלכען מען האט בארעט, דאס ער בריינגט אויס זיין פארמעגען.
 2 און ער האט איהם גערופען און געזאגט: וואס איז דאס, וואס
 איך האב אויף דיר געהערט? גיב אב רעכענונג פאן דיין
 געשעפט פיהרען, דען דוא קאנסט שוין מעהר ניט פיהרען דאס
 3 געשעפט. דער הויזהאלטער האט ביי זיך געזאגט: וואס וועל
 איך טאן ווען מיין הערר וועט ביי מיר צו נעמען דיא שטעלע
 4 גראבען קאן איך ניט, בעטלען שעס איך מיך? איך ווייס וואס
 צו טאן, דאס מען זאל מיך אויף נעמען אין הייזער, ווען איך
 5 וועל אפגעזאגט ווערען פאן דער שטעלע. און האט גערופען
 דיא בעלי חובות פאן זיין העררן יעדען באזונדער, און האט
 געזאגט דעם ערשטען וויפיל ביסט דוא שולדיג מיין העררן?

- 6 ער זאגט: הונדערט מאס אייל. און ער זאגט איהם: נעם דיין דאקומענט און גען ויך גיך אנדער, און שרייב אן פונפציג.
- 7 נאך דעם האט ער געזאגט דעם אנדערען: און דוא וויפיל ביסט דוא שולדיג? ער האט געענטפערט: הונדערט מאס וויין. און
- 8 ער זאגט איהם נעם דיין דאקומענט, און שרייב אן אכציג. און דער הערר האט געלויבט דעם אונגערעכטען הויזהאלטער דאס
- 9 ער האט קלוג געטאן. דען דיא קינדער פאן דער וועלט זענען אין זייער דור קליינער פאן דיא קינדער פאן דעם ליכט. אויך איך זאג אייך: מאכט אייך פריינד מיט אייער אונגערעכטען
- 10 ממון, כדי ער זאל אייך אויף געהען אין דיא עוויגע ווייניגען. ווען ער וועט אויסגעהן. דער וואס ער איז געטריי אין ווייניג,
- 11 דער איז אויך געטריי אין פיל, און דער וואס איז ניט געטריי אין ווייניג, איז אויך ניט געטריי אין פיל. דעריבער ווען איהר
- 12 זענט ניט געטריי געווען אין דעם אומגערעכטען פארמעגען, ווער וועט אייך געטרויען אמת'ע. און ווען איהר זענט אין פערעמדע
- 13 ניט געטריי געווען, ווער וועט אייך אייערע געבען? עס איז נישט דא איין קנעכט, וואס ער זאל קענען צוויי העררן דינען, דען
- 14 אדער ער וועט איינעם פיינד האבען און דעם אנדערען ליבען, אדער ער וועט זיך אן איינעם האלטען, דעם אנדערען פארזאכטען, איהר קאנט ניט דינען גאט, און דעם ממון. דאס אלעס
- 15 האבען געהערט דיא פרושים, וואס זענען געווען ליבהאבערס פאן געלד, און האבען איהם אויסגעלאכט. ער האט זיי געזאגט:
- 16 איהר ווייזט זיך ארויס וויא צדיקים פאר לייטען, נור גאט ווייסט אייער הארץ, דען וואס איז ביי מענשען הויך איז פאר גאט איין גרויל. דיא תורה און נביאים זענען ביז יוחנן, פאן
- 17 יענער צייט אן ווערט דיא בשורה פאן מלכות אלהים געפרעדיגט און יעדער מענטש קומט אין איהם מיט שטורעם אריין. עס איז
- 18 אבער לייכטער הימעל און ערד זאלען אב פאלען, איידער איין שטריכעלע פאן דער תורה וועט פערלארען ווערען. יעדער ווער עס צו שיידעט זיך מיט זיין ווייב, און האט חתונה מיט
- 19 איין אנדערע, דער איז איין גוואף, און יעדער ווער עס האט חתונה מיט איין גרושה איז איין גוואף. עס איז געווען איין

רייכער מאן, ער פלעגט זיך קליידען מיט פורפער און ביסום,
 פרייען זיך אלע טאג אין תענוגים. און עס איז געווען אויך איין
 ארעמאן, מיט דעם נאמען אלעזר, וועלכער איז געלעגן ביים
 רייכענס טויער פול מיט געשווירען. ער האט גענארט זיך
 אנצוועטניגען פאן דיא ברעקלאך וואס פאלען אראב פאן דעם
 רייכענס טיש, און דיא הינט פלעגן אויך קומען און לעקען
 וויינע געשווירען. דער ארעמאן איז געשטארבען, און דיא מלאכים
 האבען איהם אוועק געטראגען אין אברהם'ס שוים, דער רייכער
 איז אויך אוועק געשטארבען און מען האט איהם בעגראבען.
 און ווען ער איז געווען געפלאגט אין דער האללע, האט ער
 אויף געהויבען וויינע אייגען און האט פאן ווייטענס דערוועהן
 אברהם'ן און אלעזר'ן אין ויין שוים. און ער האט געשריגען
 מיט איין הויכען קול און געזאגט: מיין פאטער אברהם! האב
 רחמנות אויף מיר, און שיק אלעזר'ן דאס ער זאל איין טונקען
 ויין שפיץ פינגער אין וואסער, כדי ער זאל אבקילען מיין צונג,
 דען איך פלאג מיר אין דיזען פלאם, און אברהם זאגט, קינד,
 געדענק, דאס דוא האסט שוין מקבל געווען דיין גוטעס אין דיין
 לעבען, און אלעזר דאס שלעכטס, יעצט האט ער נחמה און
 דוא צער. אויסער דעם, ליגט צווישען אייך און אויגן איין גרויסע
 טיפענעס דאס דיא וואס ווילען אריבער געהן פאן דאנען צו
 אייך, זאלען ניט קענען, אויך פאן דארטען צו אויגן זאל מען ניט
 אריבער געהן. און ער זאגט: ווען אזוי מיין פאטער, שיק איהם
 אהיים צו מיין פאטער. דען איך האב פינף ברודער, לאז ער
 ווי באשווערען, כדי ווי זאלען אויך ניט קומען אין דיזען ארט
 פאן פלאג. אברהם זאגט איהם: ווי האבען משה'ן און דיא
 נביאים לאזען ווי, ווי הערען. און ער זאגט: גיין מיין פאטער
 אברהם, נור ווען איינער פאן דיא טויטע זאל צו ווי קומען
 וואלטען ווי תשובה טאן, און ער זאגט איהם: ווען ווי הערען
 ניט משה'ן און דיא נביאים, אזוי ווען עס וועט אויך איינער פאן
 דיא טויטע אויף שמעהן וועלען ווי ניט גלויבען.
 און ער האט געזאגט צו וויינע תלמידים: עס איז ניט מיגלאך יז
 דאס עס זאלען ניט קומען שטרויכלונגען, נור וועה איז דעם

- 2 מאן, דורך וועלכען ווי קומען. עס וואלט פאר איהם בעסער
געווען מען זאל איהם אויפהיינגען אויפ'ען האלז איין מיל שטיין
און ווארפען איהם אין ים, איידער ער זאל שטרויכלען איינעם
3 פֿאן דיזע קליינע. גיט אכטונג אויף אייך: ווען דיין ברודער
זינדיגט געגען דיר שריי אויף איהם אן, און אויב ער האט
4 חרטה ווי איהם מוחל. און ווען ער זינדיגט ויבען מאל אין טאג
געגען דיר און ויבען מאל אין טאג ווענדעט ער זיך צו דיר און
5 זאגט: איך האב חרטה, ווי איהם מוחל. און דיא אפאסטעל
6 האפען צום העררן געזאגט: גיב אונז מעהר אמונה. דער הערר
האט געזאגט: ווען איהר זאלט האבען אמונה, וויא איין קערענדעל
פֿאן זענעפט און זאלט זאגען דינען פייגענבוים, ווער אויס-
געווארצעלט און פלאנק זיך איין אין ים, אזוי וואלט ער אייך
7 צוגעהערט. ווער פֿאן אייך ווען ער האט איין קנעכט, וואס ער
אקערט, אדער ער פיטערט, און ער קומט אהיים פֿאן פעלד,
8 זאגט איהם קום גיכער, זען זיך צום טיש? נור זאגט ער איהם
דען גיט: מאך מיר פארטיג דעם אווענד מאלצייט, און גארטעל
זיך אונטער, און באדין מיר ביז איך וועל אפֿעסען און טרינקען,
9 און נאך דעם עס און טרינק הוא אליין. וועט ער דען דאנקען
דעם קנעכט פאר דעם, וואס ער האט געטאן וויין באפעהל?
10 איך זיינק זיין. אזוי איהר אויך, ווען איהר האט אלץ געטאן,
וואס מען האט אייך באפוילען אזוי זאגט: מיר זענען אונגלייכע
קנעכט, דען מיר האבען געטאן דאס, וואס מיר זענען מחויב
11 געווען צו טאן. ווען ער איז געגאנגען קיין ירושלים איז ער
12 דורך געגאנגען דורך שומרון און גליל. און ווען ער איז אריין
געגאנגען אין איין דארף, האבען איהם באגעגענט צעהן קרעציגע
מענשען, וועלכע האבען זיך אפגעשטעלט פֿאן דער ווייטענס.
13 און מיט איין הויכען קול האבען זיי געזאגט: לעהרער! ישוע!
14 דערבארעם זיך איבער אונז. ווען ער האט זיי דערזעהען, האט
ער זיי געזאגט: געהט ווייזט אייך צו דיא כהנים, און ווען זיי
15 זענען געגאנגען זענען זיי ריין געווארען. איינער פֿאן זיי, ווען ער
האט געזעהן, דאס ער איז אויסגעהיילט געווארען, האט זיך
16 אומגעקעהרט און מיט איין הויכען קול געלויבט גאט. און איז

אנדער געפאלען צו וויינע פיס, און האט איהם געדאנקט, און
 ער איז געווען איין שומרוני. ישוע האט זיך אָנגערופען און
 געזאגט: וענען דען ניט צעהן ריין געווארען, וואו וענען דיא גיין?
 וויא אזוי האבען זיי זיך ניט אומגעקעהרט צו געבען איין לויב
 צו גאט, אויסער דעם איין פֿרעמדען. און ער האט איהם
 געזאגט: שטעה אויף געה, דיין אמונה האט דיר מציל געווען.
 ווען דיא פֿרושים האבען איהם געפרעגט, ווען וועט קומען
 דאס מלכות האללים, האט ער זיי געענטפערט: דאס מלכות
 אלהים וועט ניט קומען, דאס מען זאל עס מיט דיא אויגען
 זעהען. מען וועט ניט זאגען: זעה, דא איז דאס, אדער זעה,
 דארטן, דען זעה, דאס מלכות אלהים איז אינעווייניג אין אייך.
 און ער האט געזאגט צו דיא תלמידים: עס וועלען קומען
 טעג, ווען איהר וועט באגערען זעהען איין טאג פֿאן דיא טעג
 פֿאן דעם בן אדם, און איהר וועט ניט זעהען. און מען וועט
 אייך זאגען: זעה, דא, אדער זעה, דארטען, געהט ניט ארויס,
 און געהט ניט נאך. דען אזוי וויא איין בלייז, וואס בלייזט זיין
 שטראהל פֿאן איין געגענד פֿאן הימעל אין דעם אנדערען, אזוי
 וועט זיין דער בן האדם אין זיין טאג. נור פֿריהער דארף ער
 פֿיל ליידען און פֿארנוארפען ווערען פֿאן דווען דור, און אזוי
 וויא עס איז געווען אין נח'ס טעג, אזוי וועט זיין אין דיא טעג
 פֿאן דעם בן האדם. זיי האבען געענטעט, געטרונקען, גענומען
 ווייבער, און מאנען, ביז דעם טאג ווען נח איז אריין געגאנגען
 אין דער תבה, און דער מבול איז געקומען, און האט אלעמען
 אומגעבראכט. און אזוי אויך וויא עס איז געווען אין לוט'ס טעג:
 זיי האבען געענטעט, געטרונקען, געקויפט, פֿארקויפט, געפלאנצט
 און געבויט. נור אין דעם טאג, אין וועלכעם לוט איז ארויס
 געגאנגען פֿאן סדום, האט עס גערעגענט פֿאן דעם הימעל פייער
 און שוועפעל, און האט אלעמען אומגעבראכט. אזוי וועט אויך
 זיין אין יענעם טאג, ווען דער בן האדם וועט אנפֿלעקט ווערען.
 אין יענעם טאג ווער עס וועט זיין אויף דעם דאך, און וויינע
 פֿלים אין הויז, יענער זאל ניט אראפ געהן געמען זיי, און ווער
 עס וועט זיין אויף דעם פֿעלד זאל זיך אויך ניט צוריק אומקעהרען.

געדענקט אן לומ'ס ווייב. ווער עס זוכט ויין לעפען צו געווינען. 32
 יענער וועט איהם פערלירען. און ווער עס וועט איהם פארלירען 33
 יענער וועט איהם לעפענדיג מאכען. איך זאג אייך: אין יענער 34
 נאכט וועלען צוויי אין איין בעט ליגען איינער וועט אנגענומען
 ווערען. און דער אנדערער וועט פארלאזען ווערען. צוויי וועלען 35
 מאהלען צוזאמען. איינע וועט אנגענומען ווערען. און דיא אנדערע
 וועט פערלאזען ווערען. צוויי וועלען ויין אויף דעם פעלד. 36
 איינער וועט אנגענומען ווערען. און דער אנדערער וועט פארלאזען
 ווערען. ווי האבען זיך אפגערופען. און געזאגט: וואו הערר? 37
 ער האט ווי געזאגט: וואו עס איז דיא נבלה דארטען זאמלען
 זיך דיא אדלער.

יח און אויך איין משל האט ער ווי געזאגט: דאס מען דארף 1
 תמיד מתפלל ויין און ניט מיד ווערען. ער האט געזאגט: אין 2
 איין שטאדט איז געוועזען איין ריכטער. וועלכער האט ניט מורא
 געהאט פאר גאט, און קיין מענשען ניט געאכטעט. אין דער 3
 שטאדט איז געווען איין אלמנה. און זיא איז צו איהם געקומען 4
 און געזאגט פערשאף מיר רעכט געגען מיין געגנער. נור ער
 האט איין לאנגע צייט ניט געוואלט: נאך דעם אבער האט ער 5
 ביי זיך געזאגט: הנם איר האב פאר גאט קיין מורא ניט. און
 קיין מענשען אכטע איך ניט. נור אזוי וויא דיא אלמנה גיט מיר 6
 קיין רוהע ניט. וועל איך איהר איהר רעכט פערשאפען. כדי
 זיא זאל מעהר ניט קומען דערעסען מיר. און דער הערר האט 7
 געזאגט: איהר הערט וואס דער אינגערעכטער ריכטער זאגט.
 וועט גאט ניט רעכט פערשאפען פאר ויין אויס דערנוויילטע. 8
 וואס שרייען צוא איהם טאג און נאכט. הנם ער האלט זיך איין
 אזוי לאנג. איך זאג אייך: ער וועט זייער רעכט פערשאפען 9
 אין קורצען. אבער וועט דער בן האדם ווען ער וועט קומען
 געפינען אמונה אויף דער ערד? אויך האט ער געזאגט צו 10
 אייניגע. וועלכע זענען ביי זיך זיכער. דאס ווי זענען צדיקים. און
 אנדערע פאראכטען. דעם משל. צוויי מענשען זענען ארויף 11
 געגאנגען אין בית המקדש מתפלל ויין: איינער איז געווען איין
 פרוש. דער אנדערער איין מוכס (מס נעמער). דער פרוש

האט זיך אנדער געשטעלט, און האט אין זיך אזוי מתפלל
געווען: גאטט איך דאנק דיר, וואס איך בין נישט וויא אנדערע
לייט, גולנים, אונגערעכטע נואפים, אדער וויא דער מוכס. איך
12 פאסט צוויי מאל אין דער וואך, איך גיב מעשר פאן אלץ וואס
איך פארדין. דער מוכס אבער איז געשטאנען פאן ווייטען, און
13 ער האט נישט געוואלט אפילו דיא אויגען אויפהויבען צום הימל,
נור ער האט זיך געקלאפט אין הארצען, אין געזאגט, גאטט!
14 ערבארעם דיך אויף מיר ונדער! איך זאג אייך: דאס דיזער
איז ארויסגעגאנגען אהיים גערעכטפארטיגער, וויא יענער, דען
יעדער, וואס מאכט זיך אליין הויך, דער וועט דערנידעריגט
ווערען, און דער וואס מאכט זיך נידעריג, וועט דערהויכט ווערען.
15 מען האט איהם אויך געבראכט קליינע קינדער, כדי ער
זאל זיך צו זיי צוריהרען: דיא תלמידים האבען עס דערוועהן,
16 האבען זיי אויף זיי אנגעשריגען. נור ישוע האט זיי צוגערופען
און געזאגט: לאזט דיא קינדער צו מיר קומען, און פארנוערט
17 זיי נישט, דען אזעלכע זענען גאטטעס קעניגרייך. אין אמתען זאג
איך אייך: ווער עס נעמט נישט דאס מלכות האלהים וויא איין
18 קליין קינד, דער קומט דארינען נישט אריין. און איין עלסטער
האט איהם געפרעגט: גוטער לעהרער, וואס זאל איך טאן דאס
19 איך זאל ירשינען דאס עוויגע לעבען? ישוע האט איהם געזאגט:
ווארום רופסט דוא מיך גוטער? קיינער איז נישט גוט, אויסער
20 נור איינער, גאטט. דוא ווייסט דיא מצות: לא תנאף, לא
תרצח, לא תגנב, לא תענה ברעך עד שקר, כבוד את אביך
ואת אמך, (דוא זאלסט נישט מנאף זיין, זאלסט נישט טויטען,
זאלסט נישט גנבנען, דוא זאלסט אויף דיין חבר קיין פאלשע
21 עדות זאגען, עהרע דיין פאטער און מוטער). און ער האט
געזאגט: דאס אלעס האב איך מקיים געווען פאן מיין קינדהייט
22 אן. ווען ישוע האט דאס געהערט, האט ער איהם געזאגט:
נאך איין זאך פעלט דיר: אלץ וואס דוא האסט פארקויף, און
צוגיב ארעמע און דוא וועסט האבען איין אוצר אין הימל, און
23 קום געה מיר נאך. און ער ווען ער האט דאס געהערט איז
24 ער טרויעריג געווארען, מחמת ער איז זייער רייך געווען. ישוע

הָאָם גַּעְזַעְהֶען דָּאָס ער איז טרויעריג געווארען האט ער געזאגט:
וויא שווער איז פאר דיא וואס האבען עשירות אריין צו קומען
25 אין דעם מלכות האלהים. דען עס איז לייכטער פאר איין
קאמעל דורך צו געהען דורך איין לאך פאן איין נאדעל איידער
פאר איין רייכען אריין צו קומען אין דעם מלכות האלהים.
26 דיא וואס האבען דאס געהערט האבען געזאגט: ווער קאן זיך
27 דען רעמען. און ער האט געזאגט: דאס וואס מענשען איז
28 אונמיגלאך איז גאט מיגלאך. און פטר האט געזאגט: נו, מיר
האבען אלעס אוועק געלאזען און מיר זענען דיר נאך
29 געגאנגען. ער האט זיי געזאגט: אין אמת'ען זאג איך אייך: עס
איז ניט דא קיין מאן, וועלכער האט אוועק געלאזען איין הויז,
אדער עלטערן, אדער ברידער, אדער שוועסטער, אדער איין
30 ווייב, אדער קינדער פאן ווענען דאס מלכות אלהים. דאס ער
זאל ניט באקומען פיל מעהרער, אין דיווער צייט און אויף יענער
31 וועלט, עוויגעס לעבען. און ער האט גענומען דיא צוועלף און
האט זיי געזאגט: נו, מיר געהען ארויף קיין ירושלים, און עס
וועט זיך דערפילען אלעס וואס עס איז געשריבען געווארען
32 דורך דיא נביאים ווענען דעם בן האדם. דען מען וועט איהם
איבערענטפערען צו דיא גוים, און מען וועט איבער איהם
שפאטען, און מען וועט איהם זידלען, און מען וועט אויף איהם
33 שפייען. און זיי וועלען איהם שלאגען מיט ריטער, און וועלען
איהם טויטען און אויף דעם דריטען טאג וועט ער אויף שטעהן.
34 און זיי האבען פאן דעם גאר ניט פארשטאנען, און דיווע ווערטער
זענען פאן זיי געווען פארבארגען, און זיי האבען ניט געוואוסט
35 וואס עס איז גערעט געווארען. ווען ער איז געקומען נאכהענט
פאן יריחו איז איין בלינדער געזעסען ביים וועג און געבעטעלט.
36 און ווען ער האט געהערט דעם קול פאן דעם פאלק וואס איז
פארביי איהם געגאנגען, האט ער געפרעגט: וואס איז דאס?
37 מען האט איהם געזאגט: דאס ישוע הנצרי געהט: און ער האט
38 געשריגען און געזאגט: ישוע בן דוד! דערבארעם דרך איבער
39 מיך. דיא וואס זענען פאראויס געגאנגען האבען אויף איהם
אנגעשריגען ער זאל שווייגען, נור ער האט נאך מעהר געשריגען,

בן דוד! דערבארעם דין איבער מיר. ישוע האט זיך
 אָנגעשטעלט, באפוילען מען זאל איהם בריינגען צו זיך, און
 ווען יענער איז צו איהם צו געגאנגען האט ער איהם געפרעגט:
 וואס ווילסטו דא פאן מיר? ער האט געזאגט: הערר! דאס איך
 זאל זעהען. ישוע האט איהם געזאגט: זעה! דיין אמונה האט
 דיר געהאלפן. און ער איז באלד זעהענדיג געווארען, און איז
 איהם נאך געגאנגען, און געלויבט גאט, און דאס גאנצע פאלק
 האט דאס געזעהען און גאט געלויבט.

און ישוע איז אריין געקומען, און איז דורך געגאנגען יריחו. יט
 און נון, איין מאן וואס מען האט גערופען זבי ער איז געווען איין
 עלסטער פאן דיא מוכסים און איין רייכער. ער האט געזוכט
 צו זעהען ישוע, ווער ער איז; נור ער האט נישט געקאנט איבער
 דעם פאלק. ווייל ער איז געווען קליין פאן וואוקס. און ער איז
 געלאפען פארויס, און איז ארויף געקראכען אויף איין פייגענבוים,
 כדי ער זאל איהם זעהען; ווייל דארט האט ער באדארפט
 פארביי געהן. ווען ישוע איז געקומען צו דעם ארט, האט ער
 ארויפגעקוקט און האט איהם דערוועהן, און ער האט איהם
 געזאגט: זבי! געה ניד אראפ, דען היינט דארף איך אין דיין
 הויז רוהען. און ער איז געשווינד אראפ געגאנגען, און האט
 איהם מקבל געווען מיט שמחה. און אלע וועלכע האבען דאס
 געזעהען, האבען אנגעהויבען אונצופרידען צו ווערען, און האבען
 געזאגט: ער איז אריין געגאנגען צו איין זינדיגען מענשען אין הויז.
 און זבי איז אויף געשטאנען און האט געזאגט צום העררן: הערר,
 דיא העלפט פאן מיין פארמעגען גיב איך אונזע ארעמע לייט,
 און ווען איך האב ביי איינעם איבערגענומען וועל איך איהם
 פיר מאהל אזוי פיל אָנגעבען. ישוע האט איהם געזאגט: היינט
 איז איין ישועה דווען הויז געשעהען, ווייל ער איז אויך איין בן
 אברהם. דען דער בן אדם איז געקומען צו זוכען און מציל
 זיין וואס עס איז פערלארען. ווען זיי האבען דאס געהערט
 האט ער נאך מוסיף געווען איין משל, ווייל ער איז געקומען
 געהענטער צו ירושלים און זיי האבען געדאכט, דאס באלד וועט
 דאס מלכות האללים דערשיינען. דעריבער האט ער געזאגט:

איין מאן פאן איין הויכער משפחה איז אוועק געגאנגען אין איין
 ווייטעם לאנד, ער זאל נעמען איין מלוכה, און זאל זיך
 13 אומקעהרען. און ער האט גערופען צעהען פאן ויינע קנעכט
 און האט זיי געגעבען צעהען מנים (פונט זילבער) און האט צו
 14 זיי געזאגט: האנדעלט מיט זיי ביז איך וועל קומען. ויינע
 שטאטלייט אבער האבען איהם פיינד געהאט און האבען איהם
 נאך געשיקט שליחים צו זאגען: מיר ווילען ניט, דאס דיווער
 15 זאל איבער אונז איין קעניג זיין. און ווען ער האט דיא מלוכה
 איינגענומען האט ער זיך אומגעקעהרט און האט געזאגט: מען
 זאל רופען דיא קנעכט, צו וועלכע ער האט דאס געלד געגעבען,
 כדי ער זאל וויסען וויא פיל האט יעדער פאן זיא פערדינט אין
 16 זיין האנדעל. דער ערשטער איז געקומען און האט געזאגט:
 17 הערר! זיין מנה, האט איינגעבראכט צעהען מנים. און ער
 האט איהם געזאגט: גוט, גומער קנעכט, דערפאר וואס דוא
 ביזט מיט ווייניג טריי געווען נעם און געוועלטיגע איבער צעהען
 18 שטעדט. דער אנדערער איז געקומען און האט געזאגט: הערר!
 19 זיין מנה האט איין געבראכט פינף מנים. ער האט דעם אויך
 20 געזאגט: זיי דוא אויך איבער פינף שטעדט. דער דריטער
 איז געקומען און האט געזאגט: הערר! נא דיר זיין מנה, וואס
 21 איך האב אבגעהיט, פארבונדען אין איין טיבעל. דען איך האב
 פאר דיר מורא געהאט, ווייל דוא ביסט איין הארטער מענש:
 געמסט וואס דוא האסט ניט אנידער געלייגט, און שניידעסט
 22 וואס דוא האסט ניט געזייט. און ער האט איהם געזאגט: איך
 וועל דיר דורך זיינע אייגענע רייד משפטען, שלעכטער קנעכט,
 דוא האסט געוואוסט דאס איך בין איין הארטער מענש, איך
 נעם וואס איך האב ניט אנידער געלייגט, און שנייד וואס איך
 23 האב ניט געזייט. ווארום האסט דוא ניט אוועק געגעבען מיין
 געלד אין באנק, דאס ווען איך וועל קומען זאל איד עס מיט
 24 פראצענט אבגעהמען? און האט געזאגט צו דיא וואס זענען
 געשטאנען: נעמט ביי איהם צו דעם מנה און גיט איהם צו דעם
 25 וואס האט צעהען מנים. און זיי האבען איהם געזאגט: הערר
 26 ער האט דאך צעהען מנים. איך זאג אייך: דאס יעדען וואס

ער האט וועט איהם געגעבען ווערען, און פאן דעם וואס ער
 האט ניט וועט צוגענומען ווערען, אויך דאס וואס ער האט נאך.
 27 אבער מיינע שונאים, דיא וועלכע האבען ניט געוואלט דאס איך
 זאל ווין איין מלך איבער זיי, בריינגט אהער און הרגעט זיי
 28 פאר מיר. ווען ער האט דאס אפגעזאגט, איז ער ווייטער
 29 געגאנגען, אויף דעם וועג ארויף קיין ירושלים. און ווען ער איז
 געקומען נאָהענט צו בית-פני, און בית-עניא צו דעם בארג, וואס
 מען רופט הר-הותים, האט ער געשיקט צוויי פאן זיינע תלמידים.
 30 און האט געזאגט: געהט אין דעם דארף, וואס איז אנטקעגען
 אונז, און ווען איהר וועט דארטען אריין קומען, וועט איהר
 געפינען איין יונגען אייזעל צוגעבונדען, אויף וועלכען עס האט
 נאך קיין מעגש ניט געריטען ביז יעצט; בינדעט איהם אב און
 31 בריינגט. און ווען איינער וועט אייך פרעגען: צו וואס בינדעט
 32 איהר אב? זאגט איהם אזוי, דער הערר דארף איהם. און דיא
 שליחים זענען געגאנגען, און האבען געפינען וויא ער האט זיי
 33 געזאגט: ווען זיי האבען אפגעבונדען דעם יונגען אייזעל, האבען
 זיינע בעלי בתים געזאגט: צו וואס בינדעט איהר אב דעם
 34 אייזעל? זיי האבען געענטפערט: דער הערר דארף איהם.
 35 און האבען איהם געבראכט צו יושוע, און האבען ארויף
 געווארפען אויף דעם אייזעל זייערע קליידער און האבען אויף
 36 איהם יושוען ארויפגעזעצט. און ווען ער איז געפארען, האבען
 37 זיי אונטער געשפרייט זייערע קליידער אויף דעם וועג. און ער
 איז געקומען נאָהענט צו דעם ארט, וואו דער הר הותים לאזט
 זיך אראב, און דיא פיל תלמידים האבען אנגעהויבען צו לויבען
 גאט מיט שמחה, און מיט איין הויכען קול פאר דיא אלע
 38 גבורות, וואס זיי האבען געזעהען. און האבען געזאגט: ברוך
 המלך הבא בשם יהוה (געבענשט איז דער קעניג, וועלכער
 קומט אין גאטשעס נאמען). שלום אויף דעם הימל, און פֿבוד
 39 אין דער הויך! און אייניגע פרושים פאן צווישען דעם פאלק,
 האבען איהם געזאגט: לעהרער! שריי אן אויף זיינע תלמידים.
 40 און ער האט זיי געזאגט איין ענטפער: איך זאג אייך: דאס ווען
 41 זיי וועלען שווייגען, אזוי וועלען שטיינער שרייען. און ווען

ער איז געקומען נאָהענט צו דער שטאָדט, אזוי האט ער אַקוק
 געגעבן אויף איהר, און האט אויף איהר ויך צו וויינט, און
 געזאגט: אַה, ווען דאָ וואָלט אַפילו אין דויען טאָג דיינעם,
 דערקענט וואס צו דיין פרידען געהערט; נון, אבער איז דאס
 פארבארגען פאר דיין אויגען, דען עס וועלען קומען אויף דיר
 טעג ווען דיין שונאים וועלען דיר ארום לייגען מיט איין
 גראבען, און מען וועט דיר ארום רינגלען, און מען וועט דיר
 דריקען פאן אלע וייטען, און מען וועט דיר מיט דער ערד
 גלייך מאכען, און דיין קינדער אין דיר, און מען וועט אין דיר
 גיט איבערלאזען איין שטיין אויף איין שטיין, דערפאר וואס
 דאָ האסט גיט דערקאנט דאָ צייט ווען דאָ ביסט בעדאכט
 געווארען, און ער איז אריין געגאנגען אין בית־המקדש,
 און האט אנגעהויבען ארום צו טרייבען דאָ פארקויפערס און
 קויפערס וואס איז אין איהם געווען, און האט ווי געזאגט: עס
 איז געשריבען: ביתי בית תפלה, (מיין הויז זאל איין געבעטס
 הויז ויין), און איהר האט דאס געמאכט פאר איין הייל פאן
 רויבערס, און ער האט אלע טאג געלערענט אין בית
 המקדש, דאָ עלסטע כהנים, סופרים און דאָ זקנים פאן דעם
 פאלק האבען געווכט איהם אומצובריינגען, און האבען גיט
 געפונען וואס צו מאכען מיט איהם, דען דאס גאנצע פאלק
 האט ויך געהאלטען אן איהם, צו הערען איהם,
 עס איז געווען אין איינעם פאן דאָ טעג, ווען ער האט
 געלעהרענט דאס פאלק אין בית המקדש און האט געפרעדיגט
 דאָ בשורה טובה, און ווי האבען געזאגט: זאג אויב מיט וואס
 פאר איין מאכט טהוסט דאָ דאס? אדער ווער האט דיר
 געגעבן דיזע מאכט? ער האט ווי געזאגט איין ענטפער: איך
 וועל אייך אויך פרעגען אויף איין זאך, און זאגט מיר, דאָ
 טבילה פאן יוחנן איז פאן הימעל געווען, אדער פאן מענשען?
 ווי האבען צווישען ויך איבער געקלערט, און געזאגט: ווען מיר
 וועלען זאגען: פאן הימעל, אזוי וועט ער זאגען: ווארום האט
 איהר איהם גיט געגלויבט? און אויב מיר וועלען זאגען פאן
 מענשען, אזוי וועט דאס גאנצע פאלק אויב פארשטיינען, דען עס

- 7 איז ביי זיי זיכער, דאס יוחנן איז איין נביא געווען. און זיי האבען
 8 געענטפערט: מיר ווייסען ניט פאן וואנען. ישוע, האט זיי געזאגט:
 איך וועל אייך אויך ניט זאגען, מיט וואס פאר איין מאכט איך
 9 טהוע עס. און ער האט אנגעהויבען צו רעדען דעם פאלק
 דעם משל: איין מאן האט געפלאנצט איין וויינגארטען, און האט
 איהם אנוועק געגעבען צו וויינגערטנער, און איז אנוועק געגאנגען
 10 אויף איין לאנגער צייט. און צו דער צייט האט ער געשיקט
 צו דיא וויינגערטנער איין קנעכט, דאס זיי זאלען איהם דיא
 פרוות פאן דעם וויינגארטען געבען, נור דיא וויינגערטנער האבען
 11 איהם געשלאגען, און אנוועק געשיקט מיט ליידגען. ער האט
 נאך איין מאל געשיקט איין אנדערען קנעכט, נור זיי האבען
 דעם אויך געשלאגען און געוידעלט, און אנוועק געשיקט מיט
 12 ליידגען. און ער האט נאך געשיקט דעם דריטען, נור זיי
 האבען דעם אויך פארוואונדעט, און ארויס געטריבען. דער
 13 הערר פאן דעם וויינגארטען האט געזאגט: וואס זאל איך טאן?
 איך וועל שיקען מיין געליבטען זאהן, אפשר ווען זיי וועלען
 14 איהם זעהען, וועלען זיי פאר איהם מורא האבען. ווען דיא
 וויינגערטנער האבען איהם דערוועהן, האבען זיי צווישען זיך
 גערעט און געזאגט: דאס איז דער יורש, לאזען מיר געהן איהם
 15 טויטען, כדי זיין ירושה זאל אויף בלייבען. און האבען איהם
 ארויס געפירט פאן דעם וויינגארטען און האבען איהם געטויטעט.
 16 וואס וועט דער הערר פאן דעם גארטען זיי טאן? ער וועט
 קומען און וועט אומבריינגען דיא וויינגערטנער, און וועט אנוועק
 געבען דעם וויינגארטען צו אנדערע. דיא וואס האבען דאס
 17 געהערט האבען געזאגט חלילה! ער האט אויף זיי איין קוק
 געטאן און געזאגט: וואס מיינט דאס וואס עס איז געשריבען:
 אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה, (דער שטיין, וועלכען דיא
 בויילייט האבען פארווארפען איז צום עקשטיין געווארען).
 18 יעדער, ווער עס וועט פאלען אויף דעם שטיין, וועט זיך צו
 שלאגען, און אויף וועמען ער וועט פאלען וועט ער צו ברעקלען.
 19 און אין דער צייט האבען דיא עלסטע כהנים און סופרים
 געזוכט צו לייגען אויף איהם דיא העגד, נור זיי האבען מורא

געהאט פאר דעם פאלק, דען ווי האבען פערשטאנען דאס ער
 20 ער האט אויף ווי געזאגט דעם משל. און ווי האבען איהם נאך
 געלויפערט, געשיקט שלעכטע מענשען וועלכע האבען זיך פאר-
 געשטעלט גלייך וויא ווי זענען פרומע, דאס ווי זאלען איהם
 חאפען מיט עטוואס איין ווארט, כדי מען זאל איהם מסרין פאר דיא
 21 ריכטער און דיא רעגירונג פאן דעם גובארנאטאר. און ווי האבען
 איהם געפרעגט: לעהרער מיר ווייסען, דאס דוא רעדעסט רעכט
 און לעהרענסט, און דוא ביסט נישט נושא פנים, און דוא לעהרענסט
 22 גאטטעס וועג מיט וואהרהייט. און ווי האבען איהם געפרעגט: איז
 23 עס אונז ערלויבט צו געבען מס דעם קיסר, אדער נישט? ער האט
 פערשטאנען ווייערע רמאות, און האט ווי געזאגט: וואס פרוכט איהר
 24 מיך? ווייזט מיר איין דינר, וועמעס בילד און אויף שריפט איז אויף
 25 איהם? און ווי האבען געענטפערט דעם קיסרס, און ער האט ווי
 געזאגט: דעריבער נישט דעם קיסר וואס דעם קיסר געהערט, און
 26 גאטט וואס צו גאטט געהערט. און ווי האבען איהם נישט געקאנט
 חאפען מיטן ווארט פאר דעם פאלק, און האבען זיך פערוואונדערט
 27 אויף וויין ענטפער און זענען אנשוויגען געווארען. און אייניגע
 לייט פאן דיא צדוקים, וועלכע לייקענען אין תחת המיתים, זענען
 28 צו איהם געקומען און האבען איהם געפרעגט. לעהרער! משה
 האט אונז געשריבען, דאס ווען ביי איינעם שטארבט איין
 ברודער, וואס האט געהאט איין ווייב אן קינדער, אזוי דארף
 וויין ברודער נעמען וויין ווייב, און אויפשטעלען קינדער צו וויין
 29 ברודער. עס זענען געווען זיבען ברודער, דער ערשטער האט
 גענומען איין ווייב, און איז געשטארבען אן קינדער. דער
 30 צווייטער האט גענומען דיא פרוי, און איז אויך געשטארבען אן
 31 קינדער. האט זיא דער דריטער גענומען, און אזוי אויך אלע
 32 זיבען, און זענען געשטארבען אן קינדער. נאך אלעמען איז דיא
 33 פרוי אויך געשטארבען. נון, ווען עס וועט וויין תחת המיתים,
 וועמעס פאן דיא אלעמענס ווייב וועט זיא וויין? דען זיבען האבען
 34 זיא געהאט פאר איין ווייב. ישוע האט ווי געזאגט איין ענטפער:
 דיא קינדער פאן דיזער וועלט, נעמען ווייבער, און פרויען נעמען
 35 מאנען. דיא אבער וועלכע זענען ווערט צו יענער וועלט צו

גרייכען, און צו תחית המתים: נהמען ניט קיין ווייבער, און ניט
 קיין מאנען. אויך קאנען זיי שוין ניט שטארבען, דען זיי זענען
 גלייך צו מלאכים, און זענען גאטטעס קינדער, ווייל זיי זענען
 דיא קינדער פאן דער אויפשטעהונג. דאס אבער דיא שוויטע
 וועלען אויפשטעהן האט אויך משה מרמו געווען ביי דעם סנה
 (דארען בוים) ווען ער האט גערופען דעם העררן. גאטט פאן
 אברהם, און גאטט פאן יצחק, און גאטט פאן יעקב. גאטט איז
 ניט איין גאטט פאן שוויטע, נור פאן לעבענדיגע, דען ביי איהם
 זענען אלע לעבענדיג. עס האבען אייניגע פאן דיא סופרים
 געזאגט: לעהרער! דוא האסט גוט געזאגט. און קיינער האט
 שוין ניט געזאגט מעהר צו פרעגען איהם איבער עטוואס. ער
 האט זיי געזאגט: וויא אזוי זאגט מען, דאס דער משיח איז
 דוד'ס זאהן? און דוד אליין זאגט אין ספר תהילים: גאטט האט
 געזאגט צו מיין העררן, זיין צו מיין רעכטען, ביז איך וועל
 לייגען דייןע שונאים אונטער דייןע פיס. ווען דוד רופט איהם
 הערר, וויא אזוי איז ער זיין זאהן? און ווען דאס גאנצע
 פאלק האט געהערט, האט ער צו זיינע תלמידים געזאגט: היט
 אייך פאר דיא סופרים, וועלכע ליבען צו געהן אין לאנגען
 טלית, און ליבען מען זאל זיי געריסען אין דיא מערק, זיצען
 אויבען-אן אין דיא שולען, און אויף דיא מאהלצייטען. וועלכע
 זיינען אויס דיא הייזער פאן דיא אלמנות, און זענען פאן לייטענס
 וועגען לאנג מתפלל, דערפאר וועלען זיי מעהר געמשפט ווערען.
 ער האט איין קוק געטאן און האט געזעהען וויא דיא רייכע כא
 ווארפען אריין וויערע נדבות אין קאסטען. אויך האט ער
 געזעהען וויא איין ארעמע אלמנה לייגט אריין אהין צוויי פרוטות.
 און ער האט געזאגט, אין אמת'ען זאג איך אייך: דאס דיא
 ארעמע אלמנה האט מעהר פאן אלעמען אריין געלייגט: דען
 דינע אלע האבען אריין געלייגט פאן דעם וואס זיי האבען
 איבעריג איין נדבה צו גאטט, און זיא האט איהר גאנצען פארמעגענס,
 וואס זיא האט געהאט, אריינגעלייגט. צו אייניגע וואס
 האבען גערעט פאן דעם בית המקדש, דאס ער איז באפוץט
 מיט טייערע שטיינער און מיט מתנות, האט ער געזאגט: עס

וועלען קומען מעג, אין וועלכע עס וועלען דא אויך נישט איין שטיין
 7 געלאזען ווערען, וואס עס וועט נישט צו ווארפען ווערען. און
 ווי האבען איהם געפרעגט: לעהרער! ווען וועט דאס זיין? און
 8 וואס איז פאר איין צייכען, ווען דאס וועט קומען? און ער האט
 געזאגט: היט אייך, איהר זאלט נישט אין שעות געפיהרט ווערען.
 דען פיל וועלען קומען אין מיין נאמען, און וועלען זאגען: איך
 9 בין עס, און דיא צייט איז נאעהנט, לויפט ווי נישט נאך. ווען
 אבער איהר וועט הערען מלחמות און מהומות, אזוי שרעקט
 אייך נישט, דען דיזעס מוז צו ערשט קומען, נור נישט באלד וועט
 10 זיין דער סוף. אויף דערויף האט ער ווי געזאגט: איין פאלק
 וועט אויף שטעהן געגען דעם אנדערען, און איין מלוכה געגען
 11 דער אנדערער. גרויס ערד ציטערנעט וועט זיין אין איינגע
 ערטער, הונגער, מנפה, און שרעקליכע ערשיינונגען, און גרויסע
 12 צייכען פאן דעם הימעל וועלען זיין. פריהער פאר דיזעס אלעס
 וועט מען אויף אייך דיא הענד לייגען, און מען וועט אייך רודפן,
 און מען וועט אייך איבערענטפערען אין דיא שולען און דיא
 געפיינגענעס, און מען וועט אייך פיהרען פאר מלכים און
 1 גובערנאטארן וועגען מיין נאמען. דאס וועט אייך זיין פאר איין
 1 עדות. דעריבער נעמט עס אייך צום הארצען, נישט צו דענקען
 1 פריהער, וואס צו פארענטפערען זיך. דען איך וועל אייך געבען
 איין מויל און איין חכמה, וועלכע אלע אייערע שונאים וועלען
 1 נישט קענען אנטקענען רעדען און ווידערשטעהן. איהר וועט
 איבערגעענטפערט ווערען דורך אייערע פאטערס, און ברידער,
 1 קרובים, און פריינד, און מען וועט פאן אייך טויטען. איהר
 1 וועט געהאסט זיין פאן אלעמען צו ליב מיין נאמען וועגען. אבער
 אפילו איין האר פאן אייער קאפף וועט נישט פארלארען ווערען.
 1 דורך אייער פעסטיגקייט וועט איהר מציל זיין אייערע נשמות.
 2 און ווען איהר וועט זעהען ירושלים איז ארום גערינגעלט מיט
 2 חיל. דאמאלסט דיא וואס געפינען זיך אין יהודה לאזען ווי
 2 לייפען צו דיא בערג, און דיא וואס זיינען דערינען זאלען ארויס
 געהן, און ווער עס איז אויפגען לאנד זאל נישט אריין געהן. ווייל
 2 דאס זיינען טעג פאן נקמה, כדי עס זאל דערפילט ווערען אלעס,

23 וואס איז געשריבען געווארען. וועה איז צו דיא וואס זענען
 מעוברת און ווייזען אין דיא טעג, דען עס וועט זיין איין
 גרוסע צרה אויף דער ערד, און איין צארען אויף דעם פאלק.
 24 און זיי וועלען פאלען פאן שארף פאן שווערד און וועלען אוועק
 געפיהרט ווערען אין גלות צו אלע פעלקער. און ירושלים
 וועט צוטערעטען ווערען פאן דיא גוים, ביז דאס דיא צייטען פאן
 25 דיא גוים וועלען דערפילט ווערען. און עס וועלען זיין
 צייכען אין דער זאנע, און אין דער לבנה, און אין דיא שטערען,
 און אויף דער ערד וועלען זיך דיא פעלקער צוזאמענדריינגען
 26 אין אנגסט פאר דעם רוישען פאן ים מיט וויינע וועלען. מענשען
 וועלען פארנעהן פאר שרעק, און פאר דיא דערווארטונג, וואס
 27 עס וועט קומען אויף דער וועלט; דען דיא הימעלשע כחות
 וועלען דערציטערט ווערען. און באלד וועלען זיי זעהען דעם
 בן אדם קומען אויף איין וואלקען מיט גרום גבורה און
 הערליכקייט. ווען דאס וועט אנהויבען מקוים צו ווערען,
 דאמאלסט גלייכט זיך אויס, און הייבט אויף אייערע קעפער,
 29 ווייל אייער גאולה איז נאעהנט. און ער האט זיי געזאגט איין
 משל: זעהט אויף דעם פייגענבוים, און אויף אלע בוימער. ווען
 30 עס פאנגט אן צו שפראצען, זעהט איהר און פארשטעהט
 שוין אליין, דאס דער זומער איז נאעהנט. אזוי אויך ווען איהר
 31 וועט זעהען דינעם איז געשעהען, ווייסט, דאס דאס מלכות
 האלהים איז נאעהנט. אין אמתען זאג אייך: דיזער דור
 32 וועט ניט פארנעהן, ביז דאס אלעס וועט געשעהען. הימל
 און ערד וועט פארנעהן, נור מיינע ווערטער וועלען ניט
 34 פארנעהן. ניט אויף זיך אליין אכטונג, דאס אייערע הערצער
 זאלען ניט שווער ווערען מיט פרעסען און זויפען, און זארגען
 פאר דער וועלט, און דער טאג וועט אויף אייך פלוצלינג
 35 קומען. דען ער וועט וויא איין נעטץ קומען אויף אלע איינוויינער
 36 פאן דער גאנצען וועלט. דעריבער וואכט אין יעדער צייט,
 און טהוט תפלה, דאס איהר זאלט זוכה זיין נצול צו ווערען
 פאן אלעמען, וואס וועט קומען און צו שטעהען פאר דעם בן
 37 האדם. ביי טאג האט ער געלערענט אין בית המקדש, און

ביי נאכט איז ער ארויס געגאנגען און איז געווען אויף דעם בארג,
 38 וואס מען רופט הר הזיתים. און דאס גאנצע פאלק פלעגט
 קומען גאנץ פריה צו איהם אין בית המקדש, צו הערען איהם.
 כב דער חג המצות וואס מען רופט פסח האט זיך געעהענט.
 2 און דיא עלסטע פהנים און סופרים, האבען געזוכט וויא אזוי
 איהם אומצובריינגען, ווייל זיי האבען מורא געהאט פאר דעם
 3 פאלק. און דער שטן איז אריין אין יהודה, וואס מען האט
 איהם גערופען איש קריות, ער איז געווען אין דעם צאהל פאן
 4 דיא צוועלף. ער איז געגאנגען און האט גערעט מיט דיא עלסטע
 פהנים און מיט דיא עלסטע, וויא אזוי ער זאל זיי איהם איבער-
 5 ענטפערען. זיי האבען זיך דערפרייט, און זיי האבען איינגעווייליגט
 6 איהם געלד צו געבען. ער האט זיי פערשפראכען, און האט
 געזוכט איין געלעגנהייט, ער זאל איהם זיי איבערגעבען ניט
 7 אין דיא אויגען פאן דעם פאלק. עס איז געקומען דער טאג
 פאן חג המצות, אין וועלכען מען האט בעדארפט שעכטען דעם
 8 קרבן פסח. און ער האט געשיקט פטרין און יוחנן און האט
 געזאגט: געהט און גרייט אן פאר אינז דעם קרבן פסח, און
 9 מיר וועלען עסען. זיי האבען איהם געזאגט: וואו ווילסט דוא,
 10 דאס מיר זאלען אנגרייטען? ער האט זיי געזאגט: זעהט, ווען
 איהר וועט אריין קומען אין שטאדט אריין, וועט אייך אנטקעגען
 קומען איין מענטש, וואס טראגט איין קרוג מיט וואסער, געהט
 11 איהם נאך צו דעם הויז וואו ער וועט אריין געהן. און זאגט
 צום בעל הבית: דער לעהרער לאזט דיר זאגען, וואו איז דער
 גאסטימער, אין וועלכען איך וועל דארט עסען דעם קרבן פסח
 12 מיט מינע תלמידים? און ער וועט אייך ווייזען איין גרויס
 13 אפערשטוב אויסגעפוגט, דארטען גרייט אן. זיי זענען געגאנגען
 און האבען געפונען, אזוי וויא ער האט זיי געזאגט: און האבען
 14 צוגעגרייט דעם קרבן פסח, און ווען עס איז געקומען דיא שעה,
 האט ער זיך געזעצט צום טיש און דיא צוועלף אפאסטעל מיט
 15 איהם. און ער האט זיי געזאגט: איך האב זעהר געלוסט צו
 16 צו עסען מיט אייך דעם קרבן פסח פאר מיין ליידען. דען איך
 זאג אייך: דאס איך וועל איהם שוין ניט עסען ביז ער וועט

- 17 געמאכט ווערען אין מלכות אלהים. און האט גענומען דעם
בוס און האט איין ברכה געמאכט, און געזאגט: נעמט איהם און
18 צוטיילט עס צווישען אייד. דען איך זאג אייד: דאס איך וועל
ניט טרינקען פאן דער פרוכט פאן וויינשטאק ביז עס וועט
19 קומען דאס מלכות אלהים. און ער האט גענומען דעם
ברויט און איין ברכה געמאכט, צו בראכען, און זיי געגעבען
און געזאגט: דאס איז מיין לייב, וועלכער ווערט פאר אייד
געגעבען, טהוט דאס צו מיין אנדענקען. און אייד דעם בוס נאך
20 דעם אווענד עסען, און זאגט: דיזער בוס איז דער גייער בונד
אין מיין בלוט, וואס ווערט פאר אייד פערנאסען. דאך
21 זעהט, דיא האנד פאן דעם, וואס מוסרט מיך איז מיט מיר אויף
דעם טיש. דען דער בן האדם, געהט אזוי וויא עס איז מיט
מיר בעשטימט, דאך וועה איז דעם מענשען, דורך וועלכען ער
וועט איבער געגעבען ווערען. און זיי האבען אנגעהויבען צו
22 פארשטען, איינער דעם אנדערען: ווער פאן זיי זאל דאס זיין,
וואס וועט דאס טאן. עס איז געוועזען צווישען זיי איין
מחלוקת: ווער פאן זיי זאל פאר דעם גרעסטען געהאלטען
ווערען? ער אבער האט זיי געזאגט: דיא מלכים פאן פֿעלקער
23 הערשען איבער זיי, און דיא וועלכע האבען מאכט איבער זיי
לאזען זיך רופען: גנעדיגע הערן. איהר אבער ניט אזוי, נור
ווער פאן אייד עס איז דער גרעסטער, זאל וויא דער אינגסטער
24 זיין, און דער עלסטער וויא איין דינער. דען ווער איז גרעסטער,
דער וואס זיצט ביים טיש, אדער דער דינער? איז דען ניט
דער וואס זיצט ביים טיש? איך אבער בין צווישען אייד וויא
25 איין דינער. דאך איהר זענט דיא וואס איהר זענט מיט מיר
געווען אין מיינע נסיונות. און איך זאג אייד אב, וויא מיין פאטער
26 האב מיך אבגעזאגט, איין מלוכה. כדי איהר זאלט עסען און
טרינקען אויף מיין טיש אין מיין מלוכה, און איהר זאלט זיצען
אויף שטוהלען צו משפטין דיא צוועלף שבטים פאן ישראל.
27 און דער הערר האט געזאגט: שמעון! שמעון! זעה דער
שטן האט פערלאנגט, דאס ער זאל אייד צו זייען וויא ווייץ.
28 און איך האב געבעטען פאר דיר, דאס זיין אמונה זאל ניט

אויסגעהן; און דוא, ווען דוא וועסט זיך אומקעהרען שטארקע
 32 דינע ברידער. ער האט איהם געענטפערט: הערר! איך בין
 אנגעברייט מיט דיר צו געהן אין געפיינגענעם, און צום טויט.
 31 און ער האט געזאגט: איך זאג דיר פטר, דער האן וועט נאך
 ניט האבען היינט געקרייט, איידער דוא וועסט דריי מאל זיך
 35 ניט אבלייקענען, דאס דוא ווייסט מיך ניט. און האט זיי
 געזאגט: ווען איך האב אייך געשיקט אן ריינע בייטעל און אן
 ריינע טאשע, און אן שיד, האט אייך עטוואס געפעלט? זיי
 36 האבען געענטפערט קיין זאך ניט. און ער האט זיי געזאגט:
 יעצט אבער ווער עס האט איין בייטעל דער זאל איהם נעמען,
 אויך איין טאשע, און ווער עס האט ניט קיין שווערד זאל ער
 37 זיין קלייד פארקויפן און קויפן. דען איך זאג אייך דאס אויף
 מיר דארף נאך דערפילט ווערן דאס, וואס עס איז
 געשריבען: און ער איז געציילט געווארען מיט דיא פושעים,
 דען אלץ וואס עס איז אויף מיר געשריבען געווארען ווערט
 38 מקיים. זיי האבען געזאגט: הערר דא זיינען צוויי שווערדען, ער
 39 האט זיי געזאגט: גענוג. ער איז ארויס געגאנגען, און איז
 געגאנגען וויא געוועהליך, אויף דעם הר הזיתים, און דיא
 40 תלמידים זענען איהם נאך געגאנגען. און ווען ער איז געקומען
 אויף דעם ארט, האט ער זיי געזאגט: זייט מתפלל, דאס איהר
 41 זאלט ניט קומען צו קיין נסיון. און ער אליין איז אוועק געגאנגען.
 42 פאן זיי, אזוי ווייט וויא מען קען ווארפן מיט איין שטיין, און
 האט געבויען דיא קני, און האט מתפלל געווען. און געזאגט,
 43 פאטער! ווען דוא ווילסט נעם דיזען כווס אוועק פאן מיר, דאך
 ניט מיין ווילען, נור דיין ווילען זאל געשעהען. איין מלאך פאן
 הימעל אבער האט זיך איהם באוויזען, און האט איהם געשטארקט.
 44 און ווען ער האט זיך געראנגעלט מיטן טויט, האט ער נאך
 שטארקער מתפלל געווען, און זיין שוויים איז וויא מראפען
 45 בלוט אויף דער ערד געפאלען. און ער איז אויף געשטאנען
 פאן דער תפלה, און איז געקומען צו דיא תלמידים, און האט
 46 זיי געפונען שלאפענדיג פאר טרויער. און ער האט זיי געזאגט:
 פארוואס שלאפט איהר? שטעהט אויף, און טהוט תפלה, דאס

47 איהר זאלט ניש קומען צו קיין גסיון. ווען ער האט נאך
 דאס געזאגט: זענען אנגעקומען דאס פאלק, און פאר ווי איז
 געגאנגען איינער פאן דיא צוועלף, וואס מען האט איהם גערופען
 יהודה, און ער איז צו געגאנגען צו ישוע'ן ער זאל איהם איין
 קום טאן. דען ער האט ווי דעם צייכען געגעבען, וועלכען איך
 48 וועל איין קום טאן, דער איז ער. און ישוע האט איהם געזאגט:
 יהודה מיט איין קום ענטפערסט דוא איבער דעם בן האדם?
 49 דיא וואס זענען מיט איהם געווען האבען געזעהען וואס דא וויל
 ווערען, און האבען צו איהם געזאגט: הער! זאלען מיר שלאנגען
 מיט דעם שווערד?
 50 און איינער פאן ווי האט איין זען געגעבען
 דעם קנעכט פאן דעם כהן גדול, און האט איהם אפגעהאקט
 51 ויין רעכטען אויער. ישוע האט זיך אפגערופען און געזאגט: לאז
 אב, און ער האט אנגעהערט ויין אויער, און האט איהם אויס
 52 געהיילט. ישוע האט געזאגט צו דיא עלסטע כהנים, און צו דיא
 עלסטע פאן דעם בית המקדש, און צו דיא זקנים, וואס האבען
 זיך ארום איהם פארזאמעלט: גלייך וויא אויף איין רויבער זענט
 איהר ארום געגאנגען מיט שווערדען און שטעקענס איהר זאלט
 53 מיך געהמען. אלע טאג בין איך געווען מיט אייך אין בית
 המקדש, און איהר האט אויף מיר נישט אויפגעהויבען דיא האנד,
 נור יעצט איז אייער שטונדע און דיא מאכט פאן דער פינסטערנעס.
 54 ווי האבען איהם גענומען געפיהרט און געבראכט צום כהן
 גדול'ס הויז, פטר איז פאן ווייטען נאך געגאנגען. ווי האבען
 געמאכט איין פייער אין מיטען פאן הויף, און האבען זיך צוזאמען
 55 געזעצט, פטר האט זיך אויך געזעצט צווישען ווי. איין דינסט
 האט איהם געזעהען ויזענדיג ביים פייער, ווא האט זיך איינגעקוקט
 אויף איהם, און האט געזאגט: דער איז אויך געווען מיט איהם.
 57 ער אבער האט זיך אפגעלייקענט פאן איהם, און געזאגט דער
 58 ווייב: איך קען איהם נישט. באלד נאך דעם האט איין אנדערער
 איהם געזעהען און געזאגט: דוא ביסט אויך פאן ווי. פטר האט
 59 געזאגט דעם מענשען, איך בין עס נישט. אין איין שעה ארום
 האט נאך איינער מיט געוויסהייט געזאגט: אין אמתען איז דיער
 60 אויך געווען מיט איהם, דען ער איז אויך פאן גליל. נור פטר

האט געזאגט: איך וויל נישט וואס דוא רעדעסט. און באלד וויל
 ער האט נאך גערעט האט דער האן איין קריי געטאן. און ישוע
 האט ויך אומגעקעהרט און האט אויף פטר'ן איין קוק געטאן, און
 פטר האט ויך דערמאנט פאן דעם העררנס ווארט, וואס ער
 האט איהם געזאגט: איידער דער האן וועט קרייען וועסט דוא
 ויך דריי מאל פאן מיר אבלייקענען. און איז ארויס געגאנגען,
 און האט ביטער געוויינט. דיא מענשען וואס האבען געהאלטען
 ישוע'ן האבען איבער איהם געשפאטעט, און געשלאגען. זיי
 האבען איהם פארדעקט און געשלאגען אויף דעם פנים, און איהם
 געפרעגט: זאג נביאות ווער האט דיר געשלאגען. און נאך פילע
 אנדערע לעסטערונג האבען זיי געגען איהם גערעט. און ווען
 עס איז טאג געווארען, האבען ויך פארזאמעלט דיא זקנים פאן
 דעם פאלק, דיא עלטסטע פהנים, און סופרים, און האבען איהם
 געפיהרט צו וויערע סנהדרין. און זיי האבען געזאגט: ביסט
 דוא דער משיח זאג אונז? ער האט זיי געזאגט: ווען איך וועל
 אייך זאגען וועט איהר נישט גלויבען. און ווען איך וועל אייך
 פרעגען, וועט איהר מיר נישט ענטפערען און וועט מיר נישט
 אבלאזען. פאן נון אן וועט דער בן אדם ויך זעצען צו דער
 רעכטער האנד פאן דער גבורה. און אלע האבען געזאגט: ווען
 אזוי ביסט דוא דער בן אלהים? ער האט זיי געענטפערט: איהר
 זאגט דאס, דאס איך בין עס. זיי האבען געזאגט: וואס נאך פאר
 איין עדות דארפען מיר? מיר האבען אליין געהערט פאן זיין מויל.
 און וויער גאנצע פערזאמלונג איז אויפגעשטאנען, און האבען
 איהם געפיהרט צו פילטוסין. און האבען אנגעהויבען איהם צו
 פארקלאגען, און געזאגט: מיר האבען געפונען, דאס ער פארפיהרט
 אונזער פאלק, און לאזט אונז נישט געבען קיין מס דעם קיסר, ער
 זאגט: דאס ער איז דער מלך המשיח. פילטוס איהם, פרעגט איהם,
 ביסט דוא דער קעניג פאן דיא איידען? ער האט איהם געזאגט
 איין ענטפער: דוא זאגסט עס. פילטוס האט געזאגט צו דיא
 עלטסטע פהנים און צום פאלק: איך געפין נישט קיין שום שולד
 אין דיעזען מענשען. זיי אבער האבען נאך מעהר געהויפטעט
 און געזאגט: דאס ער העצט אויף דאס פאלק מיט זיין לעהרע

אין גאנץ יהודה, ער האט אנגעהויבען פאן גליל ביז אין דעם
 ארט. פילטום האט דערהערט דעם נאמען גליל, האט ער
 געפרעגט, איז ער דען פאן גליל? און ווען ער איז געוואר
 געווארען, דאס ער איז פאן הורדוס'עס ממשלה: האט ער איהם
 געשיקט צו הורדוס, וועלכער איז אין יענע טעג אויך געווען אין
 ירושלים. הורדוס האט דערוועהן ישוע, האט איהם זעהר
 געפרייט, דען ער האט איהם שוין לאנג געוואלט זעהען, ווייל
 ער האט פיל געהערט וועגען איהם, און האט געהאפט צו זעהען
 פאן איהם עטוואס איין וואונדער. און ער האט איהם פארגעלייגט
 פיל שאלות, נור ער האט איהם נאר ניט געענטפערט: דיא
 עלסטע כהנים און דיא סופרים זענען געשטאנען און האבען איהם
 שטארק פארקלאגט. הורדוס מיט זיינע באגלייטער, האבען
 איבער איהם געשפאטעט און געלאכט, און האט איהם
 אנגעקליידעט אין איין פרעכטיגעם קלייד, און האט איהם
 צוריק געשיקט צו פילטוס. אין דעם טאג איז פילטוס מיט
 הורדוס'ן מיט איינאנדער גוטע פריינד געווארען, דען פריהער
 איז געווען איין שנאה צווישען זיי. פילטוס האט צוגוויי
 גערופען דיא עלסטע כהנים דיא אויבערשטע און דאס פאלק.
 און האט זיי געזאגט: איהר האט צו מיר געבראכט דווען מענשען,
 וויא איינעם וואס ער פארפיהרט דאס פאלק, און נון, איך האב
 פאר אייך חוקר ודורש געווען, און האב דעם מענשען ניט
 געפונען שולדיג אין קיין נאך וועלכע איהר האט איהם פארקלאגט.
 און הורדוס אויך ניט, דען איך האב איהם געשיקט צו איהם,
 און עס איז ניט געפונען געווארען אויף איהם קיין שולד, פאר וואס
 ער זאל געמויטעט ווערען. דעריבער וועל איך איהם בעשטראפען,
 און וועל איהם בעפרייען. און ער האט בעדארפט זיי בעפרייען
 איין מענשען אויף יום טוב. און דאס גאנצע פאלק האט
 אנגעהויבען צו שרייען: אוועק מיט דווען, און לאז אויף פריי פרי
 אבאן. פרי אבא איז אריין געזעצט געווארען אין געפיינגענעם
 פאר איין מרידה, וואס איז געווען אין שטאדט, און פאר איין
 רציחה. פילטוס האט נאך איין מאל זיין קול אויף געהויבען,
 ווייל ער האט געוואלט אב לאזען ישוע, און זיי האבען

22 געשרינגען און געזאגט: קרייצניג, קרייצניג איהם. ער האט
 צום דריטען מאל ווי געזאגט: וואס פאר איין רעה האט ער דען
 געטאן? איך האב נאר נישט געפונען אין איהם קיין שולד פאר
 וואס ער זאל געטויטעט ווערען, איך וועל איהם בעשטראפען
 23 און וועל איהם אפלאזען. ווי אבער האבען מיט איין שטארקען
 געשריי געפאדערט, דאס ער זאל געקרייצניגט ווערען. און זייער
 קול, און דער קול פאן דיא עלסטע כהנים האבען בייגעקומען.
 24 און פילטום האט גוזר געווען, דאס זייער פקשה זאל געטאן
 ווערען. און ער האט ווי אפגעלאזען דעם, וואס ער איז געוועזען
 25 אריינגעזעצט אין געפיינגענעם פאר מרידה און רציחה, וועלכען
 ווי האבען געבעטען, און ישוע'ן האט ער איבערגעגעבען נאך
 26 זייערן ווילען. און ווען מען האט איהם געפיהרט, אזוי
 האבען ווי אנגעהאפט איין שמעון פאן קוריני, וואס ער איז
 גענאנגען פאן דעם פעלד, און האבען אויף איהם ארויף געלייגט
 27 דעם קרייץ ער זאל איהם טראגען הינטער ישוע'ן. און עס איז
 איהם נאך גענאנגען איין גרויסער סך פאלק, און פרויען, וועלכע
 28 האבען געוויינט אין געקלאגט אויף איהם. ישוע האט זיך
 אומגעקעהרט צו ווי, און האט געזאגט: טעכטער פאן ירושלים,
 וויינט נישט אויף מיר, נור וויינט אויף אייך, און אויף אייערע
 29 קינדער. דען עס קומען אזעלכע טעג, אין וועלכע מען וועט
 זאגען: גליקליך זענען דיא עקרות, און דיא לייבער, וואס האבען
 נישט געבארען, און דיא בריסט וואס מען האט ווי נישט געזויגען.
 30 ראמאלסט וועט מען אנהויבען צו זאגען צו דיא בערג: פאלט
 31 איבער אויב, און צו דיא בערגלאך דעקט אויב צו. דען ווען מיט
 דעם גרינעם האלץ טהוט מען אזוי, וויא אזוי וועט שוין ויין מיט
 32 דעם טרוקענעם. ווי האבען מיט איהם געפיהרט צו טויטען
 33 אויך צוויי מענטשען רשעים. און ווען ווי זענען געקומען אויף
 דעם ארט, וואס מען רופט שייטעל פלאץ, האבען ווי איהם
 דארט געקרייצניגט, און דיא רשעים: איינעם צו דער רעכטער
 34 זייט, און דעם אנדערען צו דער לינקער. און ישוע האט
 געזאגט: פאטער! ווי ווי מוחל, דען ווי ווייסען נישט וואס ווי טהוען.
 און ווי האבען צוטהיילט זיינע קליידער, און געווארפען גורל.

- 35 און דאס פאלק איז געשטאנען און האט געזעהען, און אויך
דיא עלסטע האבען מיט זיי איבער איהם געלאכט און האבען
געזאגט: אנדערע האט ער געהאלפֿען, לאז ער זיך אליין העלפֿען
אויב ער איז דער משיח, דער אויסדערנוויילטער פֿאן גאט.
- 36 אויך דיא סאלדאטען האבען איבער איהם געשפֿאט, און זענען
37 צו געגאנגען, און האבען איהם צו געפֿראכט עסיג. און האבען
געזאגט: אויב דוא ביסט דער קעניג פֿאן דיא אידען? העלף דיר
אליין. און איבער איהם איז אויך געווען איין אויפֿשריפט,
38 וועלכע איז געווען מיט גריכישע, רוימישע, און העברעישע
אותיות: דווער איז דער קעניג פֿאן דיא אידען.
- 39 דיא געהאנגענע רשעים האט איהם געלעסטערט און האט
געזאגט: אויב דוא ביסט דער משיח? העלף דיר און אינגו. דער
40 אנדערער האט אויף איהם אנגעשריגען און געזאגט: האסט דוא
ניט מורא פֿאר גאט, ווען דוא ביסט אין דעם זעלבען שטראף?
41 און מיר זענען אין איהם מיט רעכט, וויא אזוי מיר האבען
פֿערדינט דורך אונזערע מעשים, אבער דער האט קיין שום
42 שלעכטס ניט געטאן. און ער האט געזאגט צו ישועין: הערר,
43 געדענק מיר ווען דוא וועסט קומען אין דיין מלוכה. און ישוע
האט איהם געזאגט: אין אמת'ען זאג איך דיר: היינט וועסט דוא
44 זיין מיט מיר אין גן עדן. עס איז געווען אין דער זעכסטער
שעה פֿאן דעם טאג און עס איז פינסטער געווארען אויף דעם
45 גאנצען לאנד, ביז דער ניינטער שעה. און דיא זאנגע איז דונקעל
געווארען. און דער פֿרוכט אין דעם היכל איז אין דער מיטען
46 צוריסען געווארען. ישוע האט געשריגען מיט איין הויכען קול,
אבי! בידד אפֿקיד רוחי, (אין דיין האנד באפעהל איך מיין
גייסט). און ווען ער האט דאס געזאגט, איז ער אויס געגאנגען.
47 ווען דער הויפטמאן האט געזעהען וואס עס איז געשעהען;
האט ער געלויבט גאט, און געזאגט: אמת דער מענש איז איין
48 צדיק געווען. און דאס גאנצע פאלק וואס האט זיך פֿערזאמעלט
צו זעהען עס, ווען זיי האבען געזעהען אלעס וואס עס איז
געשעהען, האבען זיי זיך געשלאגען אין הארצען, און האבען זיך
49 אוימגעקעהרט. און אלע זיינע בעקאנטע, אויך דיא פֿרויען, וואס

וענען איהם פאן גליל נאך גענאנגען, וענען געשטאנען פאן ווייטענס,
 50 און האבען דאס צוגעזעהען. און נון, איין מאן, מיטען נאמען
 יוסף, איינער פאן דיא בעלי יועצים, איין גוטער מענש און איין
 51 צדיק. (ער האט ניט קיין טייל גענומען אין וייער עצה און וייער
 טהואונג) פאן רמתיים, איין אידעשע שטאדט, וועלכער האט אויך
 52 געווארשטעט אויף דאס מלכות אלהים. ער איז געקומען צו
 53 פילטוסין און האט געבעטען ישוע'ס גוף, און ער האט איהם
 אראפגענומען, און האט איהם איינגעוויקעלט אין איין ליינענט,
 און האט איהם געלייגט אין איין קבר, וואס איז געווען אויס
 54 געהאקט, וואו קיינער איז נאך אין איהם ניט געלעגען. דער טאג
 55 איז געווען ערב שבת, און דער שבת איז אנגעקומען. איהם וענען
 נאך גענאנגען פאן דיא פרויען, וועלכע וענען מיט איהם געקומען
 פאן גליל, און האבען געזעהען דעם קבר, און וואו מען האט אין
 56 איהם געלייגט ויין גוף, און נאך דעם, ווען ווי האבען זיך
 אומגעקעהרט, האבען ווי אנגעגרייט בשמים און זאלבען. און
 שבת האבען ווי גערוהט וויא דאס געבאט.

כד אין דעם ערשטען טאג פאן דער וואך זעהר פריה וענען ווי
 געקומען צום קבר, און האבען געבראכט דיא בשמים, וואס ווי
 2 האבען אנגעגרייט, און מיט ווי אויך אנדערע. ווי האבען געפונען
 3 דעם שטיין אוועק געקליקעלט פאן דעם קבר. און ווי וענען
 אריין גענאנגען, און האבען ניט געפונען דעם גוף פאן דעם העררן
 4 ישוע. ווען ווי וענען געווען אין פארוואונדערונג איבער דער זאך.
 און נון, צוויי מעננער שטעהען פאר ווי, און וייערע קליידער
 5 האבען געשיינט. און וויא ווי האבען זיך געשראקען און ווי האבען
 וייער פנים צו דער ערד גענייגט, אזוי האבען ווי צו ווי געזאגט:
 6 וואס זוכט איהר דעם לעבענדיגען צווישען דיא טויטע. ער איז
 ניט דא, נור ער איז אויפגעשטאנען: דערמאנט אייך וואס ער
 7 האט אייך געזאגט, ווען ער איז נאך געווען אין גליל. ער האט
 געזאגט: דאס דער בן אדם דארף איבערגעענטפערט ווערען אין
 דיא הענד פאן זינדיגע מענשען, און געקרייצטיגט ווערען, און
 8 אויף דעם דריטען טאג וועט ער אויף שטעהן. און ווי האבען
 9 זיך דערמאנט אן וויינע ווערטער. און ווען ווי האבען זיך

- אומגעקעהרט פאן דעם קבר, האבען זיי אלעס דערציילט צו
 10 דיא עלף, און צו דיא איבעריגע. דיא וואס האבען געזאגט צו
 דיא שליחים דיוע ווערטער זענען געווען: מרים פאן מנדלה,
 יוחנה און מרים יעקב'ס מוטער, און דיא איבעריגע, וואס זענען
 11 געווען מיט זיי. און זייערע רעד זענען ביי זיי געווען וויא איינע
 12 פאבעל, און האבען זיי ניט געלויבט. און פטר איז
 אויפגעשטאנען און איז געלאפען צום קבר, און האט זיך
 איינגעבויען און האט דארטען געזעהען נור ליגענדיג דיא
 תכריכים, און איז צוריק געגאנגען, און האט ביי זיך אליין זיך
 13 געוואונדערט אויף דעם וואס עס איז געשעהען. אין דעם
 זעלבען טאג זענען צוויי פאן זיי געגאנגען אין איין דארף, וואס
 געפינט זיך זעכציג סטאדען ווייט פאן ירושלים, וואס מען האט
 14 איהם גערופען עמאוס. און זיי האבען צווישען זיך איבערגערעט
 15 וועגען דיא אלע טרעפונגען. און ווען זיי האבען צווישען זיך
 גערעט, און זיך איבערגעלייגט, איז ישוע אויך צו געקומען און
 16 איז געגאנגען מיט זיי. זייערע אויגען זענען פארשטעלט
 געווען, און האבען איהם ניט דערקאנט. און ער האט צו זיי
 17 געזאגט: וואס איז דאס פאר זאכען, וואס איהר רעט און
 איבערלייגט זיך וועגען זיי איינער מיט דעם אנדערען, ווען איהר
 18 געהט, און אייער פנים זעהט שלעכט אויס? איינער פאן זיי, מיט
 דעם נאמען קליופס האט איהם געזאגט איין ענטפער, ביסט דוא
 דער איינציגער, וועלכער אין ירושלים איז און האסט ניט
 דערפאהרען פאן דעם, וואס עס איז אין דיוע טעג געשעהען?
 19 און ער זאגט צו זיי: וואס פאר איין זאך? זיי האבען איהם
 געזאגט: וואס עס איז געווען מיט ישוע הנצרי, וועלכער איז
 געווען איין נביא, איין גבור אין טאן און אין ווארט פאר גאט,
 20 און פאר דעם גאנצען פאלק. וויא אונזערע עלסטע כהנים און
 זקנים האבען איהם איבערגענטפערט מען זאל איהם משפט'ן
 21 צום טויט, און מען האט איהם געקרייצט. און מיר האבען
 געהאפט, דאס ער איז דער וועלכער דארף אויס ליווען ישראל,
 און עס איז איבער אלץ היינט דער דריטער טאג זינט דאס איז
 22 געשעהען. נור אויך אייניגע פרויען פאן אונזערע, האבען אונז

23 איבער געשראקען. ווי זענען געווען גאנץ פֿריה ביים קבר. און
 האבען ניט געפונען זיין גוף און זענען געקומען, און האבען
 דערציילט, דאס ווי האבען געזעהען איין געזיכט פֿאן מלאכים,
 24 וועלכע זאגען: ער לעבט. און אייניגע פֿאן אונז זענען געגאנגען
 צום קבר, און האבען געפונען אזוי וויא דיא פֿרויען האבען
 25 געזאגט, נור איהם האבען ווי ניט געזעהען. און ער האט ווי
 געזאגט: אה! אונפֿערשטענדיגע, און שווערדערציגע ניט צוגלויבען
 26 אין אלץ, וואס דיא נביאים האבען פֿאראויס געזאגט. האט דען
 דער משיח ניט באדארפט אזוי ליידען, און אריין צו קומען אין
 27 זיין העררליכקייט? און האט אנגעהויבען פֿאן משה'ן און פֿאן
 אלע נביאים און האט ווי דערקלעהרט אלע שריפטען, וועלכע
 28 זענען אויף איהם געווארען. און ווי זענען גאהענט געקומען
 צום דארף, צו וועלכען ווי זענען געגאנגען, און ער האט זיך פֿאר
 29 ווי געמאכט גלייך, וויא ער וויל געהן ווייטער. און ווי האבען
 איהם גענויטיגט, און געזאגט: בלייב מיט אונז, ווייל עס איז
 שוין פֿארנאכט, דער טאג גייט זיך אָב, און ער איז אריינגעגאנגען,
 30 מיט ווי צו בלייבען. און ווען ער איז מיט ווי ביים טיש געזעסען,
 אזוי האט ער גענומען דאס ברויט און האט איין בֿרָכָה
 31 געמאכט, צו בֿראַכען, און צו ווי געגעבען. דאמאלסט זענען
 וייערע אויגען אָפֿען געווארען, און האבען איהם דערקאנט, נור
 32 ער איז פֿערשוואונדען געווארען פֿאן וייערע אויגען. און ווי
 האבען איינער צום אנדערען געזאגט: האט דען אונזער הארץ
 אין אונז ניט געברענט, ווען ער האט אויף דעם וועג צו אונז
 33 גערעט. און ווען ער האט אונז דערקלעהרט דיא שריפט? און
 ווי זענען אין דער זעלביגער שטונדע אויפֿגעשטאנען, און האבען
 34 זיך אומגעקעהרט קיין ירושלים: און האבען געפונען דיא עֶלֶף
 און וייערע חברים מיט ווי פֿערזאמעלט. וועלכע האבען
 דערציילט, דאס דער הערר איז אין אַמְתָּען אויפֿגעשטאנען, און
 35 האט זיך באוויזען צו שמעזען. און ווי האבען דערציילט, וואס
 עס איז געשעהען אויף דעם וועג, און וויא אזוי ווי האבען איהם
 36 דערקאנט ווען ער האט דאס ברויט צובראכען. וויא ווי
 האבען דערפון גערעט, איז ישוע אליין געשטאנען אין וייער מיטען.

37 און האט זיי געזאגט: שלום עליכם (פרידען ואל זיין מיט אייך)!
 זיי זענען דערשראקען געווארען, און אין דער אנגסט האבען זיי
 38 געמיינט דאס זיי זעהען איין גייסט. און ער האט זיי געזאגט: וואס
 זענט איהר דערשראקען געווארען? און פאר וואס קומען אייך
 39 אריין אין הארצען אזעלכע געדאנקען? זעהט מינע הענד, און
 מינע פיס; אז איך בין דאס אליין, טאפט מיר אן און זעהט, דען
 איין גייסט האט ניט קיין פלייש און ביינער, וויא איהר זעהט ביי
 40 מיר. און וויא ער האט דאס געזאגט: האט ער זיי געוויזען דיא
 41 הענד און פיס. זיי האבען פאר שמחה נאך ניט געגלויבט, און
 האבען זיך געווינדערט, און ער האט זיי געזאגט: האט איהר דא
 42 עטוואס צו עסען? זיי האבען איהם געגעבען איין שטיק פאן איין
 43 געבראטענעם פיש, און פאן האניג. און ער האט גענומען, און האט
 44 פאר זייערע אויגען געגעסען. און האט זיי געזאגט: זייע זענען
 דיא ווערטער, וועלכע איך האב אייך געזאגט ווען איך בין נאך
 מיט אייך געווען: דאס עס מוז דערפילט ווערען אלעס, וואס איז
 געשריבען געווארען אויף מיר אין דער תורת משה, נביאים און
 45 תהלים. דאמאלסט האט ער אויפגעפענט זייער פארשטאנד
 46 צו פארשטעהן דיא שריפט (תנ"ך). און האט זיי געזאגט: אזוי איז
 געשריבען, דאס דער משיח זאל ליידען, און אויפן דריטען טאג
 47 אויפשמעהן פאן דיא טויטע. און דאס עס זאל געפרעדיגט ווערען
 אין זיין נאמען תשובה און פארנעבונג דער זיידען, צו אלע פעלקער,
 48 אנצופאנגען פאן ירושלים. איהר זענט דארויף עדות. און איך
 49 וועל שיקען דיא הבטחה פאן מיין פאטער איבער אייך; איהר
 אבער זיצט אין דער שטאדט ירושלים ביז איהר וועט באקליידעט
 50 ווערען מיט קראפט פאן אויבען. און ער האט זיי ארויס
 געפיהרט פאן דער שטאדט ביז בית-עניא, און האט אויפגעהויבען
 51 זיינע הענד, און האט זיי געבענטשט. און ווען ער האט זיי געבענטשט,
 האט ער זיך געשיידעט פאן זיי, און איז דערהויבען געווארען צום
 52 היםעל. זיי האבען זיך געבוקט צו איהם, און האבען זיך
 53 אומגעקעהרט קיין ירושלים מיט גרויס שמחה. און זיי זענען
 שטענדיג געווען אין בית המקדש, און האבען געלויבט און
 געריהמט גאט. אמן!

דאס עוואנגעליום פאן יוחנן

א אין אנפאנג איז געווען דאס ווארט, און דאס ווארט איז
2 געווען ביי גאט, און גאט איז געווען דאס ווארט. דאס
3 ועלביגע איז געווען פאן אנפאנג ביי גאט. אלדינג איז דורך
דעם געווארען, און אן דעם וואלט נישט געווארען, דאס וואס איז
4 געווארען. און אין איהם איז געווען לעבען, און דאס לעבען איז
5 געווען ליכט פאר דיא מענשען. און דאס ליכט שיינט אין דער
6 פינסטערנעס און דיא פינסטערנעס האט עס נישט אנגענומען. עס
7 איז געווען איין מענשגעשיקט פאן גאט; ויין נאמען איז געווען יוחנן.
ער איז געקומען פאר איין עדות, ער זאל עדות זאגען אויף דעם
8 ליכט, כדי אלע זאלען גלויבען דורך איהם. ער איז נישט געווען
9 דאס ליכט, נור צו זאגען עדות אויף דעם ליכט. עס איז
געווען דאס אמת'ע ליכט, וואס לייכט צו יעדען מענשען וואס
10 קומט אין דער וועלט. ער איז געווען אין דער וועלט, און דיא
וועלט איז דורך איהם געווארען, און דיא וועלט האט איהם נישט
11 דערקאנט. ער איז געקומען צו זיינע, און זיינע האבען איהם
12 נישט אויפגענומען. אבער וויפיל עס האבען איהם אנגענומען, דיא
האט ער געגעבען מאכט צו ווערען גאטעס קינדער, דיא וועלכע
13 גלויבען אין ויין נאמען. דיא וועלכע זענען געפארען נישט פאן
בלוט, נישט פאן דעם פלייש ווילען, נישט פאן איין מאנס תאוה,
14 נור פאן גאט. און דאס ווארט איז געווארען פלייש, און האט
צווישען אונז געוויינט און מיר האבען געזעהען ויין הערליכקייט,
וויא דיא הערליכקייט פאן בן יחיד צו ויין פאטער, פול מיט
15 גנאדע און אמת. יוחנן האט אויף איהם עדות געזאגט, געשרינען
און געזאגט: דיזער איז דער וואס איך האב געזאגט אויף איהם דער

וועלכער קומט נאך מיר איז פאר מיר געוועזען. ווייל ער איז
 16 פריהער פאן מיר געוועזען. אין פאן ויין פולקייט האבען מיר
 17 אלע מקבל געווען גנאדע פאר גנאדע. דען דיא תורה איז
 געגעבען געווארען דורך משה'ן, גנאדע און אמת אבער זענען
 18 דורך ישוע המשיח געקומען. גאט האט קיין מאל קיינער נישט
 געזעהן, דער בן יחיד וועלכער איז אין בוזעס פאן דעם פאטער
 19 דער האט איהם געקאנט געמאכט. און דאס איז דיא עדות
 פאן יוחנן, ווען דיא אידען האבען געשיקט פאן ירושלים כהנים
 20 און לויים צו פרעגען איהם, ווער ביסט דוא? האט ער מודה
 21 געווען, און נישט פארלייקענט, מודה געווען און געזאגט, איך בין
 נישט דער משיח. און מען האט איהם געפרעגט וואס דען? ביסט
 דוא אליהו? ער האט געזאגט: ניין, איין נביא? האט ער
 22 געענטפערט ניין. ווי האבען איהם געזאגט: ווער דען ביסט דוא?
 פרי מיר זאלען געבען צו דיא וואס האבען אונז געשיקט איין
 23 ענטפער: וואס זאגסט דוא וועגען דיר אליין? ער האט געזאגט:
 איך בין איין קול וואס שרייט אין דער מדבר: גלייכט אויס
 24 דעם וועג פאן גאט, וויא ישעיה הנביא האט געזאגט. דיא
 25 געשיקטע זענען געווען פאן דיא פרושים. און ווי האבען איהם
 געפרעגט: פאר וואס דען טובלסט דוא, ווען דוא ביסט נישט
 26 דער משיח, נישט אליהו, נישט איין נביא? יוחנן האט זיי
 געענטפערט און געזאגט: איך טובל אין וואסער, צווישען איין
 27 אבער שטעהט איינער, וועלכען איהר קאנט נישט. ער איז דער,
 וועלכער קומט נאך מיר, נור ער איז געווען פאר מיר, איך בין
 28 נישט ווערט דיא שנידלאך פאן ווינע שיד אב צו בינדען. דאס איז
 29 געשעהען אין בית עכרה, ביים ירדן, וואו יוחנן האט געטובלט.
 אויף דעם אנדערען טאג האט יוחנן געזעהען ישוע קומט צו
 איהם, און ער האט געזאגט: זעהט, גאטטעס שעפס, וועלכער
 30 נעמט אנוועק דיא וינד פאן דער וועלט. דווער איז עס פאן
 וועלכען איך האב געזאגט: נאך מיר קומט איין מאן, וועלכער
 איז דא פאר מיר, ווייל ער איז פריהער פאר מיר געוועזען.
 31 איך האב איהם נישט געקאנט, נור פרי ער זאל אנפלעקט ווערען
 32 פאר דיא ישראל בין איך געקומען טובלען אין וואסער, און

יוֹחָנָן הָאֵם אוֹי עֲדוּת גַּעְזָאָנְט: אִיךְ הָאָב גַּעְזָהֶען דַּעַם רוּחַ
 הַקֹּדֶשׁ אַראַבְקוּמַעַנְדִּיג פֿאַן הַיִּמְעֵל, אוֹי ווִיא אִיין טוֹיב, און
 33 הָאֵם גַּעְרוּט אוֹיף אִיהֶם. אִיךְ הָאָב אִיהֶם נִיט גַּעְקָאָנְט, נור דַּער
 וואָס הָאֵם מִיך גַּעְשִׁיקְט טוֹבִלְעֵן מִיט וואַסער הָאֵם מִיר גַּעְזָאָנְט:
 אוֹיף וועַמַּען דואַ וועַסְט זעהַען דַּעַן רוּחַ אַראַב קוּמַעַן און רוּהַעַן
 34 דַּער אִיז דַּער, וועַלכַּער טוֹבִלְט מִיט דַּעַם רוּחַ הַקֹּדֶשׁ. און
 אִיךְ הָאָב גַּעְזָהֶען און הָאָב עֲדוּת גַּעְזָאָנְט, דָּאָס דִּוְעַר אִיז דַּער
 35 גַּאָטְטֶעס זָאָהן. אוֹיף דַּעַם אַנדַערַעַן טָאָג אִיז יוֹחָנָן נָאךְ אִיין מָאָל
 36 גַּעְשְׁטָאָנַעַן און צוויי פֿאַן וויינעַ תַּלְמִידִים, און וועַן עַר הָאֵם
 גַּעְזָהֶען יִשׁוּעַן גַּעְהַעַנְדִּיג הָאֵם עַר גַּעְזָאָנְט, זַעהַט, גַּאָטְטֶעס שַׁעַפֿס.
 37 וועַן וויינעַ תַּלְמִידִים הָאָבַעַן גַּעְהַעַרְט פֿאַן אִיהֶם דִּיא וועַרְטַער זַעַנַעַן
 38 ווי נָאךְ גַּעַנאַנְנַעַן נָאךְ יִשׁוּעַן. יִשׁוּעַ הָאֵם ויך אומַעַקְקַהֲרִט און הָאֵם
 ווי דַּעְרוּהַעַן גַּעְהַעַנְדִּיג, און עַר הָאֵם ווי גַּעְזָאָנְט: וואָס דַּארְפֿט
 39 אִיהֶר? ווי הָאָבַעַן צו אִיהֶם גַּעְזָאָנְט: רַבִּי וואוּ וויינְסְט דואַ? עַר
 זָאָגְט ווי: קוּמְט וועַט אִיהֶר זַעהַען. ווי זַעַנַעַן גַּעַנאַנְנַעַן און הָאָבַעַן
 גַּעְזָהֶען וואוּ עַר וויינְט, און זַעַנַעַן בִּי אִיהֶם גַּעַבְלִיבַעַן דִּוְעַן טָאָג.
 40 עַס אִיז גַּעְוועַן אַרום דַּער צַעַנְטַער שַׁעַה. אִינַעַר פֿאַן דִּיא צוויי, וואָס
 הָאָבַעַן גַּעְהַעַרְט פֿאַן יוֹחָנָן און זַעַנַעַן אִיהֶם נָאכְגַּעַנאַנְנַעַן, אִיז
 41 גַּעְוועַן אַנְדִּרִי, שְׁמַעוֹן פֿטֶרִים בְּרוּדַער, עַר הָאֵם צוּם עַרְשְׁטַעַן
 גַּעַטְראַפֿעַן וויין בְּרוּדַער שְׁמַעוֹן און זָאָגְט אִיהֶם: מִיר הָאָבַעַן
 42 גַּעַפּוֹנַעַן דַּעַן מְשִׁיחַן דָּאָס הֵייסְט בְּרִיסְטוּס, און הָאֵם אִיהֶם
 גַּעַבְראַכְט צו יִשׁוּעַן, און יִשׁוּעַ הָאֵם אִיין קוּק גַּעַטָּאָן אוֹיף אִיהֶם
 און זָאָגְט: דואַ שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹנָה, דואַ וועַסְט גַּעְרוּפֿעַן וועַרַעַן בִּיפֿאַ,
 43 דָּאָס מֵיינְט מַעַן: פֿטֶר. אוֹיף דַּעַם אַנדַערַעַן טָאָג הָאֵם יִשׁוּעַ
 גַּעְוואַלְט גַּעַהן קִיין גָּלִיל און עַר גַּעַפֿינְט פֿילִיפּוּס'ן און זָאָגְט אִיהֶם:
 44 גַּעַה מִיר נָאךְ. פֿילִיפּוּס אִיז גַּעְוועַן פֿאַן בֵּית צִידְהָ, אַנְדִּרִי, און
 45 פֿטֶר'ס שְׁמָאָדְט. פֿילִיפּוּס טֶרַעַפֿט נְתַנְאֵל'ן און זָאָגְט אִיהֶם:
 מִיר הָאָבַעַן גַּעַפּוֹנַעַן דַּעַם, פֿאַן וועַלכַּעַם עַס הָאָבַעַן גַּעַשְׁרִיבַעַן
 מֹשֶׁה אִין דַּער תּוֹרָה און דִּיא נְבִיאִים, יִשׁוּעַ בֶּן יוֹסֵף פֿאַן נְצָרֶת.
 46 נור נְתַנְאֵל זָאָגְט אִיהֶם: קָאן דַּעַן עַטְוואָס גוּטֶעס פֿאַן נְצָרֶת וויין?
 47 פֿילִיפּוּס זָאָגְט אִיהֶם: קוּם און זַעה, וועַן יִשׁוּעַ הָאֵם גַּעְזָהֶען
 נְתַנְאֵל'ן קוּמַעַן צו אִיהֶם, הָאֵם עַר אוֹיף אִיהֶם גַּעְזָאָנְט: זַעה אִיין

אֶמְתֵּעַן בֶּן יִשְׂרָאֵל, אִין וועלכען עס איז קיין פאלשקייט ניט
 דא. נִתְנָאָל זאגט איהם: פֶּאן וואנען קאנסט דוא מיד? ישוע
 האט איהם געענטפערט: נאך איידער פיליפוס האט דיר
 גערופען, ווען דוא ביסט געווען אונטער דעם פייגענבוים, האב
 איד דיר געזעהען. נִתְנָאָל ענטפערט איהם און זאגט: רבי, דוא
 ביסט דער גאטטעס זאהן! דוא ביסט דער מלך פֶּאן דִּיא
 יִשְׂרָאֵל. ישוע ענטפערט איהם און זאגט: דוא גלויבסט, ווייל
 איד האב דיר געזאגט: איד האב דיר געזעהען אונטער דעם
 פייגענבוים, דוא וועסט זעהן גרעסערעס דערפון. און זאגט
 איהם: אִין אֶמְתֵּעַן, אִין אֶמְתֵּעַן, זאג איד אייד: פֶּאן יעצט אן
 וועט איהר זעהן דעם הימעל אָפֶען, און דִּיא מלאכים פֶּאן גאט
 ארויפגעהן און אראפגעהן אויף דעם בֶּן האדם.
 אויף דעם דריטען טאג איז געווען איינע חתונה אין קנה פֶּאן ב
 גליל, און ישוע'ס מוטער איז דארט געווען. ישוע מיט זיינע תלמידים
 זיינען אויך געווען גערופען אויף דער חתונה. און אזוי וויא עס
 איז אויסגעגאנגען דער וויין, האט ישוע'ס מוטער איהם געזאגט:
 ווי האבען קיין וויין ניט. ישוע זאגט איהר: וואס האב איד מיט
 דיר אשה? מיין שעה איז נאך ניט געקומען. ויין מוטער האט
 געזאגט דִּיא משרתים: וואס ער וועט אייד זאנען, דאס טהוט.
 און דא איז געווען זעכס שטיינערנע וואסערקרין, וועלכע זענען
 דארט געשטאנען צום וואשען ויד, וויא דער מנהג פֶּאן דִּיא
 אידען, וואס האבען געהאלטען צוויי אדער דריי מאס. ישוע
 זאגט ווי: פילט אן דִּיא כלים מיט וואסער, און ווי האבען ווי
 אנגעפילט ביז ארויף. און זאגט ווי: שעפט אן און טראגט צו
 דעם סארנוער, און ווי האבען עס אוועקגעטראגען. ווען דער
 סארנוער האט פֶּערוזכט דִּיא וואסער, וואס איז וויין געווארען,
 ער האט ניט געוויסט פֶּאן וואנען דער וויין האט ויד גענומען, נור
 דִּיא משרתים וואס האבען געשעפט וואסער האבען געוואוסט
 האט ער צוגערופען דעם חתן. און זאגט איהם: יעדער מענטש
 ניט פֶּריהער גוטען וויין און נאך דעם, ווען מען האט ויד
 אנגעטרונקען, דעם ערגערן, דוא אָפֶער האסט דעם גוטען וויין
 געהאלטען ביז יעצט. דערמיט האט ישוע געמאכט דעם אנפאנג
 11

- פֶּאן וויינע וואונדער אין קנה פֿאן גליל, און האט אנפֿלעקט וויינע
הערליכקייט; און וויינע תלמידים האבען געגלויבט אין איהם.
נאך דעם איז ער געקומען קיין כפר נחום; ער און זיין 12
מוטער, און וויינע ברידער, און וויינע תלמידים, און זיי זענען
דארטען געווען ווייניגע טעג. דער אידעשער פסח האט זיך 13
געגעגענט, און ישוע איז געקומען קיין ירושלים. און האט 14
געפונען, דאס אין בית המקדש האט מען פארקויפט אקסען,
שאף און טויבען, און וועקסלער זענען געזעסען, און ער האט 15
געמאכט איין בייטש פֿאן שמריקלאך, און האט אלעמען ארויס
געטריבען פֿאן דעם בית המקדש, אויך דיא שאף און אקסען,
און דאס געלד פֿאן דיא וועקסלער האט ער צושאטען און דיא 16
מישען איבערגעקעהרט. און ער האט געזאגט צו דיא פארקויפערס
פֿאן דיא טויבען: נעמט דאס אוועק פֿאן דאנען, און מאכט ניט 17
מיין פֿאטערס הויז פֿאר איין הויז פֿאן האנדעל. וויינע תלמידים
האבען זיך דערמאנט דאס עס איז געשריבען: "כי קנאת ביתך
אכלתני" (דיא קנאה פֿאן דיין הויז האט מיך אויף געגעסען).
דיא אידען האבען צו איהם געזאגט: וואס פֿאר איין צייכען ווייזט 18
דוא אונז, דאס דוא דיזעס טהוקסט? ישוע האט זיי געענטפערט 19
און געזאגט: צו ווארפט דעם בית המקדש, און איך וועל איהם
אין דריי טעג אויפבויען. דארויף האבען דיא אידען געזאגט: 20
דער בית המקדש האט זיך געבויט זעכס און פֿערציג יאהר, און
דוא ווילסט איהם אין דריי טעג אויפבויען? ער אבער האט 21
דאס געזאגט אויף דעם היכל פֿאן זיין גוף, ווען ער איז 22
אויפגעשטאנען פֿאן דיא טויטע, אזוי האבען וויינע תלמידים זיך
דערמאנט דאס ער האט דאס געזאגט. און האבען געגלויבט אין
דער שריפט (תנ"ך) און אין דעם ווארט וואס ישוע האט געזאגט.
און ווען ער איז געווען אין ירושלים אויף דעם יום טוב 23
פֿאן פסח האבען פיל געגלויבט אין איהם, ווען זיי האבען
געזעהען דיא וואונדער וואס ער האט געטאן. נור ישוע האט 24
זיך צו זיי ניט פארטרויט, ווייל ער האט אלעמען געקאנט. ער 25
האט ניט בעדארפט פֿאן קיינעם קיין עדות אויף מענשען, דען
ער האט אליין געוואקסט, וואס עס איז אין מענשען.

צווישען דיא פֿרושים איז געווען איינער וואס ויין נאמען איז ג
 געווען נקדימון. ער איז געווען איין עלסטער פֿאן דיא אידען.
 ער איז געקומען צו ישוע'ן אין דער נאכט, און האט איהם
 געזאגט: רבי! מיר ווייסען, דאס דוא ביסט איין לעהרער
 געקומען פֿאן גאט, דען אזעלכע וואונדער וויא דוא מ'הוסט קאן
 קיינער ניט טאן, ווען גאט איז ניט מיט איהם. ישוע האט
 איהם געענטפֿערט און געזאגט: אין אמת'ען, אין אמת'ען, זאג
 איך דיר: אויב איין מענש ווערט ניט פֿאן אויפֿען געבארען קאן
 ער ניט זעהען דאס מלכות אלהים. נקדימון זאגט איהם: וויא
 קאן איין מענש געבארען ווערען, ווען ער איז שוין אלט? קאן
 ער דען צום צווייטען מאל קומען אין ויין מוטערס לייב און
 געבארען ווערען? ישוע האט איהם געענטפֿערט: אין אמת'ען
 אין אמת'ען, זאג איך דיר: ווען איינער ווערט ניט געבארען פֿאן
 וואסער און גייסט, אזוי קאן ער ניט אריין קומען אין דאס
 מלכות אלהים. דאס וואס איז געבארען פֿאן פֿלייש איז פֿלייש,
 אבער דאס וואס עס איז געבארען פֿאן גייסט איז גייסט. וואונדער
 דיך ניט דעריבער, וואס איך האב דיר געזאגט: דאס איהר
 דארפט פֿאן אויפֿען געבארען ווערען. דער ווינד בלאזט, וואו
 ער וויל, און דוא הערסט ויין קול, אבער ווייסט ניט פֿאן וואנען
 ער קומט, און וואו הין ער געהט אנוועק; אזוי איז מיט יעדען
 וואס איז געבארען געווארען פֿאן דעם גייסט. נקדימון ענטפֿערט
 און זאגט איהם: וויא קאן דאס ויין? ישוע ענטפֿערט און זאגט
 איהם: דוא ביסט דער אידעשער לעהרער, און ווייסט עס ניט?
 אין אמת'ען, אין אמת'ען זאג איך דיר: מיר רעדען פֿאן דעם
 וואס מיר ווייסען און מיר זאגען עדות פֿאן דעם, וואס מיר
 האבען געזעהען, און איהר נעמט אונזער עדות ניט אן. ווען איך
 האב אייך פֿאן ערדעשע זאכען געזאגט, און איהר גלויבט ניט,
 וויא אזוי וועט איהר גלויבן ווען איך וועל אייך פֿאן הימעלשע
 זאגען. קיינער איז ניט ארויף געגאנגען אויפֿען הימעל, נור דער
 וואס ער איז אראב געקומען פֿאן הימעל, דער בן האדם, וואס
 איז אין הימעל. און אזוי וויא משה האט דערהויבט דיא שלאנג
 אין דער מדבר, אזוי דארף דער בן האדם דערהויבט ווערען.

- 15 כְּדֵי יַעֲדֶר וְעַר עִם גְּלִיבֹט אִין אִיהֶם, וְאַל נִיט פֶּעַרלֶאָרען
16 ווערען, נור האַבען דאָס עוויגע לעבֿען. דען נאָמט האָט אַזוי
געליבט דיא וועלט, דאָס ער האָט ווין בֿן יִחִיד גענעבֿען, כְּדֵי
יעדער, ווער עס גלויבט אין אִיהֶם, וְאַל נִיט פֶּאָרלֶאָרען ווערען,
17 נור האַבען עוויגעס לעבֿען. דען נאָמט האָט נִיט געשיקט ווין
זאָהן אין דער וועלט, כְּדֵי צו פֶּאַרמֶשֶׁפֶּטִין דיא וועלט, נור דאָס
18 דיא וועלט וְאַל דורך אִיהֶם גערעטעט ווערען. ווער עס גלויבט
אין אִיהֶם, ווערט נִיט פֶּאַרמֶשֶׁפֶּט, און דער נִיט גלויביגער איז
שוין פֶּאַרמֶשֶׁפֶּט, דערפֿאַר וואָס ער האָט נִיט געגלויבט אין
19 דעם נאָמען פֿאַן נאָמטעס אײַנציגען זאָהן. דאָס איז אָבער דער
מֶשֶׁפֶּט: דאָס ליבט איז געקומען אין דער וועלט, נור דיא
מענשען האַבען מעהרער געליבט דיא פֿינֶסטערנעם, וויא דאָס
20 ליבט, ווייל וויערע מעשים זענען שלעכט געווען. דען יעדער,
וואָס טהוט שלעכטעס, האָט פֿינד ליבט, און געהט נִיט צום
ליבט, כְּדֵי עס זאל זיך נִיט אַרויס ווויזען וויערע מעשים, דען
21 זיי זענען שלעכט. דער אָבער, וואָס טהוט אַמת, קומט צום
ליבט, כְּדֵי ווײַנע מעשים זאלען אנפֿלעקט ווערען, דאָס זיי אין
22 נאָמט זענען געטאָן געוואָרען, נאָך דעם איז ישוע מיט ווײַנע
תּלמידים געקומען אין לאַנד יהודה, און האָט דארטען מיט זיי
23 געוויינט און האָט טובֿל געווען. יוחנן האָט אויך געטובֿלט אין
עינון, ביי שלם, ווייל דארט איז געווען פֿיל וואַסער, און זיי
24 זענען געקומען און האַבען זיך געטובֿלט. דען יוחנן איז נאָך נִיט
25 געפֿאַנגען געוואָרען אין דער תּפֿיסה. דעריבער איז געוואָרען
אײַן מחלוקת צווישען יוחנן'ס תּלמידים און דיא אידען איבער
26 דער רײַניגונג. און זיי זענען צו אִיהֶם געקומען און האַבען אִיהֶם
געזאָגט: רבי! דער, וועלכער איז מיט דיר געווען ביים ירדן,
און אויף וועלכען דוא האָסט עדות געזאָגט, דיזער טובֿלט,
און אַלע געהען צו אִיהֶם. יוחנן האָט זיי געענטפֿערט און
27 געזאָגט: אײַן מענש קאן אויף זיך גאר נִיט נעמען, ווען עס ווערט
28 אִיהֶם פֿאַן הימעל נִיט גענעבֿען. איהר אליין זענט מיר דעריבער
עדות, דאָס איך האב געזאָגט: נִיט איך בין דער מָשִׁיחַ, נור איך
29 בין געשיקט געוואָרען פֿאַר אִיהֶם. דער, וואָס האָט דיא בֿלֶה,

דער איז דער חתן: און דעם חתנים פריינד, וואס שטעהט און
הערט איהם, פרייט זיך מיט איין שמחה, ווען ער הערט דעם
קול פאן דעם חתן. דויע פריינד מיינע איז נון דערפילט.
ער דארף וואכסען גרעסער און איך דארף קלענער ווערען.
דער וואס ער קומט פאן אויבען, דער איז איבער אלעמען. און
דער וואס ער איז פאן דער ערד, איז פאן דער ערד, און רעט
פאן דער ערד, דער וואס ער קומט פאן הימעל, איז איבער
אלעמען. און וואס ער האט געזעהען און געהערט, זאגט ער
עדות, און קיינער נעמט זיין עדות נישט אן. דער וואס האט
אנגענומען זיין עדות, דער האט געחתם'עט, דאס נאטט איז
אמת. דען דער, וועלכען נאטט האט געשיקט, דער רעט נאטטעס
ווערטער, דען נאטט גיט נישט מיט מאס דעם גייסט. דער
פאטער ליבט דעם זאהן, און אלץ האט ער אין זיין האנד
געגעבען. ווער עס גלויבט אין זאהן האט עוויגעס לעבען, און
דער וואס גלויבט נישט אין זאהן, וועט נישט זעהען קיין לעבען, נור
נאטטעס צארען וועט אויף איהם זיין.

ווען ישוע איז געוואר געווארען דאס דיא פרושים האבען ד
געהערט, דאס ער באקומט מעהרער תלמידים און טובל'ט וויא
יוחנן. ווען אויך ישוע אליין האט נישט געטובל'ט, נור זיינע
תלמידים. אזוי האט ער פארלאזט יהודה און איז ווידער געגאנגען
קיין גליל. ער האט בעדארפט דורך געהן דורך שמרון. און
ער איז געקומען אין איין שטאדט פאן שמרון, וואס מען האט
זיא גערופען סוכר, נאהענט פאן דעם שטיק לאנד, וואס יעקב
האט געגעבען צו זיין זאהן יוסף'ן. דארטען איז געווען יעקב'ס
ברונען. ישוע, וואס איז געווען מיד פאן וועג, האט זיך אנידער
געזעצט ביים ברונען. עס איז געווען נאהענט פאן דער זעכסטער
שעה. איין פרוי פאן שמרון איז געקומען שעפען וואסער ישוע
זאגט איהר: גיב מיר צו טרינקען. דען זיינע תלמידים זענען
אונזעק געגאנגען אין שטאדט שפיין קויפען. דיא שומרונישע
פרוי זאגט איהם: וויא קענסט דוא איין איד בעטען ביי מיר צו
טרינקען? דען איך בין איין שמונונית. דיא אידען האבען זיך
נישט געמישט מיט דיא שמונונים. ישוע האט איהר געענטפערט

- און געזאגט: ווען דוא וואלסט וויסען גאטטעס מתנה, און ווער
עס זאגט דיר: גיב מיר צו טרינקען, אזוי וואלסט דוא אליין
ביי איהם געבעטען, און ער וואלט דיר געגעבען לעבעדיגע
וואסער. דיא פרוי זאגט איהם: הערר! דוא האסט ניט מיט
וואס צו שעפען, און דער ברוינען איז טיף, פאן וואנען וועט ביי
12 דיר ויין לעבעדיגע וואסער? ביסט דוא דען גרעסער פאן
יעקב אבינו, וועלכער האט אונז געגעבען דעם ברוינען? ער
אליין און ויינע קינדער און ויינע בהמות האבען געטרינקען פאן
13 איהם, ישוע האט איהר געענטפערט און געזאגט: יעדער, ווער
14 עס טרינקט פאן דיזע וואסער, ווערט ווידער דארשטיג, ווער
אבער עס וועט טרינקען דיא וואסער, וועלכע איך וועל איהם
געבען, דער וועט עוויג נישט דארשטען; נור דיא וואסער, וואס
איך וועל איהם געבען, וועט ווערען אין איהם איין קוואל, וואס
15 וועט קוועלען צום עוויגען לעבען. דיא פרוי זאגט איהם: הערר!
גיב מיר פאן דעם וואסער, כדי איך זאל קיין דארשט ניט
16 האבען, און זאל ניט קומען אהער וואסער שעפען. ישוע זאגט
17 איהר, געה רוף דיין מאן און קום אהער. דיא פרוי האט
געענטפערט און געזאגט: איך האב ניט קיין מאן, ישוע זאגט
איהר: דוא האסט אמת געזאגט, דאס דוא האסט ניט קיין מאן.
18 דען דוא האסט געהאט פינף מאנען, און דעם וואס דוא האסט
19 יעצט, איז דיר ניט קיין מאן, דוא האסט אמת געזאגט, דיא
פרוי זאגט איהם: הערר! איך זעה, דאס דוא ביסט איין גביא.
20 אונזערע עלטערען האבען מתפלל געווען אויף דעם בארג, איהר
אבער זאגט, דאס ירושלים איז דאס ארט וואו מען בעדארף
21 מתפלל ויין. ישוע זאגט איהר: גלויב מיר, דאס עס קומט איין
צייט, וואס מען וועט ניט אויף דעם בארג, ניט אין ירושלים,
22 מתפלל ויין צום פאטער, איהר ווייסט ניט צו וועמען איהר
ווייט מתפלל, מיר אבער ווייסען צו וועמען מיר ויינען מתפלל,
23 דען דיא ישועה איז פאן דיא אידען. נור עס וועט קומען איין
צייט, און ויא איז שוין געקומען, ווען אמת'ע בעטער וועלען
מתפלל ויין צום פאטער אין גייסט און אין אמת, דען אזעלכע
24 געבעט באגעהרט דער פאטער, גאטט איז איין גייסט, און דיא

וואס בעטען צו איהם דארפֿען בעטען אין גייסט און אין אַמֶת.
 25 דיא פֿרוי זאגט איהם: איך ווייס דאס דער משיח קומט, דאס
 הייסט: פֿריסטוס. ווען ער וועט קומען, אזוי וועט ער אונז אלעס
 26 אנזאגען. ישוע זאגט איהר: דאס בין איך, ווער עס רעט מיט
 27 דערנוויילע וועגן געקומען ווינע תלמידים, און האבען
 ויך געוואונדערט, דאס ער רעדעט מיט איין אשה. אבער קיינער
 האט נישט געזאגט: וואס ווילסט דוא? אדער פֿאן וואס רעסט
 28 דוא מיט איהר? און דיא פֿרוי האט איבערגעלאזען איהר וואסער
 קרוג, און איז געגאנגען אין שטאדט, און האט צו דיא לייט געזאגט:
 29 קומט ועהט דעם מענשען, וועלכער האט מיר אלעס געזאגט,
 30 וואס איך האב געטאן, איז ער נישט דער משיח? ווי וועגן ארויס
 געגאנגען פֿאן דער שטאדט, און וועגן צו איהם געגאנגען.
 31 דערנוויילע האבען דיא תלמידים איהם געבעטען און געזאגט:
 32 רבי! עס. אבער ער האט ווי געזאגט: איך האב איין עסען
 33 וועלכען איהר ווייסט נישט. דעריבער האבען דיא תלמידים
 צווישען ויך גערעט: האט איהם דען ווער געבראכט עסען.
 34 ישוע זאגט ווי: מיין עסען איז צו טאן דעם רצון פֿאן דעם,
 35 וועלכער האט מיך געשיקט, און צו ענדען ויין ארבייט. זאגט
 איהר דען נישט, דאס נאך פֿיר חדשים וועט ויין דער תבואה שניט?
 און איך זאג אייך: הויבט אויף אייערע אויגען און ועהט דיא
 פֿעלדער, וויא אזוי ווי וועגן ווייס געווארען און פֿארטיג געווארען
 36 צום שניידען. דער שניטער נעמט לויז און זאמעלט איין דיא
 פֿרות צום עוויגען לעבען; און דער וייער און דער שניטער וועלען
 37 ויך צו זאמען פֿרייען. דען אין דיעס איז אַמֶת דאס ווארט:
 38 איינער ווייט און דער אנדערער שנייט. איך האב אייך געשיקט
 שניידען דאס, וואס איהר האט נישט געארבעט: אנדערע האבען
 געארבעט, און איהר זענט אריין געגאנגען אין וייער ארבייט.
 39 און פֿיל שמרונים פֿאן יענער שטאדט האבען אין איהם געגלויבט
 וועגען דיא רייד פֿאן דער פֿרוי, וואס זיא האט עדות געזאגט,
 40 דאס ער האט איהר געזאגט אלעס וואס זיא האט געטאן. און
 ווען דיא שמרונים וועגן צו איהם געקומען, האבען ווי איהם
 געבעטען, דאס ער זאל ביי ווי ויין. און ער איז דארט געווען

41 צוויי טעג. און פיל מעהר האבען געגלויבט וועגען זיין ווארט.
 42 און זיי האבען געזאגט דער פרוי: מיר גלויבען שוין ניט וועגען
 דינע רייד, דען מיר אליין האבען געהערט און געוואר געווארען.
 דאס ער איז אין אמתען דער העלפער פאן דער וועלט, דער
 43 משיח. נאך צוויי טעג איז ער פאן דארטן אוועק געגאנגען
 44 און איז געגאנגען קיין גליל. דען ישוע אליין האט עדות געזאגט,
 45 דאס איין נביא האט ניט קיין פבוד אין זיין אייגענעם לאנד. ווען
 ער איז געקומען קיין גליל, האבען איהם דיא לייט פאן גליל
 אויפגענומען, ווייל זיי האבען געזעהען אלעס וואס ער האט געטאן
 אין ירושלים אום יום טוב, דען זיי זענען אויך געגאנגען אויף יום
 46 טוב. און ישוע איז ווידער איין מאל געקומען קיין קנה פאן גליל,
 וואו ער האט פאן וואסער וויין געמאכט, אין פפר נחום איז געווען
 איין דינער פאן דעם מלך, וואס זיין זאהן איז קראנק געווען.
 47 ווען ער האט געהערט, דאס ישוע איז געקומען פאן יהודה קיין
 גליל, איז ער געקומען צו איהם און האט איהם געפעטען, דאס
 ער זאל קומען אויסהיילען זיין זאהן, וועלכער איז געווען ביים
 48 שטארבען. ישוע זאגט איהם: ווען איהר זעהט ניט קיין צייכען
 49 און וואונדער גלויבט איהר ניט. דעם מלך'ס דינער זאגט איהם:
 50 הערר! קום ווילאנג מיין זאהן איז נאך ניט געשטארבען. ישוע
 זאגט איהם: געה! דיין זאהן איז געוונד. ער האט געגלויבט
 דעם ווארט, וואס ישוע האט געזאגט, און איז אוועק געגאנגען.
 51 אויף דעם וועג האבען איהם זיינע משרתים באגעגענט און האבען
 52 געזאגט: דיין זאהן איז געוונד. ער האט זיי געפרעגט: אין וואס
 פאר איין שעה איז איהם גרינגער געווארען, האט מען איהם
 געזאגט, געכטען אין דער זיבענטער שעה האט איהם דער
 53 קדחת אבגעלאזט. פאן דעם האט דער פאטער פערשטאנען,
 דאס עס איז געווען דיא זעלבע שעה, ווען ישוע האט איהם
 געזאגט: דיין זאהן איז געוונד, און ער אליין און זיין גאנצעס הויז
 54 האבען געגלויבט. דאס איז דער צווייטער וואונדער, וואס ישוע
 האט געמאכט ווען ער האט זיך אומגעקעהרט פאן יהודה קיין גליל.
 ה נאך דעם איז געווען דער אידעשער יום טוב, און ישוע איז
 2 געקומען קיין ירושלים. דארטען אין ירושלים איז געווען איין

טייד, ביי דעם שער הצאן, וועלכען מען האט אויף העברעיש
 גערופען: בית-הסדא, און האט געהאט פינף האללען. אין דיוע
 האללען זענען געלעגנען איין גרויסע סך קראנקע, בלינדע,
 הינקענדיגע, אויסגעדראטע, וועלכע האבען געווארט דיא באוועגונג
 פאן דעם וואסער. דען איין נאטטעס מלאך פלעגט פאן צייט
 צו צייט אראב קומען אין דעם טייד און האט באוועגט דעם
 וואסער, און ווער עס איז צום ערשטען אריין געגאנגען נאך דער
 באוועגונג פאן דעם וואסער, דער איז געוונד געווארען, פאן וואס
 פאר איין קראנקהייט עס האט געמעגט ויין. דא איז געווען איין
 מענש, וועלכער איז שוין אכט און דרייסיג יאהר קראנק געווען.
 ווען ישוע האט איהם געזעהען ליגענדיג, און איז געוואר געווארען
 דאס ער ליגט שוין איין לאנגע צייט, האט ער איהם געזאגט:
 דוא ווילסט געוונד ווערען? דער קראנקער האט איהם
 געענטפערט: יא הערר! איך האב אבער קיינעם ניט, ווער
 עס זאל מיך אראב לאזען אין דעם טייד, ווען דער וואסער
 באוועגט ויך; ווען איך קום, האט שוין איין אנדערער פאר מיר
 ויך אראב געלאזען. ישוע זאגט איהם: שטעה אויף, נעם מיט
 דיר דיין בעט און געה. און ער איז באלד געוונד געווארען, און
 האט גענומען ויין בעט און איז אוועק געגאנגען, דאס איז געווען
 אום שבת. דעריבער האבען דיא אידען געזאגט דעם
 אויסגעהיילטען: היינט איז שבת, דוא טארסט ניט טראגען דיא
 בעט. ער האט ווי געענטפערט: דער וואס האט מיך אויסגעהיילט,
 דער האט מיר געזאגט: נעם דיין בעט און געה? ווי האבען
 איהם געפרעגט: ווער איז דער מענש, וועלכער האט דיר געזאגט:
 נעם דיין בעט און געה? דער אויסגעהיילטער האט אבער ניט
 געוואוסט, ווער ער איז, דען ישוע איז אריין צווישען דעם פיל
 פאלק, וואס איז געווען אויף דיוען ארט. נאך דעם האט ישוע
 איהם געטראפען אין בית המקדש און האט איהם געזאגט: זעה
 דוא ביסט געוונד געווארען, וינדיג ניט מעהר, כדי עס זאל דיר
 ניט ערגער ווערען. דער מענש איז געגאנגען און האט דיא אידען
 געזאגט, דאס דער, וואס האט איהם אויסגעהיילט, איז ישוע.
 און דיא אידען האבען אנגעהויבען צו רדפן ישוען און האבען

געוויכט איהם צו הרגנען, דער פאר וואס ער האט אועלכעם
 אום שבת געטאן, און ישוע האט זיי געזאגט: מיין פאטער
 ארבייט ביז יעצט, און איך ארבייט אויך, און דיא אידען האבען
 נאך מעהרער געוויכט איהם צו הרגנען ניט נור דער פאר, וואס
 ער האט מחלל שבת געווען, נור אויך דערפאר, וואס ער רופט
 גאט מיין פאטער, און מאכט זיך גלייך צו גאט, ישוע האט
 געענטפערט און געזאגט: אין אמת'ען, אין אמת'ען, זאג איך
 אייך: דער זאהן קאן נאר ניט טאן פאן זיך אליין, אויסער ווען
 ער זעהט ניט דעם פאטער עטוואס טאן, דען וואס ער טהוט,
 דאס טהוט אויך דער זאהן, דען דער פאטער ליבט דעם זאהן
 און ווייזט איהם אלעס, וואס ער אליין טהוט; און ער וועט איהם
 ווייזען גרעסערע מעשים, דאס איהר וועט זיך וואונדערען, דען
 אזוי וויא דער פאטער איז מחיה מתים, אזוי איז דער זאהן מחיה
 וועמען ער וויל, דען דער פאטער משפט קיינעם ניט, נור דעם
 גאנצען משפט האט ער אוועק געגעבען צום זאהן, כדי אלע
 זאלען פבור געבען דעם זאהן, אזוי וויא זיי גיבען פבור דעם
 פאטער, ווער עס גיט ניט פבור דעם זאהן דער גיט אויך ניט
 קיין פבור דעם פאטער וועלכער האט איהם געשיקט, אין
 אמת'ען, אין אמת'ען, זאג איך אייך: דער ווער עס הערט מיין
 ווארט און גלויבט אין דעם, וועלכער האט מיך געשיקט, דער
 האט עוויגעס לעבען, און קומט ניט צום משפט, נור ער איז
 איבער געגאנגען פאן טויט צום לעבען, אין אמת'ען, אין אמת'ען,
 זאג איך אייך: עס קומט אן איין צייט, און ויא איז שוין געקומען,
 וואו מתים וועלען הערען, דעם קול פאן גאטטעס זאהן, און ווען
 זיי וועלען הערען וועלען זיי לעבענדיג ווערען, דען אזוי וויא
 דער פאטער האט אין זיך אליין לעבען, אזוי אויך האט ער
 געגעבען דעם זאהן צו האבען לעבען אין זיך אליין, און האט
 איהם געגעבען מאכט צו משפט'ן, ווייל ער איז דער בן האדם.
 פארוואונדערט אייך ניט איבער דזעס, דען עס קומט דיא צייט,
 אין וועלכער אלע, וועלכע געפינען זיך אין דיא קברים וועלען
 דערהערען דעם קול פאן דעם גאטטעס זאהן, און דיא וואס
 האבען גוטעס געטאן וועלען ארויסקומען צום אויפשטעהונג פאן

לעבֿען. און דיא וואס האבֿען שלעכטעס געטאן, צום אייפֿשטעהונג
 פֿאן משפֿט. איך קאן פֿאן מיר אליין גארנישט טאן, וויא איך
 30 הער אזוי משפֿט איך; און מיין משפֿט איז גערעכט, דען איך וויל
 ניט מיין ווילען, נור דעם ווילען פֿאן דעם פֿאטער, וועלכער האט
 מיך געשיקט. אויב איך זאג עדות אויף זיך אליין, אזוי איז מיין עדות
 31 ניט אמת. עס איז דא איין אנדערער, וואס זאגט עדות אויף
 מיר: און איך ווייס, דאס עס איז אמת דיא עדות, וואס ער זאגט
 32 אויף מיר. איהר האט געשיקט צו יוחנן, און ער האט עדות
 געזאגט אויף דעם אמת. נור איך געהט ניט אן קיין עדות פֿאן
 33 איין מענשען, איך זאג נור דאס, פֿרי איהר זאלט גערעכטעט ווערען.
 ער איז געווען דאס ליכט, וואס ברענגט און לייכט, נור איהר
 34 האט איינע קליינע צייט גענואלט זיך פֿרייען אין זיין ליכט. איך
 האבֿ איין עדות איין גרעסערען פֿאן יוחנן: דען דיא מעשים,
 35 וועלכע דער פֿאטער האט מיר געגעבֿען צו פֿאלענדען, דינע
 מעשים, וואס ווערען דורך מיר געטאן, זאגען עדות אויף מיר,
 36 דאס דער פֿאטער האט מיר געשיקט. און דער פֿאטער, וואס
 האט מיך געשיקט, האט אליין עדות געזאגט אויף מיר, נור איהר
 37 האט קיין מאל זיין קול ניט געהערט, און זיין געשטאלט ניט
 געזעהען. און איהר האט ניט זיין ווארט וואס וויינט אין איך,
 38 ווייל איהר גלויבט ניט דעם, וועלכען ער האט געשיקט. איהר
 פֿארשט אין דיא שריפטען (תנך), אין וועלכע איהר גלויבט
 39 עוויגעס לעבֿען צו האבֿען, און זיי וויינען עס, וועלכע פֿאן מיר
 עדות זאגען. נור איהר ווילט ניט קומען צו מיר, פֿרי צו האבֿען
 40 דאס לעבֿען. איך געהט ניט קיין פֿבוד פֿאן מענשען. נור איך
 41 קאן אייך, דאס איהר האט ניט אין זיך ליבֿע צו נאט. איך
 42 בין געקומען אין דעם נאמען פֿאן מיין פֿאטער, און איהר נעמט
 מיך ניט אן, ווען אבער איין אנדערער קומט אין זיין אייגענעם
 43 נאמען, איהם וועט איהר אננעהמען. וויא קאנט איהר גלויבֿען,
 ווען איהר נעמט איינער פֿאן דעם אנדערען פֿבוד, און דעם פֿבוד
 אבער, וואס ער איז פֿאן דעם איינציגען נאט, דעם זוכט איהר
 44 ניט. דענקט ניט, דאס איך וועל אייך פֿארקלאנען פֿאר דעם
 פֿאטער, עס איז דא אויף אייך איין מקטרג, משה, דער אויף

- 46 וועלכען איהר האפט. דען ווען איהר וואלט האבען געגלויבט
אין משה'ן אזוי וואלט איהר מיר אויך געגלויבט, דען ער האט
47 פאן מיר געשריבען. ווען איהר גלויבט ניט אין זיינע שריפטען
וויא וועט איהר אין זיינע ווערטער גלויבען.
- 1 נאך דעם איז ישוע געגאנגען אויף יענער זייט ים פאן גליל,
2 וואס איז ביי טבריה. פיל פאלק איז איהם נאכגעגאנגען, ווייל
זיי האבען געזעהען זיינע וואונדער, וואס ער האט געטאן מיט דיא
3 קראנקע. ישוע איז ארויף געגאנגען אויף איין בארג, און איז
4 דארט געזעסען מיט זיינע תלמידים. עס איז אבער נאָהענט
5 פאר פסח, דער אידעשער יום טוב געוועזען. ווען ישוע האט
אויפֿגעהויבען זיינע אויגען און געזעהען, דאס פיל פאלק קומט
צו איהם, האט ער געזאגט צו פיליפוס; וואו וועלען מיר ברויט
6 קויפען כדי זיי זאלען האבען צו עסען? דאס האט ער געזאגט,
7 כדי איהם אויס צו פֿרובען, דען ער אליין האט געוואוסט, וואס
8 ער האט געוואלט מאכען. פיליפוס האט איהם געענטפערט:
צוויי הונדערט דינר וועט ניט גענוג זיין אויף ברויט, דאס יעדען
9 פאן זיי זאל אנקומען איין שטיקעל. איינער פאן זיינע תלמידים
אנדרי, שמעון פֿטרים איין ברודער, זאגט צו איהם: דא איז
10 דא ביי איין אינגעל פינף גערשטענע ברויט און צוויי פישלאך,
11 נור וואס איז דאס פאר אזוי פיל פאלק? ישוע האט געזאגט:
הייסט זיי זיך אויס צו זעען, אויף דעם ארט איז געוועזען פיל
גראז, און דיא לייט האבען זיך אויסגעזעצט, איין צאל איין
12 ערך פאן פינף טויזענט. ישוע האט גענומען דאס ברויט איין
ברכה געמאכט, און צו טיילט צו זיינע תלמידים, און דיא
תלמידים צו דיא וועלכע זענען געזעסען, אזוי אויך דיא פיש,
13 יעדען וויפיל ער האט געוואלט. און ווען זיי זענען זאט געווארען,
האט ער געזאגט צו זיינע תלמידים: נעמט צו נויף דיא ברעקלאך
וואס זענען איבערגעבליבען, דאס עס זאל נארניט פארלארען
14 ווערען. און זיי האבען צוזאמען גענומען, און האבען אנגעפילט
צוועלף קערב מיט ברעקלאך פאן דיא פינף גערשטענע ברויט,
וואס זענען איבערגעבליבען פאן דיא וואס האבען געעסען.
14 דאמאלסט האבען דיא מענשען, וואס האבען געזעהען דעם

וואונדער וואס ישוע האט געטאן געזאגט: דער איז אין אמת'ען
דער נביא, וועלכער דארף קומען אין דער וועלט אריין. 15
ישוע איז געוואר געווארען, דאס מען וויל קומען איהם חאפען פֿיר
מען זאל איהם מאכען פאר איין מלך, איז ער ווידער אוועק אויף
איין בארג איינער אליין. ווען עס איז אָוועג געווארען, אזוי ווינען
ווינע תלמידים אַראַב געגאנגען צום ים. און זענען אריין געגאנגען
אין איין שיף און האבען זיך אריבער געשיפט אויף יענער ווייט
ים קיין כפר-נחום. עס איז פֿינסטער געווארען, און ישוע איז צו
זיי גיט געקומען. דער ים האט זיך דערהויבען, ווייל עס האט
געבלאזען איין שטארקער ווינד. ווען זיי זענען אָנגעפאהרען
איין ערך פֿאן פינף און צוואנציג, אָדער דרייסיג סטאדען האבען
זיי דערזעהען ישוע'ן געהענדיג אויפֿען ים, און ער קומט געהענטער
צו דער שיף און זיי האבען זיך דערשראקען. נור ער האט זיי
געזאגט: איך בין דאס, פֿירכטעט אייך נישט. זיי האבען געוואלט
נעמען ישוע'ן אין דער שיף, און באלד איז דיא שיף צו געקומען
צום פֿארטען, וואוהין זיי האבען זיך געשיפט. אויף דעם
אנדערען טאג האט דאס פֿאלק, וואס איז געשטאנען פֿאן יענער
ווייט ים, געזעהען, דאס דארטען איז אויסער דער שיף, אין
וועלכער ווינע תלמידים זענען אריין געגאנגען, קיין אנדערע נישט
געוועזען. און דאס ישוע איז גיט אריין געגאנגען אין דער שיף
מיט ווינע תלמידים, און ווינע תלמידים האבען זיך אליין אוועק
געשיפט. דערוויילע זענען פֿאן טבריה אנדערע שיפען אָנגעקומען
נאָהענט פֿאן דעם אָרט וואו זיי האבען געגעסען דאס ברויט.
וואס דער הערר האט איין ברכה געמאכט. דעריבער ווען דאס
פֿאלק האט דערוזעהען, דאס ישוע איז דא נישט דא, און דיא
תלמידים זענען אויך נישט דא, אזוי זענען זיי אריין געגאנגען, אין
דיא שיפען און האבען זיך אריבער געשיפט קיין כפר נחום
זוכען ישוע'ן. און ווען זיי האבען איהם געפונען אויף יענער ווייט
ים, האבען זיי צו איהם געזאגט: רבי! ווען ביסט דו אהער
געקומען? ישוע האט זיי געענטפערט און געזאגט: אין אמת'ען,
אין אמת'ען, זאג איך אייך: איהר זוכט מיך נישט ווייל איהר האט
געזעהען מיינע וואונדער, נור ווייל איהר האט געגעסען דאס

27 בְּרוּיט און זענט זאט געווארען. אַרבייט ניט פאר שפייז, וואס
 ווערט פארלארען, נור פאר שפייז, וואס בלייבט צום עוויגען
 לעבען. וועלכע דער בן האדם וועט אייך געבען, דען איהם האט
 28 נאטט דער פאטער געחת'עט. זיי האבען איהם געזאגט: וואס
 29 זאלען מיר טאן, דאס מיר זאלען נאטטעס ווערק טאן? ישוע
 האט זיי געזענטפערט און געזאגט: נון, נאטטעס ווערק איז דאס
 30 איהר זאלט גלויבען אין דעם, וועמען ער האט געשיקט. דארויף
 האבען זיי איהם געזאגט: וואס פאר איין צייכען גיבסט דו
 אונז, כדי מיר זאלען זעהען און דיר גלויבען, וואס וועסט דו
 31 טאן? אונזערע עלטערן האבען געגעסען מן אין דער מדבר,
 וויא עס איז געשריבען: בְּרוּיט פֿאַן דעם הימעל האט ער זיי
 32 געגעבען עסען. ישוע האט זיי געזאגט: אין אַמֶת'ען, אין אַמֶת'ען,
 זאג איך אייך: ניט משה האט אייך געגעבען בְּרוּיט פֿאַן הימעל,
 33 נור מיין פאטער גיבט דאס אַמֶת'ע בְּרוּיט פֿאַן הימעל. דען דאס
 בְּרוּיט פֿאַן נאטט איז דאס, וועלכעס געהט אַראָב פֿאַן הימעל,
 34 און גיבט לעבען דער וועלט. דארויף האבען זיי איהם געזאגט:
 35 הערר! גיב אונז שטענדיג אזוי איין בְּרוּיט. ישוע זאגט זיי: איך
 בין דאס בְּרוּיט פֿאַן לעבען; דער וואס קומט צו מיר וועט ניט
 הונגערען, און דער וואס גלויבט אין מיר וועט קיין מאל ניט
 36 דאַרשטען. נור איך האב אייך געזאגט: דאס ווען אייך איהר
 37 האט מיך געזעהען גלויבט איהר דאך ניט. אלץ וואס דער
 פאטער גיבט מיר, קומט צו מיר; און דער ווער עס קומט צו
 38 מיר וועל איך ניט ארויס טרייבען. דען איך בין אַראָב געקומען
 פֿאַן הימעל ניט דארויף, דאס איך זאל מיין ווילען טאן, נור
 דען ווילען פֿאַן דעם פאטער, וועלכער האט מיך געשיקט.
 39 אָבער דער ווילען פֿאַן דעם פאטער, וועלכער האט מיך געשיקט
 איז דאס פֿאַן דעם, וואס ער האט מיר געגעבען, זאל נאר ניט
 פֿערלארען ווערען, נור דאס אלץ אויפצוועקען אין דעם לעצטען
 40 טאג. דער ווילען פֿאַן דעם, וועלכער האט מיך געשיקט, איז
 דאס יעדער, וואס זעהט דעם זאחן, און גלויבט אין איהם, זאל
 האבען עוויגעס לעבען; און איך וועל איהם אויפנעמען אין דעם
 41 לעצטען טאג. דיא אידען האבען אויף איהם פאריבעל געהאט

דער פאר וואס ער האט געזאגט: איך בין דאס ברויט, וואס איז
אראב געקומען פאן הימל. און האבען געזאגט: איז ער דען
42 נישט ישוע בן יוסף, וועלכענס פאטער און מוטער מיר קאנען?
וויא אזוי דען זאגט ער: איך בין פאן הימל אראבגעקומען?
43 ישוע האט זיי געענטפערט און געזאגט: זייט נישט אונצופרידען
44 צווישען אייך. קיינער קאן נישט קומען צו מיר ווען דער פאטער,
וועלכער האט מיך געשיקט, ציהט איהם נישט; און איך וועל
45 איהם אויפנועקען אין דעם לעצטען טאג. אין דיא נביאים איז
געשריבען: און אלע וועלען זיין געלעהרענט פאן נאטט, יעדער
וואס האט געהערט פאן דעם פאטער און האט זיך געלעהרענט,
46 קומט צו מיר. דאס איז נישט, דאס איינער האט געזעהען דען
פאטער, אויסער דער ווער עס איז פאן נאטט; ער האט געזעהען
47 דעם פאטער. אין אמת'ען, אין אמת'ען זאג איך אייך: ווער עס
48 גלויבט אין מיר דער האט עוויגעס לעבען. איך בין דאס
49 הימעלשע ברויט. אייערע עלטערן האבען געעסען דעם מאן
אין דער מדבר און זענען געשטארבען. דאס ברויט אבער,
וואס קומט פאן הימל איז אועלכעס דאס ווער עס עסט עס,
50 שטארבט נישט. איך בין דאס ברויט פאן לעבען, וועלכעס איז
אראבגעקומען פאן הימל, דער וואס עסט פאן דיזען ברויט
וועט לעבען עוויג; דאס ברויט, וועלכעס איך וועל געבען איז
51 מיין פלייש, וואס איך וועל אוועקגעבען פאר דעם לעבען פאן
דער וועלט. דאמאלסט האבען דיא אידען אנגעהויבען ופוחים
52 צו האבען צווישען זיך און געזאגט: וויא אזוי קאן ער אויגו געבען
עסען זיין פלייש? ישוע האט זיא געזאגט: אין אמת'ען, אין
אמת'ען זאג איך אייך: ווען איהר וועט נישט עסען דאס פלייש
פאן דעם בן האדם און נישט טרינקען זיין בלוט, אזוי וועט איהר
53 אין זיך קיין לעבען נישט האבען. דער וואס עסט מיין פלייש
און טרינקט מיין בלוט האט עוויגעס לעבען; און איך וועל איהם
אויפנועקען אין דעם לעצטען טאג. דען מיין פלייש איז אין
אמת'ען איין שפייז און מיין בלוט איז אין אמת'ען איין משקה.
54 דער וואס עסט מיין פלייש און טרינקט מיין בלוט, דער איז
55 אין מיר און איך אין איהם. אזוי וויא דער לעבעדיגער פאטער

האט מיך געשיקט, און איך לעב פאר מיין פאטער, אויך דער
 58 וואס עסט מיך וועט לעבען פאר מיר. דאס איז דאס ברויט,
 וואס איז אראב געקומען פאן הימעל, נישט אזוי וויא אייערע
 עלטערן האבען גענעסען מן און זענען געשטארבען: דער וואס
 59 עסט דיזעס ברויט וועט לעבען עוויג. דאס האט ער גערעט אין
 60 שול, ווען ער האט געלעהרענט אין כפר נחום. פיל פאן זיינע
 תלמידים, ווען זיי האבען דאס געהערט האבען געזאגט: וואס
 61 פאר הארטע רעד; ווער קאן דאס הערען. נור ישוע האט
 דאס זעלבסט אין זיך געוואוסט דאס זיינע תלמידים זיינען
 דעריבער אונזופרידען, האט ער זיי געזאגט: איז דאס פאר
 62 אייך איין שמרויכלונג? און וויא ווען איהר וועט זעהען דעם בן
 63 האדם ארויפגעהן וואו ער איז פריהער געוועזען? דער גייסט
 איז עס, וועלכער לעבעדיג מאכט; דאס פלייש ניצט נישט. דיא
 64 ווערטער, וואס איך רעד צו אייך, זענען גייסט און לעבען. נור
 פאן אייך איז דא אייניגע אונגלויביגע, דען ישוע האט פאן אנפאנג
 אן געוואוסט, ווער עס זענען אונגלויביגע, און ווער עס וועט איהם
 65 מסרין. און האט געזאגט: דעריבער האב איך אייך געזאגט:
 דאס קיינער קאן נישט קומען צו מיר, אויב דאס איז איהם נישט
 66 געגעבען געווארען פאן מיין פאטער. פאן דיזער צייט זענען
 פיל פאן זיינע תלמידים אוועק געגאנגען פאן איהם, און זענען
 67 שוין מיט איהם נישט געגאנגען. דאמאלסט האט ישוע געזאגט צו
 68 דיא צוועלף: ווילט איהר אויך נישט אוועק געהן? שמעון פטר
 האט איהם געענטפערט: הערר! צו וועמען זאלען מיר געהען?
 69 דוא האסט ווערטער פאן עוויגען לעבען. און מיר האבען געגלויבט
 און דערקענט, דאס דוא ביסט דער משיח, דער זאהן פאן דעם
 70 לעבענדיגען גאט. ישוע האט איהם געענטפערט: האב איך
 דען נישט אייך צוועלף אויסדערוועלט? נור איינער פאן אייך
 71 איז איין שטן. דאס האט ער געזאגט, וועגען יהודה בן שמעון
 איש קריות, דען דער איז געוועזען פאן דיא צוועלף, און האט
 איהם געזאלט מסרין.

ז נאך דעם איז ישוע ארוםגעגאנגען אין גליל, דען אין יהודה
 האט ער נישט געוואלט ארוםגעהן, ווייל דיא אידען האבען איהם

געזוכט צו הרגנען. עס האט זיך גענעהענט דער אידעשער יום
 טוב סבות. דאמאלסט האבען זיינע ברידער איהם געזאגט:
 געה אוועק פאן דאנען און געה קיין יהודה, פרי אויך זיינע
 תלמידים זאלען וועהן דיא מעשים, וואס דוא מוהסט, דען
 קיינער מוהט נישט עמוואס אין פארבארגענעם, ווען ער וויל זיך
 בעקאנט מאכען, ווען דוא מאכסט אזעלכע מעשים, בעווייז דיר
 פאר דער וועלט. דען אויך זיינע ברידער האבען אין איהם נישט
 געגלויבט. דארויף האט ישוע זיי געזאגט: מיין צייט איז נאך
 נישט געקומען, אייער צייט איז תמיד פארטיג. אייך קאן דיא
 וועלט נישט פיינד האבען, מיך אבער האט זיא פיינד, ווייל איך
 זאג עדות אויף איהר, דאס איהרע מעשים זענען בעזע. איהר
 געהט אויף יום טוב, און איך וויל נאך נישט געהן אויף יום טוב,
 ווייל מיין צייט איז נאך נישט דערפילט געווארען. דאס האט ער
 זיי געזאגט, און איז געבליבען אין גליל. נור ווען דיא
 ברידער זענען אוועק געגאנגען אויף יום טוב איז ער אויך
 געגאנגען, נישט עפענטליך, נור אין פערבארגענעם. דיא אידען
 האבען איהם געזוכט אום יום טוב, און האבען געזאגט: וואו איז
 ער? פיל מחלוקת איז געווען איבער איהם צווישען פאלק:
 איינע האבען געזאגט, ער איז איין גוטער, און אנדערע האבען
 געזאגט: ניין, ער פארפיהרט דאס פאלק. נור קיינער האט נישט
 גערעדט פאן איהם עפענטליך, זיי האבען מורא געהאט פאר
 דיא אידען. ווען עס איז שוין געווען אין האלבען יום טוב,
 איז ישוע אריין געגאנגען אין בית המקדש און האט געלעהרענט.
 און דיא אידען האבען זיך געוואונדערט און געזאגט: וויא קומט
 ער צו דיא שריפט (תנך) געלעהרזאמקייט, ווען ער האט נישט
 געלעהרענט? ישוע האט זיי געענטפערט און געזאגט: מיין
 לעהרע איז נישט מייןע, נאר פאן דעם וועלכער האט מיך געשיקט.
 ווער עס וויל טאן זיין ווילען דער פארשטעהט מיין לעהרע אויב
 זיא איז פאן גאט, אדער איך רעד פאן זיך אליין. דער וואס
 רעט, פאן זיך אליין, זוכט זיין אייגענעם פבוד, אבער דער, וואס
 זוכט דעם פבוד פאן דעם, וועלכער האט איהם געשיקט, דער
 איז אמת, און האט אין זיך נישט קיין אונרעכט. האט אייך דען

נִיט מִשֶּׁה גַענעבען דיא תּוֹרָה? און קיינער פֿאַן אײַך מִהוּט נִיט
 דיא תּוֹרָה, פֿאַר וואָס ווײַל איהר מײַך הִרְגִנֶען? דאָס פֿאַלֶק
 האָט איהם גַעענטפֿערט: אײַן שָׂד אײַז אין דיר, ווער זוכט דײַך
 צו הִרְגִנֶען? יִשׁוּע האָט גַעענטפֿערט און וײ גַעזאָגט: אײַן ווערק
 האָב איך גַעטאָן, און איהר אַלע וואונדערט זיך. מִשֶּׁה האָט
 אײַך גַעעבען דיא מִצְוֹת מִלֵּה נֶהֱגִם וַיֵּא אײַז נִיט פֿאַן מִשֶּׁהײַך, נור
 פֿאַן דיא אָבוֹת און איהר וײַט מִל אײַן זָכר אום שַׁבָּת, און
 אויב אײַן מענטש ווערט גַעמַלֵּט אום שַׁבָּת, כִּדִּי עָם זאל נִיט צו
 שְׁטערט ווערען תּוֹרַת מִשֶּׁה; וואָס זענט איהר אויף מִיר אײַן
 כֶּעס דער פֿאַר וואָס איך האָב אײַן גאַנצען מענטשען אויסגעהײַלט
 אום שַׁבָּת. מִשְׁפָּט נִיט נאכען אָנזעהען, נור מִשְׁפָּט אײַן גערעכטען
 מִשְׁפָּט, און אײַניגע מענטשען פֿאַן ירוּשָׁלַיִם האָבען גַעזאָגט: אײַז
 ער נִיט דער, וועלכען מען זוכט צו הִרְגִנֶען. און נון, ער רעדעט
 עפֿענטליך, און קיינער זאָגט איהם נאָר נִיט; אָפֿשר האָבען זיך
 דיא עלֶסְטע איבער גַעצײגט, דאָס ער אײַז אין אַמְתָּען דער
 מִשִּׁיחַ? נור מִיר קאנען איהם פֿאַן וואנען ער אײַז; דער מִשִּׁיחַ
 ווען ער וועט קומען וועט קיינער נִיט וויסען פֿאַן וואנען ער אײַז.
 דאמאלסט האָט יִשׁוּע גערופֿען אײַן דער הויך, געלעהרענט און
 גַעזאָגט: איהר קענט מײַך, און אויך ווייסט איהר פֿאַן וואנען איך
 בין. און איך בין נִיט גַעקומען פֿאַן מִיר אַלײַן, נור עס אײַז דא
 אײַן אַמְתָּעֵר, וועלכער האָט מײַך גַעשיקט, איהם קענט איהר נִיט.
 איך קאן איהם, ווייל איך בין פֿאַן איהם, און ער האָט מײַך
 גַעשיקט. און וײ האָבען געזוכט איהם צו האַפֿען, נור קיינער
 האָט אויף איהם דיא האַנד נִיט געלייגט, ווייל וײַן שַׁעֲה אײַז נאָך
 נִיט גַעקומען. פֿיל פֿאַן דעם פֿאַלֶק האָבען געגלויבט אין איהם
 און האָבען גַעזאָגט: אויב דער מִשִּׁיחַ וועט קומען, וועט ער דען
 מַעֲהֵר וואונדער טאָן, וויא דער האָט גַעטאָן? דיא פֿרושים
 האָבען דערהערט אַזעלכע דבורים איבער איהם פֿאַן דעם
 פֿאַלֶק, האָבען וײ און דיא עלֶסְטע כֹּהֲנִים גַעשיקט דינער איהם
 צו האַפֿען. און יִשׁוּע האָט וײ גַעזאָגט: נאָך אײַן קליינע צײַט
 בין איך בײַ אײַך, און איך וועל געהען צו דעם, וועלכער האָט
 מײַך גַעשיקט. איהר וועט מײַך זוכען און וועט מײַך נִיט געפינען.

35 און וואו איך וועל ווין, קאנט איהר אהין גיט קומען. דיא אידען
 האבען איינער צו דעם אנדערען געזאגט: וואהין וויל דער געהן;
 דאס מיר וועלען איהם גיט געפינען, אפשר וויל ער געהן צו דיא,
 וואס זענען צושפרייט אונטער דיא גריבען, און וועט לעהרנען
 36 דיא גריבען? וואס בעדייטען דיא ווערטער, וואס ער האט
 געזאגט: איהר וועט מיך זוכען און וועט מיך גיט געפינען, און
 וואו איך וועל ווין קאנט איהר אהין גיט קומען? אין דעם
 37 לעצטען גרויסע טאג פאן יום טוב איז ישוע געשטאנען און אין
 דערהויך געזאגט: ווער עס איז דארשטיג לאז ער קומען צו מיר
 און טרונקען. ווער עס גלויבט אין מיר וויא דיא שריפט (ת"נך)
 38 זאגט, וועט פאן ווין לייב טייכען מיט לעבענדיגעס וואסער
 פליסען. דאס האט ער געזאגט אויף דעם גייסט, וועלכען דיא
 39 גלויביגע אין איהם וועלען מקבל ווין; ווייל עס איז נאך גיט
 געווען דער רוח הקדש געגעבען, ווייל ישוע איז נאך גיט
 40 פארהערליכט געווארען. פיל פאן דעם פאלק, ווען זיי
 האבען געהערט דיזע ווערטער, האבען געזאגט: דער איז אין
 41 אמת'ען איין נביא. אנדערע האבען געזאגט: ער איז דער משיח.
 און נאך אנדערע האבען געזאגט: וועט דען דער משיח קומען
 42 פאן גליל? איז דען גיט געשריבען אין דיא שריפט (תנ"ך), דאס
 דער משיח וועט ארויסקומען פאן דוד'ס קינדער, פאן בית לחם,
 43 וואו דוד איז געוועזען? און עס איז געווארען איין מחלוקת
 44 צווישען פאלק איבער איהם. אייניגע פאן זיי האבען איהם
 געוואלט חאפען, נור קיינער האט אויף איהם דיא האנד גיט
 45 געלייגט. דיא דינער האבען זיך אומגעקעהרט צו דיא
 עלסטע פלנים און פרושים; און דיזע האבען זיי געזאגט, פארוואס
 46 האט איהר איהם גיט געבראכט? דיא דינער האבען געענטפערט:
 קיין מאל האט איין מענטש גיט גערעמט אזוי וויא דיזער מענטש.
 47 דיא פרושים האבען צו זיי געזאגט: זענט איהר אויך פארפיהרט
 48 געווארען? האט דען איינער פאן דיא עלסטע אדער פרושים
 אין איהם געגלויבט? נור דאס פאלק, וואס קענען גיט דיא
 49 תורה, פערשאלטען זענען זיי. נקדימון, וועלכער איז געקומען
 50 צו איהם אין דער נאכט, איז געוועזען איינער פאן זיי, און האט

51 וַיִּנְעוּזָאנִם: מִשְׁפָּט דַּעַן אֲוִינְעֵר תּוֹרָה אִיִּין מַעֲנִשְׁעֵן אִידְעֵר וַיֵּא
52 הָעֵרֶט אִיהֶם אִוִּים אֲוִין וַיִּיֶסֶט וַוֹאס עֵר הָאֵט גַּעֲמָאן? וַיִּי הָאֲבָעֵן
גַּעֲנִטְפֵּרֶט אֲוִין גַּעֲזָאנִם: בִּיסֵט דּוֹא אֲפִשֵּׁר אֲוִיךָ פֶּאן גְּלִיל?
קִלְעֵהר נֶאךְ, אֲוִין זַעֲה, דָּאס פֶּאן גְּלִיל אִיז קִיִּין נָבִיא נִיט אֲוִיפֿֿֿ
53 גַּעֲשְׂמָאנְעֵן. אֲוִין יַעֲדֵר אִיז אֲהִיִּים גַּעֲנָאנְעֵן.

ח
2 יִשׁוּעַ אִיז גַּעֲנָאנְעֵן צוּם הָר הַזֹּתִים. אִין דֵּער פֶּרִיָּה אִיז עֵר
וַיִּדְעֵר גַּעֲקוּמֵעֵן אִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אֲוִין דָּאס גַּאנְצֵעַ פֶּאָלֶךְ אִיז צו
3 אִיהֶם גַּעֲקוּמֵעֵן. עֵר אִיז גַּעֲזַעֲסֵעֵן אֲוִין הָאֵט וַיִּי גַּעֲלַעֲהֵרֶעֱנִט. דִּיא
סוּפֶרִים אֲוִין פֶּרוּשִׁים הָאֲבָעֵן גַּעֲבֶרֶאכֵט פֶּאָר אִיהֶם אִינֵעַ פֶּרוּי.
וַוֹאס מֵעַן הָאֵט אִיהֵר גַּעֲחָאפֵט אִין אִיִּין נֶאָרָה, אֲוִין ווען מֵעַן הָאֵט
4 וַיֵּא גַּעֲשְׂמֵעֶלֶט אִין מִיטֵעֵן. הָאֲבָעֵן וַיִּי אִיהֶם גַּעֲזָאנִם: רַבִּי! דִּיא
5 פֶּרוּי אִיז גַּעֲחָאפֵט גַּעֲוֹאֲרֵעֵן אִין אִיִּין מַעֲשָׂה פֶּאן נֶאָרָה. אֲוִין מִשָּׁה
הָאֵט אֲוִינוּ אִין דֵּער תּוֹרָה בִּאפּוֹיִלֵעֵן, אַזַּעֲלֵכֶע צו פֶּאָרשְׂמִינְעֵן.
6 וַוֹאס זָאגֵסט דּוֹא? דָּאס הָאֲבָעֵן וַיִּי גַּעֲרֵעֵט, כִּדִּי אִיהֶם צו פֶּרוּכֵעֵן
אֲוִין צו גַּעֲפִינֵעֵן עֲמֻוֹאס מִיט וַוֹאס אִיהֶם צו פֶּאָרקִלָּאנְעֵן. אֲוִין
יִשׁוּעַ הָאֵט וַיִּךְ אַרְאָבְגֵּעֲבּוֹינְעֵן אֲוִין הָאֵט גַּעֲשְׂרִיבֵעֵן מִיט דַּעַם
7 פִּינְעֵר אֲוִיךָ דֵּער עֵרֶד. ווען וַיִּי הָאֲבָעֵן נֶאךְ אִיִּין מֶאל אִיהֶם
גַּעֲפֶרֶעֱנִט: הָאֵט עֵר וַיִּךְ אֲהִיִּין גַּעֲשְׂמֵעֶלֶט אֲוִין הָאֵט וַיִּי גַּעֲזָאנִם:
ווער פֶּאן אִידִּךְ אִיז אֵן אִיִּין וַיִּנְדֵּעַ, דֵּער זֶאל דַּעַם עֲרִשְׁטֵעֵן שְׂמִיִּין
8 אֲוִיךָ אִיהֵר וַוֹאֲרֶפֶעֵן. אֲוִין הָאֵט וַיִּדְעֵר וַיִּךְ אַרְאָבְגֵּעֲבּוֹינְעֵן, אֲוִין
9 הָאֵט גַּעֲשְׂרִיבֵעֵן אֲוִיךָ דֵּער עֵרֶד. ווען וַיִּי הָאֲבָעֵן דָּאס גַּעֲהֵעֵרֶט:
הָאֵט וַיִּיעֵר גַּעֲוִיִּסֵעֵן וַיִּי גַּעֲשְׂמֶרֶאפֵט, אֲוִין וַיִּי זַעֲנֵעֵן אִינְעֵר נֶאךְ
דַּעַם אַנְדֵּערֶען אַרוֹיסִגַּעֲנָאנְעֵן, פֶּאן דִּיא עֲלֶסְטֵעַ בִּיז דִּיא אִינְגִּסְטֵעַ,
אֲוִין יִשׁוּעַ אִיז אִינְעֵר אֲלִיִּין גַּעֲבִלִיבֵעֵן, אֲוִין דִּיא פֶּרוּי, וועלכֶּע אִיז
10 אִין מִיטֵעֵן גַּעֲשְׂמָאנְעֵן. יִשׁוּעַ הָאֵט וַיִּךְ אֲהִינְגַעֲשְׂמֵעֶלֶט, אֲוִין ווען
עֵר הָאֵט קִינֵעִם נִיט גַּעֲזַעֲהֵעֵן, אֲוִיסֵער דֵּער פֶּרוּי, הָאֵט עֵר אִיהֵר
גַּעֲזָאנִם: אֲשָׁה! וואוּ זַעֲנֵעֵן דִּינֵעַ בַּעֲשׂוֹלְדִינְעֵר? קִינְעֵר הָאֵט דִּיךְ
11 נִיט פֶּעֲרֶאוּרְמִיילֵט? וַיֵּא הָאֵט גַּעֲנִטְפֵּרֶט: קִינְעֵר נִיט הָעֵרֶר!
יִשׁוּעַ זָאגֵט אִיהֵר: אֲוִיךְ אִיךְ פֶּעֲרֶאוּרְמִייל דִּיר נִיט, גַּעֲה דִּיִּין וועג,
12 אֲוִין וַיִּנְדִּיג נִיט מַעֲהֵר. יִשׁוּעַ הָאֵט נֶאךְ גַּעֲרֵעֵט צו וַיִּי אֲוִין
הָאֵט גַּעֲזָאנִם: אִיךְ בֵּין דָּאס לִיכֵט פֶּאן דֵּער וועלֵט, ווער עִם וועט
מִיר נֶאךְ גַּעֲהֵן וועט נִיט גַּעֲהֵן אִין דֵּער פִּינְסֵטֶער, נִיר עֵר וועט

- 13 האַבען דאָס לײַכט פֿאַן לעבֿען. דאָמאַלסט האַבען איהם דיא
פֿרושױם געזאָגט: דוא זאָנסט עדות אויף דיר אליין, איז דיין
14 עדות נישט אַמת. ישוע האט זיי איין ענטפֿער געזאָגט: אַפֿילו ווען
איך זאל עדות זאָגען אויף מיר אליין איז מיין עדות אַמת, ווייל
איך ווײַס, פֿאַן וואָנען איך בין געקומען, און וואוהיין איך געה,
אַבער איהר ווײַסט נישט פֿאַן וואָנען איך בין, און וואוהיין איך געה.
15 איהר מױסט משפֿטן, נאך דעם פֿלײַש נאך, איך אַבער משפֿט
נישט קײנעם. און אויב איך משפֿט, אזוי איז מיין משפֿט אַמת,
16 ווייל אין בין נישט איינער, נור איך און דער פֿאַטער, וועלכער
האט מיך געשיקט. און אויך אין אייער תּוֹרָה איז געשריבֿען,
17 דאָס עדות פֿאַן צוויי מענשען איז אַמת. איך אליין זאג עדות
אויף מיר און דער פֿאַטער, וועלכער האט מיך געשיקט זאָגט
18 עדות אויף מיר. און זיי האַבען איהם געזאָגט: וואו איז דיין
פֿאַטער? ישוע האט געענטפֿערט: איהר קאנט מיך נישט, און נישט
מיין פֿאַטער, ווען איהר וואלט מיך קאנען, אזוי וואלט איהר
20 מיין פֿאַטער געקענט. דױַע רעד האט ישוע גערעדעט אין בית
האוצר (שאטן קאמער) ווען ער האט געלעהרענט אין בית
המקדש, און קײנער האט איהם נישט גענומען, ווייל עס איז נאך
21 נישט געקומען זיין שעה. ישוע האט זיי נאך איין מאל געזאָגט:
איך געה אַנױַעק, און איהר וועט מיך ווכען, און איהר וועט
שטארבֿען אין אייערע זינד, וואו היין איך געה קאנט איהר נישט
קומען? דיא אידען האַבען געזאָגט: וויל ער זיך דען אליין
22 טױַמען, וואס ער זאָגט: וואוהיין איך געה קאנט איהר נישט קומען?
ער האט זיי געזאָגט: איהר זענט פֿאַן אונטען, איך בין פֿאַן אויבֿען,
23 איהר זענט פֿאַן דער וועלט, איך בין נישט פֿאַן דער וועלט.
דעריבער האב איך אייך געזאָגט: איהר וועט שטארבֿען אין
איערע זינד, דען ווען איהר וועט נישט גלױבֿען, דאָס איך בין עס,
24 אזוי וועט איהר שטארבֿען אין אייערע זינד. דאָמאַלסט האַבען
זיי איהם געזאָגט: ווער ביסט דוא דען? ישוע זאָגט זיי:
דער וועלכער, וועלכער איך האב צו אייך פֿאַן אַנפֿאַנג גערעט.
25 איך האב פֿיל צו זאָגען און משפֿטן איבער אייך, אַבער דער,
וועלכער האט מיך געשיקט, איז אַמת און וואס איך האב פֿאַן

27 איהם געהערט, דאס זאג איך דער וועלט. און ווי האבען ניט
פארשטאנען, דאס ער האט ווי געזאגט אויף דעם פאטער.
28 דאמאלסט האט ישוע ווי געזאגט: ווען איהר וועט אויפהויבען
דעם בן האדם, וועט איהר דאמאלסט געוואר ווערען, דאס איך
בין עס, און דאס איך טהוע גאר ניט פאן מיר אליין, נור וויא
29 מיין פאטער האט מיך געלעהרענט אזוי רעד איך. דער וועלכער
האט מיך געשיקט, איז מיט מיר; דער פאטער האט מיך ניט
געלאזען אליין, דען איך טהו שטענדיג דאס, וואס איהם געפעלט.
30 ווען ער האט דאס גערעט, האבען פיל אין איהם געגלויבט.
31 און ישוע האט געזאגט צו דיא אידען, וועלכע האבען אין איהם
געגלויבט: ווען איהר וועט בלייבען אין מיין ווארט, אזוי וועט
32 איהר אין אמת'ען מיינע תלמידים ויין. און איהר וועט דערקענען
33 דעם אמת, און דער אמת וועט אייך פריי מאכען. ווי האבען
איהם געענטפערט: מיר זענען אברהם'ס קינדער און מיר זענען
קיין מאל קיינעמס קנעכט ניט געווען, וויא אזוי דען זאגסט דוא:
34 איהר וועט פריי ווערען? ישוע האט ווי געענטפערט: אין
אמת'ען, אין אמת'ען, זאג איך אייך: יעדער, וועלכער טהוט אין
35 וינדע, איז איין קנעכט פאן דער וינדע. און איין קנעכט בלייבט
36 ניט עוויג אין הויז, איין זאהן בלייבט עוויג. דעריבער ווען דער
זאהן וועט אייך פריי מאכען, אזוי וועט איהר אין אמת'ען פרייע
37 ויין. איך ווייס, דאס איהר זענט אברהם'ס קינדער, אבער איהר
זוכט מיך צו הרג'נען מחמת מיין ווארט האט קיין ארט ניט אין
38 אייך. איך רעד דאס, וואס איך האב געזעהען ביי מיין פאטער.
איהר אבער טהוט דאס, וואס איהר האט געזעהען ביי אייערען
39 פאטער. ווי האבען איהם געזאגט איין ענטפער: אונזער פאטער
איז אברהם, ישוע האט ווי געזאגט: ווען איהר וואלט ויין
אברהם'ס קינדער, אזוי וואלט איהר אברהם'ס מעשים געטאן.
40 יעצט אבער זוכט איהר מיך צו הרג'נען, איין מאן וועלכער האט
אייך געזאגט דעם אמת, וואס ער האט געהערט פאן גאט;
41 אברהם האט דאס ניט געטאן. איהר טהוט דיא מעשים פאן
אייערען פאטער. דארויף האבען ווי איהם געזאגט: מיר זענען
ניט געבארען געווארען פאן זנות, מיר האבען גאט, פאר איין

פֿאַטער. ישוע זאגט זיי: ווען גאטט וואלט אייער פאטער געוועזען, 42
 אזוי וואלט איהר מיך ליב געהאט, ווייל איך בין פאן גאטט
 ארויסגעגאנגען און געקומען; דען איך בין נישט פאן מיר אליין
 געקומען, נור ער האט מיך געשיקט. ווארום פארשטעהט איהר 43
 נישט מיינע רייד? ווייל איהר קאנט נישט הערען מיין ווארט. איהר 44
 זענט פאן אייער פאטער דעם שטן, און ווילט טאן דיא תאזת
 פאן אייער פאטער, ער איז איין רוצח פאן מענשען פאן אנפאנג
 אן, און איז אין דעם אמת נישט געווען, ווייל אין איהם איז קיין 45
 אמת נישט דא, ווען ער רעט שקר רעט ער פאן זיין אייגענעם,
 ווייל ער איז איין ליגנער, און דער פאטער פאן ליגען. און אזוי 46
 וויא איך רייד צו אייך אמת גלויבט איהר מיר נישט, ווער פאן
 אייך קאן מיר איבערווייזען אין איין וינדע? און אויב איך זאג 47
 אייך דעם אמת, פארנוואס גלויבט איהר מיר נישט? ווער עס איז
 פאן גאטט דער הערט גאטטעס ווערטער, דעריבער הערט איהר 48
 נישט, ווייל איהר זענט נישט פאן גאטט. דארויף האבען דיא אידען
 געענטפערט און געזאגט: איז נישט אמת וואס מיר זאגען, דאס דוא 49
 ביסט איין שמרני און איין שד איז אין דיר? ישוע האט
 געענטפערט: אין מיר איז נישט דא קיין שד, נור איך גיב פֿבוד 50
 מיין פאטער, און איהר זענט מיך מבזה. נור איך וויד נישט מיין 51
 פֿבוד, עס איז דא איינער, וועלכער ווכט און משפט. אין
 אמת'ען, אין אמת'ען, זאג איך אייך: ווער עס היט מיין ווארט, 52
 דער וועט עוויג קיין טויט נישט זעהן. דיא אידען האבען איהם
 געזאגט: יעצט זענען מיר געוואר געווארען. דאס איין שד איז אין 53
 דיר. אברהם איז געשטארבען, אויך דיא נביאים; און דוא
 זאגסט: ווער עס וועט היטען מיין ווארט, דער וועט עוויג דעם
 טויט נישט פארזוכען. ביסט דוא דען גרעסער פאן אברהם 54
 אבינו, און דיא נביאים, וועלכע זענען געשטארבען? פאר וועמען
 מאכסט דוא דייך? ישוע האט געענטפערט: ווען איך מיד אליין 55
 ריהמע, אזוי איז מיין רוהם גארנישט; מיך ריהמט מיין פאטער,
 דער, אויף וועלכען איהר זאגט: דאס ער איז אייער גאטט. און
 און איהר קאנט איהם נישט, איך אפער קאן איהם, ווען איך וואלט
 זאגען. דאס איך קאן איהם נישט, אזוי וואלט איך געווען איין

לִיגְנֹעַר וְיֵא אִיהָר, נֹר אִיךְ קָאן אִיהֶם, און היט זיין וואַרט. אײער 56
פֿאַטער אַבְרָהָם האט זיך געפֿרייט צו זעהען מיין טאג. און ער
האט געזעהען און איז פֿרייליך געוועזען. דארויף האבען דיא 57
אידען איהם געזאגט: דוא ביסט נאך גיט אלט קיין פופציג יאהר,
און דוא האסט געזעהען אַבְרָהָם'ען? ישוע האט זיי געזאגט: אין
אַמֶת'ען, אין אַמֶת'ען. זאג אײך אײך: אײדער אַבְרָהָם איז געווען 58
בין אײך. דאמאלסט האבען זיי גענומען שטיינער, דאס זיי זאלען
איהם פערשטיינען, ישוע אבער האט זיך פארבארגען, און איז
ארויס געגאנגען פֿאן דעם בית המקדש צווישען זיי און איז אוועק
געגאנגען.

און ווען ער איז ווייטער געגאנגען האט ער דערזעהען איין 2
בלונדען מאן פֿאן זיין מוטערס לייב, און זיינע תלמידים האבען
איהם געפרעגט: רבי! ווער האט פֿארזינדיגט? ער, אדער זיינע 3
עלטערען, דאס ער איז בלונד געבארען געווארען? ישוע האט
געענטפֿערט: גיט ער האט געזינדיגט, און גיט זיינע עלטערן, 4
נור פֿרי אויף איהם זאלען זיך באווייזען גאטטעס מעשים. אײך
בעדארף טאן דיא מעשים פֿאן דעם, וועלכער האט מיך געשיקט 5
וויילאנג עס איז נאך טאג, עס קומט דיא נאכט, ווען קיינער קען
גיט אַרבייטען. וויילאנג אײך בין אין דער וועלט, בין אײך דאס 6
ליכט פֿאן דער וועלט. ווען ער האט דאס געזאגט: האט ער
איין שפיי געטאן אויף דער ערד, און האט אין ליים געמאכט
מיט דעם שפיייעכץ, און האט צוגעלייגט דעם ליים אויף דעם
בלונדענס אויגען. און האט איהם געזאגט: געה, און וואש דיך 7
אב אין דעם טייך פֿאן שלוח (דאס הייסט געשיקט). ער איז
געגאנגען און האט זיך אָנגעוואשען, און איז געקומען איין 8
זעהענדיגער. דיא שכנים און דיא וואס האבען פֿריהער געזעהען,
דאס ער איז בלונד געוועזען, האבען געזאגט: איז ער גיט דער,
וועלכער איז געזעסען און האט געפעטען נדבות? אייניגע האבען 9
געזאגט: דאס איז ער, און אנדרע האבען געזאגט: ער איז גלייך
צו יענעם; ער אבער האט געזאגט: אײך בין עס. און זיי האבען 1
איהם געפרעגט: וויא אזוי זענען דייןע אויגען אָפֿען געווארען?
ער האט זיי געענטפֿערט: איין מאן, וואס זיין נאמען איז ישוע 1

הָאָמְרִי גַעֲמַאכְט אַיִן לֵיִם, און האָט בעשׂמירט מײַנע אויגען, און
מיר געזאָגט: געה איך דעם טײַך שְׁלֹחַ און וואָש דײַך אָב, אײַך
בײַן געזאַנגען, מײַך אָבגעוואָשען, און בײַן זעהענדיג געוואָרען.
דאָמאַלסט האָבען זײ איהם געזאָגט: וואו איז ער? ער האָט
געענטפֿערט אײַך ווייט נײַט. און מען האָט דעם וואָס עס
איז פֿריהער בלינד געוועזען געבראַכט צו דיא פֿרושים. דער
טאָג, איך וועלכען ישוע האָט געמאַכט דעם לײַם און האָט איהם
געעפֿענט דיא אויגען, איז שבת געווען. דיא פֿרושים האָבען
איהם אויך געפֿרעגט: וויא אזוי ער איז זעהענדיג געוואָרען. ער
האָט זײ געזאָגט: אַיִן לֵיִם האָט ער געלייגט אויף מײַנע אויגען,
און אײַך האָב מײַך אָבגעוואָשען און זעה. דאָמאַלסט האָבען
אײַנגע פֿאַן דיא פֿרושים געזאָגט: דער מענש איז נײַט פֿאַן גאַט,ט,
ווייל ער האָלט נײַט שבת. אַנדערע האָבען געזאָגט: וויא קאָן
אַיִן מענש אַיִן זינדער אַזאַלכע וואונדער טאָן? און עס איז
צווישען זײ געוועזען אַיִן מחלוקת. און זײ האָבען נאָך אַיִן מאל
געזאָגט צום בלינדען: וואָס זאָגסט דוא אויף דעם, דאָרויף וואָס
ער האָט דײַנע אויגען געעפֿענט? ער זאָגט: דאָס איז אַיִן נביא.
דיא אידען האָבען נײַט געגלויבט, דאָס ער איז געווען בלינד, און
איז זעהענדיג געוואָרען, בײַן זײ האָבען גערופֿען דיא עלטערן
פֿאַן דעם, וואָס איז זעהענדיג געוואָרען. און האָבען זײ געפֿרעגט:
איז דאָס אַיִער זאָהן, וואָס איהר זאָגט, דאָס ער איז בלינד
געבאָרען געוואָרען? און וויא אזוי זעהט ער יעצט? דיא עלטערן
האָבען געענטפֿערט און געזאָגט: מיר ווייסען: דאָס ער איז
אונזער זאָהן, און דאָס ער איז בלינד געבאָרען געוואָרען. נור
וויא ער זעהט יעצט ווייסען מיר נײַט, אָדער ווער עס האָט איהם
אויפֿגעעפֿענט דיא אויגען ווייסען מיר נײַט; ער אליין איז שוין
בעיאָהרענט, פֿרעגט איהם אליין, לאז ער אײַך זאָגען, וואָס איז
מיט איהם געוועזען? דיא עלטערן האָבען אזוי געזאָגט: ווייל
זײ האָבען מוֹרָא געהאַט פֿאַר דיא אידען, דען דיא אידען האָבען
זיך שוין צוזאַמענגעקערעדט, דאָס ווער עס וועט איהם בעקענען
פֿאַר דעם משיח, זאָל מען איהם אַרױם טרײַבען פֿאַן דער שול.
דעריבער האָבען דיא עלטערן געזאָגט: ער איז בעיאָהרענט,

24 פֿרעגט איהם אליין. און ווי האבען צום צווייטען מאל דעם מאן
 גערופען וואס איז בלינד געווען און האבען איהם געזאגט: גיב
 כבוד צו גאט, דען מיר ווייסען דאס דיזער מענש איז איין
 25 זינדער. ער האט ווי געזאגט איין ענטפער: אויב ער איז איין
 זינדער ווייס איך ניט, איינעם ווייס איך: דאס איך בין בלינד
 26 געווען, און יעצט זעהע איך. ווי האבען איהם נאך איין מאל
 געפֿרעגט: וואס האט ער דיר געטאן? וויא האט ער דיינע אויגען
 27 געעפענט? ער האט געענטפערט: איך האב איך שוין געזאגט,
 און איהר הערט ניט: וואס נאך ווילט איהר האבען? אדער
 28 אפשר ווילט איהר אויך ווערען זיינע תלמידים? ווי האבען איהם
 געזידעלט און געזאגט: דוא ביסט זיין תלמיד, מיר זענען משה'ס
 29 תלמידים, מיר ווייסען דאס מיט משה'ן האט גאט גערעט,
 30 דעם ווייסען מיר ניט פֿאן וואנען ער איז. דער מאן האט ווי
 געענטפערט און געזאגט: דאס איז דער וואונדער, וואס איהר
 ווייסט ניט פֿאן וואנען ער איז, און ער האט מיר דא אויגען
 31 געעפענט. נור מיר ווייסען, דאס גאט הערט ניט קיין זינדער,
 נור דעם ווער עס איז איין ירא אלהים, און משה'ן ווילען,
 32 דעם הערט ער. קיין מאל האט זיך ניט געהערט, דאס איינער
 האט אויפגעפענט דא אויגען פֿאן איין געבארענעם בלינדען.
 33 ווען ער וואלט ניט ווין פֿאן גאט, וואלט ער עס ניט געקאנט
 34 טאן. ווי האבען איהם געזאגט איין ענטפער: דוא ביסט אין
 גאנצען אין זינד געבארען, און דוא לעהרענסט אונז? און האבען
 35 איהם ארויס געטריבען. ישוע האט דערהערט, דאס מען
 האט איהם ארויס געטריבען, ווען ער האט איהם געטראפען,
 36 האט ער איהם געזאגט: דוא גלויבסט אין בן האלהים? ער האט
 געענטפערט און געזאגט: הערר! ווער איז ער? דאס איך זאל
 37 אין איהם גלויבען? ישוע האט איהם געזאגט: דוא האסט איהם
 38 געזעהען, און ער רעט מיט דיר, ער האט געזאגט: הערר! איך
 39 גלויב, און האט זיך געבוקט צו איהם, און ישוע האט געזאגט:
 איך בין געקומען אין דער וועלט צו משפטן, דאס דיא וואס
 זעהען ניט זאלען זעהען, און דיא וואס זעהען זאלען בלינד ווערען.
 40 ווען אייניגע פֿאן דיא פֿרושים, וואס זענען מיט איהם געווען.

האָבען דאָס געהערט, האָבען זיי איהם געזאָגט: זענען מיר אויך
בלינדע? און ישוע האט זיי געזאָגט: ווען איהר וואלט זיין בלינדע,
אזוי וואלט איהר קיין זינד נישט געהאט, נור אזוי וויא איהר זאגט,
דאס איהר זעהט, דעריבער בלייבט אייער זינדע.
אין אמת'ען, אין אמת'ען, זאג איך אייך: ווער עס געהט נישט
דורך דער טהיר אין דעם הויף פאן דיא שאף, נור געהט
אריבער דורך איין אנדערען ארט, דער איז איין גנב און איין
גולן. און ווער עס קומט דורך דער טהיר, דער איז דער הירט
פאן דיא שאף. דער טהיר'היטער עפענט איהם אויף, און דיא
שאף הערען זיין קול, און ער רופט זיינע שאף מיטן נאמען, און
פיהרט זיי ארויס, און ווען ער פיהרט ארויס זיינע שאף, געהט
ער פאר זיי, און דיא שאף געהען איהם נאך, ווייל זיי קענען זיין
קול. נאך איין פרעמדען געהען זיי נישט, נור לייפען אוועק פאן
איהם, ווייל זיי קענען נישט, דעם קול פאן פרעמדען. דעם משל
האט ישוע געזאָגט: נור זיי האָבען נישט פערשטאנען וואס ער
זאגט זיי, דעריבער האט ישוע זיי נאך איין מאל געזאָגט: אין
אמת'ען, אין אמת'ען, זאג איך אייך: איך בין דיא טהיר פאן דיא
שאף. אלע וויפיל עס זענען געקומען פאר מיר, זענען גנבים און
גולנים, אבער דיא שאף האָבען זיי נישט געהערט. איך בין דיא
טהיר, ווער עס וועט געהן דורך מיר וועט זיך רעטען, און וועט
אריין געהן, און וועט ארויס געהן, און וועט פיסערנעס געפינען.
איין גנב קומט נור צו גנב'נען צו הרג'נן, און צו פערדארבען,
איך בין געקומען, כדי זיי זאלען האָבען לעבען, און זאלען נאך
מעהר האָבען. איך בין דער גוטער הירט: איין גוטער הירט
לייגט אנדער זיין לעבען פאר דיא שאף. און איין געדונגענער,
נישט קיין הירט, וואס דיא שאף זיינען נישט זיינע, ווען ער זעהט
דאס דער וואלף קומט, לאזט ער איבער דיא שאף, און לויפט
אוועק: און דער וואלף האפט דיא שאף און צושפרייט זיי.
דער געדונגענער לייפט אוועק, ווייל ער איז איין געדונגענער,
און זארגט נישט פאר דיא שאף. איך בין דער גוטער הירט, און
קען מיינע, און מיינע קענען מיר. אזוי וויא דער פאטער, קען
מיר, און איך קען דעם פאטער, און מיין לעבען לייג איך אנדער

16 פאר דיא שאף. איך האב אויך אנדערע שאף, וועלכע זענען
 ניט פאן דעם הויף, און זענע דארף איך אויך בריינגען. און זיי
 וועלען הערען מיין קול, און עס וועט זיין איין שטאדע און איין
 17 הירט. דעריבער ליבט מיר דער פאטער, דאס איך לייג אוועק
 18 מיין לעבען, כדי איך זאל עס ווידער מקבל זיין. קיינער נעמט
 עס פאן מיר ניט צו: נור איך אליין לייג עס אוועק פאן מיין
 ווילען, איך האב מאכט איך זאל עס אוועקלייגען, און האב
 מאכט עס ווידער צוריק צו נעמען, דיא געפאט האב איך מקבל
 19 געווען פאן מיין פאטער. איבער דיזע ווערטער איז ווידער
 20 געווארען איין מחלוקת צווישען דיע אידען. פיל פאן זיי האבען
 געזאגט: איין שד איז אין איהם, און ער איז משוגע, וואס הערט
 21 איהר איהם? אנדערע האבען געזאגט: דיא ווערטער זענען
 ניט פאן איין משוגענעם, קען איין שד עפענען אויגען פאן
 22 בלינדע? דאמאלסט איז אין ירושלים חנוכה געווען, און עס
 23 איז ווינטער געוועזען. און ישוע איז ארומגעגאנגען אין בית
 24 המקדש אין דעם אולם (פארהויז) פאן שלמה. דיא אידען
 האבען איהם ארומגערינגעלט און איהם געזאגט: ביז ווילאנג
 וועסט דא אוינער זעעלע האלטען אין ספקות, אויב דוא ביסט
 25 דער משיח, זאג אונז גלייך ארויס. ישוע האט זיי געענטפערט:
 איך האב אייך געזאגט, און איהר גלויבט ניט, דיא מעשים וואס
 איך טהו אין דעם נאמען פאן מיין פאטער, זיי זאגען עדות אויף
 26 מיר. נור איהר גלויבט ניט, ווייל איהר זענט ניט פאן מיינע
 27 שאף, וויא איך האב אייך געזאגט. מיינע שאף הערען צו מיין
 28 קול, און איך קען זיי און זיי געהען מיר נאך. און איר גיב זיי
 עוויגעס לעבען, און וועלען עוויג ניט פארלארען ווערען, און
 29 קיינער וועט זיי ניט אוועקרויבען פאן מיינע הענד. מיין פאטער,
 וועלכער האט זיי מיר געגעבען, איז גרעסער פאן אלעמען, און
 30 קיינער קאן זיי ניט אוועק רויבען פאן מיין פאטערס הענד. איך
 31 און דער פאטער זענען איינס. דיא אידען האבען ווידער געחאפט
 32 שטיינער איהם צו פערשטיינען. ישוע האט זיי געענטפערט:
 פיל מעשים טובים האב איך אייך געוויזען פאן מיין פאטער:
 33 פאר וועלכע פאן זיי ווילט איהר מיך פארשטיינען? דיא

אידען האבען איהם געענטפערט און געזאגט: ניט פאר איין גומע
מעשה ווילען מיר דרך פערשטיינען, נור דערפאר וואס דוא
לעסטערסט גאט, און דער פאר, וואס דוא ביסט איין מענש
און מאכסט דרך פאר איין גאט. ישוע האט זיי געענטפערט: 34
איז דען ניט געשריבען אין אייער תורה: איך האב געזאגט:
איהר זענט געמטער? נון, ער האט גערופען געמטער דיא, אין 35
וועלכע עס איז געקומען גאטעס ווארט, און דיא שריפטען
קענען ניט צושטערט ווערען. דעם וואס דער פאטער האט 36
געהייליגט, און געשיקט אין דער וועלט, זאגט איהר: לעסטערסט
גאט, ווייל איך האב געזאגט: איך בין דער בן אלהים. אויב 37
איך מ'הו ניט דיא מעשים פאן מיין פאטער, גלויבט מיר ניט.
אבער ווען איך מ'הו זיי, אזוי ווען איהר אויך ניט גלויבט מיר, 38
גלויבט דיא מעשים, כדי איהר זאלט איין מאל און אלע מאל
דערקענען, דאס דער פאטער איז אין מיר און איך אין איהם.
דאמאלסט האבען זיי ווידער געזוכט איהם צו האפען: נור ער 39
האט זיך אויסגעדריעהט פאן זייערע הענד. און ער איז נאך איין 40
מאל געגאנגען פאן יענער זייט ירדן צו דעם ארט, וואו יוחנן
האט פריהער געטויבלט, און איז דארט געבליבען. פיל זענען 41
געקומען צו איהם און האבען געזאגט: דאס יוחנן האט ניט
געטאן קיין שום וואונדער, אבער אלץ וואס יוחנן האט געזאגט
אויף איהם איז אמת געווען. און פיל האבען דארטען געגלויבט 42
אין איהם.

עס איז איינער קראנק געוועזען. זיין נאמען איז געווען לעזר יא
פאן בית-ענא דער דארף פאן מרים און איהר שוועסטער
מרתא. דאס איז געוועזען דיא זעלביגע מרים, וועלכע האט 2
געזאלבט דעם הערן מיט אייל פאן מור, און האט אפגעווישט
זיינע פיס מיט איהרע האר, איהר ברודער לעזר איז קראנק
געווען. ביידע שוועסטער האבען געשיקט איהם זאגען: הערר! 3
זעה, וועמען דוא ליבסט איז קראנק. ווען ישוע האט דאס
געהערט, האט ער געזאגט: דיא קראנקהייט איז ניט צום
שטארבען, נור צו גאטעס הערליכקייט, דאס דער בן אלהים
זאל דורך איהר געהערט ווערען. ישוע האט געליבט מרתא 5

6 און איהר שוועסטער און לעזרין. ווען ער האט געהערט, דאס
 ער איז קראנק, איז ער געבליבען צוויי טעג, אויף דעם ארט
 7 וואו ער איז געוועזען. נאך דעם האט ער דיא תלמידים געזאגט:
 8 לאזען מיר נאך איין מאל געהן קיין יהודה. דיא תלמידים
 האבען איהם געזאגט: רבי! ניט לאנג האבען דיא אידען געזוכט
 9 דורך צו פארשטיינען און דוא געהסט נאך איין מאל אהין. ישוע
 האט געענטפערט: איז דען ניט צוועלף שעה אין טאג? ווער עס
 געהט ביי טאג דער שטויסט זיך ניט אן, ווייל ער זעהט דאס
 10 ליכט פאן דער וועלט. ווער אבער עס געהט ביי נאכט, שטויסט
 11 זיך אן, ווייל ער האט דאס ליכט ניט. דאס האט ער געזאגט,
 און נאך דעם האט ער זיי געזאגט: לעזר, אונזער פריינד שלאפט,
 12 נור איך געה איהם אויף צו וועקען. זיינע תלמידים האבען
 געזאגט: הערר! אויב ער שלאפט, אזוי וועט ער געזונד ווערען.
 13 ישוע האט גערעט פאן זיין שטייט, און זיי האבען געמיינט, דאס
 14 ער רעט פאן איין געוועהנליכען שלאף. דאמאלסט האט ישוע
 15 זיי עפענטליך געזאגט: לעזר איז געשטארבען. און איך פרייע
 מיך פאר אייך, וואס איך בין דארטן ניט געווען, כדי איהר זאלט
 16 גלויבען, נור לאזען מיר געהן צו איהם. דאמאלסט האט תומא,
 וועלכען מען האט גערופען דידומוס געזאגט צו דיא תלמידים
 זיינע חברים, לאזען מיר אויך געהן מיר זאלען מיט איהם
 17 שטארבען. ישוע איז געקומען און האט געפונען, דאס ער איז
 18 שוין פיר טעג אין קבר. בית-ענא איז געווען ביי ירושלים
 19 פונפצעהן סטאדען פאן דארטן. און פיל פאן דיא אידען זענען
 געקומען צו מרתא און מרים'ען, זיי מנחם אַבל צו זיין, וועגען
 20 זייער ברודער. מרתא האט געהערט, דאס ישוע קומט, איז זיא
 געגאנגען אנטקעגען איהם, און מרים איז געזעסען אין דער היים.
 21 און מרתא האט געזאגט צו ישוע'ן: הערר, ווען דוא וואלסט דא
 22 געווען, אזוי וואלט מיין ברודער ניט געשטארבען. נור אויך יעצט
 23 ווייס איך, דאס וואס דוא בעטעסט פאן נאכט ניט ער דיר. ישוע
 24 זאגט איהר: דיין ברודער וועט אויפשטעהן. מרתא זאגט איהם:
 איך ווייס, דאס ער וועט אויפשטעהן אין דער אויפשטעהונג אין
 25 דעם לעצטען טאג. ישוע זאגט איהר: איך בין דיא אויפשטעהונג

26 און דאס לעבען; ווער עס גלויבט אין מיר, ה'נ ער שטארבט,
 וועט לעבען. און יעדער וואס לעבט און גלויבט אין מיר, וועט
 27 עוויג ניט שטארבען. גלויבסט דוא דאס? ויא זאגט איהם:
 יא הערר, איך גלויב, דאס דוא ביסט דער משיח, דער בן אלהים,
 28 וואס עס איז צו דער וועלט געקומען. און ווען ויא האט דאס
 געזאגט: איז ויא געגאנגען און האט גערופען שטילער הייט מרים
 איהר שוועסטער און האט איהר געזאגט: דער רבי איז דא און
 29 רופט דך. וויא באלד ויא האט דערהערט, איז ויא געשווינד,
 30 אויפגעשטאנען און איז צו איהם געגאנגען. ישוע איז נאך ניט
 אריין געגאנגען אין דארף, נור געווען אויף דעם ארט, וואו מרתא
 31 האט איהם באגעגענט. דיא אידען, וועלכע זענען מיט איהר
 געווען אין הויז און האבען ויא מנחם אכל געווען, וויא ויי האבען
 געזעהען, דאס מרים איז ניד אויפגעשטאנען, און איז ארויס
 געגאנגען. זענען ויי איהר נאכגעגאנגען: ויי האבען געדאכט, דאס
 32 ויא איז געגאנגען צום קבר ויא זאל דארטען וויינען. מרים איז
 געקומען אהין וואו ישוע איז געווען, און וויא ויא האט איהם
 דערוועהן, איז ויא געפאלען צו ויינע פיס און האט איהם געזאגט:
 הערר! ווען דוא וואלסט דא געווען וואלט מיי ברודער ניט
 33 געשטארבען. ווען ישוע האט ויא געזעהען וויינען און דיא אידען
 וואס זענען מיט איהר געקומען וויינען, איז ער צארענדיג געווארע
 34 אין גייסט, און בעטריבט געווארען. און האט געזאגט: וואו האט
 איהר איהם געלייגט? מען האט איהם געזאגט: הערר, געה און
 35 זעה. ישוע האט געוויינט. דאמאלסט האבען דיא אידען געזאגט:
 36 זעה וויא ער האט איהם געליבט, און אייניגע האבען געזאגט:
 37 האט דער, וואס האט אויפגעפגענט איין בלינדען דיא אויגען,
 38 ניט געקאנט מאכען, דאס דיוער זאל אויך ניט שטארבען? ישוע
 איז נאך איין מאל צארענדיג געווארען אין גייסט, און איז געקומען
 צום קבר, דאס איז געוועזען איין הייל, און איין שטיין געלייגט
 39 אויף דער טהיר. ישוע זאגט: נעמט אוועק דעם שטיין, דעם
 טויטענס שוועסטער מרתא זאגט איהם: הערר, ער שטינקט
 40 שוין, דען עס איז שוין פיר מעג צייט ער איז אין קבר. ישוע
 זאגט איהר: האב איך דיר ניט געזאגט: דאס ווען דוא וועסט

41 גלויבען וועסט דא זעהען גאטטעס העררליכקייט. מען האט
 אונעק גענומען דעם שטיין פאן דארט, וואו דער מת איז געלעגען.
 ישוע האט אויפגעהויבען דיא אויגען צום הימל און האט געזאגט:
 42 פאטער! איך דאנק דיר וואס דא האסט מיר געהערט. איך
 ווייס דאס דאס האט מיר שטענדיג, נור איך זאג דאס פאר
 דעם פאלק, וואס שטעהט דא, כדי זיי זאלען גלויבען, דאס דא
 43 האסט מיר געשיקט. ווען ער האט דאס געזאגט, האט ער מיט
 44 איין הויכען קול איין געשריי געגעבען: לעזר געה ארויס! און
 דער מת איז ארויסגעגאנגען, פארוויקעלט דיא הענד און דיא פיס
 מיט דיא תכריכים, און זיין פנים איז געווען פערבונדען מיט איין
 טוך. און ישוע זאגט זיי: בינדעט איהם אב און לאזט איהם געהן.
 45 פיל פאן דיא אידען, וואס זענען געקומען מיט מריםען, און האבען
 געזעהען וואס ישוע האט געטאן: האבען געגלויבט אין איהם.
 46 און אייניגע אבער פאן זיי זענען געגאנגען צו דיא פרושים און
 47 האבען זיי דערציילט, וואס ישוע האט געטאן. דאמאלסט
 האבען דיא עלסטע כהנים און דיא פרושים זיך פערזאמעלט
 איין עצה צו האלטען, און האבען געזאגט: וואס זאלען מיר טאן,
 48 דער מענש מאכט פיל וואונדער? אויב מיר וועלען איהם אזוי
 לאזען, וועלען אלע אין איהם גלויבען, און דיא רומיים וועלען
 קומען און וועלען אונעקנעהמען אונזער לאנד און אונזער פאלק.
 49 איינער פאן זיי כנפא, וואס ער איז דעם יאהר געווען איין כהן
 50 גדול, האט זיי געזאגט: איהר וויסט גאר גוט, און דענקט גאר
 גוט, דאס פאר אינז איז בעסער, דאס איין מענש זאל שטארבען
 פאר דעם פאלק, אוידער דאס גאנצע פאלק זאל פערלארען
 51 ווערען. דאס האט ער גוט געזאגט פאן זיך אליין, נור אזוי וויא
 ער איז דעם יאהר געווען איין כהן גדול האט ער גביאות געזאגט:
 52 דאס ישוע וועט שטארבען פאר דעם פאלק, און גוט נור פאר
 דעם פאלק אליין, נור כדי אויך דיא קינדער פאן גאט, וועלכע
 53 זענען צושפרייט זאלען זיך אינאיינעם איינזאמלען. פאן דעם
 54 טאג אן האבען זיי פערשלאסען איהם צו הרגענען. דעריבער איז
 ישוע שוין גוט געגאנגען עפענטליך צווישען דיא אידען, און איז
 פאן דארטען אונעקגעגאנגען אין איין גענעד נאעהנט פאן דער

מִדְבָּר, צו דער שטאדט, וואס האט זיך גערופען אפֿרים, און
 איז דארטען געבליבען מיט זיינע תלמידים. 55 עס האט זיך
 גענעהענט דער אידעשער פסח, און פיל פאן דעם גאנצען לאנד
 זענען געקומען קיין ירושלים פאר פסח, זיי זאלען זיך רייניגען.
 56 און זיי האבען געזוכט ישוע, און ווען זיי זענען געווען אין בית
 המקדש האבען זיי איינער צום אנדערען געזאגט: וויא דענקט
 57 איהר וועט ער קומען אויף יום-טוב? דיא עלסטע כהנים און
 דיא פרושים האבען געזעען איין באפעהל, דאס אויב איינער
 וועט גענואר ווערען וואו ער איז, זאל ער אנזאגען, כדי מען זאל
 איהם נעמען.

זעכס טעג פאר פסח איז ישוע געקומען קיין בית עניא, וואו יב
 עס איז געוועזען לעזר דער געשטארבענער, וועלכען ער האט
 אויפגעוועקט פאן דיא מתים. דארטען האט מען פאר איהם 2
 געמאכט איין אווענדמאלצייט מרתא האט באדינט, און לעזר איז
 געווען פאן דיא, וואס זענען מיט איהם געזעסען ביין אווענדמאלצייט.
 און מרים האט גענומען איין פונט ריינע טייערע, זאלב פאן נרד, 3
 און האט געזאלבט ישוע'ס פיס, און האט אבגעווישט מיט איהרע
 האר זיינע פיס, און דאס הויז איז פול געווארען מיט איין ריח
 פאן בשמים. איינער פאן זיינע תלמידים, יהודה בן שמעון איש 4
 קריות, וועלכער האט איהם איבערגעגענטפערט האט געזאגט:
 פארנואס זאל מען נישט פארקויפען דיא זאלב פאר דריי הונדערט 5
 דינר און צו טיילען ארעמעלייט? דאס האט ער געזאגט, נישט 6
 ווייל ער האט זעהר געזארגט פאר דיא ארעמעלייט, נור דערובער,
 ווייל ער איז אין איין גנב געווען. ער האט ביי זיך געהאט דיא
 בייטעל, און געטראגען וואס מען האט אהין אריין געווארפען.
 ישוע האט געזאגט: לאזט זיא, זיא האט דאס צו דעם טאג פאן 7
 מיין קבורה געהאלטען. דען ארעמע וועט איהר שטענדיג האבען, 8
 מיך אבער וועט איהר נישט שטענדיג האבען. פיל פאן דיא אידען 9
 זענען גענואר געווארען, דאס ער איז דארטען, זיינען זיי געקומען,
 נישט וועגען ישוע'ן אליין, נור אויך כדי צו זעהען לעזרין, וועלכען
 ער האט אויפגעוועקט פאן דיא מתים. דיא עלסטע כהנים 10
 האבען געדאכט צו הרגנען אויך לעזרין, ווייל איבער איהם 11

- וַעֲנֵן פִּיל פֶּאן דִּיא אִידען גַּעקומען און האָבען גַּעגלויבט אין יִשׁוּעַ. 12
- וואָס וַעֲנֵן גַּעקומען אויף יום טוב, גַּעהערט דאָס יִשׁוּעַ קומט קיין ירושלים. זיי האָבען גענומען צווייגען פֿאַן מייטעלבויםער און וַעֲנֵן איהם אַנטקעגען געגאנגען, און האָבען געשריגען: הוֹשִׁעִנָה! בְּרוּךְ הָבָא בְּשֵׁם אֲדֹנָי! מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל! און יִשׁוּעַ האָט געפונען איין אייזעל און האָט זיך אויף איהם אַרויפֿגעזעצט: וויא עס איז געשריבען: פִּירְכֵּט דִּיך נִיט טאַכטער ציון, זעה, דיין מֶלֶךְ קומט און רייט אויף איין יונגען אייזעל. וויינע תלמידים האָבען עס אין אַנפֿאַנג נִיט פֿערשטאַנען, נור ווען יִשׁוּעַ איז פֿעהרער־רליכט געוואָרען, דאמאלסט האָבען זיי זיך דערמאַנט, דאָס אזוי איז געווען אויף איהם געשריבען, און אזוי האָבען זיי איהם געטאַן. דאָס פֿאַלק וואָס איז פֿריהער געווען מיט איהם, האָט עדות געזאָגט, דאָס ער האָט לעזרין אַרויס גערופֿען פֿאַן דעם קבר און האָט איהם אויפֿגענועקט פֿאַן דִּיא מתים. דעריבער איז דאָס פֿאַלק איהם אַנטקעגען געגאנגען, דען עס האָט זיך געהערט, דאָס ער האָט געמאַכט דעם וואונדער. דִּיא פֿרושים האָבען צווישען זיך גערעט: איהר זעהט איהר האָט גאר נִיט אויסגעפֿיהרט, דִּיא גאַנצע וועלט געהט איהם נאָך. אונטער דִּיא וועלכע וַעֲנֵן גַּעקומען צו בעטען אויף יום טוב, וַעֲנֵן געווען אייניגע גריכען. זיי וַעֲנֵן צו געגאנגען צו פֿיליפּוס וואָס איז געוועזען פֿאַן בית ציידה אין גליל און האָבען געבעטען און געזאָגט: הערר! מיר ווילען זעהען יִשׁוּעַ. פֿיליפּוס געהט און דערציילט דאָס צו אַנדרי, און נאָך דעם האָבען אַנדרי און פֿיליפּוס דערציילט צו יִשׁוּעַ. יִשׁוּעַ האָט זיי געזאָגט איין ענטפֿער: דִּיא שְׁעָה איז געקומען דאָס דער בן אָדָם: זאל פֿעהרער־רליכט ווערען. אין אַמֶת, אין אַמֶת, זאג איך אייך אויב איין קערענדעל פֿאַן איין ווייץ, וואָס איז אין דער ערד געפֿאַלען, שטאַרבט נִיט, אזוי בלייבט עס אליין איבער, ווען אָבער עס שטאַרבט, אזוי בריינגט עס פֿיל פֿרות. ווער עס ליבט זיין לעבען פֿאַרלירט עס, ווער אָבער עס האָט פֿיינט זיין לעבען אין דיזער וועלט, דער דערהאַלט עס צום עוויגען לעבען. ווער עס דינט מיך, דער לאז מיר נאָך

געהן, און וואו איך בין דארטען וועט מיין דינער אויך זיין, און
 ווער עס דינט מיר, דעם וועט מיין פאטער עהרען. מיין נפש
 27 איז יעצט צו ציטערט: און וואס זאג איך: פאטער! זיי מיר מציל
 פאן דינער שעה, דאך פאן דעם וועגען בין איך צו דינער שעה
 28 געקומען. פאטער פארהערליכע דיין נאמען. דאמאלסט איז
 פאן הימעל איין קול געקומען: איך האב איהם פארהערליכט
 29 און וועל איהם נאך פארהערליכען. דאס פאלק וואס איז
 געשטאנען און געהערט, האט געזאגט: דאס איז איין דאנער, און
 30 אנדערע האבען געזאגט: איין מלאך האט צו איהם גערעדט. ישוע
 האט דארויף געזאגט: ניט פאר מיר איז געווען דינער קול, נור
 31 פאר דעם פאלק. יעצט איז דער משפט פאר דער וועלט
 געקומען, יעצט וועט דער שר פאן דינער וועלט ארויסגעווארפען
 32 ווערען. און ווען איך וועל דערהויבען ווערען פאן דער ערד,
 33 וועל איך אלעמען צוציהען צו מיר. דאס האט ער געזאגט: כדי
 ער זאל געבען צו פארשטעהן, דורך וואס פאר איין טויט ער
 34 וועט שטארבען. דאס פאלק האט איהם געענטפערט: מיר האבען
 געהערט פאן דער תורה, דאס דער משיח בלייבט עוויג, וויא
 אזוי זאגסטו דא: דאס דער בן האדם דארף דערהויבען ווערען?
 35 ווער איז דער בן האדם? ישוע האט זיי געזאגט: נאך איין קליינע
 צייט וועט דאס ליכט זיין מיט אייך; געהט וויא לאנג דאס ליכט
 איז ביי אייך, דיא פינסטערנעס זאל אייך ניט איבערפאלען; און
 ווער עס געהט אין דער פינסטערנעס ווייסט ניט וואוהין ער געהט.
 36 ווילאנג דאס ליכט איז מיט אייך, גלויבט אין ליכט, און זייט דיא
 קינדער פאן ליכט. ישוע האט דאס געזאגט, און איז אוועק
 37 געגאנגען און איז פאן זיי געלם געווארען. וויא פיל וואונדער
 ער האט פאר זיי געטאן, האבען זיי דאך ניט געגלויבט אין איהם.
 38 כדי עס זאל דערפילט ווערען דאס ווארט פאן דעם נביא ישעיה:
 גאט, ווער האט געגלויבט אונזער בשורה? און וועמען האט
 39 זיך אנפלקט גאטטעס ארעם? דעריבער האבען זיי ניט געקאנט
 40 גלויבען, ווייל ישעיה האט נאך געזאגט: ער האט וויערער אויגען
 געבלענדעט און וויער הארץ הארט געמאכט, כדי זיי זאלען מיט
 דיא אויגען ניט זעהען און פארשטעהן מיטן הארצען, און זיך

41 אומקעהרען און איך זאל ווי היילען. דאס האט ישועה געזאגט,
 ווען ער האט געזעהען וויין פֿבוד און האט אויף איהם גערעט.
 42 נור אויך פֿיל פֿאן דיא עלסטע האבען געגלויבט אין איהם, נור
 איבער דיא פֿרושים האבען ווי ניט מודה געווען, מען זאל ווי
 43 ניט ארויס טרייבען פֿאן דיא שולען. דען ווי האבען מעהר
 44 געליבט מעגשליכען פֿבוד, איידער גאטטעס פֿבוד. ישוע האט
 געשריגען און געזאגט: ווער עס גלויבט אין מיר, גלויבט ער ניט
 45 אין מיר, נור אין דעם, וועלכער האט מיד געשיקט. און ווער
 46 עס זעהט מיד, זעהט דעם, וועלכער האט מיד געשיקט. איך
 בין געקומען איין ליכט צו דער וועלט, כדי ווער עס וועט אין
 47 מיר גלויבען זאל ניט פֿלייבען אין דער פינסטערנעס. און ווען
 איינער וועט הערען מינע ווערטער, און וועט ניט גלויבען, וועל
 איך איהם ניט משפֿטן, דען איך בין געקומען ניט דיא וועלט צו
 48 משפֿטן, נור דיא וועלט מציל זיין. ווער עס פֿעראכטעט מיר
 און איז ניט מקבל מינע ווערטער דער האט שוין וויין ריכטער,
 דאס ווארט, וועלכעס איך האב געזאגט, דאס וועט איהם משפֿטן
 49 אין דעם לעצטען טאג. דען איך האב ניט פֿאן מיר אליין גערעט
 נור דער פֿאטער, וועלכער האט מיד געשיקט, ער האט מיר
 50 געגעבען איין באפעהל, וואס צו זאגען און וואס צו רעדען. און
 איך ווייס דאס וויין באפעהל איז עוויגעס לעבען, דעריבער וואס
 איך רעד, רעד איך וויא מיי פֿאטער האט מיר געזאגט.

יג פֿאר פֿסח, ווען ישוע האט געוואוסט, דאס וויין צייט איז
 געקומען, דאס ער זאל אוועקגעהן פֿאן דיא וועלט צו וויין פֿאטער,
 וויא ער האט געליבט זיינע, וואס זענען אויף דער וועלט געוועזען,
 2 אזוי האט ער ווי געליבט, ביז צום ענדע. און ביי דעם אוועגגא-
 מאלצייט ווען דער שטן האט שוין אין הארצען געגעבען פֿאן
 3 יהודה בן שמעון איש קריות דאס ער זאל איהם מסרן. ווייל
 ישוע האט געוואוסט, דאס דער פֿאטער האט אלעס איהם אין
 וויין האנד געגעבען, און דאס ער איז פֿאן גאטט ארויסגעגאנגען
 4 און צו גאטט געהט ער אונעק. איז ער אויפגעשטאנען פֿאן דעם
 אוועגדמאהלצייט, האט אוםגעטאן דיא קליידער, און האט גענומען
 5 איין האנדטוך און האט זיך ארויפגעארטעלט. נאך דעם האט

ער אריין גענאסען וואסער אין וואשקרוג און האט אנגעפאנגען
 צו וואשען דיא פיס פאן דיא תלמידים, און אב צו ווישען מיט
 דעם האנדטוך, וואס ער איז מיט איהם ארומגענארטעלט געווען.
 ער איז צו געקומען צו שמעון פטר; און ער זאגט איהם: הערר!
 דוא זאלסט וואשען מיינע פיס? ישוע ענטפערט און זאגט איהם:
 וואס איך טהו ווייסט דוא יעצט ניט, נור נאך דעם וועסט דוא
 וויסען. פטר זאגט איהם: קיין מאל וועסט דוא ניט וואשען
 מיינע פיס; ישוע ענטפערט איהם: ווען איך וועל דיך ניט וואשען,
 האסט דוא אין מיר ניט קיין חלק. שמעון פטר זאגט איהם:
 הערר, ניט נור דיא פיס אויך דיא הענד און דעם קאפף. ישוע
 זאגט איהם: איין אפגעוואשענעם דארף מען וואשען נור דיא פיס,
 ווייל ער איז אין גאנצען ריין, און איהר זענט ריין, נור ניט אלע.
 דען ער האט געוויסט, ווער עס וועט איהם מסרין דעריבער האט
 ער געזאגט: ניט איהר אלע זענט ריין. ווען ער האט זיי אפגעוואשען
 דיא פיס, און האט אנגעטאן זיינע קליידער, אזוי האט ער זיך
 ווידער אנדערגעזעצט, און האט זיי געזאגט: וויסט איהר וואס
 איך האב אייך געטאן. איהר רופט מיר רבי, און הערר, און
 איהר זאגט רעכט, דען איך בין עס. דעריבער ווען איך הערר,
 און רבי האב אייך געוואשען דיא פיס, אזוי דארפט איהר אויך
 איינער דעם אנדערען וואשען דיא פיס. דען איך האב אייך
 געגעבען איין ביישפיל, דאס אויך איהר זאלט טאן דאס, וואס
 איך האב אייך געטאן. אין אמת'ען, אין אמת'ען, זאג איך אייך:
 איין קנעכט איז ניט גרעסער פאן זיין העררן, און דער שליח
 איז ניט גרעסער פאן דעם וואס שיקט איהם. אויב איהר וועט
 דאס וויסען, זעליג וועט איהר זיין, ווען איהר וועט דאס טאן.
 ניט פאן אייך אלעמען רעד איך, איך ווייס וועלכע איך
 האב אויסדערנוויילט, אבער עס זאל דיא שריפט דערפילט
 ווערען: ווער עס עסט מיט מיר ברויט, דער האט אוף געהויבען
 אויף מיר זיין טריט. איך זאג אייך יעצט איידער דאס איז
 געשעהען, כדי ווען דאס וועט געשעהען, זאלט איהר גלויבען
 דאס עס אויף מיר געהט. אין אמת'ען, אין אמת'ען, זאג איך
 אייך: ווער עס נעמט אויף דעם, וועלכען איך וועל שיקען נעמט

21 מִיךְ אוֹיֵף, און ווער עס נעמט מיך אויף נעמט אויף דעם, וועלכער
 האט מיך געשיקט. דויע ווערטער האט ישוע געזאגט, און איז
 דערשראקען געווארען אין גייסט, און האט עדות געזאגט: אין אמת'ען
 אין אמת'ען, זאג איך אייך: דאס איינער פאן אייך וועט מיך
 22 מסרין. דאמאלסט האבען דיא תלמידים איינער אויף דעם
 אנדערען געקוקט, ווי האבען ניט פארשטאנען אויף וועמען ער
 23 זאגט. איינער פאן וויינע תלמידים, וועלכען ישוע האט געליבט,
 24 איז געלעגען אנגעשפארט אן ישוע'ס ברוסט. איהם האט שמעון
 פטר געגעבען איין ווינק, ער זאל פרעגען ווער איז דאס, אויף
 25 וועמען ער האט געזאגט. ער גייגטע זיך צו ישוע'ס ברוסט,
 26 און האט איהם געזאגט: הערר! ווער איז דאס? ישוע
 האט איהם געענטפערט: דער וועמען איך וועל געבען איין
 ביסען ברויט, וואס איך וועל איינזונקען, און ער האט
 איינגעטונקט איין ביסען, און ער האט געגעבען צו יהודה בן
 27 שמעון איש קריות. און נאך דעם ביסען איז דער שטן אין איהם
 אריין, און ישוע האט איהם געזאגט: וואס דוא ווילסט טאן טהו
 28 באלד. נור קיינער פאן דיא, וואס זענען געזעסען, האבען
 29 פערשטאנען צו וואס ער האט דאס געזאגט. און אזוי וויא ביי
 יהודה איז געווען דיא בייטעל, אזוי האבען איינגע געדאכט: דאס
 ישוע האט איהם געזאגט: קוף איין וואס עס איז אויפן גייסיג
 אויף יום טוב, אדער ער זאל עטוואס געבען דיא ארמע לייט.
 30 נאך דעם וויא ער האט גענומען דעם ביסען, איז ער באלד ארויס
 31 געגאנגען. עס איז געווען נאכט. ווען ער איז ארויס געגאנגען
 האט ישוע געזאגט: יעצט איז פארהערליכט געווארען דער בן
 32 האדם, און גאטט איז פארהערליכט געווארען אין איהם. וויא
 גאטט איז פארהערליכט געווארען אין איהם; אזוי וועט גאטט
 אויך איהם פארהערליכען אין ויך, און באלד וועט ער איהם
 33 פארהערליכען. קינדער! נור נאך איין קליינע וויילע בין איך
 ביי אייך, איהר וועט מיך זוכען און אזוי וויא איך האב דיא אידען
 געזאגט, דאס וואוהין איך געה, קאנט איהר ניט קומען, אזוי זאג
 34 איך אויך אייך יעצט. איין גייע מצוה גיב איך אייך: ליבט
 איינער דעם אנדערען, אזוי וויא איך האב אייך ליב געהאט, אזוי

35 לִיבֹט אִיהָר אוֹיךְ אַיִנער דעם אַנדערען. אַן דעם וועט מען אײך
דערקענען, דאס אִיהָר זענט מײנע תּלמידים, וואן אִיהָר וועט
36 האָבען לִיבֹע צווישען אײך. שמעון פֿטר האט איהם געזאגט:
הערר, וואוהין געהסט דוא? ישוע האט איהם געענטפערט:
וואוהין איך געה, קאנסט דוא יעצט מיר ניט נאכגעהן, נור
נאכדעם וועסט דוא געהן נאך מיר. פֿטר האט איהם געזאגט:
37 ווארום קאן איך יעצט ניט געהן נאך דיר? איך וויל מיין לעבען
לאזען פאר דיר. ישוע האט איהם געענטפערט: דיין לעבען
38 וועסט דוא לאזען פאר מיר? אין אמת'ען, אין אמת'ען, זאג איך
דיר: דער האן וועט ניט האבען געקרייט, און דוא וועסט זיך פאן
מיר דריי מאל אַבלייקענען.

לאז אײער הארץ זיך ניט שרעקען, גלויבט איז גאטט און אין יד
מיר. אין מיין פאטערס הויז איז דא פילע ווייניגנען, ווען ניט
2 אזוי וואלט איך אײך געזאגט, איך געה צוגרייטען איין ארט.
און ווען איך וועל געהן און וועל צוגרייטען אײך איין ארט, וועל
3 איך נאך איין מאל קימען, און וועל אײך נעמען צו מיר, כדי
אִיהָר זאלט אויך זיין, וואו איך בין. און וואוהין איך געה ווייסט
4 אִיהָר, און אִיהָר ווייסט דעם וועג. תומא האט איהם געזאגט:
5 הערר, מיר ווייסען ניט וואוהין דוא געסט, וויא אזוי קענען מיר
ווייסען דעם וועג? ישוע האט איהם געזאגט: איך בין דער וועג,
6 און דער אמת און דאס לעבען, קיינער קומט ניט צום פאטער,
נור דורך מיר, ווען אִיהָר וואלט מיך קענען, אזוי וואלט אִיהָר
7 געקענט אויך מיין פאטער; נון, פאן יעצט קאנסט אִיהָר איהם,
און האט איהם געזעהען, פיליפוס זאגט איהם: הערר! ווייז
8 אויף דעם פאטער, און עס וועט פאר אויף גענוג זיין. ישוע זאגט
9 איהם אזוי פיל צייט בין איך מיט אײך, און דוא קאנסט מיך ניט,
פיליפוס? ווער עס האט מיך געזעהען האט דעם פאטער געזעהען,
10 וויא אזוי זאגסט דוא ווייז אויף דעם פאטער? גלויבסט דוא דען
ניט, דאס איך בין אין פאטער און דער פאטער אין מיר? דיא
ווערטער וואס איך זאג אײך, זאג איך ניט פאן מיר אליין, דער
פאטער, וועלכער אין מיר וויינט, ער טהוט דיא מעשים, גלויבט
11 מיר, דאס איך בין אין פאטער, און דער פאטער אין מיר. און

- 12 אויב ניט אזוי גלויבט מיר ווענען דיא ווערקע אליין. אין אמת'ען, אין אמת'ען, זאג איך אייך: ווער עס גלויבט אין מיר, דער וועט אויך אליין ווערקע טאן, וויא איך טהוע, און נאך גרעסערע פאן דיא, וועט ער טאן; ווייל איך געה צו מיין פאטער. און וואס איהר וועט ראמאלסט בעטען אין מיין נאמען, דאס וועל איך אויסווינקען, כדי דער פאטער זאל פעהעררליכט ווערען אין דעם זאהן. ווען איהר וועט עטוואס בעטען אין מיין נאמען, וועל איך עס אויסווינקען. אויב איהר ליבט מיר, אזוי וועט איהר מינע מצות האלטען. און איך וועל בעטען דעם פאטער, און ער וועט אייך געבען איין אנדערען מליץ יושר. ער זאל זיין ביי אייך עוויג. דעם גייסט פאן אמת, וועלכען דיא וועלט קאן ניט מקבל זיין, ווייל עס זעהט איהם ניט, און קען איהם ניט, איהר אבער קענט איהם, דען ער וויינט ביי אייך, און וועט זיין אין אייך. איך וועל אייך ניט איבערלאזען יתומים, איך וויל צו אייך קומען. נאך איינע קליינע וויילע, און דיא וועלט וועט מיר מעהר ניט זעהן; איהר אבער וועט מיר זעהען, דען איך לעב, און איהר וועט לעבען. אין יענעם טאג וועט איהר דערקענען, דאס איך בין אין מיין פאטער, און איהר, אין מיר, און איך, אין אייך. ווער עס האט מינע מצות, און האלט זיי, דער ליבט מיר; און ווער עס ליבט מיר, דער וועט געליבט ווערען פאן מיין פאטער, און איך וועל איהם ליבען, און וועל מיר צו איהם בעווייזען. יהודה (ניט איש קריות) זאגט איהם: הערר, וואס איז דאס, דאס וואס דא וויילסט זיך בעווייזען צו אונז, און ניט צו דער וועלט? ישוע האט איהם געזאגט איין ענטפער: ווער עס ליבט מיר דער וועט מיין ווארט האלטען, און מיין פאטער וועט איהם ליבען און מיר וועלען קומען צו איהם, און מיר וועלען ביי איהם אונזער וויינונג מאכען. ווער עס ליבט מיר ניט, דער האלט ניט מינע ווערטער: דאס ווארט, וועלכעס איהר הערט, איז נישט מינעם, נור דעם פאטערס, וועלכער האט מיר געשיקט. דאס האב איך צו אייך גערעט, אין דער צייט ווען איך בין ביי אייך געווען. דער מליץ יושר, דער רוח הקדש, וועלכען דער פאטער וועט זייקען אין מיין נאמען, וועט אייך אלדינג לעהרנען, און וועט אייך אלץ

27 דערמאנען, וואס איך האב אייך געזאגט. איך לאז אייך פרידען,
 מיין פרידען גיב איך אייך; נישט וויא דא וועלט גיבט, גיב א
 28 אייך, לאז אייער הארץ ויך נישט שרעקען און נישט פירכטען. איהר
 האט געהערט, וואס איך האב אייך געזאגט: איך געה אוועק פאן
 אייך, און וועל צו אייך קומען, ווען איהר וואלט מיך ליב געהאט,
 אזוי וואלט איהר ויך געפרייט דעריבער, וואס איך האב געזאגט:
 איך געה צו דעם פאטער, דען מיין פאטער איז גרעסער פאן
 מיר. און נון, איך האב אייך געזאגט, איידער עס איז געשעהען,
 29 כדי איהר וואלט גלויבען ווען דאס וועט געשעהען. איך וועל
 30 שאן נישט פיל ריידען מיט אייך, דען דער העררשער פאן דער
 וועלט קומט, ער האט אפילו קיין רעכט אויף מיר נישט. נור
 31 אבער כדי דא וועלט זאל דערקענען, דאס איך ליב דעם פאטער,
 און וויא דער פאטער האט מיר געבאטען אזוי טהוע איך: שטעהט
 אויף, לאזען מיר פאן דאנען אוועק געהען.
 איך בין דער אמת'ער וויינשטאק, און מיין פאטער איז דער טו
 וויינגערטנער. יעדער צווייג, וואס איז אין מיר, וואס בריינגט
 נישט קיין פירות וועט ער אפהאקען: און יעדערער, וועלכער
 בריינגט פירות וועט ער רייניגען, דאס ער זאל מעהר פירות
 בריינגען. איהר זענט שוין ריין דורך מיין ווארט, וועלכען איך
 3 האב מיט אייך גערעט. ווייט אין מיר און איך אין אייך. אזוי
 וויא דער צווייג קאן אליין קיין פירות נישט בריינגען, ווען ער איז
 נישט אין וויינשטאק: אזוי אויך איהר, ווען איהר וועט נישט בלייבען
 אין מיר. איך בין דער וויינשטאק, און איהר דא צווייגען: ווער
 5 עס וועט בלייבען אין מיר און איך אין איהם דער וועט בריינגען
 פיל פירות, דען אן מיר קאנט איהר גארניט טאן. ווער עס וועט
 6 נישט ויין אין מיר, וועט ארויס געווארפען ווערען וויא איין צווייג
 און וועט פערדארט ווערען, און אזעלכע נעמט מען צוזאמען און
 מען ווארפט אין פייער, און זיי ווערען פארברענט. ווען איהר
 7 וועט בלייבען אין מיר, און מיין ווארט וועט אין אייך בלייבען,
 אזוי וואס איהר וועט וועלען, אזוי בעט און עס וועט אייך
 געשעהען. דורך דעם וועט מיין פאטער געהערט ווערען, ווען
 8 איהר וועט בריינגען פיל פירות, און וועט מיינע תלמידים ויין.

9 אוי וויא דער פאטער האט מיך געליבט, האב איך איך אויך
 10 ליב, פערבלייבט אין מיין ליבע. ווען איהר וועט האלטען מיין
 מצות, וועט איהר ויין אין מיין ליבע, אזוי וויא איך האב אויך
 געהאלטען דיא מצות פאן מיין פאטער, און בין אין ויין ליבע.
 11 דוועם האב איך איך גערעט, כדי מיין שמחה זאל אויף איך
 12 קומען, און אייער שמחה זאל פול ווערען. דאס איז מיין מצוה,
 דאס איהר זאלט איינער דעם אנדערען ליבען, וויא איך האב
 13 איך געליבט. קיינער האט נישט איינע גרעסערע ליבע, פאן דיא
 14 ווען ער שטעלט ויין לעבען פאר זיינע פריינד איין. איהר זענט
 מינע פריינד, ווען איהר טהוט דאס וואס איך באפעהל איך.
 15 איך רוף איך נישט מעהר קנעכט, דען איין קנעכט ווייס נישט וואס
 ויין הערר טהוט, נור פריינד האב איך איך גערופען, ווייל איך
 האב איך אלדינג מודיע געווען, וואס איך האב געהערט פאן
 1 מיין פאטער. נישט איהר האט מיך אויסדערוועלט, איך האב
 איך אויסדערוועלט, און איך בעשטעלט, דאס איהר זאלט
 געהן און בריינגען פרות, און דאס אייערע פרות זאלען בלייבען,
 כדי וואס איהר וועט בעטען פאן דעם פאטער אין מיין נאמען
 1 זאל ער איך געבען. דאס באפעהל איך איך: איהר זאלט
 1 איינער דעם אנדערען ליבען. ווען דיא וועלט וועט איך פיינד
 האבען, אזוי ווייסט, דאס ויא האט מיך פריהער פאן איך
 1 פיינד געהאט. ווען איהר וואלט פאן דער וועלט ויין, אזוי וואלט
 דיא וועלט איהרעם געליבט, נור אזוי וויא איהר זענט נישט פאן
 דער וועלט, נור איך האב איך אויסדערוועלט פאן דער וועלט,
 2 דעריבער האט איך דיא וועלט פיינד. געדענקט, דאס ווארט,
 וועלכעס איך האב איך געזאגט: איין קנעכט איז נישט גרעסער
 פאן ויין הערן, ווען מען האט מיך גערודפט, וועלען ויי איך
 1 אויך רודפן; ווען ויי האבען מיין ווארט געהאלטען, וועלען ויי
 2 אייער ווארט אויך האלטען. דאס אלעס אבער וועלען ויי איך
 טאן, וועגען מיין נאמען, ווייל ויי קענען נישט דעם, וועלכער האט
 מיך געשיקט. ווען איך וואלט נישט געווען געקומען, און וואלט
 ויי נישט געווען געזאגט, אזוי וואלטען ויי קיין זינדע נישט געהאט,
 יעצט אבער האבען ויי נישט קיין אויסרייד פאר זייערע זינד. דער

וואס האט מיך פיינד, דער האט אויך פיינד מיין פאטער. ווען
 איך וואלט ניט געווען געמאן צווישען זיי אזאלכע מעשים, וואס
 קיין אנדערער האט ניט געטאן, אזוי וואלטען זיי ניט געהאט קיין
 זינדע, נור יעצט האבען זיי עס געזעהן, און האבען מיך און מיין
 פאטער פיינד געהאט. אבער עס זאל דערפילט ווערען דאס
 ווארט, וואס עס איז אין זייער תורה געשריבען: אומזיסט האבען
 זיי מיך פיינד געהאט. ווען דער מליך יושר וועט קומען, דער,
 וועלכען איך וועל אייך שיקען פאן דעם פאטער, דער גייסט פאן
 אמת, וועלכער געהט ארויס פאן דעם פאטער ער וועט זאגען
 עדות אויף מיר. אבער איהר אויך וועט עדות זאגען, ווייל איהר
 זייט פאן אנפאנג אן מיט מיר געוועזען.

דויעס האב איך צו אייך גערעט, כדי איהר זאלט ניט טון
 געשטרויבעלט ווערען. זיי וועלען אייך ארויס טרייבען פאן דא
 שולען; עס קומט אן איין צייט, דאס יעדער, וואס וועט אייך
 הרגנען, וועט מיינען דאס ער דינט גאט דערמיט. דאס וועלען
 זיי טאן, ווייל זיי האבען ניט דערקאנט ניט דען פאטער, ניט מיך.
 איך האב אייך דאס דעריבער געזאגט, דאס ווען יענע צייט וועט
 אנקומען, זאלט איהר געדענקען, דאס איך האב עס אייך געזאגט;
 איך האב עס אייך פאן אנפאנג ניט געזאגט, ווייל איך בין געווען
 ביי אייך. און יעצט געה איך צו דעם, וועלכער האט מיך
 געשיקט, און ניט איינער פאן אייך פרעגט מיך: וואוהין געהסט
 דוא? נור ווייל איך האב דאס צו אייך גערעט, איז אייער הארץ
 פול מיט טרויער, אבער איך זאג אייך דעם אמת, דאס עס איז
 פאר אייך בעסער, דאס איך זאל אנוועק געהן, דען ווען איך וועל
 ניט געהן, וועט דער מליך יושר צו אייך ניט קומען. און ווען
 ער וועט קומען וועט ער דא וועלט איבער ווייזען איבער זינדע
 און איבער גערעכטיגקייט און איבער משפט. איבער זינדע, ווייל
 זיי גלויבען ניט אין מיר. איבער גערעכטיגקייט, ווייל איך געה
 צו מיין פאטער, און איהר וועט מיך מעהר ניט זעהען, איבער
 משפט, ווייל דער העררשער פאן דיזער וועלט איז געמשפט
 געווארען. איך האב נאך פיל אייך צו זאגען, נור איהר קאנט
 יעצט ניט פארטראגען. ווען ער וועט קומען, דער גייסט פאן

אֲמַת, אַזוּי וועט ער אייך אריינפיהרען אין דעם גאנצען אַמַת:
דען ניט פֿאַן ויך אליין וועט ער רעדען, נור וואס ער וועט הערען,
וועט ער אייך רעדען; און וואס עס וועט שפּעטער זיין וועט ער
אייך אַנאַנען. ער וועט מיך פֿאַרהעררליכען, דען פֿאַן מיינעם
וועט ער נעמען און וועט אייך אַנאַנען. אלעס וואס דער פֿאַטער
האַט, איז מיינע, דעריבער האב איך געזאגט, דאס ער וועט פֿאַן
מיינעם נעמען, און וועט עס אייך אַנאַנען. איין קליינע וויילע
וועט איהר מיך ניט זעהען, און ווידער אין איין קליינע וויילע
וועט איהר מיך זעהען: דען איך געה צום פֿאַטער. אייניגע פֿאַן
זיינע תּלמידים האָבען איינער צו דעם אַנדערען געזאגט: וואס
איז דאס, וואס ער זאגט אונז: אין איין קליינע וויילע וועט איהר
מיך ניט זעהען, און ווידער אין איין קליינע וויילע וועט איהר
מיך זעהען? און איך געה צום פֿאַטער? און האָבען אויך געזאגט:
וואס איז דאס וואס ער זאגט: איין קליינע וויילע? מיר ווייסען
ניט וואס ער רעדט? ישוע האט פֿערשטאַנען, דאס זיי ווילען
איהם פֿרעגען: האט ער זיי געזאגט: וועגען דעם פֿרעגט איהר
איינער דעם אַנדערען: וואס איך האב געזאגט: אין איין קליינע
וויילע וועט איהר מיך ניט זעהען, און ווידער אין איין קליינע וויילע
וועט איהר מיך זעהען? אין אַמַת־ען, אין אַמַת־ען, זאג איך אייך:
איהר וועט וויינען און קלאָגען דיא וועלט אָבער וועט זיך פֿרייען,
איהר וועט טרויעריג זיין. נור אייער טרויער וועט פֿאַרקעהרט
ווערען צו פֿריידען. איין אשה ווען זיא געהט צו קינד ליידעט
שְׂמֵרָצֶען, ווייל איהר שעה איז געקומען, אָבער ווען זיא האט
שוין געפֿאַרען דאס קינד, געדענקט זיא ניט מעהר איהר נויט
פֿאַר שְׂמֵחָה, דאס איין מענטש איז אין דער וועלט געפֿאַרען
געווארען. אַזוּי איהר אויך, יעצט האט איהר צער, איך וועל
אייך אָבער ווידער זעהען און אייער הארץ וועט זיך פֿרייען, און
קייןער וועט ניט אַוועק נעמען אייער שְׂמֵחָה, אין יענעם טאג
וועט איהר מיך גאר ניט בעטען. אין אַמַת־ען, אין אַמַת־ען, זאג
אייך אייך: וואס איהר וועט נור בעטען דעם פֿאַטער אין מיין
נאָמען, וועט ער אייך געבען. ביז אָהער האט איהר גאר ניט
געבעטען אין מיין נאָמען: בעט און איהר וועט מקבל זיין, כּדִּי

25 אייער שמחה זאל דערפילט ווערען. דינעם האב איך גערעמט צו
 אייך מיט משלים; נור עם קומט אן דיא צייט, ווען איך וועל
 מעהר ניט רעדען צו אייך מיט משלים, נור עפענטליך וועל איך
 26 אייך מודיע ויין איבער דעם פאטער. אין יענעם טאג וועט איהר
 בעטען אין מיין נאמען, און איך זאג אייך ניט, דאס איך וועל
 27 בעטען דעם פאטער פאר אייך. דען דער פאטער אליין לויבט
 אייך, ווייל איהר האט מיך געלויבט, און האט געגלויבט, דאס
 איך בין ארויס געגאנגען פאן גאט. איך בין ארויס געגאנגען
 28 פאן דעם פאטער, און בין געקומען אין דער וועלט, און איך לאז
 ווידער אוועק דיא וועלט, און געה צום פאטער. ווינע תלמידים
 האבען איהם געזאגט: נון יעצט רעדעסט דוא עפענטליך, און
 זאגסט ניט קיין שום משל. יעצט ווייסען מיר, דאס דוא ווייסט
 30 אלעס, און דוא בעדארפסט ניט, דאס איינער זאל דיר פרעגען,
 דעריבער גלויבען מיר דאס דוא ביסט פאן גאט ארויס געגאנגען.
 31 ישוע האט זיי געענטפערט: יעצט גלויבט איהר? נון, עם קומט
 32 אן איין שעה און זיא איז שוין געקומען, דאס איהר וועט צושפרייט
 ווערן. יעדער אין זיין ארט, און מיך וועט איהר אליין לאזען, נור
 איך בין ניט אליין, ווייל דער פאטער איז מיט מיר. דינעם האב
 איך צו אייך געזאגט, כדי איהר זאלט האבען שלום אין מיר.
 איך דער וועלט וועט איהר האבען צרות אבער זייט געטרויסט,
 איך האב דיא וועלט מנצח געווען.

דינע ווערטער האט ישוע גערעמט, און האט אויף געהויבען יו
 ווינע אויגען צום הימל און האט געזאגט: פאטער, דיא שעה
 איז געקומען, פארהערליכע דיין זאהן, כדי דיין זאהן זאל דיר
 פארהערליכען. אזוי וויא דוא האסט איהם געענפען דיא מאכט
 2 איבער יעדער פלייש, כדי ער זאל געבען עוויגעס לעבען צו
 אלעמען, וואס דוא האסט איהם געענפען. דאס איז דאס עוויגע
 3 לעבען צו דערקענען דיר, דעם אליין אמתען גאט, און דעם,
 וועלכען דוא האסט געשיקט, ישוע המשיח. איך האב דיר
 4 פארהערליכט אויף דער ערד, איך האב אין גאנצען אבגעטאן
 דיא ארבייט, וועלכע דוא האסט מיר איבער געענפען צו טאן.
 5 און יעצט פארהערליכע מיר ביי דיר מיט דער העררליכקייט,

וועלכע איך האב געהאט ביי דיר איידער דיא וועלט איז געווארען.
 6 איך האב מנלה געווען דיין נאמען צו דיא מענשען, וועלכע דוא
 האסט מיר ווי געגעבען פאן דער וועלט. ווי זענען דייע געווען.
 און דוא האסט ווי מיר געגעבען, און ווי האבען געהיט דיין ווארט.
 7 יעצט האבען ווי פארשטאנען, דאס אלץ, וואס דוא האסט מיר
 8 געגעבען, איז פאן דיר. דען דיא ווערטרער וועלכע דוא האסט
 מיר געגעבען, האב איך ווי געגעבען, און ווי האבען אנגענומען,
 און האבען פארשטאנען דעם אמת דאס איך בין פאן דיר ארויס
 9 געגאנגען, און האבען געגלויבט דאס דוא האסט מיר געשיקט.
 איך בעט פאר ווי, ניט פאר דער וועלט בעט איך, נאר פאר
 10 דיא, וועלכע דוא האסט מיר געגעבען, ווייל ווי זיינען דייע. און
 אלץ וואס מיין איז, איז דיין, און וואס דיין איז, איז מיין, און איך
 11 בין פארהערליכט געווארען אין ווי, איך בין ניט מעהר אין
 דער וועלט, נור ווי זענען אין דער וועלט, און איך געה צו דיר,
 הייליגער פאטער, היט אין דיין נאמען דיא וועלכע דוא האסט
 12 מיך געגעבען, כדי ווי זאלען איינס זיין וויא מיר. ווען איך בין
 מיט ווי אין דער וועלט געוועזען, האב איך ווי געהיט אין דיין
 נאמען, דיא וועלכע דוא האסט מיר געגעבען האב איך געהיט,
 און קיין מאן פאן ווי, איז ניט פערדארבעט געווארען, אויסער
 דער זאהן פאן פערדערבענעס, כדי צו דערפילען דיא שריפט
 1 (ת"נך). יעצט קום איך צו דיר, און איך זאג דאס אין דער
 וועלט, כדי ווי זאלען מיין פריידע אין ויך אין גאנצען האבען.
 1 איך האב ווי איבערגעגעבען דיין ווארט, און דיא וועלט האט ווי
 פיינד געהאט, ווייל ווי זענען ניט פאן דער וועלט, אזוי וויא איך
 1 בין ניט פאן דער וועלט. איך בעט ניט דוא זאלסט ווי צוגעמען
 1 פאן דער וועלט, נור דוא זאלסט ווי פאן בענעם בעהיטען, ווי
 זענען ניט פאן דער וועלט, אזוי וויא איך בין ניט פאן דער וועלט.
 1 הייליגע ווי דורך דיין אמת; דיין ווארט איז אמת. אזוי וויא דוא
 1 האסט מיך געשיקט אין דער וועלט, אזוי האב איך ווי געשיקט
 1 אין דער וועלט. און פאן וויערמווענען הייליגע איך מיך, כדי
 2 ווי זאלען אויך הייליג ווערען אין דעם אמת. ניט פאר ווי אליין
 בעט איך, נור אויך פאר דיא וואס גלויבען אין מיר דורך וויער

ווארט. כדי אלע זאלען איינס זיין, אזוי וויא דוא, פאטער, אין
 21 מיר, און איך אין דיר און אויך זיי זאלען איינס זיין אין אונז, כדי
 דיא וועלט זאל גלויבען, דאס דוא האסט מיר געשיקט. און דיא
 22 העררליכקייט, וועלכע דוא האסט מיר געגעבען, האב איך צו
 זיי געגעבען, כדי זיי זאלען איינס זיין, אזוי וויא מיר זענען איינס.
 23 איך בין אין זיי, און דוא אין מיר, כדי זיי זאלען אין גאנצען
 איינס זיין, און כדי דיא וועלט זאל דערקענען, דאס דוא האסט
 מיר געשיקט, און דוא ליבסט זיי וויא דוא האסט מיר געליבט.
 24 פאטער, וועלכע דוא האסט מיר געגעבען, וויל איך, דאס דארטן,
 וואו איך בין, זאלען זיי אויך זיין מיט מיר, כדי זיי זאלען זעהען
 דיא העררליכקייט, וואס דוא האסט מיר געגעבען, דען דוא
 25 האסט מיר געליבט, איידער דיא וועלט איז געפארען. גערעכטער
 פאטער דיא וועלט האט דיר גיט דערקאנט, איך אבער האב
 דיר דערקאנט, און דיא האבען דערקאנט, דאס דוא האסט מיר
 געשיקט. און איך האב זיי אנפאלעקט דיין נאמען, און וועל זיי
 אנפאלעקן, כדי דיא ליבע, מיט וועלכער דוא האסט מיר געליבט,
 זאל זיין אין זיי און איך זאל אין זיי זיין.

ווען ישוע האט דזעס געזאגט איז ער ארויסגעגאנגען מיט זיינע יח
 תלמידים אויף יענער זייט טייך קדרון, דארטען איז געווען איין
 גארטען, און ישוע איז אין איהם אריין געגאנגען און אויך זיינע
 2 תלמידים. יהודה זיין מוסר האט אויך געוואוסט דעם ארט, ווייל
 ישוע האט זיך דארט אפט פערזאמעלט מיט זיינע תלמידים.
 3 יהודה האט גענומען סאלדאטען און דיא דינערס פאן דיא עלסטע
 פהנים און פרושים, און איז אהין געקומען מיט פאקעלן און
 4 לאמפען און מיט געווער. און ישוע, וואס האט אלעס געוואוסט,
 וואס עס וועט מיט איהם זיין, איז ארויס געגאנגען און האט צו
 5 זיי געזאגט: וועמען זוכט איהר? און זיי האבען איהם געענטפערט:
 ישוע הנצרי. ישוע זאגט זיי: דאס בין איך. מיט זיי איז אויך
 6 געשטאנען יהודה זיין מוסר. און ווען ער האט זיי געזאגט: דאס
 בין איך; האבען זיי צוריק געטראטען און צו דער ערד געפאלען.
 7 ער האט זיי נאך איין מאל געפרעגט: וועמען זוכט איהר? זיי
 8 האבען געזאגט: ישוע הנצרי. ישוע האט געענטפערט: איך האב

אייך געוואנט: דאס איך בין דאס. דעריבער אויב איהר ווכט מיך,
 9 לאזט דווע לאזען ווי געהן. כדי עס זאל דערפילט ווערען דאס
 ווארט, וואס ער האט געוואנט: פאן דיא וועלכע דוא האסט מיר
 10 געגעבען האב איך קיין מאן ניט פארדארבען. שמעון פטר האט
 געהאט איין שווערד, און האט איהם ארויסגעצויגען, און האט
 איין זעץ געגעבען דעם פהן גדולים קנעכט, און האט איהם
 אפגעהאקט דעם רעכטען אויער: דער נאמען פאן דעם קנעכט
 11 איז געווען, מלכום. און ישוע האט געוואנט צו פטרין: לייג דעם
 שווערד אין ויין שייד צוריק; זאל איך ניט טרינקען דעם פום,
 12 וועלכען דער פאטער האט מיר געגעבען? דאמאלסט האבען
 דיא סאלדאטען און דער הויפטמאן, און דיא אידעשע דינער
 13 גענומען ישוע'ן און האבען איהם געבונדען. און האבען איהם
 אוועק געפיהרט צום ערשטען צו חנן, ווייל ער איז געווען דער
 שווער פאן קיפא, וועלכער איז אין דעם יאהר איין פהן גדול
 14 געוועזען. דאס איז געוועזען קיפא, וועלכער האט דיא אידען
 איין עצה געגעבען, דאס עס איז בעסער דאס איין מענטש זאל
 15 שטארבען פאר דעם פאלק. שמעון פטר און איין אנדער
 תלמיד זענען נאך געגאנגען נאך ישוע'ן; דער תלמיד איז געווען
 איין בעקאנטער פאן דעם פהן גדול, און ער איז אריין געגאנגען
 16 מיט ישוע'ן אין הויף פאן דעם פהן גדול. און פטר איז אין
 דרויסען ביי דער טהיר געשטאנען, דער אנדער תלמיד, וועלכער
 איז געווען איין באקאנטער פאן דעם פהן גדול, איז נאך דעם
 ארויס געגאנגען און האט גערעט מיט דער טהיר היטערין, און
 17 האט פטרוס'ן אריינגעפיהרט. דיא דינסט, וועלכע היטעט דיא
 טהיר, האט צו פטרוס'ן געוואנט: ביסט דוא אויך פאן דעם
 18 מענטשענס תלמידים? ער האט געוואנט: גיין. עס וויינען אבער
 געשטאנען דיא קנעכט און דיא דינער, וואס האבען איין פייער
 צו לייגט, ווייל עס איז קאלט געוועזען, און זיך געווארעמט, פטר
 19 איז אויך מיט ווי געשטאנען און האט זיך געווארעמט. דער פהן
 גדול האט ישוע'ן געפרעגט איבער וויינע תלמידים און איבער
 20 ויין לעהרע. ישוע האט איהם געענטפערט: איך האב עפענטליך
 גערעט צו דער וועלט; איך האב תמיד געלעהרענט אין דיא

שוֹלֵעַן אִין אִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וּוְאוֹ דִּיא אִידֵעַן קִימֵעַן וִיד תְּמִיד
 צוֹאמֵעַן, אִין אִיד הָאב אִין פֶּאָרְבֶּאָרְנֵעַנֶס גָּאָר נִיט גֶּעֶרֶע־ט. וְוָאס
 פֶּרֶעֱנִיסט דּוּא מִיד? פֶּרֶעֱנִי דִּיא וְוָאס הָאָבֵעַן גֶּעֶהֱעֶרֶט, וְוָאס אִיד
 הָאָב צו וִי גֶעֶרֶע־ט. נוֹ, וִי וִוייסֶען, וְוָאס אִיד הָאָב וִי גֶעוֹאָנֶט.
 ווען ער האט דאס געוואגט: האט איינער פאן דיא דינער, וואס
 איז דערביי געשטאנען ישוע'ן איין פאן אין באק געגעבען, און
 האט געוואגט: אזוי ענטפערסט דוא דעם פהן גדול. ישוע האט
 איהם געענטפערט: אויב איד האב שלעכט גערעט, בעווייז מיר,
 וואס עס איז שלעכט, און אויב גוט, ווארום שלאגסט דוא מיד?
 חָנָן האט איהם געשיקט געבונדען צו דעם פהן גדול קיפא. און
 שמעון פטר איז געשטאנען און געווארעמט ויד, און וי האבען
 איהם געוואגט: ביסט דוא אויך פאן ויינע תלמידים? און ער האט
 ויד אבנעלייקענט, און געוואגט: ניין. איינער פאן דעם פהן גדול'ס
 קנעכט, איין קרוב פאן דעם, וועלכען פטר האט דעם אויער
 אבנעהאקט, ואגט: האב איד דען דיד נישט געזעהען מיט איהם
 אין נארטען? פטר האט ויד נאך איין מאל אבנעלייקענט, און
 באלד האט דער האן איין קרייא געטאן. פאן קיפא האט
 מען געפירט ישוע'ן צום געריכטס הויז, עס איז אין דער פריה
 געווען, און וי זענען נישט אריין געגאנגען אין געריכטס הויז, וי
 זאלען נישט טמא ווערען, און זאלען קאנען עסען דעם קרבן פסח.
 פילטום איז צו וי ארויס געקומען, און געוואגט: וועלכע קלאנע
 בריינגט איהר געגען דיזען מענשען? וי האבען איהם איין
 ענטפער געוואגט: ווען ער וואלט קיין שלעכטעס נישט געטאן,
 אזוי וואלטען מיר איהם נישט איבער געגעבען צו דיר.
 פילטום ואגט צו וי: געמט איהר איהם און משפט איהם נאך
 אייער תורה. דיא אידען האבען איהם געוואגט: אונז איז נישט
 ערלויבט צו הרגנען איין מענשען. כדי עס זאל ויד דערפילען
 דאס ווארט פאן ישוע'ן, וועלכעס ער האט געוואגט, ווען ער האט
 מרמו געווען דורך וואס פאר איין טויט ער וועט שטארבען.
 פילטום איז נאך איין מאל אריינגעגאנגען אין געריכטס הויז און
 האט גערופען ישוע'ן און האט איהם געוואגט: ביסט דוא דער
 אידעשער קעניג? ישוע האט איהם געוואגט: ואגסט דוא דאס

פֿאן דיר אליין, אָדער אנדערע האָבען דיר אויף מיר דערציילט?
 35 פֿילטום האט געענטפֿערט: בין איך דען איין איד? דיין פֿאלק
 און דיא עלסטע כהנים האָבען דיר איבערגעגעבען צו מיר; וואס
 36 האסט דוא געטאן? ישוע האט געענטפֿערט מיין מלוכה איז נישט
 פֿאן דער וועלט. ווען מיין מלוכה וואלט פֿאן דער וועלט זיין,
 אזוי וואלטען מייע דינער מלחמה געהאלטען פֿאר מיר, כּדי איך
 זאל נישט איבערגעענטפֿערט ווערען צו דיא אידען; יעצט אָבער
 37 איז מיין מלוכה נישט פֿאן דאנען. פֿילטום האט איהם געזאגט:
 ווען אזוי ביסט דוא איין קעניג? ישוע האט איהם געענטפֿערט
 דוא זאגסט עס, דאס איך בין איין קעניג. איך בין דעריבער
 געבארען און דעריבער אין דער וועלט געקומען, דאס איך זאל
 עדות זאגען אויף דעם אמת, יעדער ווער עס איז פֿאן דעם אמת
 38 הערט מיין קול. פֿילטום זאגט איהם: וואס איז אמת? און וויא
 ער האט דאס געזאגט, איז ער נאך איין מאל ארויס געגאנגען צו
 דיא אידען און האט זיי געזאגט: איך האב קיין שום שולד נישט
 39 געפונען אין איהם. איהר האט איין מנהג, דאס איך זאל אייך
 איינעם לויז לאזען אויף פֿסח, ווילט איהר, וועל איך אייך לויז
 40 לאזען דעם קעניג פֿאן דיא אידען. דאמאלסט האָבען זיי נאך
 איין מאל אלע אנגעהויבען צו שרייען: נישט דיווען, נור בר-אבאין.
 בר-אבא אָבער איז איין מערדער געוועזען.
 41 דאמאלסט האט פֿילטום גענומען ישוע'ן און געשמיסען.
 2 און דיא סאלדאטען האָבען צונויפֿגעפֿלאכטען איין קרוין פֿאן
 דערנער און געלייגט אויף זיין קאפֿ, און איהם אנגעטאן אין
 3 איין רויטען מאנטעל. און האָבען געזאגט: פֿרידען צו דיר
 אידישער קעניג, און האָבען איהם געשלאנגען איבער דיא באקען.
 4 פֿילטום איז נאך איין מאל ארויס געגאנגען און האט צו זיי
 געזאגט: נו, איך פֿיהר איהם ארויס צו אייך, כּדי איהר זאלט
 5 וויסען, דאס איך געפֿין אין איהם קיין שום שולד נישט. ישוע איז
 ארויס געגאנגען אין דער דערנער קרוין, און אין דעם רויטען
 מאנטעל, און פֿילטום האט צו זיי געזאגט: דא איז דער מענש.
 6 ווען דיא עלסטע כהנים, און דיא דינער האָבען איהם דערזעהען,
 אזוי האָבען זיי געשרינען און געזאגט: קרייצציגע, קרייצציגע, איהם!

פִּילָטוֹס וְאַנְטִי: נֶעֱמַט אִיהֶר אִיהֶם אֹן קָרִיִּיצִיגִט, דָּען אִיךְ גֶּעפִּין
 7 אִין אִיהֶם קִיין שוֹלֵד נִיט. דִּיא אִידען האַבען אִיהֶם גֶּעעֲנִטפֶּערט: מִיר
 האַבען אִיין תּוֹרָה, אֹן נאָך אונזער תּוֹרָה אִיו ער חֵיב מִיתָה, ווייל
 8 ער האַט זיך פֿאַר אִיין גאַטטעס זאַהן געמאַכט. פִּילָטוֹס האַט
 דִּיועס וואָרט דערהערט, האַט ער נאָך מעהר מוֹרָא געהאַט.
 9 אֹן אִיו נאָך אִיין מַאל אַרִיִּינגענאַנגען אִין געריכטס הויז אֹן וְאַנְט
 צו יִשׁוּע'ן. פֿאַן וואַנען בִּיסט דוא? נור יִשׁוּע האַט אִיהֶם נִיט
 10 געגעבען קִיין עֲנִטפֶּער. פִּילָטוֹס וְאַנְט אִיהֶם: מִיר עֲנִטפֶּערסט
 דוא נִיט? דוא ווייסט נִיט, דאס אִיךְ האַב מאַכט דִּיך צו קָרִיִּיצִיגען,
 11 אֹן האַב מאַכט דִּיך לויז צו לאַזען? יִשׁוּע האַט געעֲנִטפֶּערט: דוא
 וואָלסט נִיט געהאַט אויף מִיר קִיין מאַכט, ווען מען וואָלט
 דִּיר פֿאַן אויבען נִיט געגעבען, דעריבער אִיו גרעסער דִּיא שוֹלֵד
 12 פֿאַן דעם, ווער עס האַט מיך איבער געעֲנִטפֶּערט צו דִּיר. פֿאַן
 נון אָן האַט פִּילָטוֹס געזוכט אִיהֶם לויז צו לאַזען, דִּיא אִידען אָבער
 האַבען געשרינען, ווען דוא וועסט אִיהֶם לויז לאַזען, אזוי בִּיסט
 13 דוא נִיט דעם קִיסר'ס פֿריינד, יעדער ווער עס מאַכט זיך פֿאַר
 אִיין קעניג, אִיו אִיין מוֹרֵד אָן דעם קִיסר. פִּילָטוֹס האַט
 דערהערט דִּיוע ווערטער, האַט ער אַרױם געפֿיהרט יִשׁוּע'ן, אֹן
 האַט זיך געזעצט אויף דעם רכֶּטער שטױל, אויף דעם אָרט,
 14 וואס עס רופֿט זיך, שטיינברוק אֹן אויף העברייִעש, גִּבְתָּא.
 עס אִיו געווען דער טאַג פֿאַן דער צוגרייטונג פֿאַן דעם קרָבֵן
 15 פֿסח, וועלכע אִיו געהענט פֿאַן דער זעכסטער שעה, אֹן ער
 האַט געזאָגט צו דִּיא אִידען: דא אִיו אייער קעניג, אֹן ווי
 האַבען געשרינען: אַנזעק, אַנזעק מיט אִיהֶם, קָרִיִּיצִיגע אִיהֶם.
 16 פִּילָטוֹס וְאַנְט צו ווי: זאַל אִיךְ אייערן קעניג קָרִיִּיצִיגען? דִּיא
 עלסטע פֿהנים האַבען געעֲנִטפֶּערט: מִיר האַבען נִיט קִיין קעניג,
 17 אויסער דעם קִיסר. דאמאלסט האַט ער אִיהֶם צו ווי
 איבערגעגעבען צו קָרִיִּיצִיגען. ווי האַבען גענומען יִשׁוּע'ן אֹן
 18 האַבען אִיהֶם אַנזעקגעהרט. אֹן ער האַט געטראָגען ויין קרייץ
 (צֶלֶב) אֹן אִיו אַרױסגענאַנגען צום אָרט, וואס האַט זיך גערופֿען,
 שייטעל אָרט אויף העברייִעש, גִּלְגֶּלְתָּא. דאָרטען האַבען ווי
 אִיהֶם געקרייצִיגט, אֹן מיט אִיהֶם צוויי אנדערע, פֿאַן אִיין ווייט

19 און פאן דער אנדערער זייט, ישוע אין מיטען, פילטום האט
אנגעשריבען איין אויפשריפט און האט אנגעהעפט אויף דעם
קרייץ, עס איז געווען אנגעשריבען "ישוע הנצרי דער קעניג פאן
20 דיא אידען". דויע אויפשריפט האבען פיל פאן דיא אידען
געלעזען, ווייל דער ארט, וואו ישוע איז געקרייצט געווארען,
איז ניט ווייט פאן דער שטאדט געווען, און עס איז געווען
21 געשריבען אויף העברייש, גריכיש און רומיש. דיא עלסטע
כהנים פאן דיא אידען האבען געזאגט צו פילטום: שרייב ניט
קעניג פאן דיא אידען: נור דאס ער האט געזאגט איך בין דער
22 קעניג פאן דיא אידען. פילטום האט געענטפערט: וואס איך
האב אנגעשריבען, האב איך אנגעשריבען. דיא סאלדאטען
23 ווען זיי האבען געקרייצט ישוע, האבען זיי גענומען זיינע
קליידער און האבען זיי צו טהיילט אויף פיר חלקים, יעדען
סאלדאט איין חלק, אויך זיין ראק; דער ראק אבער איז
24 געוועזען ניט גענויט פאן אויבען אין גאנצען דורכגעוועבט. און
זיי האבען איינער צו דעם אנדערען געזאגט: לאזען מיר איהם
ניט צורייסען נור דעריבער איין גורל ווארפען וועמען ער זאל
געהערען: כדי עס זאל דערפילט ווערען וואס איז געזאגט
געווארען אין דער שריפט (תנ"ך): זיי האבען מיינע קליידער
צווישען זיך צו טהיילט און אויף מיינע בגדים האבען זיי
געווארפען גורל, און אזוי האבען דיא סאלדאטען געטאן.
25 ביי דעם קרייץ פאן ישוע זענען געשטאנען, זיין מוטער און דיא
שוועסטער פאן זיין מוטער, מרים קלאפאס ווייב, און מרים
26 פאן מגדלה. ישוע האט דערוועהן זיין מוטער און זיין תלמיד,
וואס ער האט געליבט, שטעהן, האט ער געזאגט צו זיין מוטער:
27 אשה, דא איז דיין זאהן. נאך דעם האט ער געזאגט דעם
תלמיד: דא איז דיין מוטער. און פאן דווער צייט האט דער
28 תלמיד זיא גענומען צו זיך. נאך דעם האט ישוע, וועלכער
האט געוואוסט, דאס אלעס האט זיך געענדעט. כדי עס זאל
דערפילט ווערען דיא שריפט, האט ער געזאגט: עס דערשט
29 מיך. דארטען איז געשטאנען איין פלי פול מיט עסיג, און זיי
האבען איין שוואם אנגעפילט מיט עסיג און ארויפגעלויגט אויף

- 30 איין ראהר פאן אווב און צו געבראכט צו ויין מויל. ווען ישוע
האט פערזוכט דעם עסיג האט ער געזאגט: עס איז פאלבראכט
(געענדעט), און האט גענייגט דעם קאפף און האט אבגעגעבען
31 ויין גייסט. נור אזוי וויא עס איז פרייטאג געווען, אזוי האבען
דיא אידען, כדי לייבער זאלען ניט בלייבען אויף דעם קרייץ
איבער שבת (דער שבת איז געווען שבת הגדול) געבעטען
פילטוסין, ער זאל ביי ווי איבער ברעכען דיא שיינקעל און ווי
ארבעטען. און דיא סאלדאטען זענען געקומען, און ביי דעם
32 ערשטען איבער געבראכען דיא שיינקעל און ביי דעם אנדערען
וואס ער איז מיט איהם געקרייצניגט געווארען. נור ווען מען איז
געקומען צו ישוע, אזוי וויא ווי האבען איהם געזעהען שוין
33 שוים, האבען ווי ביי איהם ניט צו בראכען דיא שיינקעל. נור
איינער פאן דיא סאלדאטען האט איהם דורכגעשטאכען מיט
איינ שפיז דיא ווייט, און פאלד איז ארויס גערונען בלוט און
וואסער. און דער וואס האט געזעהען האט געזאגט, און
34 ויין איז עדות אמת: ער ווייסט אז ער זאגט דעם אמת, כדי
איהר זאלט גלויבען. דאס אלעס איז געשעהען, כדי עס זאל
35 דערפילט ווערען דיא שריפט (תנ"ך): ועצם לא תשפרו בו,
(קין ביי זאלט איהר אין איהם ניט צו ברעכען). אויך אין
36 איין אנדער שריפט איז געזאגט: ווי וועלען קוקען אויף דעם,
וועלכען ווי האבען געשטאכען. נאך דעם האט יוסף פאן
37 רמה (ישוע'ס איין תלמיד, נאר בסוד, מחמת מורא פאר דיא
אידען) געבעטען פילטוסין, דאס מען זאל אראפ נעמען דעם
גוף פאן ישוע'ן און פילטוס האט ערלויבט, ער איז געגאנגען
און האט אראפגענומען ישוע'ס גוף. אויך נקדימון (וועלכער איז
38 פריהער געקומען אין דער נאכט צו ישוע'ן) איז געקומען און
האט געבראכט מור און אהלות צוזאמענגעמישט איין ערך פאן
הונדערט פונט. און האבען גענומען דעם גוף פאן ישוע'ן און
האבען איהם איינגעוויקעלט אין תכריכים מיט בשמים, אזוי וויא
דיא אידען זענען זיך נוהג ביי דער קבורה פאן מתים. אויף דעם
40 ארט, וואו ער איז געקרייצניגט געווארען איז געוועזען איין
נארטען, און אין גארטען איין גייער קבר, אין וועלכען מען האט

42 בִּזְיוֹ יַעֲצֵט נֶאֱדָר קִינָעִים נִיט גַּעֲלִינְט. דֶּאָרְטֶען הָאט מֶען יִשׁוּעַן
גַּעֲלִינְט, ווִייל עֵס איז עָרֵב שַׁבָּת גַּעוּעוּעֶען, און ווִייל דער קָבֶר
איז גַּעוּעוּעֶען נֶאָהֶענט.

ב אֵין דַּעם עֶרֶסְטֶען טָאָג פֿאַן דער וואָך איז מָרִים פֿאַן מַגְדָּלָה
גַּעקומֶען אֵין דער פֿריה, ווען עֵס איז נאָך פֿינֶסְטֶער גַּעווען, צום
קָבֶר, און הָאט גַּעזעהען, דאָס דער שְׂמִיין איז אַוועקגעקִיַּקעלֶט
2 פֿאַן דַּעם קָבֶר. און ויא איז גַּעלאָפֶּען און גַּעקומֶען צו שְׂמֶען
פֶּטֶר און צו דַּעם אַנדערען תַּלְמִיד, וועלכען יִשׁוּעַ הָאט גַּעלִיבֶט,
און זאָגט צו זײ: מֶען הָאט דַּעם הֶעֱרָן אַוועק גַּעטראָנען פֿאַן
דַּעם קָבֶר, און מיר ווײַסען נִיט וואו זײ האָבען אִיהֶם גַּעלִינְט.
3 פֶּטֶר איז פֿאלד אַרויס גַּעגאַנגען, און אױך דער אַנדערער תַּלְמִיד,
4 און זענען גַּעגאַנגען צום קָבֶר. זײ זענען בִּידֶע צוואַמען גַּעלאָפֶּען,
נור דער אַנדערער תַּלְמִיד איז גִיכֶער פֿאַן פֶּטֶר'ן גַּעלאָפֶּען, און
5 איז פֿריהער גַּעקומֶען צום קָבֶר. און הָאט זיך אַיינגעבִּוּיַנֶען, הָאט
ער גַּעזעהן דאָס תַּכְרִיכִים לִיגַענדיג, נור ער איז נִיט אַרײַנגעגאַנגען.
6 שְׂמֶען פֶּטֶר איז גַּעקומֶען נאָך אִיהֶם, און איז אַרײַנגעגאַנגען אֵין
7 קָבֶר, און הָאט גַּעזעהען נור דאָס תַּכְרִיכִים לִיגַענדיג. און דאָ
טוּך, וועלכע איז גַּעווען אױף זײַן קאַפֿ איז נִיט גַּעלעגֶען מִיט דאָס
תַּכְרִיכִים, נור בעוונדער צונויפֿגעוויקעלֶט, אױף אֵיין אַנדער אָרט.
8 דאָמאַלסט איז דער אַנדערער תַּלְמִיד, וועלכער איז פֿריהער
גַּעקומֶען צום קָבֶר, אױך אַרײַנגעגאַנגען און הָאט גַּעזעהען, און
9 הָאט גַּעגלויבֶט. דען זײ האָבען נאָך נִיט גַּעוואוסט פֿאַן דער
10 שְׂרִיפֶט, דאָס ער דאָרף אױפֿשטעהן פֿאַן דאָס טוֹיטע, און דאָ
11 תַּלְמִידִים זענען ווידער אַהײַם גַּעגאַנגען. און מָרִים איז
גַּעשטאַנען בײַ דַּעם קָבֶר און הָאט גַּעווינְט, און ווען זיא הָאט
12 גַּעווינְט, הָאט זיא זיך אַיינגעבִּוּיַנֶען אֵין קָבֶר. און זיא הָאט
גַּעזעהען צוויי מַלְאָכִים אֵין ווײַסע קלײדער זיצַענדיג אַיינער צו
קאַפֿען, און דער אַנדערער צו פֿוסען, וואו דער גוף פֿאַן יִשׁוּעַן
13 איז גַּעלעגֶען. און זײ זאָגען אִיהֶר: פֿרוי! וואָס ווײַנסט דואָ? זיא
זאָגט צו זײ: ווִייל זײ האָבען אַוועקגעטראָנען מִיין הֶעֱרָן, און
14 אֵיך ווײַס נִיט וואו זײ האָבען אִיהֶם גַּעלִינְט. זיא הָאט דאָס
גַּעזאָגט, און הָאט זיך אומגעקעהרט, און הָאט דערזעהען יִשׁוּעַן

- שְׁמֵהּעֵנְדִי, נֹר זֵיא הָאֵט נִיט דֶּערקֶענֶט דָּאס עִם אִיז יִשׁוּעַ.
 15 יִשׁוּעַ זָאגט אִיהֶר: פֿרױ, וואָס ווײַנֶסט דואָ? וועמען וועכסט דואָ?
 זֵיא הָאֵט גַּעדאַכט, דָּאס עִם אִיז דֶּער גַּערטנער, זֵיא זָאגט אִיהם:
 הערר! אויב דואָ האָסט אִיהם אַרױס גַּעטראָגען, זאָג מיר וואָ
 16 האָסט דואָ אִיהם גַּעלײגט, און אײך וועל אִיהם נעמען. יִשׁוּעַ זָאגט:
 צו אִיהֶר: מֶרָם! זֵיא הָאֵט זײך אומגעקעהרט, און זָאגט: רבּוֹנִי!
 17 דָּאס הײסט: לַעהרער! יִשׁוּעַ זָאגט צו אִיהֶר: רִיהר דײך נִיט צו
 צו מיר, דען אײך בײַן נאָך נִיט אַרױפֿגעגאַנגען צו מײַן פֿאַטער;
 נֹר געה צו מײַנע פֿרײדער און זאָג זײ: אײך געה אַרױף צו מײַן
 פֿאַטער און צו אײער פֿאַטער, און צו מײַן גאָט, און צו אײער
 18 גאָט. מֶרָם פֿאַן מַגְדֵּלָה אִיז געגאַנגען און האָט אָנגעזאָגט דִיא
 תּלְמִידִים, דָּאס זֵיא הָאֵט געזעהען דעם העררן, און ער האָט
 19 אִיהֶר דָּאס געזאָגט. אִין יענעם ערשטען טאָג פֿאַן דער וואָך
 פֿאַן אָווענד, ווען דִיא טִיהֶרען פֿאַן דעם הויז וואו דִיא תּלְמִידִים
 ווײַנע האָבען זײך פֿערזאַמעלט, זענען פֿערשלאָסען געווען, מחמת
 מוֹרָא פֿאַר דִיא אידען, אִיז יִשׁוּעַ געקומען און אִיז אַרײַן אִין מִטען
 20 און זָאגט זײ: פֿרײדען צו אײך. ווען ער האָט דָּאס געזאָגט, האָט
 ער זײ געוווּנען ווײַנע הענד און דִיא זײט; דִיא תּלְמִידִים האָבען
 21 זײך דערפֿרײט, ווען זײ האָבען געזעהען דעם העררן. און יִשׁוּעַ
 האָט זײ צום צווייטען מָאל געזאָגט: פֿרײד צו אײך, אַווי ווײא
 22 דער פֿאַטער האָט מײך געשיקט, שיק אײך אויך אײך. און ווײא
 ער האָט דָּאס געזאָגט: האָט ער אײַן בִּלָּאז געטאָן און זײ געזאָגט:
 23 נעמט דעם רוּחַ הַקֹּדֶשׁ. וועמען אִיהֶר וועט מוּחַל זײַן דִיא זײַנד,
 דעם וועט פֿאַרגעבען ווערען; און וועמען אִיהֶר וועט דִיא זײַנד
 24 געהאַלטען, דעם וועלען זײ זײַן געהאַלטען. תּוֹמָא, אײַנער
 פֿאַן דִיא צוועלף, וועלכען מען האָט גערופֿען תּאומִים (צוויילינג)
 25 אִיז מיט זײ נִיט געווען, ווען יִשׁוּעַ אִיז געקומען. אַנדערע תּלְמִידִים
 האָבען אִיהם געזאָגט: מיר האָבען געזעהען דעם העררן, נֹר ער
 האָט זײ געזאָגט: ווען אײך וועל נִיט זעהען דִיא צײכען פֿאַן דִיא
 גענעל אויף ווײַנע הענד און וועל נִיט אַרײַן לײגען מײַן פֿינגער
 אִין דִיא צײכען פֿאַן דִיא גענעל, און וועל נִיט אַרײַן לײגען מײַן
 26 האַנד אִין זײַן זײט וועל אײך נִיט גלױבען. נאָך אַכט טעג.

וענען דיא תלמידים נאך איין מאל געווען אינעווייניג, און תומא
 איז מיט זיי געווען, ישוע איז געקומען, ווען דיא מיהרען וענען
 געווען צו געשלאסען, און איז געשטאנען אין דער מיטען, און
 27 ואנט: פרידען צו אייך. נאך דעם ואנט ער צו תומא: גיב אהער
 דיין פינגער און זעה מיינע הענט, גיב אהער דיין האנט און לייג
 אריין אין מיינ זייט, און זיי ניט קיין אונגלויביגער, נור איין גלויביגער.
 28 תומא האט איהם געענטפערט און געזאגט: מיינ הערר, און מיינ
 29 נאטט! ישוע ואנט איהם: ווייל דוא האסט מיך געזעהען האסט דוא
 געגלויבט, ועליג וענען דיא, וועלכע האבען ניט געזעהען און
 30 האבען געגלויבט פיל אנדערע וואונדער האט ישוע געטאן
 פאר זיינע תלמידים, וועלכע וענען ניט אויפגעשריבען אין דעם
 31 ספר. דיוע אבער וענען אויפגעשריבען געווארען, כדי איהר ואלט
 גלויבען, דאס ישוע איז דער משיח דער נאטטעס זאהן, און כדי
 איהר ואלט דורך דעם גלויבען האבען לעבען אין זיין נאמען.
 בא נאך דעם האט זיך ישוע נאך איין מאל באוויזען צו זיינע
 תלמידים ביים ים פאן טבריה, און האט זיך אזוי באוויזען.
 2 שמעון פטר און תומא, וועלכען מען האט גערופען תאומים
 (צוויילינג), און נתנאל פאן קנה אין גליל, און דיא קינדער פאן
 זכריה, און צוויי אנדערע פאן זיינע תלמידים, וענען צו זאמען
 3 געוועזען. שמעון פטר ואנט צו זיי; איד געה פיש פאנגען, זיי
 זאגען איהם: מיר וועלען מיט דיר אויך געהן; זיי וענען געזאגט, און
 באלד וענען זיי אריינגעקומען אין איין שיף, און אין דיוע נאכט
 4 האבען זיי גאר ניסט אנגעפאנגען. און ווען עס איז טאג געווארען,
 איז ישוע געשטאנען ביים בארטען, נור דיא תלמידים האבען ניט
 5 געוואוסט, דאס דאס איז ישוע, ישוע ואנט זיי: קינדער, האט
 6 איהר עטוואס צו עסען? זיי האבען איהם געענטפערט ניין. ער
 אבער האט זיי געזאגט: פערווארפט דעם נעמץ אין דער רעכטער
 זייט פאן דער שיף, אזוי וועט איהר געפינען. זיי האבען פארווארפען,
 7 און האבען עס שוין ניט געקאנט ארויס ציהען ווענען דיא פיל
 פיש, דער תלמיד, וועלכען ישוע האט געליבט ואנט צו פטרין:
 דאס איז דער הערר, שמעון פטר האט דערהערט, דאס דאס
 איז דער הערר, האט ער זיך ארומגעגארטעלט מיט זיין קלייד

(דען ער איז געווען נאקעט) און האט זיך אריינגעווארפען אין
 ים אריין. און דיא אנדערע תלמידים האבען זיך צו געשיפט
 מיט דער שיף (דען זיי זענען ניט ווייט געווען פאן דער יבשה
 נור איין ערך פאן צוויי הונדערט איילען). און האבען געשלעפט
 דעם געטץ מיט דיא פיש. ווען זיי זענען ארויס געגאנגען אויף
 דער יבשה, האבען זיי געזעהען איין פייער פאן קוילען אויף
 דער ערד און אויף איהם איז געוועזען פיש און ברויט. ישוע
 זאגט זיי: בריינגט אהער דיא פיש, וועלכע איהר האט יעצט
 געפאנגען. שמעון פטר איז געגאנגען, און האט ארויס געצויגען
 אויף דער יבשה דעם געטץ, וועלכער איז געווען אָנגעפילט מיט
 הונדערט דריי און פונפציג גרויסע פיש, און הגם עס איז געווען
 אזוי פיל פיש, האט דער געטץ דאך זיך ניט איבערגעריסען.
 ישוע זאגט זיי: קומט און עסט פריהשטיק (איבערבייסן). פאן
 דיא תלמידים האט קיינער זיך ניט געוואגט איהם צו פרעגען:
 ווער ביסט דוא? זיי האבען געוואוסט, דאס דאס איז דער הערר.
 ישוע איז געקומען און האט גענומען דאס ברויט און האט זיי
 געגעבען, און אזוי אויך דיא פיש. דאס איז דער דריטער מאל,
 וואס ישוע האט זיך באוויזען צו וויינע תלמידים נאך זיין אויפ-
 וועקונג פאן דיא טויטע. ווען זיי האבען אָנגעגעסען, זאגט ישוע
 צו שמעון פטר: שמעון בן יונה! ליבסט דוא מיך מעהרער פאן
 זיי? פטר זאגט צו איהם: יא, הערר, דוא ווייסט, דאס איך
 ליבע דיך. ער זאגט צו איהם: פיטער מיינע שאף. ווידער
 זאגט ער איהם צום צווייטען מאל: שמעון בן יונה! דוא ליבסט
 מיך? ער זאגט צו איהם: יא, אדוני! דוא ווייסט, דאס איך ליב
 דיך. ער זאגט צו איהם: פיטער מיינע שאף. ער זאגט צו איהם
 צום דריטען מאל: שמעון בן יונה, ליבסט דוא מיך? פטר איז
 טרויעריג געווארען דעריבער וואס ער האט איהם דריי מאל
 געפרעגט: ליבסט דוא מיך? און זאגט צו איהם: הערר, דוא
 ווייסט אלעס, דוא ווייסט דאס איך ליב דיך. ישוע זאגט צו
 איהם: פיטער מיינע שאף. אין אַמתען, אין אַמתען, זאג איך
 דיר: ווען דוא ביסט יונג געווען אזוי האסט דוא זיך אליין ארום-
 געגארטעלט, און געגאנגען וואוהין דוא האסט געוואלט, ווען דוא

וועסט אבער אלט ווערען, אזוי וועסט דוא אויס שטרעקען דייע
הענד, און איין אנדערער וועט דיך אונטער גארטלען, און וועט
דיך פיהרען וואוהין דוא ווילסט גיט. דאס האט ער געזאגט, 19
צו בעצייבענען מיט וועלכען טויט ער וועט גאט פארהערליכען.
און וויא ער האט דאס געזאגט, זאגט ער צו איהם: געה מיר
נאך. 20 פטר האט זיך אומגעקעהרט, האט ער געזעהען, דאס דער
תלמיד, וועלכען ישוע האט געליבט, און וועלכער האט ביים
אונזער מאהלצייט אן זיין ברוסט זיך אנגעלעהענט, און האט
געזאגט: הערר ווער וועט דיך מסרין, געהט איהם נאך. ווען
ער האט איהם דערזעהען, האט פטר געזאגט צו ישועין: הערר, 21
וואס איז אבער מיט דעם. ישוע זאגט איהם: ווען איך וויל,
דאס ער זאל בלייבען ביז איך וועל קומען, וואס הארט עס
דיך? דוא געה נאך מיר. און דיעס ווארט האט זיך פארברייטעט 23
צווישען דיא ברידער, דאס יענער תלמיד וועט גיט שטארבען.
אבער ישוע האט איהם גיט געזאגט: דאס ער וועט גיט שטארבען,
נור ווען איך וויל דאס ער זאל בלייבען ביז איך וועל קומען, 24
וואס הארט עס דיך? און דער תלמיד זאגט דעריבער עדות,
און האט עס אויפגעשריבען אין מיר ווייסען דאס זיין עדות איז
אמת. 25 עס איז נאך פיל אנדערע זאכען דא, וועלכע ישוע האט
געטאן, נור ווען מען וואלט זיי אלעמען איינציגווייז בעשרייבען,
מיין איך, דאס דיא וועלט וואלט גיט געקאנט דיא ספרים
פארנעהמען, וועלכע עס וואלטען געשריבען געווארען. אמן!

דיא געשיכטע פאן דיא אפאסטעל

אין מיין ערשטען ספר האב איך געמאכט, תאופילוס, וועגען א
אלעס, וואס ישוע האט אנגעהויבען צו טאן און צו לערנען. ביז
אין דעם טאג, וואס ער איז ארויפגענומען געווארען ארויף, נאך
דעם וויא ער האט באפוילען מיטן רוח הקדש צו דיא שליחים
וואס ער האט אויסדערוויילט. צו וועלכע ער האט זיך אויך
פארגעשטעלט לעבענדיג נאך ווין ליידען מיט פילע צייכען;
פערציג טעג לאנג האט ער זיך צוויי באוויזען, און האט גערעט
וועגען דאס מלכות האלהים. און ווען ער האט זיך מיט זיי
פארזאמעלט, האט ער זיי באפוילען, דאס זיי זאלען נישט
אוועקגעהן פאן ירושלים, נאר ווארטען אויף דער הבטחה פאן
דעם פאטער, וועלכע איהר האט פאן מיר געהערט. דען יוחנן
האט געטובלט מיט וואסער, און איהר וועט געטובלט ווערען
מיט דעם רוח הקדש נאך עטלעכע טעג. דעריבער ווען זיי
האבען זיך פערזאמעלט אין איינעם, האבען זיי איהם געפרעגט
און געזאגט: וועסט דא אין דיזע צייט אומקעהרען דיא מלוכה.
צו דיא ישראל? און ער האט זיי געזאגט: עס איז נישט פאר
איך צו וויסען דיא צייטען און דיא זמנים, וועלכע דער פאטער
האט זיי בעשטימט אין זיין אייגענער מאכט. אבער ווען דער
רוח הקדש וועט אויף איך קומען, וועט איהר מקבל זיין גבורה,
און איהר וועט זיין מיינע עדות אין ירושלים און אין גאנץ יהודה
אין שמרון ביז דעם ענדע פאן דער ערד. און ווען ער האט דאס
געזאגט, האבען זיי געזעהן וויא ער איז ארויף געווארען,
און איין וואלקען האט איהם אופגענומען פאר ווערע אויגען. און
וויא זיי האבען געקוקט צום הימל ווען ער איז אהינגעגאנגען.

און נון, צוויי מענער געקליידעט אין ווייסע קליידער, זענען ביי
 11 ווי געשטאנען. און האבען ווי געזאגט: איהר מענער פאן גליל
 וואס שטעהט איהר דא און קוקט צום הימעל, דיוער ישוע
 וועלכער איז צום הימעל פאן אייך אויפגעהויבען געווארען, וועט
 אויך אזוי קומען וויא איהר האט איהם געזעהען אהין געהן צום
 12 הימעל. און נאך דעם האבען ווי זיך אויפגעקעהרט קיין ירושלים
 פאן דעם בארג וואס ווערט גערופען הר הזיתים, וואס איז נאענט
 13 פאן ירושלים איין תחום שבת. און ווען ווי זענען אריין געקומען,
 זענען ווי ארויף געגאנגען אין דער אויבערשטוב, וועלכע פטר
 יעקב און יוחנן און אנדרי פיליפוס און תומא, בר תלמי און מתי,
 יעקב בן חלפי און שמעון הקנאי, און יהודה בן יעקב, האבען
 14 דארטען געוויינט. דיוע אלע פלענען שטענדיג מיט איין געמיט
 שטארק בעטען און מתפלל ויין, און מיט ווי זענען געוועזען דיא
 15 פרויען און מרים ישוע'ס מוטער, אויך זיינע ברידער. און
 אין דיוע טעג איז פטר אויפגעשטאנען אין מיטען פאן דיא
 תלמידים (און דיא צאהל פאן דיא וואס האבען זיך אין איינעם
 פארזאמעלט איז געוועזען לערך הונדערט און צוואנציג) און
 16 געזאגט: מענער און ברידער, עס האט געדארפט דערפילט
 ווערען דיא שריפט (ת"נ), וואס דער רוח הקדש האט פאן
 לאנג גערעט דורך דוד'ס מזיל אויף יהודה, וועלכער איז געווען
 17 איין פיהרער פאן דיא וואס האבען ישוע'ן געפאנגען. ווייל ער
 איז געוועזען צוגערעכענט צו אונז און האט זוכה געווען צו האבען
 18 איין טייל אין דיוער דינסט. און נון, האט ער זיך געקויפט איין
 פעלד פאר דעם זינדיגען געלד, און ער איז געפאלען מיט דעם
 קאפף אראב, און איז אין מיטען צופלאצט געווארען און זיינע
 19 אינגעווייד זיינען ארויס געפאלען. און דאס איז בעקאנט געווארען
 אויך צו אלעמען וואס וויינען אין ירושלים, און דאס פעלד איז
 גערופען געווארען אויף זייער לשון חקל דמא, דאס הייסט, דאס
 20 בלוטיגע פעלד. עס איז געשריבען אין ספר תהלים: ויין
 וויינונג זאל וויסט בלייבען, און עס זאל דארינען קיין איינגעוויינער
 נישט ויין און ויין שטעלע זאל איין אנדערער איבערנעהמען.
 21 דעריבער מוז איינער פאן דיוע מענער, וועלכע זענען מיט אונז

גענאנגען אין דער גאנצער צייט, וואס אונזער הערר ישוע איז
 ביי אונז אויס און איינגעגאנגען, צייט יוחנן'ס מבילה ביז דעם
 טאג, וואס ער איז פאן אונז ארויפגענומען געווארען זאל איינער
 פאן זיי ויין איין עדות מיט אונז אויף ויין אויפשטעהן פאן דיא
 מויטע. און זיי האבען צוויי פארגעשטעלט: דעם יוסף, וועלכען
 מען האט גערופען, בר-שבא, און ויין צוגעמענעס איז געווען יוסטוס,
 און מתיה. און זיי האבען מתפלל געווען, און האבען געזאגט: דוא
 הערר, ווייסט וואס עס איז אין אלע הערצער, ווייז אן דעם איינעם,
 וועלכען דוא האסט אויסדערוויילט פאן דיא צווייגען. דאס ער זאל
 געהמען איין טייל אין דער עבודה און שליחות, וואס יהודה איז
 פאן איהם אבגעטרעטען, ער זאל געהן צו ויין ארט. און זיי
 האבען געווארפען גורל, און דער גורל איז ארויס אויף מתיה,
 און מע' האט איהם צו גערעכענט צו דיא עלף שליחים.

ווען עס איז דערפילט געווארען דער טאג פאן שבועות, ב
 ווען זיי זענען אלע געווען פערזאמעלט מיט איין הארצען. איז
 פלוצלינג געווארען איין רעש פאן הימעל, אזוי וויא דער קול
 פאן איין שטורעם ווינד, און ער האט דאס גאנצע הויז, וואו זיי
 זענען געזעסען אנגעפילט. און עס האבען זיך צו זיי באוויזען
 צוגעגען, וואס צו טיילען זיך, וויא פאן פייער און יעדער איינציגער
 האט זיך געזעצט אויף יעדען פאן זיי. און אלע זענען דערפילט
 געווארען מיט רוח הקדש, און האבען אנגעהויבען צו רעדען
 מיט אנדערע לשונות, וויא דער רוח האט זיי געגעבען צו
 ריידען. און אין ירושלים האבען געוויינט אידען, מענער וואס
 האבען געהאט יראת אלהים, פאן יעדער פאלק וואס איז
 אונטער דעם הימעל. און ווען עס איז געווארען יענער רעש,
 האט זיך צוגעפונגעזאמעלט פיל פאלק, און זיינען נשתומם
 געווארען, דען יעדער פאן זיי האבען געהערט זיי רעדען אויף
 זיין לשון. זיי זענען אלע נשתומם געווארען, און זיך געוואונדערט,
 און איינער צום אנדערען האט געזאגט: זעה, זענען דען ניט אלע
 וואס רעדען גלילים? וויא אזוי דען הערען מיר יעדער זיין
 אייגענע שפראך פאן אונזער לאנד, וועלכע מיר זיינען געפארען?
 פרתיים, מדים, עילמים, און איינוויינער פאן ארם-נהרים,

- 10 יְהוּדָה און קפּוּדְקָה, פֿנְטוּס און אַסִּיא. פֿרוּגִיא, און פֿמפּוּלִיא, מַצְרִים און דער לאַנד פֿאַן לוב וואס איז ביי קורני, און דיא
- 11 געקומענע פֿאַן רום, אידען און גרים. פֿרתים און ערבים, ועה, מיר אלע הערען ווי דערציילען אין אונזערע לשונות, דיא
- 12 גרויסקייט פֿאַן גאט. ווי ווינען אלע נשמותם געווארען און האבען ניט געוואוסט וואס צו דענקען, און האבען איינער צום
- 13 אנדערען געזאגט: וואס איז דאס? און אנדערע האבען געשפּעט און האבען געזאגט: דאס ווי ווינען פול מיט ויסען וויין.
- 14 דאמאלסט איז פֿטר אויפגעשטאנען, און דיא עלף מיט איהם, און האט ויין קול אויף געהויבען, און צו ווי גערעט: מענער פֿאַן
- 15 יְהוּדָה און איינווייניגער פֿאַן ירושלים! אלע זאלט איהר דאס וויסען, און איהר זאלט מיינע ווערטער פֿארנעמען. דיוע ווינען
- 16 ניט שפּוּרים, וויא איהר דענקט, דען יעצט איז דיא דריטע שעה פֿאַן דעם טאג. אבער דאס איז עס, וואס עס איז געזאגט
- 17 געווארען דורך יואל הנביא: און עס וועט ויין אין דיא לעצטע טעג, זאגט גאט: וועל איך אויסגיסען פֿאַן מיין גייסט איבער
- 18 יעדער פֿלייש, און אייערע זעהנע און טעכטער וועלען נבואות זאגען: און אייערע יונגע לייט וועלען זעהן ערשיינונגען און
- 19 אייערע אלטע וועלען חלום'ען חלמות; און אויף מיינע קנעכט און אויף מיינע דינסטען וועל איך אין יענע טעג אויסגיסען פֿאַן
- 20 מיין גייסט, און ווי וועלען נבואות זאגען. און איך וועל געבען וואונדער אין הימעל אויבען, און צייכענס אויף דער ערד אונטען,
- 21 בלוט און פייער און ווילען פֿאַן רויך. דיא זאננע וועט פֿינסטער ווערען, און דיא לבנה בלוט, איידער עס וועט קומען דער
- 22 גרויסער טאג פֿאַן גאט, און דער שרעקליכער. און עס וועט ויין ווער עס וועט רופען אין נאמען פֿאַן דעם הערן, דער וועט ניצול ווערען, מענער פֿאַן ישראל! הערט דיוע ווערטער:
- 23 ישוע הנצרי איין מאן, וועלכער האט זיך אויס געוויזען פֿאַן גאט ביי אייך מיט גבורות, וואונדער און צייכען, וועלכע גאט האט דורך איהם געמאכט צווישען אייך, אזוי וויא איהר אליין ווייסט אויך, דעם וואס ער איז איבערגעגעבען געווארען וויא גאטעס בעשלאסענער ווילען און פֿארוויסענשאפט, האט איהר

אפאסטעל געשיכטע א

גענומען, און דורך אוינגערעכטע הענד, איהם געקרייציגט און
 געהרגעט. און נאטט האט איהם אויפגעוועקט פאן דיא טויטע, ²⁴
 ווען ער האט צוגראכען דיא שמערצען פאן דעם טויט, ווייל
 ער האט איהם נישט געקאנט צו האלטען. דען דוד ואנט אויף ²⁵
 איהם: איך האב נאטט תמיד פאר מיר פארנעשטעלט, דען
 ער איז אין מיין רעכטער האנד, איך וועל נישט אויסגעגליצט
 ווערען. דעריבער האט זיך מיין הארץ געפרייט, און מיין צונג ²⁶
 איז לוסטיג; אויך מיין פלייש וועט רוהען אין זיכערהייט. דען ²⁷
 דוא וועסט נישט דערלאזען מיין נפש צום שאול, דוא וועסט נישט
 צו געבען, דאס דיין פרומער זאל זעהען פארדארבענעס. דוא ²⁸
 האסט מיר מודיע געווען דיא וועגען פאן לעבען, דוא וועסט מיר
 זאט מאכען מיט שמחות פאר דיין פנים. מענער און ברידער! ²⁹
 ערלויבט מיר צו רעדען פאר אייך אלעמען פאן אינוער פאטער
 דוד; ער איז געשטארבען און פגעגראבען געווארען, און זיין קבר
 איז מיט אונז ביז אויף דיווען טאג. ווייל ער איז איין גביא ³⁰
 געווען, און מחמת ער האט געוואוסט, דאס נאטט האט איהם
 געשווארען, דאס ער וועט דעם משיח, נאך דעם פלייש,
 אויפשטעלען פאן דיא פרוכט פאן זיין לייב, ער זאל אויף זיין
 טהראן זיצען. האט ער פאראויס געזעהען און גערעט וועגען ³¹
 דער אויפשטעהונג פאן דעם משיח, דאס זיין נפש איז נישט
 איבער געלאזט געווארען אין דעם שאול, און אויך זיין פלייש
 האט נישט געזעהען קיין פארדארבענעס. דיווען ישוע האט נאטט ³²
 אויפגעוועקט פאן דיא טויטע, און מיר אלע זענען עדות דארזיט.
 און יעצט, נאך דעם וויא ער איז צו דער רעכטען נאטטעס ³³
 דערהויבען געווארען, האט ער גענומען פאן דעם פאטער דיא
 הבטחה פאן דעם רוח הקדש, און האט אויסגעגאסען דאס וואס
 איהר זעהט און הערט יעצט. דען דוד איז נישט ארויפגעגאנגען ³⁴
 אין הימעל, און זעהט, ער זאגט: נאטט האט געזאגט צו מיין
 הערן: זען זיך צו מיין רעכטער האנד, ביז איך וועל מאכען ³⁵
 זיינע פיינדע איין פוסבענקעל צו זיינע פיס. דעריבער זאל ³⁶
 דאס גאנצע הויז ישראל זיכער וויסען, דאס נאטט האט געמאכט
 פאר איין הערן און איין משיח דיווען ישוע, וועלכען איהר האט

געקרייציגט. ווען זיי האבען דאס געהערט, איז זיי אין הארצען
 אריין, און האבען געזאגט צו פֿטֿר'ן און צו דיא אנדערע שליחים:
 מענער און ברידער, וואס זאלען מיר טאן? און פֿטֿר האט זיי
 געזאגט: טהיט תשובה, און טובל'ט אייך יעדער פֿאן אייך אין
 דעם נאמען פֿאן ישוע המשיח, צו פארגעבונג פֿאן אייערע זינד,
 און איהר וועט מקבל זיין דיא מתנה פֿאן דעם רוּח הקדש.
 דען צו אייך איז דיא הבטחה און צו אייערע קינדער, און צו
 אלעמען וואס זענען פֿאן ווייטען, צו אלעמען, וועלכע גאט
 אוועק גאט רופט זיי. און נאך מיט פֿילע אנדערע דער האט
 ער זיי בעשווארען, און האט זיי מוהיר געווען און געזאגט: לאסט
 אייך מציל זיין פֿאן דיווען פארדרייטען דור. און זיי האבען
 אנגענומען זיין ווארט מיט שמחה, און זענען געטובל'ט געווארען.
 און אין דעם טאג איז צו געקומען לערך דריי טויזענט נפשות.
 און זיי האבען שטענדיג זיך עוסק געווען אין דער תורה פֿאן
 דיא שליחים, אין פאר אייניגונג, אין ברעכען דאס ברויט, און
 אין תפלה. און איין מורא איז געפאלען אויף יעדער נפש, און
 פֿילע וואונדער און צייכען זענען דורך דיא שליחים געטאן
 געווארען אין ירושלים. און אלע גלויביגע האבען זיך פאר אייניגט,
 און אלדינג, וואס זיי האבען געהאט, איז געווען שותפות. זייערע
 נחלות און פארמעגען האבען זיי פארקויפט, און האבען צוטיילט
 צו יעדען נאך זיין פאדערפענעם. און תמיד יעדען טאג, זענען
 זיי געווען מיט איין געמיט אין בית המקדש, און אין דער היים
 האבען זיי געבראכען דאס ברויט. און האבען געעסען זייער
 שפייז מיט שמחה און מיט איין ריין הארץ, און האבען גאט
 געלויבט, און האבען געהאט גנאדע ביי דעם גאנצען פאלק; און
 דער הער האט מוסר געווען יעדען טאג צו דער געמיינדע
 אזאלכע, וועלכע האבען זיך גערעטעט.

און פֿטֿר און יוחנן זיינען ביידע ארויף געגאנגען אין בית
 המקדש אריין צו דער צייט פֿאן דער תפלה, אין דער גיינטער
 שעה. און איין מאן איין הינקענדיגער פֿאן געבארען אן, וועלכען
 מען האט געטראגען און אנדער געזעצט אלע טאג ביי דעם
 טויער פֿאן דעם בית המקדש, וואס מען האט גערופען דער

שיינער טויער, כדי ער זאל בעטען צדקה פאן דיא וואס קומען
 אין בית המקדש. ווען ער האט געזעהען פטר'ן און יוחנן קומען
 צום בית המקדש, האט ער פאן זיי געבעטען איין נדבה. פטר
 מיט יוחנן האבען איהם אנגעקוקט, און ער האט געזאגט, זעה
 אויף אונז. און ער האט זיין פנים צו זיי געווענדעט, ווייל ער
 האט געהאפט עטוואס צו נעמען פאן זיי. און פטר האט געזאגט:
 וילפער און גאלד האב איך נישט, נאר וואס איך האב וועל איך
 דיר געבען אין נאמען פאן ישוע המשיח דעם נצרי: שטעה אויף
 און געה. און האט אנגענומען זיין רעכטע האנד און האט איהם
 אויפגעהויבען. און גאלד אבער זיינען זיינע קנעכלאך און טריט
 פעסט געווארען. און איז אויפגעשפרונגען און זיך געשטעלט,
 און איז געגאנגען; און מיט זיי אריינגעטראטען אין בית המקדש
 אריין ארומגעגאנגען און געשפרונגען און גאטט געלויבט. און
 דאס גאנצע פאלק האט איהם געזעהען געהן און לויבען גאטט.
 און זיי האבען איהם דערקענט, דאס ער איז יענער, וואס פלעגט
 זיצען און בעטען נדבות ביי דעם שענעם טויער פאן דעם בית
 המקדש, און זיי זענען פול געווארען מיט שרעק און וואונדער.
 איבער דעם וואס עס איז מיט איהם געשעהען. און ווען ער האט
 זיך אנגעהאלטען אן פטר און יוחנן, איז דאס גאנצע פאלק צו זיי
 צו געלאפען, צו דעם פארהויז וואס מען האט גערופען, אולם
 של שלמה, און האבען זיך געוואונדערט. און פטר האט
 דאס געזעהען, האט ער זיך אפגערופען און האט געזאגט צום
 פאלק: מענער פאן ישראל! וואס וואונדערט איהר זיך דעריבער,
 און וואס קוקט איהר אונז אן, גלייך וויא מיר, דורך אונזער כח
 און פרומקייט, האבען דיזען געהענדיג געמאכט? דער גאט
 פאן אברהם, דער גאט פאן יצחק, און דער גאט פאן יעקב,
 דער גאט פאן אונזערע עלטערען, ער האט פארהעררליכט
 זיין קנעכט ישוע, וועלכען איהר האט איבערגעגעבען, און זיך
 אפגעזאגט פאן איהם פאר פילמוס'ן, ווען ער האט באשלאסען
 איהם צו בעפרייען. איהר אבער האט פארלייקענט אין דעם
 הייליגען און אין דעם צדיק, און האט פערלאנגט, דאס ער זאל
 אייך פריילאזען איין מאן איין רוצח. און דעם שר פאן לעבען

אפאסטעל געשיכטע ג ד קלט

16 האט איהר געהרג'עט, וועלכען נאטט האט אויפגעוועקט
 פאן דיא מויטע, און מיר וענען דעריבער עדות, און דורך דעם
 גלויבען אין זיין נאמען האט דיווער דא, וועלכען איהר זעהט און
 קענט איהם זיין נאמען פעסט געמאכט, וועלכער דורך איהם
 געהט, ער האט איהם דיזע ווינע געזונטע גלידער ווידער געשענקט
 17 פאר אייך אלעמען. יעצט מיינע ברידער, איך ווייס דאס איהר.
 18 אויך אייערע עלסטע, האבען ניט וויסענדיג געטאן. און נאטט
 וויא ער האט פאן לאנג געזאגט דורך דעם מויל פאן דיא נביאים:
 דאס דער משיח וועט ליידען, אזוי האט ער דאס דערפילט.
 19 דעריבער, טהוט תשובה און בעקעהרט אייך, דאס אייערע
 20 זינד זאלען אויס געמעקט ווערען. כדי עס זאלען אנקומען צייטען
 פאן דערקוויקונג פאן פאר נאטט, און ער זאל אייך שיקען דעם,
 וועלכען ער האט אייך בעשטימט פאן לאנג אן, דעם ישוע
 21 המשיח. וועלכען דיא הימלען האבען געמוסט אויפגעהמען ביז
 יענער צייט, ווען אלץ וועט אריינגעבראכט ווערען, וואס נאטט
 האט גערעט ווענען זיי דורך דעם מויל פאן אלע ווינע הייליגע
 22 נביאים פאן עוויג אן. נון, משה האט געזאגט צו אוינערע עלטערן:
 איין נביא וועט נאטט אייער נאטט דערוועקען אייך פאן אייערע
 ברידער, וויא איך, איהם זאלט איהר הערען אין אלעמען וואס
 23 ער וועט אייך רעדען. און עס וועט זיין דאס יעדער נפש, וואס
 וועט ניט הערען יענעם נביא וועט פארטיליגט ווערען פאן דעם
 24 פאלק. און אויך אלע נביאים פאן שמואל און דיא וואס זענען
 געוועזען נאך איהם, אלע האבען גערעט און אנגעזאגט דיזע טעג.
 25 איהר ווייט דיא קינדער פאן נביאים און דיא קינדער פאן דעם
 ברית, וואס נאטט האט בעשלאסען מיט אוינערע אבות ווען ער
 האט געזאגט צו אברהם: ונברכו בורעה כל משפחות האדמה,
 (אלע משפחות פאן דער ערד וועלען געבענשט ווערען דורך
 26 דיין נאמען). אייך האט נאטט צום ערשטען אויפגעוועקט זיין
 קנעכט ישוע, און האט איהם געשיקט ער זאל אייך געבען איין
 ברכה, ווען איהר וועט זיך אומקעהרען פאן אייערע שלעכטע
 מעשים.

ד און עס איז געווען ווען זיי האבען גערעט צום פאלק זענען

אויף זיי אויף געשטאנען דיא כהנים און דער עלסטער פאן דעם
 בית המקדש און דיא צדוקים. ווייל עס האט זיי פערדראסען,
 וואס זיי האבען געלעהרענט דאס פאלק און האבען געפרעדיגט
 דורך ישוע'ן דיא אויפגשטעהונג פאן דיא מויטע. און האבען
 אויף זיי וייערע הענד אויסגעשטרעקט, און האבען זיי אריינגעזעצט
 אין דער תפיסה ביו צום מארגען, דען עס איז שוין אנווענד
 געוועזען. און פילע וואס האבען געהערט דאס ווארט האבען
 געגלויבט, און וייער צאל איז געווארען איין ערך פינף מיוזענט.
 אויף דעם אנדערען טאג האבען זיך אין ירושלים
 איינגעוואמעלט וייערע אויבערשטע, עלסטע, זקנים און סופרים.
 אויך חנן דער כהן גדול און ביפא, יוחנן, אלקסנדר, און אלע פאן
 דעם כהן גדולים משפחה. און מען האט זיי געשטעלט אין
 מיטען, און מען האט זיי געפרעגט: מיט וועמעם כח און אין
 וועמעם נאמען האט איהר דאס געטאן? און פטר איז פול
 געווארען מיט רוח הקדש, און האט צו זיי געזאגט: איהר עלסטע
 פאן דעם פאלק און זקנים פאן ישראל! אויב מיר ווערען היינט
 אויסגעפארשט פאן אייך פאר דער טובה, וואס מיר האבען
 געטאן צו דעם קראנקען מענשען, דורך וועמען איז ער געהאלפען
 געווארען. זאלט איהר אלע און דאס גאנצע פאלק ישראל וויסען,
 דאס אין נאמען פאן ישוע הנצרי דעם משיח, וועלכען איהר האט
 געקרייצט און גאט האט איהם אויפגעוועקט פאן דיא מויטע,
 אין זיין נאמען שטעהט דיווער פאר אייך געוונד, ער איז דער
 שטיין, וואס איהר בויערס האט איהם פערווארפען, און ער איז
 צום עקשטיין געווארען. און אין איין אנדערען איז ניט דא קיין
 הילף; און אונטער דעם הימעל איז ניט דא קיין אנדער נאמען,
 וועלכער איז געגעבען געווארען צו דיא מענשען, דאס מען זאל
 דורך איהם גערעטעט ווערען. און זיי האבען געזעהען, דיא
 פעסטיגקייט פאן פטר'ן און יוחנן, און האבען באמערקט, דאס
 זיי זענען איינפאכע, ניט געלעהרנטע לייט, האבען זיי זיך
 פארוואונדערט אויף זיי און האבען זיי דערקאנט, דאס זיי זענען
 מיט ישוע'ן געגאנגען. און ווען זיי האבען געזעהען דעם אויס-
 געהיילטען שטעהן ביי זיי, האבען זיי גאר ניט געקאנט רעדען

גענען ווי. און ווי האבען ווי באפוילען, דאס ווי זאלען ארויסגעהן
 פֿאַן דיא סנהדרין, און האבען צוזאמען איין עצה געהאלטען.
 און ווי האבען געזאגט: וואס זאלען מיר טאן צו דיא לייט? ווי
 האבען איין עפענטליכען וואונדער געמאכט, און עס איז בעקאנט
 געווארען צו דיא איינוווינער פֿאַן ירושלים, און מיר קאנען דאס
 ניט אַבלייקענען. אָבער פֿרי דיא זאך זאל זיך ניט ווייטער
 פֿאַרבֿרייטען צווישען דעם פֿאלק, לאזען מיר אויף ווי זיך
 שטארק אנבייזערן, דאס ווי זאלען שוין מעהרער ניט רעדען
 צו קיין מענשען אין דזען נאָמען. ווי האבען ווי אַריין גערויפֿען
 און אנגעזאגט, דאס ווי זאלען קיין וואָרט ניט רעדען און ניט
 לערנען אין דעם נאָמען פֿאַן ישוע. פֿטֿר און יוחנן האבען צו
 ווי געענטפֿערט און געזאגט: איז דאס דען רעכט פֿאַר גאָט,
 דאס מיר זאלען אייך מעהר הערען וויא גאָט, משפֿט איהר
 אליין. מיר קענען ניט אויפהערען צו רעדען פֿאַן דעם, וואס
 מיר האבען געזעהען און געהערט. און ווי האבען נאך איין מאל
 אנגעשריגען אויף ווי, און האבען ווי אַנגעלאזען, ווייל ווי האבען
 ניט געפונען עטוואָס, פֿאַר וואס צו בעשטראָפֿען ווי פֿאַר דעם
 פֿאלק, דען אלע האבען געלויבט גאָט פֿאַר דעם וואס עס איז
 געשעהען. ווייל דער מאן, מיט וועלכען עס איז דער וואונדער
 פֿאַן דער רפואה געשעהען, איז איבער פֿערציג יאהר אלט געווען.
 נאך דעם וויא ווי זענען בעפֿרייט געווארען, זענען ווי
 געקומען צו וייערע ברידער, און האבען ווי דערציילט, וואס דיא
 עלסטע פֿהנים מיט דיא זקנים האבען ווי געזאגט. און ווען ווי
 האבען דאס געהערט, האבען ווי אויפֿגעהויבען וייער קול מיט
 איין האַרץ צו גאָט, און האבען געזאגט: הער! דוא ביסט
 דער גאָט וואס האט הימל און ערד געמאכט, און דעם ים
 און אלע וואס איז אין ווי. דוא וואס דוא האסט געזאגט דורך
 דעם מויל פֿאַן דיין קנעכט דוד מיטן רוח הקדש: צו וואס
 שטורעמען דיא גוים און דיא פֿעלקער דענקען ליידיגקייט.
 מלכים פֿאַן דער ערד און פֿירסטען האלטען עצות צוזאמען
 געגען גאָט און ויין משית. עס האט זיך אין אַמתען אין דער
 שטאָדט פֿערזאמעלט הורדוס און פֿנטוים פֿילטום מיט דיא גוים

און דאס פאלק ישראל גענען דיין הייליגען קנעכט ישוע, וואס
 28 דא האסט געזאלבט. דאס זיי זאלען מאן דאס, וואס דיין האנד
 29 אין עצה האבען פאן לאנג אן בעשטימט. און יעצט הערר! זעה
 וייער געשריי, און שיינק דייןע קנעכט, זיי זאלען מיט איין פרייען
 30 מוט דיין ווארט רעדען. ווען דא וועסט דיין האנד אויסשטרעקען
 צו היילען און צו געבען צייכען און וואונדער אין דעם נאמען פאן
 31 ישוע דיין הייליגען קנעכט. און ווען זיי האבען מתפלל געווען,
 האט דער ארט וואו זיי זענען דארטען פערזאמעלט געווען,
 געציטערט, און אלע זענען דערפילט געווארען מיט רוח הקדש,
 32 און האבען גערעט גאטטעס ווארט עפענטליך. דיא פילע
 גלויביגע האבען געהאט איין הארץ און איין נפש, און קיינער
 פאן זיי האט נישט געזאגט אויף דעם וואס ער האט פארמאגט:
 33 דאס איז מייןע, דען אלעס איז געווען ביי זיי בשותפות. און מיט
 גרויס גבורה האבען דיא שליחים עדות געזאגט אויף דער אויפ-
 שטעהונג פאן דעם העררן ישוע, און גרויסע גנאדע איז געוועזען
 34 איבער זיי אלעמען. צווישען זיי איז נישט געווען קיין נויט
 פאדערפטיגער, דען אלע וואס האבען געהאט פערלדער און
 הייזער האבען זיי פארקויפט און האבען געבראכט דאס געלד
 35 פאר זיי. און האבען דאס געלייגט פאר דיא פיס פאן דיא
 שליחים, און יעדען האט מען געגעבען וואס איהם האט געפעלט.
 36 און יוסף, וועלכען דיא שליחים האבען איהם איין נאמען געגעבען
 ברנבא, דאס הייסט דער זאחן פאן טרויסט פאן שבט לוי, וועלכער
 37 איז געבארען געווארען אין קופרוס. האט אויך געהאט איין
 פערלד, און ער האט דאס פארקויפט און האט געבראכט דאס
 געלד און האט געלייגט פאר דיא פיס פאן דיא שליחים.
 און איין מאן וואס זיין נאמען איז געווען חנניה, און דער
 2 נאמען פאן זיין ווייב שפירה, האט פארקויפט זיין פערלד. און האט
 אראבגענומען פאן דעם געלד און האט עס בעהאלטען, און זיין
 ווייב האט אויך דערפאן געוואסט, און איין טייל דער פאן האט
 ער געבראכט און האט געלייגט פאר דיא פיס פאן דיא שליחים.
 3 און פטר האט געזאגט: חנניה, צו וואס האט דער שטן אין דיין
 הארצען אריינגעלייגט, צו לייקענען אין דעם רוח הקדש, און

- 4 צו בעהאלטען פאן דעם פרייו פאר דעם פעלד. איז דען דאס
 נישט געווען דיין אייגענעם איידער דוא האסט דאס פארקויפט,
 און אויך נאך דעם פארקויפט, איז דאס אין דיין האנד געווען,
 צו וואס האסט דוא דרך פארגענומען אין דיין הארצען אזאלכעס?
 נישט פאר מענשען האסט דוא ליגען געזאגט, נור פאר נאטט.
 5 ווען חנניה האט געהערט דיוע ווערטער, איז ער געפאלען צו דער
 ערד און איז געשטארבען, און איין גרויסע מורא איז געווארען
 6 אויף אלעמען וואס האבען עס געהערט. און דיא יונגע לייט
 זענען אויפגעשטאנען, און האבען איהם גענומען און ארויס-
 7 געטראגען, און איהם מקבר געווען. אין דריי שטונדען שפעטער
 איז ויין ווייב געקומען, און זיא האט נישט געוואוסט וואס עס איז
 8 געשעהען. און פטר האט זיך אפגערופען און געזאגט צו איהר:
 זאג מיר, אויב פאר אזוי פיל געלד האט איהר פארקויפט דאס
 9 פעלד? און זיא האט געזאגט יא, פאר אזוי פיל. און פטר האט
 איהר געזאגט, פאר וואס האט איהר אייך צוזאמענגערעט צו
 פרובען נאטטעס רוח הקדש? זעה, דיא פיס פאן דיא, וואס
 האבען דיין מאן מקבר געווען זענען ביי דער טהיר, און זיי
 10 וועלען דרך ארויסטראגען. און זיא איז באלד געפאלען פאר
 זיינע פיס און איז געשטארבען, און דיא יונגע לייט זענען אריין
 געקומען און האבען זיא טויט געפונען. זיי האבען זיא ארויס-
 11 געטראגען און מקבר געווען ביי איהר מאן. און איינע גרויסע
 מורא איז געווארען אויף דער גאנצער געמיינדע און אויף אלעמען
 12 וואס האבען דאס געהערט. און פילע צייכען און וואונדער
 זענען געמאכט געווארען צווישען דעם פאלק דורך דיא שליחים,
 און אלע האבען זיך פערזאמעלט מיט איין הארצען אין דעם
 13 אולם פאן שלמה. און פאן דיא איבעריגען האט קיינער זיך נישט
 געוואגט צו צושטעהן צו זיי, נור דאס פאלק האט זיי הויך
 14 געשעצט. עס האבען אבער נאך מעהר זיך פארמעהרט
 15 גלויביגע אין דעם העררן, מענער און פרויען זעהר פיל. ביז
 מען האט געמרגען דיא קראנקע אויף דיא גאסען און מען האט
 זיי געלייגט אויף דיא בעטען און געלעגערט, כדי פטר, ווען ער
 וועט דורכגעהן, זאל ויין שאטען פאלען אויף איינעם פאן זיי.

- 16 און אויך פיל פאלק פאן דער אומגעגענד פאן ירושלים האבען
 זיך פארזאמעלט קיין ירושלים, און האבען געבראכט דיא קראנקע
 און דיא געפייניגטע פאן דיא אונגריינע גייסטער און זענען אלע
 17 געהיילט געווארען. און דער כהן כהן גדול איז אויפגעשטאנען
 און אלע וואס זענען מיט איהם, זיי זענען געווען לייט פאן דער
 18 כהה פאן דיא צדוקים, און זענען פול מיט קנאה געווארען. און
 האבען דיא אפאסטעל גענומען, און האבען זיי אריין געגעבען
 19 אין דעם געפייניגטעם פאן דער שטאט. ווען עס איז נאכט געווען
 האט איין מלאך פאן גאט, אויפגעפגענט דיא טהורען פאן,
 20 געפייניגטעם, און האט זיי ארויסגענומען און געזאגט: געהט, און
 שטעלט אייך אין בית המקדש און רעט צו דעם פאלק דיוע
 21 אלע ווערטער פאן לעבען. און ווען זיי האבען דאס געהערט,
 זענען זיי געקומען אין בית המקדש ווען עס איז נאך פריה געווען,
 און האבען דארט געלעהרענט, און דער כהן גדול און דיא, וואס
 מיט איהם, זענען געקומען און האבען צונויף גערופען דיא סנהדרין
 און דיא אלע זקנים פאן דיא ישראל, און זיי האבען געשיקט אין
 22 געפייניגטעם, דאס מען זאל זיי בריינגען. און דיא משרתים זענען
 געגאנגען, און האבען זיי ניט געפונען אין געפייניגטעם, האבען זיי
 23 זיך אומגעקעהרט און געזאגט: דיא געפייניגטעם האבען מיר
 געפונען גוט פערשלאסען, און דיא שומרים שטעהען ביי דיא
 טהורען, נור ווען מיר האבען אויף געעפענט איז דארטען קיין
 24 מענש ניט געווען. ווען דער כהן און דער עלסטער פאן דעם
 בית המקדש און דיא עלסטע כהנים האבען געהערט דיוע
 ווערטער, זענען זיי דערשראקען געווארען, און האבען געזאגט:
 25 וואס זאל דאס זיין? און איינער איז געקומען און האט זיי
 דערציילט און געזאגט: זעה, דיא לייט, וואס איהר האט איין
 געזעצט אין געפייניגטעם, שטעהען אין בית המקדש און לעהרנען
 26 דאס פאלק. און דער עלסטער מיט זיינע משרתים איז אהין
 געגאנגען און האט זיי גענומען, אבער ניט מיט געוואלד, דען זיי
 האבען מורא געהאט פאר דעם פאלק, זיי זאלען זיי ניט פארשטיינען.
 27 און מען האט זיי געבראכט און געשטעלט פאר דיא סנהדרין און
 28 דער כהן גדול האט זיי געפרעגט: האבען מיר דען אייך ניט

באפוילען דאס איהר זאלט ניט לעהרנען אין דיווען נאמען, און
נון, האט איהר ירושלים פול געמאכט מיט אייער תורה, און
וויילט אויף אונו בריינגען דאס בלוט פאן דעם מאן. און פטר
און דיא שליחים האבען געענטפערט און געזאגט: מווען מיר דען
ניט מעהר גאטט הערען וויא מענשען? דער גאטט פאן אונזערע
אבות האט אויפגענועקט ישוען, וועלכען איהר האט געהרגעט
און איהם אויף איין האלץ געהאנגען. דעם האט גאטט וויא איין
פיהרער און דערלייזער צו זיין רעכטער האנד דערהויבען, צו
געבען דיא ישראל תשובה און מחילה אויף דיא זינד. און מיר
זענען זיינע עדות אויף דיווע זאכען, און אזוי אויך דער רוח הקדש,
וועלכען גאטט האט געגעבען צו דיא וואס געהארען איהם.
ווען זיי האבען דאס געהערט, זענען זיי צארניג געווארען, און
האבען בעשלאסען זיי צו הרגינען. אבער איין פרוש פאן דיא
סנהדרין איז אויף געשטאנען, גמליאל איז געווען זיין נאמען, ער
איז געווען איין לעהרער פאן דער תורה, דאס גאנצע פאלק האט
איהם טייער געהאלטען, ער האט באפוילען דאס מען זאל דיא
שליחים אויף איין קליינער צייט ארויס פירען. און ער האט צו
זיי געזאגט: איהר מענער פאן ישראל! געהמט אייך אין אכט
וואס איהר וויילט מיט דיווע מענשען טאן. דען פאר דיווע צייט
איז אויפגעשטאנען תודם, און האט זיך גרויס געמאכט, און איין
צאהל פאן איין ערך פירהונדערט מענשען זיינען צו איהם
גוגעשטאנען, אבער ער איז געהרגעט געווארען, און אלע וועלכע
האבען מיט איהם געהאלטען זיינען צושפרייט געווארען און
אונטערגעגאנגען. נאך דעם איז אויף געשטאנען יהודה פאן גליל
אין דער צייט פאן דער פארשרייבונג און האט פאר פירט פיל פאלק,
נור ער איז אויך געהרגעט געווארען, און אלע וואס האבען מיט
איהם געהאלטען זענען צו שפרייט געווארען. און יעצט, זאג איך
אייך: לאזט אב פאן דיווע מענשען, און לאזט זיי געהן, דען אויב
דער פלאן, אדער דאס ווערק איז פאן מענשען אזוי וועט עס
בטל ווערען. איז עס אבער פאן גאטט, אזוי וועט איהר עס ניט
קענען מבטל זיין; כדי איהר זאלט ניט וויא גאטטעס פיינד
געפונען ווערען. און זיי האבען איהם געהערט, און האבען

גערופען דיא שליחים און האבען זיי געשלאגען מיט ריטער, און
 האבען זיי אנגעזאגט, דאס זיי זאלען ניט רעדען אין דעם נאמען
 פֿאַן ישוע, און האבען זיי פֿריי געלאזען. און זיי זענען ארויס
 געגאנגען פֿריילאך פֿאַן דיא סנהדרין, ווייל זיי זיינען ווערט
 געוועזען שאַנדע צו ליידען פֿאַר זיין נאמען. און האבען ניט
 אויפֿגעהערט אלע טאג צו לערנען אין בית המקדש און אין דיא
 הייזער, און צו פֿרעדיגען דיא בשורה פֿאַן ישוע המשיח.
 אין יענע צייטען ווען דיא תלמידים זענען פֿאַרמעהרט
 געוואָרען, זיינען דיא גריכען אונצופֿרידען געוועזען מיט דיא
 אידען, ווייל זיי האבען ניט אכטונג געגעבען אויף וויערע אלמנות,
 און האבען זיי ניט געגעבען אלע טאג וויער באדערפעניס. און
 דיא צוועלף האבען צוזאמענגערופֿען פֿיל תלמידים און האבען
 געזאגט: עס איז ניט רעכט, דאס מיר זאלען פֿערלאזען נאטשעס
 וואָרט און פֿאַרנעהמען זיך מיט שפּייזונג. דעריבער, פֿרידער,
 זוכט אױס פֿאַן אייך ויבען באַגלייבטע מענער, וועלכע זיינען פֿול
 מיט דעם רוח הקדש און מיט חכמה, וועלכע מיר וועלען
 שטעלען איבער דיעזען דינסט. און מיר וועלען שטענדיג זיך
 עוסק זיין אין תפלה און עבודה פֿאַן דעם וואָרט. און דאס וואָרט
 איז געפֿעלען געוואָרען דיא גאנצע פֿאַרזאמלונג, און זיי האבען
 אויסדערוועהלט דעם אסטפֿנוס, איין מאן פֿול מיט אַמונה און
 רוח הקדש, און פֿיליפּוס און פֿרוכורוס און ניקנור און טימון און
 פֿרמנס און ניקלס איין גר פֿאַן אנטיוכיא. דיעזע האט מען
 פֿאַרגעשטעלט פֿאַר דיא שליחים, און זיי האבען מתפלל געווען
 און האבען אויף זיי וויערע הענד ארויפֿגעלייגט. און דאס וואָרט
 פֿאַן נאטש האט זיך פֿאַרגרעסערט, און דער צאל פֿאַן דיא
 תלמידים אין ירושלים איז געווען גרויס געוואָרען, און אויך פֿילע
 פֿאַן דיא כהנים האבען דיעזען גלויבען געהאַרנט. און נון, אסטפֿנוס,
 וואס איז פֿול געווען מיט אַמונה און גבורה, האט געטאן גרויסע
 וואונדער און צייכען צווישען דעם פֿאלק. מענער פֿאַן דער
 שול, וואס מען האט זיי גערופֿען דיא שול פֿאַן דיא ליבארטיניס,
 און קורניס און אלכסנדרים און פֿאַן דיא קיליקיער און אסיא,
 זענען אויף געשטאנען און האבען ופֿוחים געהאַט מיט אסטפֿנוס.

10 און ווי האבען ניט געקאנט ביישטעהן געגען דער חכמה און דעם
 11 גייסט, וועלכער עס האט אין איהם גערעט. האבען ווי אונטער-
 געקויפט מענשען, דאס ווי זאלען עדות זאגען: מיר האבען
 געהערט איהם רעדען לעסטעריגע ווערטער אויף משה'ן און
 12 אויף גאט. און האבען אויפגעהעצט דאס פאלק, דיא זקנים
 און דיא סופרים, און זענען אויף איהם אויפגעשטאנען, און האבען
 13 איהם געחאפט און געבראכט פאר דיא סנהדרין. און האבען
 געשטעלט פאלשע עדות, וועלכע האבען געזאגט: דער מענש
 הערט ניט אויף צו רעדען לעסטערונג געגען דעם הייליגען ארט
 14 און געגען דער תורה, דען מיר האבען איהם געהערט זאגען:
 דער ישוע הנצרי וועט צו ווארפען דעם ארט, און וועט פארענדערן
 15 דיא געזעצע, וואס משה האט אונז איבערגעגעבען. און אלע
 וואס זענען געזעסען אין דיא סנהדרין האבען אויף איהם געקוקט,
 און האבען געזעהען וויין פנים וויא דער פנים פאן איין מלאך
 פאן גאט.

1 און דער כהן גדול האט געזאגט: איז דאס אמת, וואס ווי
 2 האבען געזאגט? און ער האט געענטפערט און געזאגט: מענער,
 ברידער און פאטערס! הערט: דער העררליכע גאט ויך
 באווייזט צו אברהם אבינו, ווען ער איז געווען אין ארם-נהרים,
 3 איידער ער האט ויך באזעצט אין חרן. און ער האט צו איהם
 געזאגט: געה ארויס פאן דיין לאנד, דיין געבורטס ארט, און
 4 קום צו דעם לאנד וואס איך וועל דיר ווייזען. און ער איז
 ארויסגעגאנגען פאן דעם לאנד פשדים און האט ויך באזעצט
 אין חרן. און נאך וויין פאטערס טויט האט ער איהם פאן דארט
 5 איבער געפיהרט צו דיעם לאנד וואס איהר וויינט יעצט. און
 ער האט איהם דערינען ניט געגעבען קיין ערבע, אפילו קיין
 טריט פאן איין פוס, נור ער האט איהם פערשפראכען צו געבען
 פאר איין בעוויז איהם און צו וויין זאמען נאך איהם, ווען ער
 6 האט נאך קיין קינד ניט געהאט. און גאט האט איהם געזאגט:
 דאס וויין זאמען וועט איין גר וויין אין איין פרעמדעם לאנד, און
 מען וועט ווי מאכען פאר קנעכט, און מען וועט ווי פלאנען פיר
 7 הונדערט יאהר. און אויך דאס פאלק, וועלכען ווי וועלען דינען

וועל איך זיי משפּט'ן, האט גאט געזאגט, און נאך דעם וועלען
 זיי ארויס געהן, און וועלען מיך דינען אין דינען ארט. און ער
 האט איהם געגעבען דעם ברית המילה, און נאך דעם האט ער
 געבארען יצחק'ן און האט איהם מל געווען אין דעם אכטען מאנ,
 און יצחק האט געבארען יעקב'ן און יעקב האט געבארען דיא
 צוועלף פאטריארען (ראשי האבות). און דיא פאטריארען
 האבען מקנא געווען יוסף'ן, און האבען איהם פארקויפט קיין
 מצרים, און גאט איז מיט איהם געווען. און האט איהם מציל
 געווען פאן אלע זיינע צרות און האט איהם געגעבען חן און
 חכמה פאר פרעה דעם מלך פאן מצרים, און ער האט איהם
 געמאכט פאר איין געוועלטיגען איבער מצרים און איבער זיין
 גאנצעס הויז. און עס איז געווארען איין הונגער איבער דאס
 גאנצע לאנד מצרים און פנען, און איין גרויסע צרה, און אונזערע
 אבות האבען קיין שפייז ניט געפונען. און ווען יעקב האט
 געהערט דאס עס איז דא תבואה אין מצרים, האט ער אהין
 געשיקט אונזערע אבות צום ערשטען מאל. און אין דעם
 צווייטען מאל האט זיך יוסף געלאזט דערקענען צו זיינע ברידער
 און יוסף'ס משפחה איז בעקאנט געווארען מיט פרעה. און
 יוסף האט געשיקט און גערופען יעקב זיין פאטער און זיין גאנצע
 פאמיליע פאן פינף און זיבעציג נפשות. יעקב איז אראב
 געקומען קיין מצרים, און ער איז געשטארבען און אונזערע
 אבות. און זיי זיינען איבערגעטראגען געווארען קיין שכם, און
 געלייגט געווארען אין דעם קבר, וואס אברהם האט געקויפט
 פאר זיין געלד פאן דיא קינדער פאן חמור דער פאטער פאן
 שכם. און ווען עס איז געקומען נאעמען דיא צייט פאן דער
 הבטחה, וואס גאט האט געשווארען צו אברהם'ן, אזוי האט
 דאס פאלק געוואקסען און זיך געמעהרט אין מצרים. ביז עס
 איז אויף געשטאנען איין אנדער מלך, וועלכער האט יוסף'ן ניט
 געוואוסט. און דינער האט רמאות געמאכט געגען אונזער דור
 און האט שלעכטס געטאן צו אונזערע אבות, און האט באפוילען
 ארויס צו ווארפען זייערע קליינע קינדער, זיי ניט לאזען לעבען.
 אין יענער צייט איז משה געבארען געווארען, און ער איז גאט

- 21 געפֿעלען געוואָרען. דריי חֲדָשִׁים איז ער אויפֿגעצויגען געוואָרען
אין זיין פֿאַטערס הויז. און ווען ער איז אַרויס געוואָרפֿען
געוואָרען, האט איהם פֿרעה'ס טאכטער אַרײַן גענומען, און האט
22 איהם דערצויגען זיך פֿאַר איין זאהן. משה איז געלעהרענט
געוואָרען אין אלע חכמות פֿאַן מצרים; און איז געווען שטאַרק
23 אין וואָרט און אין ווערק. און ווען ער איז אַלט געוואָרען
פֿערציג יאהר, איז איהם אין זינען געקומען צו געהן בעזוכען
24 זיינע ברודער דיא קינדער ישׂראל. ער האט געזעהען וויא
איינער איז שלעכט בעהאַנדעלט געוואָרען, האט ער איהם
געהאַלפֿען, און האט זיך נוקם געווען פֿאַר דעם געשלאָגענעם,
25 און האט דערשלאָגען דעם מצרי. און ער האט ביי זיך געדאכט,
דאס זיינע ברודער וועלען פֿאַרשטעהן, דאס גאטט וועט זיי
26 העלפֿען דורך איהם, אָבער זיי האָבען גיט פֿאַרשטאנען. און
ווען ער האט זיך צו זיי באוויזען אין דעם אנדערען טאג, און זיי
האָבען זיך געקריגט, האט ער געוואלט צווישען זיי שלום
מאכען, און געזאגט: איז ער נענט דאך ברודער, ווארום מוהם
27 איז אונזערעכט איינער דעם אנדערען? דער אָבער, וואס האט
אונזערעכט געטאן צו זיין חבר, האט איהם אונזעקגעשטויסען און
געזאגט: ווער האט דיר געמאכט פֿאַר איין הערר און איין
28 ריכטער איבער אונז? דוא ווילסט אפֿשר מיך צו הרגענען, וויא
29 דוא האסט געקטען דעם מצרי געהרגעט? און פֿאַר דעם וואָרט
איז משה אנטלאפֿען געוואָרען, און ער איז געוואָרען איין גר
אין דעם לאַנד מדין, און דארט האט ער געבאַרען צוויי זאנע.
30 אין פֿערציג יאהר שפֿעטער האט זיך צו איהם באוויזען איין
מלאַך פֿאַן גאטט אין דער מדבר, אויף דעם באַרג סיני אין
31 איין פֿלאַם פֿייער אין סנה (דאָרען בוים). און משה האט
געזעהען, און האט זיך געוואונדערט אויף דער ערשיינונג, און
ווען ער איז צוגעגאנגען זעהען איז גאטטעס קול צו איהם
32 געוועזען: איך בין דער גאטט פֿאַן דייןע אבות, דער גאטט פֿאַן
אַברהם, דער גאטט פֿאַן יצחק, און דער גאטט פֿאַן יעקב.
משה איז צו ציטערט געוואָרען, און האט מורא געהאט צו
33 קוקען. און גאטט האט צו איהם געזאגט: ציהע אַראָפֿ דייןע

שיך פאן דיינע פיס, דען דער אָרַט, אויף וועלכען, דוא שטעהסט,
 34 איז איין הייליגעס לאַנד. איך האב געזעהען דיא ליידען פאן
 מיין פאלק וואס אין מצרים, און וייער געשריי האב איך
 געהערט; און איך בין אַראַב געקומען ווי מציל צו ווין. און
 35 יעצט, געה, און איך וועל דיר שיקען קיין מצרים. דויער משה
 וואס ווי האבען זיך פאן איהם אַבגעלייקענט, און געזאגט: ווער
 האט דיר געמאכט פאר איין הערר און ריכטער, איהם האט
 גאט געשיקט פאר איין הערר און איין אויסלייזער, דורך דעם
 36 מלאך. וואס האט זיך צו איהם באוויזען אין סנה. ער האט ווי
 אַרויס געפיהרט, און האט געטאן וואונדער און צייכען אין דעם
 לאַנד מצרים און ביים ים סוף, און אין דער מדבר פערציג
 37 יאהר. דויער משה האט געזאגט צו דיא קינדער ישראל: איין
 נביא פאן אייערע ברידער, וויא איך, וועט איך גאט אייער
 38 גאט אויפשטעלען, איהם זאלט איהר געהאָרעכען. דויער איז
 עס, וואס ער איז געוועזען אין דער געמיינדע אין דער מדבר,
 מיט דעם מלאך, וואס האט גערעט צו איהם אויף דעם באַרג
 סיני, און מיט אונזערע עלטערען, און וועלכער האט מקבל
 39 געווען לעבענדיגע ווערטער ער זאל ווי אונז געבען. דויער איז
 עס, וועלכען אונזערע עלטערען האבען איהם ניט געוואלט
 הערען, נור ווי האבען איהם פארשטויסען, און וייער הארץ איז
 40 גענייגט געווען קיין מצרים. און האבען געזאגט צו אהרן: מאך
 אונז גאטטער, וועלכע זאלען פאר אונז געהן, דען דויער משה,
 וועלכער האט אונז ארויף געבראכט פאן לאַנד מצרים, ווייסען
 41 מיר ניט וואס עס איז איהם געשעהען. און האבען אין דויע
 טעג געמאכט דעם עגל, און האבען קרבנות געשעכט צום
 געטצען און האבען זיך געפרייט מיט דיא ווערק פאן וייערע
 42 הענד. און גאט האט זיך פאן ווי אונזעקגעקעהרט, און האט ווי
 געגעבען צו דינען דיא הימעלשע הערשאפט, וויא עס איז
 געשריבען אין דעם ספר נביאים: איהר הויז ישראל, האט
 איהר דען צו מיר געבראכט קרבנות און מנחות אין דער מדבר
 43 פערציג יאהר? יא, איהר האט געטראגען דעם צעלט פאן
 מולך, און דעם שטערען פאן אייער גאט רמפן, דיא בילדער,

וועלכע איהר האט געמאכט, צו בוקען זיך צו זיי, און איך
 44 וועל איך פארטרייבען ווייטער פאן בבל. אונזערע עלטערע
 אין דער מדבר האבען געהאט איין משפן העדות, וויא דער
 וואס האט גערעט צו משה'ן האט איהם באפוילען צו מאכען
 45 נאך דער געשטאלט וואס ער האט געזעהען. אונזערע אבות
 האבען עס גענומען און אריינגעבראכט מיט זיך, זיי און יהושע,
 אין דער ערבשאפט פאן דיא גוים, וועלכע גאט האט
 פארטרייבען פאר אונזערע עלטערן, ביז אין דער צייט פאן דוד.
 46 וואס ער האט געפונען גנאדע אין גאטטעס אויגען, און האט
 געבעטען, ער זאל געפינען ווייניגער פאר דעם גאט פאן יעקב,
 47 און שלמה האט איהם איין הויז געבויט. אבער דער
 48 אויבערשטער וויינט נישט אין טעמפלען, וואס וויינען פאן הענד
 49 געמאכט, וויא דער נביא האט געזאגט: דער הימל איז מיין
 שטוהל און דיא ערד איז מיין פוסגענקעל, וואס פאר איין הויז
 וועט איהר מיר בויען זאגט גאט, און וואו איז דער ארט פאן
 50 מיין רוהע? האט דען נישט מיין האנד דאס אלץ געמאכט?
 51 הארטנאקענדיגע און אונגעשניטענע הערצער און אויערען, איהר
 זענט תמיד געווען געגען דעם רוח הקדש, וויא אייערע עלטערען,
 52 אזוי זענט איהר אויך. וועמען פאן דיא נביאים האבען אייערע
 עלטערען נישט גערודפ'ט, און זיי האבען זיי געטויט דיא, וועלכע
 האבען פאראוים אנגעזאגט דאס קומען פאן דעם צדיק, וואס
 יעצט זענט איהר געווארען זיינע מוסרים און זיינע רוצחים.
 53 איהר, וועלכע האבען דיא תורה מקבל געווען דורך דיא
 54 אנווייזונג פאן מלאכים, און האבען זיא נישט געהאלטען. ווען
 זיי האבען דיועס געהערט, זענען זיי אין זייער הארצען צארניג
 געווארען, און האבען אויף איהם געקריצט מיט זייערע ציינער.
 55 ער אבער איז פול געווען מיט רוח הקדש, און האט געקוקט
 צום הימל און האט געזעהען דיא הערליכקייט פאן גאט,
 56 און ישוע'ן שטעהענדיג צו דער רעכטער האנד פאן גאט, און
 ער האט געזאגט: איך זעה, נון, דעם הימל אפען און דעם פון
 57 הארם שטעהענדיג צו דער רעכטער האנד פאן גאט, און זיי
 האבען געשריגען מיט איין הויכען קול, און האבען זיך

פארשטאפט דיא אויערען, און וויינען אלע צוזאמען איבער איהם
אנגעפאלען. און ווי האבען איהם ארויסגעשמויסען אויסען 58
שטאדט, און האבען איהם פארנוארפען מיט שטיינער. און דיא
עדות האבען וויערע קליידער אנדערעלייגט פאר דיא פיס
פאן איין יונגען מאן, וועלכער האט געהייסען שאול. ווי האבען 59
אסטפונם פארשטייניגט, און ער האט געבעטען און געזאגט:
הערר! ישוע! געהם צו מיין גייסט. און ווען ער איז געפאלען 60
אויף וויינע קני האט ער געשריגען מיט איין הויבען קול: הערר!
דוא זאלסט ווי גיט רעכענען דינע זינדע, און נאך דעם וויא ער
האט דינע ווערטער געזאגט, איז ער אנשלאפען געווארען.
שאול'ן אבער איז געפעלען געווארען ווין הרגענען, אין יענעם ח
טאג איז געווען איין גרויסע רדיפה אויף דער קהלה וואס אין
ירושלים, און אלע האבען זיך צושפרייט אין דיא שטעדט פאן
יהודה און שמרון, אויסער דיא שליחים. און פרומע לייט האבען 2
אוועק געטראגען אסטפונס'ן, און האבען איהם מקבר געווען, און
האבען איבער איהם איין גרויסען הספד געמאכט. און שאול 3
אבער האט צושטערט דיא געמיינדע, און איז ארוםגעגאנגען אין
דיא הייזער, און האט פאן דארטען ארויס געשלעפט מענער און
פרויען, און האט ווי איבערגעגעבען אין געפיינגענעם. און דיא 4
וואס זענען צושפרייט געווארען זענען געגאנגען אין לאנד און
האבען געפרעדיגט דאס ווארט. און פיליפוס איז אראפגעגאנגען 5
צו דער שטאדט שמרון און האט ווי געפרעדיגט דעם משיח.
און איין סך פאן דעם פאלק האבען מיט איין הארץ זיך צוגעהערט 6
צו פיליפוס'עס רעד, ווייל ווי האבען געהערט און געזעהען דיא
וואונדער, וועלכע ער האט געטאן. ווייל אונריינע גייסטער וויינען 7
שרייענדיג מיט איין הויבען קול פאן פילען ארויסגעגאנגען, און
פילע מיט אפגענומענע גלידער און הינקענדיגע וויינען אויסגעהיילט
געווארען. און אין דער שטאדט איז געווארען איין גרויסע 8
שמחה. און איין מאן מיט דעם נאמען שמעון איז פאן לאנג אן 9
אין שטאדט געווען איין כשוף מאכער, און האט דעם פאלק פאן
שמרון פארפיהרט, און האט געזאגט אויף זיך, דאס ער איז איין
גרויסער מאן. און פאן קליין ביז גרויס פלענען איהם צו הערען 10

- 11 און וואָנען: דער איז גאטטעס גרויסע גבורה. זיי האָבען איהם צו געהערט, ווייל ער האט זיי פארפיהרט פיל צייט דורך זיין פשוט.
- 12 און ווען זיי האָבען געגלויבט פיליפוס'ן, וועלכער האט זיי געפֿרעדיגט דאס מלכות האַללים אין דעם נאמען פֿאַן ישוע
- 13 המשיח האָבען זיך מענער און פֿרויען געטובל'ט. און שמעון האט אויך געגלויבט, און האט זיך געטובל'ט. און ווען ער איז געוועזען ביי פיליפוס'ן און ער האט געזעהען דיא צייכען און דיא גרויסע וואונדער, וואס זענען געשעהען, האט ער זיך געוואונדערט.
- 14 און דיא שליחים, וואס זענען געווען אין ירושלים, האָבען געהערט, דאס שמרון האט אנגענומען גאטטעס ווארט, האָבען זיי צו זיי געשיקט פֿטריך'ן און יוחנן. זיי זענען אהין אראפ געגאנגען און האָבען פאר זיי מתפלל געווען, דאס זיי זאלען מקבל זיין
- 16 דעם רוח הקדש. דען דער רוח איז נאך ביז יעצט אויף קיינעם ניט געקומען. זיי ווייזען נור געטובל'ט געווארען אין דעם נאמען פֿאַן דעם הערן ישוע. און זיי האָבען אויף זיי וויערע הענד ארויף געלייגט, און זיי האָבען מקבל געווען דעם רוח הקדש.
- 18 און ווען שמעון האט דערזעהען, דאס דורך דיא הענד ארויפֿלייגונג פֿאַן דיא שליחים איז דער רוח הקדש זיי געגעבען געווארען, האט ער זיי געלד געבראכט. און האט געזאגט: ניט מיר אויך דינע מאכט, דאס אויף וועמען איך וועל ארויף לייגען
- 20 מיינע הענד זאל ער מקבל זיין דעם רוח הקדש. און פֿטר האט איהם געזאגט: דיין געלד זאל מיט דיר פארלארען ווערען, ווייל דוא האסט געדאכט, דיא מתנה פֿאַן גאטט פאר געלד צו קויפֿען.
- 21 דוא האסט ניט קיין טייל און קיין גורל אין דער זאך, ווייל דיין הארץ איז ניט ריכטיג פאר גאטט. און יעצט מוהו תשובה פֿאַן דינע דינע בעזוהייט, און בעט גאטט, טאמער וועט ער דיר פֿאַרנעמען דיא געדאנקען פֿאַן דיין הארצען. דען איך זעה דיר
- 23 אין ביטערנעס פֿאַן גאל, און אין דעם בונד פֿאַן אונגערעכטיגקייט. און שמעון האט זיך אָנגערופֿען און געזאגט: מוהו איהר תפלה צו גאטט פאר מיר, דאס עס זאל אויף מיר ניט קומען קיין זאך
- 25 פֿאַן דעם וואס איהר האט געזאגט. און זיי נאך דעם וויא זיי האָבען עדות געזאגט אין גערעט גאטטעס ווארט, האָבען זיך

אפאסטעל געשיכטע ח

- אומגעקעהרט קיין ירושלים, און האבען געפרעדיגט דיא בשורה
 אין פיל שמרונישע דערפער. און איין מלאך פאן נאטט, 26
 האט גערעט צו פיליפוס'ן און האט געזאגט: שטעה אויף געה
 אין דרום ווייט, אויף דעם וויסטען וועג, וואס געהט אראב פאן
 ירושלים קיין עזה. און ער איז אויף געשטאנען, און איז געגאנגען, 27
 און נון, איין מאן, פאן בוש, איין סרים, וואס איז געווען איין
 גרויסער ביי דער קעניגין קאנדאקע פאן בוש געזעצט איבער
 אלע איהרע אוצרות, איז אנגעקומען קיין ירושלים דארטען צו
 בעטען, און ווען ער האט זיך אומגעקעהרט און איז געזעסען 28
 אין זיין וואגען, האט ער געלעזען אין ספר ישעיה הנביא, און
 דער רוח האט געזאגט צו פיליפוס': געה צו און באהעפט דיך
 צו דיווען וואגען, און פיליפוס איז צו איהם צוגעלאפען, און האט 30
 געהערט איהם לעזענדיג אין ספר ישעיה הנביא, און ער זאגט:
 פערשטעהסט דוא אויך וואס דוא לעזט? און ער זאגט: וויא 31
 אזוי קאן איך, ווען קיינער לעהרענט מיד ניט; און ער האט געבעטען
 פאן פיליפוס'ן ער זאל ארויפגעהן און זיך ביי איהם זעצען. דער 32
 ארט פאן דער שריפט, וועלכע ער האט געלעזען איז געווען דאס:
 בשה לטבח יובל וכרחל לפני גוויה נאלמה ולא יפתח פיו.
 בעצר משפטו לקח זאת דורו מי ישוחת, בי נגורו מארץ חיו. 33
 וויא איין לאס צו דער שחיטה איז ער געפיהרט געווארען, און
 וויא אין שאף פאר איהרע שערערס שווייגט, אזוי האט ער ניט
 געעפענט זיין מויל, אין זיין נידעריקייט איז זיין משפט אוועק
 גענומען געווארען, ווער קאן בעשרייבען זיין דור, דען זיין לעבען
 איז פאן דער ערד אוועק גענומען געווארען. און דער סרים 34
 האט זיך אפגערופען און געזאגט צו פיליפוס': איך בעט דיך,
 אויף וועמען האט דער נביא דאס געזאגט: אויף זיך אליין, אדער
 אויף איין אנדערען? און פיליפוס האט זיין מויל אויפגעפענט 35
 און האט אנגעהויבען פאן דיווער שריפט און האט איהם מבשר
 געווען ישוע'ן. ווען זיי זיינען אבער געפארען אויף דעם וועג, 36
 זענען זיי אנגעקומען צו איין וואסער און דער סרים האט געזאגט:
 דא איז וואסער, וואס האלט מיד אב פאן געטובל'ט צו ווערען?
 און פיליפוס האט געזאגט: אויב דוא גלויבסט מיט דעם גאנצען 37

הארצען קאנט דוא, און ער האט געענטפערט און געזאגט: איך
 38 גלויב: דאס ישוע המשיח איז דער בן האלהים. און ער האט
 געהייסען אבשטעלען דעם וואנען, און ווי זענען ביידע אראפ
 געגאנגען אין דעם וואסער, פיליפוס מיט דעם סרים, און ער
 39 האט איהם געטובלט. און ווען ווי זיינען ארויף געקומען פאן
 דעם וואסער, האט דער גאטמטעס גייסט, אוועק גענומען פיליפוס'ן
 און דער סרים האט איהם שוין מעהר ניט געזעהען, ער איז
 40 געפארען וויין וועג מיט שמחה. און פיליפוס האט זיך איינגעפונען
 אין אשדוד, און איז דורך געגאנגען אלע שטעט, און האט
 געפרעדיגט, ביז ער איז געקומען קיין קסריין.

ט און שאול האט נאך געאטעמט פאן זיך מיט שרעק און
 רציחה אויף דיא תלמידים פאן דעם העררן, און איז געקומען
 2 צום כהן גדול. און האט פאן איהם געבעטען בריוף קיין דמשק
 צו דיא שולען, כדי ער זאל בינדען וועמען ער וועט געפינען,
 וועלכע דיזע לעהרע גלויבען, מענער, אדער פרויען און ווי
 3 בריינגען קיין ירושלים. און ווען ער איז געגאנגען און גקומען
 געהענטער קיין דמשק, נון פלוצלינג האט ארום איהם געשיינט
 4 איין ליכט פאן דעם הימל. און ער איז געפאלען צו
 דער ערד, און האט געהערט איין קול רעדט צו איהם: שאול!
 5 שאול! ווארום רודפסט דוא מיר? און ער האט געזאגט: ווער
 ביסט דוא? מיין הערר! און דער הערר האט געזאגט: איך בין
 ישוע, וועלכען דוא רודפסט. עס איז פאר דיר שווער צו
 6 שטויסען אנטקעגען דעם שפיציגען שטעקען. און ער האט
 געציטערט און איז געוועזען דערשראקען, און געזאגט: הערר!
 וואס ווילסט דוא, דאס איך זאל טאן? און דער הערר האט
 איהם געענטפערט: שטעה אויף, געה אין שטאדט אריין, און עס
 7 וועט דיר געזאגט ווערען, וואס דוא האסט צו טאן. דיא מענשען
 וואס זענען מיט איהם געגאנגען, זענען געבליבען שטעהן אן
 שפראכע, ווייל ווי האבען געהערט איין קול, און האבען קיינעם
 8 ניט געזעהען. און שאול איז אויפגעשטאנען פאן דער ערד, און
 ווען ער האט געעפענט וויינע אויגען, האט ער גאר ניט געזעהען:
 און מען האט איהם אנגענומען ביי דער האנד און מען האט איהם

אפאסטעל געשיכטע ט

- 9 געפיהרט קיין דמשק. דריי טעג האט ער נישט געזעהען, און נישט
 10 געגעסען, און נישט געטרונקען. און אין דמשק איז געווען איין
 תלמיד, חנניה איז געווען זיין נאמען, און דער הערר האט צו
 איהם געזאגט: אין איין חזון (ערשיינונג) חנניה! און ער האט
 11 געזאגט: דא בין איך הערר. און דער הערר האט צו איהם
 געזאגט: שטעה אויף געה אין דער גאס, וואס מען רופט גלייכע,
 און פרעג אין יהודה'ס הויז אויף איין מאן פאן תרשיש, וואס זיין
 12 נאמען איז שאול. דען ער איז יעצט מתפלל, און האט געזעהען
 אין איין זעהונג, דאס איין מאן, מיט דעם נאמען חנניה, קומט צו
 איהם אין צימער און לייגט זיין האנד אויף איהם, כדי ער זאל
 13 זעהן. און חנניה האט געענטפערט און געזאגט: הערר! איך
 האב געהערט פילעס דערציילענדיג אויף דעם מאן, דאס ער האט
 14 פילע רעות געטאן צו דייע קדושים אין ירושלים. אויך דא האט
 ער איין מאכט פאן דיא עלסטע כהנים צו בינדען אלעמען וואס
 15 רופען אין זיין נאמען. און דער הערר האט צו איהם געזאגט:
 געה, דען ער איז מיין אויסדערוועלטע פלי צו טראגען מיין נאמען
 16 פאר דיא גוים און מלכים און פאר דיא קינדער ישראל. דען
 איך וועל איהם ווייזען וויפיל ער האט צו ליידען וועגען מיין נאמען.
 17 און חנניה איז געגאנגען, און איז געקומען אין הויז אריין, און האט
 אויף איהם זיינע הענד ארויפגעלייגט, און האט געזאגט: מיין
 ברודער שאול, דער הערר ישוע וואס האט זיך צו דיר באוויזען
 אויף דעם וועג, וואס דא ביסט געקומען, האט מיך געשיקט, כדי
 18 דא זאלסט ווידער זעהען, און זאלסט פול ווערען מיט רוח
 הקדש. און באלד איז פאן זיינע אויגען אראפגעפאלען גלייך וויא
 שאלעכצען, און פלוצלינג האט ער ווידער געזעהען, און איז אויף
 19 געשטאנען און האט זיך געטובלט. און ער האט געגעסען און איז
 שטארק געווארען. און שאול איז געוועזען אייניגע טעג מיט דיא
 20 תלמידים, וואס זענען געווען אין דמשק. און באלד האט ער
 געפרעדיגט אין דיא שולען דעם משיח און געזאגט: דאס ער איז
 21 דער בן האלהים. אלע וואס האבען איהם געהערט, האבען זיך
 פארוואנדערט און געזאגט: איז ער דען נישט דער, וואס האט אין
 ירושלים גערודפט דיא, וועלכע האבען אנגערופען זייען נאמען

- און ווענען דעם איז ער אהער געקומען, צו בריינגען זיי געפונדען
צו דיא עלסטע כהנים. און שאול האט זיך מעהרער און מעהרער
געשטארקט, און האט אנגעמאכט איין מהומה צווישען דיא אידען
וואס וויינען אין דמשק, און האט זיי באוויזען דאס דיזער איז דער
משיח. און ווען ער האט דארטען פארבראכט פיל צייט,
האבען דיא אידען צו נאמען איין עצה געהאלטען איהם צו מויטען.
נור שאול איז געוואר געווארען פאן זייער לוייערונג. און זיי
האבען טאג און נאכט געהיט ביי דיא מויערען כדי איהם צו
הרגנען. און דיא תלמידים האבען איהם גענומען אין דער נאכט,
און האבען איהם אראפגעלאזען, און איין קארב איבער דעם
מויער. און ווען שאול איז געקומען קיין ירושלים, און האט
געוואלט צו שטעהן צו דיא תלמידים, האבען אלע פאר איהם
מורא געהאט, און האבען ניט געגלויבט, דאס ער איז איין תלמיד.
און ברנבא האט איהם גענומען, און האט איהם געבראכט צו
דיא שליחים, און ער האט זיי דערציילט דאס ער האט אויף
דעם וועג געזעהען דעם העררן און דאס ער האט צו איהם גערעט,
און וויא ער האט אין דמשק עפענטליך געפרעדיגט דעם נאמען
ישוע. און ער איז מיט זיי געווען, ארויס און אריין געגאנגען, אין
ירושלים, און האט געפרעדיגט עפענטליך דעם נאמען פאן דעם
העררן ישוע. און ער האט גערעט און ופוחים געהאט אויך מיט
דיא גריכישע אידען, און זיי האבען איהם געוואלט הרגנען. און
וויא דיא ברידער האבען דערהערט, האבען זיי איהם אראפ
געפירט קיין קיסרין, און האבען איהם געשיקט קיין תרשיש.
דיא געמיינדען אין אלע ערטער פאן יהודה, און גליל, און שמרון,
זענען געווען אין פרידען, זיי האבען זיך אויפגעבויט און זענען
געגאנגען אין דיא פורכט פאן העררן, און דורך דער נחמה פאן
רוח הקדש האבען זיי זיך געמעהרט. און ווען פטר איז
ארוםגעגאנגען אלע ערטער איז ער אראפ געקומען אויך צו דיא
הייליגע, וועלכע האבען געוויינט אין לוד, דארטען האט ער געפונען
איין מאן מיט דעם נאמען אנים, וועלכער איז שוין אכט יאהר
לאנג געלעגען אויף זיין געלעגער, ווייל ער האט געהאט אב
גענומען אברים, און פטר האט צו איהם געזאגט: אנים! ישוע

הַמְשִׁיחַ הָאֵם רִיךְ אויסגעהיילט; שטעה אויף, און מאך צורעכט
 דיין געלעגער; און ער איז באלד אויפגעשטאנען. און אלע
 35 איינזיינער פאן לוד און שרון האבען איהם געזעהען, און האבען
 זיך אומגעקעהרט צום העררן. און איינע תלמידה איז
 געוועזען אין יפו, איהר נאמען איז געווען טביתא: דאס הייסט
 הירשין, זיא איז פול מיט מעשים טובים און צדקות געווען, וואס
 זיא האט געטאן. און אין יענע צייטען איז זיא קראנק געווארען
 און געשטארבען, מען האט זיא אפגעוואשען און מען האט זיא
 געלייגט אין דער אויבערשטוב, און לוד איז נאהענט צו יפו, און
 37 דיא תלמידים האבען געהערט, דאס פטר איז דארטען, האבען
 זיי צו איהם געשיקט צוויי מענשען און האבען איהם געבעטען, ער
 זאל ניט פארזאמען זיך און צו זיי קומען. און פטר איז אויפ-
 39 געשטאנען און איז מיט זיי געגאנגען, און ווען ער איז געקומען,
 האט מען איהם ארויף געפיהרט אין דער אויבערשטוב, און אלע
 אלמנות האבען געוויינט, און צו געגאנגען צו איהם, און האבען
 איהם געוויזען דיא רעק און אויבערקליידער, וואס צביה האט
 געמאכט ווען זיא האט געלעבט. און פטר האט אלעמען ארויס-
 40 געשיקט אין דרויסען, און ער איז געפאלען אויף זיינע קני, און האט
 מתפלל געווען, און ער האט זיך געווענדעט צו איהר גוף, און האט
 געזאגט: טביתא! שטעה אויף! און זיא האט געעפענט דיא אויגען,
 און ווען זיא האט געזעהען פטרן, האט זיא זיך אויף געהויבען.
 ער האט אויסגעשטרעקט זיין האנד, און האט זיא אהין געשטעלט,
 41 און האט צוגערופען דיא הייליגע און דיא אלמנות, און האט זיא
 פארגעשטעלט לעבענדיג פאר זיי. דיא וואך איז בעקאנט געווארען
 42 אין גאנץ יפו, און פילע האבען געגלויבט אין דעם העררן. פילע
 מעג האט ער געוויינט אין יפו ביי איין גארבער (פעל אויס-
 ארבייטער) מיט דעם נאמען שמעון.

איינ מאן איז געווען אין קיסרין, וואס זיין נאמען איז געווען י
 קרניליוס, איין הויפטמאן פאן סאלדאטען, פאן דעם רעגירענט
 פאן איטליא. ער איז געווען פרום, און פאר גאטט מורא געהאט
 2 מיט זיין גאנצע הויזגעזינד, און פלעגט דעם פאלק פיל צדקות
 טאן, און תמיד מתפלל געווען צו גאט. און אין דער גיינטער
 3

שעה פאן טאג האט ער געהאט איין מחזה (ערשיינונג), ער האט
געזעהען איין גאטטעם מלאך איז צו איהם אריין געקומען, און
4 האט געזאגט: קרניליוס! און וויא ער האט אויף איהם איין קוק
געטאן, האט ער זיך דערשראקען, און האט געזאגט: וואס, הערר!
און ער האט איהם געזאגט: דיינע תפלות און צדקות זענען ארויף
5 געקומען אויף גאטטעם זכרון. און יעצט, שיק מענטשען קיין יפו
6 און בריינג צו דיר דעם שמעון, וואס מען רופט פטר. ער וויינט
ביי איין נארפער (פעל-אויסמאכער), וואס ויין נאמען איז שמעון,
7 ויין הויז איז ביי דעם ים, ער וועט דיר זאגען, וואס דא זאלסט
טאן. און דער מלאך, וואס האט גערעט צו קרניליוס, איז אוועק
געגאנגען. און ער האט גערופען צוויי פאן ויינע הויז קנעכט און
אין סאלדאט, וואס האט פאר גאטט מורא געהאט, פאן דיא
8 וואס האבען תמיד איהם באדינט. און האט זיי דערציילט דיא
9 גאנצע זאך, און האט זיי געשיקט קיין יפו. און אויף דעם
אנדערען טאג, ווען זיי זענען אין וועג געגאנגען, און האבען זיך
גענעהענט צו דער שטאדט, איז פטר ארויף געגאנגען אויף דעם
10 דאך מתפלל צו ויין אין דער זעכסטער שעה. ער איז הונגעריג
געווען און האט געוואלט עסען; און ווען מען האט איהם צו
געגרייט, איז ער אויסער זיך געווארען (התפשתיות הגשמיות).
11 און ער האט געזעהען דיא הימלען האבען זיך געעפענט, און איין
כלי אין געשטאלט פאן איין גרויסע ליינענע טוך, וואס דיא פיר
עקען דער פאן זענען צוזאמענגעבונדען, לאזט זיך צו איהם אראפ
12 אויף דער ערד. און דערניען איז געווען פאן אלע בהמות, וואס
זענען אויף דער ערד, און קריכענדיגע חיות, און עופות פאן דעם
13 הימעל. און איין קול איז געקומען צו איהם און געזאגט: פטר!
14 שטעה אויף, שעכט און עס. און פטר האט געזאגט: חלילה!
הערר! איך האב קיין מאל ניט געגעסען קיין אונגריינעס און וואס
15 עס איז טמא. און דער קול איז דאס צווייטע מאל געקומען, און
געזאגט: דאס וואס גאטט האט ריין געמאכט, זאלסט דא ניט
16 אונגריין מאכען. און אזוי איז געווען דריי מאל, און דיא כלי איז
17 צוריק ארויף צום הימעל. און ווען פטר האט זיך אין זיך
פערוואונדערט אויף דער מראה (ערשיינונג), וואס ער האט

געוועהען, האבען דיא מענשען וואס זענען געשיקט געווען פֿאַן
 קרניליום געפֿרעגט אויף שמעון'ס הויז, און זענען געשטאנען ביי
 דער טהיר. ווי האבען דאָרט גערופֿען און געפֿרעגט: וויינט דאָ
 שמעון, וואס מען רופֿט פֿטֿר? ווען פֿטֿר האט נאָך ביי זיך
 געדאכט ווענען דער מֿרָאָה האט איהם דער גייסט געזאגט: נון,
 דריי מענשען ווכען דיך. דעריבער שטעה אויף, געה אַראַב,
 און געה מיט ווי; טראכט ניט, דען איך האב ווי געשיקט. פֿטֿר
 איז אַראַב געגאנגען צו דיא מענשען, וואס זענען צו איהם געשיקט
 געווארען פֿאַן קרניליום'ן און האט געזאגט: איך בין דער מאַן,
 וועלכען איהר ווכט, וואס איז דיא סבֿה פֿאַן אייער קומען? און
 ווי האבען געזאגט: קרניליום, איין הויפטמאן, איין צדיק און איין
 ירא אֱלֹהִים, וואס האט איין גוטען נאמען צווישען דעם גאַנצען
 אידעשען פֿאָלק, האט מקבל געווען איין באפעל, דורך איין
 הייליגען מלאַך, ער זאל דיך רופֿען אין ויין הויז פֿרי ער זאל פֿאַן
 דיין מויל הערען רעד. און ער האט ווי גערופֿען צו זיך, און
 אריין געגאנגען אין הויז, און אויף דעם אנדערען טאג איז פֿטֿר
 מיט ווי ארויסגעגאנגען, און אייניגע פֿאַן דיא ברידער אין יפו
 זענען מיט איהם געגאנגען. אויף דעם אנדערען טאג זענען ווי
 געקומען קיין קסרין און קרניליום מיט ויין פֿאַמיליע, קרובים
 און פֿריינד, וואס האבען זיך צוזאַמענגעקליבען צו איהם, האבען
 ווי דערווארטעט. און ווען פֿטֿר איז געקומען, איז קרניליום איהם
 אנטקעגען געגאנגען און איז געפֿאלען צו זיינע פֿיס און זיך געבוקט.
 און פֿטֿר האט איהם אויפֿגעהויבען און געזאגט: שטעה אויף, איך
 בין אויך איין מענש. און ער האט מיט איהם גערעט און איז
 געקומען אין הויז אריין, און האט געפֿונען דארטען פֿילע וואס
 האבען זיך צוזאַמענגעזאַממעלט. און ער האט צו ווי געזאגט: איהר
 ווייסט, דאס פֿאַר איין אידען איז ניט רעכט מתחבֿר צו ויין זיך
 צו איינעם פֿאַן איין אנדער אַבשטאַמונג, מיר אָבער האט גאט
 געוויזען, דאס איך זאל אויף קיין מענשען ניט זאגען דאס ער
 איז טמא, אָדער אומוירדיג. דעריבער האב איך ניט אָנגעזאגט
 און בין געקומען ווען מען האט מיך גערופֿען; און יעצט פֿרעג
 איך אייך: ווארום האט איהר מיך גערופֿען? און קרניליום האט

געזאגט: מיט פיר טעג צוריק האב איך געפאסט ביז אין דיווער
 שעה, און אין דער ניינטער שעה האב איך מתפלל געווען אין
 מיין הויז, און נון, איין מאן האט זיך מיר פארגעשטעלט אין
 איין גלאנצענדעם קלייד. און האט געזאגט: קרניליוס דיין תפלה
 איז דערהערט געווארען, און דיינע צדקות זענען געקומען פאר
 גאטטעס זכרון. יעצט שיק קיין יפו און רופ דיר שמעון זען, וואס
 מען רופט פטר, וועלכער וויינט אין שמעון דעם גארבערס (פעל
 אויסמאכערס) הויז, ביי דעם ים, ווען ער וועט קומען, וועט ער
 צו דיר רעדען. און איך האב פאלד געשיקט צו דיר, דוא האסט
 גוט געטאן וואס דוא ביסט געקומען צו מיר; און נון, מיר אלע
 זענען דא פאר גאטט, צו הערען וואס גאטט האט דיר באפוילען.
 און פטר האט זיין מויל אויף געעפענט און געזאגט: יעצט
 ווייס איך אין אמת'ען, דאס גאטט איז נישט נושא פנים. נור פאן
 יעדען פאלק ווער עס האט פאר איהם מורא און מוט גערעכטיגקייט,
 דער איז איהם אנגענומען. ער האט געשיקט זיין ווארט צו דיא
 קינדער ישראל, און האט אנגעזאגט שלום דורך ישוע המשיח,
 דיווער איז דער הערר פאן אלעמען. איהר ווייסט וואס עס איז
 געשעהען אין גאנץ יהודה, וואס עס האט זיך אנגעהויבען פאן גליל
 נאך דער טבילה, וואס יוחנן האט געפרעדיגט. דאס גאטט האט
 געזאלבט ישוע הנצרי מיט דעם רוח הקדש און מיט גבורה, און
 ער איז דורך געגאנגען דאס לאנד, און האט געהיילט אלעמען
 איבער וועלכע דער שטן האט געוועלטיגט, ווייל גאטט איז מיט
 איהם געווען. און מיר זענען עדות אויף אלע זאכען, וועלכע ער
 האט געטאן אין דער אידעשער לאנד, און אין ירושלים דאס מען
 האט איהם געהרגעט, דורך דעם וואס מען האט איהם געהאנגען
 אויף איין האלץ. איהם האט גאטט אויפגעוועקט אויף דעם
 דריטען טאג, און האט איהם געלאזען זיך צו בעווייזען. נישט צו
 דעם גאנצען פאלק, נור צו אונז עדות, וועלכע גאטט האט אונז
 פאן אנפאנג אן אויסדערנועהלט, און מיר האבען געגעסען און
 געטרונקען מיט איהם נאך זיין אויפשמעהונג פאן דיא מויטע.
 און ער האט אונז באפוילען צו פרעדיגען צו דעם פאלק, און
 עדות צו זאגען, דאס איהם האט גאטט געמאכט פאר איין ריכטער

איבער דיא לעבענדיגע און מוילטע. און אויף איהם זאגן אלע
 נביאים עדות, דאס אלע וועלכע גלויבען אין איהם וועלען מקבל
 זיין אין זיין נאמען פארנעבונג דער זינדען. און וויא פטר
 האט נאך גערעט דיזע רעד, אזוי איז דער רוח הקדש געקומען
 אויף אלעמען, וועלכע האבען געהערט דאס ווארט. און דיא
 גלויביגע פאן דיא געמילטע, וואס זענען געקומען מיט פטרין זענען
 נשמותם געווארען דעריבער, דאס דיא מתנה פאן דעם רוח
 הקדש איז אויס געגאסען געווארען אויך אויף דיא גוים. דען זיי
 האבען זיי געהערט רעדען מיט פרעמדע לשונות און האבען נאטט
 געלויבט. און פטר האט זיך אפגערופען און געזאגט: קאן איין
 מענטש אפהאלטען דיא וואסער נישט צו טובל'ן דיזע, וועלכע
 האבען אויך מקבל געווען דעם רוח הקדש גלייך וויא מיר? און
 ער האט געהייסען מען זאל זיי טובל'ן אין דעם נאמען פאן דעם
 הערן, און זיי האבען איהם געפעטען, ער זאל זיין מיט זיי
 אייניגע טעג.

און דיא שליחים און דיא ברידער וואס אין יהודה האבען יא
 געהערט, דאס דיא גוים האבען אויך מקבל געווען דאס ווארט
 פאן נאטט, און ווען פטר איז ארויף געקומען קיין ירושלים
 האבען דיא געמילטע זיך געקריגט מיט איהם. זיי האבען געזאגט:
 צו מענשען וואס זענען נישט געמילט ביסט דוא געקומען, און האסט
 מיט זיי געגעסען. און פטר האט אנגעהויבען זיי צו דערציילען
 כסדר וואס עס איז געשעהען און געזאגט: איך האב מתפלל
 געווען אין דער שטאדט יפו, און בין אויסער זיך געווארען
 (התפשתיות הנשמיות), און האב געזעהן איין מראה: איין כלי
 אין געשטאלט פאן איין גרויסע ליינענע טוך, לאזט זיך אראב
 פאן דעם הימעל, וועלכע איז פאר דיא פיר עקען ארונטער
 געלאזען געווארען, און איז געקומען ביז צו מיר. איך האב דערינען
 אריין געקוקט און בעטראכט און האב דערוועהן דארטען
 פירפסיגע חיות פאן דער ערד און קריכענדיגע און עופות פאן
 דעם הימעל. און האב געהערט איין קול וואס זאגט מיר פטר!
 שטעה אויף, שעכט און עס. איך האב געזאגט: חלילה, מיין
 הערר! דען אלעס וואס עס איז אינגריין און טאמא איז קיין מאל אין

- 9 מײן מויל נײַט אַרײַן געקומען. און דער קול האט דאס צווייטע מאל זיך אָנגערופען פֿאַן דעם הימל און געזאָגט: דאס וואָס גאָט האט רײַן געמאַכט זאַלסט דאָס עס נײַט אונרײַן מאַכען.
- 10 אין אזוי איז דאָס דריי מאל געווען; און אלעס איז צוריק צוריק געגאנגען צום הימל. און נון, באלד זענען דריי מענשען געשטאנען ביי דער טהיר פֿאַן דעם הויז, וואו איך בין דארטען געוועזען;
- 12 זיי זיינען געווען געשיקט צו מיר פֿאַן קסרין. און דער גייסט האט מיר געזאָגט, צו געהן מיט זיי און נײַט צוטראכטען; און דו זעסט ברידער זענען אויך מיט מיר געגאנגען, און מיר זענען געקומען אין הויז פֿאַן דעם מאן. און ער האט אונז דערציילט, וויא ער האט געזעהען דעם מלאך שטעהן אין זיין הויז און האט איהם געזאָגט: שיק מענשען קיין יפו און רוף צו דיר דעם שמעון וואָס מען רופט פֿטר. און ער וועט צו דיר רעדען ווערטער דורך וועלכע דאָס און דײַן גאנצע הויז וועלען געהאלפֿען ווערען.
- 15 און ווען איך האב אָנגעהויבען צו רעדען איז אויף זיי געקומען דער רוח הקדש, וויא ער איז אויף אונז אין אָנפֿאַנג געקומען. און איך האב מיך דערמאָנט, אָן דעם וואָרט פֿאַן דעם העררן, וואָס ער האט געזאָגט: יוחנן האט געטויבט אין וואסער, און איהר וועט געטויבט ווערען אין רוח הקדש. יעצט, ווען גאָט האט געגעבען אײַן מתנה צו זיי און צו אונז וואָס גלויבען אין דעם העררן ישוע המשיח; ווער בין איך דאָס איך זאל גאָט אָבְהאַלטען? און ווען זיי האבען דאָס געהערט, זענען זיי שטיל געוואָרען, און געלויבט גאָט און געזאָגט: עס שיינט, דאָס גאָט האט אויך געגעבען צו דיא גוים דיא תשובה צום לעבען.
- 19 און דיא, וועלכע זענען צושפּרײט געוואָרען מחמת דער צרה, וואָס עס איז געווען אויף אַסטפֿנוס, זענען געגאנגען און אָנגעקומען ביז פיניקיא, קפרום און אַנטיוכיא, און זיי האבען דאָס וואָרט גערעט נור צו דיא אידען. און צווישען זיי זענען געווען מענשען פֿאַן קפרום און קורני, וועלכע זענען געקומען קיין אַנטיוכיא און האבען גערעט צו דיא גריכען און האבען אָנגעזאָגט דעם העררן ישוע.
- 21 גאָטעס האַנד איז מיט זיי געווען, און אײַן גרויסע צאל האט געגלויבט, און האבען זיך באַקעהרט צום העררן.

22 דיא געמיינדע וואס אין ירושלים האט דאס דערהערט האבען
 23 ווי געשיקט ברנבאן קיין אנטיוכיא. ער איז אהין געקומען האט
 ער ויך דערפרייט, ווען ער האט געזעהען נאטטעס גאדע, און
 האט אלעמען פארזאגט צו האלטען ויך צום העררן מיטען גאנצען
 24 הארצען. דען ער איז געווען איין גוטער מענש, פול מיט רוח
 הקדש און אמונה, און פיל פאלק איז צו געקומען צום העררן.
 25 פאן דארטען אין ברנבא געגאנגען קיין תרשיש אויפצוזוכען
 שאולין, און האט איהם געפונען, און האט איהם געבראכט קיין
 26 אנטיוכיא. איין גאנצעס יאהר וויינען ווי צוזאמען געקומען אין דער
 געמיינדע און האבען געלעהרענט צו פיל פאלק. דאמאלסט
 האט מען צום ערשטען מאל אנגעהויבען אין אנטיוכיא, צו רופען
 27 דיא תלמידים משיחיים (בריסטען). און אין יענע צייטען
 28 זענען אנגעקומען נביאים פאן ירושלים קיין אנטיוכיא. און איינער
 פאן ווי, מיט דעם נאמען אנבוס, איז אויף געשטאנען און האט
 געזאגט דורכען גייסט, דאס איין גרויסער הונגער וועט קומען
 איבער אלע איינווויינער פאן דער וועלט, און עס איז אזוי געווען
 29 אין דער צייט פאן קיסר קלודיוס. און דיא תלמידים האבען
 דאמאלסט פאר רעכט געפונען, דאס יעדער, וויפיל ער קאן, זאל
 שיקען הילף פאר דיא ברידער וואס זענען געווען אין יהודה.
 30 און אזוי האבען ווי אויך געטאן. און האבען געשיקט צו דיא
 זקנים דורך ברנבא און שאולין.

אין יענער צייט האט דער מלך הורדוס ווין האנד יב
 אויפגעהויבען גענען מענשען פאן דער געמיינדע, ווי שלעכטעס
 2 צו טאן. און ער האט געהרגעט יעקב יוחננס ברודער, מיט איין
 3 שווערד. און ווען ער האט געזעהען, דאס דיא אידען געפעלט
 עס, אזוי האט ער ווייטער אויך פטרוסין געהאפט. דאמאלסט
 4 איז געווען דיא צייט פאן פסח. ער האט איהם געהאפט און
 האט איהם אריין געזעצט אין געפיינגענעס, און ער האט איהם
 איבער געגעבען צו פיר מאל פיר סאלדאטען, דאס ווי זאלען
 איהם היטען. דען ער האט געטראכט איהם ארויס צו פיהרען
 פאר דעם פאלק נאך פסח. אזוי האט מען פטרין געהיט אין
 5 געפיינגענעס; אין דיא געמיינדע האט שטארק געבעטען נאטט

- 6 פאר איהם. און אין יענער נאכט, ווען הורדוס האט געדאכט
אין דער פריה איהם ארויס צו פיהרען, האט פטר געשלאפען
צווישען צוויי סאלדאטען געבונדען מיט צוויי קייטען, און דיא
7 שומרים פאן דער מיהיר זענען געוועזען אויף דער וואך. און נון
איין מלאך פאן גאטט איז צו איהם צוגעטראטען, און איין ליכט
האט געשיינט אין צימער, ער האט פטר'ן איין קלאפ געגעבען
אין דער נייט, און האט איהם אויף געוועקט, און געזאגט: שטעה
ניד אויף, און דיא קייטען זענען אראב געפאלען פאן וויינע הענד.
און דער מלאך האט צו איהם געזאגט: גארטעל אונטער דיינע
8 לענדען, און פארבינד דיינע סנדלים אויף דיא פיס, און ער האט
אזוי געטאן, און ער זאגט איהם: נעם אויף דיר דיין מאנטעל
און געה מיר נאך. ער איז ארויס געגאנגען און איז איהם נאך
9 געגאנגען: און ער האט ניט געוואוסט, דאס עס איז איין אמת,
וואס דורך דעם מלאך איז געשעהען, ווייל איהם האט זיך
10 געדאכט, דאס איז נור איין ערשיינונג. זיי זענען דורך געגאנגען
דורך דער ערשטער און צווייטען וואך, און זענען געקומען ביז
צו דעם איינערנעם טויער, וואס מען גייט דורך איהם אין
שטאדט אריין, און דער טויער האט זיך פאר זיי אליין געעפענט,
און זיי זענען ארויס געגאנגען, און זענען אנוועק געגאנגען איין גאס;
און דער מלאך איז פאן איהם פלוצלינג אנוועק. און ווען ער איז
11 צו זיין פארשטאנד געקומען, האט פטר געזאגט, יעצט ווייט
איך אין אמת'ען, דאס גאטט האט זיין מלאך געשיקט, און האט
מיד גערעטעט פאן הורדוס'עם האנד און פאן אלע אידעשע
12 געדאנקען. וויא ער האט ביי זיך, אזוי געדאכט, איז ער אונגעקומען
צום הויז פאן מרים, דיא מוטער פאן יוחנן, וואס מען האט
גערופען מרקוס, וואו עס פלעגען זיך פילע פארזאמלען, און
13 צוזאמען מתפלל צו זיין. ער האט געקלאפט אין דער מיהיר
פאן דעם טויער, און איין מיידעל, וואס איהר נאמען איז געווען
14 רודי, איז געגאנגען צו הערען, און זיא האט דערקאנט פטר'ס
קול, און פאר שמחה האט זיא איהם ניט געעפענט דיא מיהיר
פאן דעם טויער, און איז אריין געלאפען אין שטוב און האט זיי
15 דערציילט, דאס פטר שטעהט ביי דעם טויער. און זיי האבען

אפאסטעל געשיכטע יב

איהר געזאגט: ביסט דוא משונע? און ויא האט זיך געהאלטען
 ביי איהר ווארט, און זיי האבען געזאגט: דאס איז זיין מלאך.
 און פטר האט ווייטער געקלאפט, און מען האט איהם
 אויפגעפענט. און ווען זיי האבען איהם דערוועהן זענען זיי
 נשתומם געווארען. און פטר האט געוואונקען צו זיי מיט דער
 האנד, דאס זיי זאלען שווייגען. און האט זיי דערציילט, וויא דער
 הערר האט איהם ארויס געפיהרט פאן געפיינגענעס, און האט
 צו זיי געזאגט: דערציילט דאס צו יעקב'ן און צו דיא ברידער:
 און איז ארויס געגאנגען, און איז אוועק געגאנגען אין איין אנדערן
 ארט. ווען עס איז טאג געווארען, איז געווארען צווישען דיא
 סאלדאטען איין גרויסער שרעק וועגען פטר'ן: וואס איז מיט
 איהם געווארען? און ווען הורדוס האט איהם געפאדערט, און
 האט איהם ניט געפונען, האט ער געמשפט דיא סאלדאטען, און
 האט באפוילען מען זאל זיי הרגענען, און איז אראב געגאנגען פאן
 יהודה קיין קסריין, און האט זיך דארט באזעצט. הורדוס
 איז אין כעס געווארען אויף דיא לייט פאן צור און צידון. האבען
 זיי זיך צו זאמען גענומען צו איין דעפוטאטיאן און זענען געקומען
 צו איהם, און האבען איבערגערעט בלסטוס'ן. וואס ער איז געוועזען
 קאמער דינער פאן דעם קעניג, און האבען געבעטען איהם
 פרידען, ווייל דיא פרנסה פאן זייערע לענדער האט זיך גענומען
 פאן דעם מלך'ס לאנד. אין דעם באשטימטען טאג האט
 הורדוס זיך אנגעקליידעט אין קעניגליכע קליידער און האט זיך
 געזעצט אויף דעם טהראן, און האט זיי געהאלטען איין רעדע.
 און דאס גאנצע פאלק האט געשריגען: דאס איז איין קול פאן
 גאט, ניט פאן קיין מענשען. און פלוצלינג האט איהם איין
 מלאך פאן גאט דערשלאגען, ווייל ער האט גאט קיין כבוד
 ניט געגעבען, און דיא ווערים האבען איהם אויפגעפרעסען, און
 ער איז געשטארבען. און דאס ווארט פאן גאט האט
 געוואקסען, און זיך געמעהרט. בר-נבא און שאול, נאך דעם
 וויא זיי האבען געענדעט זייער דינסט האבען זיי זיך אויפגעקעהרט
 פאן ירושלים קיין אנטיוכיא, און האבען מיט זיך גענומען יוחנן,
 וואס מען האט גערופען מארקוס.

- יג אין דער געמיינדע פאן אנטיוכיא זענען געווען נביאים און
לעהרער: ברנבא און שמעון, וועלכען מען האט גערופען
נינר, און לוקיוס פאן קורין און מנחם, וועלכער איז אויף געצויגען
געווארען מיט הורדוס'ן דעם פערטל-מייסטער, און שאול.
2 און ווען זיי האבען נאטט געדינט און געפאסט, האט צו זיי דער
רוח הקדש געזאגט: טיילט מיר אב דעם ברנבא און שאול'ן
3 צו דער ארבייט, וועלכע איך האב זיי צו איהר גערופען. נאך
דעם וויא זיי האבען געפאסט און תפילה געטאן, האבען זיי
זייערע הענד אויף זיי ארויפגעלעגט, און האבען זיי אוועק
4 געשיקט. און זיי, וועלכע זענען געשיקט געווארען דורך דעם רוח
הקדש, זענען אראב געקומען קיין סלוקיא, און פאן דארטען זענען
5 זיי מיט דער שיף געקומען קיין קפרוס. און זיי זענען געקומען
אין דער שטאדט סלמים, און האבען דארטען געפרעדיגט נאטטעס
ווארט אין דיא אידעשע שולען, און האבען געהאט אויך יוחנן
6 פאר איין דינער. ווען זיי זענען דורכגעגאנגען דעם גאנצען אינזל
ביז פפוס, האבען זיי געטראפען איין אידען איין בשותף-מאכער,
7 איין פאלשען נביא, מיט דעם נאמען ברישוע. וועלכער איז
געווען ביי דעם גיבערנאטאר סרגיוס פולוס, איין קלוגער מאן,
און ער האט צו זיך גערופען ברנבא און שאול'ן און האט
8 פארלאנגט צו הערען נאטטעס ווערטער. און אלימא דער
מכשף (אזוי האט זיין נאמען בעדייטעט) האט זיך אנטקעגען
געשטעלט, און האט געזוכט דעם גיבערנאטאר אפצורעדען פאן
9 דער אמונה. און שאול, וועלכען מען האט גערופען פולוס איז
10 פול געווארען מיט רוח הקדש, און האט איהם אנגעקוקט. און
האט געזאגט: דוא, וואס דוא ביסט פול מיט בעטריגעריי און אלע
זינד, דער זאהן פאן שטן און איין שונא פאן אלע גערעכטיגקייט
וועסט נישט אויף הערען צו איבערשניידען דיא גלייכע וועגען פאן
11 נאטט? און יעצט איז דיא האנד פאן נאטט אויף דיר, דוא וועסט
בלינד ווערען, און וועסט נישט זעהען דיא זאנע, ביז איין צייט.
און באלד איז אויף איהם אנגעפאלען איין דונקעלהייט און
פינסטערניס ער האט זיך געווענדעט אהין און אהער, און האט
12 געזוכט ווער עס זאל איהם פירען ביי דער האנד. ווען דער

אפאסטעל געשיכטע יג

13 גופערנאטאר האט געוועהען וואס עס איז געשעהען האט
 ער געגלויבט, און האט זיך געוואונדערט אויף דער לעהרע
 פאן דעם העררן. און פולוס און דיא מענשען, וועלכע זענען
 מיט איהם געווען, זענען אוועק געגאנגען מיט איין שיף פאן,
 14 פפוס און זענען געקומען קיין פרני און פמפוליא, דארטען האט
 זיי יוחנן פערלאזען און האט זיך אומגעקעהרט קיין ירושלים. און
 זיי זענען אוועק פאן פרני, און זענען געקומען קיין אנטיוכיא וואס
 איז אין פיסיריא. שבת זענען זיי געקומען אין שול אריין, און
 15 האבען זיך געזעצט. נאך דעם וויא מען האט אפגעלייענט דיא
 תורה און נביאים האבען דיא עלסטע פאן דער שול געשיקט
 זיי זאגען, ברידער! אויב איהר האט עטוואס איין מוסר-ווארט
 פאר דעם פאלק צו זאגען, אזוי זאגט, און פולוס איז אויפגעשטאנען,
 16 און האט זיין האנד אויף געהויבען, און געזאגט: איהר מענער
 פאן ישראל, און גאטטעס פירכטיגע! דער גאטט פאן ישראל
 17 האט אויסדערוועהלט אונזערע אבות און האט דערהויבען דאס
 פאלק ווען זיי זענען געווען גרים אין דאס לאנד מצרים, און
 מיט איין דערהויבענעם ארעם האט ער זיי פאן דארטען ארויס
 18 געצויגען. ער האט זיי ארומגעוועהען און אויסגעהאלטען אין דער
 מדבר איין ערך פאן פערציג יאהר. און האט פערטיליגט זיבען
 19 פעלקער אין לאנד פנען, און האט זייער לאנד זיי צו איין טייל
 געגעבען. נאך דעם האט ער זיי געגעבען ריכטער גאדענט פאן
 20 פיר הונדערט און פופציג יאהר, ביז שמואל הנביא. דאמאלסט
 21 האבען זיי פארלאנגט איין מלך, און גאטט האט זיי געגעבען שאול
 22 בן קיש, איין מאן פאן שבט בנימין, פערציג יאהר. און ווען ער
 האט איהם אפגעזעצט, און האט דודן געמאכט פאר איין מלך
 איבער זיי, אויף וועלכען ער האט עדות געזאגט: איך האב
 געפונען דוד בן ישי נאך מיין הארצען, און ער וועט אל מיין
 23 ווילען טאן. פאן זיין ורע האט גאטט, אזוי וויא ער האט
 פארשפראכען, אויפגעשטעלט איין העלפער צו דיא ישראל,
 24 דעם ישוען. און איידער ער איז געקומען האט יוחנן פריהער
 געפרעדיגט דיא טבילה פאן תשובה צום גאנצען פאלק ישראל.
 25 אבער ווען יוחנן האט זיין לויף (שליחות) דערפילט, האט ער

- געזאגט: ווער מיינט איהר בין איך? איך בין עס ניט, נור זעהט
נאך מיר קומט ער, וועמען איך בין ניט ווערט אפצובינדען דעם
שוך אויף דיא פיס. צו אייך ברידער, קינדער פאן אברוהם'ס
משפחה, און צו אלעמען צווישען אייך, וואס האבען פאר גאט
מורא, איז געשיקט געווארען דויעס ווארט פאן דער ישועה. דען
דיא אייגנזאגער פאן ירושלים און ווערע עלסטע, ווייל זיי
האבען איהם ניט דערקאנט, האבען זיי דורך ווער משפט, וואס
זיי האבען איהם געמשפט, דערפילט דיא ווערטער פאן דיא
נביאים, וואס מען לייגעט זיי יעדען שבת. און ווען אויך זיי האבען
אין איהם ניט געפונען עטוואס, וואס דערפאר זאל איהם קומען
טויטען, האבען זיי דאך געבעטען פאן פילטוס'ן ער זאל איהם
הרגנען. און ווען זיי האבען דערפילט אלע ווערטער, וואס זענען
אויף איהם געשריבען געווארען, האבען זיי איהם אראב גענומען
פאן דעם האלץ, און האבען איהם אין איין קבר געלייגט. אבער
גאט האט איהם אויפגעוועקט פאן דיא טויטע. און פיל טעג
האט ער זיך באוויזען צו דיא וואס זענען מיט איהם ארויפגעקומען
פאן גליל קיין ירושלים, און זיי זענען יעצט ווינע עדות ביי דעם
פאלק. און אויך מיר זאגען אייך אן, דאס דיא בשורה פאן דער
פארשפרעכונג, וואס עס איז געגעבען געווארען צו אונזערע
אבות האט גאט דערפילט צו אונז ווערע קינדער דורך דעם
וואס ער האט אויפגעוועקט דעם ישוע'ן. וויא עס איז געשריבען
אין צווייטען מומור פאן תהלים: דוא ביסט מיין זאהן, היינט
האב איך דיר געבארען. און ער האט איהם אזוי אויפגעוועקט
פאן דיא טויטע, דאס ער זאל שוין מעהרער ניט זעהען קיין
פארדערבענעס, אזוי וויא ער האט געזאגט: איך וועל אייך געבען
דיא בעגלויבטע גנאדע פאן דוד'ן. דעריבער זאגט ער אויך אויף
איינ אנדער ארט: דוא וועסט ניט געבען דיין פרומען צו זעהן
פארדערבענעס. דוד האט אין זיין דור געדינט דעם רצון פאן
גאט, ער איז אנשלאפען געווארען (געשטארבען) און איז
פארזאמעלט געווארען צו ווינע עלטערן און האט געזעהען פאר-
דערבענעס. דער אבער, וועלכען גאט האט אויפגעוועקט
ער האט ניט געזעהען קיין פארדערבענעס. דעריבער מענער

און ברידער, ווייסט, דאס דורך דויען פֿרעדיגט מען אייך פֿאר-
 געבונג דער וינדען. און אין אלדינג וואס איהר האט ניט געקאנט
 גערעכט ווערען דורך תורת משה, וועט איהר גערעכט ווערען
 דורך איהם יעדער וואס גלויבט. היט אייך דאס עס זאל אויף
 אייך ניט קומען, וואס עס איז געזאגט געווארען אין דיא נביאים:
 זעהט, איהר, וואס זענט מבזה און וואונדערט אייך, און פארנעהט,
 דען איך פיהר אויס איין ווערק אין אייערע צייטען, איין ווערק,
 וועלכע איהר וואלט ניט געגלויבט ווען איינער וואלט עס אייך
 דערציילט. ווען זיי זענען ארויס געגאנגען פֿאן דער אידעשער
 שול, האבען דיא גוים זיי געפעטען צו רעדען דאס זעלבע ווארט
 דעם שבת וואס וועט קומען. און ווען דיא נעמיינדע איז
 פֿאנאנדערגעגאנגען, זענען פֿילע פֿאן דיא אידען און פֿאן דיא פֿרומע
 גרים נאך געגאנגען נאך פֿולוס און ברנבאז, און זיי האבען גערעט
 מיט זיי, און זיי אנגעזאגט צו בלייבען אין גאטטעס גנאדע.
 און אין דעם אנדערען שבת, האט זיך כמעט דיא גאנצע שטאדט
 פֿארזאמעלט צו הערען דאס ווארט פֿאן גאטט. ווען דיא אידען
 האבען געזעהען דאס פֿילע פֿאלק, זענען זיי פֿיל מיט קנאה
 געווארען, און האבען אנטקעגען פֿולוס'ן גערעט און געלעסטערט.
 און פֿולוס און ברנבאז האבען פֿריימוטיג דערקלערט: מען האט
 געמוזט צום ערשטען אייך אנזאגען דאס ווארט פֿאן גאטט, נור
 אזוי וויא איהר האט דאס פֿארווארפען פֿאן אייך, און האט זיך
 דערווייזען, דאס איהר זענט ניט ווערט צו האבען דאס עוויגע
 לעבען, דעריבער ווענדען מיר זיך צו דיא גוים. דען אזוי האט
 אונז דער הערר געזאגט: איך האב דיר געשטעלט פֿאר איין
 ליכט צו דיא גוים, צו זיין איין הילף ביז צום ענדע פֿאן דער ערד.
 ווען דיא גוים האבען דאס געהערט, האבען זיי זיך געפֿרייט, און
 האבען געלויבט גאטטעס ווארט, און דיא אלע, וועלכע זענען
 פֿארארדענט (פעשטימט) געווען צום עוויגען לעבען, האבען
 געגלויבט. און דאס ווארט פֿאן גאטט האט זיך פֿארברייטערט
 אין דאס גאנצע לאנד. און דיא אידען האבען אויפֿגעהעצט דיא
 פֿרומע און פֿארנעהמע פֿרויען, און אויך דיא ערשטע לייט פֿאן
 דער שטאדט, און האבען דערוועקט רדיפות אויף פֿולוס און

51 בר־נבאין, און האבען ווי פערטריבען פֿאן וויער געגענד. און ווי
האבען אָבגעשאַקעלט דעם שטויב פֿאן וויערע פֿיס, און זענען
52 געגאנגען קיין איקניון. און דיא תלמידים זענען פֿול געווארען מיט
שמחה און רוח הקדש.

יד ווען ווי זענען געווען אין איקניון, זענען ווי צוזאמען אריין
געגאנגען אין דער אידעשער שול, און האבען דארט אזוי גערעט,
דאס זעהר פֿיל פֿאן דיא אידען און גריכען האבען געגלויבט.
2 דיא אידען, וואס האבען ניט געגלויבט, האבען אויפֿגערייצט און
3 בעז געמאכט דיא גוים אויף דיא ברידער. ווי זענען דארטען
געבליבען איין לאנגע צייט, און האבען עפענטליך געלעהרענט
אין דעם העררן, וועלכער האט עדות געזאגט, אויף דעם ווארט
פֿאן ווין חסד דורך צייכען און וואונדער, וואס ער האט געמאכט
4 דורך ווי. און דאס פֿאלק פֿאן דער שטאדט האט זיך צוטיילט,
איין טייל איז געוועזען פֿאן דעם אידישען צד, און דער אנדערער
5 איז געווען פֿאן דעם צד, פֿאן דיא שליחים. און ווען דיא גוים
און דיא אידען מיט וויערע עלסטע האבען געשמורעמט ווי
6 בעזעס צו טאן און צו פֿארשטיינען. זענען ווי דער פֿאן געוואר
געווארען, און זענען אוועק געלאפען אין דיא שטעדט פֿאן
7 לוקוניא: קיין לוסטרא און דרבי און וויער אומגעגענד. און
8 האבען דארטען אנגעזאגט דיא בשורה טובה, אין לוסטרא
איז געווען איין מאן מיט אָבגענומענע פֿיס, וועלכער האט קיינע
קרעפטען אין זיינע פֿיס ניט געהאט, הינקענדיג פֿאן דער מוטערס
9 לייב, און קיין מאל איז ער ניט געגאנגען. דויער האט געהערט,
וואס פֿולוס האט גערעט, און ער האט איין קוק געטאן אויף
איהם; און ווען ער האט געזעהען, דאס ער האט אַמונה
געהאלפֿען צו ווערען. האט ער געזאגט מיט איין הויכען קול:
10 שטעה גלייך אויף דיינע פֿיס, און ער האט פֿאלד איין שפרונג
געטאן, און איז ארוםגעגאנגען. דאס פֿאלק האט דערזעהען, וואס
11 פֿולוס האט געטאן, האבען ווי גערופֿען אויף לוקונות לשון, און
געזאגט: דיא געטטער זענען צו אונז אראב געקומען אין דעם
12 געשטאלט פֿאן מענשען. און האבען בר־נבאין גערופֿען בל, און
פֿולוסן הרמים, ווייל ער איז געוועזען דער עלסטער פֿאן דיא

- רעדנער. דער פריסטער פאן דעם בל'ס הויז, וואס איז געוועזען
 פאר דער שטאדט, איז געקומען צו דעם טויער מיט אקסען און
 קרענץ, און האט געוואלט מיט דעם פאלק קרבנות שעכטען.
 14 נור ווען דיא שליחים: פולוס און ברנבא, האבען דאס דערהערט,
 האבען זיי צוריסען זייערע קליידער און זענען אריין געלאפען
 צווישען דעם פאלק. און האבען געשריגען און געזאגט: מענער,
 15 פאר וואס טהוט איהר דאס? מיר זענען אויך אועלכע שוואכע
 מענשען, וויא איהר, און מיר זאנען אייך אן, דאס איהר זאלט
 זיך אומקעהרען פאן דיע נארעשקייטען, צו דעם לעבענדיגען
 גאט, וועלכער האט הימעל און ערד דעם ים און אלעס וואס
 איז אין זיי געמאכט. וועלכער האט אין דיא פריהעריגע דורות
 16 געלאזען אלע פעלקער זאלען געהן אין זייערע וועגען. הגם ער
 האט נישט אויף געהערט אויף זיך אליין צו בעווייזען, און האט
 מיט אונז גוטעס געטאן געגעבען אונז רענען פאן הימעל און
 פרוכטבארע צייטען, און אנגעפילט אונזער הארץ מיט שפיז
 און פריידע. און אויך נאך דיא רעד, האבען זיי מיט גרויסער
 18 מידע קאם אבגעהאלטען דאס פאלק פאן צו שעכטען פאר זיי
 קרבנות. און אייניגע אידען פאן אנטיוכיא און איקניון זענען
 19 אהין געקומען, און האבען אויפגעהעצט דאס פאלק, און זיי
 האבען פולוס פארנווארפען מיט שטיינער, און האבען איהם
 ארויס געשלעפט אויסען שטאדט, דען זיי האבען איהם שוין
 20 גערעכענט פאר טויט. ווען דיא תלמידים האבען זיך ארום
 איהם פערזאמעלט, איז ער אויפגעשטאנען און איז אריין געקומען
 אין שטאדט, און אויף דעם אנדערען טאג איז ער ארויס געגאנגען
 21 קיין דרבי, ער מיט ברנבא'ן. און האבען אין דיער שטאדט
 אנגעזאגט דיא בשורה טובה, און נאך דעם, וויא זיי האבען
 דארטען פיל תלמידים געמאכט, האבען זיי זיך אומגעקעהרט
 22 קיין לוסטרא, איקניון, און אנטיוכיא. זיי האבען געשטארקט
 דיא הערצער פאן דיא תלמידים, און אנגעזאגט צו בלייבען אין
 דער אמונה, און געזאגט: דאס דורך פילע צרות דארפען מיר
 23 אריינקומען אין דאס מלכות האלהים. און זיי האבען אין יעדער
 געמיינדע, אויסדערוועהלט פאר זיי עלסטע, און האבען מתפלל

געווען און געפאסט, און האבען זיי איבערגעגעבען אין דער האנד
 24 פֿאַן דעם העררן, אין וועלכען זיי האבען געלויבט, און זיי זענען
 דורך געגאנגען אין פֿיסידיא און זענען געקומען קיין פֿמפוליא.
 25 און ווען זיי האבען דאס ווארט פֿאַן גאט אנגעזאגט, אין פֿרגי,
 26 זענען זיי נאך דעם אַראַב געגאנגען קיין אַטליאַ. פֿאַן דארטען
 זענען זיי מיט דער שיף געקומען קיין אַנטיוכיא, פֿאַן וועלכען
 (אַרט) זיי זענען אויף גאטטעס גנאדע איבערגעלאזען געווארען
 27 אין דעם ווערק, וועלכען זיי האבען אויסגעפֿיהרט, ווען זיי זענען
 אהין געקומען, האבען זיי פֿערזאמעלט דיא געמיינדע, און האבען
 איהר דערציילט, וואס גאט האט מיט זיי געטאן, און דאס ער
 28 האט געעפענט דיא גוים דיא טהור פֿאַן דער אַמאנא, און זיי
 זענען דארטען געבליבען מיט דיא תלמידים איין לאנגע צייט.
 טו אייניגע מענשען, וואס זענען אַראַבגעקומען פֿאַן יהודה, האבען
 געלעהרענט דיא ברידער און געזאגט: ווען איהר וועט זיך ניט
 מל זיין נאך דעם געזעץ פֿאַן משה קאנט איהר ניט זעליג ווערען.
 2 און עס איז געווארען איין גרויסער שטרייט און קריג צווישען
 פולוס און ברנפאין, און זיי האבען בעשלאסען, דאס פולוס און
 ברנפא און אנדערע פֿאַן זיי זאלען ארויפגעהן קיין ירושלים צו
 3 דיא אפאסטעל און עלסטע וועגען דיווערשאַלע, און דיא געמיינדע
 האט זיי בעגלייטעט, און זיי זענען געגאנגען דורך פֿיניקיא און
 שמרון און האבען דערציילט איבער דער בעקעהרונג פֿאַן דיא
 גוים, און אלע ברידער האבען זיך געפֿרייט מיט איין גרויסע
 4 פֿריידע, און ווען זיי זענען געקומען קיין ירושלים, האט דיא
 געמיינדע און דיא אפאסטעל און עלסטע זיי אויפגענומען, און זיי
 האבען דערציילט, וואס פאר גרויסע זאכען גאט האט מיט זיי
 5 געטאן, און אייניגע גלויביגע פֿאַן דער פֿתח פֿאַן דיא פֿרושים,
 זענען אויף געשטאנען און האבען געזאגט: מען מוז זיי מל זיין און
 6 מען זאל זיי באפעלען אב צו היטען תורת משה, און דיא
 אפאסטעל און דיא עלסטע האבען זיך פֿערזאמעלט זיי זאלען
 7 בעדענקען וועגען דיווע וואך, ווען דער שטרייט איז אבער
 שטארקער געווארען, האט זיך פֿטר אהינגעשטעלט און האט צו
 זיי געזאגט: מענער און ברידער, איהר ווייסט, דאס גאט האט

פֿאַן לאַנג אַן מִיך אויסדערוועהלט פֿאַן אוינז אַלעמען, דאָס דיא
 גוים זאַלען הערען פֿאַן מיין מויל דאָס וואָרט פֿאַן דער בַּשׁוּרָה
 טוֹבָה (עוואַנגעליאָום) און זאַלען גלויבֿען. און דער גאָטט, וועלכער
 8 קאָן דיא הערצער, האָט אויף זיי מיט דעם עדרות געוואָנט, דאָס
 9 ער האָט אויך זיי געגעבען דעם רוח הקדש, וויא אוינז. און האָט
 קיין אונטערשייד נישט געמאַכט צווישען אוינז און זיי, ווייל ער האָט
 10 דורך דער אַמוֹנָה ריין געמאַכט זייערע הערצער. און יעצט, וואָס
 פֿרוכט איהר גאָטט, אַרויף צו לייגען איין יאך אויף דיא תלמידים
 העלוער, וואָס אונזערע עלטערן און מיר האָבען נישט געקאָנט
 דערטראָגען. מיר גלויבֿען אָבער דאָס דורך דער גאָדע פֿאַן ישוע
 11 הַמָּשִׁיחַ אונזערען העררן וועלען מיר גערעטעט ווערען וויא זיי.
 12 דיא גאַנצע פאַרזאַמלונג איז שטיל געבליבען, און האָבען געהערט,
 וויא בַּר-נְבֵאָא און פֿולוס דערציילען דיא פֿילע צייכען און וואונדער,
 13 וועלכע גאָטט האָט דורך זיי צווישען דיא גוים געטאָן. נאך דעם
 וויא זיי האָבען אויפֿגעהערט צו ריידען, האָט זיך יעקב אָנגערופֿען
 14 און געוואָנט: מענער און ברודער, הערט מִיך צו. שמעזן האָט
 אייך דערציילט, וויא גאָטט האָט אין אַנפֿאַנג געוועהען צו נעמען
 15 איין פֿאַלק פֿאַן דיא גוים פֿאַר זיין נאָמען. און דערמיט זענען
 16 מַסָּכִים דיא רעד פֿאַן דיא נביאים, וויא עס איז געשריבען: "נאך
 דווען וויל איך אומקעהרען און ווידער אויפֿבויען דיא איינגעפֿאלענע
 17 סָכָה פֿאַן דודן, און איהרע חורבות ווידער אויפֿבויען און אויפֿ־
 שטעלען. בדי דיא איבעריגע מענשען און אַלע פֿעלקער זאַלען
 18 גאָטט ווכען, ביי וועלכע מיין נאָמען איז אָנגעוואָנט געוואָרען, זאָנט
 19 גאָטט, וועלכער טהוט דאָס אַלץ." גאָטט איז פֿאַקאָנט פֿאַן עוויג
 20 אַן אַלע זיינע מעשים. דעריבער דענק איך: נישט מחמיר צו זיין
 אויף דיא וואָס קעהרען זיך אום פֿאַן דיא גוים צו גאָטט. נור צו
 21 שרייבען זיי, דאָס זיי זאַלען זיך אָנהאַלטען פֿאַן טמאות, נישט צו
 פֿעשמוצען זיך מיט גאַטצען און זנות, און דערוואַרגענע פֿלייש
 (בהמות) און בלוט. דען פֿאַן אַלטע צייטען האָט משה פֿרעדיגער
 22 (דרשנים) אין יעדער שטאָדט, און אַלע שבת ווערט ער געלייענט
 אין דיא שולען. דאמאלסט האָבען דיא שליחים, עלסטע און
 דיא גאַנצע געמיינדע בעשלאָסען, אויסדערוועהלען פֿאַן צווישען

ויד מענשען, צו שיקען זיי קיין אנטיוכיא צוזאמען מיט פולוס און
בר-נבאין, יהודה, וועלכען מען האט גערופען בר-שבא און סילא.
מענער, וועלכע זענען דיא פיהרער אונטער דיא ברידער געוועזען.
23 זיי האבען געשריבען און דורך זיי געשיקט: מיר אפאסטעל און
עלסטע און דיא ברידער געריסען דיא ברידער פאן דיא גוים
24 אין אנטיוכיא, סוריא און קיליקיא. ווייל מיר האבען געהערט,
דאס אייניגע פאן אונו זענען ארויס געגאנגען, און האבען אייד מיט
זייערע רעד אונרוהיג געמאכט, און האבען אייערע געמיטער
שווער געמאכט מיט דעם, וואס זיי זאגען, דאס איז דארפט
זיך מל ויין, און היטען דיא תורה, וועלכע מיר האבען זיי נישט
25 באפוילען. דעריבער זענען מיר צוזאמענגעקומען און האבען
בעשלאסען אויס צו וועהלען מענשען און שיקען מיט בר-נבא און
26 פולוס אונזערע געליבטע, מענשען, וועלכע האבען זיך מוסר
נפש געוועזען פאר דעם נאמען פאן אונזערן הערן ישוע המשיח.
27 און מיר האבען געשיקט יהודה און סילא, דאס זיי זאלען אייד
דאסעלביגע מיט זייער מויל דערציילען. דאס דעם רוח הקדש
28 און אונו געפעלען נישט ארויף צו לייגען אויף איין אנדער
29 לאסט, אויסער פאן דזע נויטווענדיגע זאכען: איזר זאלט אייד
אפהאלטען פאן דיא קרבנות פאן אבגעטער און פאן בלוט, און
פאן דערשטיקטע פלייש (בהמות) און פאן זנות, ווען איזר וועט
אייד דערפון אפהיטען, אזוי וועט איזר נישט טאן, לעבט אין שלום.
30 דיא מענשען זענען אוועק געשיקט געווארען און זענען געקומען
קיין אנטיוכיא, און האבען פערזאמעלט דאס פאלק, און האבען
31 זיי איבערגעגעבען דעם ברית, און זיי האבען איהם געלייענט,
32 און האבען זיך געפרייט איבער דעם טרייסט, און יהודה און
סילא, וועלכע זענען אויך גביאים געוועזען, האבען געטרויסט דיא
33 ברידער מיט פילע ווערטער, און האבען זיי געשטארקט, און
זענען דארט געבליבען אייניגע טעג, און דיא ברידער האבען זיי
34 אוועקגעלאזט אין ברידען צו דיא שליחים, נור דער ווילען פאן
35 סילא איז געווען, דארטען צו בלייבען, און פולוס און בר-נבא
האבען געוויינט אין אנטיוכיא, און האבען געלעהרענט און האבען
אנגעזאגט דיא בשורה טובה מיט פילע אנדערע גאטטעס ווערטער.

נאך אין אייניגע טעג האט פולום געזאגט צו בר-נבא: 36
 לאזען מיר נאך איין מאל געהען בעזוכען אונזערע ברידער אין
 יעדער שטאדט, וואס מיר האבען דארט געפרעדיגט דאס ווארט
 פאן גאט, און לאזען מיר זעהען, וויא אזוי געהט עס ווי. 37
 נבא האט געראטען מיט צו נעמען יוחנן, וועלכען מען האט גערופען
 מרקוס. 38 נור פולום האט ניט געוואלט מיט נעמען דעם מענשען,
 וועלכער איז פאן ווי אונזעק געגאנגען אין פמפוליא, און איז ניט
 געגאנגען מיט ווי אין זייער ארבייט. און עס איז געווארען איין 39
 קריג, ביז ווי האבען זיך איינער פאן דעם אנדערען אפגעשיידעט,
 און בר-נבא האט גענומען מרקוס און איז מיט איין שיף געגאנגען
 קיין קפרוס. און פולום האט זיך אויסדערוועהלט סילאן, און דיא 40
 ברידער האבען איהם איבערגעגעבען אין גאטטעס גנאדע, און
 ער איז אונזעק געגאנגען. און ער איז דורכגעגאנגען אין סוריה און 41
 אין קיליקיא, און האט פארשטארקט דיא געמיינדען.
 און ער איז געקומען קיין דרבי און לוסטרא דארטען איז טו
 געווען איין תלמיד, מיט דעם נאמען טימותיוס, ער איז געווען
 איין זאהן פאן איין אידעשער פרוי, איין גלויביגע און ויין פאטער
 איז געווען איין גריכע. און אויף איהם האבען עדות געזאגט דיא 2
 ברידער, וואס זענען געווען אין לוסטרא און איקניון. איהם האט 3
 פולום געוואלט האבען, ער זאל מיט איהם ארומנעהן, און ער
 האט איהם גענומען און האט איהם מל געווען. וועגען דיא אידען,
 וועלכע זענען אין יענע ערטער געוועזען, ווייל אלע האבען
 געוואוסט, דאס ויין פאטער איז איין גריכע. און ווען ווי זענען 4
 דורכגעגאנגען אין דיא שטעט, האבען ווי איבערגעגעבען דיא
 געזעצע, וועלכע דיא שליחים און עלסטע אין ירושלים האבען
 באפוילען, דאס מען זאל ווי האלטען. און דיא געמיינדען האבען 5
 זיך געשטארקט דורך דער אמונה און זענען פאן טאג צו טאג
 גרעסער געווארען אין צאל. ווי זענען דורכגעגאנגען אין פרוגיא 6
 און אין לאנד גלטיא. דער רוח הקדש האט ווי ניט געלאזט
 אנצוזאגען דאס ווארט אין אסיא. ווען ווי זענען געקומען קיין 7
 מוסיא, האבען ווי לוסט געהאט צו געהן קיין ביתוניא, נאר דער
 רוח הקדש האט ווי ניט דערלאזען. ווי האבען איבערגעלאזען 8

9 מוסיא און זענען אראב געקומען קיין טרואם, און ביי נאכט
האט פולום געהאט איין ערשיינונג, עס האט זיך איהם
פארנעשטעלט איין מאן פאן מוקדון, און האט איהם געבעטען
10 און געזאגט: געה איבער קיין מקדוניה און העלף אונז. נאך דעם
וויא ער האט געזעהען דיא ערשיינונג האבען מיר לוסט געהאט
צו געהן קיין מקדוניה, ווייל מיר האבען געוואוסט, דאס גאט
האט אונז גערופען צו געהן אהין אנצוואנגען צו זיי דיא בשורה
11 טובה, און מיר זענען ארויסגעגאנגען פאן טרואם, און מיר זענען
מיט דער שיף געגאנגען און געקומען מיט דעם גלייכען וועג קיין
12 סמותרקא, און אויף דעם אנדערען טאג קיין נפוליש, און פאן
דארטען קיין פיליפי, דאס איז דיא הויפט שטאדט פאן דעם
טייל מקדוניה איין קאלאניע, און מיר זענען געבליבען אין דער
13 שטאדט אייניגע טעג, אס שבת זענען מיר ארויס געגאנגען
אויסען שטאדט צום טיך, וואו נאך זייער געווינהייט איז
דארטען דער בית המדרש, און מיר האבען זיך אנדער געזעצט
און גערעט צו דיא פרויען, וואס האבען זיך דארטען פערזאמעלט.
14 און איין פרוי פאן דער שטאדט תיאטירא, מיטען נאמען
לודיא, וואס האט פארקויפט פורפור און האט פאר גאט מורא
געהאט, האט געהערט, און גאט האט איהר הארץ אויפגעפענט,
15 זיא זאל קענען פארנעמען פולום ווערטער, און ווען זיא און איהר
הויזגעזינד האבען זיך געטובלט, האט זיא אונז געבעטען און
געזאגט, אויב איהר האלט מיך פאר איין גלויביגע אין דעם
הערן קומט אין מיין הויז און בלייבט דארטען. זיא האט אונז
16 דערצו געצוואנגען, עס איז געוועזען ווען מיר זענען געגאנגען
צום בית המדרש, האט אונז באגעגענט איין דינסט, וואס זיא האט
געהאט איין רוח פאן ווארזאגען, און דורך איהר ווארזאגען האט
17 זיא איין גרויסען פארדינסט איהר הערן איינגעבראכט, און זיא
איז פולוסין נאכגעגאנגען און אונז, און האט געשריגען און געזאגט:
דינע מענשען זענען קנעכט פאן דעם אויבערשטען גאט, און
18 זיי פרעדיגען אונז דעם וועג פאן הילף, אזוי האט זיא געטאן פילע
טעג, פולוסין איז דאס נישט געפעלען געווארען, און ער האט זיך
אומגעקעהרט און האט געזאגט דעם רוח: איך באפעל דיר אין

דעם נאמען פאן ישוע המשיח, ארויס צו געהן פאן איהר. און
19 ער איז גלייך ארויס געגאנגען. ווען איהר הערר האט געזעהען
דאס ויין האפענונג צו האבען פערדינסט פאן איהר איז פערלארען
געגאנגען. האט ער געהאפט פולוסין און סילא און האט זיי
געשלעפט אין מארק אריין צו דיא עלסטע פאן דער שטאדט.
20 און ווען ער האט זיי געבראכט צו דיא עלסטע האט ער געזאגט:
דיזע לייט זענען אידען, און מאכען אונרוהיג אונזער שטאדט.
21 זיי פרעדיגען געזעטצע, וועלכע מיר רומים דארפען ניט אננעמען
22 און טאן. דאס פאלק איז אויך אויפגעשטאנען געגען זיי, און דיא
עלסטע האבען פאן זיי אראב געריסען דיא קליידער, און האבען
23 געהייסען מען זאל זיי שמייסען. נאך דעם וויא מען האט זיי פיל
געשמייסען האט מען זיי אריינגעווארפען אין געפיינגענעס, און מען
האט באפוילען דעם היטער, פאן געפיינגענעס, ער זאל זיי
24 שטארק היטען. און ער האט געטאן נאך דעם באפעהל און
האט זיי אריינגעזעצט אין דעם אינעווייניגסטען געפיינגענעס, און
25 זייערע פיס האט ער פארשלאגען אין איין קלאץ. ארום
האלבע נאכט האבען פולוס און סילא תפלה געטאן, און נאכט
26 געלויבט, און דיא געפאנגענע האבען זיי צוגעהערט. פלוצלינג
איז געווארען איין גרויס ערדציטערנעס, אזוי דאס דער פונדאמענט
פאן דעם געפיינגענעס האט געציטערט. באלד האבען זיך אלע
טהירען געעפענט און דיא קייטען זענען ביי אלעמען לויז געווארען.
27 און ווען דער היטער פאן דעם געפיינגענעס האט זיך אויפגעהאפט
און האט דערוועהען, דאס דיא טהירען פאן דעם געפיינגענעס
זענען אפען האט ער ארויס געצויגען דעם שווערד, און האט זיך
געוואלט טויטען; ער האט געדאכט, דאס דיא געפאנגענע זענען
28 אנטלאפען. נור פולוס האט איין געשריי געטאן מיט איין הויכען
קול און געזאגט: טהו דיר קיין שום בעז ניט, דען מיר זענען
29 אלע דא. ער האט געהייסען געבען איין ליכט, איז אריין
געלאפען אין געפיינגענעס, און מיט ציטערנעס איז ער געפאלען
30 צו דיא פיס פאן פולוס און סילא. און ער האט זיי ארויסגעפיהרט
און האט געזאגט: מיינע העררן, וואס זאל איך טאן, איך זאל
31 גערעטעט ווערען? און זיי האבען איהם געזאגט: גלויבט אין

דעם העררן ישוע המשיח, וועסט דוא ריך און דיין גאנצע הויז
 רעטען. און ווי האבען איהם גערעט דאס ווארט פאן גאט
 און אויך צו דיא וואס זענען מיט איהם אין הויז געווען. און ער
 האט ווי גענומען אין דער ועלפיגער שטונדע אין דער גאט,
 און האט אָנגעוואשען וייערע וואונדען, און ער אליין און אלע
 פאן ויין הויז האבען זיך באלד טובל געווען. און ער האט ווי
 גענומען און האט ווי ארויפגעבראכט אין ויין הויז, געגרייט צום
 טיש פאר ווי, און האט זיך געפרייט מיט ויין גאנצעס הויז, דאס
 ער איז איין גלויביגער אין גאט געווארען. ווען עס איז טאג
 געווארען, האבען דיא עלסטע געשיקט דיא שטאדט דינערס און
 געזאגט מען זאל פריי לאזען יענע מענשען. און דער היטער
 פאן געפיינגענעס האט דרציילט צו פולוסין דינע ווערטער, און
 געזאגט: דיא עלסטע האבען געשיקט דאס מען זאל אייך
 בעפרייען, און יעצט געהט אין פרידען. נור פולוס האט ווי
 געזאגט: אונז רומישע בירגער האט מען אהן משפט עפענטליך
 פאר דעם גאנצען פאלק געשלאגען, און אריין געווארפען אין
 געפיינגענעס, און יעצט לאזט מען אונז אב אין פארבארגענעס.
 נון, לאזען ווי קומען, און זאלען אונז אליין ארויס פיהרען. און
 דיא שטאדט דינער האבען דיא ווערטער איבערגעגעבען צו דיא
 עלסטע, און ווען ווי האבען דערהערט, דאס ווי וויינען רוימער,
 האבען ווי זיך דערשראקען. און ווי זענען געקומען, און האבען
 געבעטען פאן ווי פערצייהונג, און האבען ווי ארויס געפיהרט און
 געבעטען ווי זאלען אוועק געהן פאן דער שטאדט. ווי זענען
 ארויס געגאנגען פאן געפיינגענעס און זענען געקומען צו לודיא
 און האבען זיך געזעהען מיט דיא ברידער, און האבען ווי
 פארזאגט, און זענען אוועק געגאנגען.

ווען ווי זענען דורכגעגאנגען אמפפוליס און אפלוניא, זענען
 ווי געקומען קיין תסלוניקי, דארטען איז געוועזען איין אידעשע
 שול. און פולוס נאך ויין געוויינהייט, איז צו ווי אריינגעגאנגען.
 און דריי שבתים האט ער מיט ווי ופוחים געהאט איבער דער
 שריפט (תנ"ך). ער האט ווי געעפענט און דערווייזען, דאס דער
 משיח האט געמוסט ליידען, און אויפשטעהן פאן דיא טויטע, און

- דאס דיווער משיח איז ישוע, וועלכען איך זאג אייך אן. און אייניגע פֿאן זיי האבען געגלויבט, און זענען צו געשטאנען צו פולוס און סילא, און פילע פֿאן דיא גריכען, וועלכע האבען פאר גאטט מורא געהאט, אויך ניט וועניג אנגעזעהענע פֿרויען. דיא ניט גלויביגע פֿאן דיא אידען האבען זיך אנגענומען מיט קנאה און האבען גענומען שלעכטע מענשען פֿאן דעם מארק און האבען אנגעזאמעלט דעם המון־עם, און האבען געמאכט איין טומעל אין שטאדט און האבען באלעגערט יסין'ס הויז, און געוואלט, זיי ארויס נעמען צום פאלק. ווען זיי האבען זיי ניט געפונען, האבען זיי יסין ארויס געשלעפט און מענשען פֿאן דיא ברידער צו דיא עלסטע פֿאן דער שטאדט, און האבען געשריגען, און געזאגט: זעהט, דיא וואס פארפיהרען דיא גאנצע וועלט זענען אהער אויך געקומען. און יסין האט זיי צו זיך אין הויז אריינגענומען, און זיי אלע טהוען גענען דעם קיסר'ס געזעצע, ווייל זיי זאגען, דאס עס איז דא איין אנדערער קעניג ישוע. און זיי האבען דערצארענט דאס פאלק און דיא עלסטע פֿאן דער שטאדט, וועלכע האבען דויעס געהערט. און זיי האבען גענומען ערכות פֿאן יסין, און פֿאן דיא איבעריגע, און האבען זיי אבגעלאזען. דיא ברידער האבען באלד אין דער נאכט אוועק געפיהרט פולוס'ן און סילא קיין ברוואה, און ווען זיי זענען אהין געקומען זענען זיי אריינגעגאנגען אין דער אידעשער שול. דויע זענען אנשטענדיגער געוועזען פֿאן דיא תסלוניקער לייט, און זיי האבען אנגענומען מיטען גאנצען הארצען דאס ווארט, און האבען אלע טאג געפארשט אין דער שריפט (תנ"ך), כדי צו וויסען אויב עס איז אזוי ריכטיג. פיל פֿאן זיי האבען געגלויבט, און אויך פילע פֿאן דיא גריכישע אנשטענדיגע פֿרויען, און ניט ווייניגע פֿאן דיא מענער. און ווען דיא אידען פֿאן תסלוניקי האבען געהערט, דאס אויך אין ברוואה זאגט פולוס אן דאס ווארט פֿאן גאט, זענען זיי געקומען, און האבען אויפגעהעצט דאס פאלק אויך דארטען. און דיא ברידער האבען באלד אוועק געלאזען פולוס'ן, ער זאל געהן ביז צום ים, און סילא און טימותיוס זענען דארטען געבליבען. און דיא וואס האבען פולוס'ן בעגלייטעט האבען איהם געפיהרט ביז אתינס, און דארטען האט ער זיי

- אָנגעוואַנט, דאָס ווי אַלען זאָגען צו סילא און טימותיוס, דאָס ווי
אַלען גיך צו איהם קומען, און ווי זענען אַוועק געגאנגען.
- 16 ווען פולוס האט אויף ווי געווארט, איז ווין גייסט אין איהם
פאַרביטערט געווען ווייל ער האט געזעהען, דאָס דיא שטאדט
17 איז פול מיט אָפגעטער. און ער האט גערעט אין שול מיט דיא
אידען, און מיט דיא וואס האבען מורא געהאט פאר גאט, און
אין מארק אלע טאג מיט דיא וואס זענען איהם פאַרנעקומען.
- 18 אויך אייניגע פאן דיא פילזאפען פאן דער בתה פאן אפיקורס,
און אנדערע, וועלכע מען האט גערופען אסטויקע, האבען מיט
איהם גערעט, און אייניגע האבען געזאגט: וואס וויל דער
פלוידערער זאגען, און אנדערע האבען געזאגט: עס שיינט ער
פּרעדיגט פּרעמדע געטער, ווייל ער האט ווי אָנגעוואנט ישוען
און תחית המתים. און מען האט איהם געחאפט און געבראכט
19 צום געריכטס הויז, וואס מען האט גערופען אריופגוס, און ווי
האבען געזאגט: דארפן מיר וויסען וואס דאס איז פאר איינע
20 נייע לעהרע, וועלכע דוא לעהרענסט? דען דוא גיבסט אונז
זעלטענע זאכען צו הערן; אזוי וואלטען מיר וועלען וויסען, וואס
21 דאס איז. אלע אטינער און אויך פּרעמדע, וועלכע האבען
דארטען געוויינט, האבען צו קיין זאך נישט אזוי לוסט געהאט, וויא
22 אויף עטוואס נייעס צו רעדען אדער צו הערען. און פולוס
האט זיך געשטעלט אין מיטען פאן דעם אריופגוס און האט
געזאגט: מענער פאן אטינעס! איך זעה אין אלדינג, דאס איהר
23 זענט זעהר רעליגיאז, ווען איך בין דורכגעגאנגען, און האב
בעטראכט אייער גאטטעם דינסט, האב איך געפונען איין מזבח,
וואס אויף איהם איז געווען אויף געשריבען: "צו דעם נישט
בעקאנטען גאט." און יעצט, דעם, וועלכען איהר דינט און
24 זעהרעט און קענט איהם נישט, דעם, זאג איך אייך אן, דער גאט,
וועלכער האט דיא וועלט געמאכט און אלץ וואס אין איהר איז,
און איז דער הער פאן דעם הימעל און דער ערד, וויינט נישט
25 אין טעמפלען וואס זענען מיט הענד געמאכט. אויך קאן ער נישט
באדינט ווערען פאן מענשענס הענד, גלייך אזוי וויא ער וואלט
עטוואס גייטיג האבען, ווייל ער איז דער וואס גיט יעדען לעבען.

26 איין נשמה, און אלדינג, פאן איין בלוט האט ער ארויס געבראכט
 אלע מענשליכע פעלקער ווי זאלען באוויינען דעם גאנצען שטח
 פאן דער ערד, און האט פריהער בעשטימט צייטען און דיא
 27 גרענעצען פאן וייער וויינונג פאר ווי איינגעשטעלט, כדי ווי זאלען
 גאטט ווכען, מאמער וועלען ווי איהם דערפיהלען, און וועלען
 28 איהם געפינען, הנם ער איז גיט ווייט פאן יעדען פאן אינו, דען
 אין איהם לעבען און ווירקען מיר, און האבען איין קיום; וויא
 אויך אייניגע פאן אייערע פאסטען זאנען, מיר זענען ויין דור.
 29 דעריבער ווען מיר זענען גאטטעס דור, אזוי דארפען מיר גיט
 מיינען, דאס גאטטליכע איז גלייך צו גאלד אדער וילבער אדער
 שטיין, גלייך וויא איין בילד פאן מענשליכע קונסט אדער אויס-
 30 דענקונג, נון, האט גאטט, נאכדעם וויא ער האט אויך דיא צייטען
 פאן אונזיסענהייט גיט געזעהען, יעצט אלע מענשען איבעראל
 31 געלאזען אנזאנען, תשובה צו טאן, ווייל ער האט באשטימט
 איין טאג צו משפטן דיא וועלט מיט גערעכטיגקייט דורך דעם
 מאן, וועלכען ער האט דערצו בעשטימט, נאך דעם וויא ער האט
 יעדען מאן דעם גלויבען געעפענט, דורך דעם וואס ער האט
 32 איהם אויפגעוועקט, פאן דיא מויטע, ווען ווי האבען דערהערט
 תחית המתים, דיזע האבען איהם אויסגעשפעט, און אנדערע
 האבען געזאגט: וועגען דער נאך וועלען מיר דיך איין אנדערען
 מאל הערען, און אזוי איז פולוס ארויס געזאגטען פאן וייער
 מיטען, אייניגע זענען צו געשטאנען צו איהם, און האבען
 33 געגלויבט: אונטער ווי איז געוועזען דיוניסיוס פאן דיא ריכטער
 פאן דעם אריופגוס און איין פרוי מיט דעם נאמען דמריס, און
 נאך אנדערע מיט ווי.

נאך דעם איז פולוס ארויסגעזאגטען פאן אתינוס און איז געקומען יח
 קיין קארנינט, און האט געפונען איין אידען מיט דעם נאמען 2
 עקילס, געבארען אין פונטוס, און גיט לאנג געקומען פאן איטליא
 מיט ויין ווייב פריסקלה, ווייל קלודיוס האט געגעבען איין באפעל,
 דאס אלע אידען זאלען ארויסנעהן פאן רוים, און ער איז צו ווי
 געקומען, ווייל ווי האבען אלע איין מלאכה געהאט, איז ער מיט 3
 ווי געעסען און האט געארבייט; וייער מלאכה איז געוועזען,

- 4 געצעלטען צו מאכען. אין יעדען שבת האט ער אין שול גערעט.
 5 און האט באנוצט דא אידען און דא גריכען. און ווען ס'לא
 און טימותיוס זענען געקומען פאן מקדוניה, איז פולוס געצוואונגען
 געוועזען, דורך דעם גייסט, עדות צו זאגען, דאס ישוע איז דער
 6 משיח. ווען זיי זענען אבער דאגעגען געוועזען און האבען
 געלעסטערט, האט ער אב געשאקעלט זיינע קליידער און האט
 צו זיי געזאגט: אייער בלוט זאל זיין אויף אייערע קעפּט! און
 7 איך בין ריין, פאן נון אן געה איך צו דא גוים. און ער איז
 אוועקגעגאנגען פאן דארטען. און איז געקומען אין איין הויז פאן
 איין מאן, וואס זיין נאמען איז געווען יוסטוס, ער האט מורא
 8 געהאט פאר גאט, און זיין הויז איז געוועזען ביין שול. און
 קריספוס דער עלסטער פאן דער שול האט געגלויבט מיט זיין
 גאנצעם הויז אין דעם העררן, אויך פילע קארניטער, וועלכע
 האבען איהם געהערט, האבען געגלויבט און זיך געמובל'ט.
 9 און דער הערר האט אין איין ערשיינונג אין דער נאכט צו פולוס
 10 געזאגט, פירכטע ניט, נור רייד און שווייג ניט. דען איך בין מיט
 דיר, און קיינער וועט זיך ניט אונטערשטעהן דיר שלעכטעם
 צו טאן. דען איך האב איין גרויסע פאלק אין דיוער שטאדט.
 11 און ער איז דארטען געבליבען איין יאהר מיט זעכס חדשים, און
 12 האט צווישען זיי געלעהרענט גאטעס ווארט. און ווען גליון
 איז געווען גובערנאטאר פאן אכזא, זענען אלע אידען צוזאמען
 אויפגעשטאנען זענען פולוס, און האבען איהם געבראכט צום
 13 משפט. און זיי האבען געזאגט: דיוער מאן רעט איבער מענשען
 14 צו דינען גאט ניט נאך דער תורה. און ווען פולוס האט נאר
 געוואלט עפענען זיין מויל, האט גליון שוין פאר איהם געזאגט צו
 דא אידען: אידען ווען עס זאל זיך האנדעלן ווענען איין
 פארברעכען, אדער איין אומרעכט, אזוי וואלט איך זיך על פי
 15 דין אויסגעהערט. נור ווען דער קריג איז איבער אייער לעהרע,
 ווערטער און נעמען אין דער תורה, אזוי זעט איהר אליין צו, איך
 16 וויל ניט אייער ריכטער איבער אזעלכע זאכען זיין. און האט זיי
 17 פארטריבען פאן דעם ריכטער שטול. און אלע גריכען האבען
 געהאפט סוסתניס'ן דעם עלסטען פאן דער שול און האבען איהם

געשלאגן פאר דעם ריכטער שטול און גליון האט זיך דעריבער
 גאר נישט געקומען. און פולום איז דארטען נאך געבליבען איין
 18 לאנגע צייט, און האט זיך אפגעזענענט מיט דיא ברידער, און איז
 מיט דער שיף אראפגעגאנגען קיין סוריא, און מיט איהם פריסקלה
 און עקילס, ווייל ער האט אויף זיך געהאט איין נדר, האט ער
 19 זיין קאפף געשארען אין קנפרי. און זיי זענען געקומען קיין
 אפסוס, און ער האט זיי דארטען איבערגעלאזען, און ער אליין
 איז געגאנגען אין שול אריין, און האט גערעט מיט דיא אידען.
 20 און זיי האבען איהם געבעטען, דאס ער זאל מיט זיי לענגער
 פארבלייבען, אבער ער האט נישט געוואלט. נור ער האט זיך
 21 מיט זיי אפגעזענענט און האט געזאגט: איך מוז אויף דעם יום
 טוב וואס קומט זיין אין ירושלים, און נאכדעם וועל איך מיך
 אומקעהרען צו אייך, ווען גאטט וויל. און איז פאן אפסוס אנוועק
 געפארען מיט דער שיף. און איז געקומען קיין קסרין און איז
 22 ארויפגעגאנגען און האט געגריסט דיא געמיינדע, און איז אראפ-
 געגאנגען קיין אנטיוכיא. ער האט דארטען פערבראכט אייניגע
 23 טעג, און איז אנוועק אין וועג אריין. און ער איז דורכגעגאנגען
 אין דאס לאנד גלטיא און פרוגיא, און האט מחזק געווען אלע
 24 תלמידים. און איין איד איין געבארענער אין אלכסנדריא
 מיט דעם נאמען אפולוס, איז געקומען קיין אפסוס, דער מאן איז
 געווען איין רעדנער, און איין געלעהרענטער אין דער שריפט
 25 (תנ"ך). ער איז געוועזען געלעהרענט אין דער לעהרע פאן דעם
 הערן, און ער איז געוועזען איין ברענגענדער גייסט, און האט
 גערעט און געלעהרענט, געטריי פאן ישוען. ער האט אבער נור
 26 געוואוסט דיא מבילה פאן יוחנן. און ער האט אנגעהויבען
 עפענטליך אין שול צו רעדען, עקילס און פריסקלה האבען
 איהם געהערט, און האבען איהם צו זיך גענומען, און האבען איהם
 27 דיא לעהרע גאטטעס גענויער דערקלערט, און ער האט
 געוואונשען צו געהן קיין אכיא, האבען דיא ברידער געשריבען
 צו דיא תלמידים, און האבען זיי געבעטען, זיי זאלען איהם
 אויפגעהמען, און ער איז אהין געקומען, און האט, דורך דער
 28 גנאדע דיא גלויביגע פיל געהאלפען. דען ער האט עפענטליך

מיט אייפער דורך ופוחים דיא אידען פֿאן דער שריפט (תנ"ך)
דערווייזען, דאס ישוע איז דער משיח.

- יט ווען אפולוס איז געווען אין קארינט איז פולוס דורכגעגאנגען
אין דיא אויפערשטע לענדער, און איז אראפגעקומען קיין אפסוס,
2 און האט דארטען געפונען תלמידים. און ער האט צו זיי געזאגט:
האט איהר מקבל געווען דעם רוח הקדש נאכדעם וויא איהר
זייט גלויביג געווארען, און זיי האבען איהם געזאגט: מיר האבען
3 אפילו ניט געהערט דאס עס איז דא איין רוח הקדש, און ער
האט צו זיי געזאגט: צו וואס האט איהר זיך געטובלט? און
4 זיי האבען געזאגט: אין דער טבילה פֿאן יוחנן, און פולוס
האט געזאגט: יוחנן האט געטובלט דיא טבילה פֿאן תשובה,
און האט געזאגט צום פֿאלק, דאס זיי זאלען גלויבען אין דעם,
5 וואס וועט נאך איהם קומען, און דער איז ישוע דער משיח, און
ווען זיי האבען דאס געהערט, האבען זיי זיך געטובלט אין דעם
6 נאמען פֿאן דעם העררן ישוע. און פולוס האט אויף זיי דיא
הענד ארויפגעלייגט און דער רוח הקדש איז אויף זיי געקומען,
7 און זיי האבען גערעט לשונות, און האבען נביאות געזאגט, זיי
8 אלע זענען געווען צוועלף מענשען. און ער איז געקומען אין שול
אריין, און האט דארטען גערעט עפענטליך, מיט דער
דערקלערונג און צו רעדונג וועגען דאס מלכות אלהים דריי
9 מאנאטען לאנג. אבער וויא אייניגע זענען הארט געוועזען, און
האבען ניט געגלויבט, האבען געלעסמערט דיא לעהרע פֿאן
נאטט פֿאר דעם פֿאלק, אזוי האט ער זיי פֿארלאזען, און האט
אפגעווינדערט פֿאן זיי דיא תלמידים, און האט צו זיי גערעט
אלע טאג אין בית־המדרש פֿאן טיראנוס, דיעס האט צוויי
10 יאהר געדייערט, אזוי דאס גאנץ אסיא אידען און גריכען, האבען
געהערט, דאס ווארט פֿאן דעם העררן ישוע, און נאטט האט
11 געטאן דורך פולוס'ן זעלטענע וואונדער. ביז מען האט געלייגט
טיכער און גארטלען פֿאן זיין לייב אויף דיא קראנקע, און דיא
קראנקהייט האט זיי אב געלאזען: און אויך דיא בעזע רוחות
13 זענען ארויס געגאנגען, אפילו אידישע שפרעכערס, (בעלי
שמות) וואס געהען ארום אויף דער וועלט האבען געוואלט

אָנווענדען דעם נאָמען פֿאַן דעם העררן ישוע אויף דיא וואס
האָבען געהאט דיא בעזע רוחות און האָבען געזאָגט: איך
פֿאַשווער דיך אין דעם נאָמען פֿאַן ישוע, וועלכען פֿולוס זאָגט
14 אָן. אזוי האָבען געטאָן דיא ויבען קינדער פֿאַן סקנה, איין איד
15 פֿאַן דיא עלסטע כהנים. און דער רוח האט ויך אָנגערופֿען און
געזאָגט: ישוע'ן קען איך, און פֿולוס'ן ווייס איך, אָבער ווער
16 זענט איהר? און דער וואס האט געהאט דעם בעזען רוח האט
אויף ווי איין שפּרונג געטאָן, און האט ויך איבער ווי געשטארקט,
און ווי גובר געוועזען. אזוי דאס ווי זענען אַרויס געלאָפֿען פֿאַן
17 הויז נאָקעט און צו שלאָגען. דיא איינווויינער פֿאַן אָפּסוס, אידען
און גריכען, זענען דערפֿאַן געוואר געווארען, און איין שרעק איז
אויף אלעמען געפֿאלען, און דער נאָמען פֿאַן דעם העררן ישוע
18 איז גרויס געווארען. און פֿיל פֿאַן דיא גלויביגע זענען געקומען,
און האָבען מתודה געווען און מודיע געווען, וואס ווי האָבען געטאָן.
19 און פֿילע וואס האָבען ויך בעשעפּטיגט מיט כּשוף האָבען וויערע
ביכער געבראכט און האָבען ווי עפֿענטליך אין פייער פֿאַרברענט,
און מען האט באַרעכענט דעם ווערט פֿאַן ווי. איז געווען פֿונפֿציג
20 טויזענד דינרים, מיט אזוי איין קראַפּט האט דאס ווארט פֿאַן
נאָמט געוואכסען, און עס איז שטארקער און אויסגעברייטערטער
21 געווארען. וויא אָבער דיזע זאכען וויען דערפֿילט געווארען,
האט פֿולוס ביי ויך אין גייסט, פֿאַרגענומען צו געהן איבער
מקדוניה און אַבאָיא קיין ירושלים, און האט געזאָגט נאך דעם
22 וויא איך וועל דאָרטען ווין, מוז איך נאך רוים בעזוכען. און האט
געשיקט צוויי פֿאַן וויען געהילפֿען קיין מקדוניה: טימותיוס און
אַרסטוס, און ער אליין איז נאך פֿערבליבען אייניגע טעג אין
23 אַסיא. אין יענער צייט איז געווארען איין גרויס אויגרוהיגקייט
24 וועגען דער לעהרע פֿאַן נאָמט. דען איין גאלדשמיד, מיט דעם
נאָמען דמטריוס, וועלכער פֿלעגט מאַכען וילבערנע טעמפֿלען
צו דעם אַרטמים, און האט דיא קינסטלער פֿיל פֿערדינסט
25 געגעבען. האט ער ווי פֿערזאמלט, און דיא איבעריגע, וועלכע
האָבען ויך מיט דער מלאכה בעשעפּטיגט, און האט געזאָגט:
מענער! איהר ווייסט דאס פֿאַן דער מלאכה האָבען מיר אונזער

- 26 פארמעגן. זעהט און הערט, דאס גיט אין אפסוס אליין, נור אויף כמעט אין גאנץ אסיא האט דייער פולוס איבערגערעט, און פארפיהרט פיל פאלק און זאגט: דאס וואס מענשליכע הענד מאכען איז גיט קיין גאט. יעצט גיט נור אונזער זאך (מלאכה)
- 27 קאן דער פאן ליידען, נור אויך דער טעמפל פאן ארטמים, דיא גרויסע גאטמין איז אין סכנה גיט געאכטעט צו ווערען און פאן איהר כבוד בערויבט צו ווערען, מיט וועלכע זיא אין גאנץ אזיען און אין דער גאנצער וועלט פערעהרט ווערט. און ווען זיי
- 28 האבען געהערט זיינע רייד, זענען זיי אין פעס געווארען, און האבען געשריגען און געזאגט: גרויס איז דיא ארטמים פאן אפסוס. און דיא גאנצע שטאדט איז פול געווארען מיט טומעל,
- 29 און האבען געהאפט מיט זיך גיזס און אריסמרכוס, וואס זענען געווען פאן מקדוניה, און זיינען מיט געגאנגען מיט פולוסין, און האבען אלע אריינגעשטורעמט אין טעאטער אריין. און ווען
- 30 פולוס האט געוואלט אריינגעהן צווישען פאלק, האבען איהם דיא תלמידים גיט דערלאזען. אויך אייניגע פאן דיא עלסטע פאן אסיא, וואס זיינען זיינע פריינד געוועזען האבען געשיקט צו
- 31 איהם און האבען איהם אנגעזאגט, דאס ער זאל זיך גיט דערוועגען צו געהן אין טעאטער אריין. דארטען האבען אייניגע געשריגען, דאס, און אנדערע, יענעס, דען אין דער פערזאמלונג איז איין
- 32 גרויסער לארעם געווען, דאס רוב האבען גיט געוואוסט, צו וואס האבען זיי זיך פערזאמעלט. פאן דעם המון עם האט מען ארויס געשלעפט אלכסנדרין; דיא אידען האבען איהם ארויסגעשלעפט, און אלכסנדר האט געוואונקען מיט דער האנד, ער האט געוואלט
- 34 פארענטפערן דאס פאלק. ווען זיי זענען געוואר געווארען, דאס ער איז איין איד, האבען זיי מיט איין קול צוויי שעה לאנג געשריגען: גרויס איז ארטמים פאן אפסוס. און דער שטאדט
- 35 שרייבער האט איינגעשטילט דאס פאלק, און האט געזאגט: מענער פאן אפסוס: ווער ווייסט גיט, דאס דיא שטאדט אפסוס איז איין דינערין צום טעמפל פאן דער גרויסער גאטמין ארטמים, און צו איהר בילד, וואס איז פאן הימל אראבעפאלען. און ווען דאס איז געווען, אזוי דארפט איהר רוהיג זיין, און קיין
- 36

אפאסטעל געשיכטע יט כ

- 37 ואך ניט איבער איילט מאן. איהר אָבער האט דיזע מענשען
 געבראכט, וועלכע האבען דעם טעמפלעל ניט בע'ננבעט און אייער
 38 נאטטין ניט געלעסטערט. דעריבער אויב דמטרויס און דא
 קינסטלער, וועלכע זענען מיט איהם, האבען עטוואס איין טענה
 אויף איינעם, אזוי איז דעריבער ביי אונז דא איין משפט, און
 פראקאנוולן (דעפוטירטע), לאזען זיי איינער דעם אנדערען
 39 פארקלאנען. און אויב איהר זוכט נאך עטוואס אנדערס, אזוי
 וועט דאס געמשפט ווערען, נאך דעם געזעץ, אין דער
 40 פארזאמלונג. דען מיר קענען נאך געמשפט ווערען ווענען
 היינטיגער מהומה, און עס איז קיין שום סבה ניט דא מיט וואס
 מיר וואלטען זיך געקענט פארענטפערען פאר דיזע פארזאמלונג.
 און נאך דעם וויא ער האט דאס געזאגט, האט ער פאנאנדער
 41 געלאזען דיא פערזאמלונג.
 נאך דעם וויא דיא מהומה איז שטיל געווארען, האט פולוס כ
 גערופען דיא תלמידים און האט זיך מיט זיי געזעגענט און איז
 ארויסגעגאנגען, צו געהן קיין מקדוניה. און ער איז דורכגעגאנגען.
 2 יענע ערטער, און האט זיי פארזאגט מיט פילע ווערטער, און איז
 געקומען קיין גריכענלאנד. און דארטען איז ער געבליבען דריי
 3 חדשים, ווען דיא אידען האבען אויף איהם געלויפערט ווען ער
 האט געטראכט צו געהן קיין סוריא, איז איהם געקומען אויפן
 געדאנקען, זיך אומצוקעהרען קיין מקדוניה. ביז אסיא איז מיט
 4 איהם געגאנגען סופטרויס בן פורום פאן ברוואה, און ארסטרכוס
 פאן תסלוניקי, און גיוס פאן דרבי און טימותיוס און טוביקוס און
 טרופימוס פאן אסיא. זיי זענען פאר אונז אוועק געגאנגען, און
 5 האבען אונז געווארטעט אין טרוואס. מיר זיינען פאן פיליפי
 ארויס געגאנגען נאך פסח, און אין פינף טעג ארום זענען מיר
 מיט דער שיף צו זיי קיין טרוואס געקומען, און מיר זענען דארטען
 געבליבען זיבען טעג. און עס איז געווען אין דעם ערשטען מאג
 7 פאן דער וואך, ווען דיא תלמידים האבען זיך צו זאמען
 פערזאמעלט צו ברעכען דאס ברויט, האט פולוס, וואס האט
 געדאכט אויף דעם אנדערען מאג אוועק צו געהן, מיט זיי גערעט;
 און זיין רעדע האט געדויערט ביז האלבע נאכט. און אין דער 8

- 9 אויבערשטוב, וואו מיר האבען ויך פערזאמעלט האבען פיל
ליכט געברענגט. און איין בחור מיט דעם נאמען אבטוכוס, איז
דארטען געוועסען אויף דעם פענסטער, איז איינגעשלאפען, ווייל
פולוס האט לאנג גערעט, און ער איז אין שלאף פאן דריטען
שטאק ארויסטער געפאלען, און מען האט איהם איין מויטען
10 אויפגעהויבען. און פולוס איז אראב געגאנגען, און איז איבער
איהם געפאלען, און האט איהם ארוםגענומען און געזאגט: שרעקט
11 אייך נישט, ווין נשמה איז אין איהם דא. נאכדעם איז ער
ארויפגעגאנגען, און האט געבראכען דאס ברויט, און האט
געגעסען, און האט נאך גערעט מיט זיי ביז עס האט אנגעפאנגען
12 צו טאנען און איז אוועק געגאנגען. דעם וועגן מאן אבער האט
מען געבראכט לעבענדיג און זיי האבען איין גרויסע טרויסט
13 געהאט. און מיר וויינען פאראויס געגאנגען אויף דער שיף און
מיר זענען געקומען קיין אסוס, מיר זאלען דארטען מיט אונז
מיטגעמען פולוס, ווייל ער האט אונז אזוי געהייסען. און ער
14 אליין האט געדאכט צו געהן אהין צו פוס. און ווען ער האט
זיך מיט אונז באגעגענט אין אסוס, האבען מיר איהם גענומען.
15 און מיר זענען געקומען קיין מיטולין. פאן דארטען זענען מיר
אוועק מיט דער שיף, און אויף דעם אנדערען טאג האבען מיר
זיך אפגעשטעלט אנטקעגען ביים; און אויף דעם דריטען טאג,
זענען מיר געקומען קיין סמוס, און מיר וויינען געשטאנען אין
טרוגליון, און אויף דעם אנדערען טאג זענען מיר געקומען קיין
16 מיליטוס. דען פולוס האט געדאכט פארביי צו געהן אפסוס,
בדי ער זאל זיך נישט פערזאמען אין אסא, ווייל ער האט זיך
געאיילט, וויא ווייט מעגליך צו קומען קיין ירושלים אויף שבעות.
17 פאן מיליטוס האט ער געשיקט קיין אפסוס און האט ארויס
גערופען דיא עלסטע פאן דער געמיינדע. און זיי זענען צו איהם
געקומען, און ער האט זיי געזאגט: איהר וויסט וויא איך בין מיט
אייך געווען דיא נאנצע צייט פאן דעם ערשטען טאג אן. צייט
18 איך בין געקומען קיין אסא. איך האב געדינט דעם העררן מיט
ענוה מיט פילע טרערען און מיט פרובונגען וואס האבען מיך
20 געטראפען דורך דיא בעזע געדאנקען פאן דיא אידען. וויא איך

האב ניט פארלאזען קיין ואך, וואס איהר קאנט דערפאן נוצען
האבען, אייד אנצוזאגען, איך האב אייך געלעהרענט עפענטליך
און אין דיא הייזער. איך האב פערשנווארען דיא אידען און
גריכען צו גאטש תשובה צו מאן און אין אונזערען הערען ישוע
דעם משיח צו גלויבען. און יעצט בין איך געבונדען אין דעם
גייסט, און געה קיין ירושלים. און ווייס ניט וואס דארטען קען
מיר בענגעגענען. נור דער רוח הקדש בעצייגט מיר אין יעדער
שטאדט און וואנט: דאס קייטען און צרות דערווארטען מיר.
אבער איך האלט מיין לעבען פאר גארנישט, ווען עס בעטרעפט
מיין לויף צו פאללענדן, אין דעם דינסט, וועלכען איך האב פאן
דעם העררן ישוע איבערגענומען, צו בעווייזען דיא בשורה טובה
פאן דער גנאדע גאטשעס. און יעצט נון, ווייס איך, דאס איהר
אלע, צווישען וועלכע איך בין געגאנגען און האב געפרעדיגט
דאס מלכות האלהים וועט מעהר מיין פנים ניט זעהען. דעריבער
בעווייזע איך אייד היינטיגען טאג, דאס איך בין ריין פאן אייער
אלעמעס בלוט. דען איך האב גארנישט ניט צוריק געהאלטען
אייד אנצוזאגען גאטשעס גאנצען ווילען. דעריבער גיט אכטונג
אויף אייד אליין און אויף דער גאנצער שטאדע אין וועלכען
דער רוח הקדש האט אייד געשטעלט פאר אויפזעהער, איהר
זאלט פיסערען דיא געמיינדע פאן גאטש און דעם העררן וואס ער
האט איהר געקויפט מיט זיין אייגענעם בלוט. דען איך ווייס,
נאך מיין אוועק געהן וועלען אריין קומען צו ווישען אייד בעזע
וועלף וואס וועלען גיט שוינען דיא שטאדע. אויך צווישען אייד
וועלען אויפשטעהן מענשען, מיט פארקעהרטע רעד, בדי צו ויך
צו צו ציהען דיא תלמידים. דעריבער וואכט, און געדענקט,
דאס דריי יאהר, טאג און נאכט, האב איך גיט אויפגעהערט צו
דערמאנען יעדען מיט מרערען. נון, יעצט לאז איך אייד איבער
אויף גאט און אויף דעם ווארט פאן זיין גנאדע, וועלכער קען
אייד אויפבויען און צו געבען אייד איין ערבע צווישען אלע,
וועלכע זענען געהייליגט געווארען. וילבער, גאלד, אדער קליידער,
האב איך פאן קיין מענשען גיט פארלאנגט. און איהר ווייסט,
דאס דיזע מיינע הענד האבען געארבייט פאר מיין באדערפענעס

און פאר דער באדערפענעם פאן דיא וואס זענען מיט מיר
 געגאנגען. אין אלץ האב איך אייך געוויזען. דאס מען זאל אזוי
 דורך דער ארבייט פאר דיא שוואכע זארגען און געדענקען אן
 דיא ווערטער פאן דעם העררן ישוע, וועלכען ער אליין געזאגט
 האט: עס איז זעליגער צו געבען, וויא צו נעמען. נאך דעם וויא
 ער האט דאס גערעט, איז ער געפאלען אויף זיינע קני, און האט
 מיט זיי אלעמען מתפלל געווען. און זיי אלע האבען שטארק
 געוויינט, און זיינען געפאלען אויף פולוס'ס האלז און האבען
 איהם געקוסט. איבערהויפט האבען זיי זעהר געטרויערט,
 דעריבער וואס ער האט געזאגט: איהר וועט מעהרער מיין פנים
 ניט זעהען. און זיי האבען איהם באגלייטעט צו דער שיף.

און ווען מיר האבען פאן זיי אפשוייד גענומען, זענען מיר מיט
 דעם שיף געפאהרען און מיר זענען געקומען גלייך קיין קוס, און
 אויף דעם אנדערען טאג קיין רודוס, און פאן דארטען קיין פטרה.
 דארטען האבען מיר געפונען איין שיף, וואס זיא געהט קיין
 פינקיה, זענען מיר אויף איהר ארויף און אנועק געפאהרען. און
 מיר האבען געזעהען קפרוס, און איהם געלאזען לינקס פאן אונז,
 און געפאהרען קיין סודיא, און מיר זענען געקומען קיין צור, ווייל
 דא האט מאן בעדארפט ארויס לייגען משה פאן דער שיף. און
 מיר האבען געפונען תלמידים, און זענען דארטען געבליבען זיבען
 טעג; און זיי האבען געזאגט צו פולוס'ן דורך דעם גייסט דאס
 ער זאל ניט ארויפגעהן קיין ירושלים. ווען דיעז טעג זענען
 אריבער געגאנגען, זענען מיר ארויס געגאנגען אין וועג אריין, און
 זיי אלע האבען מיט ווייבער און קינדער אונז בעגלייטעט ביז
 אויסען שטאדט. און ביים בארטען פאן ים האבען מיר געבויגען
 אונזערע קני און מתפלל געווען. און מיר האבען זיך געזעגענט
 איינער מיט דעם אנדערען און מיר זענען ארויף אויף דער שיף.
 און זיי האבען זיך צוריק געקעהרט אהיים. און מיר האבען
 געגעדעט אונזער רייזע אויף דעם ים, און זענען פאן צור אראפ
 געגאנגען קיין עפו, און האבען געגריסט דיא ברידער, און מיר
 זענען מיט זיי געבליבען איין טאג. אויף דעם אנדערען טאג
 האבען מיר אפגערייזט, און זענען געקומען קיין קיסרין, און מיר

אפאסטעל געשיכטע כא

- 9 ווענען אריין געגאנגען אין דעם הויז פאן פיליפוס דעם פֿרעדיגער
 וועלכער איז געווען איינער פֿאן דיא זיבען, און מיר ווענען ביי
 איהם געבליבען. און ער האט געהאט פֿיר טעכטער מעדלאך,
 10 וועלכע האבען גביאות געזאגט. און ווען מיר ווענען דארטען געווען
 מעהרערע טעג, אזוי איז אראב געקומען פֿאן יהודה איין גביא,
 11 זיין נאמען איז געווען אנבוס. און ער איז צו אונו געקומען, און
 האט גענומען פֿולוס'עס גארטעל, און האט זיך מיט איהם ארום-
 געבונדען דיא הענד און פֿיס, און האט געזאגט: אזוי זאגט דער
 רוח הקדש: דעם מאן וועמעס גארטעל עס איז, וועלען איהם
 אזוי בינדען דיא אידען אין ירושלים, און וועלען איהם איבערגעבען
 12 צו דיא גוים. און ווען מיר האבען דיוע ווערטער געהערט, האבען
 מיר און מענטשען פֿאן דעם ארט איהם געבעטען, דאס ער זאל
 13 ניט ארויפגעהן קיין ירושלים. און פֿולוס האט געענטפערט און
 געזאגט: צו וואס וויינט איהר און צו ברעכט מיין הארץ? איך
 בין גרויט, ניט נור געבונדען צו ווערען, נור אפילו צו שטארבען
 14 אין ירושלים פאר דעם נאמען פֿאן דעם הערען ישוע. און ווען
 ער האט ניט געלאזען זיך איבעררעדען, האבען מיר צורוה
 געלאזען און האבען געזאגט: דעם העררענס ווילען זאל געשעהען.
 15 נאך דיוע טעג האבען מיר זיך צוגעגרייט, און ארויפגעגאנגען
 16 קיין ירושלים. און אויך תלמידים פֿאן קיסרין ווענען מיט אונו
 מיט געגאנגען, און האבען אונו געפיהרט אין איין אכסניא פֿאן
 איין מאן פֿאן קיפרוס, מיט דעם נאמען מנסון, וועלכער איז געווען
 17 איין תלמיד פֿאן לאנגאן. און ווען מיר ווענען געקומען קיין
 ירושלים, האבען אונו דיא ברידער אויפגענומען מיט שמחה.
 18 אויף דעם אנדערען טאג איז פֿולוס מיט אונו אריינגעגאנגען
 19 צו געקבן; און אלע זקנים ווענען אהין געקומען. און ער האט זיי
 שלום געגעבען, און האט דערציילט, איינס נאך דעם אנדערען,
 20 וואס גאט האט געטאן מיט דיא גוים דורך זיין דינסט. און ווען
 זיי האבען אויסגעהערט, האבען זיי גאט געלויבט און האבען
 צו איהם געזאגט: ברודער, דוא זעהסט וויא פֿיל צעהנדליגע
 מויענטער אידען ווענען געקומען צום גלויבען, און אלע ווענען
 21 קנאים (אייפערין) פאר דער תורה. און זיי האבען געהערט זאגען

אויף דיר, דאס ווא לעהרענסט אלע אידען, וועלכע זענען צווישען
 דיא גוים, ווי זאלען אפטרעטען פאן משה'ן, דורך דעם, וואס ווא
 זאגסט, דאס ווי זענען ניט מחויב מל צו זיין וייערע זעהנע, און
 דאס ווי זאלען ניט געהן אין דער געזעצע פאן דער תורה, וואס
 איז נון צו מאן? דאס פאלק וועט זיך געוויס צוניפואמעלן, דען
 ווי וועלען דער הערען, דאס ווא ביסט געקומען, דעריבער מהו
 דאס וואס מיר וועלען דיר זאגען, מיר האבען פיר מענשען,
 וועלכע האבען אויף זיך איין גדר (פאן גזירות), נעם ווי און רייניג
 זיך מיט ווי, און דיא הוצאות פאן דעם אבגאלען זיך, וואס ווי
 דארפען אויסגעבען, נעם אויף דיר, און אלע וועלען געוואר ווערען,
 דאס דאס וואס מען האט אויף דיר דערציילט איז ניט אמת, און
 דאס ווא אליין געהסט נאך אויך אין דיא געזעצע פאן דער תורה,
 און וועגען דיא גלויביגע פאן דיא גוים האבען מיר געשריבען און
 גויר געווען, דאס ווי זאלען זיך אבהיטען פאן קרבנות פאן אבגעטער,
 און פאן בלוט, פאן דער ווארגענע פלייש, (בהמות), און פאן זנות,
 און פולוס האט גענומען דיא מענשען און האט זיך מיט ווי גערייניגט,
 און אויף דעם אנדערען מאג איז ער געקומען אין בית המקדש
 און האט געמעלדעט, דאס דיא צייט פאן וייער רייניגונג האט
 זיך געענדעט, אזוי דאס מען דארף שוין מקריב זיין איין קרבן
 פאר יעדען פאן ווי, ווען דיא זיבען טעג האבען זיך געענדעט,
 און דיא אידען פאן אסיא האבען איהם דערוועהן אין בית
 המקדש, האבען ווי אויפגעהעצט דאס פאלק, און ווי האבען איהם
 אנגענומען, און ווי האבען געשריגען און געזאגט: מענער און
 ישראל! העלפט, דאס איז דער מאן, וועלכער פאר יעדערן, און
 אין יעדער ארט לעהרענט געגען דאס פאלק און דער תורה פאן
 דיעזען ארט, און ער האט אויך נאך גריבען אין בית המקדש
 אריינגעבראכט, און האט מחלל געווען דיעזען מקום קדוש, ווייל
 ווי האבען געזעהען טרופימוס פאן אפסוס מיט איהם אין שטאדט,
 האבען ווי געמיינט, דאס פולוס האט איהם אין בית המקדש
 געבראכט, דיא גאנצע שטאדט איז באוועגט געווארען, און עס
 איז געווארען איין אויפלייפונג פאן פאלק, און ווי האבען געחאפט
 פולוס'ן, און האבען איהם ארויס געשלעפט פאן בית המקדש.

אפאסטעל געשיכטע כא כב

- און האבען באלד דיא טהירען צו געמאכט. און ווען זיי האבען
 איהם געוואלט טייטען, איז דיא נאכריכט אנגעקומען צום
 אויבערשטען פאן דיא סאלדאטען-רעגומענט, דאס אין גאנץ
 ירושלים איז איין מרידה. ער האט באלד מיט זיך גענומען
 סאלדאטען, און הויפטלייטע, און איז צו זיי געלאפען, און וויא זיי
 האבען אבער דעם אויבערשטען מיט דיא סאלדאטען דערוועהן,
 האבען זיי אויפגעהערט צו שלאגען פולוסין. און דער אויבערשטער
 איז צו געגאנגען און האט איהם אנגענומען, און געהייסען איהם
 מיט צוויי קייטען בינדען, און האט געפרעגט: ווער איז ער, און
 וואס האט ער געטאן? און יעדערער האט ענטוואס אנדערס
 געשריען פאן פאלק, און ווייל ער האט וועגען דעם לארעם קיין
 זיכערעם ניט געקאנט דערפאהרען, אזוי האט ער געהייסען איהם
 אין שלאס אנועקפיהרען. און ווען ער איז געקומען צו דיא טרעפ,
 האבען איהם דיא סאלדאטען בעדארפט טראגען, וועגען דער
 איינגשאפט פאן דעם פאלק. דען פיל פאלק איז איהם נאכ-
 געגאנגען, געשריגען און געזאגט אנועק מיט איהם. און ווען ער
 האט געזאלט אין שלאס אריינגעפיהרט ווערען, האט ער געזאגט
 צום אויבערשטען, קען איך דיר ענטוואס זאגען? און ער האט
 געזאגט: פארשטעהסט דוא גריכיש? ביסט דוא דען ניט דער
 עגיפטער, וועלכער האט פאר אייניגע טעג איין מרידה געמאכט,
 און האט ארויסגעפיהרט אין דער מדבר אריין פיר טויזענט
 רויבער. און פולוס האט געזאגט: איך בין איין איד פאן תרשיש,
 איין בירגער פאן איין אנגעזעהענע שטאדט אין קיליקיא און איך
 בעט דיר ערלויב מיר צו רעדען צום פאלק, און ער האט איהם
 ערלויבט. פולוס האט זיך געשטעלט אויף דיא טרעפ, און האט
 געוואונקען מיט דער האנד צום פאלק: און עס איז גאנץ שטיל
 געווארען. און ער האט גערעט אויף העבריישע און געזאגט:
 ברידער און פאטערס! הערט מיין פארענטפערונג פאר אייך כב
 יעצט צו, און וויא זיי האבען דערהערט, דאס ער רעט צו זיי
 אויף העבריישע, זיינען זיי נאך שטילער געווארן. און ער האט
 געזאגט: איך בין איין איד, געפארען אין תרשיש, וועלכע איז אין
 קיליקיא, אויפגעצויגען אבער בין איך דא אין דויער שטאט,

געלעהרנט געווארען ביי גמליאל'ס פיס שטריינג אין דער תורה
 פאן דיא עלטערן, און בין געוועזען איין מקנא פאן גאטמסעס
 4 וועגען אזוי וויא איהר אלע ווייט יעצט. און איך האב גערודפ'ט
 דיא וואס האלטען דייע לעהרע ביו צום מוים; און איך האב
 געבונדען און איבערגעענטפערט אין געפיינגענעס מענער און
 5 פרויען. אזוי וויא אויך דער כהן גדול און אלע זקנים קענען
 אויף מיר עדות זאגען, פאן ויי האב איך גענומען ברירה און בין
 געגאנגען קיין דמשק צו דיא ברידער, איך זאל אויך דיא וועלכע
 זענען דארטען, בריינגען אין קייטען קיין ירושלים מען זאל ווי
 6 בעשטראפען. און עס איז געווען, ווען איך בין אין וועג געווען,
 ניט ווייט פאן דמשק, אין מיטען טאג, פלוצלינג האט איין גרויסע
 7 ליכט פאן הימעל אויף מיר אראפגעשיינט. איך בין צו דער
 ערד געפאלען און האב געהערט איין קול רעדען צו מיר: שאול!
 8 שאול! ווארום רודפ'סט דוא מיך? איך האב געענטפערט און
 געזאגט: ווער ביסט דוא מיין הערר? און ער האט צו מיר
 9 געזאגט: איך בין ישוע הנצרי, וועלכען דוא רודפ'סט. דיא
 מענשען וואס זענען מיט מיר געווען האבען געזעהען דאס ליכט,
 און האבען זיך דערשראקען, אבער דעם קול וואס האט גערעדט
 10 צו מיר, האבען ווי ניט געהערט. און איך האב געזאגט: וואס
 זאל איך טאן הערר? און דער הערר האט צו מיר געזאגט:
 שטעה אויף, און געה קיין דמשק, און דארטען וועט דיר אלץ
 11 געזאגט ווערען, וואס עס איז דיר געבאטען צו טאן. און אזוי וויא
 איך האב פאן דעם גלאנץ פאן דעם ליכט דיא ראיה פערלארען,
 האבען מיינע בעגלייטער מיך אנגענומען און געפיהרט, און איך
 12 בין געקומען קיין דמשק. און איין מאן מיט דעם נאמען חנניה,
 איין פרומער נאך דער תורה נאך, און האט איין נאמען געהאט
 צווישען אלע אידען, וועלכע וויינען דארטען איז צו מיר געקומען.
 13 און ווען ער איז צו געגאנגען האט ער צו מיר געזאגט: ברודער
 שאול, ווער זעהענדיג; און אין דערזעלביגער שטונדע האב איך
 14 איהם דערזעהען. און ער האט צו מיר געזאגט: דער גאט
 פאן אינווערע אבות האט דיר אויסדערוועהלט, דוא זאלסט זיין
 ווילען דערקענען, און דוא זאלסט זעהען דעם גערעכטען, און הערען

אפאסטעל געשיכטע כב

- 15 פֿאַן זיין מויל איין קול. ווייל דוא וועסט זיין עדות זיין פאר אלע
 16 מענשען וועגען דעם וואס דוא האסט געזעהען און געהערט. יעצט
 פאר וואס וואסט דוא, שטעה אויף און לאז דיר טובלען און וואס
 אב דייע וינד ווען דוא וועסט אנרופען דעם נאמען פֿאַן דעם
 17 הערן. און ווען איך בין צוריק געקומען קיין ירושלים און האב
 מתפלל געווען אין בית המקדש בין איך געווען אויסער מיך
 18 (התפשות הגשמות). און איך האב איהם געזעהן און ער האט מיר
 געזאגט: אייל און געה געשווינד ארויס פֿאַן ירושלים דען זיי
 19 וועלען ניט אנגעהמען דיין עדות אויף מיר. און איך האב געזאגט:
 הער, זיי ווייסען דאס איך האב אין געפיינגענעם געזעצט, און
 20 געשלאגען אין דיא שולען, דיא וואס גלויבען אין דיר. און ווען
 דאס בלוט פֿאַן דיין עדות איסטפֿונם איז פֿאַרגאסען געווארען,
 בין איך אויך דערביי געשטאנען און האב הנאה געהאט פֿאַן זיין
 מייסען און האב געהיט דיא קליידער פֿאַן דיא וואס האבען איהם
 21 געהרגעט. און ער האט צו מיר געזאגט: געה, דען איך וויל דיר
 22 ווייט אוועק שיקען צו דיא גוים. ביז ריזע ווערטער האבען זיי
 איהם אויסגעהערט, און האבען אויפֿגעהויבען זייער קול און געזאגט:
 אוועק מיט אזוי איין מענטש פֿאַן דער ערד; ער איז ניט ווערט ער
 23 זאל לעבען. און ווען זיי האבען געשריגען האבען זיי אראפֿ
 געווארפען פֿאַן זיך זייערע קליידער און געווארפען שטויב אין דער
 24 לופטען. און דער אויבערשטער האט באפוילען מען זאל איהם
 פֿיהרען אין שלאס און געזאגט מען זאל איהם שמיסען אום אויס
 25 צו פֿארשען פאר וואס זיי שרייען אזוי געגען איהם. און ווען מען
 האט איהם געבונדען מיט רימענס בדי מען זאל איהם שמיסען.
 האט ער געזאגט צום הויפטמאן, וועלכער איז ביי איהם געשטאנען:
 איז דאס אייך ערלויבט צו שמיסען איין רומער אהן איין משפט?
 26 ווען דער הויפטמאן האט דאס דערהערט, איז ער געגאנגען און
 האט געמעלדעט דעם אויבערשטען, און געזאגט, ועה וואס דוא
 27 ווילסט טאן, דען ריזער מאן איז איין רומער. דער אויבערשטער
 איז געקומען און האט געזאגט: זאג מיר ביסט דוא איין רומער?
 28 און ער האט געזאגט, יא. דער אויבערשטע האט זיך אָנגערופֿען
 און געזאגט: איך האב פֿאַר פֿיל געלט געקויפט דאס רעכט פֿאַן

דיזעם בירגערשאפט. און פולום האט געזאגט: איך אבער בין
 29 דערינען געבארען געווארען. דאמאלסט האבען דיא מענשען
 וואס זענען געקומען איהם אויסצופארשען אפגעלאזען, און דער
 אויבערשטער האט מורא געהאט דערפאר: וואס ער איז איין
 30 רומער און ער האט איהם געבונדען. און אויף דעם אנדערען
 טאג, ווייל ער האט געוועלט קלאר וויסען, פאר וואס בעשולדיגען
 איהם דיא אידען. האט ער איהם בעפרייט פאן דיא קייטען, און
 האט באפוילען דאס מען זאל בריינגען דיא עלסטע כהנים און
 אלע סנהדרין, און ער האט פולום אראפגעבראכט און האט
 איהם פאר זיי געשטעלט.

כג פולום האט איין קוק געטאן אויף דיא סנהדרין און האט
 געזאגט: מענער און ברידער מיט איין ריינעם געוויסען וויא
 גאט האט איינגעארדענט האב איך מיין לעבען ביז אויף דיזען
 2 טאג געפיהרט. און חנניה דער כהן גדול האט געהייסען דיא
 וואס זענען ביי איהם געשטאנען, דאס זיי זאלען איהם שלאגען
 3 איבער דעם מויל. און פולום האט צו איהם געזאגט: גאט
 וועט דיך שלאגען, דוא אפגעקאלכטע וואנט. דוא האסט דיך
 געזעצט מיך משפט'ן נאך דער תורה, און דוא הייסט מיך
 4 שלאגען געגען דער תורה. און דיא וואס זענען דארט געשטאנען
 5 האבען געזגט: דוא לעסטערסט גאטטעם כהן גדול? און פולום
 האט געזאגט: ברידער, איך האב ניט געוואסט דאס ער איז
 דער כהן גדול, דען עס איז געשריבען: איין עלסטען אין דיין
 6 פאלק זאלסט דוא ניט פלוצען. ווייל פולום האט געוואוסט,
 דאס איין טייל איז צדוקים, און דער אנדערער פרושים, האט
 ער געשריגען צו דיא סנהדרין און געזאגט: מענער און ברידער,
 איך בין איין פרוש בן פרוש, און וועגען דער האפענונג וועלכע
 וועט זיין און וועגען תחתית המתים בין איך בעשולדיגט.

7 ווען ער האט דיא ווערטער געזאגט איז געווארען איין מחלוקת
 צווישען דיא צדוקים און דיא פרושים און דאס פאלק איז צו
 8 טיילט געווארען. דען דיא צדוקים זאגען, עס איז ניט דא קיין
 תחתית המתים, קיין מלאך און קיין רוח, און דיא פרושים זענען
 9 מודה אין ביידע זאכען. און עס איז געווארען איין גרויסע

- געשריי: און דיא סופרים וואס זענען פאן דער פתח פאן דיא פרושים, זענען אויפגעשטאנען און האבען געשטריטען און געזאגט: מיר האבען קיין שלעכטעס אין דעם מענשען ניט געפונען. און אויב איין מלאך, אדער איין רוח, האט צו איהם גערעט ווילען מיר געגען גאטט ניט שטרייטען. ווייל אבער דער קריג איז גרויס געווארען און דער אויבערשטער האט מורא געהאט טאמער וועלען זיי פולוסן צורייסען, האט ער געגעבען איין באפעהל צו דיא סאלדאטען, זיי זאלען אראב געהן און איהם אוועק געהען פאן צווישען זיי און איהם אין שלאס ברוינגען. און ווען עס איז געווארען נאכט איז דער הערר ביי איהם געשטאנען און געזאגט: זיי געטרויסט, פולוס, דען וויא דוא האסט אויף מיר עדות געזאגט אין ירושלים, זאלסט דוא אויך אין רוים עדות זאגען. ווען עס איז טאג געווארען, האבען זיך איינגע אידען צוזאמענגענומען און האבען זיך פערשנארען, זיי זאלען ניט עסען און ניט טרינקען ביז זיי וועלען פולוסן הרגינען. און דיא וואס האבען זיך פערשנארען זענען געווען מעהר וויא פערציג מאן. און זענען געקומען צו דיא עלסטע כהנים און צו דיא זקנים און האבען געזאגט: מיר האבען אויף זיך גענומען איין שבועה מיר זאלען גאר ניט פערזוכען ביז מיר וועלען פולוסן הרגינען. דעריבער זאלט איהר און דיא סנהדרין דעם אויבערשטען געבן צו וויסען דאס ער זאל אייך איהם מארגען אראפבריינגען, גלייך וויא איהר ווילט איהם בעסער אויספארשען, און מיר זענען פארטיג צו טויטען איהם איידער ער וועט נאך צו אייך קומען. פאן דעם אנרייך האט געהערט דער זאהן פאן פולוס שוועסטער, ער איז געקומען אין שלאס און האט עס צו פולוס דערציילט. און פולוס האט גערופען איינעם פאן דיא הויפטלייטע און האט איהם געזאגט פיהר דיזען יונגען מאן צו דעם אויבערשטען, דען ער האט איהם עטוואס צו דערציילען. און ער האט איהם געבראכט צום אויבערשטען און האט געזאגט: דער געפאנגענער פולוס האט מיך גערופען און געבעטען, איך זאל דיזען יונגען מאן צו דיר בריינגען, ווייל ער האט דיר עטוואס צו דערציילען. און דער אויבערשטער האט איהם אנגענומען ביי דער האנד און

איז מיט איהם אנדערײַט אונעק גענאנגען, און האט איהם געזאגט:
 20 וואס איז דאס וואס דוא האסט מיר צו דערציילען? און ער האט
 געזאגט: דיא אידען האבען אפגערעט צווישען זיך, דיך צו בעטען
 דאס דוא זאלסט מארגען אראפבריינגען פולוסין פאר דיא
 סנהדרין, גלייך וויא זיי ווילען איבער איהם בעסער אויספארשען.
 21 נור דוא זאלסט זיי ניט הערען, דען עס לויערן אויף איהם מעהר
 וויא פערציג מאן וועלכע האבען זיך פערשווארען ניט צו
 עסען און צו טרינקען ביז זיי וועלען איהם הרגענען זיי זענען יעצט
 22 אנגעגרייט און ווארטען אויף דיין פערשפרעכען, דער
 אויפערשטער האט אונעק געלאזען דעם יונגען מאן און האט
 איהם בעפולען, דאס ער זאל קיינעם ניט אויסזאגען, דאס דוא
 האסט מיר דיועס געגעבען צו וויסען, און ער האט גערופען
 23 צוויי הויפטלייטע און האט זיי געזאגט: גרייט אן צוויי הונדערט
 סאלדאטען, זיבעציג רייטער, און צוויי הונדערט שפיזען טרעגער,
 זיי זאלען אין דער דריטער שעה פאן דער נאכט קיין קיסרין
 24 געהן. אויך מאכט פארטיג בהמות מען זאל פולוסין ארויפזעצען,
 און מען זאל איהם אן איין שאדען צום גובערנאטאר פעליקס
 25 בריינגען קענען, און ער האט איין בריף מיט דיוען אינהאלט
 26 געשריבען: קלודיוס ליויאס, צו דעם האכגערהטען (נכבד)
 27 גובערנאטאר פעליקס איין גערום. דיוען מאן האבען דיא אידען
 געכאפט, און האבען איהם געוואלט הרגענען, און איך בין געקומען
 מיט סאלדאטען און האב איהם גערעטעט פאן זיי, ווייל איך
 28 האב געהערט דאס ער איז איין רומער. און ווייל איך האב
 געוואלט וויסען דעם גרונד פאר וואס זיי פארקלאגען איהם, האב
 29 איך איהם געבראכט פאר זייערע סנהדרין. און איך האב
 געפונען, דאס ער איז פארקלאגט געווארען וועגען מחלוקת איבער
 זייער תורה, אבער עס איז געגען איהם קיין קלאגע ניט דא דורך
 וועלכע ער זאל האבען פארדינט דעם טויט, אדער געפיינגענעס.
 30 ווייל אבער מיר איז דער ציילט געווארען, דאס דיא אידען
 האבען זיך אויפגערעט דיוען מאן אומצובריינגען, האב איך מיך
 געאיילט, איהם צו דיר צו שיקען און דיא אנקלעגערס האב איך
 אויך געהייסען דאס זיי זאלען מיט זייער קלאגע צו דיר קומען.

ווי געזונד. און דיא סאלדראטען האבען גענומען פולוס'ן וויא מען
 האט זיי בעפוילען און מען האט איהם אין דער נאכט געבראכט
 קיין אנטופאטריס. און אויף דעם אנדערען טאג האבען זיי
 איבערגעלאזען דיא רייטער מיט איהם צו געהן, און זיי האבען
 זיך אומגעקעהרט אין שלאס. און דויע וענען געקומען קיין
 קיסרין און האבען איבערגעגעבען דעם בריף דעם גובערנאטאר
 און האבען פולוס'ן איהם איבערגעגעבען. נאך דעם וויא דער
 גובערנאטאר האט איבער געלייענט דעם בריף האט ער
 געפרעגט: פאן וואס פאר איין לאנד ער איז, ווען ער האט
 דערהערט, דאס ער איז פאן קיליקיא האט ער געזאגט: איך
 וויל דיך פאר הערען, ווען דיינע פארקלעגערס וועלען אויך
 אהער קומען, און האט געהויסען מען זאל איהם האלטען אין
 דעם געריכטס הויז פאן הורדוס'ן.

אין פינף טעג ארום איז חנניה דער פהן גדול אראפגעקומען, כד
 מיט איהם וענען געווען דיא זקנים און איין רעדנער, וואס זיין
 נאמען איז געווען טערטיללוס, און זיי האבען איבערגעגעבען דעם
 גובערנאטאר זייער קלאנע גענען פולוס'ן. און ווען מען האט
 איהם גערופען, האט טערטיללוס אנגעהויבען איהם צו פארקלאנען
 אין געזאגט. אין גרויסען פרידען לעבען מיר אונטער דיר,
 הויכגעשעצטער, פעליקס! און פיל פערבעסערונגען וענען צו
 דינעם פאלק געווארען דורך דיין השגחה, און דער פאר דאנקען
 מיר דיר אלע צייט און אומעטום. פרי אבער מיר זאלען דיך
 ניט פיל בעמיהען, בעט איך דיך, אונז אין קורצען אין דיין
 גוטקייט אויסצוהערן. מיר האבען דויען מאן געפונען פאר איין
 פארדארבער, און בעל מחלוקת צווישען אלע אידען אויף דער
 וועלט, און איז דער פיהרער פאן דער כתה פאן דיא נצירים.
 און ער האט זיך אויך געפרובט דעם בית המקדש מחלל צו זיין,
 און מיר האבען איהם געכאפט, און געוואלט איהם משפט'ן נאך
 אונזער תורה. נור דער אויבערשטער ליויאס איז אראפגעקומען
 און האט איהם פאן אונז מיט געוואלט אנועקגענומען. און האט
 באפוילען דאס זיינע פארקלעגערס זאלען פאר דיר קומען, און
 דא קענסט איהם אליין אויספארשען, און דא וועסט זיך פאן

9 אַלץ דערנוויסען וועגען וואס מיר פארקלאגען איהם. דיא אידען
 האבען אויך אויף וויינע רעד מסכים געוועזען. אין געזאגט: דאס
 10 אזוי איז עס. דער גופערנאטאר האט איין וואונק געגעבען
 צו פולוסין דאס ער זאל רעדען; און ער האט זיך אפגערופען
 און געזאגט: ווייל איך ווייס דאס דוא ביסט שוין פילע יאהרען
 איין ריכטער ביי דיזען פאלק, אזוי וועל איך מיט איין גוטען
 11 מוסה מיין ואך פארענטפערן. וויא דוא קענסט עס וויסען, דאס
 עס איז נישט מעהר וויא צוועלף טעג וינט איך בין ארויפגעגאנגען
 12 קיין ירושלים מתפלל צו ויין. און מען האט מיך נישט געפונען.
 איך זאל אין בית המקדש מיט איינעם ופוחים האבען, אדער איך
 זאל מאכען איין מהומה צווישען פאלק אין דיא שולען, אדער
 13 אין שטאדט. און ווי קעגען נישט דערנווייזען איבער דיא קלאגע,
 14 וועלכע ווי יעצט געגען מיך ברוינגען. אבער דאס בין איך פאר
 דיר מודה דאס נאך דיזער לעהרע, וועלכע ווי רופען פתה דינע
 איך דעם גאטט פאן אונזערע אבות, ווייל איך גלויב אין אלץ
 15 וואס איז געשריבען אין דער תורה און נביאים. און איך האף
 צו גאטט, דאס עס וועט ויין תחית המתים פאר צדיקים און פאר
 16 רשעים, אויף וועלכע ווי אויך האפען. דעריבער, בעמיהע איך
 מיך, איך זאל קיין פארדארבענעם געוויסען האבען פאר גאטט
 17 און פאר מענשען. נאך לאנגע יאהרען בין איך געקומען צו
 18 בריינגען נדבות פאר מיין פאלק און מקריב ויין קרבנות. און
 דערביי האבען מיך געפונען אידען פאן אסיא, ווען איך האב מיך
 גערייניגט אין בית המקדש, נישט צווישען פאלק און נישט מיט
 19 טומעל. דיזע וואלטען געמוסט דא צו שטעהן פאר דיר און
 20 מיך פארקלאגען, אויב ווי האבען עטוואס געגען מיר. אדער
 לאזען דיזע אליין זאגען, וואס פאר איין עולה האבען ווי אין מיר
 21 געפונען, ווען איך בין געשטאנען פאר דיא סנהדרין. אויסער
 דאס איינציגע ווארט, וואס איך האב געשריגען ווען איך בין
 צווישען ווי געשטאנען, דאס וועגען תחית המתים ווער איך
 22 היינטיגען טאג ביי אייך געמשפט. ווען פעליקס האט דאס
 דערהערט, האט ער אפגעלייגט ווייזער משפט אויף איין אנדער
 צייט ווייל ער האט גוט געוואוסט דיזע לעהרע, און האט געזאגט:

ווען ליזיאס דער אויבערשטער וועט ארונטערקומען צו מיר וועל
 איך מיך איבער אייער ענין דערקונדיגען. און האט אנגעזאגט
 דעם הויפטמאן, דאס ער זאל פולוסן היטען, דאך זאל ער פרייער
 געהאלטען ווערן, און קיינעם פאן זיינע פריינד זאל ניט פארנועהרט
 זיין איהם צו בעדינען, אדער צו קומען צו איהם. נאך
 אייניגע טעג איז פעליקס מיט זיין ווייב דרוסלה, וואס זיא איז
 איינע אידין געווען, געקומען און האט געשיקט רופען צו זיך
 פולוסן און זיי האבען איהם געהערט וועגען דער אמונה אין דעם
 משיחן. און ווען ער האט גערעט וועגען גערעכטיגקייט און
 ענטהאלטזאמקייט (הסתפקות) און דעם יום הדין וואס וועט
 קומען, איז פעליקסן שרעקליך געווארען, און האט זיך אפגערופען
 און געזאגט: געה יעצט אוועק, ווען איך וועל צייט האבען וועל
 איך דיך רופען. דערביי האט ער געהאפט פאן פולוסן געלד
 צו בעקומען, כדי ער זאל איהם בעפרייען, דעריבער האט ער
 איהם אויך אפט גערופען, און מיט איהם גערעט. נאך דעם וויא
 עס איז צוויי יאהר פארגאנגען איז פארציוס פעסטום אויף פעליקס
 ארט אנגעשטעלט געווארן, און פעליקס האט געוואלט דיא אידען
 איין געפעליגקייט מאן, אזוי האט ער פולוסן געבונדען איבער
 געלאזען.

ווען פעסטום איז געקומען אין דער מדינה אריין, און נאך כה
 דריי טעג איז ער ארויף געגאנגען פאן קסרין קיין ירושלים.
 האבען דער כהן גדול און דיא עלסטע פאן דיא אידען צו
 געשטעלט זייער קלאגע אויף פולוסן. און זיי האבען איהם
 איבערגערעט און געבעטען ער זאל מאן דיא גנאדע, און זאל
 איהם בריינגען קיין ירושלים. און זיי האבען געדאכט איהם אויף
 דעם וועג צו הרגענען. נור פעסטום האט זיי געענטפערט: דאס
 פולוס איז געהאלטען אין קסרין, און דאס ער אליין וועט זיך
 באלד אהין אומקעהרען. און ער האט געזאגט: דעריבער דיא
 פאן איך וועלכע קענען לאזען זיי מיט מיר אראפגעהן. און ווען
 עס איז דא עטוואס אונרעכטס אין דעם מענשען, איהם
 פערקלאגען. און ווען ער איז ביי זיי ניט מעהר פאן צעהן טעג
 געבליבען, איז ער אראפגעגאנגען קיין קסרין און אויף דעם אנדערען

7 טאג האט ער זיך געזעצט אויף דעם ריכטער שטויל און האט
 געהייסען בריינגען פולוס'ן. וויא ער איז אָבער געקומען אזוי
 האָבען זיך דיא אידען וועלכע עס זיינען געקומען פֿאַן ירושלים,
 איהם אַרומגערינגעלט, און האָבען אויף פולוס'ן פֿאַרקלאַנט פֿילע
 און שווערע שולדען, וועלכע זיי האָבען אָבער ניט געקאנט
 8 דערנווייזען. און ער האט זיך פֿאַרענטפֿערט און געזאָגט: איך
 האב גאר ניט געזינדיגט, ניט געגען דעם אידישען דת, ניט געגען
 9 דעם בית המקדש, און ניט געגען דעם קיסר. און פֿעסטום האט
 געוואלט דיא אידען איין געפֿעליגקייט טאן האט ער זיך
 אָנגערופֿען און געזאָגט צו פולוס'ן: ווילסט דוא אַרויפֿנעהן קיין
 ירושלים, בִּדִּי דוא זאלסט דארטען פֿאַר מיר געמשפֿט ווערען?
 10 און פולוס האט געזאָגט: איך שמעה פֿאַר דעם קיסר'ס ריכטער
 שטויל וואו איך בעדארף געמשפֿט צו ווערען, איך האב דיא
 אידען קיין אונזעכט ניט געטאן, אזוי וויא אויך דוא אליין גוט
 11 ווייסט. ווען איך האב אונזעכט און האב געטאן איין זאך וועלכע
 איך בין ווערט דעם טויט, אזוי זאג איך מיך ניט אָב פֿאַן דעם
 טויט, נור אויב עס איז איין אומזיסטע קלאַנע, וועלכע זיי
 בעשולדיגען מיך, אזוי קאן קיינער מיך ניט איבערגעבען אין
 12 זייערע הענד. איך רופֿ דעם קיסר צו מיין משפֿט. און פֿעסטום
 האט זיך בעראטהען מיט זיינע יועצים, און האט איהם געענטפֿערט
 און געזאָגט: דעם קיסר האָסט דוא גערופֿען, אזוי זאלסט דוא
 13 צום קיסר געהן. נאך עטלעכע טעג איז דער קעניג אנריפֿס און
 14 בִּרְנִיקָה אַראָנגעקומען קיין קיסרין צו געריסען פֿסטום'ן. און
 אזוי וויא זיי האָבען זיך דארטען פֿערזאָמט עטלעכע טעג, האט
 פֿעסטום דערציילט דעם קעניג פולוס זאך און געזאָגט: נון דא
 איז דא איין מאן, וועלכען פעליקס האט איבערגעלאזען אין
 15 קייטען. ווען איך בין געווען אין ירושלים האָבען דיא עלסטע
 בָּהֵנִים און דיא זקנים פֿאַן דיא אידען געמסר'ט אויף איהם, און
 16 האָבען מיך געבעטען איך זאל איהם פֿאַרמשפֿט'ן. איך אָבער
 האב זיי געענטפֿערט, עס איז ניט דער רומישער מנהג איין
 מענטשען איבערגעבען צום טויט, איידער דער בעשולדיגטער
 שמעהט פֿאַר זיינע בעשולדיגערס, און איהם ווערט דיא

מיגלאכקייט ויך צו פארענטפערן אויף דער קלאגע געגעבען.
 דעריבער ווען זיי זענען אהער געקומען, האב איך קיין אויפהאלטונג
 17 נישט געמאכט און אויף דעם אנדערען טאג האב איך מיך געזעצט
 אויף דעם ריכטער שטול, און האב געהייסען בריינגען דעם מאן.
 און זיינע אנקלאגער זענען געשטאנען און האבען אויף איהם קיין
 18 שלעכטעס נישט געזאגט וויא איך האב געדאכט. זיי האבען נור
 געהאט אייניגע טענות אויף איהם וועגען זייער רעליגיאן, און
 וועגען זיין מת וועלכען מען האט גערופען ישוע, אויף וועלכען
 19 פולוס זאגט דאס ער לעבט. און אזוי וויא פאר מיר איז דאס
 נישט מיגלאך געווען, צו משפט'ן דיזע זאך האב איך געזאגט:
 ווילסטו דאס געהן קיין ירושלים און דארט דעריבער געמשפט
 20 ווערען. ווייל אבער פולוס האט פערלאנגט פארן קיסר געשטעלט
 צו ווערן, האב איך געבאטען איהם צו היטען ביז איך וועל איהם
 21 צום קיסר שיקען. און אנריפס האט געזאגט צו פסטוס: איך
 וואלט אויך געוואלט הערען דעם מענשען. און ער האט געזאגט:
 22 מארגען וועסטו דא איהם הערען. אויף דעם אנדערען טאג, ווען
 אנריפס און ברניקה זענען אנגעקומען מיט גרויס פארדא, און זיי
 און דיא הויפטלייט און דיא גרעסטע פאן דער שטאדט, זענען
 אריין געגאנגען אין ריכטערהויז, האט פסטוס בעפוילען און מען
 24 האט פולוס'ן געבראכט. און פסטוס האט געזאגט: דער קעניג
 אנריפס, און אלע מענער וואס איהר זענט דא מיט אונז! איהר
 זעהט דעם מאן, וועגען וועלכען דאס גאנצע אידישע פאלק, אין
 ירושלים און דא האבען צו מיר געשריגען דאס ער איז נישט ווערט
 25 דאס ער זאל נאך לעבען. איך אבער ווען איך האב נור דערקאנט
 אין איהם דאס ער האט נישט געטאן קיין זאך פאר וועלכע ער
 זאל ווערט זיין געטייט צו ווערן, און אויך ער אליין האט גערופען
 דעם קיסר צו זיין משפט, האב איך געפונען פאררעכט איהם
 26 אהין צו שיקען. נור אזוי וויא איך האב נישט וואס צו שרייבען
 אויף איהם צו אונזערן הערן, אזוי האב איך איהם דאריבער
 פאר אייך געבראכט, און בפרט פאר דיר, קעניג אנריפס, ער
 זאל פארהערט ווערען, און איך זאל וויסען, וואס צו שרייבען.
 27 דען עס שיינט מיר קיין זינען נישט צו האבען, איין געפאנגענעם

צו שיקען און דיא קלאנע גענען איהם ניט בעווייזען צו קענען.

כו אנריפס האט געזאגט צו פולוסין: עס איז דיר ערלויבט פאר ויך אליין צו רעדען. דאמאלסט האט פולוס אויסגעשטרעקט זיין האנד, און האט ויך פארענטפערט. קעניג אנריפס איך שען מיך גליקלאך, דאס איך קאן מיך היינט פאר דיר ויך פארענטפערן אויף אלעס וואס דיא אידען פארקלאנען מיך. ווייל דוא ווייסט גוט אלע אידעשע מנהגים און שאלות; דעריבער בעט איך פאן דיר, דוא זאלסט מיך מיט געדולד צו הערן. דיא פיהרונג פאן מיין לעבען פאן מיין יוגענד אן וואס איך האב פאן אנפאנג פארבראכט צווישען מיין פאלק אין ירושלים קענען אלע אידען. ווי קענען מיך פאן לאנג, אויב ווי וואלטען וועלען דארויף עדות זאנען, דאס איך האב געלעבט וויא איין פרוש אזוי וויא דיא ברתה, וואס זיא איז געהר שטריינג אין אונזער רעליגיאן. און יעצט שטעה איך פאר דעם משפט פאר דער האפענונג פאן דער פארשפרעכונג וואס גאט האט פארשפראכען צו אונזערע אבות. און אויף וועלכע אונזערע צוועלף שבטים האפען זיא צו דערגרייכען מיט זייער דינסט טאג און נאכט; פאר דזער האפענונג, קעניג אנריפס! בין איך פאן דיא אידען פארקלאגט. פאר וואס זאל עס ביי אייך אונגלייכליך זיין, דאס גאט איז מחיה מתים? נון, האב איך מיר איינגעבילדעט, איך מוז גענען דעם נאמען פאן ישוע הנצרי שטרייטען. און דאס האב איך געטאן אין ירושלים: איך האב גענומען מאכט פאן דיא עלסטע בנהים, און פילע הייליגע האב איך אין געפיינגענעם אריינגעבראכט, און ווען מען האט ווי געהרגעט האב איך דארויף מסכים געווען. און אין אלע שולען האב איך ווי אפטער דורך שטראף געצוואונגען, ווי זאלען לעסטערען ישועים נאמען. און אויס צו גרויסע אונריכטיגע קנאה, האב איך ווי גערודפט אויך אין שטעדט פאן חוץ-לארץ. און ווען איך בין וועגען דער זאך געגאנגען קיין דמשק מיט דער קראפט און מיט דעם באפעהל פאן דיא עלסטע בנהים. אין מיטען טאג אויף דעם וועג האב איך געזעהן הערר קעניג! איין ליכט העלער פאן דער שיין פאן דער זאנע, וועלכעס האט ארום מיר און דיא וואס זענען מיט

אפאסטעל געשיכטע כו

- מיר גענאנגען געשיינט. און מיר זענען אלע געפאלען צו דער ערד, און איך האב געהערט איין קול רעדען צו מיר אויף העברייש: שאול! שאול! ווארום רודפסטו דא מיר? עס איז דיר שווער צו שמויסען אנטקענען דיא שפיציגע שטעקענס. איך האב געזאגט: ווער ביסט דא הערר? און ער האט געזאגט: איך בין ישוע, וועלכען דא רודפסטו. אבער שטיי אויף און שטעל דיר אויף דיין פיס, דען דעריבער האב איך מיר צו דיר באוויזען, כדי איך זאל דיר אויסדערוועלען פאר מיין דינער, און פאר איין עדות אויף דיא זאכען, וואס דא האסט געזעהן און וואס איך וועל דיר ווייזען. ווען איך וועל דיר מציל ויין פאן דעם פאלק און פאן דיא גוים צו וועלכע איך וועל דיר יעצט שיקען. אויף צו עפענען זייערע אויגען כדי זיי זאלען זיך פאן דער פינסטערניס אומקעהרען צום ליכט, און פאן דעם שטום מאכט צו גאט, און זאלען האבען פארגעבונג דער זינדען און איין ערבע צווישען דיא וואס זענען געהייליגט געווארען דורך זייער אמונה אין מיר. דעריבער קעניג אנריפס האב איך ניט ווידערגעשפעניגט אנטקענען דער ערשיינונג פאן דעם הימעל. נור איך האב צום ערשטען געפרעדיגט צו דיא איינווויינער פאן דמשק, ירושלים, און גאנץ לאנד יהודה, און אויך צו דיא גוים און געזאגט: בעדענקט אייך און טהוט תשובה צו גאט, און טהוט מעשים וואס זענען בראי צו תשובה. און דער פאר האבען מיר דיא אידען געכאפט אין בית המקדש, און האבען מיר געוואלט הרגענען. נור גאט האט מיר געהאלפען, און ביז היינטיגען טאג שטעה איך און זאג עדות פאר קליין און גרויס, און עטוואס אנדערס אויסער דיא גביאים און משה זאג איך ניט, נור דאס וואס זיי האבען געזאגט, דאס עס וועט זיין: דאס דער משיח דארף ליידען און אויף צו שטעהן פרייהער פאן דיא מתים צו פֿרעדיגען דאס ליכט צו דעם פאלק ישראל און צו דיא גוים. וויא ער האט זיך אזוי פארענטפערט האט פסטום אין דער הויך געזאגט: דא בייסט משוגע. פולוס, דיין פיל לערנען האט דיר משוגע געמאכט. און פולוס האט געזאגט: איך בין ניט משוגע, הויכ געהערטער פסטום, איך רעד ווערטער, וואס זיי זענען אמת און פֿערשטענדליך. דען פאן דאס אלץ ווייס דער קעניג, דעריבער

רעד איך צו איהם פריי, איך דענק, דאס קיין נאך פאן דיוע איז
פאן איהם ניט פערהוילען, דען דאס איז ניט אין איין ווינקעל
27 געשעהען. קעניג אנריפס! גלויבסטו דאס אין דא גבאים? איך
28 ווייס דאס גלויבסטו. און אנריפס האט געזאגט צו פולוס, נאך
איין ביסעל וועסטו דאס מיר איינרעדען איך זאל ווערען איין קריסט.
29 און פולוס האט געזאגט: איך ווינשע נאכט זאל געבען, דאס ניט
נור דאס אליין, נור אויך דאס אלע וועלכע הערען מיך זאלען
30 אועלכע ויין וויא איך בין נור אן קריסטען. ווען ער האט דאס
געזאגט, איז דער קעניג, דער גובערנאטאר, און ברניקה, און דאס
31 וואס זענען מיט איהם געזעסען, אויפגעשטאנען. און זענען אנדער-
זייט אוועקגעגאנגען און האבען דארטען איינער מיט דעם אנדערען
איבערגערעדט און געזאגט: דיוער מאן האט קיין נאך ניט געטאן,
פאר וועלכער ער זאל ווערט ויין געמייט צו ווערען אדער
32 געפיינגענעם. און אנריפס האט געזאגט צו פסמוס: דער מענטש
וואלט געקאנט פריי געלאזען ווערען, ווען ער וואלט ניט געווען
רופען דעם קיסר צו ויין משפט.

20 און ווען עס איז בעשלאסען געווארען דאס מיר זאלען מיט
דער שיף קיין איטליא אפפאהרען, האט מען פולוס און אייניגע
אנדערע געפאנגענע איבערגעבען צום הויפטמאן פאן אגוסטוס
2 סאלדאטען, ויין נאמען איז געווען יוליוס. מיר זענען ארויפגעגאנגען
אויף איין אדרמיטישע שיף און ויך אוועק געשיפט און האבען
געוואלט פארביי געהן דאס ערשטע פאן אסיע מיט אונז איז געווען
3 איין מקדוניער ארסטרכוס פאן תסלוניקא. אויף דעם אנדערען
טאג זענען מיר געקומען קיין צדון, יוליוס האט פולוס פריינדליך
בעהאנדעלט און האט איהם ערלויבט צו געהן צו ווינע פריינד, ווי
4 זאלען איהם פארזארגען. פאן דארטען זענען מיר אוועק געגאנגען,
און ווייל דאס ווינדען זענען אנטקעגען געווען זענען מיר געגאנגען
5 ביי דער ווייט פאן קיפרוס. און מיר זענען דעם ים פאן קיליקיא
און פאמפוליא איבערגעגאנגען, און מיר זענען געקומען קיין מורא
6 וואס איז לוקא. דארטען האט דער הויפטמאן געטראפען איין
אלעכסאנדרישע שיף וואס זי איז געגאנגען קיין איטליא און האט
7 אונז איבערגעזעצט אין איהר. דאס שיף איז פילע טעג זעהר

לאנגזאם גענאנגען און מיט מיהע זענען מיר געקומען אנטקעגען
 קנידוס, און ווייל דער ווינד האט אונז ניט געלאזען צו שיפען ויך,
 ווינען מיר גענאנגען ביי דער וויט פאן קריטי אנטקעגען סלמוני.
 נאך דעם ווא מיר זענען מיט שווערקייטען דורכגעגאנגען, זענען
 8 מיר געקומען צו איין ארט וועלכען מען האט גערופען, שיינע
 האפען וואס ניט ווייט פאן דארטען איז איין שטאדט וואס מען
 9 רופט לסיא. ווא עס איז אנוועק גענאנגען פיל צייט און עס איז
 שוין איין סכנה געווען מיט דער שיף צו געהן דען דיא פאסטען
 צייט איז שוין לאנג איבערגעגאנגען, אזוי האט פולוס זיי געראטען.
 און געזאגט: מענער! איך זעה ארויס, דאס אונזער ריזע וועט
 10 שווער זיין און מיט גרויס שאדען, ניט נור פאר דער משא און
 דער שיף נור אויך פאר אונזער לעבען. נור דער הויפטמאן האט
 11 געהערט וואס דער שטייערמאן און דער הערר פאן דעם שיף
 האט געזאגט, און פולוס'עס ווערטער האט ער ניט געהערט. ווייל
 12 דער האפען איז ניט אזוי גוט געווען, דאס שיפען זאלען דארט
 ווינטערען, אזוי האבען פילע געראטען מען זאל פאן דארטען
 אנוועק געהן און געזאגט: טאמער וועלען מיר קענען דערגרייכען
 פעניקס און דארטען בלייבען דיא ווינטער צייט; דאס איז איין
 פארט אין קריטי, וואס געפינט זיך אנטקעגען: דרומית-מערבית
 13 און צפונית מערבית. דער ווינד האט געבלאזען פאן דרום, און
 זיי האבען געדאכט, דאס זיי האבען דערגרייכט זייער פונה, און
 14 זיי ווינען אפגעפאהרען און האבען זיך נאעהנט פאן קרעטא
 פארבייגעשיפט. נור באלד האט זיך געגען איהר איין שטורעם-
 15 ווינד אויפגעהויבען וועלכען מען רופט צפונית-מערבית. ווען
 דיא שיף איז אנוועקגעריסען געווארען און האט ניט געקאנט גענען
 דעם ווינד געהן, האט זיא אונז געטראגען וואוהין דיא וועלען
 16 האבען איהר געטריבען. און דיא שיף איז צו געלאפען צו איין
 קליינעם אינזעל וואס מען רופט קלודה, און מיט גרויסע מיהע
 17 האבען מיר איינגעהאלטען דיא קליינע שיפעל. און נאכדעם ווא
 מען האט זיא ארויפגעצויגען, האבען זיי אלע מיטלען בענוצט
 און האבען פארריכט דיא שיף, און ווייל זיי האבען מורא געהאט,
 זיי זאלען ניט ארויף אויף איין זאמד, האבען זיי אראפגעלאזען

- 18 דיא זעגעלען און וויינען אזוי געפאהרען. אויף דעם אנדערען טאג ווייל דער שטורעמויגד איז געהר גרויס געווען, האבען זיי אנגעהויבען ארויס צו ווארפען דיא משה אין ים אריין. און אויף דעם דריטען טאג האבען מיר מיט אונזערע אייגענע הענד ארויס געווארפען דיא שיפס פלים אין ים אריין. און פילע טעג האבען אויך דיא זאגנע און דיא שטערען זיך ניט באוויזען, און דער שטורעם איז אלץ געווען ביז עס האבען זיך ביי אונז אלע האפענונגען גערעטעט צו ווערען אויסגעלאזען. און ווען זיי האבען שוין איין לאנגע צייט ניט געגעסען, האט זיך פולום געשטעלט אין זייער מיטען, און געזאגט: מענער! ווען איהר וואלט מיר געווען צו געהערט ניט אוועק צו געהן פאן קריטי אזוי וואלט אונז ניט געטראפען דיא צרות און שאדען. יעצט אבער ראט איך אייך איהר וואלט ביי זיך ניט געפאלען זיין, דען אפילו איין נפש פאן אייך וועט ניט פערלארען ווערען, נור דיא שיף אליין. דען איין מלאך פאן גאט וועמעס איך בין, און וועמען איך בין, האט זיך צו מיר אין דיווער נאכט בעוויזען. און האט געזאגט, פירכטע זיך ניט פולום, דוא וועסט נאך שטעהן פאר דעם קיסר; און יעצט האט דיר גאט געשענקט אלעמען וואס געהען מיט דיר אין שיף. דעריבער מענער שטארקט אייך, דען איך גלויב גאט דאס עס וועט אזוי געשעהען, וויא עס איז מיר געזאגט געווארען.
- 26 מיר וועלען ארויס געווארפען ווערען אויף איינעם פאן דיא אינזלען. און ווען עס איז שוין געווען דיא פירצעטע נאכט צייט עס האט אונז ארוםגעטריבען אויף דעם אדריאטישען ים, ארום האלבער נאכט, האבען דיא מאטראזען זיך משער געווען דאס זיי קומען נאכהענט צו דער יבשה. און זיי האבען אויסגעמאסטען דיא טיף פאן דעם ים און האבען געפונען צוואנציג קלאפטער טיף, און זענען אביסעל ווייטער געגאנגען, און האבען ווידער געמאסטען האבען זיי געפונען פינפצען קלאפטער. און ווייל זיי האבען מורא געהאט זיי זאלען ניט קומען אויף שטיינערדיגע ערטער, האבען זיי אראפגעלאזען פאן דעם הינטערסטען טייל פאן דער שיף פיר אנקערס, און האבען דערווארטעט עס זאל טאג ווערען. און ווען דיא מאטראזען האבען געוואלט אוועק

לויפֿען פֿאן דער שיף, און האָבען אַראָפֿגלאָזען אין ים אַרײַן
 דיא קליינע שיפֿעל מען זאל מײנען, דאס זיי ווילען אַראָב לאָזען.
 31 דיא אַנקערס פֿאן דעם פֿעדערשטען טײל פֿאן דער שיף. האט
 פֿולום געזאָגט צו דעם הויפּטמאן און צו דיא סאַלדאטען, ווען זיי
 וועלען מיט אונז ניט בלייבען אין דער שיף אזוי וועט איהר ניט
 32 קענען גערעטעט ווערען. דאמאלסט האָבען דיא סאַלדאטען
 איבערגעשניטען דיא שטריק פֿאן דער שיפֿעל און זיא איז אַרונטער
 געפֿאלען. איידער עס איז טאן געווארען האט פֿולום אלעמען
 33 צו גערעט, זיי זאלען געמען עסען און האט געזאָגט: יעצט איז שוין
 דער פֿערצטער טאג צײט איהר אן שפּײז ווארטעט און עסט
 נישט. דעריבער בעט איך אײך צו עסען, דאס איז צו אײערען
 34 בעסטען: דען אײן האר פֿאן קאפּף וועט בײ קײנעם פֿאן אײך
 ניט פֿאלען. ווען ער האט דאס געזאָגט, האט ער גענומען דאס
 35 ברויט און האט פֿאר אלעמען גאטט געדאנקט צו בראַכען און
 אָנגעהויבען צו עסען. אלע זענען פֿריילעכער געווארען, און האָבען
 36 אויך גענומען עסען. און מיר אלע זענען געווען אין דער שיף
 37 צוויי הונדערט זעקס און זיבעציג נפֿשות. און ווען מיר האָבען
 38 זיך אָנגעגעסען, האָבען זיי אָנגעהויבען דיא שיף גרינגער צו מאַכען,
 און האָבען דיא ווייץ אַרויס געווארפֿען אין ים אַרײַן. ווען עס
 39 איז טאן געווארען האָבען זיי ניט דערקאנט דאס לאַנד, זיי האָבען נור
 דערזעהען אײנע בוכטע מיט אײן האָפֿען; און האָבען געוואלט וויא
 40 מיגלאך דיא שיף אהין אַרײַנטרייבען. זיי האָבען דיא אַנקערס
 אויפֿגעהויבען און זענען געגאנגען אויף דעם ים, און האָבען
 אָפֿגלאָזען דיא בענדער פֿאן דעם רודער און האָבען געריכטעט
 דיא זעגל נאך דעם ווינד נאך, און האָבען זיך געהאלטען צום
 האָפֿען. און ווייל זיי זיינען אויף אײן זאמד אַרויף, אזוי האָבען זיי מיט
 דעם שיף זיך אָנגעשמויסען, און דער פֿאדערשטע טײל (שיף)
 האט זיך אין זאמד אײנגעגראכען און איז געבליבען פעסט שטעהן.
 דער הינטערשטער טײל אָבער איז דורך דעם אַנשמויסען פֿאן
 42 דיא וועללען צובראכען געווארען. דיא סאַלדאטען אָבער האָבען
 געוואלט דיא געפֿאנגענע אויסטויטען, כּדי אײנער פֿאן זיי זאל ניט
 43 אַרויס שווימען און אַנטלויפֿען. ווייל אָבער דעם הויפּטמאן האט

געוואלט פולוס'ן מציל ויין האט ער ווי פאן דעם אפגעהאלטען, און האט געזאגט: ווער עס קאן שווימען זאל אראפגעהן צום ערשטען און צו שווימען צו דער יבשה, און דיא איבעריגע זאלען זיך לאזען אייניגע אויף ברעטער, און אנדערע אויף דיא שטיקער פאן דער שיף. און עס איז אזוי געוועזען, דאס אלע זענען גערעטעט געווארען, און געקומען אויף דער יבשה.

ווען מיר זענען גערעטעט געווארען, זענען מיר געוואר געווארען, דאס דער נאמען פאן דעם אינזעל איז מליטי. דיא אויסלענדער האבען ניט ווייניג פריינדשאפט געגען אונז בעוויזען; ווי האבען צו לייגט איין פייער, און האבען אונז אלעמען צו זיך גענומען, וויל עס איז געגאנגען איין רעגען און עס איז קאלט געווען. און פולוס האט צוזאמענגעזאממלט פיל טרוקענעס האלץ און האט ארויפגעלייגט אויפן פייער, און מחמת דיא היץ איז פאן ווי ארויס געקראכען איין ענדעש און האט זיך צו געקלעבט צו ויין האנד. דיא אויסלענדער האבען דערוועהן דעם ענדעש היינגענדיג אויף ויין האנד, האבען ווי איינער צום אנדערן געזאגט: דיזער מאן איז געוויס איין רוצח, וועלכער ווען אויך ער איז ניצול געווארען פאן ים, לאזט איהם דאך דיא מדת נקמה ניט לעבען. נור ער האט אפגעשאקלט דעם ענדעש פאן דער האנד אין פייער אריין, און ער האט איהם גאר ניט געשאדעט. ווי האבען געווארט צו זעהען, וויא ויין גוף וועט געשוואלען ווערען, אדער ער וועט פלוצלינג פאלען און שטארבען, נור ווי האבען לאנג געווארט און האבען געזעהען, דאס עס איז איהם קיין בעז ניט געשעהען, און זייער מיינונג איז אנדערש געווארען, און האבען געזאגט: ער איז איין גאט. אין יענער געגענד האט דער עלסטער פאן דער אינזעל, מיט דעם נאמען פובליוס, געהאט פעלדער; דיזער האט אונז צו זיך אין הויז אריין גענומען, און האט אונז פריינדליך אויס געהאלטען דריי טעג. פובליוס פאטער איז געלעגען קראנק אויף קדחת און בלוט-פלוס, און פולוס איז צו איהם געקומען און האט מתפלל געווען און געלייגט דיא הענד אויף איהם און האט איהם געהיילט. נאך דעם זענען געקומען אנדערע קראנקע פאן דעם אינזעל, און זענען געהיילט

אפאסטעל געשיכטע כח

- 10 געווארען. און ווי האבען אונז אָבגעגעבען גרויס כבוד, און ווען
 מיר זענען פֿאַן דאָרטען אוועק געפֿאהרען, האָבען ווי אונז
 11 פֿאַרזאָרגט מיט אלץ וואָס מיר האָבען בעדארפֿט. און נאָך
 דריי חדשים זענען מיר פֿאַן דאָרטען אוועק גערייזעט מיט איין
 אלפֿסנדריער שיף, וואָס וואָ האָט ביי דינען אינוועל איבער-
 געווינטערט, דער צייכען פֿאַן איהר פֿאהנע איז געוועזען איין
 12 צוויילינג. און מיר זענען געקומען קיין סרקוסא, און מיר זענען
 13 דאָרטען געבליבען דריי טעג. פֿאַן דאָרטען זענען מיר ווייטער
 געפֿאהרען, און געקומען קיין רניון, און ווען אויף דעם אנדערען
 טאג האָט איין בלאַז געטאָן איין דרום ווינער, זענען מיר דעם
 14 צווייטען טאג געקומען קיין פּוטעאלי. און דאָרטען האָבען מיר
 געפֿונען ברידער, וועלכע האָבען אונז געבעטען, מיר זאלען ביי
 ווי פֿאַרבלייבען זיבען טעג, נאָך דעם זענען מיר געגאנגען קיין
 15 רום. און דיאָ ברידער האָבען געהערט, דאָס מיר קומען, זענען
 ווי פֿאַן דאָרטען אונז אנטקענען געקומען ביז צו דער מאַרק-
 שטראָסע אָפּוס, און ביז צו דיאָ דריי האַטעלען. און ווען פֿולום
 האָט ווי דערוועהן, האָט ער גאָט געדאָנקט און האָט מוט
 16 בעקומען. ווען מיר זענען געקומען קיין רום האָט דער הויפּטמאן
 איבערגעגעבען דיאָ געפֿאנגענע צו דעם אויבערשטען איבער דעם
 חיל, און פֿולוס האָט ער ערלויבט צו וויינען וואו ער וויל נור
 17 איין סאלדאט האָט איהם געהיט. נאָך דריי טעג האָט פֿולוס צו
 זיך גערופֿען דיאָ עלסטע פֿאַן דיאָ אידען, און ווי האָבען זיך צו
 איהם פֿאַרזאָמעלט און ער האָט ווי געזאָגט: מענער און ברידער,
 איך האָב גאר נישט געטאָן אַנטקענען אונזער פֿאַלק און אַנטקענען
 דיאָ מנהגים פֿאַן אונזערע עלטערן, און אין ירושלים האָט מען
 מיך איינגעשלאָסען אין קייטען, און מען האָט מיך איבערגעגעבען
 18 צו דיאָ רומים. און נאָך דעם וויאָ ווי האָבען מיך פֿאַרהערט,
 האָבען ווי מיך געוואָלט פֿריי לאָזען, ווייל ווי האָבען ניט געפֿונען
 19 דאָס מיך קומט צו טויטען. דיאָ אידען אָבער זענען אויף
 געשטאנען געגען מיר, און איך בין געצוואונגען געווען צו רופֿען
 דעם קיסר צו מיין משפּט, אָבער איך דענק ניט צו פֿאַרקלאָנען
 20 מיין פֿאַלק. דעריבער האָב איך אייך גערופֿען, איך זאל מיך

21 זעהען און רעדען מיט אייך: דען וועגען דיא האפענונג פאן ישראל
 בין איך איינגעשלאסען אין דיזע קייטען. און ווי האבען איהם
 געזאגט: מיר האבען קיין ברירה פאן דעם לאנד יהודה וועגען דיר
 נישט דערהאלטען: אויך איז אהער נישט געקומען איינער פאן דיא
 ברידער וואס זאל האבען דערציילט אויף דיר עטוואס שלעכטעס.
 22 נור מיר וואלטען געוואלט הערען פאן דיר דיין מיינונג, דען אונז
 איז בעקאנט דאס אין אלע ערטער איז מען געגען דיזער פתח.
 23 און ווי האבען איהם בעשטימט איין מאן, און פילע זענען געקומען
 צו איהם אויף זיין אכסניא. און פאן מארגענס ביז צום אונזער
 האט ער ווי דערקלעהרט דאס מלכות אלהים; געבראכט ראיות,
 און ווי דערווייזען פאן תורת משה און נביאים וועגען ישוען.
 24 אייניגע האבען זיך געלאזען דערווייזען פאן זיינע ווערטער און
 25 אנדערע האבען נישט געגלויבט. אזוי וויא עס איז געווארען צווישען
 ווי איין מחלוקת, זענען ווי פאנאנדערגעגאנגען און פולום האט
 דיזע ווערטער געזאגט: רעכט האט דער רוח הקדש געזאגט צו
 26 אונזערע עלטערן דורך ישעיה הנביא: געה און זאלסט דעם
 פאלק זאגען, איהר וועט הערען און וועט נישט פערשטעהן, איהר
 27 וועט זעהען און וועט נישט וויסען. דען דאס הארץ פאן דעם
 פאלק איז פעט געווארען, און זיינע אויערען זענען שווער, און
 זיינע אויגען זענען צוגעשלאסען געווארען, טאמער וועט ער זעהן
 מיט זיינע אויגען, און מיט זיינע אויערען הערען, און ויין הארץ
 וועט פארשטעהן, און וועט זיך אומקעהרען, און איך וועל איהם
 28 אויסהיילען. דעריבער זאלט איהר וויסען דאס צו דיא גוים איז
 דיא ישועה פאן גאט געשיקט געווארען און ווי וועלען עס
 29 הערען. ווען ער האט דאס געזאגט, זענען דיא אידען פאן איהם
 30 אוועק געגאנגען מיט פילע ופוחים צווישען זיך, און פולום האט
 געוויינט אין זיין הויז וואס ער האט געדונגען צוויי יאהר, און
 31 האט אויפגענומען אלעמען וואס זענען צו איהם געקומען. און
 האט געפרעדיגט דאס מלכות האלהים, און האט געלערענט פאן
 ישוע המשיח אונזערן הערן עפענטליך, און קיינער האט איהם
 נישט געוועהרט.

דער בריף צו דיא רומיים

פולום, איין קנעכט פאן ישוע המשיח, גערופען געווארען צו א
 ויין איין אפאסטעל (שליח), אויסדערוויילט אנצוואנגען גאטטעס
 בשורה טובה. וועלכע איז פריהער פערשפראכען געווארען דורך
 ווינע נביאים אין דער הייליגער שריפט (תנ"ך). פאן ויין ואהן,
 וועלכער איז ארויס געקומען פאן דור'ס ורע נאך דעם פלייש.
 געשטעלט צום גאטטעס ואהן מיט מאכט נאך דעם גייסט פאן
 הייליגקייט דורך דער אויפשטעהונג פאן דיא טויטע, פאן ישוע
 המשיח אונזערן העררן. דורך וועלכען מיר האבען מקבל געוועזען
 גנאדע און דעם דינסט פאן איין אפאסטעל (שליח), אויפצושטעלען
 דיא געהארבאמקייט פאן דער אמונה צווישען אלע פעלקער פאן
 ויין נאמען וועגען. צווישען וועלכע אויך איהר ווייט (ענט) דיא
 גערופענע פאן ישוע המשיח. צו אלע גאטטעס געליבטע,
 גערופענע הייליגע אין רוים. גנאדע צו אייך און פרידען פאן
 גאטט אונזערן פאטער און דעם העררן ישוע המשיח.
 פריהער פאן אלץ דאנקע איך מיין גאטט דורך ישוע המשיח פאר
 אייך אומעטום, דאס מען אין דער גאנצער וועלט פאן אייערן
 גלויבען רעט. דען גאטט, וועלכען איך דינע מיט מיין גייסט אין
 דער בשורה טובה פאן ויין ואהן, איז מיין עדות, וויא איך אן
 אויפהערונג דערמאן אייך אלע צייט אין מיין תפלה מיט דעם
 געבעט. דאס עס זאל מיר מיט גאטטעס ווילען איין מאל געלינגען,
 צו אייך צו קומען. דען מיר פערלאנגט אייך צו זעהען, איך
 וואלט אייך גערן עטוואס בריינגען פאן דער גייסטליכער מתנה
 איהר זאלט פעסטער ווערן. דאס איז, צו טרייסטען ויך מיט אייך
 דורך אייערע און מינע אמונה וועלכע מיר צונאמען האבען.
 פרידער, עס צווינגט מיר, אייך צו זאגען, דאס איך האב מיר

שוין אפֿט פֿאַרגענומען צו אייך צו קומען איך בין נור בין אהער
 אויפֿגעהאלטען געווארען, כדי איך זאל צווישען אייך אייניגע
 פֿרוכט (פעולות) דערלעבען וויא צווישען דיא איבעריגע פעלקער.
 14 איך בין איין בעל חוב צו דיא גריכען און פֿארבארען, צו חכמים
 15 און אויפֿערשטענדיגע, דעריבער האב איך דעם גוטען ווילען
 16 אין מיר, אויך אייך אין רוים דיא בשורה טובה אנצוזאגען. דען
 איך שעמע מיר נישט מיט דער בשורה טובה, ויא איז דאך גאטטעס
 קראפט צו העלפען יעדערן גלויבענען, אזוי וויא דעם אידען צום
 17 ערשטען אזוי אויך דיא גריכען. דען גאטטעס גערעכטיגקייט
 ווערט אין איהר אנפלעקט פֿאן גלויבען צו גלויבען, וויא עס
 שטעהט געשריבען: דער צדיק וועט לעבען דורך ויין גלויבען.
 18 דען גאטטעס צארען איז אנפלעקט פֿאן הימעל איבער אלע
 שלעכע און אונגערעכטיגקייט פֿאן דיא מענשען, וועלכע דעם
 19 אמת דורך אונגערעכטיגקייט איינהאלטען. דען וואס עס איז פֿאן
 גאטט צו דערקענען, איז צווישען ווי אנפלעקט, גאטט האט עס
 20 ווי אנפלעקט, עס ווערט ויין פֿערבארגענעס וועזען (מהות) צייט
 דיא וועלט איז בעשאפען געווארען אן וויינע ווערקע דורכען
 דיינקען געזעהען, דאס איז, וויינע עוויגע קראפט אזוי וויא גאטטעס
 21 גוטסקייט, כדי ווי זאלען אן ענטשולדיגונג בלייבען. דאס איז
 דעריבער, ווייל ווי האבען גאטט דערקענט, אבער האבען איהם
 נישט וויא גאטט געלויבט אדער מיט דאנק דערקענט, נור וויינען
 (זענען) גארעש געווארען אין וייערע געדאנקען, און וייער
 22 אויפֿערשטענדיגע הארץ האט ויך פֿערפֿינסטערט, צום גארען
 וויינען (זענען) ווי געווארען, ווען ווי האבען ויך פֿאר חכמים פֿארגע-
 23 שטעלט; אנשטאט דער העררליכקייט פֿאן דעם אויפֿערגאנגענעם
 גאטט האבען ווי פֿערביטען אויף דעם אבגעפילדעטען געשטאלט
 פֿאן פֿערגעהענדע מענשען, פֿייגלען, פֿירפֿיסגע און קריכענדע
 24 חיות, דעריבער האט ווי גאטט אהינגעגעבען דורך דיא
 געלוסטגקייט פֿאן וייערע הערצער אין אונרייניגקייט, מבזה צו
 25 ויין איהרע אייגענע לייבער און ויך אליין, אזוי האבען ווי פֿערבטען
 גאטטעס וואהרהייט אויף ליגען, און פֿונגה און תפלה געבראכט
 צו דער באשעפענעס אנשטאט דעם בעשעפער, וועלכער איז

26 געלויבט אויף עוויג, אמן. דעריבער האט זיי גאטט אהינגעגעבען
 אין שענדליכע תאווה, איהרע ווייבער האבען איהר נאטירליכען
 27 געברויד אין אוננאטירליכען פערקעהרט. אזוי אויך דיא מענער
 ווינען אין ווילדער געלוקסטיגקייט איינער מיט דעם אנדערן געלעגען
 איין מאן מיט איין מאן שענדליכקייט געמאן. אזוי האבען זיי דעם
 פערדינטען לויז פאן וייער פעראירונג אויף זיך אליין דערפון
 28 געהאט. און אזוי וויא זיי האבען גאטטעס דערקענטענעס פער-
 אכטעט, אזוי האט גאטט זיי אהינגעגעבען אין איין פעראכטעטען
 29 פערשטאנד, צו טאן דאס וואס עס פאסט ניט. אונגעפילט מיט
 אלערליי אונגערעכטיגקייט, שלעכטיגקייט, בוזהייט, נאך
 פערמעגענס נאך צו יאנען, פול מיט קנאה, רציחה, קריג,
 30 בעטריגעריי. רכילות טרייבער, לשון הרע ריידער, גאטטעס
 פיינדע, עזות פנים'ער שטאלצע, בעריהמער, דענקען אויס בוזעס,
 31 פעראכטען וייערע עלטערן, אן פערשטאנד און טאקט, אן איין
 32 הארץ און בארעמהערציגקייט. זיי קענען גאטטעס רעכט (משפט),
 דאס ווער אועלכעס טהוט פערדינט דעם טויט, און דאך טהוען
 זיי עס ניט נאר אליין, נור עס געפעלט נאך זיי אויך, ווען אנדערע
 טהוען עס.

אויף דיווער ארט נון געהט עס אויף יעדערן מענשען, וועלכער ב
 משפט, דוא האסט קיינע ענטשולדיגונג; וואו דוא דעם אנדערן
 משפט'סט, פער'משפט'סט דוא זיך אליין; דען, בשעת דוא
 משפט'סט טהוסט דוא דאסעלביגע. מיר ווייסען אבער, דאס
 2 גאטטעס אמת'ער משפט קומט איבער דיא, וועלכע אועלכעס
 טהוען. מיינסט דוא, א מענש, וואס דוא משפט'סט, דיא וועלכע
 3 אועלכעס טהוען און טהוסט עס דאך אליין, דאס דוא וועסט פאן
 גאטטעס משפט אנטרוגען ווערן? אדער ביזט דוא מבזה דיא
 רייכקייט פאן ווינע גוטקייט, געדולד לאנגמוט (ארך רוח), און
 דיינקסט ניט אן דעם, דאס גאטטעס גוטקייט זיך צו תשובה
 4 טרייבט? יא, מיט דיינע עקשנות און דיא הארטקייט פאן דין
 5 הארצען ואמעלסט דוא דיר צארען אויף דעם טאג פאן צארען
 6 און דער אנפלעקונג פאן גאטטעס גערעכטען משפט. וועלכער
 7 וועט בעצאהלען יעדען איינציגען נאך ווינע ווערקע נאך: דיא,

- וועלכע מיט אויסהארונג אין מעשים טובים נאך העררליכקייט;
 כבוד און וואס עס פערגיט ניט טראכטען, עווינעס לעבען;
 8 דיא קריכער אבער, וועלכע ניט דעם אמת נור דיא אוינגערעכטיג-
 9 קייט נאכגעהען, צארן און גרימם. דחקות און שרעקענעס קומט
 איבער דיא וועלען פאן אלע מענשען, וועלכע בויעס טהוען, וויא
 10 דיא אידען צום ערשטען אזוי אויך דיא גריכען; העררליכקייט,
 כבוד און פרידען פאר אלעמען, וועלכע גומעס טהוען, וויא פאר
 11 דיא אידען צום ערשטען אזוי אויך פאר דיא גריכען. דען גאט
 12 זעהט ניט אויף דער פערזאן. דען דיא וועלכע אן דער תורה
 האבען געווינדיגט, ווערן אויך אן דער תורה פערלארען ווערן.
 13 און דיא וועלכע מיט דער תורה האבען געווינדיגט, ווערן דורך
 דער תורה געמשפט ווערן; דען ניט דיא הערער פאן דער תורה
 14 זיינען (זענען) גערעכט פאר גאט, נור דיא טהוער פאן דער תורה
 וועלען גערעכט ארויס גען. ווען גוים, וועלכע דיא תורה ניט
 האבען, פאן גאטור טהוען, דאס וואס דיא תורה זאגט, אזוי
 15 זיינען (זענען) זיי, וועלכע האבען קיין תורה ניט, ויך אליין איין
 תורה. בעווייזען זיי דאך, וויא דיא מעשים פאן דער תורה אין
 זייער הארצען געשריבען איז, ווייל זייער געוויסען זיין בעווייז
 דערצו ניט און דיא געדאנקען אנדערע פערקלאגען (מחייב)
 16 אנדערע אויך ענטשולדיגען. פאר דעם טאג, ווען גאט וועט
 משפטן, וואס איי דעם מענשען פערבארגען איז, דורך ישוע
 17 המשיח אזוי וויא זיין בשורה טובה. ווען אבער דוא רופסט
 18 דיך איד אן און פערלאזט דיך אויף דער תורה, און בעריהמסט
 דיך מיט גאט, און קענסט זיין ווילען, און פערשטייט דעם
 19 תוכן, דורך זיין פילדונג אין דער תורה, און גלויבסט צו זיין
 איין פיהרער פאר בלינדע, איין ליכט פאר דיא וועלכע זיינען
 20 (זענען) אין דער פינסטערנעס. איין דערציהער פאר אונפער-
 שטענדיגע, איין לעהרער פאר ניט קיין דערנוואקסענע, ווייל דוא
 האסט דיא דערקענטענעס און דעם אמת ריכטיג אין דער תורה.
 21 נון דוא, וועלכער דוא אנדערן לעהרנסט, לעהרנסט דיך אליין
 ניט? דוא פערדינסט (דרשןסט) ניט צו גנבענען, און דוא
 22 גנבעסט? דוא פערביטעסט גאנץ, און ביסט מנאף? דוא

פֿעראַנווירדִיגסט געטצענבילדער, און בערויבסט טעמפלען
 (פֿתי מקדשים)? דוא, וועלכער דוא בעריהמסט דײַך מיט דער
 תורה, ביסט דוא גאטט מחלל דורך איהר עובר ויין? גאטטעס
 נאמען ווערט דאך דורך אייך צווישען דיא גוים געלעסטערט,
 וויא עס שטעט געשריבען, יא מל ויין ויך איז איין גוטע זאך,
 ווען דוא ביסט מקיים דיא תורה: ביסט דוא אבער איין עובר
 אויף דער תורה, אזוי איז דיר דין מל ויין צו איין הפך געווארן.
 ווען נון דער ניט גע'מל'טער היט דיא צדקות פאן תורה, וועט
 איהם דען ניט ויין ניט גע'מל'ט ויין פאר גע'מל'ט צוגערעכענט
 ווערען? יא דער וועלכער איז קערפערליך ניט גע'מל'ט, וועלכער
 איז דיא תורה מקיים, וועט דײַך משפּט'ן, וועלכער דוא מיט דיא
 אותיות (פאן דער תורה) און דאס מל ויין ביסט עובר אויף דער
 תורה, איין איד איז ניט דער, ווער עס שיינט פאר דיא אויגען
 צו ויין, מל ויין איז עס ניט, וואס מען אויף דעם פלייש (לייב)
 זעהט. נור איין איד איז, דער ווער עס אין פערבארגענעס איז,
 און מל ויין איז, ווען דאס איז אין דער הארץ געשעהען, אין דעם
 גייסט, ניט נאכן בוכשטאב (וויא עס איז געשריבען), וואו דער
 שבח קומט פאן מענשען, נור פאן גאטט.
 מיט וואס איז דער איד בעסער? אדער וואס האט דאס מל ג
 ויין פאר איין נוצען? דאך פיל, אין יעדער אופן. צום ערשטען,
 דאס וי איז גאטטעס רייד אנגעטרויט געווארן. אדער וויא ווען
 עמלעכע וויינען (זענען) ניט טריי געוועזען, זאל ווערע ניט טרייקייט
 גאטטעס טרייקייט מבטל ויין? חלילה. עס זאל נור הייסען:
 גאטט איז אמת, אלע מענשען וויינען (זענען) ליגער. וויא עס
 שטעהט געשריבען: כדי דוא זאלסט גערעכטפארטיגט ווערן מיט
 דייע ווערטער, און זאלסט רעכט האבען, ווען מען מיט דיר
 שטרייטעט, ווען אבער אונזערע אונגערעכטיגקייט שטעלט
 פֿעסט דיא גערעכטיגקייט גאטטעס, וואס זאנען מיר דערצו?
 ווערט דען דעריבער גאטט אונגערעכט, ווען ער משפט מיט
 צארן? (איך רייד עס וויא דיא מענשען ריידען). חלילה: ווען
 אזוי, וויא וועט דען גאטט דיא וועלט משפט'ן? יא ווען אבער
 גאטטעס וואהרהייט איז דורך מיין ליגען שטארקער געווארען

- כדי ער זאל העררליך ווערן, פאר וואס דען זאל איך נאך
 8 דאמאלסט וויא איין וינדער גע'משפט ווערן? קען עס דאמאלסט
 ניט גילטן, אזוי ווערען מיר געלעסטערט און פאן איין געוויסען
 צד בעשולדיגט, דאס מיר זאגען: מיר זאלען ביזעס טאן, כדי
 עס זאל דערפון גוטעס ארויסקומען? נון, יענע האבען איהר פסק,
 9 על פי דין. וואס דען? מיר ווינען (וענען) בעסער פאן ווי?
 אייגענטלאך נאר ניט. דען מיר האבען שוין פריהער פארקלאגט
 דיא אידען אזוי גוט וויא דיא גריכען: דאס ווי אלע ווינען (וענען)
 אונטער דער וינד. אזוי וויא עס שטעהט געשריבען: עס איז
 10 קיין גערעכטער ניט דא, ניט איינער. עס איז קיין פערשטענדיגער
 11 ניט דא, קיינער ניט ווער נאך גאטט פרעגט. אלע האבען
 אפגעווייכט, קיינער טויג ניט. עס איז קיינער ניט דא, ווער עס
 12 גוטעס טהוט, איינער אויך ניט. וייער האלו איז איין אפענער
 קבר, מיט וייער צונג נארען ווי אב; שלאנגען גיפט איז הינטער
 14 וייערע ליפען. וייער מויל איז פול מיט פלוך און ביטערקייט;
 15 דיא פיס איילען פלוט צו פערגיסען. צושטערונג און פארדארפענעס
 16 איז אויף וייערע ווענען; און דעם וועג פאן פרידען קענען ווי ניט.
 17 גאטטעס פורכט איז פאר וייערע אויגען ניט דא. מיר ווייסען
 18 אבער: דאס וואס דיא תורה זאגט, זאגט זיא יענע, וועלכע ווינען
 19 (וענען) אין דער תורה: כדי יעדער מויל זאל פערשטאפט ווערן
 20 און דיא גאנצע וועלט ביי גאטט שולדיג ויין זאל. דעריבער, כדי
 פאן דיא מעשים פאן דער תורה זאל פאר איהם ניט גערעכט
 פארטיגט ווערן, דאס וואס עס פלייש הייסט. דען דאס וואס
 21 דורך דער תורה קומט, איז דערקענטענעס דער וינד. נון אבער
 איז גאטטעס גערעכטיגקייט אנפלעקט געווארען חוץ דער תורה,
 22 בעוויזען געווארען פאן דער תורה וויא פאן דיא גביאים. דאס
 איז, גאטטעס גערעכטיגקייט דורך דעם גלויבען אין ישוע המשיח,
 פאר אלעמען, וועלכע גלויבען. דען קיין אונטערשייד ניט עס
 23 ניט: געווינדיגט האבען ווי אלע און עס פעהלט ווי דיא הערר-
 24 ליכקייט גאטטעס. ווי וועלען אבער גערעכט ווערן אויף
 געשענקטער ארט דורך ווינע גנאדע, דורך דער אויסלייוונג וועלכע
 25 איז אין ישוע המשיח. וועלכען גאטט האט אויפגעשטעלט פאר

איין קרבן כפרה דורך דעם גלויבען אן ויין בלוט, כדי ער זאל
 וויינע גערעכטיגקייט דערווייזען אין דער פארגעבונג דער ווינדען.
 וועלכע וויינען (זענען) פריהער געטאן געווארען אין דזער צייט,
 וויא גאט האט מיט סכלנות געפיהרט אום צו בעווייזען וויינע
 גערעכטיגקייט אין דער יעצטיגער צייט אזוי: כדי ער זאל גילטען
 פאר דעם, וועלכער גערעכט איז, און וועלכער גערעכט מאכט
 דעם, ווער עס איז פאן ישוע'ס גלויבען. וואו פלייבט דא דיא
 בעריהמער? עס איז אויס מיט איהר. דורך וואס פאר איין
 תורה? דורך איין תורה פאן מעשים? ניין, נור דורך דער תורה
 פאן אמונה. דעריבער דענקען מיר, דאס דער מענטש ווערט
 דורך דעם גלויבען אן דיא מעשים פאן דער תורה גערעכט-
 פארטיגט. אדער איז גאט נור דער גאט פאן אידען? איז ער
 נישט אויך פאן דיא גוים? יא געוויס אויך פאן דיא גוים. ווען עס
 אנדערס דאס ער איין גאט איז אזוי וועט ער גערעכט מאכען
 דיא גע'מל'טע פאן דעם גלויבען און דיא נישט גע'מל'טע דורך
 דעם גלויבען. קומט אבער דערפון ארויס, דאס מיר וויינען
 (זענען) דיא תורה מבטל דורך דעם גלויבען? חלילה, נור מיר
 שטעלען איהר אויף.

וואס זאלען מיר נון זאגען פאן אברהם'ען אינווערן עלטער-
 פאטער וואס האט ער נאך דעם פלייש דערגרייכט? אין פאל,
 ווען אברהם וואלט פאן מעשים גערעכטפארטיגט געווארען, אזוי
 וואלט ער געהאט זיך מיט עטוואס צו בעריהמען. אבער נישט
 פאר גאט: דען וואס זאגט דיא שריפט (תנ"ך)? אברהם אבער
 האט געגלויבט אן גאט, און עס איז איהם צו איינע גערעכטיגקייט
 גערעכנט געווארען. האנדעלט עס זיך אום מעשים צו טאן, אזוי
 ווערט דער לויז נישט צוגערעכענט פאר איינע גנאדע, נור פאר איין
 חוב. ביי דעם אבער, ביי וועלכען עס האנדעלט זיך נישט אום
 וויינע מעשים, נור אום ויין אמונה אן דעם, וועלכער רעכטפארטיגט
 דעם רשע, דעם ווערט ויין גלויבען פאר איינע גערעכטיגקייט
 גערעכענט. וויא אויך דוד האלט דעם מאן פאר זעליג, וועלכען
 גאט רעכענט גערעכטיגקייט אן מעשים: זעליג וויינען (זענען) ווי,
 וועלכען דיא פשעים וויינען פארגעבען און דיא וינדען וויינען

- 8 צונערדעקט. ועליג איז דער מאן, וועלכען דער הערר וויינע זינדע
9 נישט צורעכענט. נון דויע עליגפרייוונג, געהט עס אויף דיא גע'מל'טען
אדער אויך אויף דיא נישט גע'מל'טען? מיר האלטען ויך אן דעם
פסוק: דער גלויבען איז אברהם'ען פאר איינע גערעכטיגקייט
10 גערעכענט געווארען. וויא איז עס איהם נון צונערעכענט געווארען?
ווען ער איז שוין גע'מל'ט געוועזען אדער ווען ער איז נאך נישט
גע'מל'ט געוועזען? נישט ווען ער איז שוין גע'מל'ט געוועזען, נור ווען
11 ער איז נאך נישט גע'מל'ט געוועזען. און דעם צייכען פאן מל ויין
האט ער ראמאלסט מקבל געוועזען צום זיגעל (חתימה) פאן וויינע
צדקות דורך דעם גלויבען, וועלכען ער האט געהאט ווען ער איז
נישט גע'מל'ט געוועזען, כדי דאס ער זאל ויין איין פאטער פאר
12 אלעמען, וועלכע גלויבען נישט גע'מל'טערהייט, אזוי וויא אויך איין
פאטער פאן דיא גע'מל'טע, דאס איז פאר דיא, וועלכע נישט נור
גע'מל'ט זיינען (זענען), נור געהען אויך אין דיא שטענען פאן דעם
גלויבען, וועלכען ער, אונזער פאטער אברהם, איידער ער איז
13 גע'מל'ט געוועזען האט געהאט. דען דיא הבטחה, וועלכע אברהם
אדער ויין זאמען (זרע) האט מקבל געוועזען, דאס ער זאל דיא
וועלט צו איין ירושה האבען, איז נישט דורך דער תורה צוואמען
געבראכט געווארען, נור דורך דיא גערעכטיגקייט פאן דער אמונה.
14 זיינען דיא וועלכע האבען דיא תורה דיא יורשים, אזוי איז עס מיטן
15 גלויבען גארנישט, אויס מיט דער הבטחה. דען דיא תורה פיהרט
צום צארען; וואו אבער עס איז קיין תורה נישט דא, דא איז אויך
16 קיינע עברה נישט דא. דעריבער זיינען (זענען) עס דיא פאן דעם
גלויבען, כדי עס זאל דורך גנאדע ויין, כדי דיא הבטחה זאל פעסט
זיין פאר דעם גאנצען זאמען (זרע), נישט נור פאר דיא וועלכע
זיינען פאן דער תורה, נור אויך פאר דיא וועלכע זיינען פאן
אברהם'ס גלויבען, וועלכער איז אונזער אלעמעס פאטער. (וויא
17 עס שטעהט געשריבען: איך האב דייך צום פאטער פאן פילע
פעלקער געשטעלט) פאר דעם גאט וועלכען ער האט געגלויבט,
וועלכער מאכט לעבעדיג דיא טויטע, און מאכט איין יש (עטוואס)
18 מאין (פאן גארנישט). וועלכער אן איין האפענונג צום האפען האט
דארינען געגלויבט, דאס ער וועט איין פאטער פאן פילע פעלקער

- וויין אין דיא ווערמער? אזוי זאל דיין נאמען (ורע) ויין. און עס
 האט ויין גלויבען ניט געשאדעט, אפילו ווען ער איז געוואר געווארען
 דאס ויין לייב איז וויא אבגעשטארבען (ער איז דאך געוויס
 הונדערט יאהר אלט געוועזען) און אויך אזוי דיא אבגעשטארבענ-
 קייט פאן שררים מומערלייב. ער האט אבער זיך ניט געלאזען
 טועה ויין דורך אונגלויבען אין גאטטעס הבטחה. ער איז נור
 שטארק אין דעם גלויבען געבליבען, נאטט לויבענדיג און פול
 מיט פערזיכערונג, דאס ער, וואס ער האט פערשפראכען, קען עס
 אויך אויספיהרען. דעריבער איז עס איהם אויך פאר איינע
 גערעכטיגקייט גערעכענט געווארען. דזעס איז אבער ניט פאן
 ווינעטוועגען אליין געשריבען געווארען, דאס עס איז איהם
 פאררעכענט געווארען. נור אויך פאן אינגערטוועגען, עס זאל אונז
 פאררעכענט ווערן, ווען מיר גלויבען אין דעם, וועלכער האט אונזערן
 העררן ישוע'ן פאן דיא טויטע אויפגעוועקט. וועלכער איז
 אהינגעגעבען געווארן וועגען אונזערע זינדען און אויפגעוועקט
 געווארן כדי מיר זאלען גערעכטפארטיגט ווערן.
 דעריבער ווייל מיר ווינען גערעכטפארטיגט געווארן דורך ה
 דעם גלויבען לאזען מיר זיך האלטען אין דעם פרידען מיט נאטט
 דורך אונזערן העררן ישוע המשיח. דורך וועלכען מיר האבען
 דעם צוגאנג צו דינע גנאדע אין וועלכער מיר שטעהען דערהאלטען,
 און לאזען מיר אונז בעריהמען מיט דער האפענונג פאן גאטטעס
 הערליכקייט. אבער ניט מיט דזעס אליין, נור לאזען מיר
 אונז אויך בעריהמען מיט דחקות, וויסענדיג, דאס דחקות ווירקט
 אויס סבלנות. סבלנות אבער בעשטעהונג (ביי איין נסיון).
 דיא בעשטעהונג אבער האפענונג, דיא האפענונג אבער לאזט ניט
 צו שאנדע ווערן, ווייל גאטטעס ליבע איז אויסגעגאסען אין אונזערע
 הערצער, דורך דעם רוח הקדש, וועלכער איז אונז געגעבען
 געווארען: איז דאך דער משיח אין דער צייט פאן אונזערע
 שוואכקייט, פאר רשעים, אין דעם טויט געגאנגען. קאם נעמט
 איינער אויף זיך צו שטארבען פאר איין צדיק: דאך קען זיך נאך
 פארט איינער דארף בעשליסען, פאר איינע גוטע זאך איז דעם
 טויט אריין צו געהן. נאטט אבער בעווייזט ווינע ליבע צו אונז

- דערמיט, דאס דער משיח איז פאר אונו געשטארבען, ווען מיר
9 וויינען (וענען) נאך זינדער געוועזען. מיט וויפיל מעהר וועלען
מיר יעצט, ווען מיר וויינען דורך זיין בלוט גערעכטפארטיגט,
גערעטעט ווערן דורך איהם פאן דעם צארנגעריכט (משפט
10 חרוץ). ווען מיר וויינען מיט גאטט גתרצה (באויליגט) געווארן
דורך דעם טויט פאן זיין זאהן, ווען מיר וויינען פיינד געוועזען, מיט
וויפיל געוויסער וועלען מיר גערעטעט ווערן דורך זיין לעבען, ווען
11 מיר וענען מרוצה (באויליגטע). און ניט נור דאס אליין, נור מיר
מענען אונו אויך מיט גאטט בעריהמען דורך אונזערן העררן ישוע
המשיח, דורך וועלכען מיר האבען יעצט דיא הרצאה (באויליגונג)
12 מקבל געוועזען. דעריבער וויא דורך איין מענשען איז דיא
זינדע אין דער וועלט געקומען און דורך דיא זינדע דער טויט, און
דער טויט האט זיך אויף אלע מענשען פארברייטעט, ווייל זיי
13 האבען אלע געזינדיגט. דען זינדע איז אין דער וועלט געוועזען,
אויך שוין פאר דער תורה: ווען אויך זיא איז ניט גערעכענט
14 געווארן, ווייל עס איז קיינע תורה ניט געוועזען. דאך האט דער
טויט פאן אדם'ען ביז משה'ען געהעררשט אויך איבער דיא,
וועלכע האבען ניט געזינדיגט אויף דעמעלביגען ארט עובר צו
זיין אויף איין מצוה, וויא אדם, וועלכער איז דער פארבילד (דמיון)
15 פאן דעם, וועלכער עס האט געזאלט קומען, געוועזען. דאך זיין,
ביי דער מתנה פאן דער גנאדע איז עס ניט אזוי וויא ביי דער
זינדע: וויינען (וענען) דארטן געשטארבען פילע דורך דער זינד
פאן איינעם, אזוי אויך האט זיך גאטטעס גנאדע און דער געשיינק
דורך דיא גנאדע פאן דעם איין מענשען ישוע המשיח נאך גאנץ
16 אנדערס אן פילע רייד געווינען; און עס איז אנדערס ביי דער מתנה,
וויא דארטן, וואו דער איין זינדער דיא סבה איז, דארטן איז עס
דער איינער, פאן וועלכענס משפט דיא פארשוילדיגונג ארויסגעהט:
דא וויינען עס פילע חטאים, פאן וועלכע דיא מתנה פאן דער גנאדע
17 צום גערעכטווערן פיהרט ארויס. האט דורך דער זינד פאן דעם
איינעם דער טויט וויא איין קעניג געהעררשט אט דורך דעם איינעם,
אזוי אויך ווערן אומגעקעהרט דיא, וועלכע האבען דיא פילקייט
פאן דער גנאדע און דיא מתנה פאן דער גערעכטיגקייט מקבל

געוועזען, אליין וויא קעניגע העררשען אין לעבען דורך דעם איינעם
 ישוע המשיח. נאך דיווען זינען קומט עס אויס: וויא דורך איין
 18 זינדער איז עס פאר אלע מענשען צו דער פארשולדיגונג געקומען,
 אזוי אויך דורך איין גערעכטיגקייט קומט דיא גערעכטפארטיגקייט
 19 פאן לעבען פאר אלע מענשען. ווייל, וויא דורך דעם גיט געהארבען
 פאן דעם איינעם מענשען זיינען (זענען) פילע וויא זינדער אהינ-
 געשטעלט געווארן, אזוי אויך דורך דעם געהארבען פאן דעם איינעם
 20 וועלען פילע וויא גערעכטע אהינגעשטעלט ווערן. דיא תורה אבער
 איז דא צווישען אריינגעקומען, כדי דיא זינדע זאל פול ווערן, וואו
 אבער דיא זינדע איז פול געווארן. דא איז דיא גנאדע נאך פיל
 21 מעהרער געווארן. כדי, אזוי וויא דיא זינדע האט געהעררשט אין
 דעם טויט, אזוי אויך זאל דיא גנאדע העררשען דורך גערעכטיג-
 קייט צום עוויגען לעבען דורך ישוע המשיח אונזערן העררן.
 וואס זאלען מיר דען זאנען? זאלען מיר ביי דער זינדע בלייבען, ו
 2 כדי דיא גנאדע זאל גרעסער ווערן? חלילה. מיר, וועלכע מיר
 זענען דער זינדע אבגעשטארבען, וויאזוי זאלען מיר נאך אין דער
 3 זינדע לעבען? אדער ווייסט איהר גיט, דאס מיר אלע, דיא מיר
 זיינען אין ישוע המשיח געטובלט געווארען, זענען געטובלט
 4 געווארען אין זיין טויט? אזוי זיינען מיר מיט איהם בעגראבען
 געווארען. דורך דער טבילה אין זיין טויט, כדי, וויא דער משיח איז
 אויפגעוועקט געווארען פאן דיא טויטע דורך דיא העררליכקייט פאן
 5 פאטער, אזוי זאלען אויך מיר אין איין גייען לעבען געהן. דען אזוי
 וויא מיר זיינען אין דעם בילד פאן זיין טויט איינגעוואקסען געווארען,
 6 אזוי וועט עס אויך מיט זיין אויפשטעהונג געשעהען. ווייל מיר
 ווייסען, דאס אונזער אלטער מענש איז מיט איהם געקרייצט
 געווארען. כדי דער לייב פאן זינדע זאל צושטערט ווערען, כדי מיר
 7 זאלען גיט מעהר קנעכט פאן דער זינדע זיין. דען ווער עס איז
 8 געשטארבען, דער איז בעפרייט פאן דער זינדע. זיינען מיר מיט
 דעם משיח געשטארבען, אזוי גלויבען מיר, דאס מיר וועלען אויך
 9 מיט איהם לעבען. דען מיר ווייסען, דאס דער משיח, נאכדעם וויא
 ער איז פאן דיא טויטע אויפגעוועקט געווארען, שטארבט גיט מעהר;
 10 דער טויט האט מעהר קיין מאכט גיט איבער איהם. דען זיין

- שטארבען: איז געווען איין מאל פאר אלע מאל פאן דער וינדע
 געשטארבען; ויין לעבען: איז איין לעבען פאר גאט. אזוי רעכענט
 11 איהר אייך אויך, דאס איהר וענט טויט פאר דער וינדע, אבער
 לעבענדיג פאר גאט אין ישוע המשיח. דעריבער זאל דיא וינדע
 12 נישט העררשען אין אייערען שטערבליכען לייב, איהר זאלט איהם
 געהארבען אין וויינע תאוות. נישט נישט אייערע גלידער צו דער וינדע
 13 פאר איין וואפען פאן אומרעכט; נאר נישט אייך אליין גאט איבער,
 אזוי וויא דיא, וועלכע וענען פאן טויט צום לעבען געקומען, און
 אייערע גלידער פאר איין וואפען פאן גערעכטיגקייט צו גאט. דען
 14 דיא וינדע וועט איבער אייך קיין געוועלטיגקייט נישט האבען; דען
 איהר ווייט נישט אונטער דער תורה, נור אונטער דער גנאדע.
 15 וואס דען? זאלען מיר ווינדנען, ווייל מיר וענען נישט אונטער דער
 16 תורה, נור אונטער דער גנאדע? חלילה. ווייסט איהר דען נישט,
 וועמען איהר נישט אייך איבער פאר קנעכט צו געהארבען, דעם וענט
 איהר פארשריבען פאר קנעכט צו געהארבען, סיי פאן דער וינדע
 צום טויט, סיי פאן דער געהארבזאמקייט צו דער גערעכטיגקייט?
 17 אבער גאט צו דאנקען, דאס איהר ווייט אפילו געוועזען דיא קנעכט
 פאן דער וינדע, אבער איהר וענט פאן הארצען געהארבזאם
 געווארען צום מוסטער פאן דער לעהרע, צו וועלכער איהר ווייט
 18 געבראכט געווארען. דאס איהר וענט פאן דער וינדע בעפרייט
 19 געווארען און צו קנעכט פאן דער גערעכטיגקייט געווארען. איך
 רעדע אויף דעם שטייגער פאן מענשען, וועגען דער שוואכקייט פאן
 פאן אייער פלייש. אזוי וויא איהר האט אייערע גלידער אהינגעגעבען
 אין דעם דינסט פאן אונרייניגקייט און עובר צו ויין דיא עברה, אזוי
 זאלט איהר דיוע גלידער אהינגעגעבען אין דעם דינסט פאן גערעכטיג-
 20 קייט צו הייליגונג, דען ווען איהר ווייט געווען קנעכט פאן דער וינדע, אזוי
 21 וענט איהר פריי געוועזען פאן דער גערעכטיגקייט. וואס האט איהר
 דאמאלסט פאר פרוכט געהאט? אזעלכע, מיט וועלכע איהר ויך
 22 יעצט שעמט; ווייל דאס ענדע פאן ווי איז דער טויט, יעצט אבער,
 ווייל איהר וענט בעפרייט פאן דער וינדע, און ווייט גאטעס
 קנעכט, האט איהר פרוכט צו הייליגונג, דער ציל אבער איז דאס
 23 עוויגע לעבען. דען דער שבר פאן דער וינדע איז דער טויט.

אָבער דיא גענדיגע מתנה פאן גאטט איז עוויגעס לעבען אין
אונזערן הערן ישוע המשיח.

- ווייסט איהר דען ניט, ברידער (איך רעד דאך מיט מענשען, וועלכע קענען דיא תורה) דאס דיא תורה העררשט איבער דעם מענשען, אזוי לאנג ווילאנג ער לעבט? דיא פעהיראטע פרוי איז על פי דין תורה אן דעם לעבעדיגען מאן געבונדען; ווען אָבער דער מאן שטארבט, אזוי איז ויא פריי נאך דער תורה פאן איהר מאן. דעריבער, וויא לאנג דער מאן לעבט, הייסט ויא איין נואפת ווען ויא האט איין אנדערען מאן; שטארבט דער מאן, אזוי איז ויא פריי פאן דער תורה, און ווען ויא האט איין אנדערען מאן, איז ויא שוין ניט מעהר קיין נואפת. אזוי אויך וייט איהר, מיינע ברידער, געמייטעט פאר דער תורה דורך דעם לייב פאן דעם משיח, כדי איין אנדערען צו געהערען, צו דעם, וועלכער איז פאן דיא טויטע אויפגעוועקט געווארען, כדי מיר זאלען בריינגען פרוכט צו גאטט. דען ווען מיר זענען אין פלייש געוועזען, אזוי האבען דיא תאות פאן דיא זינדען, וועלכע האבען דורך דער תורה געוויקט אין אונזערע גלידער, צו בריינגען פרוכט פאר דעם טויט. נון אָבער ויינען מיר פריי פאן דער תורה, ווייל מיר ויינען געשטארבען פאן דאס, דורך וואס מיר ויינען געבונדען געוועזען, אזוי דאס מיר נון דינען אין איין גייען גייסט און ניט אין דעם אלטען פאן דעם בוכשטאב (אות). וואס דען זאלען מיר זאגען? איז דיא תורה איין זינד? חלילה. אָבער איך וואלט ניט דערקענט דיא זינד, ווען ניט דורך דער תורה. ווייל איך וואלט פאן קיין תאנה ניט געוואוסט, ווען דיא תורה וואלט ניט געזאגט: לא תחמוד (דוא זאלסט ניט געלוסטען); דיא זינדע אָבער האט דיא מצוה בענוצט, אום אלע תאות אין מיר צו וועקען; דען אן דער תורה איז דיא זינדע טויט. פריהער האב איך געלעבט אן דער תורה; וויא אָבער דיא מצוה איז געקומען, אזוי איז דיא זינדע ניי בעלעבט געווארען, פאר מיר אָבער דער טויט. און אזוי איז דיא מצוה, וואס איהר צוועק איז דאס לעבען, פאר מיר צום טויט געווארען. ווייל דיא זינדע האט בענוצט דיא מצוה, מיך דורך איהר אפצונארען און צו טייטשען. נון קומט עס אויס: דיא תורה איז הייליג, דיא מצוה איז הייליג, גערעכט און גוט. איז דען

דאס וואס עס איז נישט מיר צום טויט געווארען? חלילה. נור דיא
 זינדע איז עס געוועזען; ויא זאל וויא איין זינד אנפֿלעקט ווערען,
 ווייל ויא האט מיר דורך דיא גוטעס דעם טויט אויסגעוויקט, כדי
 דיא זינדע זאל דורך דיא מצוה זעהר זינדיג ווערען. דען מיר ווייסען,
 דאס דיא תורה איז גייסטליך (רוחנית); איך אבער בין פֿאן פֿלייש
 (גשמית), פֿארקויפט אונטער דער זינדע. ווייל וואס איך פֿיהר
 אויס, ווייס איך נישט. דען נישט דאס וואס איך וויל טהוע איך, נור
 דאס וואס איך האב פֿיינד, דאס טהוע איך. און ווען איך טהוע
 דאס אבער געגען מיין ווילען, אזוי בין איך מודה דאס דיא תורה
 איז גוט; דאמאלסט אבער בין איך עס נישט, וועלכער פֿיהרט אויס,
 נור דיא זינדע טהוט עס, וועלכע אין מיר וויינט. איך ווייס, דאס
 אין מיר, דאס הייסט אין מיין פֿלייש, וויינט קיין גוטעס נישט. ווייל
 איך האב דעם וועלען, אבער דיא אויספֿיהרונג פֿאן גוטעס האב
 איך נישט. דען דיא גוטעס, וואס איך וויל, טהוע איך נישט, נור
 דאס בעזע, וואס איך וויל נישט, דאס טהוע איך. ווען איך אבער
 דאס טהוע, וואס איך וויל נישט, אזוי בין נישט איך עס שוין מעהר,
 וועלכער עס פֿיהרט עס אויס, נור דיא זינדע טהוט עס, וועלכע
 אין מיר וויינט. דעריבער געפֿין איך איין געזעץ, אונטער וועלכען
 איך שטעה: דאס ווען איך וויל גוטעס טאן, אזוי איז דאס בעזע
 אין מיר פֿאראן. דען נאך מיין אינעווייניגסטען מעגשען נאך בין
 איך מיט פֿרייד מסכים צו גאטעס תורה. אבער איך זעה איין
 אנדער געזעץ אין מיינע גלידער, וועלכעס שטרייט אנטקעגען דעם
 געזעץ פֿאן מיין שכל און זעצט מיך געפֿאנגען אין דעם געזעץ פֿאן
 דער זינדע, וועלכעס איז אין מיינע גלידער. אה, איך אונגליקליכער
 מענש, ווער וועט מיר דערלייזען פֿאן דעם לייב פֿאן טויט? איך
 דאנק גאט דורך אונזערען הערן ישוע המשיח. עס איז אזוי:
 איך פֿאר מיר דינע מיט מיין פֿארשטאנד גאטעס תורה, מיט
 דעם פֿלייש אבער דעם געזעץ פֿאן דער זינדע.

ח דעריבער איז עס יעצט קיין פֿאר'משפֿטונג מעהר נישט דא
 פֿאר דיא, וועלכע עס וויינען אין ישוע המשיח, פֿאר דיא, וועלכע
 געהען נישט נאך דעם פֿלייש, נור נאך דעם גייסט. ווייל דאס
 געזעץ פֿאן דעם גייסט פֿאן לעבען אין ישוע המשיח האט מיך

פֿריי געמאכט פֿאן דעם געזעץ פֿאן דער וינדע און פֿאן דעם מוים.
 דען וואס דיא תורה האט ניט געקענט, ווייל זיא איז שוואך
 געוועזען דורך דאס פֿלייש, האט גאט, דורך דעם וואס ער האט
 זיין זאהן געשיקט אין דעם געשטאלט פֿאן וינדען פֿלייש און פֿאן
 וועגען דער וינדע, דיא וינדע אין פֿלייש פאר'משפט. פֿרי דיא
 גערעכטיגקייט פֿאן דער תורה זאל דערפילט ווערען אין אונז,
 וויבאלד מיר ניט געהען נאך דעם פֿלייש, נור נאך דעם גייסט.
 ווייל ווער נאך דעם שטייגער פֿאן פֿלייש איז, דער ווכט דאס
 פֿלייש'ס ציל, ווער נאך דעם שטייגער פֿאן גייסט איז, דער ווכט
 דעם גייסט'ס ציל. ווייל דיא געווינג פֿאן דעם פֿלייש איז דער
 מוים, דיא געווינג פֿאן גייסט אָבער איז לעבען און פֿרידען; ווייל
 דיא געווינג פֿאן דעם פֿלייש איז איין פֿיינדשאפט אנטקעגען גאט;
 ווייל עס איז ניט אונטערטעניג גאט'סעם תורה, און זיא קען עס
 אויך ניט; ווער עס אין דעם פֿלייש (וויא) אין דער היים איז, קען
 גאט ניט געפעלען. איהר אָבער ווייט ניט אין דעם פֿלייש (וויא)
 אין דער היים, נור אין גייסט, ווען גאט'סעם גייסט וויינט אין
 אמת'ען אין אייך: ווער אָבער דעם גייסט פֿאן דעם משיח'ן ניט
 האט, דער איז ניט וויינער. איז אָבער דער משיח'ן אין אייך, אזוי
 איז דער לייב מוים, פֿאן דער וינדע וועגען, דער גייסט אָבער,
 לעבענדיג, פֿאן דער גערעכטיגקייט. וויינט אָבער דעם גייסט
 אין אייך, דער וואס האט ישוע'ן פֿאן דיא מויםע אויפגעוועקט, אזוי
 וועט ער, דער וואס האט דעם משיח'ן פֿאן דיא מייטע אויפגעוועקט,
 אויך אייערע שטערבליכע לייבער דורך זיין גייסט וואס וויינט
 אין אייך לעבענדיג מאכען. דעריבער, פֿרידער, זענען מיר
 שולדיג ניט דעם פֿלייש, דאס מיר זאלען לעבען נאך דעם פֿלייש.
 דען ווען איהר לעבט נאך דעם פֿלייש, אזוי וועט איהר שטארבען.
 ווען אָבער איהר מייטעט דורך דעם גייסט דיא מעשים פֿאן אייער
 לייב, אזוי וועט איהר לעבען. ווייל אלע, וועלכע עס ווערען
 דורך גאט'סעם גייסט געפיהרט, דיא וויינען גאט'סעם קינדער. דען
 איהר האט ניט מקבל געוועזען דעם גייסט פֿאן קנעכטשאפט,
 איהר זאלט ווידער דארפֿען מורא האבען, נור איין גייסט פֿאן
 קינדער האט איהר מקבל געוועזען, דורך וועלכען מיר רופֿען:

- 16 אבא, פאטער. דער גייסט אליין זאגט עדות מיט אונזערען גייסט,
 17 דאס מיר זענען דיא קינדער גאטטעס. זיינען מיר אבער קינדער,
 אזוי זענען מיר אויך יורשים: יורשים פאן גאטט (זיין נחלה). און
 שותפות'ע יורשים מיט דעם משיח, ווען מיר מיט איהם ליידען,
 18 כדי מיר זאלען אויך מיט איהם פערדערליכט ווערען. ווייל
 איך האלט, דאס דיא ליידען פאן יעצט זיינען גיט ווערט (פאר-
 גלייכט צו ווערען) אנטקעגען דיא העררליכקייט, וועלכע עס וועט
 19 לעתיד אין אונז אנפלעקט ווערען. דען דיא ווארטענדיגע האפענונג
 פאן דער בעשעפענעס ווארט אויף דיא אנפלעקונג פאן דיא
 20 קינדער גאטטעס, דען דיא בעשעפענעס איז געוועזען צום
 פארגעהן אונטערנעווארפען, גיט מיט איהרעס ווילען, נור אום
 21 ווין ווילען, דער ווער עס האט איהר אונטערנעווארפען אויף דער
 האפענונג, דאס אויך ווא, דיא בעשעפענעס, וועלכע דינט צו דער
 פארדארבענעס, זאל בעפרייט ווערען צו דער פרייקייט פאן דער
 22 העררליכקייט פאן דיא קינדער גאטטעס. ווייל מיר ווייסען, דאס
 דיא גאנצע בעשעפענעס צוואמען זיפצט און איז אין שרעקען ביז
 23 יעצט. און גיט נור דאס, נור אויך מיר אליין, וועלכע מיר האבען
 דיא ערשטע מתנה פאן דעם גייסט, זיפצען אין זיד אליין אין דער
 דערנווארטונג אונזער רעכט פאן קינדער, דיא אויסלייונג פאן
 24 אונזער לייב. דען דורך דיא האפענונג זיינען מיר גערעטעט,
 האפענונג אבער, וועלכע מען זעהט, איז קיינע האפענונג גיט. דען
 דאס וואס מען זעהט, צו וואס זאל מען עס דארויף האפען?
 25 האפען מיר אבער אויף דאס, וואס מיר גיט זעהען, אזוי ווארטען
 26 מיר דארויף מיט געדולד. דאס גלייכען אבער העלפט אויך דער
 גייסט אונזערע שוואכקייטען. דען מיר ווייסען גיט ריכטיג וואס
 מיר זאלען מתפלל ווין; דא קומט דער גייסט אליין אריין און
 27 בעט מיט זיפצען, וועלכע מען קען גיט אויסרעדען. דער אבער,
 וועלכער דיא הערצער פארשט אויס, ווייס וואס דער גייסט וויל,
 28 ווייל ער בעט נאך גאטטעס זינען פאר דיא הייליגע. מיר
 ווייסען אבער, דאס יענע, וועלכע גאטט ליבען, העלפט גאטט אין
 אלץ צום בעסטען, צו דיא וואס זיינען נאך ווין פארהעריגען ווילען
 29 גערופען. ווייל דיא, וועלכע ער האט פאן פריהער דערקענט,

האט ער אויך פאן פריהער בעשטימט, דאס ווי זאלען גלייך ויין
 צו ויין זאהנס בילד, בדי ער דער בכור זאל צווישען פילע ברידער
 ויין. וועלכע אבער ער האט פאן פריהער בעשטימט, יענע האט
 ער אויך גערופען, און וועלכע ער האט גערופען, האט ער אויך
 גערעכט געמאכט, און וועלכע ער האט גערעכט געמאכט, האט
 ער אויך העררליך געמאכט. וואס זאלען מיר נון דערצו זאגען?
 איז גאט פאר אונז, ווער איז אנטקעגען אונז? דער וועלכער האט
 ויין איינגעגעסן זאהן גיט פארשוויגט, נור ער האט איהם פאר אונז
 אלעמען אהינגעגעבען, וויא אזוי זאל ער אונז מיט איהם גיט אלץ
 שענקען? ווער וויל קלאגען אנטקעגען דיא אויסדערוועלטע
 גאטטעס? גאטט איז דא צום גערעכטמאכען. ווער וועט
 פארמשפטן? עס איז דא דער משיח ישוע, וועלכער איז
 געשטארבען, נאך מעהר ער איז אויפגעשטאנען, וועלכער איז צו
 דער רעכטער האנד גאטטעס, און בעט פאר אונז. ווער וועט
 אונז שיידען פאן דער ליבע פאן דעם משיח? צרות אדער דחקות
 אדער רדיפה אדער הונגער אדער נאקעטקייט אדער סכנה אדער
 שווערד? אזוי וויא עס שטעהט געשריבען: פאן דייעטוועגען
 ווערען מיר געטייטעט דעם גאנצען טאג, מיר זענען אנגעזעהען
 אזוי וויא שאף צום שלאכטען. אבער אין דאס אלץ ווינען מיר
 מנצח דורך דעם, וועלכער האט אונז געליבט. דען איך בין
 זיכער, דאס גיט דער טויט, און גיט דער לעבען, גיט מלאכים און
 גיט ממשלות, גיט דער יעצט און גיט דער שפעטער און גיט
 וועלכע גבורות, גיט הויך און טיפענעס און קיין אנדערע
 בעשעפענעס וועט אונז קענען שיידען פאן גאטטעס ליבע, וועלכע
 איז אין אונזערען הערדן ישוע המשיח.

איך רעד דעם אמת אין משיח'ן, און זאג קיין ליגען גיט, מיין ט
 געוויסען זאגט עס מיר עדות אין דעם רוח הקדש. ווען איך זאג, דאס
 איך טראג שטענדיג איין גרויסען טרויער און איין שמערץ אין מיין
 הארצען. איך ווינש מיר דאך ליבער צו ויין אין חרם פאן דעם
 משיח'ן איין טובה צו טאן דיא קרובים פאן מיין אפשטאמונג
 מיינע ברידער נאך דעם פלייש. וועלכע ווינען ישראלים, וועלכע
 עס געהערט דיא קינדשאפט (מעלת הבנים) און דיא העררליכקייט,

דיא (בריתת) בריתות, דיא געפונג פאן דער תורה, דיא עבודה
 5 און דיא הבטחות, וייערע זענען דיא אבות פאן וועלכע עס
 שטאמט אב דער משיח נאך דעם פלייש, וועלכער איז דער
 גאט, וואס איז איבער אלעמען, ער זאל ויין געלויבט אין עוויגקייט.
 6 אמן. אבער עס זאל נישט אויסקומען, אזוי וויא איך מיינ, דאס
 גאטטעס ווארט איז בטל געווארען, (חלילה), נור נישט אלע
 אבער, וועלכע שטאמען אב פאן דיא ישראל, ווינען ישראלים.
 7 אויך ווינען זיי נישט דעריבער, ווייל זיי ווינען אברהם'ס זאמען
 (קינדער), נור: ווער עס געהערט צו יצחק'ן זאל זיין זאמען
 8 הייסען (בי ביצחק יקרא לך זרע), דאס איז: נישט דיא פאן
 פלייש ווינען קינדער גאטטעס, נור דיא קינדער פאן דער הבטחה
 9 ווינען גערעכענט פאר דעם זאמען, דען דער ווארט פאן דער
 הבטחה איז: למועד אשוב ולשרה בן, (צו דיזער צייט וועל איך
 10 קומען און שרה וועט האבען איין זאהן), און נישט נור דא, נור אזוי
 איז עס אויך ביי רבקה'ן, וועלכע איז דאך פאן איין מאן מעוברת
 11 געווארען, פאן אונזער פאטער יצחק'ן, איידער זיי ווינען נאך געפארען
 געווארען, און האבען נאך נישט קיין גוטעס אדער בעזעס געמאך, כדי
 אבער עס זאל בלייבען נאך גאטטעס אויסדערוויילונג (בחירה), נישט
 12 דורך מעשים, נור אין גאנצען דורך ויין פערפונג, אזוי איז איהר
 געזאגט געווארען: ורב יעבוד צעיר, (דער עלטערער וועט דינען
 13 דעם אינגערען), אזוי וויא עס שטייט געשריבען: יעקב'ן האב איך
 14 געליבט און עשו'ן האב איך פיינד געהאט, וואס זאלען מיר
 15 דערצו זאנען? איז עס פאן גאט איין אונרעכט? חלילה, ווייל ער
 האט געזאגט צו משה'ן: איך וועל גנעדיג ויין, וועמען איך וועל וועלען
 גנעדיג ויין, און וועל מיד דערבארעמען, איבער וועמען איך וועל
 16 וועלען זיך דערבארעמען, אזוי ווענט עס זיך נישט אן קיינעמס וועלען
 17 אדער לויפען, נור אן גאטטעס דערבארעמען, זאגט דאך דיא
 שריפט (תנ"ך) צו פרעה: דערצו האב איך דין אויפגעשטעלט,
 כדי איך זאל אן דיר מיינ מאכט בעווייזען, און מיינ זאמען זאל
 18 דערציילט ווערן אויף דער גאנצער ערד, קומט עס אויס, דאס
 וועמען ער וויל, איבער דעם דערבארעמט ער זיך, און וועמען ער
 19 וויל, דעם פארזאכט ער, זאגסט דוא מיר: וואס איז ער

דאמאלסט שולדיג? ווער קען דען אנטקענען ווין ווילען ויך שטעלען?
 20 אָבער אַה. דוא מענש! ווער ביסט דוא דען, דאס דוא זאלסט מיט
 נאטט שטרייטען? דארף דען דאס ווערק צום מייסטער זאנען:
 21 פאר וואס האסט דוא מיך גראד אזוי געמאכט? האט דען ניט דער
 טעפער מאכט איבער דעם ליים, דאס ער זאל פאן דעמזעלביגען
 ליים איין כלי מאכען צו עהרען (פבוד) און איין אנדערע צו איין
 22 שענדליכע (כלי) צו מאכען? ווען אָבער נאטט האט געוואלט ווין
 צארען בעווייזען, און צו וויסען טאן ווין מאכט, האט ער מיט גרויסע
 געדולד פארטראנען דיא כלים פאן צארען, וועלכע ווינען אנגע-
 23 ברייט צום פארדערבענעם. כדי ער זאל מאכען וויסען דיא
 רייכקייט פאן ווין העררליכקייט איבער דיא כלים פאן דער
 בארעמעהערציגקייט, וועלכע ער האט אן געברייט צו העררליכ-
 24 קייט. וועלכע ער האט גערויפן, דאס איז, ניט נור פאן דיא אידען
 אליין, נור אויך פאן דיא גוים? וויא ער אויך אין הושע זאגט: איך וועל
 25 רופען מיין פאלק, וואס ניט מיין פאלק איז געוועזען, און מיין געליבטעס,
 וועלכעס ווינען ניט מיין געליבטעס געוועזען. און עס וועט געשעהען
 26 אויף דעם אָרט, וואס מען האט געזאגט: איחר וועט ניט מיין פאלק,
 וועלען זיי דיא קינדער פאן דעם לעבעדיגען נאטט הייסען. ישעיהו
 27 רופט אויף דיא ישראל: ווען דער צאל פאן דיא קינדער ישראל
 וועט אפילו ווין וויא דיא זאמד ביין ים, אזוי וועט איין איבער-
 28 בלייבונג גערעטעט ווערען. דען ווין ווארט וועט דער הערר
 אויספיהרען און אין קורצען פאלענדען אויף דער ערד. אזוי וויא
 29 אויך ישעיהו האט פריהער געזאגט: ווען דער הערר צבאות וואלט
 קיין זאמען ניט איבער געלאזען, אזוי וואלטען מיר וויא סדום
 30 געווארען און גלייך צו עמורה געוועזען. וואס זאלען מיר נון זאנען?
 דאס דיא גוים, וועלכע האבען נאך גערעכטיגקייט ניט נאכגעזוכט,
 האבען גערעכטיגקייט דערהאלטען, דאס איז דיא גערעכטיגקייט
 31 פאן דער אַמונה. ישראל אָבער, וועלכעס האט נאכגעזוכט דעם
 געזעץ פאן דער גערעכטיגקייט, האט צום געזעץ פאן דער
 32 גערעכטיגקייט ניט דערלאנגט. פאר וואס? ווייל זיי האבען ויא
 נישט געזוכט פאן דעם גלויבען, נור פאן דיא מעשים. ווייל זיי
 33 האבען ויך געשמויסען אן דעם שטיין פאן אנשטויסונג. אזוי וויא

עם שטעהט געשריבען: זעה איך לייג אין ציון איין שטיין פֿאן
אַנשטויסונג, און איין פעלז פֿאן ערגער ווערען; און ווער אן איהם
גלויבט וועט ניט צו שאַנדע ווערען.

- 1 ברידער, עם איז דער וואונש פֿאן מיין הארצען און מיין געבעט
2 צו גאט, דאס דיא ישראל זאלען זעליג (געהאלפֿען) ווערען. דען
איך זאג אויף זיי עדות, דאס זיי וויינען קנאים פֿאן גאטטעס וועגען
3 אָבער אן שכל. גאטטעס גערעכטיגקייט וויינען זיי ניט מודה און
בעמיהען זיך וייערע אייגענע אויפצושטעלען, האָבען זיי זיך דיא
4 גערעכטיגקייט גאטטעס ניט אונטערגעגעבען. ווייל דער משיח
איז דער ענדע פֿאן דער תּוֹרָה, פֿרי יעדערען, ווער עם גלויבט,
5 צו דער גערעכטיגקייט צו בריינגען. דען משה, שרייבט פֿאן דער
גערעכטיגקייט, וועלכע איז פֿאן דער תּוֹרָה: דער מענש, וועלכער
6 איהר מַהוּט, דער וועט דורך איהר לעבען, דיא גערעכטיגקייט
פֿאן דעם גלויבען אָבער זאגט אזוי: דוא זאלסט אין דיין הארצען
ניט זאגען: ווער וועט צום הימעל ארויפֿגעהן? דאס איז, פֿרי דעם
7 משיח ארונטער צו בריינגען. אָדער ווער וועט אין תּהוֹם ארונטער-
געהן? דאס פֿרי דעם משיח'ן פֿאן דיא טויטע ארויפֿצובריינגען.
8 וואס זאגט זיא מעהרער? דער ווארט איז נאָהענט: אין דיין מויל
און אין דיין הארצען, דאס איז דער ווארט פֿאן דער אַמוֹנָה,
9 וועלכע מיר זאגען אָן. דאס איז: ווען דוא וועסט מיט דיין מויל
מודה זיין, דאס ישוע איז דער הערר, און אין דיין הארצען גלויבסט,
דאס גאט האט איהם אויפֿגעוועקט פֿאן דיא טויטע, אזוי וועסט דוא
10 גערעטעט ווערען. ווייל מיט דעם הארצען גלויבט מען צו
11 גערעכטיגקייט, מיט דעם מויל איז מען מודה צו זעליגקייט. דען
דיא שריפט זאגט: יעדערער ווער עם גלויבט אין איהם וועט ניט
12 צו שאַנדע ווערען. עם איז דאס קיין אונטערשייד ניט צווישען
אידען און גריכען. איינער און דערזעלביגער איז אלעמעס הערר,
13 וועלכער איז זיך פֿאר אלעמען, וועלכע איהם רופֿען אָן. דען
יעדערער ווער דעם נאמען פֿאן דעם העררן רופֿט אָן, דער וועט
14 גערעטעט ווערען. אָבער וויא זאלען זיי איהם אַנרופֿען, ווען זיי
זענען צו זיין גלויבען ניט געקומען? וויא זאלען זיי גלויבען, ווען
15 זיי האָבען פֿאן איהם ניט געהערט? וויא האָבען זיי געקענט הערען

אן אַנזאגער? וויא קען מען אַנזאגן ווען מען איז ניט געשיקט
געווארען? אזוי וויא עס שטעהט געשריבען: וויא שען זענען דיא
טריט פֿאן דיא, וועלכע זאגען אָן שלום, וועלכע בריינגען גוטע
בשורות. אָבער ווי האָבען ניט אלע צו געהערט דיא גוטע בשורה.
16 דען ישעיהו זאגט: הערר, ווער האט געגלויבט אונזער אַנזאגען?
17 דעריבער קומט דער גלויבען פֿאן דעם אַנזאגען, דער אַנזאגען אָבער
18 דורך גאטטעס ווארט. איך זאג אָבער: האָבען ווי דען ניט
געעהרט? געוויס. עס איז איהר שטיממע ארויסגעגאנגען אין דאס
גאנצע לאנד, און איהרע ווערטער ביז דיא ענדען פֿאן דער וועלט.
19 איך זאג אָבער: האט עס ישראל ניט בעמערקט? צום ערשטען
זאגט משה: איך וועל אייך בריינגען צו קנאה אויף איין פֿאלק,
וועלכעס עס איז ניט (קיין פֿאלק), און דערצארענען איבער איין
אונפֿערשטענדיגעס פֿאלק. ישעיהו אָבער רעט פֿריי ארויס: איך
20 האב מיך געלאזען געפינען פֿאן דיא, וועלכע האָבען מיך ניט געזוכט;
איך האב מיך באוויזען צו דיא, וועלכע האָבען נאך מיר ניט
געפרעגט. צו דיא ישראל אָבער זאגט ער: דעם גאנצען טאג האב
21 איך מינע הענד אויסגעשטערקט צו איין ניט געהארבנאמעס און
וידערשפעניגעס פֿאלק.

נון פרעג איך: האט גאטט ויין פֿאלק פארשטויסען? חלילה. דען יא
איך בין אליין דאך איין ישראל פֿאן אברהם'ס זאמען און פֿאן שבט
בנימין. גאטט האט ויין פֿאלק ניט פארשטויסען, וועלכעס ער האט
2 צום ערשטען געקענט. ווייסט איהר דען ניט, וואס דיא שריפט
דורך אליהו זאגט, וויא ער קעהרט זיך צו גאטט וועגען דיא ישראל
מיט דיא ווערטער: הערר, ווי האָבען דייע נביאים געטייטעט, און
3 האָבען דייע מוהחות צושטערט, און איך בין נאך אליין איבער-
געבליבען; און ווי זוכען מיין לעבען? אָבער וואס איז איהם
4 געענטפֿערט געווארען? איך האב מיר איבערגעלאזען זיבען טויזענד
מאן, וועלכע האָבען ניט געקניט צום בעל. אזוי איז אויך יעצט
5 פֿאראן איין איבערבלייבונג נאך דער אויסדערוויילונג פֿאן דער
גנאדע. איז עס דורך גנאדע, אזוי איז עס ניט מעהר דורך מעשים,
6 ווען ניט, אזוי איז דיא גנאדע מעהר קיין גנאדע ניט. איז עס אָבער
דורך מעשים, אזוי איז עס ניט מעהר דורך גנאדע, ווען ניט, אזוי

7 ויגען דיא מעשים קיין מעשים ניט. וואס דען? וואס ישראל האט
 געוואלט, דאס האט ער ניט דערלאנגט; דיא אויסדערנוויילטען
 אבער האבען עס דערלאנגט, דיא איבעריגע זענען פערהארטעט
 8 געווארען. אזוי וויא עס שטעהט געשריבען: גאט האט זיי
 געגעבען איין גייסט פאן פארשלעפערונג, אויגען צום ניט זעהן,
 9 אויערען צום ניט הערען, ביז צום היינטיגען טאג. און דוד זאגט,
 זייער מיש זאל פאר זיי ווערען צו איין נעץ צו איין שטרויכלונג
 10 און צו איין בעצאהלונג. זייערע אויגען זאלען פינסטער ווערען זיי
 זאלען ניט זעהען, און מען זאל זיי דעם רוקען אראפבייגען אויף
 11 עוויג. נון זאג איך: איז עס דען געוועזען דער צוועק פאן זייער
 שטרויכלונג, כדי זיי זאלען פאלען? חלילה. נור דורך זייער פאלען
 קומט איין הילף פאר דיא גוים, כדי זיי אליין צו מאכען פאר בעלי
 12 מקנאים. ווען אבער זייער פאל מאכט רייך דיא וועלט, ווען זייער
 צוריקבלייבען דיא גוים רייך מאכט, וויא פיל מעהר (איין פשיטה
 13 שוין) זייער גאנצער אריינגעהן. אייך גוים אבער זאג איך: ווייל
 איך בין איין אפאסטעל (שליח) צו דיא גוים, ווייל איך מיינ דינסט
 14 לויבען. ווען איך וואלט געקענט דיא, וועלכע זיינען פאן מיינ
 15 פלייש פאר בעלי מקנאים מאכען און אייניגע פאן זיי רעטען. איז
 זייער פארנווארפונג צו איין פערזאהנונג (התרצות, איבערבעטען)
 פאר דער וועלט געווארען: וואס וועט דאס ווידער אננעהמען פאן
 16 זיי זיין אנדערס ווען ניט לעבען פאן מוים? ווען דער אנפאנג איז
 הייליג, אזוי איז אויך דער מייג הייליג. ווען דער ווארצל איז
 17 הייליג, אזוי זיינען עס אויך דיא צווייגען. ווען אבער אייניגע פאן
 דיא צווייגען זענען אויסגעבראכען געווארען, און דוא, וואס דוא
 ביסט איין ווילדער איילבוים געוועזען, ביסט אויף איהם אייג
 געפראפט (איינגעזעצט) געווארען און האסט איין טייל בעקומען
 18 אין דיא ווארצלען אין דיא פעטקייט פאן דעם איילבוים, אזוי האלט
 דיר ניט גרויס אנטקעגען דיא צווייגען. אבער ווען דוא האלסט
 דיר גרויס, אזוי זאלסט דוא וויסען, דאס ניט דוא טראגסט דיא
 19 ווארצלען, נור דיא ווארצלען טראגען דיר. דוא וועסט אויף
 דערויף ענטפערען: דיא צווייגען זיינען אויסגעבראכען געווארען,
 20 כדי איך זאל איינגעפראפט (איינגעזעצט) ווערען. גוט! זיי זענען

אויסגעפראכען פאר דעם ניט גלויבען: אבער דוא שטעהסט, וואו
 דוא ביסט, דורך דעם גלויבען. ווי ניט שטאלן, נור בעדענק עס
 מיט פארקט. דאס ווען נאטט האט דיא נאטירליכע צווייגען ניט
 פארשווינט, אזוי וועט ער אויך דרך ניט פארשווינען. דעריבער זעה
 דיא גוטקייט און דיא שטריינגקייט גאטטעס. וויין שטריינגקייט
 געגען דיא, וועלכע וויינען אפגעפאלען; וויין גוטקייט געגען דרך, ווען
 דוא אין דער גוטקייט פארבלייבסט; ווען ניט וועסט דוא אויך
 אפגעשניטען ווערען. אבער אויך ווי, ווען ווי וועלען ניט בלייבען
 אין אומגלויבען, וועלען ווי איינגעפראפט ווערען. דען נאטט קען
 ווי אויך ווידער איינפראפען. ווען דוא ביסט אויסגעשניטען געווארען
 פאן דעם נאטירליכען ווילדען איילבוים און ביסט געגען דער נאטור
 אין איין עדעלען איילבוים איינגעפראפט געווארען, וויא פיל מעהר
 (אין פשיטה שוין) וועלען דזע נאטירליכע צווייגען, אין ווערען
 בוים פאן וועלכען ווי שטאמען אב קענען איינגעפראפט ווערען!
 איך וויל פאן אייך, מיינע ברידער, דיווען סוד ניט פעהרעלען, כדי
 איהר זאלט זיך ניט האלטען פאר חכמים, דאס בלינדהייט איז
 ישראל'ס חלק אנגעקומען, ביז דיא פולקייט (דערפילונג) פאן דיא
 גוים וועט אריינגענאנגען וויין, דאמאלסט וועט גאנץ ישראל
 גערעטעט ווערען, וויא עס שטעהט געשריבען: פאן ציון וועט
 קומען דער דערלייזער, און וועט אפנוענדען דיא גאטטלאזיקקייט
 פאן יעקב'ן. און דאס איז מוין בונד (ברית) מיט ווי ווען איך וועל
 אוועקנעהמען ווערע זינד. אזוי זענען ווי נאך דעם דרך פאן דאס
 עוואנגעליום (בשורה טובה) נאך פיינד פאן אייערט ווענען, אבער
 נאך דער אויסדערנוויילונג (בחירה) נאך געליבטע ווענען דיא אבות.
 ווייל גאטטעס געדיגע מתנות און רופונגען קענען ניט פארענדערט
 ווערען. אזוי וויא איהר האט אמאל נאטט ניט געהארקט, יעצט
 אבער האט איהר דערבארעמונג דערגרייכט דורך ווערען ניט
 געהארקט. אזוי זענען ווי אויך יעצט ניט געהארקט
 געווארען, כדי ווי זאלען דורך דיא דערבארעמקייט, וועלכע איהר
 האט געפונען, אויך דערבארעמט ווערען. גאטט האט ווי אלעמען
 איינגעשלאסען אין ניט געהארקט, כדי ער זאל זיך איבער
 ווי אלעמען דערבארעמען. אה וויא טיף איז דיא רייכקייט פאן

דער חכמה און וויסענשאפט פאן גאט! וויא מען קען ניט דער-
פארשען ווינע משפטים און דערגרינדען ווינע וועגען! דען ווער
האט דערקענט דעם וינען פאן העררן? אדער ווער איז ויין בעל
יועץ געוועזען? אדער ווער האט איהם עטוואס פריהער געגעבען.
דאס עס זאל איהם דארפן צוריק אפגעצאהלט ווערען? דען פאן
איהם און דורך איהם און צו איהם ווינען אלע זאכען; צו איהם
איז דיא העררליכקייט אין עוויגקייט. אמן.

דעריבער זאג איך אייך אן, פרידער, ביי דער בארעמטהערציג-
קייט פאן גאט, דאס איהר זאלט אייערע לייבער מקריב ויין פאר
איין לעבענדיגען, הייליגען און געפעליגען קרבן צו גאט, וועלכעס
איז אייער פארשטענדיגער דינסט צו גאט. און ארדענט ניט איין
אייערען לעבען גלייך וויא דיוע וועלט, נור פארענדערט אייך
דורך בענייאונג פאן אייערע געדאנקען, כדי איהר זאלט דערפאר
דערגרייכען דעם געפיהל, וואס גאטטעס ווילען איז: גוטעס,
געפעליגעס און פאלקאממענעס (שלמות). אזוי ווייז איך דורך דיא
גנאדע, וועלכע מיר איז געגעבען, יעדערען פאן אייך אן, דעם וינען
ניט הויכצוהאלטען מעהר וויא עס בעדארף צו ויין, נור ויין
געדאנקען האלטען מיט בעניינונג, נאך דער מאס פאן גלויבען, וויא
עס גאטט יעדערען געגעבען האט. דען אזוי וויא מיר האבען אין
איין לייב פילע גלידער, דיא אלע גלידער אבער וייערע בעזונדערע
ווירקונגען. אזוי בילדען מיר צוזאמען איין לייב אין דער משיח, דיא
איינציגע אבער געהערען צו איינאנדער וויא גלידער. אבער אויס-
געריכט מיט פארשיידענע מתנות, נאך דער גנאדע, וועלכע עס איז
אונז געגעבען געווארען, איז עס נבואה: זאל עס ויין נאך דער מאס פאן
דעם גלויבען. איז עס דינסט; זאל עס ויין נאך דער דינסט; ווער
עס לעהרנט; זאל עס ויין אין דער לעהרע. ווער עס פארזאגט
(שטראפט); זאל עס ויין אין דער דערמאנונג; ווער עס גיט; לאז
געבען מיט תמימות (ריינעם הארצען); ווער עס איז איין מנהיג;
זאל עס טאן מיט פלייסיקייט (וריוות); טהוט ווער בארעמטהערציג-
קייט; זאל ער עס טאן מיט לוסט. לאז אייער ליבע אן פאלשקייט
ויין! בעזעס פאראומווירדיגען, צו גוטעס ויך באהעפטען! פאר-
אייניגט ויך אין דער ליבע אונטער איינאנדער יעדער זאל דעם

11 אנדערען צום ערשטען פבור אבגעבען! ווייט ניט פויל, אין וואס
 12 איהר דארפט טאן. זענט הייס אין גייסט! דינט דעם הערן, פרייט
 אייך אין דער האפענונג, ווייט געדולדיג (סבלנים) אין איין צרה, ווייט
 13 שטענדיג מתפלל! העלפט דיא הייליגען אין דער נויט, בעמיהט
 14 אייך אין הכנסת אורחים! בענשט דיא וועלכע אייך רודפען;
 15 בענשט, און ניט פלוקט! פרייט אייך מיט פרייליכע, וויינט מיט
 16 וויינענדיגע! האט איין זינען אונטער איינאנדער. טראכט ניט נאך
 הויכע זאכען. נור לאזט אייך אראפ צו דיא נידעריגע. האלט זיך
 17 ניט פאר חכמים! בעצאלט קיינעם ניט מיט בעזען פאר בעזעס,
 18 טראכטעט שטענדיג צו טאן דאס, וואס עס איז עדעל פאר אלע
 מענשען! ווען עס איז מיגלאך, וויא ווייט עס ווענדעט זיך אן אייך,
 19 לעבט אין פרידען מיט אלע מענשען. געליבטע, נעמט אליין קיין
 נקמה ניט! נור לאזט איין ארט פאר (נאטטעס) צארען. דען עס
 שטעהט געשריבען: דיא נקמה איז מיינע, איך וועל בעצאהלען.
 20 זאגט דער הערר נאטט. אבער בעסער, ווען דיין פינד הונגערט,
 אזוי גיב איהם צו עסען; דארשטעט איהם, אזוי טרענק איהם אן;
 ווען דוא טהוסט עס, אזוי וועסט דוא אויף זיין קאפף שארען
 21 פייעריגע קוילען. לאז זיך ניט פאן דיא בעז בייקומען, נאר קום
 ביי דיא בעז מיט גוטעס.

יעדער מאן זאל זיין אונטערטעניג דיא אויבערשטע מאכט יג
 (ממשלה), ווייל עס איז קיין ממשלה דא, וועלכע זיא זאל ניט זיין
 פאן נאטט; וואו זיא איז דא, איז זיא פאן נאטט געשטעלט. ווער
 2 עס איז מורד אן דער ממשלה, דער טהוט געגען נאטטעס בעפעהל;
 דיא מורדים אבער וועלען וויערען משפט מקבל זיין. דיא
 3 העררשער זענען ניט דא, דאס מען זאל זיך שרעקען פאר גוטע
 מעשים, נור פאן בעזע. ווילסט קיין מורא ניט האבען פאר דער
 רעגירונג (ממשלה)? אזוי טהו גוטעס, און דוא וועסט פאן איהר
 געלויבט ווערען. דען זיא איז נאטטעס דינערין פאר זיך צום גוטען.
 4 טהוסט אבער בעזעס, דאמאלסט האב מורא; דען זיא טראגט ניט
 אומזיסט דעם שווערד. זיא איז נאטטעס געהילף. זיא איז זיך נאך
 5 אן דעם, ווער עס טהוט בעזעס. דעריבער איז עס געבאטען, איהר
 מכניע צו זיין זיך. ניט נור וועגען דעם שטראף, נור אויך וועגען

6 דַּעַם גַּעוּוֹיִסְעַן. דַּעַרִּיבֶּער זאַלֶט איהר אויך דיא אָבנאַבֶּען (מַסִּים)
 אָבנֶעבֶּען; דַּעַן ווי וויינען גאַטֶטעס דינער, וועלכע נור דַּערצו
 7 אָנגעשטעלט זענען. גיט צו יעדערען וואס ער האט צו מאנען,
 אָבנאַבֶּען וועמען דיא אָבנאַבֶּען געהערען, צאלל וועמען דער צאלל
 געהערט, מורא וועמען דיא מורא געהערט, כבוד וועמען דער
 8 כבוד געהערט. איהר זאלֶט קיינעם נישט שולדיג בלייבֶּען.
 אויסער איינער דעם אנדערען צו ליבֶּען. ווער ווין חבר ליבֶט, דער
 9 האט מקיים געוועזען דיא תורה. דַּעַן דאס וואס עס איז געזאגט:
 דוא זאלסט גיט מנאף ווין, גיט מייטען, גיט גנבֶּנען, גיט געלויבֶטען,
 און אלע ווייטערע געבאט וויינען צוזאמענגעפאסט (נכלל) אין דיוע
 10 ווערטער: דוא זאלסט דיין חבר ליבֶּען וויא ויך אליין. דיא ליבֶּע
 טהוט דעם חבר קיין בעזעס גיט, אזוי איז אין דער ליבֶּע דיא גאנצע
 11 תורה נכלל. און דאס טהוט, ווייל מיר ווייסען דיא צייט, דאס
 דיא שטונדע איז דא, פֿאַן שלאף אויף צו וואכען; דַּעַן דיא רעמונג
 איז אונז געהנטער, איידער מיר האבֶּען אָנגעפאנגען צו גלויבֶּען.
 12 דיא נאכט איז פארגאנגען, דער טאג איז אָנגעקומען. אזוי לאזען מיר
 אוועקלעגען דיא ווערקע פֿאַן דער פינסטערנעס און אנטאן דיא
 13 וואפען פֿאַן דעם ליבֶט. לאזען מיר אזוי וויא ביי טאג אָנשטענדיג
 געהן, גיט מיט פרעסען און וויפען, גיט מיט זנות און צולאזענקייט,
 14 גיט מיט מחלוקת און קנאה. נור קליידעט ויך אָן דעם העררן
 ישוע המשיח, און דערנעהרט גיט אייערען לייב אויף תאות.
 יד דַּעַם וואס איז שוואך אין דער אַמונה נעמט איהם אויף, אָבֶּער
 2 גיט בדי וויינע געדאנקען צו משפֿטין. איינער גלויבֶט, ער מעג
 אלץ עסען, דער אנדערער איז אָבֶּער שוואך און איז צופרידען
 3 מיט קרייטער (ירקות). ווער עס עסט, זאל גיט פאראכטען
 דעם, וועלכער גיט עסט. ווער עס גיט עסט זאל גיט משפֿטין
 4 דעם, וועלכער עסט; דַּעַן גאט האט איהם אָנגענומען. ווער
 ביסט דוא, דאס דוא זאלסט איין אנדערענס דינער משפֿטין? ווען
 ער שטעהט אָדער פאלט איז ער ווין העררנס, ער וועט אָבֶּער
 שטעהן בלייבֶּען; דַּעַן דער הערר איז שטארק גענוג, איהם אויפצו-
 5 שטעלען. איינער מאכט איין אונטערשייד צווישען דיא טעג,
 איין אנדערער האלט יעדען טאג גלייך. יעדערער קען לעבֶּען

נאך ויין איבערצייגונג, וויא ער עס פערשטעהט. ווער עס האלט
 עטוואס פאן דעם טאג, דער טהוט עס פאר דעם העררן; און ווער
 עס האלט איהם ניט, דער טהוט עס אויך פאר דעם העררן. ווער
 עס עסט, דער עסט פאר דעם העררן; דען ער דאנקט גאט;
 און ווער עס ניט עסט, דער טהוט עס פאר דעם העררן, און
 דאנקט אויך גאט. קיינער פאן אונז לעבט ניט פאר זיך אליין,
 און קיינער שטארבט ניט פאר זיך אליין. לעבען מיר, אזוי לעבען
 מיר פאר דעם העררן; שטארבען מיר, אזוי שטארבען מיר פאר
 דעם העררן. דעריבער, אויך מיר לעבען אדער שטארבען אזוי
 וענען מיר דעם העררנס. דען דעריבער איז דער משיח געשטארבען,
 דאס ער זאל דער הערר ויין איבער דיא טויטע און איבער דיא
 לעבענדיגע. דוא אבער פאר וואס משפט'סט דוא דיין ברודער?
 אדער פאר וואס פאראכטעסט דוא דיין ברודער? מיר אלע
 וועלען דאך שטעהן פאר גאטעס ריכטערשטוהל (פס-המשפט).
 דען עס שטעהט געשריבען: אזוי אמת וויא איך לעב, זאגט דער
 הערר, אלע קני זאלען זיך בויען פאר מיר, און אלע צינגער
 זאלען גאט מודה ויין. אזוי וועט יעדערער פאן אונז פאר זיך
 אליין גאט רעכענשאפט אבגעבען.
 ניט מעהר איינער דעם אנדערען משפטן, נור אונז מערקען, דעם
 ברודער קיין אנשטויסונג צו געבען און ניט ערגער צו מאכען.
 איך ווייס און בין עס געוויס ויכער אין דעם העררן ישוע, דאס
 קיין זאך איז פאן זיך אליין ניט אונגריין; דאך ווערט עס אזוי
 (אונגריין) פאר דעם, ווער עס רעכענט עס פאר אונגריין. ווען
 אבער דיין ברודער ווערט געקערענט ווענען דיין שפיוז, אזוי
 געהסט דוא שוין מעהר ניט אום מיט ליבע. בעסער פארדארב
 ניט מיט דיין שפיוז דעם, פאר וועלכען דער משיח איז געשטארבען.
 דעריבער טהוט אזוי, דאס אייער בעסטעס זאל ניט געלעסטערט
 ווערען. דען דאס מלכות האלהים איז ניט עסען און טרינקען,
 נור גערעכטיגקייט (צדקות), פרידען און פריידען אין דעם הייליגען
 גייסט (רוח הקדש). ווער מיט דיועס דינט דעם משיח, דער
 איז גאט געפעלען און האט איין ווערט ביי מענשען. דעריבער
 לאזען מיר גאכטראכטען, וואס צום פרידען און צום בעסערונג

איינער מיט דעם אנדערען איז גוט. צושטער ניט גאטטעס ווערן
צוליב שפייז. עס איז אלץ ריין; אבער עס איז ניט גוט פאר
דעם, ווער עס עסט עס געגען ויין געוויסען. עס איז בעסער
דאס דא עסט ניט קיין פלייש, און טריינקסט ניט קיין ויין אדער
עטוואס אנדערס, וויבאלד דיין ברודער אן דעם זיך אנשטויסט,
אדער ווערט ערגער, אדער שוואך. דעם גלויבען, וועלכען דא
האסט, דעם זאלסטו האבען פאר דיר אליין פאר גאטט. זעלויג
איז דער, ווער עס מאכט זיך ניט קיין געוויסען וועגען דעם, וואס
ער מיינט פאר גוט. ווער עס איז אבער דעריבער אין צווייפעל
(ספק), און עסט עס דאך, דער איז פאר'משפט; ווייל עס איז
ניט פאן דעם גלויבען. אבער וואס עס קומט ניט פאן דעם
גלויבען, איז איין זינדע.

מיר שטארקע זענען מיר מחויב צו טראגען דיא שוואכקייטען
פאן דיא וואס זיינען ניט שטארק, און ניט אויף אליין געפעלען.
יעדערער פאן אויף זאל זוכען ויין חבר צו געפעלען, צו ויין
בעסטעס און צו ויין פארבעסערונג. דען אויך דער משיח האט
ניט געלעבט זיך צו געפעלען, נור וויא עס שטעהט געשריבען:
דיא זידלעריי פאן דיא, וועלכע האבען זיך געוידעלט, זענען אויף
מיר געפאלען. דען וואס עס איז אמאל געשריבען געווארען, איז
פאר אויף צום לעהרע געשריבען, כדי מיר זאלען דורך דער
געדולד (סבלנות) און טרויסט פאן דער שריפט (תנ"ך) האפענונג
האבען. אבער דער גאטט פאן געדולד און האפענונג זאל אייך
געבען, דאס איהר זאלט איינערליי געדאנקען אוינטער אייך
האבען, אזוי וויא ישוע המשיח. כדי איהר זאלט מיט איין
געמיטה און מויל לויבען גאטט, דעם פאטער פאן אוינערען הערן
ישוע המשיח. דעריבער נעמט איינער דעם אנדערען אן,
אזוי וויא אויך דער משיח האט אייך אנגענומען צום לויב גאטטעס.
דען איך זאג: דער משיח איז געוועזען וויא איין דינער פאר דיא
גע'מל'טע צוליב גאטטעס אמת מקיים צו ויין דיא הבטחות פאן
דיא אבות. און (פאר) דיא גוים, כדי זיי זאלען גאטט לויבען
פאר זיינע פארעמדהערציגקייט, וויא עס שטעהט געשריבען:
דעריבער לויב איך זיך צווישען דיא גוים, און וועל זיינען מיט

0 לויב צו דיין נאמען. און ווידער זאגט ער: פרייעט איך איהר
 1 גוים, צוואמען מיט ויין פאלק. און ווידער: לויבט דעם העררן,
 2 אלע גוים, עס זאלען איהם לויבען אלע פעלקער. און ווידער
 זאגט ישעיהו: און דער ווארצל פאן ישי וועט ויין, און דער וואס
 וועט אויפשטעהן, צו העררשען איבער דיא גוים, אויף איהם
 3 זאלען היידען האפען. אבער דער גאט פאן האפענונג זאל איך
 דערפילען מיט אלע פרייד און פרידען אין גלויבען, כדי איהר
 זאלט ויין רייך מיט האפענונג דורך דער קראפט פאן דעם רוח
 הקדש. פרידער, איך בין זיכער, דאס איהר אליין וועט פול מיט
 4 גוטע געדאנקען, דערפילט מיט אלע דערקענטענעס און ווייט אין
 שטאנד איינער דעם אנדערען צו שטראפען. דאך האב איך זיך
 5 געוואגט, אין דיווען שרייבען, ליבע פרידער, איך צו דערמאנען,
 וועגען דער גאדע, וועלכע איז מיר פאן גאט געגעבען געווארען.
 דאס איך זאל ויין איין פריסטער פאן ישוע המשיח ביי דיא גוים,
 6 אין דעם הייליגען דינסט פאן דעם עוואנגעליום (בשורה טובה)
 גאטטעס, כדי דיא גוים זאלען ווערען איין קרפן מתנה, געפעלען
 און געהייליגט דורך דעם הייליגען גייסט. דעריבער קען איך
 7 מיך פעריהמען אין ישוע המשיח, דאס איך דינע גאט. דען
 איך וועל מיר ניט ארויסשטעלען עטוואס צו רעדען, וויא נור
 דאס, דאס דער משיח האט דורך מיר געווירקט דיא גוים צום
 8 געהארבואמקייט צו בריינגען אין דעם ווארט און ווערק. דורך
 דער קראפט פאן צייכען און וואונדער, דורך דער קראפט פאן
 גאטטעס גייסט: אזוי דאס איך האב דערפילט פאן ירושלים און
 דער אומגעגענד בוי איליריקום דיא אנזאגונג פאן דעם עוואנגעליום
 9 (בשורה טובה) פאן דעם משיח. דערביי אבער האלט איך
 עס פאר איין פבד, אנצוואגען דעם נאמען פאן דעם משיח, ניט
 דארטען וואו ויין נאמען איז שוין בעקאנט געמאכט, כדי ניט אויף
 10 איין פרעמדען גרונד צו בויען. נור וויא עס שטעהט געשריבען:
 עס זאלען זעהן דיא, וועלכען עס איז נאך ניט אנגעוואגט געווארען
 פאן איהם, און פארשטעהן דיא, וועלכע נאך ניט געהערט האבען.
 11 און דאס איז עס אויך, וואס האט מיך אויפגעהאלטען. צו איך
 12 צו קומען. אבער יעצט האב איך אין דיווען געגענד מעהר קיין

פֿלאַן נִיט; דערבײַ האט עס שוין זיך מיר געוואלט נישט איין יאהר
 צו אייך צו קומען. ווען איך וועל איין מאל קיין שפּניא רייזען;
 דען איך האב שטענדיג, דאס איך וועל אויף דער דורכרייזע אייך
 זעהען און וועל פֿאן אייך בעגלייטעט ווערען, דערנאך וויל איך
 וועל מיך צו ערשט ביי אייך זיך דערקוויקען. אבער גראד יעצט
 מוז איך רייזען קיין ירושלים אין דינסט פֿאר דיא הייליגע. דען
 מאקעדאניא און אכאיא האבען בעשלאסען, דיא ארעמע פֿאן דיא
 הייליגע אין ירושלים איין אבנאבע (מס) צו געבען. זיי האבען
 בעשלאסען, וואס זיי זענען מחויב. ווען דיא גוים האבען איין
 טייל פֿאן דיא גייסטליכע (רוחניות) זאכען פֿאן זיי בעקומען, אזוי
 מוזען זיי, זיי אין לייבליכע זאכען (גשמיות) העלפען. ווען איך
 וועל דזעס ענדיגען, און וועל זיי דזע פֿרוכט פֿאר'חתמ'ענען,
 דאמאלסט וויל איך דורך אייך קיין שפּניא געהן. אבער איך
 ווייס, דאס ווען איך וועל צו אייך קומען אזוי וועל איך קומען מיט
 איין פֿולער בִּרְכָה פֿאן דער בשורה טובה פֿאן דעם משיח'ן.
 אבער אייך, ברידער, בעט איך, צוליב אונזערען העררן ישוע
 המשיח און צוליב דער ליבע פֿאן דעם גייסט, מיר אין דער
 מלחמה ביי צושטעהען דורך אייער תפלה פֿאר מיך ביי גאט.
 דאס איך זאל קענען ארויסקומען פֿאן דיא ווידערשפעניגע אין
 יהודה, און דאס מיין דינסט פֿאר ירושלים זאל ביי דיא הייליגע
 גוט אויפגענומען ווערען. כדי איך זאל דורך גאט'ס ווילען
 פֿריילאך צו אייך קומען און מיך מיט אייך דערקוויקען קענען.
 דער גאט פֿאן פֿרידען זאל זיין מיט אייך אלעמען. אמן.
 טז איך בעפעל צו אייך אונזער שוועסטער פעבע. וועלכע איז
 איינע געהילפען אין דער געמיינדע קעגנפֿרעא. דאס איהר זאלט
 איהר אויפגעהמען אין דעם העררן וויל עס פֿאסט פֿאר דיא הייליגע,
 און זאלט איהר אין אלע געשעפטען, אין וואס זיא וועט בעדארפען,
 העלפען. זיא איז דאך אויך איינע בעשיצערין פֿאן פֿילע געווארען.
 אזוי אויך מיר אליין. געריסט פֿריסקא און עקילס'ן, מינע
 געהילפען אין ישוע המשיח. זיי האבען זייערען האלז געגעבען פֿאר
 מיין לעבען; נישט נור איך אליין דאנקע זיי, נור אויך אלע געמיינדען
 פֿאן דיא גוים. געריסט אויך דיא פֿערזאמלונג אין זייערען הויז.

געריסט מיין געטרייען עפענעמוסן, ער איז דער ערשטער
 געבארענער פאן אזא פאר דעם משיח'ן. געריסט מריס'ען, ויא
 האט זיך פיל פאר אונז בעמיהט. געריסט אנדראניקוס'ן און יוניאס'ן,
 מינע אידעשע חברים און חברים פאן געפיינגענעס, וועלכע ווינען
 בעריהמטע אפאסטעל (שלוחים), און זענען פריהער פאר מיר אין
 דעם משיח'ן געוועזען. געריסט אמפליאטוס'ן, מיין געטרייען אין
 דעם העררן. געריסט אורבאנוס'ן, אונזערען געהילפען אין דעם
 משיח'ן, און מיין ליבען שטאכיס'ן. געריסט אפעללעס'ן דעם נאמן
 אין דעם משיח'ן, געריסט דיא הויזגענינד פאן אריסטאבולוס'ן.
 געריסט מיין אידעשען חבר העראדיאן'ען. געריסט דיא קריסטען
 פאן נאריקסוס הויז. געריסט טריפאנאן און טריפאזאן, וועלכע
 האבען געארבעט פאר דעם העררן. געריסט דיא ליבע פערזיס'ן,
 וועלכע האט פיל געארבעט פאר דעם העררן. געריסט רופוס'ן,
 דעם אויסדערנוויילטען אין דעם העררן, און זיין מוטער, וועלכע אזוי
 וויא מינע איז. געריסט אוינקריטוס'ן, פלעגאן'ען, הערמעס'ן,
 פאטראבאס'ן, הערמאס'ן און דיא ברידער, וועלכע זענען ביי זיי.
 געריסט פילאלאגוס'ן און יוליאן, גערעס'ן און זיין שוועסטער,
 אלימפאס'ן, און אלע הייליגען, וועלכע ווינען ביי איהם. געריסט
 איינער דעם אנדערען מיט דעם הייליגען קוס. עס געריסען אייך
 אלע געמיינדען פאן דעם משיח'ן. איך פארזאג אייך אבער, מינע
 ברידער, גוט אכטונג צו געבען אויף יענע, וועלכע מאכען מחלוקת
 און ערגער געגען דיא לעהרע, וועלכע איהר האט געלערנט. קערט
 אייך פאן זיי אב. דען אזעלכע לייט דינען גיט אונזערען העררן
 קריסטוס'ן, נור ווייערען בויך, און מיט ווייערע שענע רייד און זיסע
 ווערטער נארען זיי אב דיא הערצער פאן דיא, וועלכע מערקען
 עס גיט. אייער געהארכאמקייט איז אומעטום באוואוסט געווארען,
 דעריבער פרייע איך מיך מיט אייך. איך וויל אבער, דאס איהר
 זאלט זיין חכמים צום גוטען, און נארעש צום בעזען. דער נאמט
 פאן פרידען וועט באלד דעם שטן אונטער אייערע פיס צוברעקלען.
 דיא גנאדע פאן אונזערען העררן ישוע המשיח זאל זיין מיט אייך!
 עס געריסט אייך מיין העלפער טימאטעאוס, און לוציוס און
 יאזאן און זאופאטער. מינע אידעשע חברים, איך טערטיום,

וועלכער האט דיווען בריף געשריבען, געריסט אייך אין דעם
 הערן. עס געריסט אייך גאנץ, מיינער און דער גאנצער געמיינדעס
 בעל אכסניא. עס געריסט אייך עראסטום דער פיהרער פאן
 שטאט, און דער ברודער קווארטום. דיא גנאדע פאן אינווערען
 הערן ישוע המשיח ואל מיט אייך אלעמען ווין! אמן. דעם אבער
 וועלכער קען אייך שטארקען, אזוי וויא מיין עוואנגעליום (בשורה
 טובה) און פרעדיגט (דרשה) פאן ישוע המשיח, דורך וועלכען עס
 איז אנפלעקט געווארען דער סוד, וועלכער איז צייט דער וועלט
 פארבארגען געוועזען. נון אבער איז ער אנפלעקט, און בעוואוסט
 געמאכט צו אלע גוים ווי ואלען געהארבען דעם גלויבען, דורך דיא
 שריפטען פאן דיא נביאים, נאך דעם בעפעהל פאן דעם עוויגען
 גאט. דעממעלביגען גאט, וועלכער אליין קלוג איז, ואל ווין
 כבוד דורך ישוע המשיח אויף עוויג! אמן.

דער ערשטע בריף צו דיא קארינמהער

א פולוס איין גערופענער אפאסטעל (שליח) פאן ישוע המשיח
 2 דורך גאטעס וויללען און סאסטעהענעס אינווער ברודער. צו דער
 געמיינדע גאטעס וועלכע איז אין קארינטה, צו דיא וואס זענען
 געהייליגט געווארען אין ישוע המשיח צו דיא גערופענע הייליגע
 מיט אלעמען, וועלכע רופען דעם גאמען פאן אינווערען הערן ישוע
 3 המשיח אין אלע ערטער ביי ווי און ביי אונז. גנאד און פרידען צו
 אייך פאן גאט אינווערען פאטער און אינווערען הערן ישוע המשיח.
 4 איך דאנק מיין גאט פאר אייך אלע צייט פאר גאטעס גנאד,
 5 וועלכע עס איז אייך געגעבען געווארען אין ישוע המשיח. דאס
 איהר ווייט דורך איהם רייך געווארען אין אלע שטיק (ואכען) אין
 6 יעדער ארט פאן ווארט און דערקענטענעס. ווען דיא עדות פאן

7 דעם משיח'ן איז אין אייך אזוי בעפעסטיגט געווארען, דאס עס
 פעהלט אייך ניט קיין שום מתנה, און איהר ווארט אויף דער
 8 אנפלעקונג פאן אונזערען העררן ישוע המשיח. וועלכע וועט אייך
 בעפעסטיגען ביז צום ענדע, כדי איהר זאלט אן שטראף ויין אין
 9 דעם מאג פאן אונזערען העררן ישוע המשיח. דען גאטט איז געמיינשאפט
 דורך וועלכען איהר זענט גערופען געווארען צו געמיינשאפט
 10 (חברותה) פאן ויין זאהן ישוע המשיח אונזערען העררן. איך
 פארזאג אייך אבער, מיינע ברידער, דורך דעם נאמען פאן אונזערען
 העררן ישוע המשיח, דאס איהר זאלט אלע רעדען איינערליי רעד,
 און עס זאל צווישען אייך ניט ויין קיין צושיידונג, נור איהר זאלט
 11 איינס ויין, מיט איין פערשטאנד און מיט איין וינען. דען דיא הויז
 געזיג פאן קלואה האבען מיר דערציילט אויף אייך מיינע ברידער,
 12 דאס עס איז צווישען אייך קריג פאראן. איך מיינ, דאס יעדער פאן
 אייך זאגט: איך בין פולוס'עס, איך בין אפולוס'עס, איך בין כיפא'ס,
 13 און איך בין דעם משיח'ס. איז דען דער משיח צו טיילט געווארען?
 איז דען פולוס פאר אייך געקרייצט געווארען? אדער זענט איהר
 14 דען געטובל'ט געווארען אין דעם נאמען פאן פולוס? איך דאנק
 גאטט, דאס איך האב קיינעם פאן אייך ניט געטובל'ט, אויסער
 15 קרספוס און גאיוס'ן. דאס קיינער זאל ניט זאגען: איך האב
 געטובל'ט אין מיינ נאמען. איך האב אבער אויך געטובל'ט דיא
 16 הויזגעזיג פאן אסטפנוס, אויסער דיוע ווייס איך ניט אויב איך
 האב נאך איין אנדערען געטובל'ט. דען דער משיח האט מיך ניט
 17 געשיקט צו טובל'ען נור דאס עוואנגעליום (בשורה טובה) אנצו-
 זאגען, ניט מיט קלוגע ווערטער, כדי דער קרייץ פאן דעם משיח
 18 זאל ניט צו נישט ווערען. דען דאס ווארט פאן דעם קרייץ
 איז איין נארעשקייט פאר דיא פארלארענע, אבער פאר אונז
 19 דערלויבטע איז דאס גאטטעס גבורה. דען עס שטעהט געשריבען:
 איך וועל צו נישט מאכען דיא חכמה פאן דיא חכמים און דעם
 20 פערשטאנד פאן דיא פערשטענדיגע וועל איך פארנווארפען. וואו
 איז דער חכם? וואו איז דער סופר (תלמיד חכם)? וואו איז דער
 וועלט חכם? האט דען גאטט ניט נארעש געמאכט דיא חכמה
 21 פאן דער וועלט? ווייל דורך גאטטעס חכמה האט דיא וועלט גאטט

נִיט דערקענט דורך דער חכמה, אזוי האט גאטט בעשלאסען דורך
 דיא נארעשקייט פאן דער בשורה טובה צו רעמען דיא גלייביגע.
 דען דיא אידען פאדערען איין צייכען און דיא גריכען ווכען חכמה.
 מיר אבער פֿרעדיגען דעם געקרייציגטען משיח. איין ערגער פאר
 דיא אידען און איין נארעשקייט פאר דיא גריכען. אבער פאר אונז
 גערופענע, סאי פאן אידען, סאי פאן גריכען, דעם משיח, וועלכער
 איז גאטטעס גבורה און גאטטעס חכמה. ווייל גאטטעס נארעש-
 קייט איז קלינער פאן מענשען, און גאטטעס שוואכקייט איז
 שטארקער פאן מענשען. מיינע ברידער, זעהט אייער רופונג אן.
 נישט פיל פאן אייד זענען חכמים, נאך דעם פלייש; נישט פיל פאן אייד
 שטארק; נישט פיל פאן אייד זענען גרויסע לייט. אבער גאטט האט
 אויסדערוועהלט דאס וואס דיא וועלט פאר נארעש האלט, כדי ער
 זאל פארשעמען דיא חכמים, און דאס וואס דיא וועלט פאר שוואך
 האלט, האט גאטט אויסדערוועהלט, כדי צו פארשעמען דעם
 שטארקען. גאטט האט אויסדערוועהלט דאס וואס עס איז נישט
 ערעל אין דער וועלט און דאס וואס עס איז פאראכטעט, און דאס
 וואס איז נארנישט, כדי ער זאל צו נישט מאכען דאס וואס עס איז
 עטוואס. כדי עס זאל זיך נישט בעריהמען פאר איהם קיין שום
 פלייש. פאן איהם אבער זענען איהר אין דעם משיח ישוע, וועלכער
 איז געווארען פאר אונז חכמה פאן גאטט, גערעכטיגקייט, הייליג-
 קייט און דערלייוונג. כדי עס זאל זיין וויא עס שטעהט געשריבען:
 ווער עס בעריהמט זיך, דער זאל זיך בעריהמען מיט דעם העררן.
 און איך, ווען איך בין געקומען צו אייד, מיינע ברידער, בין
 איך נישט געקומען, דאס איך זאל אייד אנטאנען דיא בעווייז פאן
 גאטט, מיט הויכע רעד אדער חכמה. מיט קיין אנדערע וויסענ-
 שאפט האב איך צו אייד נישט געוואלט קומען, נור (מיט) דעם פאן
 ישוע המשיח, און איבערהויפט דעם געהאנגענעם, און איך בין ביי
 אייד געווען אין שוואכקייט, און מורא און אין גרויס ציטערנעם.
 און מיין ווארט און מיין פֿרעדיג זענען געווען נישט מיט דעם קונסט
 איבער צו רעדען מיט ווערטער פאן מענשליכער חכמה. נור מיט
 דערווייוונג פאן דעם גייסט און גבורה. כדי אייער אמונה זאל נישט
 בעשטעהן אויף מענשליכע חכמה, נור אויף דער גבורה פאן גאטט.

6 מיר רעדען חכמה צווישען דיא, וועלכע ווינען שלמים (פאל-
 קאמענע), אבער ניט קיין חכמה פאן דיזער וועלט, אויך ניט פאן
 7 דיא שרים פאן דיזער וועלט, וועלכע פארנעהען. מיר רעדען נור
 בסוד גאטטעס חכמה וועלכע איז פארפארנען, וועלכע גאטט האט
 געשטעלט פאר אונזער העררליכקייט איידער דיא וועלט איז
 8 געווארען. וועלכע קיינער פאן דיא שרים פאן דיזער וועלט האט
 ווא ניט דערקאנט: ווען זיי וואלטען ווא דערקענט, אזוי וואלטען
 9 זיי דעם העררן פאן העררליכקייט ניט געקרייציגט. נור וויא עס
 שטעהט געשריבען: וואש קיין אויג האט ניט געזעהן, און וואס קיין
 אויער האט ניט געהערט און עס איז אין קיין הארץ פאן מענשען,
 10 דאס האט גאטט אנגעגרייט פאר דיא, וועלכע ליבען איהם. אונז
 אבער האט גאטט דאס אנפאלעקט דורך זיין גייסט, דען דער גייסט
 11 פארשט אלדינג אויס אפילו דיא טיפענעס פאן גאטט. דען ווער
 פאן דיא מענשען ווייסט וואס עס איז אין דעם מענשען, וויא דער
 גייסט פאן דעם מענשען, וועלכער איז אין איהם? און אזוי אויך,
 ווייסט קיינער ניט וואס עס איז אין גאטט, וויא דער גייסט פאן
 12 גאטט. מיר אבער האבען ניט מקבל געווען דעם גייסט פאן דער
 וועלט, נור דעם גייסט וועלכער איז פאן גאטט, כדי מיר זאלען
 13 וויסען, וואס עס איז אונז געשיקט געווארען פאן גאטט. וועלכען
 מיר אויך רעדען ניט מיט ווערטרער וואס דיא חכמה פאן מענשען
 לערענט, נור מיט ווערטרער, וועלכע דער רוח הקדש לערענט,
 14 און מיר דערקלעהרען גייסטליכע זאכען (רוחניות) דורך זיין
 גייסטליכע שפראכע. איין גאטליכער מענש אבער פארנעהמט
 15 ניט פאן גאטטעס גייסט, ווייל עס איז פאר איהם איין גארעשקייט,
 און ער קאן עס ניט פארשטעהן, מחמת מען מוז עס אויס פארשען
 16 נאך דעם גייסט. אבער דער גייסטליכער מענש פארשט אלץ אויס,
 און איהם קען קיינער ניט אויספארשען. דען ווער האט דערקאנט
 גאטטעס פארשטאנד דאס ער זאל איהם לעהרען? מיר אבער
 האבען דעם משיח'ס פארשטאנד.

און איך האב ניט געקאנט רעדען צו אייך, מיינע ברודער, וויא ג
 מיט גייסטליכע מענשען, נור וויא מיט מענשען פאן פלייש, וויא
 מיט יונגע קינדער אין דעם משיח. איך האב אייך געגעבען צו

מרינקען מילך, און ניט הארטע שפיין, ווייל איהר האט נאך ניט
 געקאנט און קענט נאך יעצט אויך ניט פארנעמען, ווייל איהר זענט
 3 פליישליך. דען קנאה און מחלקת זענען דא צווישען אייך, הייסט
 4 עס ניט פליישליך ויין, און עכט מענשליך ויך בענעהמען? דען
 ווען איינער זאגט: איך בין פולוס'ס און דער אנדערער: איך
 5 בין אפולוס'ס, איזט דאס ניט דיא ארט פאן מענשען? ווער איז
 דען פולוס? און ווער איז דען אפולוס? ווי זענען נור געהילפען,
 דורך וועלכע איהר זענט געקומען צו דעם גלויבען, יעדער נאך
 6 דער מאס, וואס דער הערר האט איהם געגעבען, איך האב
 געפלאנצט, און אפולוס האט בעגאסען, אבער גאט האט
 7 געלאזען וואכסען. אזוי איז דער פלאנצער גאר נישט, און דער
 בעגיסער גאר נישט, נור גאט וואס ער האט געלאזען וואכסען.
 8 דער פלאנצער און דער בעגיסער זענען איינס, און יעדער וועט
 9 ויין שוכר מקבל ויין נאך ויין ארבייט. דען מיר זענען גאט'ס
 געהילפען, און איהר זענט גאט'ס פעלד, גאט'ס געביידע.
 10 נאך גאט'ס גנאד, וועלכע ער האט מיר געגעבען, האב איך דעם
 גרונד געלייגט וויא איין קלונער בוימיסטער, און איין אנדערער
 בויפט אויף איהם. לאז אבער יעדערער אכטונג געבען וויא ער
 11 בויפט אויף איהם. דען קיינער קאן ניט לייגען איין אנדערען
 גרונד אויסער דעם וועלכער עס איז געלייגט געווארען, דאס איז
 12 ישוע המשיח. און ווען איינער בויט אויף דיזען גרונד גאלד,
 13 זילבער, טייערע שטיינער, האלץ, היי, שמירן, אזוי וועט דיא
 ארבייט פאן יעדען אנפלעקט ווערען, דער טאג וועט עס
 אנפלעקען, ווייל עס וועט דורך פייער אנפלעקט און דער פייער
 14 וועט אויספרובען יעדענס ארבייט וואס אין איהר איז דא. ווען
 איינעמס ווערק בלייבען, וועלכעס ער האט אויף איהם געבויט,
 15 אזוי וועט ער ויין שוכר מקבל ויין. וועט אבער איינעמס ווערק
 פארברענט ווערען, אזוי וועט ער שאדען ליידען. אבער ער אליין
 16 וועט גערעטעט ווערען, וויא פאן פייער. ווייסט איהר דען ניט
 דאס איהר זענט גאט'ס טעמפל און דער גייסט גאט'ס וויינט
 17 אין אייך? און ווער עס פארדארבט גאט'ס טעמפל, וועט גאט
 איהם פארדארבען; דען גאט'ס טעמפל איז הייליג, און איהר

ווענט זיין טעמפּעל. לאז קיינער ויך אליין ניט אָב נאַרען. ווען
 איינעם אונטער אייך האלט מען פאר איין חכם אין דיוער וועלט,
 דער זאל איין נאר ווערען, פֿרי ער זאל איין חכם ווערען. דען דיא
 חכמה פֿאן דיוער וועלט איז ביי גאטט איין נארעשקייט וויא עס
 שטעהט געשריבען: ער פאנגט דיא חכמים אין וייער קלונקייט.
 און ווידער איז געשריבען: דער הערר ווייסט דיא געדאנקען פֿאן
 דיא חכמים דאס ווי זענען הבל (נישט). דעריבער לאז ויך קיינער
 ניט בעריהמען מיט מענשען, דען אלץ איז אייערע. סאי פולוס,
 אדער אפולוס, סאי ביפא, אדער דיוע וועלט, אדער דאס לעבען,
 אדער טויט, סאי דער יעצט, אדער דאס קומענדיגע (עתיד);
 אלץ איז אייערע. איהר אבער זענט דעם משיח'ס, דער משיח
 אבער איז גאטטעס.

לאז מען אונז האלטען פאר דינער פֿאן דעם משיח'ן, און ד
 פאר פֿערנוואלטער פֿאן גאטטעס סודות. פֿאן דיא פֿערנוואלטער
 פֿערלאנגט מאן, דאס ווי זאלען געפונען ווערען געטרייע. נאר פאר
 מיר אבער איז דאס איין קלייניגקייט וואס איהר ריכטעט מיד,
 אדער דער טאג פֿאן משפט פֿאן מענשען; אויך משפט איך מיד
 אליין ניט. ווען אויך איך ווייס מיד נישט, אזוי בין איך דאך
 דעריבער ניט גערעכט; דער הערר אבער איז עס, וועלכער מיד
 משפט. דעריבער משפט ניט פאר דער צייט, ביז דער הערר
 וועט קומען. וועלכער וועט ארויס ברענגען צום ליכט דאס וואס
 עס איז פארבארגען אין דער פינסטערנעס און וועט אנפלעקען
 דיא עצות פֿאן הארצען. און דאמאלסט וועט יעדער האבען איין
 שבח פֿאן גאטט. דיועס האב איך, ברידער, אויף מיר און אויף
 אפולוס'ען גערעט פֿאן אייערט וועגען, פֿרי איהר זאלט ויך פֿאן
 אונז אָב לערנען ניט צו האלטען ויך העכער פֿאן דעם וואס עס איז
 געשריבען געווארען, און איינער זאל ניט אנטקעגען דעם אנדערען
 פֿאן וועמעס וועגען שטאלצירען. ווער האט דרך געמאכט
 אויסגעצייכענטער פֿאן איין אנדערען? וואס האסטו דען, וואס
 דוא האסט ניט מקבל געוועזען? האסט דוא דאס אבער מקבל
 געוועזען וואס בעריהמסט דוא דרך גלייך וויא דוא וואלט ניכט
 מקבל געוועזען? ווייט איהר שאן זאט, זענט איהר שאן רייך גע-
 8

ווארען, האט איהר אן אונז געהערשט? הלואי וואלט איהר גע-
הערשט, כדי מיר זאלען אויך מיט אייך העררשען קענען.
9 דען איך דענק דאס גאטט האט אונז אפאסטעל (שליחים), וויא
דיא לעצטע אהינגעשטעלט וויא צום טויט בעשטימט, מיר ווינען
איין טעהאטערשטיק, פאר דער וועלט געווארען, מלאכים און
10 מענשען. מיר זענען וועגען דעם משיח נארען און איהר זענט חכמים
אין דעם משיח; מיר זענען שוואך, און איהר שטארק, איהר
11 זענט מיט פֿבוד, און מיר אין שאנדע. ביז צו דינער שטונדע
ליידען מיר הונגער און דארשט, מיר זענען נאקעט און ווערען
12 געשלאגען, און האבען ניט קיין היים. מיר פֿלאגען זיך און ארבייטען
מיט אונזערע אייגענע הענד, מען זידעלט אונז און מיר בענשען; מען
13 רודפֿט אונז אין מיר ליידען. מען בערעט אונז און מיר בעטען,
און מיר זענען שטענדיג וויא איין פֿלוד פֿאן דער וועלט, וויא
14 מיסט צו יעדען ביז יעצט. דאס שרייב איך ניט כדי איך זאל
אייך פארשעמען, נור איך זאל אייך פארזאגען וויא מיינע גע-
15 ליבטע קינדער. ווען איהר וואלט צעהן טויזענד דערצייהער
אין דעם משיח'ן געהאט, אזוי האט איהר דאך ניט פֿיל פאטערס,
דען איך האב אייך געפארען אין ישוע המשיח דורך דער בשורה טובה
16 (עוואנגעליום). דעריבער זאג איך אייך אן, געהט מיר נאך. און דע-
17 ריבער האב איך צוא אייך געשיקט מיין געליבטען, און געטרייען
זאהן אין העררן טימתיות, וועלכער וועט אייך דערמאנען מיינע
וועגען אין דעם משיח, וויא איך לערען אומעטום און אין יעדער
18 געמיינדע. אייניגע ביי אייך זענען ביי זיך שטאלץ געווארען, גלייך
19 וויא איך וועל שוין צו אייך ניט קומען. אבער איך וועל באלד
ווען דער הערר וועט וועלען צו אייך קומען, און וועל פֿרעגען ניט
נאך דיא ווערטער וואס דיא שטאלצע זאגען, נור נאך איהר קראפט.
20 דען דאס מלכות האלהים בעשטעהט ניט אין ווערטער נור אין
קראפט. וואס ווילט איהר? איך זאל קומען צו אייך מיט איין
שטעקען, אדער מיט ליבע און מיט איין גייסט פֿאן זאנפטמוטה
(גוטעס).

ה עם הערט זיך פון אלעמען איין געשריי, דאס צווישען אייך איז
דא זנות, אועלכע זנות, וואס אפילו דיא גוים ווייסען אויך ניט דערפון

צו זאגן, דאס איינער האט זיין פאטערס ווייב. און איהר זעהט ביי
 זיך שטאלן, און איהר האט נישט געטרויערט, כדי עס זאל אוועק
 גענומען ווערען פאן צווישען אייך דער וואס מ'האט אוועקגעשטעלט.
 נור איך, וואס בין ווייט פאן אייך מיט דעם לייב און בין צווישען
 אייך מיט דעם גייסט, האב שוין געשלאסען, גלייך איך וואלט
 געווען צווישען אייך, איבער דעם וועלכער עס האט עס געטאן. אין
 דעם נאמען פאן אונזערען הערן ישוע המשיח אין אייער פער-
 זאמלונג מיט מיין גייסט און מיט דער גבורה פאן אונזערען הערן
 ישוע המשיח, וואלט איהר אוועקגעשטעלט צום שטן צו
 פארדארבען דאס פלייש, כדי דער גייסט זאל גערעטעט ווערען
 אין דעם טאג פאן הערן ישוע. מיט אייער געריהמונג זעהט עס
 נישט גוט אויס, ווייסט איהר דען נישט, דאס איין ביסעל ווערטייג
 פערזייערט דיא גאנצע טייג? דעריבער קעהרט אויס דיא אלטע
 ווערטייג, כדי איהר וואלט זיין איין גייער טייג, ווייל איהר זעהט נישט
 געווערעטע, דען אונזער קרבן פסח וואס ער איז פאר אונז געשאכטען
 געווארען איז דער משיח. דעריבער לאזען מיר האלטען יום טוב
 נישט מיט דעם אלטען ווערטייג און נישט מיט ווערטייג פאן געזעס
 און שלעכץ, נור מיט יסע טייג פאן ריינקייט און ווארדייט. איך
 האב אייך געשריבען אין איין בריוו, דאס איהר וואלט נישט האבען
 צו טאן מיט הורענטרייבער. האב איך נישט געמיינט דיא הורענ-
 טרייבער, וועלכע עס זענען אין דער וועלט אדער מיט דיא וועלכע
 זאגן נאך געלד, גולנים און גאמטען דינער, ווען אזוי, וואלט איהר
 געמוסט ארויסגעהן פאן דער וועלט. איך האב אייך נור דאס
 געשריבען, דאס איהר וואלט נישט האבען צו טאן מיט דעם וועלכען
 מען רופט אן ברודער און ער איז איין מונה יאגט זיך נאך געלד,
 אדער איין גאמטען דינער, אדער איין לעסטערער, אדער איין
 וויפער, אדער איין גולן; מיט אוועקגעשטעלט וואלט איהר אויך נישט געסען.
 דען וואס האב איך צו משפטן דעם וואס ער איז אויסווייניג? משפט
 דיא וועלכע זיינען אינעווייניג, דיא וואס זענען אויסוועניג וועט גאט
 זיי משפטן, איהר אבער ווארפט ארויס דיא שלעכטע פאן
 צווישען אייך.

קען זיך דען איינער פאן אייך אונטערשטיין, ווען ער האט ו

איין ואך אנטקענען דעם אנדערען, דאס ער וועט זיך משפּטין ביי
 2 אונזערעכטע, און ניט ביי דיא הייליגע? ווייסט איהר דען ניט, דאס
 דיא הייליגע וועלען דיא וועלט משפּטין? און ווען דיא וועלט וועט
 דורך אייך געמשפּט ווערען זענט איהר ניט ווערט צו משפּטין
 3 קליינע זאכען? ווייסט איהר דען ניט, דאס מיר וועלען משפּטין
 4 מלאכים? וויא פיל מעהר דיא זאכען פאן דער וועלט. איהר אבער
 ווען איהר האט משפּטים פאן געלד זאכען געהמט איהר ניט
 5 געאכטעטע לייט פאן דער געמיינדע זיך פאר דינים, איך זאג דאס
 פדי איהר זאלט זיך שעמען. איז דען צווישען אייך נאר ניט דא קיין
 חכם, אזאלכער וועלכער זאל קאנען משפּטין צווישען זיין ברודער?
 6 אבער איין ברודער קריגט זיך מיט דעם אנדערען, און דאס פאר
 7 אונגלויביגע! עס איז שוין איין גאנצער פעהלער ביי אייך, דאס וואס
 איהר האט איבערהויפט איינער מיט דעם אנדערען משפּטים.
 פאר וואס זאלט איהר ניט בעסער אונזעכט ליידען? פאר וואס
 8 זאלט איהר אייך בעסער ניט לאזען בערויבען? איהר אבער
 אנשטאט דינעם צו טאן, טהוט איהר אליין אונזעכט און בערויבט
 9 אפילו ברידער. ווייסט איהר דען ניט, דאס דיא אונזערעכטע
 ירשענען ניט דאס מלכות האלהים? האט ניט קיין טעות, ניט דיא
 הורענשלעפער, ניט דיא בילדער דינער, ניט דיא נאפים, ניט דיא
 10 צולאזענע, ניט דיא וואס ליגען מיט איין זכר. ניט דיא גנבים, ניט
 דיא, וועלכע זאנען זיך נאך געלד, ניט דיא זויפער, ניט דיא
 לעסטערער, ניט דיא גולנים, וועלען ירשענען דאס מלכות האלהים.
 11 און אזעלכע זענען געווען אייניגע פאן אייך, אבער איהר זענט אפ-
 געוואשען, איהר זייט געהייליגט, איהר זענט גערעכטפארטיגט אין
 דעם נאמען פאן ישוע המשיח, און דורך דעם גייסט פאן אונזערען
 12 גאט. אלץ איז מיר ערלויבט, אבער ניט אלץ איז פאר מיר גוט.
 אלץ איז מיר ערלויבט, אבער קיין זאך זאל איבער מיר קיין מאכט
 13 ניט בעקומען. דער עסען איז פאר דעם בויך, און דער בויך איז פאר
 דעם עסען, און גאט וועט פאן דינען און פאן יענעם איין ענדע
 מאכען. לאז דער גוף ניט זיין פאר זנות, נור פאר דעם העררן און
 14 דער הערר פאר דעם לייב. גאט אבער האט אויפגעוועקט
 אונזערען העררן, און וועט אויך אונז אויפנועקען דורך זיין גבורה.

ווייסט איהר דען ניט דאס אייערע לייבער וענען גלידער פאן
 דעם משיחין? ואל איך דען נעמען דעם משיחין גלידער און פאן ווי
 מאכען אכרים פאר איין וונה. חלילה! אדער ווייסט איהר דען
 16 ניט דאס דער וואס קלעבט ויך צו צו איין וונה, דער ווערט איין גוף
 מיט איהר, דען דיא שריפט (תנ"ך) זאגט: און ווי ביידע וועלען איין
 17 פלייש ויין. אפער דער וואס קלעבט ויך צו צו דעם הערן איז
 מיט איהם איין גייסט. דער ווייטערט אייך פאן ונות, אלע אנדערע
 18 זינד וואס איין מענטש מהומ ויינען אויסער ויין לייב, אפער דער וואס
 איז מונה וינדיגט אין דעם אייגענעם לייב, אדער ווייסט איהר דען
 19 ניט, דאס אייער לייב איז איין טעמפל פאן דעם רוח הקדש,
 וועלכער איז אין אייך און וועלכען איהר האט פאן נאמט? איהר
 20 געהערט ניט ויך אליין. דען איהר ווייט טייער געקויפט געווארען.
 לכן גיט אב פבוד צו נאמט אין אייער לייב און אין אייער גייסט,
 וועלכע וענען נאמטעם.

און ווענען דעם וואס איהר האט מיר געשריבען, אזוי איז עס גוט
 1 פאר איין מענטשען ניט צו צוריהרען ויך צו איין אשה. נור אפער ווענען
 2 ונות קאן יעדער מאן האפען ויין ווייב און יעדער אשה איהר מאן.
 דער מאן ואל געבען דיא ווייב ויין שולדיגקייט, דאס ועלביגע ואל
 3 דיא ווייב דעם מאן. דיא ווייב האט ניט קיין רשות אויף איהר
 4 לייב, נור איהר מאן, אזוי אויך דער מאן האט ניט קיין רשות, אויף
 5 ויין לייב, נור ויין ווייב. צו געהט אייך ניט איינער פאן דעם אנדערען
 6 סיידען ווען איהר ביידע זענט מרוצה דארויף אויף איין צייט, כדי
 איהר ואלט קענען פאסטען און בעטען, נאך דעם אפער קומט
 ווידער צוואמען, כדי דער שטן ואל אייך ניט פרענגען צו איין נסיון
 7 אין אייער ניט איינגעהאלטענקייט. און דאס זאג איך אייך וויא
 8 איין דערלויבענעש, ניט וויא איין געבאט. איך וואלט אפער בעסער
 ווינשען, דאס אלע מענטשען וואלטען אזוי ויין וויא איך בין; אפער
 יעדערער האט ויין מתנה פאן נאמט, איינער אזוי דער אנדערער
 9 אנדערס. צו דיא וועלכע האפען ניט קיין ווייבער און צו אלמנות,
 זאג איך: פאר ווי איז עס גוט צו פערבלייבען אזוי וויא איך בין.
 נור ווען ווי קענען ויך ניט איינהאלטען, אזוי קענען ווי הייראמען.
 דען עס איז בעסער חתונה צו האפען איידער צו ליידען פאן דער

- 10 תַּאֲוָה (לוֹסֵט). און צו דיא אָפּער וועלכע האָבען חתונה
 געהאט באַפֿעהל איך, ניט איך אַליין, נור דער הערר, דאס איין
 11 אָשֶׁה זאל ויך ניט צו שייַדען מיט איהר מאן. און ווען איינע האט
 ויך צו שייַדעט, אזוי זאל זי ווערען אן איין מאן, אָדער זי זאל שלום
 ווערען מיט איהר מאן; און אזוי איין מאן זאל ניט אונעק לאָזען
 12 זיין ווייב. צו דיא איבעריגע זאג איך, ניט דער הערר, ווען איין
 ברודער האט איין אונגלויביגע ווייב און זי וויליגט איין מיט איהם
 13 צו לעבען, אזוי זאל ער פֿאן איהר ניט אָבלאָזען. און איין אָשֶׁה
 וואס איהר מאן איז איין אונגלויביגער און ער וויליגט איין מיט איהר
 14 צו לעבען, אזוי זאל זי פֿאן איהם ניט אָבלאָזען. דען דער אונג-
 גלויביגער מאן איז געהייליגט דורך דיא ווייב, און דיא אונגלויביגע
 ווייב ווערט געהייליגט דורך דעם מאן; ווען ניט אזוי, אזוי וואָלטען
 15 אייערע קינדער אונריין געווען, יעצט אָפּער זענען זיי הייליג. ווען
 אָפּער דער אונגלויביגער וויל ויך צו שייַדען, אזוי לאז ער ויך צו
 שייַדען, איין ברודער אָדער איין שוועסטער זענען אין אזוי איין
 16 פֿאל ניט צו געבונדען. גאט האט אונז גערופֿען צו שלום. דא
 אָשֶׁה פֿאן וואָנען ווייסט דא, אויב דא וועסט ניט רעטען דעם מאן?
 און דא מאן פֿאן וואָנען ווייסט דא, אויב דא וועסט ניט רעטען
 17 דיא ווייב? נור דאס ווייסען מיר: יעדערער זאל לעבען מיט דעם
 זייל, וועלכען גאט האט איהם איינגעטיילט, אין דעם שטאנד, אין
 וועלכען ער האט איהם גערופֿען: אזוי בֶּעפֿעהל איך אין אלע
 18 געמיינדען. איז איין געמליטער גערופֿען געווארען, אזוי זאל ער
 ויך ניט מאכען קיין ערלֶה. איז איינער איין גוי גערופֿען געווארען,
 19 אזוי זאל ער ויך ניט מל זיין. דאס מל זיין איז גאר נישט און דיא ערלֶה איז
 20 גאר נישט, נור גאטסעס מצות האלטען. יעדער זאל בלייבען אין
 21 דעם שטאנד (מעמד) אין וועלכען ער איז גערופֿען. ביסט דא
 גערופֿען פֿאר איין קנעכט, לאז דאס דיך ניט הארען; און ווען דא
 22 קענסט אויך פֿריי ווערען, אזוי בלייב ליבער דערביי; דען ווער
 עס איז גערופֿען געווארען אין דעם העררן ווען ער איז איין קנעכט
 דער איז דעם העררנס איין פֿרייגעלאזענער, ווער עס איז גערופֿען
 געווארען ווען ער איז איין פֿרייער דער איז דער העררנס קנעכט.
 23 איהר זענט טייער געקויפט געווארען; ווערט ניט קיין מענשענס

24 קנעכט. מיינע ברידער, אין וואס פאר איין שטאנד איהר וענט
 25 גערופען געווארען לאז יעדער אין איהם בלייבען ביי גאט. און
 26 ווענען דיא יונגפרויען (בתולות) האב איך פאן דעם העררן קיין
 באפעהל ניט, נור איך זאג מיין מיינונג, וויא איין מענטש וועלכער
 האט דער לאנגט בארעמעהרציגקייט פאן דעם העררן, ער זאל
 איהם געטריי ויין. אזוי מיין איך, דאס אין דיוער צייט פאן נויט,
 27 דאס פאר איין מענטשען איז נויט אזוי צו פערבלייבען. ביסט דוא
 צו געבונדען צו איין פרוי, אזוי וויך ניט פריי צו ווערען; ביסט דוא
 28 פריי וויך ניט קיין פרוי. דאך ווען דוא הייראטעסט איין פרוי
 טהוסט דוא דערמיט ניט קיין זינדע. אזוי אויך איין יונגפרוי (בתולה)
 ווען זיא הייראטעט, טהוט קיין זינדע. נור זיי וועלען צרות
 בעקומען אין זייער לייב. איך וואלט אייך גערן פארשוויגען דערפון.
 29 און דאס זאג איך, מיינע ברידער, דאס דיא צייט איז קורץ. ווייטער
 איז דאס דיא מיינונג: דיא וואס האבען ווייבער ווינען גלייך וויא זיי
 30 וואלטען ניט געהאט. און דיא וואס ווינען גלייך וויא זיי וואלטען
 ניט געוויינט און דיא וואס פרייען זיך גלייך וויא זיי וואלטען זיך
 ניט געפרייט, און דיא וואס קויפען גלייך וויא זיי פערמענען גאר
 31 נישט. און דיא וואס בענוצען דיא וועלט, גלייך וויא זיי וואלטען
 דערפון גאר נישט ניט געהאט, דען דיא געשטאלט פאן דיוער
 32 וועלט האלט ביים פערנעהן. איך האב אבער געוואלט, דאס איהר
 זאלט וויין אן זארג. ווער עס האט ניט קיין ווייב, דער זארגט פאר דעם
 33 העררנס זאך, וויא ער זאל געפעהלען ויין דעם העררן. ווער אבער
 עס האט איין ווייב דער זארגט פאר וועלט זאכען, וויא אזוי ער
 34 זאל געפעהלען ויין ווייב. עס איז איין אונטערשייד צווישען איין
 אשה וואס האט איין מאן און איין יונגפרוי (בתולה). איין אשה
 וואס האט קיין מאן ניט, און איין יונגפרוי (בתולה), זארגען פאר דעם
 העררנס זאך, כדי זיי זאלען ויין הייליג אין לייב און אין גייסט, דיא
 אבער וואס האט איין מאן זארגט פאר וועלט זאכען, וויא זיא זאל
 35 געפעהלען דעם מאן. דאס זאג איך צו אייערען נוצען: ניט כדי
 איך זאל איין שטריק ארום ציהען ארום אייער האלז, נור כדי איהר
 זאלט זיך נויט אויף פיהרען און זאלט תמיד ניט געשטערט ויין צו
 36 דינען דעם העררן. וואו אבער איינער מוז בעדענקען, דאס ער

בענעהט זיך ניט ריכטיג מיט זיין יונגפֿרוי, וועלכע עס איז שוין
 איין בעיאהרענטע, ויא זאל אזוי פארבלייבען, אזוי זאל ער מאן
 37 וואס ער וויל, ער זינדיגט ניט ווען ער מאכט איהר חתונה. ווען
 אבער איינער איז ביי זיך פעסט אין הארצען, ווייל ער איז ניט
 געצוואונגען און האט זיין פרייען ווילען, און בעשליסט אין זיין
 הארצען זיין יונגפֿרוי (בתולה) אזוי צו פארדיטען, דער טהומט גוט.
 38 דעריבער ווער עס מאכט חתונה זיין יונגפֿרוי טהומט גוט, ווער
 39 אבער עס מאכט איהר ניט קיין חתונה טהומט נאך בעסער, איין
 אשה איז צו געבונדען נאך דער תורה צו איהר מאן פֿל זמן ער
 לעבט, און ווען איהר מאן שטארבט האט זיא דיא פרייהייט חתונה
 צו האבען פאר וועמען זיא וויל. נור עס זאל זיין אין דעם העררן.
 40 אבער זעליגער איז זיא ווען זיא פֿערבלייבט אזוי, דאס איז מיין
 מינונג, און איך דענק דאס איך האב אויך דעם גאטטעס
 גייסט אין מיר.

ח וועגען דיא קרבנות פֿאן דיא גאטצען אבער ווייסען מיר, דאס
 מיר אלע האבען וויסענשאפט, וויסענשאפט מאכט אבער
 2 שטאלציגקייט; אבער דיא ליבע פֿערבעסערט, ווער עס דענקט
 דאס ער ווייס עטוואס, דער ווייס נאך גאר נישט וויא אזוי מען
 3 בעדארף צו וויסען. אבער ווער עס ליבט גאטט, דער איז פֿאן
 4 איהם דערקאנט. און וועגען דיא שפייזען פֿאן דיא קרבנות פֿאן
 דיא גאטצען, אזוי ווייסען מיר, דאס עס איז ניט דא קיין גאטצען
 אין דער וועלט, און דאס עס איז קיין אנדערער גאטט ניט דא.
 5 נור איינער, הגם עס זענען דא אזעלכע, וועלכע ווערען גערופֿען
 גאטטער אין הימעל, אדער אויף דער ערדע, ווייל עס זענען דא
 6 פֿיל גאטטער און פֿיל העררן. מיר אבער האבען נור איין גאטט
 דעם פֿאטער, פֿאן וועלכען עס וויינען אלע זאכען און מיר זענען פֿאר
 איהם; און איין העררן ישוע המשיח, דורך וועלכען עס וויינען אלע
 7 זאכען, און אויך מיר זענען דורך איהם, נור ניט אלע האבען דיא
 וויסענשאפט, דען ביז יעצט נאך איז דא אזעלכע, וועלכע מאכען
 זיך איין געוויסען איבער דיא גאטצען און עסע עס פֿאר איין קרבן
 פֿאן דיא גאטצען, און וייער געוויסען, ווייל ער איז שוואך ווערט
 8 ער פֿארפלעקט. אבער דער עסען מאכט אונז ניט געהנטער

צו גאט. עסען מיר, אזוי וועלען מיר דעריבער ניט בעסער ויין;
 עסען מיר ניט, אזוי וועלען מיר דעריבער ניט ערגער ווערען.
 אבער זעהט, דאס אייער פרייהייט זאל ניט ויין צו איין שטרויכ-
 9 לונג פאר דיא שוואכע. דען ווען איינער וועט דרך זעהען, דוא
 וועלכער האסט וויסענשאפט, ויצענדיג ביי דעם מיש פאן דעם
 גאטצען הויז, אזוי ווייל ער איז שוואך, וועט דען ניט ויין געוויסען
 איהם דערצו ברענגען צו עסען קרבנות פאן דיא גאטצען? און
 11 דוא וועסט דורך דיין וויסענשאפט פארדארפען דיין שוואכען
 ברודער, פאר וועלכען דער משיח איז געשטארבען. און ווען איהר
 12 וועט אזוי זינדיגען געגען אייערע ברידער, און וועט פערוואונדען
 ויער שוואכען געוויסען, אזוי זינדיגט איהר געגען דעם משיח.
 דעריבער ווען מיין עסען מאכט ערגער מיין ברודער, וויל איך
 13 קיין מאל ניט עסען קיין פלייש, כדי איך זאל מיין ברודער ניט
 ערגער מאכען.

בין איך דען ניט קיין אפאסטעל (שליח)? בין איך דען ניט ט
 פריי? האב איך דען ניט געזעהען אונזערען העררן? זענט איהר דען
 ניט מיין ווערק אין אונזערען העררן? ווען איך בין ניט קיין
 2 אפאסטעל פאר אנדערע, פאר אייך בין איך דאך אייער אפאסטעל;
 דען דיא חתימה פאן מיין שליחות זענט איהר אין דעם העררן.
 און געגען מייע ריכטער ענטפער איך דאס: האבען מיר דען קיין
 43 רעכט ניט צו עסען און טרינקען? האבען מיר דען ניט דיא מאכט מיט
 5 צו פיהרען מיט אונז איין שוועסטער פאר איין ווייב, אזוי וויא דיא
 אנדערע אפאסטעל, און דעם העררענס ברידער, און ביפא? אדער
 איך אליין און ברענגא האבען מיר דען קיין מאכט ניט, ניט צו
 6 ארבייטען? וואס פאר איין סאלדאט דינט אויף ויין אייגענע הוצאות?
 7 ווער פלאנצט איין וויינגארטען און עסט ניט דיא פרוכט פאן איהם?
 ווער פיסערט איין שטאדע און עסט ניט דיא מילך פאן דער
 שטאדע? רעד איך עס אבער אויף מענשליכער ארט? זאגט דען
 8 דיא תורה אויך ניט דאסזעלביגע? דען עס שטעהט געשריבען
 אין תורת משה: דוא זאלסט ניט פארבינדען דעם מויל פאן דעם
 9 אקס, וועלכער דרעשט. האט גאט פאר דיא אקסען געזארגט,
 10 אדער זארגט ער עס פאר אונז? געוויס, איז עס פאר אונז געשריבען

- געווארען. דען ווער עס אקערט זאל אויף האפנונג אקערען, און
ווער עס דרעשט, זאל אויף האפנונג דרעשען, כדי ער זאל מקבל
וין ויין האפנונג. ווען מיר האבען אין אייך געווייט גייסמליכעס,
איז עס דען איין גרויסע זאך ווען מיר שניידען פאן אייך
אייך לייבליכעס? ווען אנדערע האבען איין טייל אין דיזער מאכט
איבער אייך, פאר וואס זאלען מיר ניט מעהר האבען? אבער מיר
האבען ניט בענוצט דיזע מאכט, נור מיר האבען אלץ איבער גע-
טראגען, כדי ניט צו הינדערן (מעכב צו ויין) דאס עוואנגעליום
(בשורה טובה) פאן דעם משיח. ווייסט איהר דען ניט דאס דיא,
וועלכע בעדינגען דיא הייליגע זאכען, עסען פאן דעם בית המקדש?
און דיא באדינער פאן דעם מזבח האבען גענומען איין חלק פאן
דעם מזבח? אונזער אדון האט אזוי געבאטען: דאס דיא וועלכע
פרעדיגען דאס עוואנגעליום (בשורה טובה) זאלען דערפון לעבען.
איך אבער האב ניט בענוצט איין זאך פאן דיזע, און אויך האב
דאס ניט געשריבען כדי מען זאל מיר אזוי טאן, דען דער טויט
איז מיר בעסער, איידער וויא איינער זאל צו נישט מאכען מיין
שבח. ווען איך פרעדיג דאס עוואנגעליום דארף איך מיר ניט
ריהמען, דען איך בין דאס מחויב צו טאן, און ווייז מיר ווען איך
וואלט ניט פרעדיגען דאס עוואנגעליום. דען ווען איך טהו עס
מיטן גוטען ווילען, אזוי האב איך שבר; טהו איך אבער ניט מיט
מיין גוטען ווילען, אזוי איז עס איין דינסט, וועלכע איך בין גע-
באטען. וואס איז דען מיין שבר? דאס איז דאס וואס איך בין
איין פרעדיגער פאן עוואנגעליום פאן דעם משיח, און טהו דאס
אומזיסט, כדי איך זאל מיין רעכט דערביי ניט בענוצען. דען
וויא אויך איך בין פאן אלע מענשען פריי. האב איך מיר דאך
פאר איין קנעכט צו אלע מענשען געמאכט, כדי איך זאל פיל
דערווערבען. מיט דיא אידען בין איך געווען וויא איין איד, איך
זאל דיא אידען דערווערבען, און מיט דיא וואס זענען אונטער
דער תורה בין איך געווען וויא דער וואס איז אונטער דער תורה,
הגם איך בין ניט אונטער דער תורה, כדי איך זאל דערווערבען דיא
וואס זענען אונטער דער תורה. און מיט דיא וואס האבען ניט קיין
תורה בין איך געווען וויא דער וואס האט קיין תורה ניט, הגם איך בין

ניט אן גאטמטעס תורה, נור איך בין אין דעם משיח'ס תורה, כדי איך
 זאל דערנווערבען דיא וואס האבען ניט קיין תורה. מיט שוואכע
 22 בין איך געווען וויא איין שוואכער, איך זאל דערנווערבען דיא
 שוואכע. יעדערען מאן בין איך געווארען אלץ, כדי איך זאל אויף
 אלעם פאל אייניגע רעטען. דיעס טהו איך וועגען דאס עוואנג-
 23 געליום, כדי איך זאל אין איהם איין טייל האבען. ווייסט
 24 איהר דען ניט, דאס דיא וואס לויפען אין דער רעגנבאהן (צירק),
 אלע לויפען און נור איינער דערגרייכט דעם געווינס, אזוי לויפט
 אויך כדי איהר זאלט איהם דערגרייכען. יעדער וואס וויל אין
 25 געוועט זיך ראנגלען האלט זיך אב פאן אלדינג. זיי ראנגלען זיך
 כדי צו דער גרייכען איין קרוין וואס פארנעהט, מיר אבער צו
 דער גרייכען איין קרוין, וועלכע פארנעהט ניט. איך אבער לויף
 26 ניט אויף איין ניט געוויסע זאך; איך שטרייט ניט וויא איינער וואס
 שלאגט דיא לופט. נור איך צו שלאג מיין גוף און מאך איהם
 27 פאר איין קנעכט, כדי ווען איך אנדערען פֿרעדיגע זאל איך אליין
 ניט פארשעמט ווערען.

ברידער, איך וויל ניט דאס איהר זאלט ניט וויסען, דאס
 אונזערע עלטערן זענען אלע געווען אינזער דעם וואלקען, און אלע
 זענען דורך דעם ים דורך געגאנגען. און אלע זענען געטובל'ט
 2 געווארען דורך משה'ן אין דעם וואלקען און אין דעם ים. און אלע
 האבען גענעסען איינערליי גייסטליכע שפייז. און אלע האבען
 4 געטונקען איינערליי גייסטליכע געטריינק, דען זיי האבען
 געטונקען פאן דעם גייסטליכען פעלז וואס ער איז מיט זיי געגאנגען.
 5 און דער פעלז איז עס דער משיח. אבער דער רוב פאן זיי איז ניט
 געפעלען געווארען פאר גאט. און זיי זיינען געפאלען אין דער
 6 מדבר. דאס איז אבער געשעהען אונז צום פארבילד (מוסטער).
 דאס מיר זאלען ניט געלוקסען צו בענעס וויא יענע האבען געלוקסט.
 7 ווערט אבער אויך ניט קיין גאטצען דינער וויא אייניגע פאן זיי
 זענען געווארען. וויא עס שטעהט געשריבען: דאס פאלק האט
 זיך געזעצט צו עסען און טרינקען און זענען אויף געשטאנען צו
 שפילען. אויך זאלען מיר ניט מונה זיין, וויא אייניגע פאן יענע
 8 האבען מונה געווען. און זענען אין איין טאג אויס געפאלען דריי

- 9 און צוואנציג טויזענד. ווידער זאלען מיר ניט פֿרובען דעם הערן.
וויא אייניגע פֿאן יענע האבען איהם געפרובט, און דיא שלאנגען
10 אויף גאט וויא אייניגע פֿאן יענע זענען אונצופרידען געוועזען אויף
איהם, און זענען אומגעבראכט געווארען דורך דעם פֿארדארבער.
11 דאס אלץ האט זיי געטראפען, צום פֿארבילד (מוסטער). עס איז
אבער געשריבען געווארען צו איין פֿארזאג פֿאר אונז, אויף וועלכע
12 דאס ענדע דער ציל פֿאן דער וועלט איז געקומען. דעריבער
ווער עס דענקט ביי זיך; ער שטעהט, דער זאל זעהען, דאס ער
13 זאל ניט פֿאלען. קיין אנדערער נסיון האט אייך נאך ניט געטראפען,
אויסער איין מעגשליכער, אבער גאט איז געטריי, וועלכער
דערלאזט ניט אייך צו פֿרובען מעהר וויא איהר קאנט ביישטעהען,
נור ער וועט מיט דעם נסיון אויך איין אויסגאנג מאכען, דאס איהר
14 זאלט איהם קענען דערטראגען. דעריבער, מיינע געליבטע,
15 פֿליהט פֿאן גאטצענדינסט. איך רעד וויא מיט קלונע לייט, משפט
16 איהר אליין, דאס וואס איך זאג. דער פֿוס פֿאן ברכה, אויף
וועלכען מיר מאכען איין ברכה, איז ער דען ניט דיא חברותה וואס
מיר האבען אין דעם פֿלוט פֿאן דעם משיח? און דאס פֿרויט,
וועלכען מיר ברעכען, איז עס דען ניט דיא חברותה וואס מיר
17 האבען אין דעם לייב פֿאן דעם משיח? דען דאס פֿרויט איז
איינס, אזוי זענען מיר אלע איין לייב, ווייל מיר אלע האבען איין
18 חלק אין דעם איין פֿרויט. זעהט אויף דיא ישראל נאך דעם פֿלייש,
זענען דען דיא, וועלכע האבען געגעסען פֿאן דיא קרבנות ניט געווען
19 חברים פֿאן דעם מזבח? וואס זאל איך נון זאגען? איז דען דא
עטוואס איין ממשות אין דעם גאט? איז דען דא עטוואס איין
20 ממשות אין דיא קרבנות פֿאן דיא גאטצען? אבער ניין, דאס וואס
דיא גוים זיינען מקריב דאס זיינען זיי מקריב צו דיא שדים
און ניט צו גאט, און איך וויל ניט דאס איהר זאלט זיין חברים
21 צו דיא שדים. איהר קענט ניט טרינקען אונזערען העררנס
פֿוס צו זאמען מיט דעם פֿוס פֿאן דיא שדים, איהר קענט ניט
האבען איין חלק אין אונזערען העררנס מיש און אין דעם מיש פֿאן
22 דיא שדים. אדער זאלען מיר דעם הערן דערצארענען? זענען

23 מיר דען שטארקער פאן איהם? אלץ איז מיר דערלויבט, אבער
 ניט אלץ איז גוט. אלץ איז מיר דערלויבט אבער ניט אלץ בעסערט.
 24 לאז קיינער ניט ווכען ויין אייגענעם נוצען, נור יעדערער דעם נוצען
 25 פאן איין אנדערען. אלץ וואס עס פארקויפט זיך אויפן פלייש-
 26 מארק, דאס עסט, און פארשט ניט וועגען דעם געוויסען. דען:
 27 דיא ערד און וואס עס דערפילט זיא איז דעם העררנס. ווען איינער
 פאן דיא ניט גלויביגע לאדעט אייך איין און איהר ווילט אהין געהן,
 אזוי עסט אלץ וואס מען וועט אייך פארלייגען און פארשעט ניט וועגען
 דעם געוויסען. אבער וואו איינער וועט אייך זאגען: דאס איז
 קרבנות פאן דיא גאטצען; אזוי זאלט איהר ניט עסען, וועגען דעם
 וועלכער האט עס מודיע געוועזען און וועגען דעם געוויסען. דען:
 29 דיא ערד און וואס דערפילט זיא איז דעם העררנס. איך זאג ניט
 פאן דעם אייגענעם געוויסען, נור פאן דעם אנדערענס. דען פאר
 וואס זאל איך ברענגען דערצו, דאס מיין פרייהייט זאל פאן איין
 פרעמדען געוויסען גע'משפט ווערען? דען ווען איך געניס עס מיט
 30 איין ברכה, פאר וואס זאל איך געלעסטערט ווערען איבער איין
 ואך אויף וועלכען איך האב איין ברכה געמאכט? דעריבער אויב
 31 איהר עסט, אדער טרינקט, אדער וואס טהוט, אזוי טהוט אלץ
 פאר גאטעס כבוד. מאכט ניט ערגער ניט דיא אידען, ניט דיא
 32 גריבען און ניט דער געמיינדע פאן גאט. גלייך וויא איך וויל אויך
 33 יעדערען מאן צו געפעלען אין אלע זאכען, און וויל ניט וואס פאר
 מיר איז גוט, נור דאס וואס פילען איז גוט, כדי זיי זאלען
 גערעמעט ווערען.

געהט מיר נאך, וויא איך געה נאך דעם משיח. איך לויב אייך, יא
 2 ברידער, דאס איהר געדענקט מיך אין אלדינג, און האלט דיא לעהרען
 וויא איך האב זיי אייך געגעבען. איך וויל דאס איהר זאלט וויסען,
 3 דאס דער ראש פאן יעדען מאן איז דער משיח. און דער ראש
 פאן דער וויב איז דער מאן; און דער ראש פאן דעם משיח אבער
 איז גאט. יעדער מאן וואס איז מתפלל אדער זאגט נבואות מיט
 4 איין צו געדעקטען קאפף דער מאכט שאנדע ויין קאפף, און
 5 יעדער אשה וואס וועט מתפלל ויין, אדער נבואות זאגען מיט איין
 אבגעדעקטען קאפף, דיא מאכט שאנדע איהר קאפף. זיא איז

6 גלייך וויא ויא האט זיך אָפּגעשארען. ווען איין אָשה וויל ניט צו
 דעקען איהר קאפּף, אזוי לאז ויא שוין זיך אָבשערען. אין ווען עס
 איז פאר איין אָשה איין בלויז זיך אָב צו שניידען, אָדער אָב צו
 7 שערען איהרע האר, אזוי לאז ויא זיך צו דעקען. דער מאן דארף
 ניט צו דעקען דעם קאפּף, ווייל ער איז דער בילד און דער כבוד
 8 פֿאַן נאָט. דיא אָשה אָבער איז דער כבוד פֿאַן דעם מאן. דען
 דער מאן איז ניט פֿאַן דער אָשה, נור דיא אָשה איז פֿאַן דעם מאן.
 9 און דער מאן איז ניט בעשאפּען געווארען פֿאַן דער אָשה וועגען.
 10 נור דיא אָשה פֿאַן דעם מאן וועגען. דעריבער זאל דיא אָשה אויף
 איהר קאפּף איין צייכען פֿאַן הערשאפּט טראָגען פֿאַן וועגען דיא
 11 מלאכים. אָבער דער מאן איז גאר ניט אָן דער אָשה, און דיא אָשה
 12 איז גאר ניט אָן דעם מאן אין דעם העררן. דען אזוי וויא דיא אָשה
 איז פֿאַן דעם מאן, אזוי אויך איז דער מאן דורך דער אָשה. אלץ
 13 אָבער איז פֿאַן נאָט. משפּט איהר אליין, אויב עס פֿאַסט פֿאַר
 איין אָשה מתפלל צו זיין פֿאַר נאָט מיט איין אָב געדעקטען
 14 קאפּף? לעהרענט אייך ניט אויך דיא נאטור אליין, דאס עס איז
 15 פֿאַר איין מאן איינע שאַנדע לאַנגע האר צו טראָגען. פֿאַר איין
 אָשה אָבער איז עס איין עהרע. ווען ויא לאַזט לאַנגע האר וואַקסען?
 16 עס איז איהר פֿאַר איין שלייער געגעבען געווארען. ווען איינער וויל
 זיך קריגען געגען דעם, דער זאל וויסען, דאס מיר האָבען ניט אזוי
 17 איין מנהג, און דיא געמיינדען נאָטעס אויך ניט. איך מוז עס אָבער
 בעפֿעהלען: איך קאן עס ניט לויבען, דאס אייערע פֿערזאמלונגען
 18 זיינען ניט צום גוטען, נור צום בעזען. דען איך האב געהערט, ווען
 איהר פֿערזאמעלט זיך איז דער געמיינדע ווערט צווישען אייך
 19 מחלוקת, אַביסעל גלויב איך דאס. דען עס מוז זיין פֿערשיידענע
 פתות צווישען אייך, כדי דיא וועלכע זיינען אַרענטליך, זאלען
 20 צווישען אייך אנפֿלעקט ווערען. און ווען איהר פֿערזאמעלט אייך
 21 איז דאס ניט כדי איהר זאלט עסען דעם העררנס אַווענדמאהל. דען
 ווען מען זאל האַלטען דעם אַווענדמאהל, געמט יעדערער זיין
 אייגענע צום ערשטען, און איינער איז הונגערט און דער אנדערע
 22 איז שבור. האט איהר דען ניט קיין הייער וואו איהר זאלט עסען
 און טרינקען? אָדער איהר פֿאַראַכטעט נאָטעס געמיינדע און זענט

מפיש דיא וואס האבען ניט? וואס זאל איך אייך זאגען? אייך לויבען
 דער פאר? איך וויל אייך ניט לויבען. דען איך האב מקבל
 געווען פאן דעם העררן און האב אייך איבער געגעבען, דאס דער
 הערר ישוע האט אין דער נאכט ווען מעהאט איהם געמסרת
 גענומען דאס ברויט. און האט איין ברחה געמאכט, און צובראכען
 און געזאגט: נעמט עסט, דער איז מיין לייב, וועלכער ווערט פאר
 אייך צובראכען; מוהט עס אזוי צו מיין אנדיינקונג. דאס גלייכען
 אויך דעם כוס, נאך דעם אווענדמאהל, און האט געזאגט: דיוער
 כוס איז דער נייער ברית אין מיין בלוט; אזוי מוהט אזוי אפט,
 ווען איהר וועט טרינקען צו מיין אנדיינקונג. דען אזוי אפט, ווען
 איהר וועט עסען דאס ברויט, און וועט טרינקען דעם כוס, זאלט
 איהר אנזאגען דעם טויט פון אינזערען העררן, ביז ער וועט קומען.
 דעריבער ווער עס וועט עסען פאן דעם ברויט, אדער טרינקען
 פאן דעם העררענס כוס ניט וויא עס איז ווערט, דער פערזינדיגט
 זיך אן דעם לייב און בלוט פאן העררן. לאז אבער יעדערער זיך
 אליין אויס פרוכען, און דאמאלסט זאל ער עסען פאן דעם ברויט
 און טרינקען פאן דעם כוס. דען ווער עס עסט און טרינקט ניט
 וויא עס איז ווערט, דער עסט און טרינקט איין משפט פאר זיך,
 ווייל ער האט קיין אונטערשייד ניט געמאכט וועגען דעם לייב פאן
 דעם העררן. דארום זענען דא צווישען אייך פילע שוואכע און
 קראנקע, און פיל זענען געשטארבען. דען ווען מיר וואלטען זיך
 אליין געפרובט, אזוי וואלטען מיר ניט געשטראפט געווארען.
 אבער ווען מיר ווערען געמשפט, אזוי ווערען מיר פאן דעם העררן
 געשטראפט, כדי מיר זאלען ניט פארמשפט ווערען מיט דער
 וועלט. דעריבער, ברידער, ווען איהר קומט צו זאמען צו עסען,
 ווארט איינער אויף דעם אנדערען. און ווען איינער איז הונגעריג
 לאז ער עסען אין דער היים, כדי איהר זאלט זיך ניט האבען
 פערזאמעלט צו איין פערשולדונג. וועגען דיא איבריגע זאכען
 וועל איך מאכען ארדנונג ווען איך וועל קומען.

וועגען דיא גייסטליכע מתנות, ברידער, וויל איך פאן אייך ניט יב
 פארהיילען. איהר ווייסט, דאס ווען איהר זענט געווען גוים, און
 איהר זענט געזאנגען צו דיא שטוממע גאטצען, גלייך וויא איהר

3 וואלט געפיהרט געווארען. דעריבער בין איך אייך מודיע, דאס
 ווער עס רעט דורך דעם גייסט גאטטעס, דער זאגט ניט: ישוע איז
 פארפלוכט, און קיינער קאן ניט רופען ישוע'ן הערר, נור דורך
 4 דעם רוח הקדש. עס וויינען פארשידענע מתנות, אבער עס איז
 5 איין גייסט. און עס זענען פערשידענע דינסט, אבער עס איז איין
 6 הערר. און עס זענען פערשידענע ווערק, אבער עס איז איין גאטט,
 7 וועלכער טהוט אלץ אין אלעמען. אין יעדעס בעווייזען ויך דיא
 8 מתנות פאן דעם גייסט צו פריינגען נוצען פארען כלל. איינעם
 ווערט געגעבען דורך דעם גייסט צו רעדען פאן חכמה; דעם
 אנדערען ווערט געגעבען צו רעדען פאן וויסענשאפט דורך דעם
 9 זעלביגען גייסט. איין אנדערען אמונה דורך דעם זעלביגען גייסט;
 איין אנדערען דיא מתנה צו היילען דורך דעם זעלביגען גייסט.
 10 איין אנדערען וואונדער צו טאן; איין אנדערען נבואה, איין אנדערען
 צו אונטערשיידען דיא גייסטער; איין אנדערען פערשידענע
 11 לשונות; איין אנדערען צו דערקלערען דיא לשונות. דאס אלץ
 ווירקט דער איינער און דער זעלביגער גייסט, און טיילט יעדערען
 12 צו, וויא ער וויל. דען וויא דער לייב איז איינער און האט פיל
 גלידער און אלע גלידער פאן דעם איין לייב הגם זיי זענען פיל
 13 זענען זיי דאך איין לייב; אזוי איז אויך דער משיח. דען מיר אלע
 זענען געטויבלט געווארען דורך איין גייסט, צו איין לייב, זענען
 14 מיר אידען, אדער גריכען, קנעכט, אדער פרייע; און מיר אלע
 זענען אן געטרונקען מיט איין גייסט. דען וויא דער לייב איז אויך
 15 ניט פאן איין גליד, נור פאן פיל. ווען דער פוס וואלט זאגען:
 ווייל איך בין ניט דיא האנד דעריבער געהער איך אויך ניט צום
 16 לייב, איז ער דען דעריבער ניט איין גליד פאן דעם לייב? און
 ווען דער אויער וואלט זאגען: ווייל איך בין ניט קיין אויג, דעריבער
 געהער איך ניט צום לייב, איז ער דען דעריבער ניט איין גליד
 17 פאן דעם לייב? ווען דער גאנצער לייב וואלט נור איין אויג זיין,
 וואו וואלט בלייבען דאס הערען? און ווען אין גאנצען וואלט זיין
 18 הערען, וואו וואלט בלייבען דאס שמעקען? נון אבער האט גאטט
 געשטעלט דיא גלידער, יעדערען פאן זיי אנדערס, אין לייב, וויא
 19 ער האט געוואלט. ווען אבער אלע גלידער וואלטען איין גליד

וויין, וואו וואלט געווען דער לייב? יעצט אָבער זענען דיא גלידער
 פילע, אָבער דער לייב איז איינער. דאס אויג קאן נישט זאגן צו
 דער האנד: איך בעדארף דיר נישט, און אויך דער קאפף קאן נישט
 זאגן צו דיא פיס: איך בעדארף אייד נישט. נאר, נאך מעהר, דיא
 גלידער פאן דעם לייב, וועלכע שיינען אונז דיא שוואכסטען דיא
 זענען אונז דיא נייטיגסטע. און יענע, וועלכע מיר האלטען נישט
 פאר עדעלע, באווייזען מיר ווי מעהר כבוד, אונזערע נישט
 אָנשטענדיגע ווערט מעהר אָנשטענדיגקייט דערווייזען. דען דיא
 אָנשטענדיגע בעדארפען עס נישט. נאָמט האט אָבער אזוי צו
 זאממענעשטעלט דעם לייב, און צו דעם נישט, חשוב'ען האט ער
 מעהר כבוד געגעבען. כדי אין גוף זאל קיין אָבטיילונג נישט ויין.
 נור אלע גלידער זאלען גלייך איינער פאר דעם אנדערען זארגען.
 און ווען איין גליד ליידעט, אזוי ליידען אלע גלידער מיט איהם;
 און ווען איין גליד האט כבוד, אזוי פרייען ויך אלע גלידער מיט
 איהם. איהר אָבער זענט דער לייב פאן דעם משיח'ן און גלידער
 יעדערער נאך ויין טייל. און אייניגע האט נאָמט געשטעלט אין
 דער געמיינדע, ערשטענס פאר אַפּאָסטעל (שלוחים), צווייטענס
 פאר נביאים, דריטענס, פאר לעהרער, דער נאך פאר וואונדער-
 טהוער, דער נאך דיא מתנות פאן געזונד מאכען, העלפער,
 מנהיגים, און פערשידענע לשונות. זענען דען אלע אַפּאָסטעל?
 אלע נביאים? אלע לעהרער? אלע וואס טהוען וואונדער? האָבען
 דען אלע מתנות געזונד צו מאכען? רעדען דען אלע אין פער-
 שיידענע שפראכען? קענען ווי אלע דערקלערען? זוכט אָבער נאך
 דיא בעסטע מתנות. דאך וויל איך אייך נאך איין וועג ווייזען,
 העכער איבער אלץ, געהויבענער פאן אלץ.

ווען איך זאל רעדען מיט לשונות פאן מענשען און פון מלאכים, יג
 און וואלט אין מיר נישט האָבען קיין ליבע, אזוי וואלט איך געווען
 וויא קופער וואס קלינגט, אדער וויא איין צימבעל וואס נישט ארויס
 קולות. און ווען איך וואלט קענען נביאות זאגען, און וואלט וויסען
 אלע סודות, און אלע וויסענשאפט, און ווען איך וואלט האָבען
 דיא גאנצע אַמונה אזוי דאס איך וואלט קענען פערג אַברוקען פאן
 וייער אָרט, און וואלט אין מיר נישט האָבען קיין ליבע, אזוי וואלט

3 עס גארנישט געוועזען. און ווען איך וואלט מיין גאנצען פערמעגען
 צו טיילען פאר ארעמע; און ווען איך וואלט מיין לייב לאזען
 פארברענען. און וואלט אין מיר נישט האבען קיין ליבע, אזוי וואלט
 4 דאס אלץ מיר קיין נוצען נישט געבראכט, דיא ליבע טראגט
 פיל אריבער, און איז פריינדליך. דיא ליבע איז נישט מקנא, דיא
 5 ליבע שטאלצירט נישט, און האלט זיך נישט גרויס. זיא בענעהט זיך
 נישט גראב, זיא זוכט נישט וואס געהער צו איהר, זיא ווערט נישט
 6 גערייזט, און דענקט נישט קיין ביזנעס. זיא פרייט זיך נישט איבער
 7 אונרעכט, נור איבער אמת פרייט זיא זיך. אלץ טראגט זיא
 איבער, אלץ גלויבט זיא, אלץ האפט זיא, און אלץ ליידעט זיא.
 8 דיא ליבע הערט קיין מאל נישט אויף, נבואות וועלען אויפהערען,
 און דיא שפראכע וועלען אויפהערען צו זיין, און דיא וויסענשאפטען
 9 וועלען אויפהערען. דען מיר ווייסען נור איין טייל, און איין טייל
 10 זאנען מיר נבואות. און ווען דאס גאנצע וועט קומען, אזוי וועט
 11 דער טייל פארגעהען. ווען איך בין איין קינד געווען, האב איך
 גערעט וויא איין קינד, געפיהלט וויא איין קינד, און געדאכט וויא
 איין קינד, און ווען איך בין אבער איין מענטש געווארען, האב איך
 12 אוועק געלייגט דיא קינדערשע זאכען. דען, יעצט זעהען מיר אזוי
 וויא דורך איין שפיגל אין איין דונקלען ווארט, אמאל אבער
 פנים צו פנים. יעצט ווייס איך נור איין טייל, און אמאל וועל
 13 איך אויך דערקענען, וויא איך בין דערקאנט געווארען. עס האבען
 דויע דריי איין קיום אמונה, האפענונג, ליבע, דיא ליבע אבער
 איז דיא גרעסטע פאן זיי.

יד ווכט נאך דער ליבע, און טראכט צו דערגרייכען גייסטליכע
 2 מתנות, און מעהר פאן אלץ דאס איהר זאלט נבואות זאנען. דען
 ווער עס רעט איין פרעמדע שפראכע, ער רעט נישט צו מענטשען,
 נור צו גאט, ווייל קיינער פארשטעהט איהם נישט, ער רעט סודות
 3 אין גייסט. אבער ווער עס זאגט נבואות, דער רעט צו מענטשען
 4 כדי ער זאל בעסערען, ווי מוסר זאנען, און ווי טרייסטען. ווער עס
 רעט אין איין שפראכע, דער בעסערט זיך אליין; און ווער עס זאגט
 5 נבואות דער בעסערט דיא געמיינדע. איך ווינש, דאס איהר אלע
 זאלט רעדען שפראכען, נאך מעהר ווינש איך, דאס איהר זאלט

נביאות זאנען, דען דער וואס זאגט נביאות איז גרעסער פאן דעם
 וואס רעט שפראכען, אויסער דעם ווער עס גיט צו פארשטעהן.
 כדי דיא געמיינדע זאל פארבעסערט ווערען. נון, ברידער, ווען
 6 איך וועל קומען צו אייך און וועל רעדען שפראכען, וואס פאר איין
 נומץ וועט עס אייך זיין, ווען איך וועל צו אייך גיט רעדען דורך איין
 אנפאלעקונג, אדער דורך וויסענשאפט, אדער דורך נבואה, אדער
 7 דורך לערנונג. פלי זמר, וויא איין פלייט, איין פידעל ווען זיי
 וייערע טענער גיט דייטליך פארנאנדער שיידען, וויא אזוי זאל מען
 דאך דעם ניגון פאן דעם פלייט אדער פאן דער פידעל פארשטעהן?
 8 און ווען דער טרומייטער וואלט גיט ארויס געבען איין פער-
 שטענדיגען קול, ווער וועט צו דער מלחמה צו טרעטען? אזוי איז
 9 עס אויך מיט אייך, ווען איהר וועט גיט הערויס געבען מיט אייער
 שפראכע איין פערשטענדיגע רעד, וויא אזוי וועט מען וויסען, וואס
 איהר רעט? איהר וועט זיין וויא דיא וואס רעדען אין דער לופט.
 10 פיל פערשידענע אויסשפראכען זענען דא אין דער וועלט, און גיט
 11 איינע פאן זיי איז דא דאס וואס זאל קיין בעדייטונג גיט האבען, און
 ווען איך ווייס גיט דיא בעדייטונג פאן דער שפראכע, בין איך וויא
 איין פרעמדער פאר דעם וואס רעט, און דער רעדנער וויא איין
 12 פרעמדער פאר מיר. אזוי איהר אויך, ווייל איהר זוכט נאך גייסט-
 ליכע מתנות, אזוי טראכט נאך דעם, דאס איהר זאלט פארבעסערען
 13 דיא געמיינדע, כדי אייך זאל דערביי עטוואס ארויסקומען. דעריבער
 לאז דער וואס רעט אין איין שפראכע מתפלל זיין דארויף, דאס
 14 ער זאל עס קאנען דערקלערען. דען באס איך בין מתפלל אין
 איין פרעמדע שפראכע, אזוי איז מיין גייסט מתפלל, אבער מיין
 15 פערשטאנד בריינגט קיינעם קיין פרוכט גיט. נון, וואס זאל איך
 טאן? איך וועל מתפלל זיין מיט מיין גייסט און וועל אויך מתפלל
 16 זיין מיט מיין פערשטאנד; איך וויל זינגען מיט מיין גייסט און וועל
 אויך זינגען מיט מיין פארשטאנד. דען ווען דוא וועסט איין ברכה
 מאכען מיט דעם גייסט, וויא אזוי וועט דער, וואס שטעהט אויף
 דעם פלאטץ וואו דיא אונגעלעהרטע שטעהען, קענען זאנען אמן
 17 אויף דיין ברכה? דען ער ווייס גיט וואס דוא זאגסט. דוא מאכסט
 דיא ברכה וויא עס געהער צו זיין, דער אנדערער אבער וועט

- 18 דערפון ניט געבעסערט. איך דאנק מיין גאט, דאס איך קאן מעהר
 19 שפראכען פאן אייך אלעמען רעדען. אבער איך וויל בעסער רעדען
 אין דער געמיינדע פינף ווערטער מיט מיין פארשטאנד, כדי
 אנדערע צו לערנען, איידער צו רעדען צעהן שווערער ווערטער אין
 20 איין אונגעקאנטע שפראכע. ברידער, ווערט ניט קיין קינדער אין
 פערשטאנד, נור ווייט קינדער צו בעזעס, און גאנצע מענטשען אין
 21 פערשטאנד. אין דער תורה שטעהט געשריבען: אין איין פרעמדע
 שפראכע, און מיט איין אנדער לשון וועל איך רעדען צו דינעם
 פאלק, און ווי וועלען אזוי אויך מיר ניט הערען, זאגט דער הער.
 22 דעריבער ווענען דיא שפראכען איין צייכען ניט פאר דיא וואס
 גלויבען, נור פאר דיא אונגלויביגע, אבער נבואה איז ניט פאר
 23 אונגלויביגע, נור פאר גלויביגע. ווען דיא גאנצע געמיינדע וועט
 זיך פערזאמלען און אלע וועלען רעדען אין פרעמדע שפראכען, און
 דיא אונגעלעהרטע אדער אונגלויביגע וועלען קומען, וועלען ווי
 24 דען ניט זאגען, דאס איהר זענט משוגע? אבער ווען אלע וועלען
 נביאות זאגען, און עס וועט קומען דער אונגלויביגער, אדער דער
 אונגעלעהרטער, אזוי וועט ער בעווייזען ווערען דורך אלץ, און וועט
 25 געארטיילט ווערען דורך אלץ. און דורך דעם וועט דיא פאר-
 בארגענעס פאן ויין הארצען אנפאלעקט ווערען, און וועט אויף ויין פנים
 פאלען און גאט בעטען און מודה ויין, דאס גאט איז אין אמתען
 26 צווישען אייך. דעריבער, ברידער, ווען איהר קומט צוזאמען, אזוי
 זאל יעדערער עטוואס מיט ברינגען איין מזמור, איין לעהרע, איין
 שפראכע, איין אנפאלעקונג, איין דערקלערונג, לאז דאס אלץ ויין
 27 צו אייער פארבעסערונג. ווען איינער וויל רעדען איין שפראכע,
 אזוי זאלען דיא רעדנערס ויין צוויי אדער דריי ניט מעהר, איינער
 28 נאך דעם אנדערען און איינער זאל ויין איין דערקלערער. און ווען
 עס וועט ניט ויין קיין דערקלערער, אזוי זאלען ווי שווייגען אין דער
 29 געמיינדע און זאלען רעדען צו זיך און גאט. און דיא נביאים זאלען
 30 רעדען צוויי אדער דריי, און דיא אנדערע זאלען ארטיילען. און
 ווען צו איין אנדערען פאן דיא וואס זיצען דארטען וועט ויין איין
 31 אנפאלעקונג, אזוי זאל דער ערשטער שווייגען. דען איהר קאנט אלע
 איינער נאך דעם אנדערען נבואות זאגען, כדי אלע זאלען

געלעהרענט ווערען און אלע זאלען געטרייסט ווערען. און דיא
 גייסטער פאן דיא נביאים זענען אונטערטעהניג דיא נביאים. דען
 גאטט איז נישט קיין גאטט פאן אונאָרדענונג, נור דער גאטט פאן
 שלום, וויא אין אלע געמיינדען פאן דיא הייליגע. אייערע ווייבער
 זאלען אין דער פערזאמלונג שווייגען, דען ווי איז נישט דערלויבט צו
 רעדען, נור צו זיין אונטערטעהניג. וויא דיא תורה האט געזאגט.
 ווילען ווי אבער עטוואס לערנען, לאזען ווי אין דער הויס פרעגן
 ויערע מאנען, דען עס איז נישט אנשטענדיג פאר פרויען צו ריידען
 אין דער געמיינדע. אדער, איז דען גאטטעס ווארט פאן אייך ארויס
 געקומען? אדער איז דאס נור צו אייך אליין אנגעקומען? ווען איינער
 רעכענט ויך פאר איין נביא, אדער פאר איין בעגייסטער, דער
 לאז פארשטעהן וואס איך שרייב אייך, דען דאס ווינען דעם
 הערענעם געבאטע. און ווען איינער וויל עס נישט פארשטעהן, אזוי
 זאל ער עס בלייבען. דעריבער, ברידער, ווכט נביאות צו זאנען
 און פארנווערט נישט צו רעדען אין שפראכען. אלץ זאל אבער צו
 געהן אנשטענדיג און מיט איין אָרדענונג.
 איך וואלט אייך קלאר מאכען, ברידער, דאס דאס עוואנגעליום
 געליום (בשורה טובה), וועלכעס איך האב אייך געפרעדיגט, און
 וועלכעס איהר האט אויך אנגענומען און שטעהט אין איהם. און
 דורך וועלכעס איהר וועט אויך געהאלפען ווערען, ווען איהר וועט
 ויך האלטען אן דעם ווארט, וועלכען איך האב אייך אנגעזאגט, אויסער
 ווען איהר האט אומזיסט געגלויבט. דען צום ערשטען האב
 איך אייך איבער געגעבען וואס איך האב מקבל געווען, דאס דער
 משיח איז געשטארבען מכפר צו זיין אויף אונזערע זינד, וויא עס
 איז אין דער שריפט (תנ"ך). און ער איז בעגראבען געווארען,
 און איז אויפגעוועקט געווארען אויף דעם דריטען טאג, וויא עס
 איז אין דער שריפט. און ער האט ויך בעוויזען צו ביפא און דער
 נאך צו דיא צוועלף. דער נאך האט ער ויך באוויזען צו מעהר
 פאן פינף הונדערט ברידער צו זאמען, דאס רוב פאן ווי לעבען
 נאך יעצט, און אייניגע זענען איינגעשלאפען (געשטארבען). דער
 נאך האט ער ויך באוויזען צו יעקב, דער נאך צו אלע אפאסטעל
 (שלוחים). צום לעצטען פאן אלעמען האט ער ויך אויך באוויזען

- 9 צו מיר, וואס איך בין גלייך וויא איין נפֿל. דען איך בין דער
קלענסטער צווישען דיא אפאסטעל, און בין נישט ווערט ויך אן צו
רופען אפאסטעל. דעריבער ווייל איך האב גע'רודפֿט גאטטעם
10 געמיינדע. אבער דורך גאטטעם גנאד בין איך געווארען דער
וועלכער איך בין, און זיין גנאד איז נישט אומזיסט געבליבען צו מיר,
דען איך האב מעהר פֿאן אלעמען געארבעט, דאך נישט איך נור
11 דיא גנאד פֿאן גאטט וואס איז מיט מיר. אבער זאל זיין איך,
אדער זיי פֿרעדיגען מיר אזוי, און אזוי האט איהר עס געגלויבט.
12 און ווען עס איז געפֿרעדיגט געווארען, דאס דער משיח איז אויף
געשטאנען פֿאן דיא טויטע, וויא אזוי זאגען אייניגע מענשען פֿאן
13 צווישען אייך, דאס עס איז נישט דא קיין תחית המתים? איז עס
קיין תחית המתים נישט דא, אזוי איז דער משיח אויך נישט אויף
14 געשטאנען. איז אבער דער משיח נישט אויף געשטאנען האט קיין
15 ווערט נישט אונזער פֿרעדיג און אייער אמונה איז אומזיסט. עס
קומט נאך אויס, דאס מיר זענען פאלשע עדות אויף גאטט, ווייל
מיר האבען געגען איהם עדות געזאגט, דאס ער האט אויפגעוועקט
דעם משיח, און ער האט איהם נישט אויפגעוועקט, ווען עס איז אזוי,
16 דאס דיא טויטע וועלען נישט אויפשמעהן. דען ווען דיא טויטע
וועלען נישט אויף שמעהן, אזוי איז דער משיח אויך נישט אויף גע-
17 שטאנען. איז אבער דער משיח נישט אויף געשטאנען, אזוי איז אייער
18 אמונה גארנישט, און איהר זענט נאך אין אייערע זינד. און אזוי
זענען אויך דיא וואס זענען איינגעשלאפען געווארען אין דעם משיח'ן
19 אויך פֿערלארען. און אויב נור אין דיזען לעבען אליין האפען מיר
אויף דעם משיח'ן, אזוי זענען מיר אונגליקליכער פֿאן אלע מענשען.
20 נון אבער איז דער משיח אויף געשטאנען פֿאן דיא טויטע, ער איז
דער בכור פֿאן דיא, וועלכע זיינען איינגעשלאפען געווארען.
21 דען אזוי וויא דער טויט איז געקומען דורך איין מענשען, אזוי איז
22 תחית המתים געקומען דורך איין מענשען. אזוי וויא דורך אדם
(הראשון) זענען אלע געשטארבען, אזוי וועלען אלע אויך לעבענדיג
23 ווערען דורך דעם משיח. און יעדערער פֿסדר; פֿריהער פֿאן
אלעמען דער משיח, אין נאך דעם דיא, וועלכע געהערען דעם
24 משיח'ן, ווען ער וועט קומען. און נאך דעם דאס ענדע, ווען ער

וועט איבער געבען דיא מלוכה צו נאטט דעם פאטער, נאך דעם
וויא ער וועט מבטל זיין אלע הערשאפטען און אלע געוועלטיג-
קייט און מאכט. דען ער מוז קעניגען ביי ער וועט אלע זיינע
פיינד לייגען אונטער זיינע פיס. דעם לעצטען פיינד, וואס ער
וועט מבטל זיין, איז דער מויט. דען: "אלץ האט ער אונטער זיינע
פיס געלייגט", אבער ווען ער זאגט: אלץ איז איהם אונטערטעהניג
געווארען, איז דאס קלאר, דאס חוץ דעם, וועלכער עס האט איהם
אלץ אונטערטעהניג געמאכט. אבער ווען אלץ וועט איהם אונטער-
טעהניג ווערען, דאמאלסט וועט דער זאך און אונטערטעהניג
ווערען אונטער דעם, וועלכער עס האט אלץ אונטער איהם
אונטערטעהניג געמאכט, כדי נאטט זאל זיין אלץ אין אלעמען, ווען
ניט אזוי, וואס זאלען טאן דיא, וועלכע זענען געמובלט געווארען
פאר דיא מויטע? ווען עס איז אמת, דאס דיא מויטע וועלען ניט
אויף שטעהן פאר וואס זאל מען זיי מובלען פאר דיא מויטע? און
פאר וואס שטעהן מיר יעדערער צייט אין סכנה? אזוי אמת וויא
איך בעריהם מיד מיט אייך אין אונזערען העררן ישוע המשיח,
דאס יעדער טאג איז דער מויט פאר מיר. האב איך אין עפעזוס
נור פאן מענשענס וועגען מלחמה געהאלטען מיט ווילדע חיות,
וואס האב איך דערפון, ווען דיא מויטע וועלען ניט אויף שטעהן?
לאזען מיר עסען און טרינקען, דען מארגען וועלען מיר שטארבען.
לאזט אייך ניט פארפיהרען. שלעכטע געוועלשאפט פארדארבט
גוטע מרות. שטעהט אויף צו גערעכטיגקייט, און זינדיגט ניט.
עס זיינען דא מענשען, וועלכע קענען נאטט ניט; איך זאג עס אייך
צו פארשעמען. אבער ווען איינער וועט זאגען: וויא אזוי וועלען
דיא מויטע אויף שטעהן? און מיט וואס פאר איין לייב וועלען זיי
קומען? דוא נאר, דיא זריעה, וועלכע דוא זייסט, ווען זיא שטארבט
ניט, אזוי ווערט זיא ניט לעבענדיג. און ווען דוא זייסט, זייסט דוא
ניט דעם קערפער, וועלכע עס וועט זיין, נור איין הוילער
קערענדעל פאן ווייץ, אדער פאן וואס אנדערעס. אבער נאטט
ניט איהם איין לייב וויא ער וויל, צו יעדער זריעה זיין אייגענעם
לייב. ניט אלע פלייש זענען דאס זעלביגע פלייש, נור איין אנדער
פלייש איז דעם מענשענס, איין אנדערעס פאן דיא בהמה, איין

אַנדערעס פֿאַן פֿיש, איין אַנדערעס פֿאַן פֿייגלען. עס ווײַנען דאָ
 הימלשע קערפּער, און ערדעשע קערפּער, און אַנדערס איז דיא
 העררליכקייט פֿאַן דיא הימלשע, און אַנדערס איז דיא ערדעשע.
 עס איז איין אַנדערע קלאַרקייט בײַ דער זאַנע, איין אַנדערע
 קלאַרקייט בײַ דער לבנה, איין אַנדערע קלאַרקייט, האַבען דיא
 שטערען, דען איין שטערען איבערשטייגט דעם אַנדערען אין
 קלאַרקייט. אזוי איז אויך תּחית המיתים. עס ווערט געווייט אין
 פֿאַרדארבענעם, עס שטעהט אויף אין ניט פֿאַרדארבענעם. עס
 ווערט געווייט ניט אין כבוד, און עס שטעהט אויף אין העררליכ-
 קייט. עס ווערט געווייט אין שוואַכקייט, און עס שטעהט אויף אין
 גבורה. עס ווערט געווייט איין נאטירליכער לייב, און עס שטעהט
 אויף איין גייסטליכער לייב. עס איז דאָ איין נאטירליכער לייב,
 אויך איז דאָ איין גייסטליכער לייב. און אזוי שטעהט געשריבען:
 דער ערשטער מענש איז געוואָרען צו איין לעבענדיגער זעעלע.
 און דער לעצטער אָדם צו איין גייסט, וועלכער מאַכט לעבענדיג.
 אָבער דער גייסטליכער לייב איז ניט דער ערשטער, נור דער
 נאטירליכער, און דערנאָך איין גייסטליכער. דער ערשטער אָדם
 איז איין ערדעשער פֿאַן דער ערד, און דער אַנדערער אָדם איז
 דער הערר פֿאַן הימעל. און אזוי וויא דער איז געווען פֿאַן דער
 ערד, אזוי זענען אלע דיא וועלכע זענען פֿאַן דער ערד, און וויא
 דער איז געווען פֿאַן הימעל, אזוי זענען דיא אלע וואָס זענען פֿאַן
 הימעל. און וויא מיר האַבען געטראָגען דעם בילד פֿאַן דעם,
 וועלכער איז פֿאַן דער ערד, אזוי וועלען מיר אויך טראָגען דעם
 בילד פֿאַן דעם, וועלכער איז פֿאַן הימעל. דאָס אָבער זאָג איך,
 ברוּדער, דאָס בלוט און פֿלייש קען ניט ירשענען דאָס מלכות
 האַלחים; און דאָס וואָס ווערט פֿאַרדארבען קאן ניט ירשענען דאָס
 מלכות וואָס ווערט ניט פֿאַרדארבען. זעהט, איך זאָג אייך
 איין סוד: מיר אלע וועלען ניט איינשלאָפען (שטאַרבען), אָבער
 מיר ווערען אלע איבער געביטען ווערען. פֿלוצלינג, אין איין
 אויגענבליק אין דער צייט פֿאַן דעם לעצטען בלאַז פֿאַן דעם שופּר.
 דען דורך דעם בלאַז פֿאַן דעם שופּר, וועלען דיא מוּיטע אויפֿ-
 געוועקט ווערען ניט פֿאַרדארבען, און מיר אלע וועלען איבער-

געביטען ווערען. דען דינע פארדארבענעס מוז ויך אנטאן אין ניט
 פארדארבענעס, און דאס וואס שטארבט וועט אנטאן דאס וואס
 עס ניט שטארבט. אבער דינע פארדארבענעס וועט אנקליידען
 דאס וואס עס ווערט ניט פארדארבען. און דאס וואס שטארבט
 וועט אנקליידען דאס וואס עס ניט שטארבט, דאמאלסט ווערט
 דערפילט ווערען דאס ווארט, וועלכעס שטעהט געשריבען: דער
 מוים איז פערשלאנגען געווארען אין דעם נצחון? מוים וואו איז
 דיין שטאכעל? העללע וואו איז דיין נצחון? דער שטאכעל פאן
 דעם מוים איז דיא וינד, און דיא שטארקייט פאן דער וינד איז
 דיא תורה. אבער נאמט צו דאנקען, וועלכער האט אונז געגעבען
 דעם נצחון דורך אונזערען הערן ישוע המשיח. דעריבער, מיינע
 ליבע פרידער ווייט פעסט, קערט ויך ניט אב, און פערמעהרט
 ויך שטענדיג, אין דעם ווערק פאן הערן, ווייל איהר ווייסט, דאס
 אייער ארבייט איז ניט אומזיסט אין דעם הערן.
 און וועגען דיא צאהלונג צו נויף נעמען פאר דיא הייליגע. מו
 זאלט איהר אויך אזוי מאן וויא איך האב מתקן געווען אין דיא
 געמיינדען פאן גלטיא. אין יעדען ערשטען טאג פאן דער וואך זאל
 יעדערער פאן אייך נאך ויין הכנסה, אב לייגען און צו נויף זאמלען,
 כדי ווען איך וויל קומען זאל מען ניט בעדארפען עס ערשט צו
 זאמלען. ווען איך וועל קומען, אזוי וועל איך שיקען דיא, וועלכע
 איהר וועט אויס דערוועהלען, מיט ברית, דאס ווי זאלען אונז
 פיהרען אייערע גיבנות קיין ירושלים. ווען עס וועט דיא מיהע
 ווערט ויין, דאס איך זאל אויך געהן, אזוי וועלען ווי מיט מיר
 געהן. און איך וועל צו אייך קומען נאך מיין בערייזען מאקעדאניע;
 דארטען וועל איך נור דורך רייזען. ביי אייך אבער וועל איך
 אפשר בלייבען אדער אויך ווינטערן, כדי איהר זאלט מיך בער
 גלייטען וואהין איך וועל געהן. איך וואלט ניט געוואלט אייך נור
 אויף דער דורך רייזע זעהען, דען איך האפע איין צייט צו בלייבען
 ביי אייך, ווען נאמט וועט מיר דערלויבען. איך וויל בלייבען אין
 עפעזוס ביז שבעות. דען עס האט ויך מיר אויף געעפענט איין
 גרויסע טיהר און פיל ארבייט, דערביי זענען פילע שונאים דא.
 און ווען מימאטהוס וועט צו אייך קומען, אזוי זעהט דאס ער זאל

ביי אייך ויין און מורא, ווייל ער ארבייט נאטמעס ווערק גלייך
 11 וויא איך. דעריבער זאל איהם קיינער ניט האלטען פאר קליין.
 בעגלייטעט איהם אין פרידען, כדי ער זאל צו מיר קומען, דען
 12 איך דערנווארט איהם מיט דיא פרידער. פאן דעם ברודער
 אפאללאס, אבער זאלט איהר וויסען, דאס איך האב איהם פיל
 צו גערעט מיט דיא ברידער צו אייך צו געהן, ער אבער האט
 יעצט ניט געוואלט, דאך וועט ער קומען ווען עס וועט איהם אויס-
 13 קומען. וואכט און שטעהט אין דעם גלויבען פעסט וויא
 14 מענער. אלע אייערע זאכען זאלט איהר טאן מיט ליבע, איך פארזאג
 15 אייך, ברידער, אזוי וויא איהר קענט סטעפאנאס הויז, דאס עס
 איז דער אנפאנג פאן אכאיא, און וויא זיי האבען זיך איבער גע-
 16 געבען צום דינסט פאן דיא הייליגע, אזוי זאלט איהר אויך
 אזעלכע אונטערטעהניג ויין, אזוי וויא יעדערען, וועלכער ווירקט
 17 מיט און ארבעט, איך פרייע מיך, דאס סטעפאנוס און פארטונאטוס
 און אכאיקוס זענען געקומען, דען זיי האבען ממלא געווען, דאס
 18 וואס איך בין ביי אייך ניט דא, און זיי האבען דערקוויקט מיין
 19 און אייער גייסט. דעריבער אכטעט זיי, דיא געמיינדען פאן
 אזען געריסען אייך, עקילס און פריסקילה, אויך דיא פאר-
 20 זאמלונג אין זייער הויז געריסען אייך זעהער אין העררן. אלע
 ברידער געריסען אייך, געריסט איינער דעם אנדערען מיט דעם
 21 הייליגען קוס, איך פולוס געריסן אייך דורך מיין אייגענער האנד.
 22 ווער עס ליבט ניט דעם העררן ישוע המשיח זאל ויין אין חרם.
 23 מרן אתא (ביז דער הערר וועט קומען). דיא גנאד פאן ישוע
 המשיח אונזערען העררן זאל מיט אייך ויין, מיין ליבע איז מיט
 אייך אלעמען אין דעם משיח ישוע. אמן.

דער צווייטע בריף צו דיא קארינטהער

א פולוס איין שליח פאן ישוע המשיח דורך נאטמעס ווילען, און
 אונזער ברודער טימאטעהאוס צו דער געמיינדע פאן נאטמ אין

ב קארינטהער א

קארינטה, מיט אלע הייליגע, וועלכע וענען אין אכאָיא. גנאד און
 פֿרידען צו אייך פֿאן גאטט אונזער פֿאטער און אונזערען העררן ישוע
 המשיח. געלויבט איז גאטט און דער פֿאטער פֿאן אונזערען
 העררן ישוע המשיח, דער פֿאטער פֿאן בארמהערציגקייט און
 דער גאטט פֿאן אלע טרויסט. וועלכער טרויסטעט אונז אין אלע
 אונזערע טרויער, בדי מיר זאלען קענען טרויסטען דיא וואס וענען
 אין אלערליי טרויער מיט דעם טרויסט וואס מיר ווערען געטרויסט
 פֿאן גאטט. דען גלייך וויא מיר דעם משיח'ס ליידען פֿיל האפען,
 אזוי וועלען מיר אויך פֿיל געטרויסט ווערען דורך דעם משיח. אבער
 ווען מיר האפען טרויער, אזוי האפען מיר עס צו אייער טרויסט און
 הילף, וועלכע הילף בענווייזט דורך אייער איבער טראגען דיא
 זעלבדיגע ליידען וואס מיר ליידען מיט געדולד (סבכלנות). און ווען
 מיר האפען איין טרויסט, אזוי איז ויא אויך פֿאר אייער טרויסט און
 הילף. אזוי האפען מיר גוטע האפענונג פֿאר אייך אין דעם געדאנקען.
 דאס איהר אזוי וויא אין ליידען, אזוי אויך אין טרויסט האט איין
 טייל. דען מיר ווילען ניט, ברידער, אייך לאזען אן איין ידיעה פֿאן
 אונזער טרויער וועלכע עס האט אונז אין אזיא געטראפען. ויא איז
 זעהר שווער געווען פֿאר אונז, מעהר פֿאן אונזער כח, אזוי דאס מיר
 האפען זיך שוין מ'אש געווען פֿאן דעם לעפען. און האפען ביי אונז
 בעשלאסען, מיר מוזען שטארבען, בדי מיר זאלען זיך ניט פֿאר
 זיכערען אויף זיך אליין, נור אויף גאטט, וועלכער איז מחיה מתים.
 וועלכער האט אונז פֿאן אזוי איין טויט מציל געווען, און איז אונז
 מציל; און אויף וועלכען מיר האפפֿען, דאס ער וועט אונז מציל
 זיין. ווען איהר וועט אונז אויך מיט העלפען מתפלל זיין פֿאר אונז,
 בדי פֿילע זאלען דאנקען פֿאר אונז פֿאר דיא געדריגע מתנה, וועלכע
 מיר האפען דורך פֿילען. ווען מיר בעריהמען אונז, אזוי מהוען
 מיר עס מיט אונזער געוויסען צו בענווייזען, דאס מיר וענען אין
 הייליגקייט און לויטערקייט גאטטעס, ניט מיט פֿליישליכע חכמה,
 נור מיט גאטטעס גנאדע געגאנגען, וויא אין דער איבערהויפט
 (בכלל), אזוי גאנץ בעזונדער (בפרט) אנטקענען אייך. דען מיר
 שרייבען אייך ניט עטוואס אנדערס, נור דאס וואס איהר לייענט
 און אויך פֿארשטעהט, און איך האף, דאס איהר וועט ביז צום ענדע

פארשטעהן. וויא איהר האט אונז שוין אביסעל פארשטאנען, דאס
 מיר ווינען אייער בעריהמונג, אזוי וויא איהר וויט אונזער בעריהמונג
 אין דעם טאג פאן אונזערן העררן ישוע המשיח. און מיט דינען
 פערטרויען וויל איך צום ערשטען צו איך קומען, כדי איהר זאלט
 צוויי מאל דיא פריידע האבען. און דורך אייך צו ריינען קיין
 מאקעדאניען, און פאן מאקעדאניע צו קומען נאך איין מאל צו אייך
 און איהר זאלט מיך בעגלייטען קיין יהודה. האב איך אפער אין
 דינער בונה אן איין איבערליינונג געטאן? אדער ווינען מיינע פלענער
 פליישליכע, אזוי דאס ביי מיר איז יא יא מיט ניין גלייך? אפער
 נאטט איז מיין עדות, דאס אונזער ווארט צו אייך איז ניט געווען יא
 און ניין. דען דער נאטטעס זאהן ישוע המשיח וועלכער איז
 געפרעדיגט צווישען אייך דורך אונז: דורך מיר און דורך סילוואנוס
 און טימאטעהוס, ער איז ניט געווען יא און ניין, נור אין איהם איז
 יא געווען. דען אלע הבטחות פאן נאטט זענען אין איהם יא, און אין
 איהם איז אמן, צום לויב פאן נאטט דורך אונז. דער, וועלכער
 פעסטמיגט אונז מיט אייך פאר דעם משיח'ן און האט אונז אויך
 געזאלבט, איז נאטט. וועלכער האט אונז גע'חתם'ט און האט אונז
 אין הארצען געגעבען ויין גייסט פאר איין משכון. איך רוף נאטט
 פאר איין עדות אויף מיין זעעלע, דאס מחמת איך האב אייך
 געשוניגט בין איך דעריבער ביי זעצט ניט געקומען קיין קארינטה.
 ניט דאס מיר איבער אייערען גלויבען העררשען, נור מיר
 ארבעטען מיט פאר אייער פרייד, דען איהר שטעהט אין גלויבען.
 איך האב אפער ביי מיר געדאכט, דאס איך זאל ניט קומען
 צו אייך נאך איין מאל אין טרויערקייט. דען ווען איך וועל אייך
 טרויעריג מאכען, ווער וועט מיך פריילאך מאכען, אויסער דער
 וועלכען איך האב טרויעריג געמאכט. און דאס זעלביגע האב איך
 אייך געשריבען, כדי ווען איך וועל קומען זאל איך ניט בעטרייבט
 ויין איבער דיא, איבער וועלכע איך וואלט זיך בעדארפט פרייען.
 דען איך האף אויף אייך אלעמען, דאס מיין שמחה איז דיא
 שמחה פאן אייך אלעמען. פאן פילע צרות און הארצקלעמענעס
 מיט פיל טרערען האב איך אייך געשריבען, ניט איך זאל אייך
 טרויעריג מאכען, נור איהר זאלט וויסען דיא גרויסע ליבע, וועלכע

5 איך ליב אייך. האט אבער איינער בעטריבענעם געמאכט. אזוי
 האט ער נישט מיר בעטריבט, נאר אייך אלעמען, ווייניגסטענס איך
 6 זאל נישט צו פיל זאגען. איין טייל פאן אייך. פאר אזעלכען איז
 7 גענוג פאן פילען געשטראפט צו ווערען. אזוי, דאס עס איז שוין
 בעסער פאר אייך איהר זאלט איהם מוחל ויין און טרייסטען,
 8 כדי ער זאל נישט אין איין צו גרויסען טרויער פארזינקען. דעריבער
 זאג איך אייך אן, דאס איהר זאלט איהם ווייזען אייער ליבע.
 9 דען דעריבער האב איך אייך געשריבען, כדי איך זאל אייך פרוכען
 10 אויב איהר אין אלדינג געהארבט. און וועמען איהר וועט מוחל ויין
 וועל איך איהם אויך מוחל ויין, דען ווען איך האב איינעם מוחל
 געווען, האב איך איהם פאן אייערם וועגען מוחל געווען, אנשטאט
 11 דעם משיח, כדי דער שטן זאל אונו נישט אב נארען. דען עס איז
 12 אונו בעקאנט ווינע מחשבות, וויא איך בין אבער געקומען קיין
 טרוואס אנצוזאגען דיא בשורה טובה פאן דעם משיח, הגם עס
 13 האט זיך מיר דורך דעם העררן געעפענט איין טהור. אבער מיין
 גייסט האט דאך קיין רוהע נישט געהאט, ווייל איך האב נישט גע-
 14 טראפען דארטען מיין ברודער טיטוס, אזוי האב איך מיך אב-
 געזענענד מיט זיי און בין געגאנגען קיין מאקעדאניען. נור
 דאנקען גאט, וואס ער נישט אונו אלע צייט נצחון אין דעם משיח,
 און אנפלעקט אין אלע ערטער דורך אונו דעם ריח פאן זיין דער-
 15 קענטענעם. דען מיר זענען פאר גאט איין גוטער ריח פאן דעם
 משיח צווישען דיא גערעטעטע און צווישען דיא פארלארענע.
 16 פאר דיזע איין ריח פאן טויט צום טויט, און פאר יענע איין ריח
 17 פאן לעבען צום לעבען. און ווער איז דער צו שויגלאך? דען מיר
 פערפאלשען נישט וויא פילע, גאטטעס ווארט, נור מיר זענען מיט
 אויפריכטיגקייט וויא פאן גאט, רעדען פאר גאט, אין דעם משיח.
 הויבען מיר דען זיך ווידער אן צו לייבען? אדער בע-
 דארפען מיר דען, וויא אנדערע עמפפעלונגס בריף צו אייך,
 2 אדער פאן אייך? איהר זענט אונזער בריף געשריבען אין אונזער
 3 הארצען, בעקאנט און געלייענט פאן אלע מענשען. דען עס איז
 עפענטליך בעקאנט, דאס איהר זענט דעם משיח'ס בריף, וועלכער
 איז בעזארגט געווארען דורך אונזער דינסט, נישט מיט טינט גע-

שריבען, נור מיט דעם גייסט פאן דעם לעבענדיגען גאט, און
 ניט אויף שטיינערנע מאפלען, נור אויף פליישענע מאפלען פאן
 דעם הארצען. 4
 דורך דעם משיח'ן. ניט ווייל מיר מווינען פאן אונז צו דענקען
 עטוואס, גלייך וויא דאס וואלט פאן אונז אליין געווען, נור אונזער
 מוילאכקייט איז פאן גאט. ער האט אונז דיא מוילאכקייט
 געגעבען צו זיין דינער פאן דעם ברית החדשה ניט פאן דיא
 אותיות, נור פאן דעם גייסט, ווייל דער אות מאכט טויט און דער
 גייסט מאכט לעבענדיג. ווען אבער דער דינסט פאן טויט, מיט
 זינע געשריבענע אותיות אויף שטיין איז אזוי העררליך געווען
 דאס דיא בני ישראל האבען ניט געקאנט קוקען אויף משה'ס
 פנים וועגען דיא העררליכקייט פאן זיין פנים וועלכע פארנעהט
 דאך. וויא פיל גרעסער דארף שוין זיין דיא העררליכקייט פאן
 דעם דינסט פאן דעם גייסט? דען ווען דער דינסט, וועלכער
 פאר'משפט איז העררליך, וויא פיל מעהר מוז העררליך זיין דער
 דינסט, וועלכער גערעכט מאכט? דען דיא העררליכקייט פאן
 יענעם טייל, וועלכער איז ניט צו פארגלייכען געגען דיוע זעהר
 גרויסע העררליכקייט. ווען דאס וואס ווערט בטל איז העררליך
 געוועזען, וויא פיל מעהר וועט דאס העררליכקייט האבען דאס
 וואס עס בלייבט. דעריבער ווייל מיר האבען אזוי איין האפפנונג,
 רעדען מיר מיט אלע פריידיקייט. ניט וויא משה, וועלכער האט זיך
 אויף דעם פנים ארויפגעלייגט איין דעקטוד, כדי דיא בני ישראל
 זאלען ניט קאנען זעהן דאס ענדע פאן דעם, וואס עס בעדארף
 בטל ווערען. אבער זייערע געדאנקען זינען פארהארטעט געד
 ווארען, דען ביז צום היינטיגען טאג בלייבט דער זעלביגער דעקטוד
 ניט אויפגעדעקט ווען זיי לייענען דאס אלטע טעסטאמענט (תנ"ך).
 וועלכעס ווערט בטל אין דעם משיח'ן. ביז היינט נאך, ווען זיי
 לייענען משה'ס (תורה) ליגט דער דעקטוד אויף זייער הארצען.
 אבער ווען זיי וועלען זיך אומקעהרען צום העררן וועט דער דעק
 טוד אוועק גענומען ווערען. דען דער הערר איז דער גייסט, און
 וואו דער גייסט פאן דעם העררן איז דא דארטען איז פרייהייט.
 מיר אלע אבער, וועלכע מיר מיט איין אבגעדעקטען פנים לאזען

אונז פאן דיא העררליכקייט פאן העררן בעשפּיגעלן (בעשיינען)
 וועלען אין דיווען בילד זיך אומגעביטען ווערען פאן העררליכקייט
 אויף העררליכקייט, וויא פאן דעם גייסט פאן העררן.
 דעריבער, ווייל מיר האבען אזוי איין דינסט, דורך דיא ד
 בארעמעהערציגקייט, וועלכע עס איז אונז געשעהען, האבען מיר קיין
 מורא ניט. אלע שאנדע און פארבארגונג האבען מיר אנדערייט
 אונעקגעלייגט, ווייל מיר געהען ניט ארום מיט רמאות, און פאר-
 פאלשען ניט, גאטטעס ווארט, נור דורך בעקאנט מאכענדיג דעם
 אמת שטעלען מיר זיך יעדערען מעגליכען אורטייל (משפט)
 פאן זיין געוויסען פאר גאטט. אויב אונזער עוואנגעליום איז פאר-
 דעקט, אזוי איז עס פערדעקט פאר דיא פערלארענע, און דיא,
 וועלכע דער גאטט פאן דיווער וועלט האט דעם זינען פאן דיא
 אונגלייביגע בלינד געמאכט, דאס קיין שטראהל זאל ניט אריינגעהן
 פאן דעם עוואנגעליום פאן דער העררליכקייט פאן דעם משיח'ן,
 וועלכער איז דער גלייכער בילד פאן גאטט. דען מיר פֿרעדניגען
 ניט זיך אליין, נור דעם משיח ישוע, דאס ער איז דער הערר,
 מיר אבער זענען אייערע קנעכט פאן ישוע'ס ווענען. דען גאטט
 וועלכער האט געזאגט: דאס פאן דער פינסטערניס זאל דאס ליכט
 לייכטען, דער האט איין העלען שיין אין אונזער הארצען געגעבען,
 דאס (דורך אונז) זאל אנפאנגען דיא דערלייכטונג פאן דער
 וויסענשאפט פאן גאטטעס העררליכקייט, אין דעם פנים פאן דעם
 משיח. דיווען אוצר אבער האבען מיר אין ליימענע בליים,
 כּדי וייער גרויסע קראפט זאל זיין גאטטעס און ניט פאן אונז.
 מיר זענען פאן אלע זייטען פאריינגט, אבער ניט צוקוועטשט;
 מיר זענען אין נויט, אבער מיר ווינען זיך ניט מײַאש. מיר ווערען
 געײַרדפּט, אבער ניט פארלאזען. אנדער געווארפען, אבער ניט
 פערלארען. שטענדיג טראגען מיר אין אונזערע לייכער דעם טויט
 פאן אונזערען העררן ישוע, כּדי עס זאל אין אונזערע לייכער אויך
 אנפֿלעקט ווערען דער לעבען פאן ישוע'ן. דען מיר לעבענדיגע
 ווערען שטענדיג איבער געגעבען צו דעם טויט ווענען ישוע'ן, כּדי
 עס זאל זיך אין אונזערען שטערבליכען פֿלייש אויך אנפֿלעקט
 ווערען דער לעבען פאן ישוע'ן. דעריבער ווירקט דער טויט אין

13 אונז, און אין אייך דער לעבען, ווייל מיר האבען אבער דעמזעלביגען
גייסט פון גלויבען וויא עס שטעהט געשריבען: איך האב געגלויבט,
דעריבער האב איך גערעט. אייך מיר גלויבען, דעריבער רעדען
14 מיר. ווייל מיר ווייסען, דאס ווער עס האט אויפגעוועקט דעם
הערצן ישוע, דער וועט אונז אויך אויפֿוועקען דורך ישוע'ן און
15 וועט אונז מיט אייך פארשטעלען. דען אלץ איז געשעהען וועגען
אייך, כדי ווען דיא גנאד וועט זיך דורך פילע פערמעהרען זאל
16 זיך דער דאנק צו גאטשעס לויב פארגרעסערן. דעריבער לאזען
מיר ניא פארלירען דעם מוטה, נור ווען אויך אונזער אויס-
וועניגסטער מענש ווערט צושטערט, אזוי ווערט דאך דער
17 אינעווייניגסטער מענש פאן טאג צו טאג נייער. דען אונזער ליידען
וועלכעס איז נור אויף איין אויגענבליק און לייכט, שאפט איין
עוויגע און גאר אן איין מאס איין וויכטיגען אוצר פאן העררליכקייט.
18 פאר אונז, ווען מיר ניט זעהען אויף דאס וואס עס ווערט געזעהען,
נור אויף דאס וואס עס ווערט ניט געזעהען; דען דאס וואס מען
זעהט איז נור אויף איין צייט, אבער דאס וואס מען זעהט ניט
איז אויף עוויג.

ה דען מיר ווייסען ווען אונזער ערדענער צעלט פאן לייב ווערט
צושטערט, אזוי האבען מיר איין געביידע פאן גאט, איין הויז
וואס עס איז ניט מיט הענד געמאכט געווארען, און עס איז עוויג
2 אין הימל. און איבער דאסזעלביגע זיפצען מיר און פארלאנגען,
3 מיט אונזערעס הויז ארומגעקליידעט צו ווערען פאן הימל. ווען
4 מיר וועלען עס אנקליידען, ניט נאקעט געפונען צו ווערען. מיר
זיפצען דעריבער, ווייל מיר זיינען אין דיזען צעלט, עס ליגט וויא
איין משא אויף אונז, דאס מיר וואלטען ניט צום ערשטען אויס-
געקליידעט ווערען, נור בעסער ארומגעקליידעט ווערען, אזוי דאס
דאס וואס עס שטארבט זאל פאן דעם לעבען פארשלינגען ווערען.
5 דער, וועלכער עס האט אונז דער צו אנגעברייט איז גאט,
6 וועלכער האט אונז געגעבען זיין גייסט פאר איין משכון. מיר
זענען אלע צייט געטרויסט, און ווייסען, דאס כל זמן מיר וויינען
7 אין לייב זענען מיר דערווייטערט פאן דעם הערצן. דען מיר
8 געהען אין גלויבען און ניט אין דעם וואס מען זעהט. אבער מיר

- ווענען זיכער, און מיר האבען בעסער לוסט צו פארבייטען דעם
 היים פאן דעם לייב אויף דעם היים ביי דעם העררן. און
 דעריבער זוכען מיר אויך, סאי ווען מיר ווענען אין דער היים אדער
 אין דרויסען, דאס מיר זאלען איהם געפעהלען. דען מיר אלע
 מווען אנפליעקט ווערען פאר דעם שטוהל פאן געריכט פאן דעם
 משיחין, כדי יעדערער זאל מקבל זיין שכר נאך זיינען מעשים
 וואס ער האט געטאן ווען ער האט אין גוף געלעבט, סאי גוטעס,
 אדער בעזעס. דעריבער, ווייל מיר ווייסען, דאס מען דארף מורא
 האבען פאר דעם העררן, זוכען מיר מענטשען צו געווינען; און מיר
 ווענען פאר גאט בעקאנט. און איך האף דאס מיר ווענען פאר
 אייער געוויסען אויך דערקענט. מיר לויבען זיך נישט ווידער איין
 מאל פאר אייך, מיר גיבען נור אייך איין געלעגנהייט איהר זאלט
 זיך מיט אונו בעריהמען פאר דיא, וועלכע בעריהמען זיך מיט
 וייער אנועהען, נישט מיט וייערען הארצען. ווען מיר ווענען פאן וינען
 הערונטער, אזוי איז עס פאר גאט; און ווען מיר ווענען ביי דעם
 שכל, אזוי איז עס פאר אייך. דען דעם משיח'ס ליבע צווינגט
 אונו צו דעם שלום (תוצאת הדין): דאס ווען איינער איז
 געשטארבען פאר אלעמען, אזוי ווענען אלע געשטארבען. ער איז
 געשטארבען פאר אלעמען, כדי דיא וואס לעבען זאלען שוין מעהר
 נישט לעבען פאר זיך אליין, נור פאר דעם וועלכער איז פאר זיי
 געשטארבען און אויפגעוועקט געווארען. דעריבער קענען מיר
 פאן יעצט אן קיינעם נישט נאך דעם פלייש, ווען אויך מיר האבען
 געקאנט דעם משיחין נאך דעם פלייש, אזוי קענען מיר איהם דאך
 יעצט נישט מעהר. דעריבער ווער עס איז אין דעם משיחין דער איז איין
 נייע בריאה, דיא אלטע איז פארנאנגען, עזה, עס איז אלדינג ניי
 געווארען. דאס אלץ אבער איז פאן גאט, וועלכער האט זיך מיט
 אונו פארזאהנט (נתרצה געווארען) דורך ישוע המשיח, און האט
 אונו געגעבען דעם דינסט פאן פארזאהנונג. יא, אזוי איז עס, גאט
 איז עס געוועזען, וועלכער האט אין דעם משיחין דיא וועלט מיר
 זיך אליין פארזאהנט (מרצה געוועזען) דורך דעם וואס ער האט
 איהר (יא) איהרע זינדען נישט צו גערעכענט, און האט צווישען אונו
 אהינגעשטעלט דעם ווארט פאן דער פארזאהנונג (רצוי). אזוי

ווענען מיר דיא געשיקטע פאן משיחין און גלייך וויא נאטט פארזאגט
 אייך דורך אויג, אזוי בעטען מיר אנשטאט דעם משיחין, פאר-
 זאהנעט אייך מיט נאטט. דען דעם, וועלכער עס האט נישט געקענט
 קיין ווינדע, איהם האט ער געמאכט פאר איין (קרבן) חטאת פאר
 אויג, כדי אין איהם זאלען מיר דיא גערעכטיגקייט ווערען, וועלכע
 עס גילט פאר נאטט.

1 אזוי וויא מיר ווענען ווינע מיטהעלפערס בעטען מיר אייך, דאס
 עס זאל נישט ויין אומזיסט נאטטעס גנאד, וועלכע איהר האט מקבל
 2 געווען. דען ער זאגט: אין דער צייט פאן ווילען האב אייך דרך
 דערהערט, און אין דעם טאג פאן הילף האב אייך דיר געהאלפען,
 זעהט, יעצט איז איין אנגענעהמע צייט, יעצט איז דער טאג פאן
 3 הילף. מיר גיבען קיינעם נישט וועלכען שטרויכלונג, כדי אונזער
 4 דינסט זאל נישט צום שפאט ווערען. נור מיר ווייזען וויך אין אלדינג
 וויא נאטטעס דינער: אין פיל געדולד, אין צרות און אין נויט, און
 5 אין אנגסט. אין געשלעג, אין געפענגענעס, אין מהמות, אין מיהע,
 6 אין וואכען, אין פאסטען. אין ריינקייט, אין וויסענשאפט, אין
 לאנגמוטה (אך אף) אין גנאד אין רוח הקדש, און אין נישט קיין
 7 גע'חנפ'עטע ליבע. אין דעם ווארט פאן דעם אמת, אין נאטטעס
 גבורה, מיט דיא וואפען פאן גערעכטיגקייט אין דער רעכטער און
 8 לינקער האנד. אין פבד, אין ביוז, אין בעזע, און אין גוטע גערעד,
 9 וויא פערפיהרער און וויא אמת'ע. וויא נישט בעקאנטע, און וויא
 בעקאנטע, וויא טויטע און דאך לעבענדיגע, וויא געשטראפטע,
 10 און דאך נישט געטייטע. וויא טרויעריגע און דאך תמיד פרייליכע,
 וויא ארעמע, און דאך אזעלכע וואס מאכען פילע רייך, וויא
 11 אזעלכע וואס האבען נישט, און האבען דאך אלדינג. קארלינטהער!
 אונזער מויל איז אפען פאר אייך, און ברייט איז אונזער הארץ.
 12 אין אויג איז עס פאר אייך נישט איינג, עס איז נור איינג אין אייערעס
 13 אייגענעם אינעווייניג. איך רעד צו אייך וויא צו קינדער. צאלט
 וויא עס קומט מיר און לאסט עס אויך אין אייך אליין געראם
 14 ווערען. בייגט אייך נישט אונטער איין פרעמדען יאך מיט
 אונגלויביגע. דען וואס פאר איין טייל קען האבען צו זאמען
 גערעכטיגקייט מיט אונרעכט? וויא קאן ליכט פאר איין חבורותה

15 האבען מיט פינסטערניס? וויא קאן דער משיח שטימען מיט דעם
בליעל (שטן)? אדער וואס פאר איין חלק קאן דער גלייביגער
16 האבען מיט דעם אונגלייביגען? וואס פאר איין חברותה האט
נאטמעס טעמפל מיט דיא נאטצען? דען איהר וענט דער
טעמפל פאן לעבענדיגען נאטט, וויא עס איז געוואנט געווארען:
איך וועל וויינען צווישען זיי און אומגעהען צווישען זיי, און איך וועל
17 זיין זייער נאטט, און זיי וועלען מיין פאלק זיין. דעריבער געהט
ארויס פאן זיי און שידעט אייך אב פאן זיי, זאגט נאטט, און ריהרט
18 זיט אן דאס וואס איז טמא, און איך וועל אייך אנגעהמען. און
איך וועל זיין זייער פאטער, און איהר וועט זיין זיינע זין און
טעכטער, זאגט נאטט צבאות.

ווייל מיר האבען אעלכע הבטחות, זיינע געליבטע, לאזען ו
מיר זיך אב רייניגען פאן יעדער פליישליכע און גייסליכע בע-
פלעקונג און לאזען מיר אויף שטעלען הייליגקייט אין נאטמעס
מורא. ערלויבט אונז איינגאנג ביי אייך; מיר האבען קיינעם נישט
2 בעלידיגט, און קיינעם נישט פארדארבען און פאן קיינעם נישט גע-
נומען. איך זאג נישט צו פארמשפטן. דען איך האב שוין פריהער
3 געזאגט: דאס איהר וענט אין אונזער הארץ דאס מיר זאלען צו
זאמען שטארבען און לעבען. איך בין פערזויכערט אין אייך. איך
4 בעריהם מיד מיט אייך. איך בין פול מיט טרייסט. איך האב פיל
שמחה נאך אלע אונזערע טרויער. דען ווען מיר זענען געקומען
5 קיין מאקעדאניען האט אונזער פלייש קיין רוהע נישט געהאט, נור
מיר זענען געאיינגט געווען פאן אלע זייטען, פאן דרויסען מלחמה,
און אינעווייניג מורא. נור נאטט וואס ער טרייסט דיא נידעריגען
6 האט אונז געטרייסט דורך דעם קומען פאן מיטום. און נישט נור
מיט זיין קומען אליין, נור אויך דורך דעם טרויסט, וועלכען ער
איז ביי אייך געטרייסט געווארען. ער האט אונז דערציילט פאן
אייערען פערלאנגען, וועגען אייער צער און אייער קנאה צו מיר,
אזוי דאס דאס האט מיר נאך מעהר דערפרייט. היום איך האב
7 אייך בעטריבט געמאכט דורך מיין בריף, נור איך האב קיין
חרטה נישט, היום איך האב חרטה געהאט ווען איך האב געזעהען,
8 דאס דער בריף האט אייך אויף איין וויילע בעטריבט געמאכט.

9 יעצט אבער פרייע איך מיך, ניט דעריבער וואס איהר ווייט בער-
טריבט געווארען, נור דאס איהר וענט בעטריבט געווארען צו
חרטה, דען איהר ווייט אויף גאטליכער ארט בעטריבט געווארען,
כדי איהר זאלט אויך פאן אונו אין גארנישט קיין שאדען ליידען.
10 דען דיא גאטליכע בעטריבענעס ווירקט איין חרטה צום העלפען,
אויף וועלכער מען האט קיין חרטה ניט. דיא בעטריבענעס פאן
11 דער וועלט אבער ווירקט דעם טויט. זעהט דאך דיזע גאטליכע
בעטריבענעס, וועלכע איהר האט דערלעבט, צו וואס פאר איין
פלייסיקייט עס האט אין אייך געווירקט, דערצו נאך פארענט-
פערונג, צארען, מורא, חשק, קנאה, נקמה? איהר האט אלץ געטאן
12 צו בעווייזען, דאס איהר וענט ריין אין דער זאך. דעריבער, ווען
איך האב אייך געשריבען, האב איך ניט געשריבען וועגען דעם
וואס האט בעליידגט און ניט וועגען דעם וואס איז בעליידגט
געווארען, נור כדי עס זאל זיך צווישען אייך בעווייזען דיא פלייסיקייט
13 וועלכע מיר האבען פאר גאטט וועגען אייך. דעריבער ועגען מיר
דורך אייער נחמה געטרייסט געווארען, נאך מעהר האט אונו
געפרייט דיא שמחה פאן טיטום, וואס איהר אלע האט זיין גייסט
14 דערקוויקט. און איך בין ניט צו שאנדע געווארען דער מיט וואס
איך האב מיך פאר איהם בעריהמט מיט אייך, נור אזוי וויא דאס
וואס מיר האבען אייך געזאגט איז אלץ אמת, אזוי איז אויך אונזער
15 בעריהמען זיך פאר טיטום ען אמת געווען. און זיין הארץ איז נאך
מעהר גענייגט צו אייך, ווען ער דערמאנט זיך וויא אזוי איהר אלע
האט געהארקט; וויא אזוי איהר האט איהם מקבל געווען מיט
16 מורא און ציטערנעס. דעריבער פרייע איך מיך דאס איך קאן
מיך אין אלץ אויף אייך פארלאזען.

ח ברידער, מיר ועגען אייך מודיע דיא גנאד פאן גאטט, וועלכע איז
געגעבען געווארען אין דיא געמיינדען פאן מאקעדאניע. דען אין
דיא גרויסע טרויערדיגע פרוכונגען האט זיך וייער שמחה פער-
מעהרט, און אין דער טיפער ארעמקייט האט זיך וייער רייכע
3 גוטקייט בעוויזען. דען איך זאג עדות, דאס זיי האבען געגעבען
4 נדבות נאך וייער כח און איבער דעם כח, זיי האבען אונו זעהר
געפעטען וועגען דער גנאד און חברותה אין דיזער אונטערשטיצונג

פאר דיא הייליגע אנצונעהמען. און זיי האבען געגעבען נישט נור וויא
 פיל מיר האבען דארויף געהאפט, נור זיי האבען אויך זיך אליין
 אוועק געגעבען צום ערשטען פאר דעם הערן און צווייטענס פאר
 אונז דורך גאטטעס ווילען. דעריבער האבען מיר געבעטען מיטוסין,
 דאס וויא ער האט אנגעפאנגען ביי אייך דיא גנאד, אזוי זאל ער
 אויך איהר אויספירען. אבער אזוי וויא איהר האט זיך פערמעהרט
 אין אלץ, אין גלויבען, אין ווארט, אין וויסענשאפט, אין אלערליי
 פלייס, און אין אייער ליבע צו אונז, אזוי זאלט איהר אויך רייך
 זיין אין דיזער גנאד. איך זאג דאס נישט וויא איין באפעהל, נור דורך
 דעם פלייס פאן אנדערען וואלט איך פרובען אייער ליבע, צו זיא
 איז איין אמת'ע. דען איהר ווייסט דיא גנאד פאן אונזערען הערן
 ישוע המשיח; דאס ווען ער איז רייך געווען איז ער פאן אייער
 וועגען ארעם געווען, כדי איהר זאלט דורך זיין ארעמקייט רייך
 ווערען. און איך גיב אייך מיינונג דאס פאר אייך איז דאס
 ניצלאך וואס איהר האט נאך אין דעם פערנאנגענעם יאהר אג-
 געפאנגען נישט נור צו טאן, נור מיט דעם ווילען האט איהר צום
 ערשטען איין אנפאנג געמאכט. יעצט ענדעט דיזען טאן, כדי נאך
 דעם גוטען ווילען זאל אויך נאך אייער מיגלאכקייט אויסגעפיהרט
 ווערען. דען ווען אייער האט איין גוטען ווילען איז ער אנגענומען
 וויא דער וואס פארמאגט, און נישט וויא דער וואס פארמאגט נישט.
 איהר זאלט זיך נישט שווער מאכען כדי אנדערען צו פארגרינגערען,
 עס זאל נור איין אויסגלייכונג זיין. וואס איהר אין דיזער צייט מעהר
 האט, זאל דארויף גוט זיין, וואס יענע ווייניגער האבען, כדי וייער
 איבעריגקייט זאל דערנאך פאר אייער פעהלען דינען, כדי עס זאל
 גלייך זיין. וויא עס איז געשריבען: דער וואס האט פיל געהאט,
 איז נישט רייך געוועזען, און דער וואס האט ווייניג געהאט, איז נישט
 ארעם געוועזען. אבער דאנקען גאט, וואס ער האט אריין
 געלייגט מיטוסין אין הארצען אוועלכע פלייסיקייט פאר אייך.
 ער האט זיך גערן געלאזען איינרעדען, זיין פלייס איז אזוי גרויס
 געוועזען, דאס ער איז פאן פרייען שטיק צו אייך געגאנגען. און מיט
 איהם האבען מיר געשיקט אייך דעם ברודער. וועלכער אין אלע
 געמיינדען איז זיין גוטער נאמען בעריהמט פאר דאס עוואנגעליום

- 19 (בשורה טובה). דער צו איז ער אויך אויסדערוועהלט געווארען
פֿאַן דיא געמיינדען ער זאל געהן מיט אונז נאך דער גנאד, וועלכע
מיר דינען לכבוד דעם העררן און זאל שטארקען אונזערע הערצער.
20 דערמיט היטען מיר ויך דאס קיינער זאל אויף אונז ניט קאנען
רעדען שלעכטס וועגען דער רייכער נדבה וועלכע מען האט אונז
21 געטרויט ויא צו נויף צו נעמען. דען מיר זעהען צו טאן וויא עס
איז גוט ניט נור פאר דעם העררן אליין, נור אויך פאר מענשען.
22 און מיט ויי האפען מיר געשיקט אונזערען ברודער, וועלכען מיר
האפען שוין פיל מאל און אין איין סך זאכען ויין פלייסניגקייט אויס
געפֿרובט; יעצט איז ער נאך מעהר פלייסניגער וועגען ויין גרויסען
23 בטחון אויף אייך. ער טיטום, איז מיין חבר און מיין מיטהעלפער
ביי אייך. דיא ברידער זענען שלוחים פֿאַן דיא געמיינדען און
24 דעם משיח'ס כבוד. דעריבער, ווייזט פאר דיא געמיינדען אייער
ליבע, און דאס מיר האפען איין רעכט צו בעריהמען ויך מיט אייך.
ט איבער דער זאך וועגען דער הילף פאר דיא הייליגע, דארף איך
2 אייך מעהר ניט שרייבען. דען איך ווייס אייערען גוטען ווילען, וואס
איך בעריהם מיך מיט איהם פאר דיא מאקעדאניער און זאג: אכאזיא
איז שוין פֿאַן דעם פֿערנאנענעם יאהר פארטיג געוועזען, און אייער
ביישפיל וואס געהט פֿאַן אייך ארויס האט פילען חשק אָננעמאכט.
3 אָבער איך האב דיא ברידער געשיקט בדי דאס אונזער בעריהמען
מיט אייך זאל ניט ויין אומזיסט, און איהר זאלט אין אַמת'ן פארטיג
4 ויין, וויא איך האב געזאגט. בדי ווען דיא מאקעדאניער וועלען קומען
מיט מיר און וועלען אייך ניט געפינען פארטיג זאלען מיר ניט פאר-
שעמט ווערען (איך זאג ניט איהר), דעריבער וואס מיר האפען ויך
5 מיט אַזעלכען צוטרויען בעריהמט. דעריבער, האב איך גערעכענט
פאר נייטיג צו בעטען דיא ברידער ווי זאלען צו אייך קומען פאר
מיר, און זאלען אָנגרייטען אייער ברכה (נדבה) וואס איהר האט
פֿאַן לאנג אן בעשטימט, בדי עס זאל אויסזעהען איין ברכה און ניט
6 פֿאַן איין קארגקייט. דען ווער עס וייט אין קארגקייט דער שנייט
אין קארגקייט, און ווער עס וייט אין ברכה דער שנייט אין ברכה.
7 און יעדערער וויא ויין הארץ איז געניגט, ניט מיט איין ביינען אויג,
און ניט מיט געוואלט, דען גאט ליבט דעם ווער עס גיט מיט איין

פריילאכען הארצען. און גאטט קען מאכען, דאס ער זאל אייך
 רייך מאכען מיט גנאד, דאס איהר זאלט תמיד אין אלץ האבען
 גענוג וויא פיל איהר בעדארפט, און זאלט רייך ויין אין אלע גוטע
 מעשים. וויא עס איז געשריבען: ער האט אויסגעשפרייט און אוועק
 געגעבען צו דיא ארעמע, ויין גערעכטיגקייט וועט אויף עוויג בלייבען.
 און דער וואס גיט זרעה צו דעם וייער און ברויט צו עסען,
 דער זאל פארמעהרען אייער זאמען און זאל אויפנואכסען דיא
 פרוכט פאן אייער גערעכטיגקייט. כדי איהר זאלט אין אלדינג רייך
 ויין מיט אלערליי צדקות, וואס קאן ברענגען דורך אויגו דאנק צו
 גאט. דען דיא ארבייט פאן דעם דינסט וועט גיט נור דערפיהלען
 דאס וואס עס פעהלט דיא הייליגע, נור דורך דעם געטרייען דינסט
 וועלען פיל געבען דאנק צו גאט. און וועלען גאטט לויבען פאר
 אייערען אונטערטענהיגען בעקענטענעם פאן דעם עוואנגעליום פאן
 דעם משיח, און פאר אייער חברותה מיט זיי און מיט אלעמען.
 און זיי וועלען בעטען פאר אייך מיט גרויס ליבע פאר גאטטעם
 גנאד וואס איז פיל איבער אייך. דאנקען גאטט פאר ויין מתנה,
 וועלכע מען קען גיט אויסרעדען.

איך פולוס וואס איך בין צווישען אייך נידעריג, פאן ווייטענס
 אבער בין איך פול מיט מוט געגען אייך, זאג איך איך אן מיט דיא
 זאנפטמוטיגקייט (גוטקייט) און בארעמעהרציגקייט פאן דעם משיח.
 און בעט, דאס ווען איך וועל קומען זאל איך גיט געצוואונגען ויין
 ארויס צו טרעטען מיט תקיפות געגען דיא מענשען וועלכע רעכענען
 אויגו פאר דיא וואס פיהרען זיך נאך דעם פלייש. דען ווען מיר
 פיהרען זיך אפילו נאך דעם פלייש, אזוי האלטען מיר מלחמה דאך
 גיט נאך דעם פלייש. דען דיא וואפען פאן אונזער מלחמה זענען גיט
 פליישענע, נור שטארקע דורך גאטט, צושטערען פעסמונגען. מיר
 צושטערען קינצלכע חכמות און אלע הויכקייט וואס דערהייבט
 זיך געגען דעם וויסען פאן גאטט, און מיר נעמען געפאנגען יעדע
 בעזע מחשבה און בריינגען צום געהארבען פאן דעם משיח. און
 מיר זענען אנגעברייט צו שטראפען יעדער גיט געהארבען זיך, ווען
 אייער געהארבען וועט זיך דערפיהלען. משפט איהר נאך דעם
 אנזעהען? ווער עס פארלאזט זיך אויף דארויף, דאס ער איז דעם

משיח'ס, דער דארף בעדענקען ביי זיך: דאס וויא ער איז דעם
 8 משיח'ס, אזוי וענען מיר אויך דעם משיח'ס. דען אפילו ווען מיר
 בעריהמען זיך עטוואס מעהר מיט דער מאכט וואס דער הערר
 האט אונז געגעבען אויף צו בעסערען אייך ניט צו פערדארבען, אזוי
 9 האבען מיר זיך ניט פאר וואס צו שעמען. כדי עס זאל ניט אויס-
 קומען וויא איינער וואס ער וויל אייך נור איבער שרעקען מיט
 10 בריף. אזוי וויא אייניגע זאגען: יא, דיא בריף וענען הארטע און
 שטריינגע, אבער ער אליין, ווען ער פערזענליך צווישען אונז איז
 11 שוואך, און ויינע ווערטער האבען קיין ווערט נישט. אזוי זאל דער,
 וואס זאגט אזוי וויסען, דאס וויא מיר וענען אין דיא ווערטער פאן
 אונזערע בריף פאן דער ווייטען, אזוי אויך וועלען מיר זיך מיט
 12 דעם טאן בענווייזען ווען מיר וועלען צווישען אייך ויין. דען
 מיר שטעלען זיך ניט ארויס צו רעכענען אדער צו צעהלען, און
 אזוי זיך צו לויבען, נור ווייל זיי זיך ביי זיך אליין מעסטען און
 13 זיי האלטען פאן זיך אליין, פערשטעהען זיי נישט. מיר וועלען זיך
 ניט בעריהמען מעהר פאן דער מאס, נור נאך דער מאס פאן דעם
 פלל וואס גאט האט אונז צו געטיילט, אויף אזוי פיל דאס מיר
 14 זאלען אויך קענען אייך דערגרייכען. דען מיר שטרעקען זיך ניט
 אויס איבער דער מאס, אזוי וויא מיר וואלטען צו אייך ניט
 דערגרייכט; דען מיר ווינען שוין לאנג צו אייך געקומען מיט דעם
 15 עוואנגעליום פאן דעם משיח. מיר ווילען זיך ניט איבער דער מאס
 בעריהמען מיט פרעמדע ארבייט, נור מיר האפען, דאס וואס
 מעהר אייער אמונה וועט וואקסען, וועט אויך אונזער פלל אין
 16 אייך גרעסער ווערען. כדי אנצוזאגען דאס עוואנגעליום, נאך ווייטער
 פאן אייך און ניט צו בעריהמען זיך מיט דעם וואס איז שוין לאנג
 17 אנגעברייט אין דעם גבול פאן אנדערע. ווער עס בעריהמט זיך,
 18 לאז זיך בעריהמען אין דעם העררן. דען ניט דער איז איין
 אויסגעפרובטער ווער עס לויבט זיך אליין, נור דער וועלכען
 דער הערר לויבט.

יא ווען איהר וואלט איבערטראגען פאן מיר אביסעל נארעשקייט,
 2 דאך איהר וועט מיר איבערטראגען. מיין קנאה פאר אייך איז איין
 גאטליכע קנאה, איך האב אייך פארקנסט, אייך וויא איינע ריינע

יונגפרוי איין מאן צו צופיהרען, דעם משיחין. איך האב אבער
 מורא, אפשר וויא דיא שלאנג האט מיט איהר שווינדעל פער-
 פיהרט חוהין, אזוי וועלען אייערע געדאנקען אויך אראב געפיהרט
 ווערען פאן דער ריינקייט וואס איז אין דעם משיח. דען ווען
 איינער וועט קומען און וועט איך פֿרעדיגען איין אנדערען ישוע,
 וועלכען מיר האפען ניט געפֿרעדיגט, אדער ווען איהר וועט מקבל
 זיין איין אנדערען גייסט, וואס איהר האט ניט מקבל געווען, אדער
 איין אנדער עוואנגעליום וואס איהר האט ניט אנגענומען, אזוי
 וואלט איהר איהם איבערגעטראגען. איך דענק דאס איך בין ניט
 פיל ווייניגער פאן דיא גרעסטע אפאסטעל (שליחים). און ווען
 איך בין ניט געלערענט אין רעד, אבער איך בין ניט אונגעלערנט
 אין וויסענשאפט. איבעריגענס, מיר זענען שוין אייך אין אלעמען
 בעקאנט. אפשר האב איך דער מיט געזינדיגט, וואס איך האב
 מיך גידעריג געמאכט, כדי אייך הויך צו מאכען, ווייל איך האב
 אייך געפֿרעדיגט גאטטעס עוואנגעליום אומזיסט? אנדערע
 געמיינדען האב איך בערויבט און האב פאן זיי בעלויבונג גענומען.
 כדי איך זאל אייך בעדינען. און ווען איך בין ביי אייך געווען,
 האב איך האב ניט געהאט האב איך קיינעם ניט בעשווערט. דען
 דיא ברידער וואס זענען געקומען פאן מאקעדאניע האפען מיר
 געגעבען וואס איך דארף. און אין יעדער זאך האב איך מיך געהיט
 איך זאל אייך ניט בעשווערען. און וועל מיך היטען. אזוי געוויס
 וויא דעם משיח'ס אמת איז אין מיר, זאג איך דאס מיין שבת קאן
 פאן מיר ניט אוועק גענומען ווערען אין דעם געגענד פאן אכאזא.
 פאר וואס טהו איך אזוי? ווייל איך ליב אייך ניט? גאטט ווייסט,
 נור וויא איך טהו וועל איך נאך ווייטער טאן. כדי ניט צו
 דערלאזען קיין געלעגנהייט צו דיא, וועלכע זוכען איין געלעגנהייט
 דורך וועלכער זיי זאלען זיך בעריהמען גלייך וויא מיר בעריהמען
 זיך. דען אזעלכע לייט זענען ליגענערשע אפאסטעל, ארבייטער
 וועלכע נארען אב, און פארשטעלען זיך פאר דעם משיח'ס
 אפאסטעל. און עס איז אויך גאר ניט קיין וואונדער, דען דער
 שטן אליין פארשטעלט זיך פאר איין מלאך פאן ליכט. דעריבער
 איז דאס קיין גרויסע זאך ניט ווען זיינע דינער פארשטעלען זיך

פאר פֿרעדיגער פֿאן דער גערעכטיגקייט, וייער סוף וועט אָבער
 16 זיין נאך וייערע מעשים. נאך איין מאל זאג איך, לאז מיר קיינער
 פאר קיין נאר נישט האלטען אָבער ווען נישט, אזוי נעמט מיר אן
 17 וויא איין נארען, פֿדי איך זאל מיר אויך אָביסעל בעריהמען. דאס
 וואס איך זאג, זאג איך נישט אין דעם הערן, נור וויא אין נארעש-
 18 קייט, אזוי ערלויב איך מיר צו בעריהמען זיך. פֿילע בעריהמען
 זיך נאך דעם פֿלייש, דעריבער וויל איך מיר אויך בעריהמען.
 19 דען איהר חכמים, טראגט איפֿער גערן דיא נארען. איהר טראגט
 20 איפֿער ווען איינער מאכט אייך פאר קנעכט; ווען איינער ווייגט
 אייך אויס, ווען איינער נעמט פֿאן אייך, ווען איינער מאכט זיך
 21 הויך געגען אייך, און ווען מען שלאגט אייך אין פנים. צו מיין
 שאנדע זאג איך: מיר זענען שוואך געווען. ווען איינער דערוועגט
 זיך מיט עטוואס, וועל איך מיר אויך דערוועגען, מיט מיין נארעש-
 22 קייט. זיי זענען עברים, איך בין אויך. זיי זענען ישראלים, איך
 23 בין אויך: פֿאן אברהם'ס זאמען איך אויך. דעם משיח'ס דינער
 (איך זאג אן פֿערשטאנד), איך בין מעהר פֿאן זיי, מיט מעהר
 ארבייט, מיט מעהר קלעפֿ, מיט מעהר געפֿאנגענעס, און מיט
 24 מעהר נויט פֿאן מויט. פֿינף מאל האפען מיר דיא אידען גע-
 25 שלאגען פֿערציג אן איין מלקות. דריי מאל בין איך געשמישען
 געווארען מיט ריטער, איין מאל האט מען מיר געשטייניגט, און
 דריי מאל איז מיין שיף צעבראכען געווארען, און איך בין געווען
 26 אין דער טיפענעש פֿאן דעם ים איין טאג און איין נאכט. מיט
 פֿילע רייזען אין סכנות פֿאן מיינע פֿאלקס-לייט, אין סכנות פֿאן
 דיא גוים, אין סכנות אין שטאדט, אין סכנות אין דער מדבר, אין
 סכנות פֿאן דעם ים, אין סכנות צווישען דיא פאלשע ברידער.
 27 אין פֿלאג, אין מיהע און אין פֿיל וואכען, אין הונגער, אין דארשט.
 28 אין פֿיל פאסטען, אין קעלט און אין נאקעמקייט. אויסער אנדערע
 זאכען וואס זענען אויף מיר געקומען אלע טאג און מיין דאגה פאר
 29 דיא געמיינדען. וואו איז איינער שוואך, און איך בין עס נישט
 געוועזען? וואו איז איינער ערגער געווארען, און עס ברענט מיר
 30 נישט? ווען עס מוז בעריהמט ווערען, אזוי וויל איך מיר מיט מיין
 31 שוואכקייט בעריהמען. נאטט דער פֿאטער פֿאן ישוע המשיח

אונזערען העררן, וועלכער איז אויף עוויג געבענשט, ער ווייסט
 דאס איך זאג ניט קיין ליגען. אין דמשק האט דער גובערנאטאר
 פאן דעם קעניג ארעטאס געהיט דיא שטאט דמשק, און האט מיך
 געוואלט האפען, דורך איין פענסטער האט מען מיך אין איין
 קארב אראב געלאזען פאן דעם מויער, און איך בין פאן זיין האנד
 ניצול געווארען.

עס איז ניט ניצליך פאר מיר צו בעריהמען זיך, איך וויל יב
 צו קומען צו דיא דערשיינונגען און אנפלקונגען פאן דעם העררן.
 איך קען איין מאן אין דעם משיח'ן שוין פאר פירצעהן יאהר, צו
 ער איז געווען אין גוף, ווייס איך ניט, אדער אויסער דעם גוף
 ווייס איך ניט, גאטט ווייסט. און דער מאן איז ארויף גענומען גע-
 ווארען ביז אין דריטען הימעל. און איך קען דעמזעלביגען מאן,
 צו אין גוף, ווייס איך ניט, אדער אויסער דעם גוף, ווייס איך ניט,
 גאטט ווייסט. וואס איז ארויף גענומען געווארען צו דעם פאראדיו,
 און ער האט געהערט ווערטער וועלכע מען קען ניט אויסרעדען
 וואס איין מענש קאן זיי ניט איבערגעבען. דערפון וויל איך מיך
 בעריהמען, מיט מיר אבער בעריהם איך מיך ניט, אויסער מיט מיין
 שוואכקייט. ווען איך וואלט מיך וועלען בעריהמען, וואלט איך קיין
 נאר ניט געווען, מחמת איך זאג אמת. אבער איך האלט מיך אב,
 כדי קיינער זאל מיך ניט רעכענען מעהרער פאן דעם וואס ער
 זעהט אין מיר, אדער ער הערט פאן מיר. און כדי איך זאל ביי
 מיר ניט גרויס ווערען דורך דיא הויכע אנפלקונג, איז מיר גע-
 געבען געווארען איין דארען אין פלייש, דעם שט'ם מלאך, ער
 זאל מיך שלאגען כדי איך זאל ניט גרויס ווערען. איך האב
 דעריבער דריי מאל געבעטען דעם העררן ער זאל איהם אוועק
 נעמען פאן מיר. און ער האט מיר געזאגט: פאר דיר איז גענוג מיין
 גנאה, דען מיין גבורה ווערט אויסגעפיהרט אין שוואכקייט,
 דעריבער וויל איך מיט פריידע זיך בעסער בעריהמען מיט מיין
 שוואכקייט, כדי אויף מיר זאל רוהען דעם משיח'ס גבורה. דעריבער
 איז עס מיר גוט אין שוואכקייט, אין חרפות, אין צרות, אין רדיפות,
 און אין דחקות פאן דעם משיח'ס וועגען. דען ווען איך בין שוואך,
 אזוי בין איך שטארק. איך בין איין נאר געווען דער מיט וואס איך

האב מיך געריהמט; איהר האט מיך דערצו געצוואונגען, איהר האט
 בעדארפט מיך צו לויבען, ווייל איך בין ניט ווייניגער פאן דיא
 העכסטע אפאסטעל, הגם איך בין איין גאר נישט. דיא צייכענס
 12 פאן איין אפאסטעל זענען צווישען אייך געטאן געווארען מיט אלע
 געדולד, מיט צייכען און וואונדער, און מיט מעשים פאן גבורות.
 13 און וואס ווייט איהר ווייניגער פאן אנדערע געמיינדען, אפשר דאס
 וואס איך האב קיינעם ניט מיט עטוואס בעשווערט? דיא עולה ווייט
 14 מיר מוחל. זעהט, איך בין גערייט צו קומען צו אייך צום דריטען
 מאל, און איך וועל אייך ניט בעשווערען, דען איך פערלאנג ניט
 אייערעס, איך פערלאנג נור אייך. דען ניט דיא קינדער זאלען דער-
 15 ווערען פאר דיא עלטערן, נור דיא עלטערן פאר דיא קינדער. איך
 וויל אבער גערן אויסבריינגען, ויך אליין אויסבריינגען פאר אייערע
 נשמות, הגם וואס איך ליב אייך מעהר, ליבט איהר מיך ווייניגער.
 16 לאז עס אבער אזוי ויין, איך האב אייך דאך ניט בעשווערט, נור
 17 ווייל איך בין קלוג האב איך אייך מיט רמאות געפאנגען. האב איך
 דען פאן אייך עטוואס אויסגענארט דורך איינעם פאן דיא, וועלכע
 18 איך האב צו אייך געשיקט? איך האב מיטווסן געבעטען און האב מיט
 איהם געשיקט דעם ברודער. האט ביי אייך דען מיטווס עטוואס
 אויסגענארט? זענען מיר דען ניט אין איין גייסט געגאנגען, זענען מיר
 19 דען ניט אין איין וועג געגאנגען? דענקט איהר אפשר דאס מיר
 ווילען ויך פארענטפערען פאר אייך? מיר רעדען פאר גאט אין
 משיח, דאס אלץ איז נור פרי איהר זאלט געליבטע פארבעסערט
 20 ווערען. דען איך האב מורא, ווען איך וועל צו אייך קומען וועל איך
 אייך ניט געפינען וויא איך האב געווינשט, און אויך איהר וועט מיך
 ניט געפינען וויא איהר האט געווינשט. דאס עס זאל צווישען אייך
 ניט ויין מחלקת, קנאה, רגז קריג, לשון הרע, רבילות גאווה, און ניט
 21 קיין ארדענונג. פרי ווען איך וועל נאך איין מאל צו אייך קומען זאל
 מיין גאט מיך ניט נידעריג מאכען ביי אייך, און איך וועל דארפען
 קלאנגען אויף פילע וואס האבען שוין לאנג געזינדיגט און האבען
 קיין תשובה ניט געטאן אויף דער טמאה, נאך און זנות וואס ווי
 האבען געטאן.

יג שוין צום דריטען מאל קום איך צו אייך. דורך דעם מויל פאן

- 2 צוויי אדער דריי עדות, ווערט יעדע ואך מקוים. איך האב פריהער
געזאגט ווען איך בין געווען ביי אייך, דאס צווייטע מאל, און יעצט
ווייל איך נאך איין מאל זאגען און שרייבען בעת איך בין אייך פאן
ווייטען צו דיא וואס האבען פריהער געזיגנט, און צו אלע איבריגע,
3 דאס ווען איך וועל קומען צו אייך וועל איך אייך ניט שוינען. איהר
זוכט געוואהר צו ווערען, אויב דער משיח רעט אין מיר; און ער
4 איז ניט שוואך געגען אייך, נור שטארק אין אייך. דען הגם ער
איז געקרייציגט געווארען אין שוואכקייט. אזוי לעבט ער דאך אין
דער גבורה פאן גאט. און הגם מיר וויינען שוואך אין איהם, אזוי
לעבען מיר דאך מיט איהם דורך דער גבורה פאן גאט אין אייך.
5 פרוכט אייך אויב איהר ווייט אין דעם גלויבען. פרוכט אייך
אליין אויס. אדער דערקענט איהר אייך אליין ניט דאס ישוע
6 המשיח איז אין אייך? סייידען איהר מויגט ניט. איך האף אבער
7 דאס איהר וועט דערקענען דאס מיר שוינען. און איך בעט גאט,
דאס איהר זאלט קיין בעזעס ניט טאן, ניט פאן אונזערט ווענען פדי
מיר זאלען אנגעזעהען ווערען וויא מויגלעכע, נור פדי איהר זאלט
8 טאן וואס גוט איז, און מיר זאלען ויין וויא ניט מויגלעכע. דען מיר
9 קאנען נישט טאן געגען דעם אמת, נור פאר דעם אמת. מיר
פרייען זיך ווען מיר זענען שוואך, און איהר שטארק, און מיר זענען
10 דעריבער מתפלל, דאס איהר זאלט פאלקאמען ווערען. דעריבער
האב איך דזעס געשריבען פאן דערווייטענס פדי ווען איך וועל
וויין ביי אייך, זאל איך ניט בעדארפען מיט אייך זיך שטרענג
בענעהן, נאך דער מאכט וואס דער הערר האט מיר געגעבען
אויף צו בויען און ניט צו צושטערען. צולעצט, ברידער, ווייט
11 פריילאך, פארבעסערט אייך, און טרייסט אייך, האט איינערליי
געדאנקען, האלט שלום, אזוי וועט דער גאט פאן ליבע און פרידען
מיט אייך ויין. געריסט איינער דעם אנדערן מיט דעם הייליגען
12 קום, אלע הייליגע געריסען אייך. דער גנאד פאן אונזערען העררן
13 ישוע המשיח, און דיא ליבע פאן גאט, און דיא געמיינשאפט
(התחברות) פאן דעם רוח הקדש זאל ויין מיט אייך אלעמען, אמן.

דער בריף צו דיא גאלאטער

א פולום איין אפאסטעל (שליח) גיט פאן מענשען, אויך גיט דורך
איין מענשען, נור דורך ישוע המשיח, און גאטט דעם פאטער.
2 וועלכער האט איהם אויף געוועקט פאן דיא טויטע, און אלע
3 ברידער וועלכע זענען מיט מיר, צו דיא געמיינדען גאלאטיא, גנאד
זאל זיין צו אייך און ברידען פאן גאטט דעם פאטער און פאן
4 אונזערען הערן ישוע המשיח. וועלכער האט זיך אליין געגעבען
פאר אונזערע זינד פרי אונז צו בעפרייען פאן דער שלעכטער
5 וועלט, נאך דעם ווילען פאן גאטט און אונזער פאטער. צו וועלכען
6 עס זאל זיין פבוד פאן עוויגקייט ביז צו עוויגקייט. אמן.
מיך וואונדערט, דאס איהר האט זיך געלאזען גיך אב קעהרען פאן
דעם, וואס האט אייך גערופען אין דיא גנאד פאן דעם משיח צו
7 איין אנדער עוואנגעליום (בשורה טובה). און עס איז דאך גיט קיין
אנדערעס, נור עס זענען דא מענשען, וואס זענען אייך מבלבל, און
8 ווילען איבער דרעהען דאס עוואנגעליום פאן דעם משיח. אבער
אפילו מיר, אדער איין מלאך פאן דעם הימעל ווען ער וועט קומען
אייך צו פֿרעדיגען איין אנדערעס עוואנגעליום אויסער דעם וועלכען
9 מיר האבען אייך געפֿרעדיגט, זאל ער פארפֿלוקט זיין. וויא מיר
האבען פֿריהער געזאגט, אזוי זאג איך נאך איין מאל, ווען איינער
וועט אייך אנזאגען איין אנדערעס עוואנגעליום, אויסער דעם וואס
10 איהר האט מקבל געווען, זאל ער פארפֿלוקט זיין. רעד איך עס
דען יעצט צוליב מענשען אדער גאטט? וויל איך דען מענשען
געפֿעהלען? ווען איך וואלט געוועלט מענשען געפֿעהלען אזוי וואלט
11 איך גיט געווען דעם משיח'ס קנעכט. איך בין אייך, ברידער,
מודיע דאס דאס עוואנגעליום וואס איך האב אייך געפֿרעדיגט איז
12 גיט קיין מעגליכע. איך האב עס אפילו גיט מקבל געווען פאן
מענשען און עס גיט אויסגעלעהרענט, נור פאן דער אנפֿלעקונג
13 (התגלות) פאן ישוע המשיח. איהר האט געהערט מיין פֿריהער-

דיגען פיהרונג אין יודענטום, דאס איך האב וועהר שטארק גערורפֿט
 14 דיא געמיינדע פֿאן גאטט און האב ויא וויסט געמאכט. און אין דער
 אידעשקייט האב איך מעהר געטאן פֿאן פֿילע חברים אין מיינע
 יאהרען צווישען מיין פֿאלק, ווייל איך האב מיך וועהר אנגענומען
 פֿאר דער לעהרע וואס מיינע עלטערן האבען ויא מקבל געווען.
 15 און ווען עס איז געפֿעהלען געווארען פֿאר גאטט, דאס ער האט
 מיך אב געשיידעט פֿאן מיין מוטערס לייב און האט מיך דורך ויין
 16 חסד גערופֿען. דאס ער זאל אין מיר אנפֿלעקען ויין זאהן, כִּדִּי,
 איך זאל איהם אנזאגען צווישען דיא גוים, האב איך מיך דאמאלסט
 17 נישט בעראטען מיט איין בִּשֶׁר וְדָם. אויך בין איך נישט ארויף גע-
 נאנגען קיין ירושלים צו דיא שליחים וואס זענען פֿאר מיר געווען.
 18 נור איך בין גענאנגען אין דעם לאנד ערב און פֿאן דארטען האב
 ווידער זיך אום געקערט קיין דמשק. נאך דעם, אין דריי יאהר
 שפעטער בין איך ארויף גענאנגען קיין ירושלים צו זעהען כִּיפֶּא,
 19 און בין מיט איהם געבליבען פופצעהן טעג. איין אנדערן פֿאן דיא
 אפאסטעל האב איך נישט געזעהען, אויסער יעקב דעם ברודער
 20 פֿאן דעם העררן. און וואס איך שרייב אייך, זעהט, גאטט ווייס,
 21 דאס איך זאג קיין ליגען נישט. נאך דעם בין איך געקומען אין דיא
 22 לענדער סוריא און קיליקיא, און דיא אידעשע געמיינדען אין דעם
 23 משיח האבען מיך פֿערזענליך נישט געקענט. אבער ווי האבען
 געהערט דאס דער וואס האט אונז גערורפֿט זאגט יעצט אן דיא
 24 אמונה וועלכע ער האט פֿריהער פֿארשטערט. און האבען פֿאר
 מיר גאטט געלויבט.

נאך דעם אין פֿירצען יאהר ארום בין איך נאך איין מאל ארויף ב
 גענאנגען קיין ירושלים מיט בר-נבאן, און האב מיט מיר אויך
 2 גענומען טיטוס'ן. איך בין אהין ארויף גענאנגען מחמת איין דער-
 שיינונג. און האב פֿאר ווי פֿארגעלייגט דאס עוואנגעליום וואס
 איך האב געפֿרעדיגט צווישען דיא גוים, און בעזאנדערס (ביחוד)
 פֿאר דיא אנגעזעהענע פֿאן ווי, אויב איך לויף נישט אומזיסט אָדער
 3 בין געלאפען. נור אפילו טיטוס'ן וואס ער איז מיט מיר געווען,
 4 הגם ער איז איין גריכע האט מען נישט גענויט דאס ער זאל זיך
 מל ויין. מחמת דיא פֿאלשע ברידער וואס האבען זיך אריין גע-

גנב'עט צווישען אונז און זענען געקומען אויפצולויפערען אונזער פריי-
הייט וואס מיר האבען אין ישוב המשיח, כדי זיי זאלען אונז פאר-
קנעכט מאכען. אפילו אויף איין שעה האבען מיר זיי נישט אויס-
געווייכט זיך מכניע צו זיין, כדי דער אמת פאן דעם עוואנגעליום
זאל בלייבען פאר אייד, פאן דיא אבער, וועלכע זיינען אנגע-
זעהענע געוועזען, זיי האבען געמעגט זיין ווער זיי זענען, זיי האבען
ביי מיר גאר נישט אויסגעמאכט, דען גאטט זעהט נישט אויף דעם
מענשען, מיר האבען דיוע אנגעזעהענע גארנישט מוסר געוועזען.
נור להיפך, ווען זיי האבען געזעהען, דאס מיר איז געטרויט גע-
ווארען דאס עוואנגעליום פאר דיא נישט גע'מל'טע וויא צו פטרוס'ן
איז געטרויט געווארען דאס עוואנגעליום פאר דיא גע'מל'טע.
דען ווער עס האט געווינקט אין פטרוס צו זיין איין שליח צו דיא
גע'מל'טע, דער זעלבער האט אויך אין מיר געווינקט צו זיין איין
שליח צו דיא גוים, און ווען זיי האבען דערקענט דיא גנאד וואס
מיר איז געגעבען געווארען האבען זיך, ביפא, און יוחנן, וועלכע
מען האט גערעכענט פאר זיילען מיר און בר-נפאן געגעבען
זייער רעכטער האנד, און זיינען מיט אונז איינס געווארען, דאס
מיר זאלען געהען צו דיא גוים און זיי צו דיא גע'מל'טע. מיט איין
תנאי, דאס מיר זאלען געדענקען דיא ארעמע, און איך האב מיך
בעמיהט דאס מקיים צו זיין, און ווען ביפא איז קיין אנטיוכיא גע-
קומען בין איך איהם, אין דיא אויגען, דערגעגען געווען, ווייל מען
האט זיך אויף איהם בעקלאגט, דען איידער אייניגע פאן זיך
זענען געקומען, האט ער געגעסען צו זאמען מיט דיא גוים, און
ווען זיי זענען אבער געקומען, האט ער זיך דערווייטערט און האט
זיך פאן זיי אב געשיידעט מחמת מורא פאר דיא גע'מל'טע, און
מיט איהם האבען זיך דיא איבעריגע אידען אויך פארשטעלט, אזוי
דאס אפילו בר-נפא איז אויך אראב געפיהרט געווארען דורך
זייער פארשטעלונג. און ווען איך האב דערוועהן דאס זיי
געהן נישט ריכטיג נאך דעם אמת פאן דעם עוואנגעליום האב איך
געזאגט צו ביפא פאר אלעמען, ווען דוא איז ביסט זיך נוהג וויא
איין גוי, נישט וויא איין איד, פאר וואס דען צווייגסט דוא דיא גוים
זיי זאלען זיך נוהג זיין וויא אידען? מיר זענען פאן דער גאטער

אידען, און ניט וויא היידען געפארענע זינדער. אפער מחמת מיר
ווייסען, דאס איין מענש קאן ניט גערעכט ווערען פאן דיא מעשים
פאן דער תורה, נור דורך דער אמונה פאן ישוע המשיח, האבען
מיר אויך געגלויבט אין דעם משיח ישוע, כדי מיר זאלען גערעכט
ווערען דורך דער אמונה אין דעם משיח, און ניט דורך דיא מעשים
פאן דער תורה; דען דורך דיא מעשים פאן דער תורה קאן קיין
שום פלייש ניט גערעכט ווערען. ווען מיר וואס זוכען גערעכט
צו ווערען אין דעם משיח, זאלען נאך אויך וויא זינדער געפונען
ווערען, וועט אויסקומען דאס דער משיח איז איין העלפער פאן דער
זינד, חלילה. דען ווען איך בויע אויף נאך איין מאל דאס וואס
איך האב צושטערט, אזוי מאך איך מיך אליין פאר איין איבער-
טרעטער (עברין). דען איך בין דורך דער תורה אב געשטארבען
פאן דער תורה, כדי איך זאל לעבען פאר גאט. איך בין
געקרייצט געווארען מיט דעם משיח, איך לעב שאן מעהר ניט.
נור דער משיח ער לעבט אין מיר, דאס וואס איך לעב יעצט אין
פלייש, לעב איך אין דעם גלויבען פאן דעם בן אלהים, וועלכער
האט מיך געליבט, און האט זיך אליין אנועק געגעבען פאר מיר.
איך פארנווארף ניט דיא גנאד פאן גאט, און אויב עס איז דא
גערעכטיגקייט דורך דער תורה, אזוי איז דער משיח אומזיסט
געשטארבען.

א, איהר אונפערשטענדיגע גאלאטער! ווער האט איך בע-
גישופט, דאס איהר זאלט ניט צוהערען צו דעם אמת, וועלכען ישוע
המשיח איז געוועזען פאר אייערע אויגען אויסגעמאהלט און איז יעצט
געקרייצט געווישען אייך. נור דאס וויל איך וויסען פאן אייך: האט
איהר מקבל געווען דעם גייסט, דורך דיא מעשים פאן דער תורה,
אדער דורך דיא פרעדיגען פאן דער אמונה? זענט איהר אזוי פיל
גארעש, דאס איהר האט אנגעהויבען אין גייסט, און יעצט ענדיגט
איהר אין פלייש? האט איהר גאר אומזיסט אזוי פיל געליטען? און
אויב אומזיסט. דער וואס האט אין אייך צוגעפיהרט דעם גייסט
און האט אין אייך געווירקט וואונדער, מאכט ער דאס דורך דעם
כח פאן דיא מעשים פאן דער תורה? אדער דורך דעם כח פאן דער
פרעדיג פאן דער אמונה? אזוי וויא אברהם האט געגלויבט אין

נאָמט, און עס איז איהם גערעכענט געווארען פאר איין גערעכטיג-
 7 קייט. זעהט איהר, דאס דיא וואס גלויבען דיא זענען אברֶהֶם'ס
 8 קינדער. און ווען דיא שריפט (תנ"ך) האט פארויסגעזעהען, דאס
 נאָמט וועט דיא גוים גערעכט מאכען דורך דעם גלויבען, האט זיא
 פֿאַן לאַנג אַן אַנגעזאגט צו אברֶהֶם'ן און געזאגט: אין דיר וועלען אלע
 9 גוים געבענשט ווערען. אזוי וועלען דיא גלויביגע געבענשט ווערען
 10 מיט אברֶהֶם'ען דעם גלויביגען. דען דיא, וועלכע קומען ארויס פֿאַן
 דיא מעשים פֿאַן דער תּוֹרָה זענען אונטער דער קללה, דען עס איז
 געשריבען: פֿערפֿלוכט איז דער וואס וועט נישט מקיים זיין און טאן
 11 אלע זאכען וואס זענען געשריבען אין דער תּוֹרָה. און דאס קיין
 מענש קאן נישט גערעכט ווערען פאר נאָמט דורך דער תּוֹרָה איז
 12 געוויס, דען דער צדיק וועט לעבען דורך זיין גלויבען. און דיא
 תּוֹרָה פֿערוהט נישט אויף דעם גלויבען, נאר אויף דיא מעשים, ווער
 13 עס טהוט זיי, וועט דערינען לעבען. דער משיח האט אונז אויס-
 געקויפט פֿאַן דער תּוֹרָה'ס קללה, דורך דעם וואס ער איז פאר
 אונז איין קללה געווארען, וויא עס איז געשריבען: פֿערפֿלוכט איז
 14 יעדער וואס היינגט אויף איין האַלץ. פֿרי אברֶהֶם'ס ברכה אין דעם
 משיח ישוע זאל קומען אויף דיא גוים, און מיר זאלען קענען מקבל
 15 זיין דיא הבטחה פֿאַן דעם גייסט דורך דעם גלויבען. פֿרידער, איך
 רעד וויא איין מענש רעט, אפילו איין מענשענס צואה ווען זיא איז
 בעשטעטיגט (מקוים) קאן קיינער זיא נישט מבטל זיין און מוסיף זיין
 16 אויף איהר. נון, צו אברֶהֶם'ן איז פֿערשפּראכען געווארען דיא
 הבטחות, און צו זיין זרע (זאמען), עס איז נישט געזאגט געווארען צו
 זיינע זרעים (קינדער) וויא צו פֿילען, נאר צו זיין זרע וויא צו איינעם,
 17 דאס איז דער משיח. איך מיינ דערמיט: דאס דעם ברית (צואה)
 וואס נאָמט האט פֿאַן לאַנג בעשטעטיגט אין דעם משיח'ן, קאן דיא
 תּוֹרָה, וועלכע איז געגעבען געווארען אין פֿיר הונדערט און דרייסיג
 יאהר ארום, איהם נישט צורשטערען און קאן נישט מבטל זיין, דיא
 18 הבטחה. דען ווען דיא ירושה איז נאך דער תּוֹרָה, אזוי איז זיא שוין
 נישט נאך דער הבטחה, נאָמט אָפֿער האט אברֶהֶם'ען געשענקט נאך
 19 דער הבטחה. ווען אזוי, צו וואס דען איז דיא תּוֹרָה? זיא איז צו
 געקומען וועגן דער זינד, ביז עס וועט קומען דיא זרע צו וועמען דיא

הבטחה איז געגעבען געווארען. און ווא איז געבראכט געווארען
 דורך מלאכים אין דא הענד פאן איין פערמיטלער. איין פער-
 מיטלער אבער איז נישט שייך ביי איינעם, און נאנט איז איינער. נון,
 איז דען דא תורה געגען גאטטעס הבטחות? חלילה! דען ווען עס
 וואלט געגעבען ווערען איין תורה וואס ווא איז בפה צו געבען
 לעבען, אזוי וואלט אין אמתען דא גערעכטיגקייט געווען דורך דער
 תורה. אבער דא שריפט האט אלעמען איין געשלאסען אונטער
 דער זינדע, כדי דא הבטחה דורך דעם גלויבען אין ישוע זאל אויך
 געגעבען ויין צו דא וואס גלויבען. אבער איידער דא אמונה איז
 געקומען זענען מיר איין געשלאסען געווען אונטער דער תורה און
 אב געהיט געווען פאר דער אמונה וואס האט בעדארפט ערשט
 אנפאלעקט ווערען. אזוי איז דא תורה געווען אונטער דערציהער
 אויך דעם משיח, כדי מיר זאלען גערעכט ווערען דורך דער אמונה.
 אבער יעצט נאך דעם ווא דא אמונה איז שוין געקומען זענען מיר
 שוין נישט אונטער דעם דערציהער. איהר אלע זענט גאטטעס קינדער
 דורך דעם גלויבען אין דעם משיח ישוע. דען איהר אלע וואס
 איהר זענט געטוובלט געווארען פאר דעם משיח האט איהר זיך
 בעקליידעט מיט דעם משיח. עס איז שוין מעהר נישט דא קיין איד,
 קיין גריכע, קיין קנעכט, קיין פרייער, קיין זכר, קיין נקבה, דען
 איהר זענט אלע איינס אין משיח ישוע. זייט איהר אבער דעם
 משיחים, אזוי זענט איהר פאן זרע אברהם, און יורשים נאך דער
 הבטחה.

איך זאג אבער: דאס איין יורש פל זמן ער איז נאך איין קינד איז ד
 פאן איהם צו איין קנעכט קיין חלוק נישט, הגם צו איהם געהערט
 אלץ. נור ער איז אונטער אפטרופסים און אונטער פערנוואלטער,
 ביי דער צייט וואס ויין פאטער האט בעשטימט. און אזוי אויך מיר,
 ווען מיר זענען נאך קינדער געווען זענען מיר געווען קנעכט אונטער
 דא יסודות (עלעמענטען) פאן דער וועלט. אבער ווען דא דער-
 פילטע צייט איז געקומען האט גאטט געשיקט ויין זאהן, וואס איז
 געבארען פאן איין אשה און איז געווען אונטער דער תורה. ער זאל
 אויסקויפען דא וואס זענען געווען אונטער דער תורה, כדי מיר
 זאלען מקבל ויין דעם רעכט פאן קינדער. ווייל איהר זענט קינדער 6

האט גאטט אין אייער הארץ אריין געשיקט דעם גייסט פאן זיין
 7 זאכן וואס ער רופט אבא, אונזער פאטער. אזוי ביסט דוא שוין נישט
 מעהר קיין קנעכט, נור איין זאכן, און ווען דוא ביסט איין זאכן, ביסט
 8 דוא אויך גאטטעס יורש דורך דעם משיח'ן. נור דאמאלסט, ווען
 איהר האט גאטט נישט געקענט, האט איהר געדינט דיא וועלכע זענען
 9 נישט קיין גאטטער פאן דער נאטור. יעצט ווען איהר האט גאטט
 דערקענט, אדער נאך מעהר איהר זענט פאן גאטט דערקאנט
 געווארען, וויא אזוי האט איהר זיך נאך איין מאל אומגעקעהרט צו
 דיא שוואכע און ארעמע יסודות (עלעמענטען), און ווילט זיי פאן
 10 נייען דינען. איהר האלט טעג, חדשים, ימים טובים, און דיא צייטען
 11 פאן דיא זאהרען. איך האב מורא, אפשר האב איך ביי אייך
 12 אומגייסט געארבייט. זייט וויא איך בין, ווייל איך בין וויא איהר,
 ברידער, איך בעט אייך, איהר האט מיר קיין שום רעה נישט געטאן.
 13 דען איהר ווייסט, דאס צום ערשטען מאל האב איך, אין שוואכע
 קייט פאן מיין פלייש אייך געפרעדיגט דאס עוואנגעליום (בשורה
 14 טובה). מיינע פרובונגען וואס איך האב אין מיין פלייש געהאט האט
 איהר נישט מבזה געווען, און האט מיך נישט פאר מאוס'ט, נור איהר
 האט מיך מקבל געווען וויא איין מלאך פאן גאטט, וויא דעם משיח
 15 ישוע. וואו איז אייער גליקליכקייט יעצט? איך זאג אויף אייך עדות,
 ווען איהר וואלט נור געקאנט, אזוי וואלט איהר אייערע אויגען
 16 ארויס געריסען מיר אוועק צו געבען. בין איך דען אייער שונא געד
 17 ווארען, מחמת איך זאג אייך דעם אמת? זיי רייצען אייך אויף נישט
 צו גוטעס, נור זיי ווילען אייך פאן מיר אבטרייבען, כדי איהר וואלט
 18 פאר זיי זיך אנגעהמען. דער אנגעהמען זיך פאר גוטעס זאל אבער
 תמיד לעבענדיג זיין, עס זאל נישט אליין נור זיין, ווען איך בין ביי
 19 אייך. מיינע קינדער, פאר וועלכע איך האב דאס צווייטע מאל
 געבורטסשטערצען, ביז עס וועט אין אייך איין געשטאלט דער
 20 משיח בעקומען. איך וואלט געוואלט יעצט ביי אייך זיין און אומ-
 21 ענדערן מיין שטימע. דען איך בין אין טעות אין אייך. זאגט מיר,
 איהר, וועלכע ווילען זיין אונזער דער תורה, האט איהר דען דיא
 22 תורה נישט געהערט. עס איז דאך געשריבען: אברהם האט צוויי זין
 געהאט: איינעם פאן דער דינסט, און דעם אנדערען פאן דער פרייער.

23 דער פאן דער דינסט איז געבארען נאך דעם פלייש, און דער
 24 פרייערם זאכן נאך דער הבטחה. דיא ווערטער בעדייטען: דאס
 דיא צוויי בריתות (בונדען) איינער איז פאן דעם בארג סיני, וואס
 25 ער איז געבארען צו קנעכטשאפט וואס איז הָרָה. דען הָרָה איז סיני
 איין בארג אין דעם לאנד ערב און ער איז גלייך צו יעצטיגער
 שטאדט ירושלים, דען זיא איז אין קנעכטשאפט מיט איהרע
 26 קינדער. אבער דיא אויבערשטע ירושלים איז דיא פרייע, און זיא
 איז דיא מוטער פאן אונז אלעמען. דען עס שטעהט געשריבען:
 פרייע דין עקרה, דוא וועלכע האסט ניט געבארען. פרייע דין אין
 דער הויך דוא וועלכע האסט קיין געבורטסשטערצען ניט געהאט,
 דען דיא איינזאמע האט מעהר קינדער, וויא דיא וואס האט איין מאן
 געהאט. אבער מיר, ברידער, זענען וויא יצחק, דיא קינדער פאן
 28 דער הבטחה. און וויא דאמאלסט האט דער וואס איז געבארען נאך
 29 דעם פלייש גערודפ'ט דעם וואס איז געבארען געווארען נאך דעם
 גייסט, אזוי איז אויך יעצט. אבער וואס זאגט דיא שריפט? פער-
 30 טרייב דיא דינסט מיט איהר זאכן, דען דער זאכן פאן דער דינסט
 וועט ניט ירשענען מיט דעם זאכן פאן דער פרייער. אזוי, ברידער,
 31 זענען מיר ניט דיא קינדער פאן דער דינסט, נור קינדער פאן
 דער פרייער.

אזוי שטעהט נון פעסט אין דער פרייקייט, וואש דער משיח
 האט אונז בעפרייט, און לאזט אייך ניט ווידער טרייבען אין דעם
 יאך פאן קנעכטשאפט. זעהט, איך פולוס זאג אייך: ווען איהר וועט
 2 זיך מל זיין וועט איהר פאן דעם משיח קיין שום נוצען ניט האבען.
 און נאך איין מאל זאג איך עדות צו יעדען וואס ער וועט זיך מל
 3 זיין, דאס ער איז מחויב מקום צו זיין דיא גאנצע תורה. איהר,
 4 וועלכע איהר מאכט אייך גערעכט דורך דער תורה, האבען פאר-
 לארען דעם משיח, און זענען אוועקגעפאלען פאן דער גאנצער
 5 אבער מיר ווארטען אין גייסט דורך דעם גלויבען אויף דיא
 6 גערעכטיגקייט, אויף וועלכער מען מוז האפען. דען אין ישוע
 המשיח גילט ניט דיא מילה אויך ניט דיא ערלה, נור דער גלויבען
 7 וואס ער ווירקט דורך ליבע. איהר זענט גוט געלאפען, ווער האט אייך
 8 אפ געהאלטען ניט צו געהארען דעם אמת? אזעלכע אייגנעדונג

- 9 איז נישט פאן דעם וואס רופט אייך. איין ביסעל ווערטייג מאכט
 10 ווער דאס גאנצע טייג. איך בין וועגען אייך זיכער אין דעם הערדן.
 דאס איהר וועט קיין אנדערע מחשבה נישט האבען. און דער וואס
 האט אייך אין מעות געפיהרט וועט זיין שטראף אויף זיך טראגען. עס
 11 מעג זיין ווער עס איז. איך אבער, ברידער, ווען איך זאל נאך
 דיא בעשניידונג (מילה) פֿרעדיגען, צו וואס וועל איך נאך גערודפֿט
 ווערען? דאמאלסט וועט שוין דער קרייז צום ערגערנעם נישט זיין.
 12 פֿערשניטען זאלען ליבער אייערע פֿערפיהרער ווערען. אבער
 13 איהר, ברידער, זענט גערופען געווארען צו דער פֿרייקייט, נור
 דיא פֿרייקייט זאל נישט ווערען איין געלעגנהייט פאר דעם פֿלייש,
 14 נור איהר זאלט דינען איינער דעם אנדערן מיט ליבע. דען דיא
 גאנצע תורה בעשטעהט אין דעם איינעם ווארט: ואהבת לרעה
 15 כמוך, (זאלסט ליבען דיין חבר וויא זיך אליין). ווען אבער, איהר
 וועט איינעם דעם אנדערן בייסען און פֿרעסען, זעהט איהר זאלט
 16 איינער פאן דעם אנדערן נישט פֿערצעהרט ווערען. איך זאג: פיהרט
 זיך נאך דעם גייסט און דערפילט נישט דיא תאוות פאן דעם פֿלייש.
 17 דען דאס פֿלייש געלוקט צו דעם וואס איז געגען דעם גייסט, און
 דער גייסט צו דעם וואס איז געגען דעם פֿלייש, און זענען
 דערווידער איינער דעם אנדערען, אזוי דאס איהר מוהט נישט דאס,
 18 וואס איהר וואלט געוואלט. און ווען איהר ווערט געטריבען פאן
 19 דעם גייסט, אזוי זענט איהר נישט אונטער דער תורה. דיא
 מעשים פאן דעם פֿלייש זענען אנפלעקט, זיי זענען גאוף, זנות
 20 שמא, צולאזענקייט, גאטצען דינסט, בשוץ, שנאה, קריג, קנאה,
 21 בעס, טענות, מחלוקת, פתות, קארגקייט, רציחה, שפלות,
 פֿרעסעריי, און דאס גלייכע, און אלע וואס מוהען דאס אלץ, זאג
 איך, וויא איך האב שוין לאנג געזאגט, וועלען נישט ירשענען דאס
 22 מלכות אלהים. און דיא פֿרוכט פאן דעם גייסט זענען: ליבע,
 23 שמחה, שלום לאנגמיטיגקייט, פֿריינדשאפט, גנאד און אמונה. און
 אונטערטעניגקייט און צנעות. פאר אזעלכע איז נישט דא קיין תורה.
 24 נור דיא וואס זענען דעם משיח'ס זיי קרייצגען ווער פֿלייש מיט
 25 זיינע גלוקטיגקייטען און תאוות. ווען מיר לעבען אין גייסט, אזוי
 26 לאזען מיר אויך נאך דעם גייסט זיך אויפפיהרען. און לאזען מיר

נִיט נאך לויפֿען נאך נארעשע פֿבוד, צו דערצארענען איינער דעם
 אנדערען און מִקנא צו ווין איינער דעם אנדערען.
 ברידער, ווען איינער פֿאן אייך וועט אין איין פֿעהלער אָן
 איבערלייגונג אריינפֿאלען, זאלט איהר גייסטליכע מענשען איהם
 אויפֿריכטען מיט איין גייסט פֿאן אונטערטעניגקייט, און זעה דוא
 נור אויף דרך אליין, דאס דוא זאלסט אויך אזוי צו קיין נסיון נִיט
 קומען. לאז איינער דעם אנדערענס מִשא טראגען, אזוי וועט איהר
 דיא תורה פֿאן דעם משיח'ן מִקים ווין. אבער ווער עס דיינקט
 זיך פאר עטוואס, און ער איז גאר נישט דער גארט זיך אליין אב,
 אבער לאז יעדער אויס פֿרוכען ווינע מעשים, און דאמאלסט וועט
 ער זיך אליין בעריהמען, אבער נִיט גענען איין אנדערען. דען
 יעדער וועט טראגען ווין מִשא. דער וואס איז געלערענט
 געווארען דורך דעם ווארט, לאז זיך מיט אלעם גוטען טיילען מיט
 דעם וואס האט איהם געלערענט. זייט נִיט אין טעות, גאטט לאזט
 זיך נִיט אויסשפֿאמען, וואס איינער ווייט, דאס וועט ער שניידען.
 ווער עס ווייט אין ווין פֿלייש, דער וועט פֿאן ווין פֿלייש שניידען
 פֿערדארבענעש, און ווער עס ווייט אין גייסט, דער וועט פֿאן דעם
 גייסט שניידען עוויגעס לעבען. ווען מיר טהוען גוטעס לאזען מיר
 נִיט מיד ווערען, דען מיר וועלען אין ווין צייט שניידען, ווען מיר
 וועלען נִיט מיר ווערן. ביז וואנען מיר האבען צייט לאזען מיר
 יעדען גוטעס טאן, נאך מעהר צו דיא וואס זענען אין אונזער גלויבען.
 זעהט וויא גרויס דער בריף איז וועלכער איך האב אייך
 געשריבען מיט מיין אייגענער האנד. דיא וואס ווילען אנגעזעהענע
 ווין אין פֿלייש גוטען אייך מל צו ווין, נור בדי ווי זאלען נִיט
 גערודפֿט ווערען פאר דעם משיח'ס קרייץ. דען אויך ווי דיא
 געמל'טע הימען נִיט דיא תורה, אבער ווי ווילען איהר זאלט זיך
 מל ווין, בדי ווי זאלען זיך בעריהמען מיט איינער פֿלייש. אבער
 איך חלילה איך זאל מיר מיט עטוואס בעריהמען, אויסער מיט דעם
 קרייץ פֿאן אונזערען העררן ישוע המשיח, אין וועלכען דיא וועלט
 איז פאר מיר געקרייצט געווארען, און איך פאר דער וועלט.
 דען אין דעם משיח ישוע גילט נִיט דיא מילה נִיט דיא ערלה, נור
 איין נייע בעשעפענעס. צו אלעמען, וועלכע געהען נאך דווען בלל

וואל אויך ווי ווין פרידען און פארעמעהערציגקייט און אויך אויף
 17 גאטטעס ישראל. לאז קיינער מיד נאך איין מאל ניט בעמיהען.
 דען איך מראג אין מיין גוף דיא וואונדען פאן דעם העררן ישוע.
 18 דיא גנאד פאן ישוע המשיח אונזערען העררן ואל ווין מיט אייער
 גייסט, ליבע פרידער! אמן.

דער בריף צו דיא עפעזער

א פולוס איין אפאסטעל פאן ישוע המשיח דורך גאטטעס ווילען.
 צו דיא הייליגע אין עפעזוס, און צו דיא וואס גלויבען אין דעם
 2 משיח ישוע. גנאד און פרידען ואל ווין צו אייך פאן גאטט אונזער
 3 פאטער, און אונזערען העררן ישוע המשיח. געלויבט איז גאטט
 דער פאטער פאן אונזערען העררן ישוע המשיח וואס ער האט
 אונז געבענשט מיט אלערליי גייסטליכע ברכות אין דיא הימלען.
 4 אין דעם משיח. אזוי וויא ער האט אונז אויסדערוועהלט אין איהם
 נאך איידער דיא וועלט איז געגרינדעט געווארען, דאס מיר ואלען
 5 פאר איהם ווין הייליג אן איין שטראף אין ליבע. און ער האט
 אונז פאן פריהער בעשטימט ויך פאר קינדער דורך ישוע המשיח,
 6 נאך ווין גוטען ווילען. צום לויב פאן ווין העררליכע גנאד, דורך
 7 וועלכען ער האט מיט אונז גנאד געטאן אין ווין געליבטען. אין
 וועלכען מיר האבען דיא דערלייוונג דורך ווין בלוט און פער-
 8 געבונג דער וינדען נאך דיא רייכקייט פאן ווין גנאד. וועלכע ער
 איבער אונז האט אויסגעגאסען מיט אלערליי חכמה און קלוגקייט.
 9 און האט אונז מודיע געווען דעם סוד פאן ווין ווילען נאך ווין וואל-
 10 געפאלען וואס ער האט פאן לאנג אין איהם געלייגט. וויא ער האט
 עס ויך פארגענומען ווין הנחמה ווען דיא צייטען וועלען דערפילט
 ווערען, דאס אלץ וואס איז אין הימעל און אויף דער ערד ואל
 צונאמען פאראייניגט ווערען אונזער איין ראש אין דעם משיח.
 11 אין וועלכען מיר זענען אויך צום גורל געקומען, מיר זענען דערצו

פֿאַן פֿריהער פֿעשטימט געווארען דורך דער פֿאַרנעמונג פֿאַן דעם
 12 וואס ווירקט אלע זאכען נאך דער עצה פֿאַן ווילען. פֿדי מיר,
 וואס האבען פֿריהער געהאפט אויף דעם משיח, זאלען ווין צום
 13 לויב פֿאַן ווין העררליכקייט. אין וועלכען אויך איהר, ווען איהר
 האט געהערט דאס ווארט פֿאַן דעם אמת, דאס עוואנגעליום פֿאַן
 אייער הילף, דורך וועלכען איהר ווייט גלויביג געווארען, און אזוי
 פֿערחתם עט געווארען מיט דעם רוח הקדש פֿאַן דער הכטחה.
 14 וועלכער איז דער משכון פֿאַן אונזער ירושה פֿאַר דיא אויסלייונג
 15 פֿאַן ווין אייגענטהום, צום לויב פֿאַן ווין העררליכקייט. דעריבער
 אויך נאך דעם וויא איך האב געהערט פֿאַן אייער אמונה אין אונז
 זערען העררן ישוע און פֿאַן דער ליבע וואס איהר ליבט אלע
 הייליגע. הער איך גיט אויף גאטט צו דאנקען פֿאַר אייך, און איך
 16 געדענק אייך אין מיין תפילה. דאס דער גאטט פֿאַן אונזערען
 17 העררן ישוע המשיח, דער פֿאַטער פֿאַן דער העררליכקייט, זאל
 אייך געבען דעם גייסט פֿאַן חכמה און אנפֿלעקונג איהם צו דער-
 קענען. דאס ער זאל דערלייכטען דיא אויגען פֿאַן אייער הארץ,
 18 פֿדי איהר זאלט וויסען וואס עס איז דיא האפענונג פֿאַן ווין רופֿען
 און דאס רייכקייט פֿאַן דער העררליכקייט פֿאַן ווין ערבע צווישען
 19 דיא הייליגע. און וויא גרויס אן איין שיעור איז ווין גבורה פֿאַר
 20 אונז גלויביגע נאך דעם ווירקען פֿאַן ווין שטארקען פֿתח. וועלכער
 ער האט מיט איהם געווירקט אין דעם משיח ווען ער האט איהם
 אויף געוועקט פֿאַן דיא טויטע און האט איהם געזעצט צו ווין
 21 רעכטער האנד אין דעם הימעל. הויך איבער אלע שרים, און מאכט,
 און קראפט, און העררשאפט און אלע געמען וואס מ'ז רופֿט אן,
 גיט נור אין דזער וועלט, נור אויך אין דער וועלט וואס וועט ווין.
 22 און האט געלייגט אלץ אונזער וויינע פֿיס, און האט איהם געשטעלט
 23 צו ווין איין ראש איבער אלץ אין דער געמיינדע. וועלכע איז ווין
 לייב, דיא דער פֿילונג פֿאַן דעם, וועלכער דערפֿילט אַלדינג
 אין אלעמען.

און אויך אייך וואס איהר זענט געווען טויט דורך אייערע עברות
 און זינדע. אין וועלכע איהר זענט פֿריהער גענאנגען נאך דעם מנהג
 פֿאַן דער וועלט, נאך דעם שר וואס העררשט אין דער לופֿט,

דעם גייסט וואס ווירקט יעצט אין דיא קינדער פאן אונגלויבען.
 צווישען וועלכע אויך מיר אלע זענען אין דער פריהערדיגער
 צייט געגאנגען אין תאוות פאן פלייש, צו דערפילען דעם וואונש
 פאן אוינער פלייש און אווערע געדאנקען. און מיר זענען געווען
 פאן נאטור קינדער פאן בעס וויא דיא איבעריגע מענשען. אבער
 נאטט וואס ער איז רייך מיט רחמנות, דורך זיין גרויסע ליבע וואס
 ער האט אונז געליבט. ווייל מיר זענען טויט געווען דורך דיא
 עברות, האט ער אונז לעבענדיג געמאכט מיט דעם משיח, דען
 דורך גנאד זענט איהר גערעטעט געווארען. און האט אונז מיט
 איהם אויף געוועקט, און האט אונז געזעצט אין דעם הימעל מיט
 דעם משיח ישוע. כדי צו בעווייזען דיא קומענדיגע צייטען דיא
 גרויסע רייכקייט פאן זיין גנאד און זיין טובה צו אונז אין דעם משיח
 ישוע. דען איהר זענט דורך גנאד גערעטעט געווארען דורך דעם
 גלויבען, דאס איז ניט פאן אייך: דאס איז פאן נאטט איין מתנה.
 ניט פאן מעשים, כדי קיינער זאל זיך ניט בעריהמען. דען מיר
 זענען זיין ווערק, בעשאפען געווארען אין דעם משיח ישוע צו מעשים
 טובים, וועלכע נאטט האט פאן פריהער אנגעברייט דאס מיר זאלען
 אין זיי זיך אויפפיהרען. לכן געדענקט דאס איהר זייט געוועזענע
 גוים נאך דעם פלייש, און דיא וואס רופען זיך געמילטע, וואס
 ווערט מיט דיא הענד און פלייש געמאכט, האבען אייך גערופען
 ערלים. זענט איהר אין יענע צייט געווען אן איין משיח, אן איין
 חלק אין ישראל'ס בירגער (אזרח)-רעכט, פרעמד פאן דיא
 בריתות פאן דער הבטחה; דעריבער האט איהר ניט געהאט קיין
 האפענונג, און זענט געווען אן איין נאטט אין דער וועלט. אבער
 יעצט זענט איהר אין ישוע המשיח, וואס איהר זענט פריהער ווייט
 געווען, געווארען נאהענט דורך דעם פלוט פאן דעם משיח. דען
 ער איז אוינער פרידען, וואס ער האט פאן ביידע טייל איינס
 געמאכט, און האט צובראכען דיא מחיצה וואס איז צווישען געד
 שטאנען. און האט דורך זיין פלייש מבטל געווען דיא שנאה, דיא
 תורה פאן מצות און חוקים, כדי ער זאל אין זיך אליין מאכען
 פאן דיא צוויי איין נייעס מענשען און איין שלום צו מאכען. און
 ביידע אין איין ליב איבער צו בעטען מיט נאטט דורך דעם קרייץ.

17 און דערביי געטויטעט דיא שנאה. און ער איז געקומען און האט
 אייך אנגעזאגט דעם שלום, שלום צו דיא ווייטע און צו דיא
 נאהענטע. דען דורך איהם האבען מיר ביידע איין צו נאנג אין
 18 איין גייסט צום פאטער. דעריבער זענט איהר שוין ניט מעהר
 19 קיין פֿרעמדע, צוגעקומענע, נור בירגער מיט דיא הייליגע,
 20 היימישע מיט גאט. אויס געבויטע אויף דעם פונדאמענט פֿאן
 דיא אפאסטעל און דיא נביאים און ישוע המשיח איז דער עקשטיין.
 21 אויף וועלכען דער גאנצער בנן איז צונויף געשטעלט געווארען,
 22 און דערהייבט ויך צו איין הייליגען טעמפל פֿאר גאט. אויף
 וועלכען אויך איהר ווערט אויפגעבויט צו זיין גאטטעם ווינונג
 אין גייסט.

1 דעריבער בין איך פֿולום געווארען איין געפאנגענער פֿאן ג
 2 ישוע המשיח פֿאר אייך גוים. איהר האט דאך געהערט וועגען דעם
 3 דינסט פֿאן גאטטעם גנאד וואס זיא איז מיר געגעבען געווארען פֿאר
 אייך. דען דורך איין אנפֿלעקונג איז מיר אנפֿלעקט געווארען דער
 4 סוד וואס איך האב אייך פֿריהער געשריבען אין קורצען. און ווען
 איהר וועט לייענען וועט איהר קענען דערקענען מיין פֿערשטאנד
 5 אין דעם סוד פֿאן דעם משיח. וועלכער איז אין דיא פֿריהעריגע
 צייטען ניט אנפֿלעקט געווארען צו מענטשען, ווא ער איז יעצט
 אנפֿלעקט געווארען צו זיינע הייליגע אפאסטעל און צו זיינע נביאים
 6 דורך דעם גייסט. דאס דיא גוים זאלען אויך יודשים זיין און חברים
 אין דעם לייב, און געהמען איין חלק אין דער הבטחה אין דעם משיח
 7 ישוע דורך דאס עוואנגעליום. וואס איך בין איהר דינער געווארען.
 נאך דער מתנה פֿאן גאטטעם גנאד, וואס מיר איז געגעבען געווארען
 8 דורך דעם ווירקען פֿאן זיין גבורה. צו מיר דעם קלענסטען פֿאן
 אלע הייליגע איז געגעבען געווארען דיזע גנאד אנצוואגען דאס ניט
 9 דערפֿארשטע רייכטום פֿאן דעם משיח. און צו דערקלערען צו
 אלעמען אין וואס בעשטעהט דיא ארדענונג פֿאן דעם סוד וואס ער
 איז פֿארבארגען געווען פֿאן עוויג אין גאט, וועלכער האט אלדונג
 10 בעשאפען דורך ישוע המשיח. פֿדי עס זאל יעצט בעקאנט ווערען
 דורך דער געמיינדע צו דיא שרים און געוועלטיגער וואס זענען אין
 11 דעם הימל גאטטעם פֿערשיידענע ארטען פֿאן חכמה. נאך

גאטטעס עוויגער עצה וואס ער האט אויסגעפיהרט אין דעם משיח
 12 ישוע אונזערען העררן. דורך וועלכען מיר האבען דיא פֿער-
 שפרעכונג און צו גאנג אין פֿערטרויען דורך דער אמונה אן איהם.
 13 דעריבער בעט איך, דאס איהר זאלט נישט מיר ווערען וועגען מיינע
 14 צרות פֿאן אייערט וועגען. דען ווי ענען אייער כבוד. דעריבער בייג
 איך מיינע קני פאר דעם פאטער פֿאן אונזערען העררן ישוע המשיח.
 15 וואס ויין נאמען איז אויף אלע משפחות פֿאן דעם הימל און אויף
 16 דער ערד. דאס ער זאל אייך קראפט געבען, נאך ויין רייכע
 העררליכקייט, דאס אייער אינעווייניגער מענטש זאל דורך ויין גייסט
 17 שטארק ווערען. דאס דער משיח זאל דורך דער אמונה וויינען אין
 אייער הארץ, און איהר זאלט איינגעווארצעלט ווערען און געד-
 18 גרינדעט ויין אין ליבע. כדי איהר זאלט קענען פֿערשטעהן מיט
 אלע הייליגע, וואס עס איז דיא ברייט און דיא לענג, און דיא טיף,
 19 און דיא הויך. און זאלט דערקענען דיא ליבע פֿאן דעם משיח וואס
 20 זיא איז העכער איבער אלע וויסענשאפט, כדי איהר זאלט דער-
 פילט ווערען מיט דער גאנצער פולקייט פֿאן גאטט. צו דעם אבער
 וואס ער קאן מיט אונז פֿילעס טאן מעהר וויא מיר בעטען און פֿער-
 21 שטעהען, נאך דעם כח וואס ווירקט אין אונז. צו איהם זאל ויין
 כבוד אין דער געמיינדע, וועלכע איז אין ישוע המשיח, צו אלע
 צייטען, פֿאן עוויגקייט ביז צו עוויגקייט. אמן.
 ד אזוי זאגט אייך אן, דער געפאנגענער פֿאן דעם העררן, דאס
 איהר זאלט זיך אויפֿפיהרען וויא עס פאסט פאר אייער בערופונג
 2 צו וועלכער איהר זענט גערופען געווארען. מיט אלע אונטער-
 טעניגקייט און גוטקייט, און מיט געדולד, צו פארטראגען איינער
 3 דעם אנדערען מיט ליבע. און זוכט דיא אייניגקייט (אחדות) פֿאן
 4 דעם גייסט איינצוהיטען דורך דעם באנד (קשר) פֿאן שלום. איין
 לייב, און איין גייסט, וויא איהר זענט גערופען געווארען אין איינערליי
 5 האפענונג פֿאן אייער בערופונג. איין הערר, איין אמונה, איין
 6 טבילה. איין גאטט און פאטער פאר אלעמען, וואס ער איז איבער
 7 אלעמען, און מיט אלעמען, און אין אלעמען. צו יעדעס אבער פֿאן
 אונז איז געגעבען געווארען דיא גנאד נאך דער מאס פֿאן דעם
 8 משיח'ס מתנה. דעריבער זאגט ער: ער איז ארויף געגאנגען אין

דער הויך, און האט געפאנגען איין געפֿענגענעם און האט געגעבען
 מתנות צו מענשען. "און ער איז ארויף געגאנגען" וואס האט עס פאר
 9 איין זינען? ווען ניט דאס ער איז פריהער אראב געקומען צו דיא
 אונטערשטע ערטער פֿאן דער ערד. דער וואס איז אראב געקומען
 10 איז דערזעלבער וואס ער איז ארויף געגאנגען, כדי ער זאל דער-
 פילען אלץ. און ער האט געשטעלט עטליכע פאר אפאסטעל,
 11 עטליכע פאר נביאים, און עטליכע פאר פרעדיקער, און עטליכע
 פאר לעהרער און הירטען. ער זאל פארפארטיגען דיא הייליגע צו
 12 דעם ווערק פֿאן דעם דינסט אויס צו בויען דעם לייב פֿאן דעם
 משיח. ביז מיר וועלען אלע דערגרייכען צו דער אייניקייט
 13 (אחדות) פֿאן דער אמונה און פֿאן דער דערקענטענעם פֿאן דעם
 בן־האלהים, צו ווערען איין פאלקאמענער מענש, צו דער מאס
 14 פֿאן דעם עלטער פֿאן דעם משיח'ס פולקייט. כדי מיר זאלען שוין
 מעהר ניט זיין קיין קליינע קינדער וואס שאקלען זיך היין און הער,
 און ווערען געטריבען דורך יעדער ווינט פֿאן דער לעהרע, דורך
 מעגשליכע בעטריגעריי, פֿאן קינסטליכע פארפיהרונגען פֿאן
 15 פאלשע לעהרען. לאזען מיר ערלאך זיין אין דער ליבע; און אין
 16 אלע זאכען אויס וואכסען אין דעם משיח, וואס איז דער ראש. פֿאן
 וועלכען דער גאנצער לייב, וואס איז צונויף געשטעלט און גע-
 האלטען געווארען דורך אלע געליינקע, דורך דעם איינער דעם
 אנדערען העלפט, נאך דעם ווערק פֿאן יעדער גליד נאך זיין מאס,
 און מאכט דאס דער לייב וואקסט אויף צו זיין אויפבויוונג אין דער
 17 ליבע. נון זאג איך דאס, און זאג עדות אין דעם הערן, דאס איהר
 וועט מעהר ניט געהן וויא דיא אנדערע גוים, וועלכע געהען נאך
 18 זייערע נארעשקייט. וואס זייער פערשטאנד איז פארפֿינסטערט,
 און זיי זענען פרעמד פֿאן דעם לעבען וועלכער קומט פֿאן גאט,
 דורך זייער אונוויסענהייט און דורך דיא פארטהארטונג פֿאן זייער
 19 הארצען. זיי זענען רשעים, און האבען זיך איבערגעגעבען צו
 צולאזענקייט, און זיי מהוען אלערליי אונזינדקייטען ביים נאכיאגען
 20 נאך פערמעגענס. אבער איהר האט ניט אזוי געלעהרענט פֿאן
 21 דעם משיח. און ווען איהר האט פֿאן איהם געהערט און זענט פֿאן
 22 איהם געלעהרענט געווארען, וויא עס איז אמת אין ישוע'ן. אנועק

צו לאָזען אייערע פֿריהעריגע דרכים, און אויס צו טאן דעם אלטען
 מענשען, וואס דורך פאָות און טעותים פארדארבט ער זיך. צו
 בענייען זיך דורך דעם גייסט פאן אייער פערשטאנד. און אן צו
 קליידען דעם נייען מענשען, וואס ער איז נאך גאטט בעשאפען
 געווארען אין גערעכטיגקייט און אין דער הייליגקייט פאן דעם
 אמת. דארום לייגט אונזעך דעם שקר, און רעט אמת מיט דעם
 חבר, ווייל מיר זענען גלידער איינער מיט דעם אנדערן. אין
 צארען זינדיגט ניט, און לאז איבער אייער צארען ניט אונטער-
 געהען דיא זאגנע. גיט ניט דעם שטין קיין ארט, ווער עס האט
 געגנבעט לאז שוין מעהר ניט גנבען, נור ער זאל ארבייטען און
 גוטעס טאן מיט זיינע הענד, כדי ער זאל האבען צו געבען דעם
 בעדערפטיגען. לאז קיין בעזע רעד ניט ארויסגעהן פאן אייער
 מויל, נור דאס וואס איז גוט און ניטצלאך צום פארבעסערען,
 כדי עס זאל חן האבען ביי דיא וואס הערען דאס. בעטריבט
 ניט דעם רוח הקדש פאן גאטט, מיט וועלכעס איהר זענט
 געחתם'עט געווארען צו דעם טאג פאן דער דערליוונג. אלע
 ביטערקייט, בעס, צארען געשריי, און לעסטערונג, און אלע
 רשעות דערווייטערט פאן צווישען אייך. און זייט גוט איינער
 צו דעם אנדערען און בעלי רחמים. און זייט מוחל איינער דעם
 אנדערן דיא זינד, אזוי וויא גאטט האט אייך מוחל געווען אין
 דעם משיח.

ה לכן געהט אין גאטטעס וועג וויא געליבטע קינדער. און פיהרט
 זיך אין ליבשאפט, וויא אויך דער משיח האט אונז געליבט, און
 האט זיך אליין פאר אונז מקריב געווען פאר איין קרבן און איין
 מנחה פאר איין ריח ניחוח צו גאטט. אבער זנות און אלערליי
 טמאה און ליבע צו געלד זאל צווישען אייך ניט דערמאנט ווערען,
 אזוי וויא עס פאסט פאר הייליגע. אויך קיין גיבול פה, גארישע
 ווערטער, לצנות פאסט ניט פאר אייך, נור אנשטאט דוועס דאנקט
 (גאטט). דאס זאלט איהר וויסען: ווער עס איז מזנה, ווער עס
 איז טמא, ווער עס ליבט געלד, וואס איז וויא גאטצען-דינסט,
 דער האט ניט קיין ירושה אין דעם מלכות פאן דעם משיח אין
 גאטט. לאז קיינער אייך ניט אבנארען מיט ליידעגע ווערטער, דען

פֿאר דיא זאכען וועט גאטטעס צארען קומען איבער דיא קינדער
פֿאן אונגלויבען. דעריבער ווייט ניט וייערע חברים. דען פֿריהער
וענט איהר געווען איין פינסטערנעס און יעצט וענט איהר איין
ליכט אין אונזערען העררן. פֿיהרט אייך וויא קינדער פֿאן דעם
ליכט. דען דיא פֿרוכט פֿאן דעם גייסט בעשטעהט אין אלערליי
גוטקייט, גערעכטיגקייט און ווארהייט. און פֿרוכט אויס וואס איז
וויילגעפֿעהלען צו אונזערען העררן. און נעמט ניט קיין טייל אין
דיא אונפֿרוכטבארע מעשים פֿאן דער פינסטערנעס, נור שטראפט
ווי. דען וואס ווי טהוען אין פֿארבארגענעס איז איין שאנדע צו
דערציילען. אבער אלץ וואס ווערט געשטראפט ווערט אנפֿלעקט
דורך דעם ליכט, דען אלץ וואס עס איז אנפֿלעקט איז ליכט.
דארום זאגט מען: וואכע אויף דוא וואס דוא שלאפסט, און שטעה
אויף פֿאן דיא טויטע, אזוי וועט דיר דער משיח לייכטען. און וועהט
גוט צו, וויא איהר פֿיהרט זיך אויף, ניט וויא נארען, נור וויא חכמים.
קויפט אויס דיא צייט, ווייל דיא טעג זענען ביזע. דעריבער ווייט
ניט נארעש, נור פֿערשטאנדיגע צו וויסען וואס עס איז דער ווילען
פֿאן אונזערען העררן. שיכור'ט אייך ניט אן מיט וויין דורך וועלכען
מען ווערט צו לאזען, נור פֿילט אייך אן מיט גייסט. רעדעט איינער
מיט דעם אנדערן פֿאן תהלים, מזמורים, און גייסטליכע לידער;
זינגט און שפֿילט אין אייער הארצען צום העררן. און דאנקט תמיד
פֿאר אלץ צו גאטט אונזער פֿאטער אין דעם נאמען פֿאן אונזערען
העררן ישוע המשיח. ווייט אונטערטועניג איינער צום אנדערען
אין גאטטעס פֿורכט. ווייבער ווייט אונטערטועניג צו אייערע
מאנען וויא צו אונזערען העררן. דען דער מאן איז דער ראש פֿאן
דעם ווייב, וויא אויך דער משיח איז דער ראש פֿאן דער געמיינדע,
און ער איז דער דערלייזער פֿאן דעם לייב. אבער וויא דיא גע-
מיינדע איז אונטערטועניג צו דעם משיח, אזוי זאלען אויך דיא ווייבער
אונטערטועניג זיין צו דיא מאנען אין אלע זאכען. איהר מעננער
ליבעט אייערע ווייבער, וויא אויך דער משיח האט געליבט דיא
געמיינדע און האט זיך אליין אנועק געגעבען פֿאר איהר. פֿדי ער
זאל זיא הייליגען, און האט איהר גערייניגט דורך דעם באדען אין
וואסער (מבילה) מיט דעם ווארט. פֿדי ער זאל פֿאר זיך אליין דיא

געמיינדע העררליך אויפֿשטעלען, וועלכע האט אין זיך נישט קיין
 פֿלעק, און קיין קנייטש, אדער דאס גלייכען, נור וואָ זאל זיין הייליג
 28 און אַן איין פֿעהלער. אזוי זענען דיא מאנען מחויב צו ליבען
 זייערע ווייבער גלייך וויא זייערע אייגענע לייבער; ווער עס ליבט זיין
 29 ווייב דער ליבט זיך אליין. דען קיינער האט קיין מאל נישט פֿינד
 געהאט זיין אייגענעם פֿלייש, נור ער האט עס געשפּייזט און דער-
 30 געהרט, וויא אויך דער הערר זיין געמיינדע. דען מיר זענען דיא
 גלידער פֿאן זיין לייב, פֿאן זיין פֿלייש, און פֿאן זיינע ביינער.
 31 דעריבער לאַזט אונזעך דער מאן זיין פֿאטער און זיין מוטער און ער
 איז זיך מתדבק צו זיין ווייב, און זיי וועלען ביידע זיין איין פֿלייש.
 32 דאס איז איין גרויסער סוד, און איך זאג דאס אויף דעם משיחין
 33 און זיין געמיינדע. אָבער אויך איהר, זאל יעדער פֿאן אייך ליבען זיין
 ווייב וויא זיך אליין, דיא ווייב אָבער זאל מורא האבען פֿאר דעם מאן.
 1 איהר קינדער געהארכט אייערע עלטערן אין דעם העררן.
 2 דען אזוי איז דער יושר. כבוד את אביך ואת אמך (עהרע דיין
 פֿאטער און דיין מוטער) דאס איז דיא ערשטע מצוה מיט איין
 3 הבטחה: פֿדי עס זאל דיר גוט זיין און פֿדי זאלסט לאנג לעבען
 4 אויך דער ערד. און איהר עלטערען בריינגט נישט אריין אין בעס
 אייערע קינדער, און דערצייהט זיי אין מוסר און אין דער תּוֹכַחָה
 5 פֿאן אונזערן העררן. איהר קנעכט, זייט אונטערטעניג צו
 אייערע העררען נאך דעם פֿלייש מיט מורא און ציטערנעס און
 6 מיט איין גאנצען הארצען, גלייך וויא דעם משיחין. נישט צו דינען,
 נור פֿאר דעם אויג, גלייך וויא דיא וואס זוכען צו געפֿעהלען מענשען,
 נור וויא דעם משיח'ס קנעכט וואס טוען מיט זייער גאנצער וועלע
 7 דעם ווילען פֿאן גאט. מיט דעם גוטען ווילען זאלט איהר דינען
 8 וויא דעם העררן און נישט מענשען. און איהר זאלט וויסען, דאס
 פֿאר יעדער גוטער זאך וואס דער מענשט טהוט וועט אונזער הערר
 איהם בעצאהלען. סיי ער איז איין קנעכט, אדער איין פֿרייער.
 9 און איהר העררן זאלט מיט זיי אויך אזוי זיך פֿיהרען, זייט נישט
 גענען זיי צו שטריינג, ווייסט דאס אויך אָבער אייך איז דא איין
 הערר אין הימעל ביי וועלכען עס איז נישט דא קיין אונזעהען אויף
 10 דער פֿערזאן. צו לעצט, ברידער שטארקט אייך אין דעם

- 11 העררן, און אין דער מאכט פֿאן זיין גבורה, מְהוּמ אָן דיא וואפֿען
פֿאן גאט, כְּדִי אִיהָר זאלט קענען בעשטעהען געגען דיא רמאות
12 פֿאן דעם שטן. דען אונזער מלחמה איז ניט געגען פֿלייש און בלוט,
נור געגען שרים, כחות און געגען דיא וואס געוועלטיגען אין דער
פֿינסטערע וועלט, געגען דיא שלעכטע רוחות וואס זענען אונטער
13 דעם הימל. דעריבער נעמט דיא וואפֿען פֿאן גאט, כְּדִי אִיהָר
זאלט קענען זיך אנטקעגען שטעלען אין דעם ביזנעס טאג; און אלץ
14 איינגעהענדיג איין בעשטאנד האבען, שטעהט מיט פֿאר-
גארטעלטע לענדען מיט דעם אמת, און געקליידעט מיט דעם
פֿאנצער פֿאן גערעכטיגקייט. מיט אייערע שיד אויף דיא פֿיס,
15 כְּדִי צו זיין אנגעברייט צום עוואנגעליום פֿאן פֿרידען. און צו דעם
אלעמען נעמט דעם שילד (שלט) פֿאן אמונה דורך וועלכען איהר
16 וועט קענען לעשען דיא פייערדיגע פיילען פֿאן דעם רשע. און
נעמט דעם קיווער (העלם) פֿאן הילף און דעם שווערד פֿאן דעם
גייסט, דאס איז גאטטעס ווארט. און זייט תמיד מתפלל מיט
17 אלערליי תפלות און בקשות אין דעם גייסט, און וואכעט דערצו
מיט שטענדיגע געבעט פֿאר אלע הייליגע. און אויך פֿאר מיר:
18 כְּדִי דאס ווארט זאל מיר געגעבען ווערען, מיין מויל זאל זיך מיט
פֿרייד עפענען. כְּדִי אִיך זאל בעקאנט מאכען דעם סוד פֿאן דעם
עוואנגעליום. וואס איך בין איהר שליח אין קייטען, כְּדִי אִיך זאל
19 אפֿען אויפטרעטען דערמיט, וויא איך בין מחויב צו רעדען. כְּדִי
איהר זאלט אויך וויסען וויא מיט מיר געהט, און וואס איך טהו וועט
אויך דער געליבטער און געטרייער דינער אין דעם העררן, מיכיקום
20 אלץ דערציילען. וועלכען איך האב געשיקט צו אייך איהר זאלט
וויסען, וויא עס אונז געהט, און כְּדִי ער זאל מרייסטען אייער הארץ.
21 פֿרידען זאל זיין צו דיא ברידער, און ליבע מיט אמונה פֿאן גאט
דעם פֿאטער, און פֿאן דעם העררן ישוע המשיח. גנאד זאל זיין
22 מיט אלעמען וואס ליבען אונזערען העררן ישוע המשיח מיט דער
ליבע וועלכע ענדערט זיך ניט. אמן.

דער בריף צו דיא פיליפער

- א פולוס און טימאטעהאוס ישוע המשיח'ס קנעכט, צו אלע
הייליגע אין משיח ישוע אין פיליפי מיט דיא אויפזעהער און
2 העלפער. גנאד ואל ויין מיט אייך און פרידען פאן גאטט אינגער
3 פאטער און דעם העררן ישוע המשיח. איך דאנק גאטט ווען איך
4 דערמאן מיך אן אייך. תמיד אין אלע מיינע תפלות בעט איך מיט
5 שמחה פאר אייך אלעמען. פאר אייער געמיינשאפט (התחברות)
אין דעם עוואנגעליום (בשורה טובה) פאן דעם ערשטען טאג אן
6 ביז יעצט. און איך בין בטוח אין דעם וואס ער האט אין אייך
אנגעפאנגען דעם גוטען ווערק, דאס ער וועט עס אויך אויספיהרען
7 ביז דעם טאג פאן ישוע המשיח. אזוי וויא עס איז רעכט פאר
מיר צו דענקען וועגען אייך אלעמען, מחמת איך טראג אייך אין
מיין הארצען, אין מיינע קייטען, וויא ביי דער פערענטפערונג און
בעשטארקונג פאן דעם עוואנגעליום, וענט איהר אלע חברים אין
8 מיין גנאד. דען גאטט איז מיין עדות, דאס איך געלויבט נאך אייך
9 אלעמען אין דער ליבע פאן ישוע המשיח. און איך בין דאריבער
מתפלל, דאס אייער ליבע ואל נאך מעהר רייך ווערען אין
10 אלערליי דערקענטענס און דערפאהרונגען. דאס איהר ואלט
פרובען דאס בעסטע, און ואלט ויין ריין און אן איין שטרויכלונג
11 ביז דעם טאג פאן דעם משיח'ן. דערפילט מיט פרוכט פאן
גערעכטיגקייט, וועלכע געשעהען דורך ישוע המשיח צו גאטטעס
12 לויב און כבוד. איך ווינש, ברידער, דאס איהר ואלט וויסען,
דאס פאן מיין ואך האט פיל געדינט צו געווינען פאר דאס
13 עוואנגעליום. אזוי דאס מיינע קייטען אין דעם משיח ווענען אנואגער
געווארען אין דעם געריכטס הויף (בית המשפט) פאן דעם מלך
14 און אזוי אומעטום. און פיל פאן דיא ברידער אין דעם העררן
ווענען דורך מיינע קייטען ביי זיך ויכער געווארען, און האבען זיך
15 מעהר דערווייגען דאס ווארט אן מו'א צו רעדען. הגם אייניגע

פֿרעדיגען דעם משיח מחמת קנאה און מחלקת, און אנדערע מחמת
 גוטען ווילען. דיא מחמת מחלקת פֿדעדיגען דעם משיח און ניט
 16 ריין; דען ווי דענקען דערביי, דורך דעם צרות צו מעהרען אויף
 מיינע קייטען. און דיא אנדערע מחמת ליבע; דען ווי ווייסען, דאס
 17 איך ווער געהאלטען צו פארענטפערן ויך פאר דאס עוואנגעליום.
 נור וואס מאכט דאס אויס? אין וואס פאר איין אופן מען וואנט אן
 18 דעם משיח, מיינט מען דערביי וואס אנדערס אדער ניט, און
 דעריבער פרייע איך מיך, און וועל מיך פרייען. דען איך ווייס דאס
 19 אויך דורך דעם וועט מיר ויין איין הילף דורך אייערע תפלות, און
 דורך דער הילף פאן דעם גייסט פאן ישוע המשיח. וויא איך
 20 ווארט און האף דארט, דאס איך וועל אין קיין ואך ניט פארשעמט
 ווערען, נור מיט אלע פערזיכערונגען, וויא יעצט און וויא תמיד,
 וועט דער משיח געלויבט ווערען אין מיין לייב, סיי דורך מיין
 21 לעבען, אדער דורך מיין טויט. דען מיין לעבען איז דער משיח
 22 און דער טויט איז מיין פערדינסט. נור ווען מיין לעבען אין פלייש
 23 ניט מיר מעהר פרוכט פאן מיין ארבייט, אזוי ווייס איך ניט
 וועלכעס איך זאל מיר אויסדערנועהלען. דען עס צווייגט מיר פאן
 24 ביינע ווייטען: איך האב לוסט אב צו שידען, און צו ויין ביי דעם
 25 משיח מחמת דאס איז אויך פיל בעסער. אבער צו בלייבען אין
 26 פלייש איז גויסטיגער פאן אייערט וועגען. און איך ווייס זיכער, דאס
 איך וועל איבער בלייבען, און ויין מיט אייך אלעמען, פֿרי אייך
 27 ווייטער צו בריינגען און צו דערפרייען אין דעם גלויבען. פֿרי איהר
 זאלט נאך האבען ויך ווייטער צו בעריהמען אין דעם משיח ישוע
 דורך מיך, ווען איך וועל נאך איין מאל קומען צו אייך. נור
 28 פֿיהרט אייך אויף וויא עס פאסט פאר דאס עוואנגעליום פאן דעם
 משיח, פֿרי איך זאל פאן אייך זעהען, ווען איך וועל קומען צו אייך,
 און הערען ווען איך וועל ויין פאן ווייטען, דאס איהר שטעהט אין
 29 איין גייסט, און דאס איהר צוזאמען האלט מלחמה פאר דער אמונה
 פאן דער בשורה טובה. און דאס איהר האט ניט קיין מורא פאר
 דיא שונאים, וואס דאס איז איין צייכען פאן וייער פארדארבענעס,
 און פאר אייך אבער איין הילף, און דאס איז פאן נאטט. דען אייך
 איז גענעבען געווארען ניט נור צו גלויבען אין דעם משיח, נור אויך

30 צו ליידען פאר איהם. אזוי דאס אויך איהר האט דיא מלחמה
 וואס איהר האט ביי מיר געזעהן, און וואס איהר הערשט יעצט פאן מיר.
 ב אויב עס גילט נאך איין פארזאנונג אין דעם משיח, אויב עס
 איז דא איין טרויסט פאן דער ליבע, אויב עס איז דא איין חכמות
 אין גייסט, אויב עס איז דא איין הארץ און פארעמיהרציגקייט.
 2 דערפילט מיינ שמחה, דאס איהר זאלט האבען איין געדאנקען און
 3 איין ליבע, צו ויין איין נפש און איין ווילען. מ'הוט ניט קיין שום
 זאך דורך מחלקת און פאלשען כבוד, נור מיט איין גידעריגען
 4 געמיטה, רעכענט איהר דעם אנדערען גרעסער פאן זיך. לאז
 זיך יעדער זארגען ניט נור פאר דעם וואס איז ווייניג, נור אויך
 5 פאר דעם וואס עס איז ויין חבר'ס. יעדערער זאל אזוי געזאגען
 6 ויין וויא ישוע המשיח איז געוועזען. וועלכער הנם ער איז
 געווען אין דעם געשטאלט פאן גאט, האט ער ניט גערעכענט
 7 פאר איין רויב צו ויין גלייך מיט גאט. נור האט זיך אליין
 אויסגעטאן, און האט אויף זיך גענומען דעם געשטאלט פאן איין
 8 קנעכט, גלייך געווארען מיט מענשען. און ווען ער האט אויס-
 געזעהן וויא איין מענש, האט ער זיך גידעריג געמאכט און איז
 געהארכואם געוועזען ביז צום טויט, צו דעם טויט פאן דעם קרייץ.
 9 דעריבער האט איהם גאט זעהער הויך געמאכט, און האט איהם
 10 געגעבען איין נאמען, וואס איז העכער איבער אלע נעמען. כדי
 אין דעם נאמען פאן ישוע זאל זיך יעדער קני בוקען, דיא וואס
 11 זענען אין הימל, אויף דער ערד, און אונטער דער ערד. און
 יעדער צונג זאל מודה ויין דאס ישוע המשיח איז דער הערר צו
 12 דעם כבוד פאן גאט דעם פאטער. דעריבער מיינט געליבטע,
 אזוי וויא איהר האט תמיד געהארכט, ניט נור ווען איך בין ביי
 אייך, נור פיל מעהר יעצט ווען איך בין פאן אייך ווייט, ארבייט
 13 פאר אייער רעטונג מיט מורא און ציטערנעם. דען גאט איז
 דער, וואס ווירקט אין אייך ביידעם, צו וועלען און צו ווירקען,
 14 נאך ויין געפעלען. מ'הוט אלדינג אן קריג און ספקות. כדי איהר
 15 זאלט ויין אן איין מאדעל און ריין, גאטעס קינדער וואס האבען
 אין זיך ניט קיין מום צווישען דעם פערקעהרטען און פארדרייטען
 דור. דאס איהר זאלט שיינען צווישען זיי וויא דיא ליכטער פאן

דער וועלט. און האלט אייך אן דעם ווארט פאן לעבען, כדי איך
 16 זאל זיך בעריהמען אין דעם טאג פאן דעם משיח, דאס איך בין
 17 ניט געלאפען אומזיסט, און האב ניט אומזיסט געארבייט. און ווען
 איך זאל מיך אפילו מקריב זיין פאר דעם קרבן פאן דעם דינסט
 פאן אייערען גלויבען, אזוי פריי איך מיך און בין זיך מיט אייך
 18 אלעמען משמח. דאסועלביגע זאלט איהר אייך אויך פרייען, און
 19 זאלט אייך מיט מיר פרייען. אבער איך האף אין דעם העררן
 ישוע, דאס איך וועל באלד צו שיקען אייך טימותיוס, כדי איך
 זאל דערקוויקט ווערען ווען איך וועל וויסען וויא עס געהט אייך.
 20 דען איך האב קיינעם ניט נאך מיין געזונג, דאס ער זאל זארגען
 21 הערצליך פאר אייך. דען אלע זוכען וואס איז זייערעם, און ניט
 22 דאס וואס עס איז ישוע המשיח'ס. און איהם אבער קענט איהר
 וויא ער איז אויסגעפרובט; וויא איין זאהן דינט זיין פאטער, אזוי
 איז ער מיט מיר געווען אין דעם דינסט פאן דעם עוואנגעליום.
 23 איך האף צו שיקען איהם צו אייך באלד, וויא באלד איך וועל
 24 געוואר ווערען אין מייןע אייגענע זאכען. איך טרוי אבער דעם
 25 העררן, דאס איך וועל אויך באלד קומען צו אייך. איך האב עס
 פאר נויטיג געהאלטען, דעם ברודער עפאפראדיטאס מיינעם מיט-
 ארבייטער, אייערען שליח און מיין דינער אין מייןע הצטרבות,
 26 צו אייך צו שיקען. מחמת ער האט זעהר געוואלט אייך זעהען;
 און האט זיך זעהר בעקומערט דעריבער וואס איהר האט געהערט
 27 פאן זיין קראנקהייט. אמת, ער איז קראנק געווען צום שטארבען,
 אבער גאט האט אויף איהם רחמנות געהאט, און ניט נור אויף
 איהם, נור אויך אויף מיר, דאס עס זאל אויף מיר ניט קומען
 28 טרויער אויף טרויער. דעריבער האב איך איהם באלד געשיקט
 צו אייך, כדי איהר זאלט איהם ווידער זעהען און זאלט אייך ווידער
 29 פרייען, און איך זאל ווייניגער צער האבען. אזוי געמט איהם אן
 אין אונזערען העררן, מיט אלע פרייד, און האלט אזאלכע מענשען
 30 טייער. דען פאר דעם משיח'ס ווערק איז ער געווען נאעהנט צום
 טויט, און ער האט זיין לעבען איינגעשטעלט, כדי ער זאל דערפילען
 דאס וואס עס געהלט אין אייער דינסט צו מיר.
 ווייטער, ברידער, פרייעט אייך אין דעם העררן, דאס איך ג

אײַך שרײַב אלע מאל דינעלביגע, פערדריסט עם מיר ניט, און
אויף אײַך מאכט עם אײַן אײַנדרוק. גיט אכטונג אויף דיא הינד, 2
אויף דיא שלעכטע ארבייטער, גיט אכטונג אויף דיא צו שניידונג.
דען דיא בעשניידונג (מצות מלה) זענען מיר, וואס מיר דינען 3
נאטט אין גייסט, און בעריהמען זיך מיט דעם משיח ישוע, און
פאר זיכערען זיך גיט אויף דאס פלייש. הנם איך האב מיך אויך 4
מיט עטוואס צו פאר זיכערען אויף דעם פלייש, און ווען אײַנער
מיינט, דאס ער קאן זיך פאר זיכערען אין פלייש, אזוי קאן איך
פיל מעהר. דען איך בין געמלט געווארען אין דעם אכטען טאג, 5
איך בין פאן דיא בני ישראל, פאן שבט בנימין, אײַן עברי פאן
דיא עברים, נאך דער תורה אײַן פרוש. מיט קנאה האב איך גע- 6
רופט דיאנעמיינדע; אין גערעכטיגקייט נאך דער תורה בין איך
אן אײַן פעהלער. דען וואס פאר מיר איז אײַן פערדינסט גע- 7
וועזען, דאס האב איך ווענען דעם משיח פאר אײַן שאדען גע-
האלטען. נאך מעהר איך האלט נאך אלץ פאר אײַן שאדען 8
אנטקענען דיא זעהר גרויסע דערקענטענעס פאן משיח ישוע מײַן
הערן פאר וועמען איך האב מיך פאן אלץ אויסגעבראכט און
רעכען זיי פאר מיסט, בדי צו געווינען דעם משיח און צו זיין אין 9
איהם. און צו האבען מיינע צדקות גיט פאן דער תורה, נור אין
דער אמונה פאן דעם משיח, דיא גערעכטיגקייט וואס זיא קומט
פאן נאטט דורך גלויבען. צו דערקענען איהם און דיא גבורה פאן 10
זיין אויפשטעהונג, און צו זיין אײַן חבר צו זיינע ליידען און דעם
געשטאלט פאן זיין טויט אנגעהמען. בדי איך זאל קענען דער- 11
גרייכען צו תחתית המיתם. גיט דאס איך האב עם שוין דערגרייכט, 12
אדער איך בין שוין פאלקאמען, איך זאג איהם אבער נאך, בדי
איך זאל עם דערגרייכען קענען, דערנאך וויא איך בין פאן דעם
משיח ישוע דערגרייכט געווארען. ברידער, איך האלט גיט דאס 13
איך האב שוין דערגרייכט, אײַנס אבער זאג איך: דאס איך פערנעם
וואס איז הינטער מיר, און איך שטרעק מיך אויס צו דעם וואס
איז פאר מיר, איך זאג נאך דעם בעשטיממען ציל, נאך דעם לויז 14
פאן דעם נצחון, וועלכער איז אין דער הימעלשער רופונג נאטטעם
אין דעם משיח ישוע. ווער עם איז אונטער אונז אײַן שלם (פאל- 15

קאמענער) דארף אויך אזוי דענקען. און ווען איהר דענקט עמוואס
 אנדערס, וועט גאט נאך דאס אייך אנפלעקען. אבער צו דעם
 16 וואס מיר וויינען געקומען, לאזען מיר גלייך דענקען און געהן נאך
 איין כלל. ברידער, געהט מיר נאך. און געהט אויף דיא, וועלכע
 17 אזוי געהען, וויא איהר אונז צום בילד (מוסטער) האט. דען פיל
 18 געהען, פאן וועלכע איך האב אייך אפט געזאגט, און יעצט אבער
 זאג איך מיט טרעהרען, דאס ווי ווענען דיא שונאים פאן דעם משיח'ס
 קרייז. וייער סוף איז פארדארפענעם, וייער גאט איז וייער בויך;
 19 וייער כבוד איז שאנדע; און וייערע געדאנקען ווענען ערדעשע
 (וועלטליכע). אונזער גאנג אבער איז אין הימעל און פאן דאנען
 20 האפען מיר אויף אונזערע העררן ישוע המשיח. וועלכער וועט
 איבער בייטען אונזער לייב פאן דערנידערונג, דאס ער זאל גלייך
 וויין צו וויין העררליכען לייב, נאך דער ווירקונג פאן וויין גבורה איהם
 אלץ אונטערטעניג צו מאכען.

דעריבער, געליבטע און געטרייע ברידער, מיין שמחה, און מיין ד
 קרוין, בעשטע האט אין אונזערען העררן געליבטע. איך זאג אןעוואדיאן,
 2 און סינטיכען, ווי זאלען האפען איינע געדאנקען אין דעם העררן.
 און דיר מיין אמתען מיטהעלפער, ווינוואס, בעט איך אויך, דוא
 3 זאלסט מיטהעלפען צו דיא, וואס האפען מיט מיר מלחמה גע-
 האלטען פאר דאס עוואנגעליום, אזוי וויא אויך קלעמענעס און דיא
 אנדערע מיט העלפערס, וואס וייערע געמען ווענען אין דעם בוך
 פאן לעבען. פרייעט אייך אלע צייטען אין דעם העררן, נאך איין
 4 מאל זאג איך: פרייעט אייך. אייער פריינדליכקייט אין גייסט זאל
 5 יעדען בעקאנט וויין. דער הערר איז גאנצענט, זארגט ניט, נור
 דורך תפלה און געבעט מיט דאנק אלץ וואס איהר פערלאנגט
 6 בריינגט פאר גאט. און גאטטעס פרידען, וועלכער איז העכער
 7 פאן אלע שכליות, זאל בעהיטען אייערע הערצער און אייער געד-
 דאנקען אין דעם משיח ישוע. ווידער, ברידער, אלץ וואס עס איז
 8 אמת, בכבוד, יושר, ריין און ליבלאך און וואס עס האט איין גוטען
 נאמען, יעדע גוטע מדה, איין שבח נאך דויעס דענקט. וואס איהר
 9 האט געלעהרנט, מקבל געווען, געהערט און געוועהן פאן מיר
 דאס טהומ, און דער גאט פאן פרידען וועט וויין מיט אייך. און
 10

איך האב מיך אין דעם העררן ווער געפרייט דעריבער, דאס
 איהר ווייט ווידער פלייסג געווארען פאר מיר צו זארגען, הגם
 איהר האט פריהער אויך אומעטום פאר מיר געזארגט, אבער דיא
 צייט האט עס ניט ערלויבט, איך זאג דאס, ניט מחמת איך בין
 11 נויט-בעדערפטיג, דען איך האב מיך אויסגעלעהרנט צו פרידען
 צו ויין מיט דעם וואס איך האב, איך קאן לעבען אין ארמקייט,
 איך קאן אויך לעבען אין רייכקייט, איך בין געוויינט געווארען צו
 אלץ און אין אלץ, צו ויין זאמט, און צו הונגען, אלדיג קאן
 12 איך דורך ישוע המשיח וואס מאכט מיך שטארק, דאך איהר האט
 דער מיט גוטעס געטאן וואס איהר האט איין טייל גענומען אין
 13 מיין צרה, איהר פיליפער אבער ווייסט, דאס פאן אנפאנג פאן
 דער בשורה-טובה, ווען איך בין ארויס געגאנגען פאן מאקעדאניא
 האט קיין געמיינדע מיט מיר איין טייל גענומען אין דעם רעכענונג
 פאן דער הוצאה און הכנסה, נור איהר אליין, אויך קיין טעסאלאניקא
 16 האט איהר איין מאל און נאך איין מאל מיר געשיקט אויף מייע
 הצתרכות, ניט, דאס איך וויד דיא מתנה, איך וויד דיא פרוכט
 17 וואס זיא פערמעהרט וויד פאן אייער טובה וועגען, דען איך האב
 אלץ, און האב נאך איבעריג, איך בין דערפילט געווארען, ווען
 איך האב דורך עפאפראדיטאס מקבל געווען אלץ וואס איהר האט
 געשיקט איין ריח נוח, איין אנגענומענעם און געפעלענעם קרבן
 19 צו גאט, מיין גאט אבער זאל דערפילען אלע אייערע הצתרכות,
 נאך ויין רייכטום אין דער העררליכקייט אין דעם משיח ישוע.
 20 צו גאט אונזערען פאטער זאל ויין כבוד פאן עוויגקייט ביז צו
 21 עוויגקייט, אמן. געריסט יעדען הייליגען אין דעם משיח ישוע, דיא
 22 ברידער וואס זענען מיט מיר געריסען אייך, אלע הייליגע געריסען
 23 אייך, איבערהויפט אבער דיא פאן דעם קיסר'ס הויז, דיא גנאד
 פאן ישוע המשיח, אונזערען העררן זאל ויין מיט אייך אלעמען, אמן.

דער בריף צו דיא קאלאסער

פֿולום איין אפאסטעל (שליח) פֿאן ישוע המשיח, דורך נאטמעס א
וויילען, און אונזער ברודער טימאטהאוס, צו דיא הייליגע און צו
דיא גלייביגע ברידער אין דעם משיח'ן, וועלכע זענען אין קאלאסא:
גנאד צו אייך און שלום פֿאן נאטט אונזער פֿאטער אין אונזער העררן
ישוע המשיח. מיר דאנקען נאטט דעם פֿאטער פֿאן אונזערען העררן
ישוע המשיח, און מיר זענען תמיד מתפלל פאר אייך. נאך דעם וויא
מיר האבען געהערט פֿאן אייער אמונה אין דעם משיח ישוע און פֿאן
אייער ליבע צו אלע הייליגע. וועגען דער האפענונג, וועלכע ליגט
פֿאן אייערט וועגען אין הימעל, פֿאן וועלכער איהר האט פֿאן פֿריהער
געהערט אין דעם אמת'ען ווארט פֿאן עוואנגעליום (בשורה טובה).
וועלכעס עס איז געקומען צו אייך און צו דער גאנצער וועלט, און
וועלכעס עס בריינגט פֿרוכט און וואקסט אויך אזוי צווישען אייך פֿאן
דעם מאג אן וואס איהר האט געהערט און דערקאנט דיא גנאד פֿאן
נאטט אין דעם אמת. אזוי וויא איהר האט אויך געלערענט פֿאן דעם
ליבען עפאפראס מיין העלפער און וועלכער איז פאר אייך איין גע-
טרייער דינער פֿאן דעם משיח. ער האט אונז אויך דערציילט פֿאן
אייער ליבע אין גייסט. דעריבער צייט מיר האבען דאס געהערט
האבען מיר אויך גיט אויף געהערט מתפלל צו זיין פאר אייך און צו
פעטען, דאס איהר זאלט דערפילט ווערען מיט וויסענשאפט פֿאן
נאטמעס וויילען אין אלע חכמות און גייסטליכען פֿערשטאנד. דאס
איהר זאלט געהן וויא עס שיקט זיך פאר דעם העררן און וויא עס
געפעהלט איהם, און צו בריינגען פֿרוכט אין אלע גוטע ווערק און
זאלט וואכען אין דער וויסענשאפט פֿאן נאטט. און זאלט גע-
שטארקט ווערען מיט אלע כחות, נאך דער מאכט פֿאן זיין הערר-
ליכקייט אין אלערהיי געדולד און לאנגמיטיגקייט (אָרד רוח) מיט
פֿריידען. און דאנקען אונזערען פֿאטער, וועלכער עס האט אונז
געמאכט מווגען צו האבען איין טייל אין דער ירושה פֿאן דיא הייליגע

- 13 אין ליכט. וועלכער האט אויז בעפרייט פאן דער מאכט פאן דער
 פינסטערנעם. און האט אויז געפראכט אין דער מלוכה פאן ויין
 14 געליבטען זאהן. אין וועלכען מיר האבען דיא דערלייזונג דורך ויין
 15 בלוט און פערגעבונג פאן דיא זינד. וועלכער איז דער גלייכער בילד
 פאן גאט, וועלכען מען קען נישט זעהן און איז דער בכור פאן אלץ
 16 וואס עס איז בעשאפען געווארען. דען דורך איהם איז אלץ בעשאפען
 געווארען וואס אין הימעל, און וואס אויף דער ערד, וואס מען זעהט,
 און וואס מען זעהט נישט טראגען און הערשאפטען. שרים און
 מלכים, אלץ איז דורך איהם בעשאפען געווארען און פאן ווינעט
 17 וועגען. און ער איז פריהער פאן אלץ געוועזען. און אלץ בעשטעהט
 18 אין איהם. און ער איז דער קאפף פאן דעם לייב פאן דער געמיינדע;
 ער איז דער אנפאנג און דער בכור פאן דיא מתים, כדי ער זאל אין
 19 אלדינג ויין דער ערשטער. דען עס איז געפעלען געווען, דאס אין
 20 איהם זאל דיא גאנצע פולקייט וויינען. און דורך איהם אלעמען מיט
 זיך איבער צו בעטען, ווען ער האט דורך איהם, דורך דעם בלוט
 פאן ויין קרייז, שלום געמאכט ביי וואס איז אויף דער ערד, ביי דאס
 21 וואס איז אויף דעם הימעל. און אויך אייך וואס איהר זענט פריהער
 פרעמד געוועזען און פיינדליכע געדאנקען. מחמת אייער געוויסען,
 22 וועלכער איז גענייגט געווען צו שלעכטע מעשים. יעצט האט ער
 אייך איבער געבעטען דורך דעם לייב פאן ויין פלייש דורך ויין
 טויט, כדי ער זאל אייך פאר איהם אויפשטעלען הייליג אן איין
 23 פלעק און אן איין פעהלער. ווען איהר בלייבט פעסט געגרינדעט
 אין דעם גלויבען און וועט נישט אוועק געריהרט ווערען פאן דער
 האפענונג פאן דאס עוואנגעליום (בשורה טובה) וואס איהר האט
 געהערט און וואס עס איז געפרעדיגט געווארען ביי אלע ברואים
 אונטער דעם הימעל, צו וועלכעם איך פולוס בין איינדיגער געווארען.
 24 יעצט פרייע איך מיך מיט דיא ליידען וואס איך טראג איבער פאר
 אייך. און איך דערפיהל אין מיין פלייש דאס וואס עס האט געפעהלט
 אין דעם משיח'ס ליידען פאר ויין לייב דאס איז דיא געמיינדע.
 25 וועלכע איך בין איהר דינער נאך גאטטעם פיהרונג וואס איז מיר
 געגעבען געווארען ביי אייך, כדי צו דערפילען דאס ווארט פאן
 26 גאט. דעם סוד וואס ער איז פארבארגען געוועזען צייט דיא וועלט

איז אלט און פאן דור דורות און איז יעצט אנפלעק געווארען צו ווינע
 הייליגע. צו וועלכע נאמט האט געוואלט מוידע וויין: וועלכער איז
 27 דיא רייכע העררליכקייט פאן דעם סוד צווישען דיא גוים, דאס איז
 דער משיח וואס איז אין אייך, וועלכער איז דיא האפענונג פאן דער
 העררליכקייט. איהם פרעדיגען מיר, פארזאגען און לערנען
 28 יעדערען מענשען אין אלערליי חכמה, כדי יעדען פארצושטעלען
 פאר איין פאללקאמענעם (שלום) אין דעם משיח. און אין דעם
 29 בעמיהע איך מיד אויך און שטרייט נאך דער ווירקונג פאן וויין בח
 וואס ווירקט אין מיר מיט גבורה.

איך וויל דאס איהר זאלט וויסען, וואס פאר איין מלחמה איך ב
 האב פאר אייך, און פאר דיא, וועלכע ווינען אין לודקא, און פאר
 אלעמען וואס האבען מיין פנים גיט געזעהן אין פלייש. כדי וויערע
 2 הערצער זאלען געטרייסט ווערען און זאלען צו נויה געבונדען
 ווערען אין ליבע צו אלע רייכקייט פאן ויכערען פארשטאנד, צו
 פערשטעהן דעם סוד פאן נאמט און דעם פאטערס און פאן דעם
 משיח. אין וועלכען עס ווינען פארבארגען אלע אוצרות פאן חכמה
 3 און וויסענשאפט. דאס זאג איך אייך כדי קיין מענש זאל איך גיט
 4 אבנארען דורך גלאטע רייד. דען הגם נאך דעם פלייש בין איך
 5 ווייט פאן אייך, אבער אין גייסט בין איך ביי אייך. און איך פרייע
 מיד ווען איך זעה אייער ארדענונג און פעסטען גלויבען אין דעם
 משיח. וויא איהר האט אנגענומען דעם משיח'ן ישוע אונזערען
 6 העררן אזוי געהט אין איהם. ווייט איין געווארצעלט און אויס
 7 געבויט אין איהם און בעפעסטויגט אין גלויבען וויא איהר זענט
 געלערענט געווארען און זאלט איהם וויין מיט פיל דאנק. זעהט,
 8 דאס קיינער זאל אייך גיט אנוועק רויבען דורך פילזאאפיע און
 ליידיגע פארפיהרונגען נאך דעד קבלה פאן מענשען, נאך דיא
 וועלטליכע יסודות (עלעמענטען) און גיט נאך דעם משיח'ס. דען
 9 אין איהם וויינט אלע פולקייט פאן נאמט לייבליך, און אין איהם
 זענט איהר אויך פיל געווארען. ער איז דער קאפ פאן אלע שררות
 10 און געוועלטליגקייט? און אין איהם זענט איהר אויך בעשניטען
 11 געווארען מיט איין בעשניידונג, וועלכע איז גיט מיט הענד געמאכט
 געווארען דורך דעם אויסטאן ויך פאן דעם וינדיגען פליישענעם

12 לייב, דאס איז דיא מלך פאן דעם משיח. דען איהר זענט מיט
 איהם געגראפען געווארען אין דער טבילה, און זענט אויך מיט
 איהם אויפגעשטאנען פאן דעם טויט דורך דער אמונה אין דער
 גבורה פאן גאט וואס האט איהם אויף געוועקט פאן דיא טויטע.
 13 און האט אויך אייך וואס איהר זענט געווען טויט דורך דיא זינד
 און אין דער ערלה פאן אייער לייב מיט איהם לעבענדיג געמאכט
 14 און האט אייך מוחל געווען אלע אייערע זינדען. און ער האט אב-
 געמעקט דעם שטער חוב פאן דעם געזעצטע וועלכער איז געווען
 געגען אונז, און ווידער אונז, און האט איהם אוועק גענומען פאן
 15 צווישען אונז און האט איהם צו גענאגעלט צו דעם קרייז. און ער
 האט אב געצויגען דיא שרים און געוועלטיגער און האט זיי גע-
 בראכט צו עפענטליכער שפאט, און האט זיי דורך דעם מנצח
 16 געווען. דעריבער לאז אייך קיינער נישט משפטען וועגען עסען און
 טרינקען אדער וועגען ימים טובים, ראשי חודשים און שבתים.
 17 דויע זענען דער שאטען פאן דיא זאכען וואס האבען געדארפט צו
 18 קומען. דער לייב אבער איז ישוע המשיח. לאז קיינער אייך נישט
 גערויבען אייער שכר, דורך ויך קליין מאכען און מלאכים דינסט.
 וואס ער האט מיט דיא אויגען נישט געזעהען, און איז פול מיט
 19 שטאלץ פאן זיין אייגענעם פליישענעם זינען. און האלט ויך נישט
 אן דעם קאפ, פאן וועלכען דער גאנצער לייב דורך געלענקע און
 פארבינדונג ווערט צו זאמען געהאלטען, וואקסט איין גאטטעס
 20 געוועקס. דעריבער ווען איהר זענט מיט דעם משיח אב גע-
 שטארבען פאן דיא געזעצע פאן דער וועלט, פאר וואס לאזט איהר
 ויך פאנגען מיט געזעצע, אזוי וויא איהר וואלט נאך לעבען אין דער
 21 וועלט? זאלסט נישט אנגעהמען, זאלסט נישט פארזוכען, זאלסט נישט
 22 אנריהרען. וועלכע ווערען במל ווען מען ברויכט, און זיינען
 23 מעגשליכע געבאטע און לעהרע. וועלכע שיינען פאר איין חכמה
 דורך אויסגעטראכטע פרומקייט, האלטען דעם קאפ אראפגעלאזען
 און פייניגען דעם לייב, דאס נישט זיי קיין פבד נישט, דען זייער פלייש
 ווערט (פאן דעם) זאט.

ג ווען איהר זענט אויף געשטאנען מיט דעם משיח, אזוי ווכט
 דאס וואס אויבען איז, דארטען וואו דער משיח זיצט. צו דער

קאלאסער ג

2 דעכטער ווייט פאן גאט. לאז אייער הארץ מראכטען פאן דעם
 3 וואס אויבען איז. ניט פאן דעם וואס איז אויף דער ערד. דען איהר
 4 זענט געשטארבען, און אייער לעבען איז פארבארנען מיט דעם
 5 משיח אין גאט. ווען דער משיח, וואס ער איז אייער לעבען וועט
 6 זיך אנפלעקען, וועט איהר אויך מיט איהם אנפלעקט ווערען אין
 7 הערליכקייט. דעריבער מווייטעט אייערע גלידער וואס זענען אויף
 8 דער ערד: זנות, טמאה, געלוסטונג, בעזע תאוות און נאך געלד
 9 יאנען, וואס עס איז עבודה זרה. דען פאר דיזע אלע זאכען וועט
 10 דער צארען פאן גאט קומען אויף דיא ווידער שפעניגע קינדער.
 11 אין וועלכע אויך איהר ווייט פריהער געזאגטען, ווען איהר האט
 12 צווישען זיי געוויינט, יעצט אבער לייגט אוועק פאן אייך דאס אלץ:
 13 צארען, בעס, רשעות, לעסטערונג און גבול פה. זאגט ניט קיין
 14 ליגען איינער דעם אנדערן: נאך דעם וויא איהר האט אויסגעטאן
 15 דעם אלטען מענשען מיט וויינע ווערק. און האט אנגעקליידעט
 16 דעם נייען מענשען מיט דער דערקענטענעס, וועלכער איז וויא
 17 דאס בילד פאן זיין בעשעפער. אין וועלכען עס איז ניט דא קיין
 18 גריכע, קיין איד, קיין מלה, קיין ערלה, קיין אויסלענדער, קיין
 19 סקותי, ניט קיין קנעכט און ניט קיין פרייער, דען דער משיח איז
 20 אלץ אין אלעמען. דעריבער איהר אויסערנוועלטע פאן גאט,
 21 הייליגע, און געליבטע, קליידעט אייך אן מיט פיל רחמנות, מיט
 22 גוטקייט, מיט ענוה (נידעריגע געמיטה) אין גייסט, מיט צערטליכ-
 23 קייט און מיט לאנגמוטה (אָרד אָר). טראגט איבער איינער דעם
 24 אנדערען, און ווייט מוחל ווען איהר וועט האבען איין קריג איינער
 25 מיט דעם אנדערען: וויא דער משיח האט אייך מוחל געווען, אזוי
 26 ווייט איהר אויך מוחל. מעהר פאן אלץ אבער קליידעט אן דיא
 27 ליבע וואס זיא איז דער באנד פאן שלמות (פאלקאמענהייט). און
 28 דער פרידען פאן דער משיח זאל אין אייערען הארצען גע-
 29 וועלטיגען צו וועלכען איהר זענט גערופען געווארען אין איין לייב,
 30 אויך בעדאנקט. לאז דאס ווארט פאן דעם משיח אין אייך רייכליך
 31 וויינען, מיט אלערליי חכמות און לעהרענט און פארזאגט אייך
 32 אליין דורך תהלים, לויבגעזאנג, גייסטליכע לידער, און זינגט צו
 33 גאט אין אייערע הערצער. און אלדיג וואס איהר וועט טאן,

מיט ווערטער אדער מיט מעשים, דאס אלץ טהוט אין דעם נאמען
 פאן דעם העררן ישוע און דאנקט נאטט דעם פאטער דורך איהם.
 18 איהר ווייבער וייט אונטערטעהניג אייערע מאנען וויא עס שיקט
 19 זיך אין אונזערן העררן. איהר מאנען ליבעט אייערע ווייבער און
 20 וייט גיט צו שלעכט גענען זיי. איהר קינדער וייט געהארבואם
 צו אייערע עלטערן אין אלע זאכען, דען דאס איז געפעהלען
 21 אונזערען העררן. איהר פאטערס רייצט גיט אויף אייערע קינדער,
 22 כדי זיי זאלען וייערען מוטא גיט פערלירען. איהר קנעכט,
 געהארבט אייערע העררן נאך דעם פלייש אין אלע זאכען, גיט צו
 דינען נור פאר דעם אויג, גלייך וויא צו געפעהלען מענשען, נור
 מיט איין ריינעם הארצען וויא דיא וואס האבען מורא פאר נאטט.
 23 וואס איהר ארבייט, טהוט עס מיטן גאנצען הארצען, וויא פאן
 24 גאטטעס וועגען, און גיט פאן מענשענס וועגען; און ווייסט, דאס
 דעם לזין פאן דעם וועט איהר מקבל זיין פאן גאטט איין ירושה,
 25 דען איהר דינט אונזערען העררן דעם משיח. און ווער עס וועט
 טאן איין עולה דער וועט מקבל זיין דיא עולה, וואס ער האט
 געטאן, און דארטען איז מען גיט נושא פנים.

ד איהר העררן גיט וואס עס איז רעכט צו אייערע קנעכט, און
 2 ווייסט דאס איהר האט אויך איין העררן אין הימעל. וייט שטענדיג
 3 אין תפילה און וואכט אין איהר מיט דאנק. און וייט אויך מתפלל
 פאר אונז, דאס גאטט זאל דיא מיהר עפענען פאר דעם ווארט,
 כדי אנצוזאגען דעם סוד פאן דעם משיח, פאר וועלכען איך בין
 4 אין קייטען. כדי איך זאל איהם אנפלעקען, וויא עס איז רעכט
 5 פאר מיר איהם אנצוזאגען. געהט מיט חכמה אום מיט דיא אויס-
 6 וויינגסטע, און שעצט דיא צייט מיינער. אייערע רעד זאלען
 שטענדיג זיין מיט חן, מיט זאלץ געזאלצען, כדי איהר זאלט וויסען
 7 וויא יעדעס צו ענטפערען. וויא עס מיר געהט וועט אייך אלץ
 מיכיקום, דער געליבטער ברודער, און געטרייער דינער, און מיין
 8 מיטארבייטער אין דעם העררן בעריכטען. איך האב איהם דער-
 ריבער געשיקט צו אייך, כדי ער זאל וויסען וואס עס איז ביי אייך,
 9 און זאל אייער הארץ טרייסטען. מיט איהם איז אנעסימוס דער
 געטרייער און געליבטער ברודער וועלכער איז פאן אייך: זיי

א טהעסאלאניקער א

וועלען אייך געבען צו וויסען פֿאן אלע אויגערע הויגע זאכען.
 10 אריסטארכוס וואס איז מיט מיר געפאנגען געריסט אייך, אויך
 מרקוס דער זאהן פֿאן בר-נבאים שוועסטער, וועגען וועלכען מען
 האט אייך בעפֿוילען, ווען ער וועט צו אייך קומען,
 11 זאלט איהר איהם אויפֿגעהמען. אויך ישוע וועלכען מען רופט
 יוסטוס, ביידע זענען פֿאן דיא געמלשע, זיי זענען דיא איינציגע
 העלפֿערס צו דעם מלכות האלהים און זענען געווען פֿאר מיר אין
 12 טרויסט. אייער עפֿאפֿראס געריסט אייך. איין קנעכט פֿאן דעם
 משיח, וואס שטרייט תמיד פֿאר אייך אין זיינע תפילות, דאס איהר
 13 זאלט שטעהן גאנץ און דערפֿילט מיט גאטשעס ווילען. דען איך
 זאג אויף איהם עדות, דאס ער איז איין גרויסער מקנא פֿאר אייך
 14 און פֿאר דיא לייט פֿאן לאאדיקא און היראפאלים. אויך לוקאס
 דער געליבטער רופא און דימאס געריסען אייך. געריסט דיא
 15 ברידער אין לאאדיקא אין ניםפאס און דיא געמיינדע וואס איז
 16 אין זיין הויז. נאך דעם וויא דער בריף וועט געלייענט ווערען ביי
 אייך, זעהט, ער זאל אויך געלייענט ווערען אין דער געמיינדע פֿאן
 לאאדיקא, און דעם וואס ער איז געווען אין לאאדיקא זאלט
 17 איהר איהם אויך ליענען. און זאגט צו ארכיפּוס: גיב אכטונג
 אויף דעם דינסט, וועלכען דוא האסט מקבל געווען אין דעם
 העררן, כדי דוא זאלסט איהם דערפֿילען. איך פֿולוס געריסט אייך
 18 מיט מיין האנד. געדענקט מיינע קייטען. דיא גנאד זאל מיט אייך
 זיין. אמן.

דער ערשטע בריף צו דיא טהעסאלאניקער

פולוס און סילוואנוס און טימאטהאוס צו דער געמיינדע פֿאן א
 דיא טהעסאלאניקער אין גאטט דעם פֿאטער און דעם העררן ישוע
 המשיח, גנאד צו אייך און ברידען פֿאן גאט אויגער פֿאטער און
 2 אויגערען העררן ישוע המשיח. מיר דאנקען שטענדיג גאט פֿאר

- 3 אייך ווען מיר דערמאנען אייך אין אונזערע תפלות. ווייל מיר
דערמאנען שטענדיג פאר גאט אונזער פאטער דיא ווערק פאן
איינער אמונה און דיא מיהע פאן איינער ליבע און איינער אויסהארען
4 אין דער האפנונג צו אונזערען העררן ישוע המשיח. דען מיר
ווייסען, געליבטע ברידער פאן גאט, דאס איהר ווענט אויסדער-
5 וועהלט געווארען. דאס אונזער עוואנגעליום איז צו אייך געקומען
ניט נור דורך דעם ווארט אליין, נור אויך דורך קראפט און רוח
הקדש און גרויסע זיכערהייט, אזוי וויא איהר ווייסט אויף וואס
פאר איין ארט מיר ווענען געווען צווישען אייך פאן איינערט ווענען.
6 און וויא איהר האט אין אונזערען און דעם העררענס וועג געטראטען,
און האט דאס ווארט מקבל געווען אין פילע צרות מיט דער
7 בריידע פאן דעם רוח הקדש. ביז איהר ווענט גאווארען פאר איין
ביישפיל פאר אלע גלויביגע וואס ווענען אין מאקעדאניע און אכאיה.
8 דען פאן אייך איז געהערט געווארען גאטטעס ווארט ניט נור אין
מאקעדאניא און אכאיה, נור אין אלע ערטער איז פארברייטעט
געווארען איינער אמונה אין גאט, און מיר דארפען גאר דערפון
9 ניט ריידען. דען זיי אליין דערציילען פאן אונז וואס פאר איין
גאנג מיר האבען צו אייך געהאט, און וויא איהר האט אייך אומ-
געקעהרט פאן אבגאטטער צו גאט, איהר זאלט דינען דעם אמת'ן
10 און לעבענדיגען גאט. און צו דערנווארטען פאן דעם הימעל אויף
זיין וואהן, וועלכען ער האט אויפגענועקט פאן דיא טויטע, אויף
ישוע'ן, וואס ער איז אונז מציל פאן דעם צארען וואס וועט קומען.
ב איהר, ברידער, ווייסט אליין אונזער אייגנאנג ביי אייך, דאס
2 ער איז ניט אומזיסט געווען. נאך דעם וויא מיר האבען געליטען,
און ווינען שלעכט בעהאנדעלט געווארען אין פיליפי, וויא איהר
ווייסט, האבען מיר זיך געשטארקט אין אונזער גאט ביי אייך
3 אנצוואנען דאס עוואנגעליום, מיט גרויסע מלחמות. דען אונזער
פארזאגונג איז ניט געוועזען צום טעות, צו אונרייניגקייט און ניט צו
4 קיין רמאות. נור וויא גאט האט אונז פאר ווערט געפונען צו
געטרויען אונז דאס עוואנגעליום, אזוי רעדען מיר, און מיר ווילען
ניט געפעהלען מענשען, נור גאט, וועלכער פרוכט אונזערע
5 הערצער. דען מיר האבען קיין מאל ניט בענוצט קיין חניפה'דיגע

ווערמער, וויא איהר ווייסט, אויך ניט פֿרי געלד צו דערווערפֿען.
 גאטט איז איין עדות. אויך האבען מיר ניט געווכט פֿאן מענשען
 קיין פֿבור, ניט פֿאן איין און ניט פֿאן אנדערע, מיר וואלטען אויך
 געקענט ארויפֿלעגען ויך אויף איין, וויא אפֿאסטעל פֿאן דעם
 משיח'ן. נור מיר זענען געגאנגען צווישען איין פֿריינדלאך וויא איין
 מיטער, וועלכע געהרט און דערציהט איהרע קינדער. אזוי, דאס
 פאר ליבע צו איין האבען מיר לוסט געהאט צו פֿריינגען איין
 ניט נור דיא בשורה טובה פֿאן גאטט אליין, נור אויך אונזער
 לעבען, ווייל איהר זענט אונז זעהר געליבט געווען. געוויס געדענקט
 איהר, פֿרידער, אונזער ארבייט און אונזער מידע, טאג און נאכט
 האבען מיר געארבייט, פֿרי מיר זאלען קיינעם ניט פֿעשווערען, און
 האבען צווישען איין געפֿרעדיגט דאס עוואנגעליום (בשורה טובה)
 פֿאן גאטט. איהר זענט עדות און אויך גאטט, וויא הייליג, גערעכט
 און אן איין פֿעהלער מיר זענען ויך געגאנגען מיט איין גלויביגע.
 איהר ווייסט, דאס וויא איין פֿאטער צו זיינע קינדער, אזוי האבען
 מיר יעדערען פֿאן איין פֿארזאגט און געטרויסט. און פֿעשווארען,
 דאס איהר זאלט ויך אויפֿפֿיהרען וויא עס פֿאסט פֿאר גאטט, וואס
 ער האט איין גערופֿען צו זיין מלוכה און צו זיין הערליכקייט.
 דעריבער הערען מיר ניט אויף אויך גאטט צו דאנקען פֿאר דעם,
 דאס ווען איהר האט פֿאן אונז מקבל געווען דאס ווארט פֿאן גאטט,
 וועלכען איהר האט געהערט, האט איהר דאס ניט מקבל געווען
 וויא איין ווארט פֿאן מענשען. נור וויא אזוי עס איז אין אמת'ען,
 וויא איין ווארט פֿון גאטט, וואס ווירקט אין איין דאס איהר זאלט
 גלויבען. דען איהר, פֿרידער, זענט געווארען נאכגעהערס פֿאן
 דיא געמיינדען פֿאן גאטט אין לאנד יהודא אין דעם משיח'ן, דאס
 איהר האט אויך געליטען דאסעלביגע פֿאן אייערע קרובים, וויא
 זיי האבען געליטען פֿאן דיא אידען. וועלכע האבען אויך געטוישעט
 דעם הערן ישוע און זייערע נביאים, אויך אונז האבען זיי גע'רודפֿט'
 זיי געפֿעלען גאטט ניט און זענען דערווידער אלע מענשען. וועלכע
 פֿארנועהרען אונז צו רעדען צו דיא גוים, דאס זיי זאלען גערעטעט
 ווערען, און דורך דעם דערפֿילען זיי תמיד זייערע זינד. אבער עס
 איז שוין דער צארען גאטמעס איבער זיי געקומען צום ענדע. מיר

אָבער, ברידער, נאך דעם וויא מיר זענען איין וויילע פאן אייך
 אונזעק גערויבט געוועזען, פאן אייער פנים, ניט פאן הארצען, האבען
 מיר זיך דערפאר מעהר געאיילט צו זעהען אייער פנים מיט גרויס
 פארלאנגען. 18
 און דעריבער האבען מיר (איך פולוס), צוויי
 מאל געוואלט קומען צו אייך, נור דער שטן האט אונז ניט דער-
 לאזען. 19
 דען ווער איז אונזער האפענונג, און אונזער שמחה, און
 דיא קרוין פאן אונזער בעריהמונג? זייט איהר עס דען ניט פאר
 אונזערען העררן ישוע המשיח, ווען ער וועט קומען? יא, איהר
 זענט אונזער כבוד און שמחה.

1
 דעריבער האבען מיר שוין מעהר ניט געקאנט זיך איינהאלטען,
 און האבען בעשלאסען צו בלייבען אליין אין אטהען. און מיר
 האבען געשיקט טימאטהעאוס אונזער ברודער און גאטטעס דינער,
 אונזער מיט ארבייטער אין דאס עוואנגעליום פאן דעם משיח, ער
 זאל אייך מחזק זיין און טרויסטען אין אייערען גלויבען. 2
 כדי קיינער זאל זיך ניט לאזען פארפיהרען אין דינע צרות, דען איהר
 אליין ווייסט, דאס מיר זענען דער צו געשטעלט געווארען. איך
 האב שוין לאנג אייך געוואנט, ווען איך בין ביי אייך געווען, דאס
 מיר האבען צו ליידען צרות, וויא עס איז אויך געשעהען, און וויא
 איהר ווייסט. 3
 דעריבער האב איך מיד מעהר ניט געקאנט איינ-
 האלטען און האב געשיקט, כדי צו וויסען פאן אייער גלויבען,
 טאמער האט אייך דער פרובער געפרובט און אונזער ארבייט איז
 גאר אומזיסט געווען. 4
 יעצט ווען טימאטהעאוס איז פאן אייך צו
 אונז געקומען און האט אונז דערציילט פאן אייער אמונה און פאן
 אייער ליבע, און דאס איהר געדענקט אונז תמיד צו גוטען און
 ווינשט צו זעהען אונז, אזוי וויא מיר ווינשען אויך צו זעהן אייך.
 5
 זענען מיר דעריבער געטרויסט געווארען וועגען אייך, ברידער,
 אין אלע אונזערע צרות און נויט דורך אייער אמונה. דען יעצט
 6
 לעבען מיר, ווען איהר שטעהט פֿעסט אין אונזערען העררן, וואס
 פאר איין דאנק קענען מיר גאט געבען פאר אייך, פאר אלע
 פרייד, וועלכע מיר האבען זיך איבער אייך געפרייט פאר אונזער
 גאט. 7
 טאג און נאכט זענען מיר זעהר מתפלל, דאס מיר זאלען
 8
 זעהען אייער פנים, און צו דערפילען דאס וואס עס פעלט נאך

- 11 אין אייער אמונה. גאטט אוינער פאטער אין אוינער הערר ישוע
12 המשיח זאל צו ברייטען אוינער וועג צו אייך. און אייך זאל דער
הערר לאזען וואקסען און רייך מאכען אין דער ליבע איינער צו
דעם אנדערען און צו אלע מענשען, אזוי וויא מיר זיינען צו אייך.
13 און זאל שטארקען אייערע הערצער צו זיין אין הייליגקייט אן
אין פעהלער פאר גאטט אוינער פאטער, ווען ישוע המשיח
אוינער הערר וועט קומען מיט אלע זיינע הייליגע. אמן.
- ד ווייטער בעטען מיר פאן אייך, ברידער, אין מיר פערזאנען
אייך אין אוינער העררן ישוע, אזוי וויא איהר האט פאן אונז מקבל
געווען וויא אזוי צו אויפפיהרען זיך און צו געפעהלען גאטט, און
וויא איהר טהוט שוין, אזוי זאלט איהר נאך מעהר טאן. דען
2 איהר וויסט וואס פאר געבאטע מיר האבען אייך געגעבען דורך
דעם העררן ישוע. דער ווילען פאן גאטט איז אייער הייליגקייט;
3 איהר זאלט זיך דערווייטערען פאן זונת. דאס יעדערער פאן אייך
4 זאל איין ווייב נעהמען מיט צניעות, מיט הייליגקייט און כבוד.
5 ניט מיט תאוה פאן זונת וויא דיא גוים, וועלכע ווייסען ניט פאן
גאטט. און לאז קיינער ניט איבערנעהמען און אפנארען זיין ברודער
6 אין געשעפט, דען גאטט נעמט נקמה דער פאר, וויא מיר האבען
אייך שוין לאנג אנגעזאגט און עדות געזאגט. דען גאטט האט אונז ניט
7 גערופען צו טמאה, נור צו קדושה. דעריבער ווער עס פעראכטעט
8 עס, דער פעראכטעט ניט איין מענשען, נור גאטט, וועלכער האט אין
אונז זיין הייליגען גייסט געגעבען. וועגען ברידער-ליבע דארף איך
9 אייך ניט שרייבען, דען איהר זענט אליין געלערענט פאן גאטט צו
ליבען איינער דעם אנדערען. און אזוי טהוט איהר צו אלע אייערע
10 ברידער וואס זענען אין מאקעדאניע, אבער מיר פארזאגען אייך,
ברידער, דאס איהר זאלט נאך מעהר טאן. איהר זאלט עס פאר
11 איין כבוד האלטען, שטיל צו לעבען, יעדערער זיינע זאכען צו
פארזארגען און דיא ארבייט פאן זיינע הענד אויספיהרען, אזוי וויא
12 מיר האבען אייך געבאטען. כדי איהר זאלט אין אומנאנג מיט
דיא אויסווייניגסטע (מענשען) אנשטענדיג זיין, און צו קיין מענשען
ניט בעדארפען. און וועגען דיא וואס זענען אנשלאפען גע-
13 זארגען (געשטארבען), ברידער, ווילען מיר פאר אייך קיין זאך

14 נִיט פֿאַרהוילען, בְּדִי אִיהֶר זאַלט נִיט טרויערן וויא אַנדערע וואס
 האָבען נִיט קיין האַפענונג. דען ווען מיר גלויבען, דאס ישוע איז
 געשטארבען און איז אויפגעשטאנען, אזוי וועט גאטט אויך מיט
 איהם צוזאמענבריינגען דיא וואס זענען אַנשלאָפֿען געווארען אין
 15 ישוע'ן. דען דאס זאנען מיר אייך מיט דעם ווארט פֿאַן העררן:
 דאס מיר לעבענדיגע, וועלכע מיר זענען פֿערבליבען ביי דער
 הערר וועט קומען, וועלען נִיט זיין פֿאַראַויס פֿאַר דיא איינ-
 16 געשלאָפענע. ער, דער הערר וועט אַראַבקומען פֿאַן דעם הימעל,
 אזוי וויא דיא רופונג קומט, און דער קול פֿאַן דעם עלסטען מלאך,
 און דיא שאלונג, פֿאַן דעם שופֿר גאטטעס; און עס וועלען צום
 17 ערשטען אויפֿשטעהן דיא געשטארבענע אין דעם משיח'ן. נאך
 דעם וועלען מיר לעבענדיגע, וואס זענען איבער געבליבען, אַרויפֿ-
 גענומען ווערען מיט זיי אין דיא וואלקענס, גענען דעם העררן אין
 דער לופט, און אזוי וועלען מיר תמיד זיין ביי דעם העררן.
 18 דעריבער טרויסט אייך איינער דעם אַנדערען מיט דזיע ווערטער.
 ה און ווענען דיא צייטען און שטונדען, האט איהר, ברידער,
 2 נִיט נויטיג מען זאל אייך שרייבען. דען איהר ווייסט אליין גוט,
 דאס דער טאג פֿאַן דעם העררן וועט אַנקומען וויא איין גנב אין
 3 דער נאכט. דען ווען זיי וועלען רעדען פֿאַן ברידען און זיכערקייט
 אזוי וועט דער פֿאַרדארבען אויף זיי פֿלוצלינג קומען, אזוי וויא
 געבורט־שמערצען פֿאַן איין געווינערען, און וועלען נִיט קענען אַנט-
 4 רונען ווערען. אָבער איהר, ברידער, זענט נִיט אין דער פינסטערנעס
 5 דאס דער טאג זאל אייך איבערפֿאלען וויא איין גנב. איהר זענט
 אלע קינדער פֿאַן דעם ליכט, און קינדער פֿאַן דעם טאג; נִיט קינדער
 פֿאַן דער נאכט זענען מיר, און נִיט פֿאַן דער פינסטערנעס.
 6 דעריבער לאָזען מיר נִיט שלאָפען, וויא אַנדערע, נור לאָזען מיר
 7 וואכען און זיין נִיכטער. דען דיא וואס שלאָפען, שלאָפען ביי
 8 נאכט, און דיא וואס שפור'ן שפור'ן ביי נאכט, מיר אָבער, קינדער
 פֿאַן דעם טאג, לאָזען מיר נִיכטער זיין, און לאָזען מיר אַנקליידען
 דעם פֿאַנצער פֿאַן גלויבען און ליבע און פֿאַר איין קיווער דיא
 9 האַפענונג פֿאַן דער הילף. דען גאטט האט אונז נִיט בעשטימט צו
 זאַרען, נור צו דערווערבען דיא הילף דורך אונזערען העררן ישוע

א מהעסאלאניקער ה

10 המשיח. וועלכער איז פאר אונז געשטארבען, כדי מיר זאלען מיט
 איהם צוזאמען לעבען, ווען מיר וואכען, אדער מיר שלאפען.
 11 דעריבער פאר זאגט איינער דעם אנדערען, און לאז איין ברידער
 12 דעם אנדערען בויען, וויא אייהר אויך טהוט. מיר בעטען פאן
 אייך, ברידער, צו אכטען דיא, וועלכע ארבייטען צווישען אייך, און
 דיא וואס זענען געשטעלט געווארען איבער אייך אין דעם העררן.
 13 און וואס לערנען אייך. לאזען זייא ביי אייך גרויס געהאלטען ווערען
 מיט ליבע פאר וויער ווערק, און לאז צווישען אייך זיין שלום.
 14 און מיר פארזאגען אייך, ברידער, ווארענט דיא ארענטליכע,
 טרויסטעט דיא ווייכהארציגע, נעמט אייך אן פאר דיא שוואכע, און
 15 האט געדולד מיט אלעמען. זעהט, דאס קיינער זאל דעם אנדערען
 16 נישט צאלען איין רעה פאר איין רעה, נור טראכט תמיד גוטעס צו
 טאן איינער פאר דעם אנדערען און געגען אלע מענשען. פרייעט
 17 אייך תמיד. טהוט תפילה אן אויפהערונג. זאגט איין דאנק פאר
 18 אלדינג: דען אזוי איז דער ווילען פאן גאטט אין דעם משיח ישוע
 פאן אייך. פארלעשט נישט דעם גייסט. זייט נישט מבוזה דיא נביאות.
 19 פרוכט אלץ און האלט דאס וואס עס איז גוט. מידעט אויס אלץ
 20 וואס עס שיינט צו זיין ביזנעס. און דער גאטט פאן פרידען זאל אייך
 21 הייליגען אין גאנצען, און אייער גייסט, נפש און לייב, זאל געהיט
 22 ווערען גאנץ אן איין פעהלער צו דעם קומען פאן אונזערען העררן
 23 ישוע המשיח. דער וואס רופט אייך איז געטריי, ער וועט אייך
 24 דאס טאן. ברידער, זייט מתפלל פאר אונז. געריסט אלע ברידער
 25 מיט דעם הייליגען קום. איך בעשווער אייך מיט דעם העררן, דיזע
 26 עפיסטעל (ברית) זאל פאר אלע הייליגע ברידער פארגעלייענט
 27 ווערען. דיא גנאד זיי מיט אייך פאן ישוע המשיח אונזערען
 28 העררן. אמן.

ער צווייטע בריף צו דיא טהעסאלאניקער

א פולום און סילוואנוס און טימאטהאוס צו דער געמיינדע פאן
 טהעסאלאניק, אין גאט אונזער פאטער און אונזערען העררן ישוע
 2 המשיח. גנאד צו אייך און פרידען פאן גאט אונזער פאטער און
 3 אונזערען העררן ישוע המשיח. מיר זענען מחויב גאט צו דאנקען
 תמיד פאר אייך, פרידער, וויא עס דארף צו זיין, דען אייער
 אמונה וואקסט זעהר, און דיא ליבע פאן יעדערען צווישען אייך
 4 אלעמען מעהרט זיך זעהר. אזוי דאס מיר אליין בעריהמען זיך
 מיט אייך אין דיא געמיינדען פאן גאט מיט אייער סבלנות און
 מים אייער אמונה אין אלע אייערע רדיפות אין אלע צרות וואס
 5 איהר ליידעט. דאס איז איין צייכען פאן דעם גערעכטען משפט
 גאטעס, פרי איהר זאלט ווערט זיין צום מלכות האלהים פאר
 6 וועלכען איהר ליידעט. דען עס איז רעכט פאר גאט דאס ער
 7 זאל בעצאלען מיט צרות צו דיא וואס מאכען אייך צרות. אבער
 אייך וואס איהר האט צרות זאלט רוהע האבען מיט אונז ווען דער
 הערר ישוע וועט זיך אנפלעקען פאן דעם הימעל מיט דיא מלאכים
 8 פאן זיין קראפט. אין איין פלאם פייער, זיך נוקם צו זיין אן דיא
 וועלכע פאן גאט ניט ווייסען, און דיא וואס האבען זיך ניט צו
 געהערט צו דער בשורה פאן אונזערען העררן ישוע המשיח.
 9 וועלכע וועלען בעקומען זייער שטראף פערלארען צו ווערען אויף
 10 עוויג פאן דעם העררנס פנים און פאר זיין הערליכע מאכט. ווען
 ער וועט קומען העררליך צו ווערען אין זיינע הייליגע, און צו
 לאזען זיך בעוואונדערען פאן אלע גלייביגע, ווייל אונזער עדות האט
 11 ביי אייך געפונען גלויבען אין יענעם טאג. דעריבער זענען מיר
 אויך שטענדיג מתפלל פאר אייך, דאס גאט זאל אייך ווערט
 מאכען צו דער רופונג, און זאל דערפילען דעם גאנצען ווילען פאן
 12 זיין גוטקייט, אין דעם ווערק פאן דעם גלויבען מיט מאכט. פרי

ב טהעסאלאניקער א ב

דער נאמען פאן אונזער הערן ישוע זאל אין אייך געלויבט ווערען,
און איהר אין איהם, נאך דער גנאד פאן אונזער גאט, און
אונזערען הערן ישוע המשיח.

מיר בעטען פאן אייך, ברידער, וועגען דעם קומען פאן ב
אונזערען הערן ישוע המשיח אין אונזער פערזאנלונג מיט איהם.
דאס איהר זאלט ניט אזוי לייכט מבולבל ווערען אין דיא געדאנקען,
און זאלט ניט דערשראקען ווערען ניט דורך איין גייסט, ניט פאן
איין ווארט און ניט פאן איין ברית, גלייך וויא ער איז פאן אונז
געשיקט געווארען, אזוי וויא דער טאג פאן דעם הערן איז שוין
אנגעקומען. לאז אייך קיינער בשום אופן ניט אפגארען, דען עס
מוז פרידער איין אפפאלונג (פאן גלויבען) קומען, און עס וועט זיך
אנפלעקען דער מענטש פאן דער זינדע דער זאהן פאן פאר-
דארבענעס. דער פיינד, וועלכער וועט זיך דערהויבען איבער אלץ
וואס עס הייסט גאט און הייליגקייט, אזוי דאס ער וועט זיך אין
דעם טעמפלעל (היכל) גאטטעס זעצען, און זיך אליין וויא גאט
אנשטעלען. געדענקט איהר דען ניט, דאס ווען איך בין נאך ביי
אייך געוועזען האב איך דאס געזאגט. און יעצט ווייסט איהר
וואס עס האלט איהם אב פאן צו אנפלעקען זיך אין זיין צייט.
דען דער סוד פאן דער בעזוקייט האט שאן אנגעהויבען צו ווירקען,
נור דאס וואס עס האלט אב ביז יעצט מוז פאן וועג אוועק גענומען
ווערען. און דאמאלסט וועט אנפלעקט ווערען דער רשע, וועלכען
דער הער וועט טויטען מיט דעם הויך פאן זיין מויל, און וועט
איהם מבטל זיין דורך דיא שטראהלען פאן זיין דערשיינונג. דעם
וועלכער וועט קומען דורך דעם שטן'ס ווירקונג מיט גרויס כח,
מיט צייכענס און מיט פאלשע וואונדער, און מיט אלערליי
פארפיהרונגען צו אונזערעכטיגקייט פאר דיא, וועלכע דארפען
פארלארען ווערען, ווייל זיי האבען ניט מקבל געווען דיא ליבע
פאן דעם אמת כדי גערעמעט צו ווערען. דעריבער וועט זיי גאט
שטארקע טעותים שיקען, זיי זאלען גלויבען אין ליגען. כדי עס
זאלען גע'משפט ווערען אלע וואס האבען ניט געגלויבט אין אמת.
נור עס איז געפעלען געווארען דיא אונזערעכטיגקייט. מיר אבער
זענען מחויב תמיד גאט צו דאנקען פאר אייך, געליבטע ברידער,

פאן דעם העררן, וואס פאן אנפאנג האט נאטט אייך אויסדערנוועלט
צו דער הילף דורך דער הייליגקייט פאן דעם גייסט, און דעם
גלויבען אין דעם אמת. צו וועלכער ער האט אייך גערופען דורך
אונזער עוואנגעליום (בשורה טובה) איהר זאלט דערווערבען דיא
העררליכקייט פאן אונזערען העררן ישוע המשיח. דעריבער,
ברידער, שטעהט פעסט און האלט דיא קבלות וואס איהר האט
געלערענט, סאי דורך אונזער ווארט, סאי דורך אונזער ברית.
און אונזער הערר ישוע המשיח און אונזער נאטט דער פאטער,
וועלכער האט אונז געליבט און האט אונז געגעבען דיא עוויגע נחמה
און דיא גוטע האפענונג, דורך זיין גנאד. זאל טרויסטען אייערע
הערצען און זאל אייך בעפעסטונגען אין יעדער גוטען ווארט און ווערק.
ווייטער ברידער, זייט מתפלל פאר אונז, דאס ווארט פאן
דעם העררן זאל פריי לויפען און עס זאל העררליך ווערען, וויא
עס איז צווישען אייך געווארען. און דאס מיר זאלען ניצול ווערען
פאן אונפערשטענדיגע און שלעכטע מענטשען, דען ניט יעדער האט
אמונה. אבער דער הערר איז געטריי, ער וועט אייך שטארקען.
און וועט אייך אפהייטען פאן בייעס. אבער מיר טרויען אויף אייך
אין דעם העררן, דאס איהר טהוט און וועט טאן וויא מיר בע-
פעהלען אייך. דער הערר אבער זאל ריכטען אייערע הערצער
צו דער ליבע פאן נאטט און צו דער געדולד פאן דעם משיח.
און מיר בעפעהלען אייך, ברידער, אין דעם נאמען פאן אונזער
העררן ישוע המשיח, דאס איהר זאלט זיך דערווייטערען פאן
יעדען ברודער וואס געהט אין אונאָרענטליכען וועג, און געהט ניט
נאך דער לעהרע, וועלכע איהר האט פאן אונז מקבל געווען.
איהר אליין ווייסט וויא איהר דארפט אונז נאך געהן, דען מיר זענען
צווישען אייך ניט אונאָרענטליך געוועזען. אויך האבען מיר קיינעמס
ברויט ניט געגעסען אומזיסט, נור טאן און נאכט האבען מיר
שווער און הארט געארבייטעט, כדי מיר זאלען קיינעם ניט זיין
צום משא. ניט דעריבער ווייל מיר האבען ניט דאס רעכט, נור
כדי מיר זאלען זיין איין ביישפיל פאר אייך, דאס איהר זאלט אונז
נאכטאן. דען ווען מיר זענען נאך ביי אייך געווען האבען מיר אייך
געבאטען: ווער עס וויל ניט ארבייטען, דער זאל אויך ניט עסען.

11 דען מיר האבען געהערט: דאס צווישען אייך וענען דא עטליכע,
 וועלכע פיהרען זיך אונארענטליך אויף, און ארבייטען ניט, נור
 12 טהוען וואס טויג ניט. אועלכע לייט אבער בעפעהלען מיר, און
 פערזאנען דורך אונזערען העררן ישוע המשיח, דאס זיי זאלען
 13 שטיל ארבייטען, און זיי זאלען זייער אייגענעם פרויט עסען. און
 איהר, ברידער, עס זאל אייך ניט פארדריסען גוטעם טהוענדיג.
 14 ווען איינער וועט ניט הערען אונזערע ווערטער אין דיוועס בריף
 דעם פערצייכענט, און מישט אייך ניט מיט איהם פריער זאל זיך
 15 שעמען. אבער האלט איהם ניט פאר קיין שונא, נור ווארענט
 16 איהם וויא איין ברודער. און דער הערר פאן פרידען וועט אייך
 17 געבען דעם שלום אין יעדער צייט און אין יעדער זאך. דער הערר
 18 זאל זיין מיט אייך אלעמען. איך פולום מיט מיין אייגענער האנד
 גרים אייך. דאס איז איין סימן אין אלע בריף, אזוי שרייב איך.
 19 דיא גנאד זאל מיט אייך אלעמען זיין פאן ישוע המשיח אונזערען
 העררן. אמן.

דער ערשטע בריף צו טימאטהעאוס

א פולום ישוע המשיח'ס שליח, דורך דעם בעפעהל פאן נאטט
 אונזער העלפער און פאן דעם העררן ישוע המשיח אונזער
 2 האפענונג. צו טימאטהעוס, זיין אמת'ען זאהן אין גלויבען, גנאד,
 בארעמעהערציגקייט און פרידען פאן נאטט דעם פאטער און
 3 אונזערען העררן ישוע המשיח. ווען איך בין אוועקגעגאנגען קיין
 מאקעדאניען האב איך דיר געבעטען צו בלייבען אין אפסוס, פרי
 דוא זאלסט אייניגע מענשען באפעהלען דאס זיי זאלען ניט לערנען
 4 קיין אנדער לעהרע. און זאלען זיך ניט פערנעמען מיט הגדות
 (פאבעלן) און מיט דיא לעהרע פאן יחוס-ברוף וואס זיי האבען
 קיין סוף ניט און בריינגען מעהר צו פראגען איידער וויא צו
 5 נאטטליכע פארבעסערונג אין גלויבען. דען דער תקלית פאן דיא

געבאט איז דיא ליבע פאן איין ריינע הארץ און פאן איין גוטען
 6 געוויסען, ניט פאן קיין פאלשע אמונה, דערפון זענען עטליכע
 7 אפגעטראטען און זענען פערנאנגען אין לידיגע דבורים, זיי ווילען
 זיין לעהרערס פאן דער תורה, און פערשטעהען ניט וואס זיי זאגען,
 8 און וואס זיי פסקענען, מיר אבער ווייסען דאס דיא תורה איז גוט
 9 ווען איין מענש געברויכט איהר ריכטיג נאך דער תורה, און
 ווייסען, דאס דיא תורה איז ניט געגעבען געווארען פאר דעם צדיק,
 נור פאר דעם רשע, פאר דיא ווידערשפעניגע, פאר דיא, וועלכע
 גלויבען ניט אין גאט פאר דיא זינדער, פאר דיא וואס זענען טמא,
 פאר דיא צולאזענע, פאר דיא וואס שלאגען דעם פאטער וואס
 שלאגען דיא מוטער, פאר רוצחים, פאר דיא וואס זענען מונה,
 10 פאר דיא וואס ליגען מיט זכרים, פאר דיא וואס גנבענען נפשות,
 פאר ליגנער, פאר דיא וואס שווערען פאלש, פאר דיא וואס טהוען
 11 אנדערע זאכען, וועלכע עס איז געגען דיא גוטע לעהרע, פאן דעם
 העררליכען עוואנגעליום (בשורה טובה) פאן דעם העלפענדען
 12 גאט, וועלכעס עס איז מיר פארטרויעט געווארען, און איך דאנק
 אינווערען העררן ישוע המשיח, וועלכער האט מיר געגעבען קראפט
 און האט מיך געהאלטען פאר איין בעגלויבטען און האט מיך גע-
 13 שמעלט אין זיין דינסט, איך, וואס איך בין פריהער געווען איין
 לעסטערער און איין רודף און איין בעלידיגער, אבער איך האב
 דערהאלטען פארעמהערציגקייט, ווייל איך האב ניט וויסענדיג
 14 געטאן, דורך אונגלויבען, דיא גנאד פאן אינווערען העררן צו מיר
 איז אבער נאך גרעסער געווארען מיט דעם גלויבען און מיט דער
 15 ליבע אין דעם משיח ישוע, אמת איז עס וואס עס איז געזאגט
 געווארען און ווערט דאס יעדערער זאל דאס אנגעהמען: דאס דער
 משיח ישוע איז געקומען אין דער וועלט, צו רעטען דיא זינדער;
 16 פאן זיי בין איך דער ערשטער, אבער דעריבער האב איך דער-
 האלטען פארעמהערציגקייט, כדי ישוע המשיח זאל אן מיר צום
 ערשטען בעווייזען זיין גאנצען לאנגמוט (אך אף) פאר איין ביישפיל
 פאר אלעמען וואס וועלען קומען צום גלויבען אין איהם צום עוויגען
 17 לעבען, דעם עוויגען מלך אבער, דעם עוויגען גאט וואס קיינער
 קען איהם ניט זעהען דעם איינציגען חכם, איהם זאל זיין פבוד

18 און שבח אויף עוויג. אמן. דעם באפעהל גיב איך דיר מיין זאָהן
 טימאטהעאוס נאך דיא פריערדיגע נבואות וואס זענען געווען וועגען
 דיר, דאס דוא זאלסט דורך ווי מלחמה האלטען דיא גוטע מלחמה.
 19 דוא זאלסט האלטען דיא אמונה און איין ריינעם געוויסען, וועלכע
 דיא וואס האבען זיא געהאלטען פאר גארנישט האבען פאן ויך
 פארנוארפען און דיא שוף פאן וייער אמונה איז צובראכען
 געווארען. פאן ווי זענען הימענעאס און אלעקסאנדר, וועלכע איך
 20 האב איבער געגעבען צום שטין. כדי ווי זאלען געשטראפט ווערען,
 דאס ווי זאלען שוין מעהר ניט לעסטערען.
 פריהער פאן אלץ, זאג איך אן, דאס איהר זאלט זאגען תפלות, ב
 תחנונות, בקשות און דאנק געבען פאר אלע מענשען. פאר דיא
 2 מלכים און שרים, כדי מיר זאלען לעבען איין רוהיגען און זיכערען
 לעבען אין פרומקייט און גערעכטיגקייט. דאס איז גוט און גע-
 3 פעלען אין דיא אויגען פאן גאטט אינזער העלפער. וועלכער וויל
 4 דאס אלע מענשען זאלען געהאלפען ווערען און זאלען דערקענען
 דעם אמת. דען איין גאטט איז דא און איין מליץ (יושר) צווישען
 5 גאטט און מענשען, דער מענש ישוע המשיח. וועלכער האט ויך
 6 אליין געגעבען פאר איין אויסלייונג-נעלד (פדיון) פאר אלעמען,
 7 איין עדות וואס איז געקומען אין דער רעכטער צייט. פאר וועלכען
 איך בין געשטעלט געווארען צו ווין איין פריערדיגער און איין
 אפאסטעל (שליח), (איך זאג דעם אמת אין משיח, און ניט קיין
 ליגען), איין לערער פאן דיא גוים אין דעם גלויבען און אין דעם
 8 אמת. דעריבער וויל איך דאס דיא מענער זאלען מתפלל ווין אין
 אלע ערטער. ווי זאלען אויפהעבען הייליגע הענד אן צארען און
 מחלוקת. אזוי אויך דיא פרויען זאלען ווין מיט גוטע מדות און
 9 צנועות, און מיט איין מאס ויך צירען, ניט מיט געפלאכטענע האר,
 און גאלד אדער פערעל אדער טייערע קליידער. נור מיט מעשים
 10 טובים וויא עס פאסט פאר פרויען וועלכע האבען גאטטעס פורכט.
 11 איין פרויא זאל ויך לערנען שטילערהייט, מיט אלע אונטער-
 12 טעהניגקייט. אבער איך דערלויב ניט דאס איין פרוי זאל ווין
 איין לעהרערין, אדער זיא זאל ויך דערהויבען איבער דעם מאן,
 13 נור זיא זאל שטיל ווין. דען אדם איז צום ערשטען געשאפען

14 געווארען, און נאך דעם חוה. און אדם איז ניט פארפיהרט גע-
ווארען, דיא פרוי אבער איז פארפיהרט געווארען, און האט דיא
15 זינד געבראכט. אבער ויא וועט גערעטעט ווערען דורך קינדער
געבארען. ווען זיי וועלען בלייבען אין אמונה, אין ליבע און אין
הייליגקייט מיט צניעות.

ג דאס איז אמת, ווען איינער בענעהרט צו זיין איין בישאף
2 (עלסטער) אזוי בענעהרט ער איין גוטען ווערק, אבער איין
עלסטער דארף זיין אן איין פעהלער, איין מאן פאן איין ווייב, איין
ניכטערער, און האבען אין זיך גוטע מדות, איין מכנים אורח, און
3 איין גוטער לעהרער. ניט קיין טרינקער, ניט קיין שלעגער, איין
דיינדליכער, ניט קיין בעל מחלוקת, ניט קיין נאכיאגער נאך
4 מאוסע פערדינסט איין שטילער, ניט קיין קארנער. אזעלכער וואס
פיהרט גוט זיין אייגענע הויז, וואס האלט זיינע קינדער אזוי, דאס
5 זיי הערען איהם מיט אלע כבוד. דען ווען איין מענטש ווייס ניט וויא
צו פיהרען זיין אייגענע הויז, וויא וועט ער קענען פאר גאטטעס
6 געמיינדע ווארען. און ער זאל ניט זיין קיין נייער תלמיד, טאמער
וועט ער זיך גרויס האלטען, און ער וועט אריינפאלען אין משפט
7 פאן דעם שטן. אויך דארף ער האבען איין גוטע עדות פאן דיא
וואס זענען אויסווייניג, כדי ער זאל ניט אריינפאלען אין איין שאנד,
8 און אין דעם נעץ פאן דעם שטן. דיא דיאקאנען (שמשים) זאלען
אויך אזוי בכבודע לייט זיין, ניט קיין חנפים, ניט קיין טרינקער,
9 און ניט קיין נאכיאגער נאך שענדליכע פערדינסט. נור אזעלכע
וועלכע היטען דעם סוד פאן דעם גלויבען אין איין ריינעם געוויסען.
10 אויך דארף מען זיי פריהער אויספרובען, און נאך דעם, ווען זיי
11 האבען ניט קיין פעהלער, זאלען זיי דינען. און אויך דיא פרויען
דארפען זיין בכבודע, ניט קיין רכילות טרייבערקעס, ניכטערע,
12 אין אלץ זיין געטרייע. דיא דיאקאנען (שמשים) זאל יעדער זיין
איין מאן פאן איין ווייב, און אזעלכע וואס פיהרען גוט זייערע
13 קינדער און הייזער. דיא, וועלכע זיינען גוטע דינער דערוועבען
זיך איין גוטע מדרגה, און גרויס בטחון אין דעם גלויבען פאן ישוע
14 המשיח. דאס שרייב איך דיר אין דער האפענונג באלד צו קומען
15 צו דיר. ווען איך וועל מיך אבער פערזאמען, זאלסט דוא וויסען

וויא ויך צו פיהרען אין גאטטעס הויז, וועלכע איז דיא געמיינדע
פאן דעם לעבענדיגען גאטט. איין וייל און איין פונדאמענט פאן
דעם אמת. און עס איז געוויס דער סוד פאן פרומקייט גרויס:
16 גאטט האט ויך אנפלעקט אין פלייש; ער איז גערעכטפארטיגט
געווארען אין גייסט; ער האט ויך בעוויזען צו דיא מלאכים; ער
איז געפרעדיגט געווארען צווישען דיא גוים; ער איז געגלויבט
געווארען פאן דער וועלט, און איז דערהויבען געווארען אין
הערליכקייט.

דער גייסט אבער זאגט קלאר, דאס איז דיא לעצטע צייטען ד
וועלען אייניגע אבפאלען פאן דעם גלויבען, און וועלען געהארקען
גייסטער, וועלכע פערפיהרען און לערנען פאן טיינועל. דיא וואס
2 רעדען ליגען און חניפה, און וייער געוויסען איז צוגעברענגט. ווי
3 פארנועהרען חתונה צו האבען, און הייסען, ויך דערווייטערן פאן
שפייז, וואס גאטט האט בעשאפען, כדי דיא גלויביגע און דיא וועלכע
דערקענען דעם אמת זאלען עס אננעהמען מיט דאנק. דען יעדער
4 בעשעפענעס פאן גאטט איז גוט, און קיין זאך איז נישט צופארווארפען,
דאס וואס מען נעמט אן מיט דאנק. דען עס ווערט געהייליגט
5 דורך גאטטעס ווארט און דורך תפילה, ווען דוא וועסט דאס
6 פארלייגען פאר דיא ברידער, אזוי וועסט דוא זיין איין גוטער דינער
פאן ישוע המשיח, וועלכער איז אויף געצויגען געווארען אין דיא
ווערטער פאן גלויבען און אין דער גוטער לעהרע צו וועלכע דוא
ביסט צו געשטאנען. נור דערווייטער דיך פאן אלטע ווייבערשע
7 פאבעלן (הגדות), וועלכע טויגען נישט, און געוועהן דיך צו פרום-
קייט. דען דיא בעשעפטיונג פאר דעם גוף בריינגט ווייניג נוצען
8 אבער פרומקייט ניצט צו אלץ, און האט דיא פארזיכערונג פאן
לעבען פאן דויער און יענער וועלט. דאס ווארט איז אמת און עס
9 איז ווערט יעדער זאל דאס אננעהמען. דען דעריבער בעמיהען
10 מיר ויך און ווערען געוידעלט, דאס מיר האפען צו דעם לעבענ-
דיגען גאטט, וועלכע איז דער העלפער פאן אלע מענשען און נאך
מעהר פאן דיא גלויביגע. דאס זאלסט דוא בעפעעהלען און לערנען.
11 לאז קיינער נישט מבזה ויין דיין יונגענד, נור ווי איין ביישפיל פאר
12 דיא גלויביגע מיט דעם ווארט, מיט דער אויפפיהרונג, מיט ליבע.

13 מיט אמונה און מיט צניעות. ביז איך וועל קומען, הער ניט אויף
 14 פארצולייגענען, צו מוסר'ן און אנדערען צו לערנען. האלט ניט גרינג
 דיא מתנה פאן דער גנאה, וועלכע איז אין דיר, וועלכע איז דיר
 געגעבען געווארען דורך נבואה און דורך דיא הענד ארויפלייגונג
 15 פאן דיא פֿרעסביטערן (זקנים). פאר דיזעס זארג, דערינען זאלסט
 דוא לעבען, כדי דוא זאלסט פאר אלעמען אין דיא אייגען איין
 16 גרויסע פעולה טאן. גיב אויף דיר אליין אכטונג, און אויף דיא
 לעהרע, און לאז דערפון ניט אב, ווען דוא וועסט אזוי טאן, וועסט
 דוא דרך אליין רעטען, און אויך דיא וואס וועלען דרך צו הערען.
 ה אויף איין אלטען מאן זאלסט דוא דרך ניט בייזערן, נור
 פארזאג איהם וויא איין פאטער, און דיא יונגע לייט וויא ברידער.
 2 דיא אלטע פרויען וויא מוטערס, און דיא יונגע וויא שוועסטער,
 3 מיט אלע צניעות, גיב אב כבוד צו דיא אלמנות, וועלכע זענען
 4 אמת'ע אלמנות, האט אבער איין אלמנה קינדער אדער אייניקלאך,
 אזוי זאלען זיי צום ערשטען לערנען זייער אייגענעם הויז (פאמיליע)
 פרום צו דינען, און דיא עלטערן אבצוגאלען דער פאר וואס זיי
 5 האבען פאן זיי געקומען, דען דאס געפעלט גאטט. דאס איז אבער
 איין אמת'ע אלמנה, וועלכע איז געבליבען איינע אליין זיא האט
 איהר בטחון אויף גאטט און איז מתפלל און בעט טאג און נאכט.
 6 דיא אבער וועלכע ליבט פערנניגען איז שוים בשעת זיא לעבט.
 7 דיזע געבאט זאלסט דוא זיי אנזאגען, כדי זיי זאלען זיין אן איין
 8 פעהלער. ווער עס זארגט ניט פאר זיינע קרובים, בפרט פאר
 זיינע הויזגעזיג, דער האט זיין גלויבען פארלייקענט און איז ערגער
 9 פאר איין ניט גלויביגען. איין אלמנה זאל ניט אויסגעוועהלט ווערען,
 ביז זיא וועט ניט אלט ווערען זעכציג יאהר, און נור ווען זיא איז
 10 געווען איין ווייב פאן איין מאן. און האט עדות אויף איהרע גוטע
 מעשים: דאס זיא האט קינדער אויף געצויגען, זיא האט מכנים
 אורחים געווען, און געוואשען דיא פיס פאן דיא הייליגע; גע-
 11 האלפען אומגליקליכע און האט גוטע מעשים געטאן. אבער דיא
 יונגע אלמנות נעם ניט אויף, דען ווען זיי פאלען אין תאווה, אזוי
 12 זענען זיי גענען דעם משיח, און ווילען חתונה האבען. און מען
 נארפט זיי פאר, דאס זיי האבען דיא ערשטע טריי קייט געבראכען.

- דערביי זענען זיי פויל, און לערנען זיך ארומצולויפֿען איבער דיא
 הייזער; ניט נור וואס זיי זיינען פויל, נור זיי פלוידערן אויך, ווערען
 וויציג; און רעדען וואס עס פאסט ניט. דעריבער איז מיין ווילען,
 דאס דיא יונגע אלמנות זאלען חתונה האבען, קינדער צו האבען,
 און זייערע הייזער פיהרען, דעם פיינד ניט צו געבען איין גע-
 לעגענהייט צו לעסטערן. דען עס איז שוין יעצט דא עטליכע,
 וועלכע זענען שוין צום שטן אָנגעטראטען. ווען איין גלייביגער
 מאן אָדער איינע גלייביגע פרוי האבען אלמנות ביי זיך, אזוי זאלען
 זיי, זיי פארזארגען, און ניט לאזען דיא געמיינדע בעשווערען, כדי
 זיא זאל דיא אמתע אלמנות קענען פארזארגען. דיא עלסטע,
 וועלכע האבען זיך דערווייזען פאר גוטע מנהגים, זיי זאל מען
 דאפעלטען כבוד אָנגעבען, בפרט דיא, וועלכע ארבייטען אין דעם
 ווארט און אין דער לעהרע. דען דיא שריפט זאגט: דוא זאלסט
 ניט פארשטאפען דעם מויל פאן אָקס, ווען ער דרעשט. און עס
 געזאגט געווארען: דער ארבייטער איז ווערט זיין לוי. זאלסט
 ניט אָנגעהמען איין קלאנגע געגען איין עלסטען, נור ווען עס וועלען
 זיין אויף איהם צוויי, אָדער דריי עדות. דיא וואס האבען זיך פאר-
 זינדיגט, זאלסט דוא שטראפען פאר אלעמען, אין דיא אויגען, כדי
 אנדערע זאלען אויך מורא האבען. איך בעשווער זיך פאר גאט,
 און פאר אונזערען הערן ישוע המשיח און פאר דיא אויסדער-
 וועהלטע מלאכים, דאס דוא זאלסט דויעם האלטען, אן אנדערע
 מיינונגען און זאלסט קיינעם ניט נושא פנים זיין. אייל זיך ניט
 ארויף צו לייגען דיינע הענד אויף איין מענשען, געס ניט קיין טייל
 אין פרעמדע זינד. האלט זיך ריין. טרינק ניט קיין פיל וואסער,
 נור איין ביסעל וויין מחמת דיין מאגען, און ווייל דוא ביסט אַפט
 קראנק. עס זיינען דא מענשען וואס זייערע חטאים זענען אנפֿלעקט
 און מען קען זיי פריהער משפטען, און אייניגע אָבער ווערען דער-
 נאך אנפֿלעקט. אזוי זענען אויך עטלעכע מעשים טובים אנפֿלעקט,
 און וואו עס איז אנדערס, בלייבט עס אויך ניט פארבארגען.
 לאזען אלע וואס זענען אונטער דעם יאך פאן קנעכטשאפט ו
 האלטען זייערע הערן פאר ווערט צו אלערליי כבוד, כדי דער
 נאמען פאן גאט אין דיא לעהרע זאל ניט געלעסטערט ווערען.

2 און דיא וואס האבען גלויביגע העררן לאזען זיי דעריבער זיי ניט
 גרינגער שעצען, ווייל זיי זענען פרידער, נור לאזען זיי נאך בעסער
 זיי דינען, ווייל זיי זענען גלויביגע און געליבטע וואס פלייסען זיך
 3 צו טאן גוטעס. דאס לעהרען און פארזאגן. ווער עס וועט לערנען
 איין אנדער לעהרע, און וועט ניט בלייבען אין דיא גוטע ווערטער
 פאן אונזערען העררן ישוע המשיח, און אין דער לעהרע פאן דער
 4 רעליגיאן, דער איז איין שטאלצער און ווייס גאר נישט, ער האט
 איין קראנקהייט שאלות צו פרענען און צו שפארען זיך מיט
 ווערטער, פאן וועלכע עס קומט ארויס קנאה, מחלוקת, לעסטערונג
 5 און שלעכטער חשד, ליידיגע ופוחים צווישען מענטשען וואס זייער
 שכל איז פארדארבען, און וואס האבען ניט דעם אמת, דיא וועלכע
 מיינען, דיא רעליגיאן איז איין געשעפט פאן פערדינסט, דער-
 6 ווייטער זיך פאן אועלכע מענטשען. אבער יראת שמים מיטצו-
 7 פרידענהייט איז איין גרויסע פערדינסט. מיר האבען אין דער
 וועלט נישט געבראכט, ווייל מיר קענען אויך נישט מיט ארויס-
 8 געהמען. ווען מיר האבען שפייז און קליידער לאזען מיר דער
 9 מיט צופרידען זיין. דען וועלכע עס זוכען רייך צו ווערען, דיא
 וועלען קומען צו פרובונג, און וועלען אריין פאלען אין נעמצען און
 אין פיל נארעשע, שעדליכע תאוות, וועלכע ווארפען אריין דעם
 10 מענטשען אין פארדארבענעס און אין אונטערגאנג. דען דער ווארצעל
 פאן אלע בעז איז ליבע צום געלד; און עס זיינען דא אועלכע
 וועלכע בענעהרען נאך דעם, און זענען אראפגעפיהרט געווארען
 פאן דער אמונה, און האבען אויף זיך אליין געבראכט פיל
 11 טרויעריגע שמערצען. אבער דוא, אה גאטטעס מענש, פליה פאן
 דזע, יאג נאך גערעכטיגקייט, יראת שמים, גלויבען, ליבע, געדולד
 12 און ענוות. האלט דיא גוטע מלחמה פאן דעם גלויבען, כאפ אן
 דאס עוויגע לעבען, צו וועלכען דוא ביסט גערופען געווארען, און
 13 האסט גוט מודה געווען פאר פיל עדות. איך בעפעהל דיר פאר
 גאטט, וועלכער אלע זאכען מאכט לעבענדיג, און פאר דעם משיח
 ישוע, וועלכער האט גוט מודה געווען פאר פאנטיוס פילאטוסין,
 14 דאס דוא זאלסט האלטען דאס געבאט אן איין פעהלער, ביז דער
 15 דערשיינונג פאן דעם משיח ישוע אונזערען העררן, וועלכער וועט

ווייזען אין איהר צייט דער געבענשטער, דער וואס געוועלטיגט
 אליין, דער קעניג פאן אלע קעניגע, דער הערר פאן אלע העררן.
 וועלכער אליין האט דיא ניט-שטערבליכקייט, און ווייגט אין איין
 ליכט צו וועלכען קיינער קען ניט צו קומען, וועלכען עס האט קיין
 מענש ניט געזעהען, און קאן איהם ניט זעהען, צו איהם איז דער
 כבוד און דיא עוויגע העררשאפט! אמן. דיא רייכע פאן דער וועלט
 זאלסט דוא בעפעהלען, ווי זאלען ביי ויך ניט צו הויך ויין, און
 זאלען ויך ניט פארזיכערען אויף עשירות וואס איז ניט זיכער, נור
 אויף דעם לעבענדיגען גאט, וואס ער גיט אויב גאנץ גענוג און נאך
 מעהר צו געניסען. ווי זאלען טאן גוטס און רייך ויין אין מעשים
 טובים, ווי זאלען געבען פאן וויינער פערמענען און העלפען אנדערען.
 און זאלען ויך זאמלען איין אוצר, איין גוטען גרוינד אויף דער צייט
 וואס וועט קומען, כדי ווי זאלען דערגרייכען דעם אמת'ען לעבען.
 דוא טימאטהעאום היט דאס וואס מען האט דיר געטרויט, דער-
 ווייטער דורך פאן ניט ניצליכע, ליידיגע רעד, און פאן ופוחים פאן
 דער וויסענשאפט פאן דער אנפאלעקונג (התגלות אלהות), וועלכע
 עס האט איין פאלשען נאמען. וואס אייניגע האבען ויך מיט איהר
 בעקאנט געמאכט און זענען פערפיהרט געווארען פאן דער אמונה.
 דיא גנאד זאל ויין מיט דיר! אמן.

דער צווייטע בריף צו טימאטהעאום

פולוס ישוע המשיח'ס אפאסטעל (שליח), דורך גאטטעס א
 ווילען, נאך דער פארשפרעכונג פאן דעם לעבען וואס איז אין
 ישוע המשיח. צו טימאטהעאום מיין געליבטען זאהן גנאד,
 בארעמהערציגקייט און פרידען פאן גאט דעם פאטער און פאן
 דעם משיח ישוע, אונזערען העררן. איך דאנק גאט וואס איך
 דין איהם פאן מיינע אבות אבותינו מיט איין ריינעם געוויסען, דאס
 איך דערמאן דורך שטענדיג אין מיינע תפלות טאג און נאכט. איך

- ווייל ריך זעהר זעהן ווען איך דערמאן מיך אן דייע טרעהרען, בדי
 5 איך זאל דערפילט ווערען מיט שמחה. ווען איך דערמאן מיך אן
 דיין אמת'ע אמונה וואס ווא האט פריהער געוויינט אין דיין גרויס-
 מוטער (פאבע) לואיס, און אין דיין מוטער אבניקע, בין איך זיכער
 6 דאס ווא איז אויך אין דיר. דעריבער דערמאן איך דיר, דאס
 ווא זאלסט דערנוועקען דיא מתנה פאן גאט וואס ווא איז אין דיר
 7 דורך מיינע הענד-ארויפלייגונג. דען גאט האט אונז נישט געגעבען
 איין גייסט פאן מורא, נור איין גייסט פאן קראפט, ליבע און צניעות.
 8 דעריבער שעמע דיר נישט מיט דעם עדות פאן אונזערען העררן
 און נישט מיט מיר ויין געפאנגענער, נור נעם אויף דיר איין חלק
 פאן דיא ליידען פאן דאס עוואנגעליום (בשורה טובה), ווא איך,
 9 נאך דער גבורה פאן גאט. וואס ער האט אונז גערעטעט און
 גערופען מיט איין הייליגע רופונג, נישט נאך אונזרע מעשים, נור
 נאך ויין עצה און גנאד, וועלכע עס זענען געגעבען געווארען אין
 10 דעם משיח ישוע פאן עוויגע צייטען. און איז יעצט אנפלעקט
 געווארען דורך דער דערשיינונג פאן אונזער העלפער ישוע המשיח,
 וועלכער האט דעם מויט מבטל געווען, און האט אנפלעקט דאס
 11 לעבען, און דיא אונפערדארפענעם דורך דאס עוואנגעליום, צו
 וועלכען איך בין געשטעלט געווארען צו ויין איין פֿרעדיגער און
 12 איין אפאסטעל און איין לעהרער פאן דיא גוים. דעריבער לייד
 איך אזוי, אבער איך שעמע מיך נישט, דען איך ווייס אין וועמען
 איך האב געלויבט, און איך בין געוויס, דאס ער איז אין שטאנד
 13 מיר אויך צו בעהיטען מיין פֿקדון בין צו יענעם טאג. האלט דיר
 אן דעם מוסטער פאן דער געוונדער (גוטע) לעהרע, וועלכע ווא
 האסט פאן מיר געהערט, מיט אמונה מיט ליבע וואס ווא איז אין
 14 דעם משיח ישוע. היט דעם גוטען פֿקדון דורך דעם רוח הקדש,
 15 וועלכען וויינט אין אונז. ווא ווייסט, דאס אלע פאן אסא האבען
 פאן מיר אבגעטרעטען און צווישען ווי פֿיגעלאס און הערמאנענעס.
 16 דער הערר זאל שיקען דערבארעמונג דאס הויז פאן אַניספארום,
 ווייל ער האט מיך פֿילע מאל דערקוויקט, און האט זיך נישט געשעמט
 17 מיט מיינע קייטען. נור ווען ער איז געווען אין רוה, האט ער מיך
 18 זעהר געזוכט, ביז ער האט מיך געפונען. דער הערר זאל איהם

געבען, דאס ער זאל געפינען פארעמקערציגקייט ביי גאטט אין
 יענעם טאג. און ויפיל ער האט מיך געדינט אין עפעזום ווייסט דוא.
 דוא, מיין זאגן, ווי שטארק דורך דיא גנאדע וואס איז אין דעם ב
 משיח ישוע. און דאס וואס דוא האסט פאן מיר געהערט פאר
 פיל עדות זאלסט דוא איבערגעבען צו געטרייע מענשען, וועלכע
 טוינען אויך אנדערע צו לערנען. טראג איבער דיא רעות וויא
 איין גוטער זאלדאט פאן ישוע המשיח. קיין זאלדאט פערבינדעט
 זיך ניט מיט וועלטליכע געשעפטען, כדי ער זאל געפעהלען דעם,
 וועלכער האט איהם פאר איין זאלדאטען גענומען. אויך דער,
 וועלכער האלט מלחמה, ווערט ניט מיט איין קראנק אנגעטאן,
 ווען ער האלט ניט מלחמה וויא דיא געזעץ איז. דער אקערבויער
 וואס ארבייט, ער עסט צום ערסטען פאן דער ערדס פרוכט.
 פארשטיי וואס איך זאג דיר, דער הערר זאל דיר געבען חקמה
 אין יעדער זאך. געדענק ישוע המשיח, וועלכער איז אויפגערועקט
 געווארען פאן דיא טויטע, וועלכער איז פאן דיא זרע דוד נאך מיין
 עוואנגעליום (בשורה). פאר וועלכען איך לייד צרות ביז צו
 קייטען. גלייך וויא דער וואס האט שלעכטס געטאן; אבער דאס
 ווארט פאן גאטט איז ניט געבונדען. דעריבער לייד איך אלץ פאר
 דיא אויסדערוועלטע, כדי זיי זאלען אויך דערגרייכען דיא הילף
 אין דעם משיח ישוע מיט עוויגע העררליכקייט. זיכער איז דאס
 ווארט: ווען מיר זענען מיט איהם געשטארבען, אזוי וועלען מיר
 מיט איהם מיט לעבען. ווען מיר ליידען, אזוי וועלען מיר מיט
 איהם העררשען, און ווען מיר וועלען איהם פארלייקענען, אזוי
 וועט ער אונז אויך פארלייקענען. ווען מיר זענען ניט געטריי, אזוי
 בלייבט ער דאך געטריי, דען ער קאן זיך אליין ניט פארלייקענען.
 דיזע זאכען דערמאן זיי, און בעשווער זיי פאר דעם העררן,
 דאס זיי זאלען זיך ניט קריגען איבער ווערטער וואס בריינגען ניט
 קיין שום נוצען, און פארדארבען נור דיא וועלכע עס הערען עס.
 פלייס דרך דאס דוא זאלסט קענען בעווייזען זיך פאר גאטט וויא
 איין ערלעכער ארבייטער וועלכער האט זיך ניט צו שעמען,
 וועלכער טיילט אויס ריכטיג דאס ווארט פאן דעם אמת. אבער
 דערווייטער דרך פאן ליידענע ווערטער און פליידעריי, דען זיי

17 העלפֿען נור דיא גאטטלאזיגקייט (רשעות) צו פארמעהרן. און
ויערע ווערטער פֿרעסען וויא איין קרעכס, צווישען ווי וענען
18 הימענעאוס און פֿילעמוס. וועלכע האבען פארפעהלט דעם אמת,
און זאגען: עס איז שוין געווען תחת המים, און האבען פאר-
19 דארבען דיא אמונה פֿאן אייניגע. אבער דער פֿעסמער גרונד פֿאן
גאטט בעשטעהט, און האט דינע חתימה: דער הערר האט זיינע
דערקאנט, און ווער עס רופט אין נאמען פֿאן דעם העררן לאז
20 אבלאזען פֿאן אונרעכט. אין איין גרויסעם הויז איז דא נישט נור
פֿלים פֿאן זילבער און גאלד, נור אויך פֿאן האלץ און פֿאן ליים,
פֿאן ווי וענען אייניגע צו כבוד, און אייניגע צו אונזכבוד געמאכט.
און ווען איינער האט זיך פֿאן אזעלכע לייט גערייניגט, דער וועט
21 זיין איין פֿלי צו כבוד, געהייליגט און נישטלאך פֿאר דעם בעל
הבית, אונגערייט צו יעדער גוטער זאך. אנטלויף פֿאן תאוות פֿאן
דער יונגענד, און לויף נאך גערעכטיגקייט, אמונה, ליבע, פֿרידען
מיט אלעמען וואס רופען צו דעם העררן מיט איין ריינע הארץ.
פֿאן נאדישע און נישט נוציגע פֿראגען ווייך אויס, דען דוא ווייסט,
22 דאס ווי פֿרייגען נור צו מחלוקת. איין קנעכט פֿאן דעם העררן
דארף זיך נישט קריגען, נור זיין פֿריינדליך געגען יעדערען, טויגליך
צו לעהרען, געדולדיג ביינעם צו פארטראגען. צו מוסרן דיא
וידערשפעניגע מיט אונטערטעניגקייט, אפשר וועט גאטט ווי אין
הארצען אריין געבען תשובה צו טאן, צו דערקענען דעם אמת.
און צו בעפרייען זיך פֿאן דעם שטנים געץ אין וועלכען ער האט
26 זי געפאנגען נאך זיין ווילען.

ג דאס זאלסט דוא וויסען, דאס אין דיא לעצטע טעג וועלען
2 אונקומען שרעקליכע צייטען, דען עס וועלען זיין מענשען וואס
ליבען נור זיך אליין, געלד ליבענדע, בעריהמערס, שטאלצע,
לעסטערער, וידערשפעניגע געגען ויערע עלטערען, אונדאנק-
3 בארע, רשעים, האבען נישט קיין ליבע, אונגעטרייע, רעדען לשון
הרע, אונפֿריינדליכע האבען נישט קיין הארץ פֿאר גוטעס, מוסרים,
לייכטזיניגע, אויף געבלאזענע, אזעלכע וואס ליבען פֿארגעניגען
4 מעהר פֿאן גאטט. און אזעלכע וואס האבען איין פֿנים פֿאן מענשען
וואס האבען אין זיך פֿרוםקייט און לייקענען אב איהר קראפט,
5

מייד פאן אַעלכע אויס. צו ווי געהערען דיא וואס קריבען אריין
 אין הייזער, און פאנגען ווייבער וואס זענען פֿעלאדען מיט וינד.
 און זענען פֿארפֿיהרט מיט פֿערשידענע תּאוֹת. וואס לערנען
 שטענדיג, און קענען קיין מאל ניט קומען צו דער וויסענשאפט
 פֿאן דעם אמת. גלייך וויא יאנעס און יאמברעס, וועלכע זענען
 אויף געשטאנען זענען משה'ן. אזוי שטעהען אויך דיוע זענען דעם
 אמת, מענשען וואס וויער זינען איז פֿארדארבען און מוויגען ניט צום
 גלויבען. אבער ווי וועלען ניט ווייט קומען, דען וויער נארעשקייט
 איז פֿאר יעדערען מאן פֿעקאנט, וויא עס איז געווען מיט יענע.
 דוא אבער ביסט מיר נאך געגאנגען אין מיין לעהרע, אין מיין אויפֿֿ
 פֿיהרונג, מיין מיינונג, מיין גלויבען, מיין לאנגמוט (אָרד אָר), מיין
 ליבע און מיין סבֿלנות. מיינע רדיפות, מיינע ליידען וואס האבען
 מיך געטראפֿען אין אנטיאכיא, אין איקאניא און אין לוסטרא, וויא
 פֿיל אַעלכע רדיפות האב איך איבער געטראגען און דער הערר
 האט מיך פֿאן אלע מציל געווען. און אלע וואס ווילען פֿרום לעבען
 אין דעם משיח ישוע דיא וועלען גערודפֿט ווערען. שלעכטע
 מענשען און קונצען-מאכער וועלען אין פֿארדארבענעס איילען,
 אנדערען אפֿגאנערען און ויך אליין נארען. דוא אבער בלייב אין
 דעם, וואס דוא האסט געלעהרענט, און אין דעם וואס מען האט דיר
 פֿארטרויט, דען דוא ווייסט, וואס דוא האסט געלערענט און פֿאן
 וועמען דוא האסט געלערענט. און פֿאן דיין קינדהייט אן ווייסט
 דוא דיא הייליגע שריפט (תנ"ך), וועלכע קען דיר קלוג מאכען
 צו דער הילף, דורך דעם גלויבען, אין דעם משיח ישוע. דען
 אלע שריפטען, וועלכע זענען פֿאן גאט געגעבען, ווינען ניטצלאך
 צו פֿעלעהרען, צו דערנווייזונג, צו פֿארבעסערונג און צו שטראפֿען
 מיט גערעכטיגקייט. פֿרי דער מענש פֿאן גאט זאל ויין פֿאלֿ
 קאמען (שִׁלֹם) און צו געגרייט צו יעדער גומע ווערק.

איך זאג עדות פֿאר גאט און פֿאר אונזערען העררן ישוע ד
 המשיח, וועלכער וועט משפט'ן דיא לעבענדיגע און דיא טויטע,
 ווען ער וועט דערשיינען אין ויין מלוכה. דוא זאלסט פֿרעדיגען
 דאס ווארט, האלט פֿאר אין דער צייט און ניט דער צייט; דערנווייז
 פֿארזאג, בייזער ויך אן מיט דיין גאנצע געדולד (סבֿלנות) און

3 בעל־הרע. דען עס וועט ויין איין צייט וואס מען וועט ניט פאר-
 טראגען דיא גוטע לעהרע, נור נאך וייער אייגענעם ווילען וועלען
 ווי ויך דערציהען לעהרע, וועלכע זאלען מאכען פערנגיגען וייערע
 4 אויערען. און פאן דעם אמת וועלען ווי וייערע אויערען אב-
 5 קעהרען, און וועלען ויך ווענדען צו פאבעלן (הגדות). אבער דוא
 ווי אין אלדינג וואכענדיג, טראג איבער צרות און טהו דיא ארבייט
 6 פאן איין עוואנגעלישען פֿרעדיגער (דרשן). דען איך האלט שוין
 דערביי איין קרפן צו ווערען און דיא צייט פאן מיין אפגאנג איז
 7 דא (נאהענט). דיא גוטע מלחמה האב איך מלחמה געהאלטען,
 מיין לויף האב איך געענדעט, דיא אמונה האב איך געהאלטען.
 8 און פאן יעצט אן ליגט פאר מיר דיא קרוין פאן גערעכטיקייט,
 וועלכע דער הערר, דער גערעכטער ריכטער וועט מיר אין יענעם
 טאג געבען, און ניט נור מיר אליין, נור אויך צו אלעמען וואס
 9 ליבען ויין דערשיינונג. אייל דרך באלד צו קומען צו מיר. דען
 10 דעמאס האט מיך פערלאזען, מחמת ער ליבט דינע וועלט, און
 איז געגאנגען קיין טהעסאלאניקי, און קרענצענעם איז געגאנגען קיין
 11 גאלאטיען און טיטוס קיין דאלמטיען. נור לוקאס אליין איז מיט
 מיר. נעם מרקוס'ן און בריינג איהם מיט דיר, ער וועט מיך
 12 ניטצלאך ויין צום דינסט. טיכיקוס'ן האב איך געשיקט קיין
 13 עפעזוס. בריינג מיט דיר ווען דוא וועסט קומען דעם מאנטעל,
 וועלכען איך האב געלאזען אין טראס ביי קארפוס'ן, און אויך דיא
 14 ספרים, בפרט דיא פארמענטען. אלעכסאנדר דער שמיד האט
 מיר פיל רעות געטאן, גאטט וועט איהם בעצאהלען נאך וויינע
 15 מעשים. אויך דוא היט דרך פאר איהם, דען ער איז זעהר דער-
 16 ווידער צו אונזערע רעד. ביי מיין ערשטע פארענטפערונג געבען
 איז קיינער ניט געווען מיר צו הילף, אלע האבען מיך פערלאזען.
 17 דאס זאל ווי ניט גערעכענט ווערען פאר איין זינד. מיין הערר,
 ער איז מיר ביי געשטאנען, מיך געשטארקט, פֿדי דורך מיר זאל
 דיא פֿרעדיג בעגלייבט ווערען, און אלע גוים זאלען זיא הערען;
 18 און איך בין נצול געווארען פאן דעם לייבס מויל. דער הערר
 אבער וועט מיך מציל ויין פאן יעדער שלעכטער זאך, און וועט
 מיך העלפען צו ויין מלוכה אין היממעל; צו איהם זאל ויין דער

דער פֿבֿוד פֿאן עוויגקייט צו עוויגקייט! אָמֶן. גַע־רײַס פֿרײַס־קאָהײַן און
 עקײַל־אַסײַן און אַנעװײַפֿאַרנעם הױז. עראַסמוס איז געבליבען אין
 קאַרײַנמֶה. און טראַפֿימוס׳ן האָב איך געלאָזען קראַנקער־הײַט אין
 מעליטאַ. אײַל דײַך צו קומען פֿאַר דעם ווײַטער. אובולוס און
 פֿודענֶס לינוס און קלו־דִיאַ און אַלע בֿרײַדער געריסען דײַך. דער
 הערר ישוע המשיח זאל זײַן מיט דײַן גײַסט. גנאָד זאל זײַן מיט
 אײַך! אָמֶן.

דער בריף צו מיטום

פֿולוס אײַן קנעכט פֿאן גאט און אײַן אפֿאסמעל (שליח) פֿאן א
 ישוע המשיח, נאך דעם גלויבען פֿאן דיא וואס זענען אויסדערנוועלט
 פֿאן גאט, אין דער וויסענשאפט פֿאן דעם אמת וואס איז אין
 פרומקייט. אויף דער האפענונג פֿאן דעם עוויגען לעבען וואס
 גאט, וועלכער קאן קײַן ליגען נישט זאגען, האט פֿערשפֿראכען,
 פֿאן עוויגע צײַטען. און האט זײַן ווארט אנפֿלעקט אין זײַן צײַט
 דורך דער פֿרעדיג, וואס עס איז מיר געטרויט געווארען דורך דעם
 בעפעהל פֿאן גאט אונזער העלפֿער. צו מיטום׳ן מײַן אמתער
 זאהן נאך אונזער בײַדענעם גלויבען, גנאָד, בארעמֶהער־ציגקייט און
 בֿרײַדען פֿאן גאט אונזער פֿאטער, און דעם העררן ישוע המשיח
 אונזער העלפֿער. דעריבער האָב איך דיר געלאָזען אין קרעטאַ,
 בדי זאלסט, וואס עס איז נאך איבעריג ריכטיג אויספֿיהרען, און
 זאלסט שטעלען עלסטע אין יעדער שטאדט, וויא איך האָב דיר
 בעפעהלען. ווען אויף אײַנעם איז קײַן קלאָגע נישט דא, אײַן מאָן
 פֿאן אײַן ווייב, האט גלויביגע קינדער, וועלכען מען קען נישט פֿאַר־
 ווארפען, דאס ער פֿיהרט אײַן לײַכטזיניגען און אײַן אונאַנשטענדיגען
 לעבען. דען דער בישאָפֿ (עלטסטע) פֿאן דער געמײַנדע דאָרף
 זײַן אַן אײַן פֿעהלער, וויא גאטעס הױז־פֿאַרזאָרגער, וועלכער
 טהוט נישט נאך זײַן אײַגענעם ווילען, קײַן בעסײַן, קײַן טרײַנקער,

8 קיין שלענער, קיין פראצענטניק, נור דער ווער עס איז איין מכןים
אורח, איין בעל מדות טובות, איין גערעכטער, איין איינ-
9 געהאלטענער, איין הייליגער איין זיטואמער (צנוע), ער זאל
פעסט האלטען דעם ריכטיג געלערענטען און בעגלויפטען ווארט,
כדי ער זאל זיין אין שטאנד אין דער גומער לעהרע אזוי גוט וויא
צו פארהיטען, אזוי אויך דיא, וועלכע זיינען דאגעגען צו דערווייזען.
10 דען עס זענען דא פיל וואס געבען זיך ניט אונטער: וואס רעדען
ליידיגע דבורים און פיהרען מענשען אראב, דאס רוב איז פאן
11 דיא גע'מל'טע, וואס מען דארף זיי דעם מויל פארשטאפען, זיי
פארדארבען פיל הייזער דורך דעם, וואס זיי לערנען דאס וואס
12 עס איז ניט רעכט, פאר שענדליכע בעלזינגען. האט דאך זייערער
איין אייגענער נביא געזאגט: דיא קרעטער זיינען פאן שטענדיג אן
13 ליגער, ביזע חיות, און פוילע בייכער. דיזע עדות זיינען אמת,
און דעריבער זאלסט דוא זיי שטארק שטראפען, כדי זיי זאלען
14 געזונד ווערען אין דער אמונה. און זאלען זיך ניט אריינלאזען אין
דיא אידעשע פאפעלן (הגדות), און דיא בעפעהלע פאן מענשען
15 וואס זענען אָנגעקעהרט פאן דעם אמת. אלדינג איז ריין פאר
דיא ריינע, אָבער פאר דיא וואס זענען טמא און צו דיא וואס
האבען ניט קיין אמונה, איז קיין ריינע זאך ניט דא, ווייל זייער
16 זינען און געוויסען זענען טמא געווארען. זיי זאגען מיר קענען גאט,
אָבער דורך זייערע מעשים לייקענען זיי אין איהם: דען זיי זענען
אונזירדיגע און ווידערשפעניגע און טויגען ניט צו קיין גומען ווערק.
ב דוא אָבער רעד וויא עס פאסט פאר דער גומער לעהרע.
2 דאס דיא עלסטע זאלען זיין נישטער אין גייסט, כּבבד'ע, איינ-
געהאלטען, געזונד אין דעם גלויבען, אין ליבע און אין סבולנות.
3 און אויך אזוי דיא אלטע ווייבער זאלען זיך אויפפיהרען וויא עס
פאסט פאר הייליגע, זיי זאלען ניט זיין קיין רכילות טרייבערקעס,
און ניט איבערגעגעבען צו וויין טרינקען, נור זאלען לערנען גומעס.
4 כדי זיי זאלען לערנען דיא יונגע פרויען דורך גומע מדות צו ליבען
5 זייערע מאנען און זייערע קינדער. און צו זיין צנועות און ריינע,
אכטונג צו געבען אויף זייערע הייזער, און צו זיין גוט און אונטער-
געגעבען צו זייערע מאנען, כדי גאטמטעס ווארט זאל ניט געלעסטערט

ווערען. אזוי זאלסט דוא פארזאגען דיא יונגע לייט, דאס זיי זאלען
 איינגעהאלטען זיין. און אין אלדינג ווייז דוא זיך פאר איין ביישפיל
 אין מעשים טובים, מיט איין אונפערדארבעטע לעהרע און מיט
 אמת'ע ערליכקייט. און מיט דעם געזונדען ווארט וואס איז אן
 פעהלער, כדי דער פינד זאל פארשעמט ווערען, און זאל ניט
 געפינען עטוואס צו רעדען אויף אייך שלעכטעס. דיא קנעכט
 זאלען זיך אונטערנעמען צו ויערע העררן, און זאלען זיי געפעלען
 זיין אין אלץ, און ניט אפגענטפערן. ניט גנבענען, נור צו ווייזען
 אלערליי ריינע געטרייקייט, כדי זיי זאלען צירען אין אלע זאכען
 דיא לערנונג פאן גאטט אונזער העלפער. דען גאטטעס גנאד האט
 ערשיינט צו העלפען אלע מענשען. און צו לערנען אונז, דאס מיר
 זאלען פאר אונזירדיגען וואס עס איז אונרעכט און דיא תאוות פאן
 דער וועלט, און אויפצופיהרען זיך אין דער וועלט מיט צניעות,
 מיט גערעכטיגקייט און פרוםקייט. און צו ווארטען אויף דער
 גליקליכער האפענונג, און אויף דער דערשיינונג פאן דער הערר-
 ליכקייט פאן אונזער גרויסען גאטט און העלפער ישוע המשיח.
 וועלכער האט זיך אליין געגעבען פאר אונז, ער זאל אונז אויס-
 לייווען פאן אלע אונגערעכטיגקייט, און זאל פאר זיך ריין מאכען
 איין פאלק, וועלכעס עס זאל זיין איינגענעם זיין וואס איז פלייסיג
 אין מעשים טובים. דוועס זאלסט דוא רעדען, פארזאגען און
 שטראפען מיט אלער קראפט; און לאז זיך קיינער ניט מבזה זיין.
 דערמאן זיי, דאס זיי זאלען זיך אונטערטעניג מאכען צו דיא
 פירשטען און געוועלטיגע, און אנגעברייט צו זיין צו יעדער גוטע
 ווערק. לאזען זיי קיינעם ניט לעסטערן, דערווייטערן זיך פאן קריג,
 נאכגעבען און זיין פריינדליך אנטקעגען יעדען מענשען. דען מיר
 זענען פריהער אויך געווען אונפערשטענדלעך, קיינעם ניט געפאלגט,
 אין טעות, און תאוות געליבט, געלעבט אין רשעות און קנאה,
 פאראכטעט פאן אלעמען און איינאנדער פינד געהאט. אבער דיא
 גוטקייט און דיא מענשענפריינדליכקייט גאטטעס אונזער העלפערס
 האבען זיך געוויזען; ניט מחמת דיא גערעכטע מעשים וואס מיר
 האבען געטאן, נור דורך זיין דערבארעמען, האט ער אונז מציל
 געוועזען דורך דער מבילה פאן דער צווייטער געבורט און דאס

6 בענייאונג פאן דעם רוח הקדש, וועלכע ער האט אויף אונז וועהר
7 פיל אויסגענאסען דורך ישוע המשיח אונזער העלפער. כדי מיר
8 זאלען גערעכט ווערען דורך זיין גנאד, און מיר זאלען ירשענען נאך
9 דער האפענונג דאס עוויגע לעבען. אמת איז דער ווארט: און
דעריבער ווינש איך, דאס דוא זאלסט פעסטע בעווייזע געבען,
דיא גלויביגע אין גאט זאלען פלייסן זיך עוסק זיין אין
מעשים טובים, דען דאס איז גוט און ניצלעך פאר דיא מענשען.
10 אבער דוא זאלסט אויסמיידען נארישע חקירות, און פאן סדרים
יחוסים (ברירה), און פאן קריג און מחלוקת ווענען דיא געעמטצע,
מחמת עס איז אין זיי נישט דא קיין נוצען, און בריינגען צו נישט.
11 איין עקטירער (גלויבט אנדערס) מייד אויס, ווען ער איז שוין איין
מאל און צוויי מאל איבער געוויזען געווארען. ווייס, דאס אזעלכער
איז פארדרעהט געווארען און זינדיגט. ער איז דורך זיך אליין
12 געמשפּט. ווען איך וועל צו דיר שיקען ארטעמאן אדער
טיכיקוס, אייל דיר צו קומען צו מיר קיין ניקאפאליס, דען איך
13 האב בעשלאסען צו בלייבען דארטען איבער ווינטער. פארטיג
אב זענאן דעם בעל תורה, און אפולוס, אזוי דאס עס זאל זיי
14 אויפגען וועג גאר נישט פעהלען. לאזען דיא לייט פאן אונזער געמיינדע
אויך זיך לערנען עוסק זיין אין גוטע מעשים, מיט צו העלפען ביי
15 יעדער נויט, כדי זיי זאלען נישט זיין אן פרוכט. אלע וואס זענען מיט מיר
געריסען דיר. געריס אלעמען וואס ליבען אונז אין דעם גלויבען.
דיא גנאד זאל זיין מיט אייך אלעמען! אמן.

דער בריף צו פילעמאן

א פולוס דער געפאנגענער פאן דעם משיח ישוע, און דער ברודער
טימאטהאס צו דעם געליבטען פילעמאן אונזער מיט-ארבייטער
2 און צו דער געליבטער אפפאיה, און צו ארכיפוס, אונזער חבר אין
אונזרע מלחמות, און צו דער געמיינדע וואס איז אין דיין היין.

3 גנאד צו אייך און פרידען פאן גאטט אונזער פאטער, און אונזער
 4 הערן ישוע המשיח. איך דאנק מיין גאטט תמיד ווען איך דערמאן
 5 דיר אין מינע תפלות. ווייל איך האב געהערט פאן דיין ליבע
 6 און דיין אמונה וואס זענען אין דיר צו אונזערן הערן ישוע און צו
 7 אלע הייליגע. כדי דיין אמונה, וועלכע איז אויך אונזערע, זאל גע-
 8 שטארקט ווערען דורך דער וויסענשאפט פאן אלעס גוטעס, וואס
 9 איהר האט אין דעם משיח ישוע. אבער מיר האבען גרום פרייד
 10 און נחמה אין דיין ליבע, מחמת דורך דיר, ברודער, זענען דיא
 11 הערצער פאן דיא קדושים דערקוויקט געווארען. דעריבער, הגם
 12 איך האב גרויסע רעכט אין דעם משיח איך זאל אויף דיר בער
 13 פעהלען צו טאן וואס מען דארף. דאך וויל איך דיר ליבער בעטען
 14 ווענען דער ליבע, איך פולום דער אלטער און יעצט אויך איין
 15 געפאנגענער פאן ישוע המשיח. איך בעט דיר פאר מיין זאהן
 16 אַניסיוס, וועלכען איך האב געבארען אין מיין געפאנגענשאפט.
 17 וועלכער איז דיר פריהער ניט גיזלאך געווען. יעצט אבער איז ער
 18 דיר, און אויך מיר גיזלאך, און איך האב איהם דיר ווידער געשיקט.
 19 זיי איהם מקבל, ער איז וויא מיין הארץ. איך האב איהם געוואלט
 20 האלטען ביי מיר, ער זאל מיך בעדינגען אויף דיין ארט אין דיא
 21 קייטען פאן דעם עוואנגעליום. נור איך האב ניט געוואלט טאן
 22 עטוואס אן דיין ווילען, כדי דיין טובה זאל ניט זיין איין גענויטע,
 23 נור פרייוויליג. דען טאמער איז ער פאן דיר אנוועק געגאנגען אויף
 24 איין קליינער צייט, כדי דאס זאלסט איהם אויף עוויג האבען. ניט
 25 וויא איין קנעכט, נור העכער פאן איין קנעכט, וויא איין געליבטער
 26 ברודער, בפרט מיר און נאך מעהר דיר, נאך דעם פלייש און אין
 27 דעם הערן. דעריבער, אויב דאס האלט מיך פאר דיין חבר,
 28 אזוי זיי איהם מקבל, וויא מיך אליין. ווען ער האט דיר שארען
 29 געמאכט, אדער ער איז דיר עטוואס שולדיג רעכען דאס אויף מיין
 30 חשבון. איך פולום האב דיר געשריבען מיט מיין האנד, איך
 31 וועל דיר בעצאהלען; איך זאג ניט דאס דאס ביסט דיר אליין מיר
 32 שולדיג. אזוי, ברודער, פארגיין מיר הנאה צו האבען פאן דיר אין
 33 דעם הערן; דערקוויק מיין הארץ אין דעם הערן. איך בין
 34 במוח אין דיר דאס דאס וועסט מיך צו הערען, און דעריבער האב

אײַך דיר געשריבען און ווײַס, דאס דוא וועסט נאך מעהר טאן וויא
 22 פיל אײַך האב דיר געזאגט. דער בײַ גרײט צו פאר מיר אײַן
 אכסניא, דען אײַך האב דאס אײַך וועל אײַך געשענקט ווערען דורך
 23 אײַערע תּפּלוּת. עס געריסען דײַך עפּאפּראַס, וועלכער איז מיט
 24 מיר געפּאנגען אין דעם משיח ישוע, מרקוס, אריסטארכוס, דעמאס
 25 און לוקאס מײַנע מיט־העלפּערס. דיא גנאד פאן אונזערען העררן
 ישוע המשיח זאל וײַן מיט אײַער גײסט! אמן.

דער בריף צו דיא העברייער (אידען)

א גאט, וועלכער האט פארצײטען פיל מאל און אויף פילערליי
 2 אופנים גערעט צו דיא עלטערן דורך דיא גביאים. האט אין דיזע
 לעצטע טעג גערעט צו אונז דורך דעם זאהן, וועלכען ער האט גע-
 שטעלט פאר אײַן יורש פאן אלעמען און דורך וועלכען ער האט
 3 אויך דיא וועלטען געמאכט. וועלכער איז געווען דער גלאנץ פאן
 דעם כבוד און דאס געשטאלט פאן וײַן דא-וײַן און האט אלדײַנג
 געטראגען דורך דעם ווארט פאן וײַן קראפט, האט דורך זיך גע-
 רייניגט אונזערע זינד און זיך געזעצט צו דער רעכטער האנד פאן
 4 דער גדולה אין דער הויך. און איז אזוי פיל מאל בעסער געווען
 פאן מלאכים, וויא פיל אײַן העכערען נאמען פאן וײַ ער האט
 5 געײַרשעט. ווייל וועמען פאן דיא מלאכים האט גאט געזאגט:
 דוא ביסט מיין זאהן, היינט האב אײַך דײַך געבארען? און ווידער:
 אײַך וועל איהם וײַן אײַן פאטער און ער וועט מיר וײַן אײַן זאהן?
 6 ווידער ווען ער פרענגט אריין דעם כבוד אין דער וועלט זאגט ער:
 7 און עס זאלען זיך צו איהם בוקען אלע מלאכים פאן גאט. און
 וועגען דיא מלאכים איז געזאגט געווארען: ער מאכט וײַנע מלאכים
 8 צו גײסטער און וײַנע דינער צו אײַן פלאם פייער. אבער צום זאהן:
 דײַן שטודל, גאט, איז פאן עוויגקייט צו עוויגקייט און דיא רוט
 9 פאן דײַן מלוכה איז דיא רוט פאן גערעכטיגקייט. דוא האסט ליב

געהאט אמת און פיינד געהאט אונרעכט, דאריבער האט דין גאט
 געוואלט מיט אייל פאן פרייד (שמן ששון) מעהר פאן דייע
 10 חברים. און: דוא הערר, האסט צום אנפאנג געגרינדעט דיא ערר
 11 און דיא הימלען וענען דיא ווערק פאן דייע הענד. ווי וועלען פער-
 לארען ווערען. אבער דוא בלייבסט און; ווי אלע וועלען אלט ווערען
 12 וויא איין קלייד. און וויא איין מלבוש וועסט דוא ווי פערבייטען
 און ווי וועלען פערביטען ווערען; אבער דוא ביסט דער ועלביגער,
 13 און דייע יאהרען וועלען ויך ניט ענדען. וועמען פאן דיא מלאכים
 האט גאט געוואנט: זען ויך צו מיין רעכטער האנד, ביז איך וועל
 דייע שונאים אנדערלעגען פאר איין באנקעל צו דייע פיס?
 14 וענען ווי דען ניט אלע גייסטער-דינער, וואס ווערען געשיקט צו
 דינען דיוע, וועלכע דארפן ירשענען דיא ישועה?
 דאריבער דארפן מיר ויך פעסטער האלטען אן דעם וואס ב
 2 מיר האבען געהערט, כדי מיר זאלען דערפון ניט אבפאלען. ווייל
 ווען דאס ווארט, וואס איז דורך דיא מלאכים גערעט געווארען,
 איז פעסט געווען אין יעדע עבירה אדער ניט געהארבזאמקייט האט
 3 געקומען איין גערעכטען בעצאהלונג, וויא אזוי זאלען מיר אנט-
 לויפען און ניט אכטונג געבען אויף אזוי איין הילף? וועלכע דער
 הערר האט צום אנפאנג אנגעוואנט און וואס איז צו אינו געקומען
 4 דורך דיא, וועלכע האבען זיא געהערט. ווען גאט האט דארויף
 עדות געוואנט דורך צייכען און וואונדער און פערשידענע גבורות
 5 און אויסטהיילונג פאן דעם רוח הקדש נאך ויין ווילען. ווייל ניט
 קיין מלאכים האט גאט אונטערטהעניג געמאכט דיא קומענדיגע
 6 וועלט, פאן וועלכע מיר רעדען; נור איינער האט אויף איין ארט
 עדות געוואנט: וואס איז דער מענש, דאס דוא זאלסט איהם גע-
 7 דענקען, אדער דער בן אדם, דוא זאלסט איהם אכטען? איין
 קורצע צייט האסט דוא איהם נידריגער געמאכט פאן דיא מלאכים.
 דוא האסט איהם געקריינט מיט העררליכקייט און כבוד און גע-
 8 שטעלט איבער דיא ווערקע פאן דייע הענד, אלץ האסט דוא
 אונטערטהעניג געמאכט צו ויינע פיס. און דעם וואס ער האט
 איהם אלדינג אונטערטהעניג געמאכט האט ער קיין נאך ניט איבער-
 געלאזען עס זאל איהם ניט אונטערטהעניג ויין. יעצט אבער זעהען

- 9 מיר נאך ניט דאס אלדינג זאל איהם ויין אונטערטועניג. אבער
מיר זעהען, דאס ישוע, וועלכער איז איין קורצע צייט דער-
נידעריגט פאן דיא מלאכים דורך ויין ליידען פאן דעם טויט, איז
געקרוינט מיט העררליכקייט און פֿבוד, כּדי ער זאל דורך גאטטעם
10 גנאד פאר יעדערען מענשען פארוועקען דעם טויט. ווייל עס האט
בעדארפט דער, וואס אלץ איז פאר איהם און אלדינג איז פאן
איהם, ווען ער האט פיל געבראכט צו העררליכקייט, דורך ליידען
אויסצופיהרען (משלים ויין) דעם פיהרער פאן וייער הילף.
11 ווייל דער וואס הייליגט און דיא, וועלכע ווערען געהייליגט זענען
אלע פאן איינעם; דעריבער שעמט ער זיך ניט ווי אנצורופען
12 ברידער און זאגט: איך וועל דיין נאמען אנזאגען מינע ברידער,
13 און אין מיטען דער געמיינדע וועל איך דיך לויבען. און ווידער:
איך וועל האפען אויף איהם, און ווידער: זעה, דא בין איך און
14 דיא קינדער, וועלכע גאטט האט מיר געגעבען. און אזוי וויא
קינדער האבען איין חלק אין פלייש און בלוט, אזוי האט ער איין
טהייל גענומען, כּדי דורך דעם טויט אנוועקצונעהמען דיא קראפט ביי
דעם וואס האט דיא מאכט פאן דעם טויט, דאס הייסט בייא דעם
15 שטן. און מציל צו ויין דינע, וועלכע דורך דעם שרעק פאן טויט
16 זענען ווי דאס גאנצע לעבען אין קנעכטשאפט געווען. ווייל ניט
מלאכים נעמט ער אן, נור ער נעמט אן אברהם'ס זאמען (זרע).
17 דעריבער האט ער בעדארפט אין אלדינג גלייך ויין צו דיא ברידער,
כּדי צו ויין איין פארעמעהרציגער און געטרייער כּהן גדול פאר
18 גאטט און זאל מכפר ויין דיא זינד פאן דעם פאלק. ווייל וויא ער
האט אליין געליטען ווען ער איז געפרובט געווארען, אזוי קען ער
העלפען דיא, וועלכע ווערען געפרובט.
2 דעריבער, הייליגע ברידער, חברים צום הימעלשען בערוף,
אכטעט אויף דעם שליח און כּהן גדול פאן אונזער בעקענטענעם,
2 ישוע המשיחין, וואס איז בעגלייבט צו דעם וואס האט איהם
3 געשטעלט אזוי וויא משה אין ויין גאנצען הויז. ווייל ער איז ווערט
איינ גרעסערען פֿבוד פאן משה'ן, מיט וויא פיל דער, וועלכער
4 האט דאס הויז געבויט האט מעהר פֿבוד פאן דאס הויז. ווייל
יעדעס הויז ווערט פאן וועמען געבויט; דער אבער וואס בויט

אַלדרינג איז נאָמט. און משה איז פֿעגלויבט געווען אין ווין גאַנצעם
 הויז וויא איין דינער צום עדות דערויף, וואס עס זאל אָנגעוואָנט
 ווערען; משיח אָפער איז וויא איין זאהן אין ווין הויז; דאס הויז
 זענען מיר, ווען מיר האלטען פֿעסט ביז צום ענדע דיא פֿערטוואָנג
 און דעם שבת פֿאן דער האפֿענונג. דאריבער, וויא דער רוח
 הקדש זאגט: אז איהר וועט היינט ווין קול צוהערען, זאלט איהר
 ניט הארט מאכען אייערע הערצער וויא אין דעם קריג, אין דעם
 טאג פֿאן דעם פֿרוכונג אין דער מדבר. וויא אייערע עלטערן האפֿען
 מיך געפֿרובט; ווי האפֿען מיך געפֿרובט און האפֿען מיינע
 ווערקע געזעהען פֿירציג יאהר. דעריבער האב איך געצארענט
 אויף דעם דור און האב געזאגט: ווי זענען אלע צייט פֿערפֿיהרט
 אין זייערען הארצען, ווי האפֿען מיינע ווענען ניט דערקענט. אזוי
 האב איך געשווארען אין מיין צארען, ווי זאלען צו מיין מנוחה ניט
 אריינקומען. זעהט ברידער, קיינער פֿון אייך זאל ניט האפֿען קיין
 פֿענעם און אונגלייביגעס הארץ, פֿדי איהר זאלט ניט אפֿטרעטען
 פֿאן דעם לעבעדיגען גאט. נור ווארנט איינער דעם אנדערן
 יעדען טאג, ביז וואנען מען קען זאגען היינט, פֿדי קיינער פֿאן אייך
 זאל ניט הארט ווערען דורך דיא פֿערפֿיהרונג פֿאן דער זינד. ווייל
 מיר זענען געווארען חברים צום משיח, ווען מיר פֿעסט האלטען
 דעם אָנפֿאנג פֿאן אונזערען בֿטחון ביז צום ענדע. ווייל עס איז
 געזאגט: היינט ווען איהר וועט ווין קול צוהערען, זאלט איהר אייערע
 הערצער ניט הארט מאכען וויא אין דעם קריג. ווייל עטלעכע,
 וועלכע האפֿען געהערט, האפֿען זיך געקריגט; אָפער ניט אלע,
 וועלכע זענען מיט משה'ן ארויסגעגאנגען פֿאן מצרים. אויף וועמען
 האט ער דאך געצארענט פֿירציג יאהר? ניט אויף דיא, וועלכע
 האפֿען געזינדיגט און וואס זייערע לייבער זענען געפֿאלען אין דער
 מדבר? אנטקעגען וועלכע האט ער געשווארען, דאס זיי וועלען
 צו ווין מנוחה ניט קומען, ווען ניט גענען דיא ווידערשפֿעניגע? אזוי
 זעהען מיר, דאס זיי האפֿען ניט געקענט אריינקומען ווענען אויג
 גלייבֿיקייט.

דעריבער לאזען מיר מורא האפֿען ווען עס בלייבט נאך איבער ד
 דיא הבטחה אריינצוקומען צו ווין מנוחה, דאס קיינער פֿאן אייך

- 2 זאל ניט פארנאמען. ווייל אויך אונז האט מען דיא בשורה טובה
אנגעזאגט אזוי וויא יענע; אפער עס האט זיי ניט גענוצט דאס ווארט
3 וואס זיי האבען געהערט אן גלויבען. דען צו דער מנוחה קומען
מיר גלייביגע אזוי וויא ער האט געזאגט: איך האב געשווארען אין
מיין צארן איהר זאלט ניט קומען צו מיין מנוחה; וויא אויך זיינע
מעשים זענען פאלענדעט געווען צום אנפאנג פאן דער גרינדונג
4 פאן דער וועלט. ווייל עס ווערט אויך איין ארט געזאגט: וועגען
דעם זיבענטען טאג: און גאט האט גערוהט דעם זיבענטען טאג
5 פאן אלע זיינע ווערקע. און דא ווידער: זיי זאלען ניט קומען צו
6 מיין מנוחה. נון אזוי וויא אזעלכע דארפען נאך אריינקומען און
דיא, וועלכע מען האט פריהער אנגעזאגט, זענען ניט אריינגעקומען
7 וועגען ניט געהארבואמקייט. אזוי בעשטימט ער נאך איין טאג
היינט, ווען ער זאגט דורך דוד'ן, נאך אזוי איין לאנגער צייט, וויא
עס איז אויבען געזאגט געווארען: היינט, ווען איהר וועט זיין קול צו
8 הערען מאכט אייערע הערצער ניט הארט. ווייל ווען יהושע (בן-
נון) וואלט זיי געגעבען דיא מנוחה, וואלט נאך דעם ניט געזאגט
9 געווארען וועגען איין אנדערען טאג. דעריבער איז נאך איבער-
10 געבליבען איין שבת פאר דעם פאלק פאן גאט. ווייל ווער עס
איז אריינגעקומען אין זיין מנוחה, דער האט אליין אויך גערוהט
11 פאן זיינע מעשים, אזוי וויא גאט פאן זיינע. דעריבער לאזען מיר
טראכטען, אין יענער רוהע אריינצוקומען, כדי קיינער זאל ניט,
12 נאך יענעם ביישפיל, אריינפאלען אין ניט געהארבואמקייט. ווייל
דאס ווארט פאן גאט איז לעבענדיג און קרעפטיג און שארפער
פאן איין צווישנידיגען שווערד: עס דערגרייכט ביז צום אב-
טהיילונג פאן דער זעלע און דעם גייסט, דיא גלידער און דעם
13 מארך, און משפט דיא געדאנקען און זינען פאן הארצען. און עס
איז גיטא קיין בעשעפענעס, וואס זאל פאן איהם פארבארגען זיין,
נור אלץ איז אנפלעקט און אפען פאר זיינע אויגען, פאן דעם פאן
14 וועלכע מיר רעדען. דעריבער ווען מיר האבען, איין ראש כהן
גדול, וואס איז אין הימל ארויפגעזאנגען, ישוע דער זאהן גאטעס,
15 אזוי לאזען מיר פעסט האלטען אן אונזער בעקענטענים. ווייל מיר
האבען ניט אזוי איין כהן גדול, וועלכער קאן ניט מיט פיהלען מיט

אונזערע שוואכקייטען, נור אַזעלכען, וואס איז אין אלץ געפרוכט
 געווארען, גלייך וויא מיר, אבער אן זינד. דעריבער לאזען מיר
 מיט בטחון, צוטערעטען צום מוהראן פאן דער גאד, בדי מיר זאלען
 מקבל זיין דערפארעמונג, און זאלען געפינען גאד אין דער צייט,
 ווען מיר וועלען נויטיג האבען הילף.
 ווייל יעדער כהן גדול, וועלכער איז פאן מענשען גענומען
 געווארען, ווערט געשטעלט פאר מענשען נאכט צו דינען, מקריב
 צו זיין מנחות און קרבנות פאר זינד. ער קען רעכט פיהלען מיט
 אונזיסענדע און פערפיהרטע, ווייל ער איז אליין ארומגערינגעלט
 מיט שוואכקייטען. און דער פאר מוז ער פאר דעם פאלק וויא
 אויך פאר זיך מקריב זיין פאר דיא זינד. און קיינער קען זיך אליין
 דעם כבוד ניט געהמען, נור דער וואס איז פאן נאכט גערופען, אזוי
 וויא אהרן. אזוי האט אויך משיח אליין זיך ניט גענומען דעם
 כבוד צו זיין איין כהן גדול, נור דער, וועלכער האט איהם געזאגט:
 דוא ביסט מיין זאהן, היינט האב איך דיך געבארען. אזוי וויא איך
 האב עס אויך אויף איין אנדערען ארט געזאגט: דוא ביסט איין כהן
 אויף עוויג, נאך דער ארדנונג פאן מלכי צדק. ער האט אין דיא
 טעג פאן זיין פלייש מיט גרייסע געשריי און טרערען געבראכט
 תפלות און תחנונים צו דעם, וועלכער האט איהם געקענט מציל
 זיין פאן דעם טויט, און איז אויך דערהערט געווארען פאר זיין
 יראת שמים. ער איז אפילו איין זאהן געווען, נור דאך האט ער
 זיך געוועהנט דורך יסורים צו געהארבען. און ווען ער איז פאל-
 קאמען (נשלם) געווארען, איז ער געווארען פאר אלעמען, וועלכע
 געהארבען איהם דיא סבה פאן איין עוויגע הילף. ווייל ער איז
 פאן נאכט גערופען געווארען איין כהן גדול נאך דער ארדנונג
 פאן מלכי צדק, וועגען דעם וואלטען מיר בעדארפט פיל רעדען,
 נור עס איז שווער צו דערקלערען, ווייל איהר זענט געווארען
 שווער צום הערען. ווייל נאך דער צייט נאך וואלט איהר בע-
 דארפט זיין לעהרער, נור איהר בעדארפט, דאס מען זאל אייך
 ווידער לעהרנען דעם אנפאנג פאן דיא עקרים פאן נאכטעם רעד,
 און האט דערצו געבראכט, דאס איהר האט נעמיג מילך אנשטאט
 פעסטע שפייזען. יעדער, וועלכער וועהרט דערנעהרט פאן מילך,

פֿערשטעמט נים דעם וואַרט פֿאַן גערעכטיגקייט, ווייל ער איז
 14 איין קינד. פֿעסטע שפּייזע אָבער איז פֿאַר פֿאַלקאָממענע (שְׁלֵמִים).
 וועמעס געפֿיהל עס איז דורך געווענהייט געלעהרענט צו אונטער-
 שיידען צווישען גוטעס און בעזעס.

- 1 דעריבער לאָזען מיר איבערלאָזען דעם אָנפֿאַנג פֿאַן דער
 לעהרע פֿאַן דעם משיח, און זיך דערהויבען צו דער פֿאַלקאָממענהייט
 (שְׁלֵמוֹת); מיר זאָלען נישט נאָך איין מאל לעגען איין יסוד צו תשובה
- 2 פֿאַן מוֹיטע מעשים, פֿאַן דער אַמוֹנה אין גאָט. צו דער לעהרע
 פֿאַן טבֿילות און פֿאַן הענד אַרויפֿלעגונג, פֿאַן תּחִית הַמֵּתִים און
- 3 פֿאַן דעם עוויגען משפֿט. אויך דאָס וועלען מיר טאָן ווען גאָט
 4 וועלען. ווייל עס איז נישט מוגלעך, דאָס דיאָ, וועלכע זענען שאַן
 אַמאל דערלייכטעט געוואָרען און האָבען פֿערוויכט דיאָ מתנה פֿאַן
 הימל, און זיינען איינגעטיילט געוואָרען מיט דעם רוח הקדש.
- 5 און האָבען פֿערוויכט דאָס גוטע וואָרט פֿאַן גאָט און דיאָ קרעפטע
 6 פֿאַן עולם הבא. און זענען אָנגעפֿאלען, זאל מען ווידער דערגרייכען
 דורך תשובה, ווייל זיי האָבען נאָך איין מאל אין זיך אליין
 געקרייצט דעם זאָהן פֿאַן גאָט און מאַכען איהם צום געשפּעט.
- 7 דען דיאָ ערד, וואָס מירינקט זיך אָן פֿיל מאל פֿאַן דעם רעגען,
 וועלכער געהט אויף איהר, און ברענגט אַרויס נוצליכע פֿלאַנצונגען
 פֿאַר דיאָ, וועלכע בעאַרבייטען זיאָ, בעקומט דיאָ ברכה פֿאַן גאָט;
- 8 דיאָ אָבער, וועלכע ברענגט אַרויס דערנער און דיסטעלען, איז
 פֿאַרוואָרפען און איז גאָהענט צו איין קללה, און צום ענדע ווערט
 9 זיאָ פֿאַרברענט. אָבער מיר האָפֿען וועגען אייך, געליבטע, עטוואָס
 בעסערעס, און דאָס וואָס געהערט צו אייער עלונגקייט (ישועה)
- 10 זיינען מיר געוויס, ווען אויך מיר רעדען אזוי. ווייל גאָט איז נישט
 אונגערעכט, ער זאל פֿערנעסען אייער ווערק און דיאָ אַרבייט פֿאַן
 ליבע, וואָס איהר האָט בעוויזען אין זיין נאָמען מיט דעם וואָס איהר
- 11 האָט בעדינט און דינט נאָך דיאָ הייליגע. מיר ווינשען אָבער,
 דאָס יעדערער פֿאַן אייך זאל אזוי איין גלייכען פֿלייס בעהאלטען,
- 12 בדי צו בעווייזען דיאָ האָפֿענונג ביז צום ענדע. בדי איהר זאלט
 נישט פֿויל ווערען, נור נאָכגעהן נאָך דיאָ, וועלכע ירשענען דיאָ
 13 הבטחה דורך גלויבען און געדולד (סבֿלנות). דען גאָט האָט

אברהם'ען גענעבען דיא פארשפרעכונג און האט מיט זיך אליין
געשווארען. ווייל ער האט קיין העכערען ניט געהאט מיט איהם
צו שווערען. און האט געזאגט: בענשען וועל איך דיר בענשען און
14 מעהרען וועל איך דיר פארמעהרען. און ווען ער האט געווארט
15 מיט געוולד, האט ער בעקומען דיא הבטחה. מענשען שווערען
16 ביי איין העכערעם פאן ווי, און דיא שבועה מאכט איין ענדע פאן
אלע קריג און עס בלייבט דערביי פעסט צווישען ווי. דעריבער
17 האט אויך גאט, ווען ער האט געוואלט נאך מעהר בעווייזען דיא
ערבען פאן ויין הבטחה, דאס אינפערענדערליכקייט פאן ויין ווילען,
18 זיך בעדינט מיט איין שבועה. בדי מיר זאלען דורך צוויי אונז
פערענדערליכע זאכען, אין וועלכע גאט קען ניט לייקנען, זאלען
מיר האבען איין פעסטע נחמה. מיר, וועלכע זענען געלאפען און
האבען זיך געחאפט צו דער פאר אונז בעשטימטער האפענונג.
19 וועלכע איז פאר דער נשמה איין זיכערער און פעסטער אנקער
און גרייכט אינוועניג פאן דעם פרוכת. וואהיזן עס איז אריינגעגאנגען
20 פאר אונז דער פאר-לייפער ישוע, וועלכער איז געווארען איין
כהן גדול אויף עוויג נאך דער ארדענונג פאן מלכי צדק.
ווייל דויער מלכי צדק, דער מלך פאן שלום, דער כהן פאן ו
דעם אויבערשטען גאט, וואס האט בעגעגענט אברהם'ען און
האט איהם געבענשט, ווען ער האט זיך אומגעקעהרט און איינ-
2 גענומען דיא מלכים; וועלכען אברהם האט אויך מעשר געגעבען
פאן אלץ. ערשטענס, ווערט ער ערקלערט, איין קעניג פאן
גערעכטיגקייט, און דער נאך אויך מלך פאן שלום, דאס הייסט,
3 איין קעניג פאן פרידען. אן איין פאטער, אן איין מוטער, אן איין
יחוס, וואס האט ניט קיין אנפאנג פאן טעג, ניט קיין ענדע פאן
דעם לעבען; ער איז גלייך צו גאטעס זאחן, און בלייבט איין כהן
4 אויף עוויג. זעהט, וויא גראס איז געווען דער, וועלכען דער
עלטערפאטער אברהם, האט געגעבען מעשר פאן ויין בעסטען
5 רויב! דיא וועלכע זיינען פאן דיא קינדער לוי'ס, וועלכע האבען
מקבל געווען דיא כהונה, האבען איין געבאט צו געהמען נאך דעם
געזעץ מעשר פאן דעם פאלק, דאס הייסט, פאן זייערע ברידער,
6 ווען אויך זיי זענען ארויסגעקומען פאן אברהם'ס לענדען. אבער דער,

וועלכער איז ניט פֿאן זייער יחוס, האט בעקומען מעשר פֿאן
 אברהם'ען, און האט געבענשט דעם, וועלכער האט געהאט דיא
 7 הבטחה. קיינער קען אבער ניט איינזענדען, דאס דער קלענערער
 8 ווערט געבענשט פֿאן דעם גרעסערען. און דא געהעט מעשר
 שטערבליכע מענשען; דארט אבער דער, אויף וועלכען עס איז
 9 עדות געזאגט, דאס ער לעבט. און אזוי צו זאגען, אפילו לוי, וואס
 10 געהמט מעשר, האט דורך אברהם'ן מעשר געגעבען, ווייל ער
 איז נאך געווען אין דיא לענדען פֿאן דעם פֿאטער, ווען מלכי צדק
 11 האט איהם געגעגענט, ווען עס וואלט נון געקענט איינע פֿאל-
 קאמענהייט (שלמות) דערגרייכט ווערען דורך דער כהונה פֿאן
 לוי, (ווייל מיט דעם איז פֿערבונדען דאס געזעץ פֿאן פֿאלק), צו
 וואס וואלט נאך בעדארפט אויפֿשטעהען איין אנדערער כהן נאך
 דער ארדנונג פֿאן מלכי צדק, און זיך ניט רופען נאך דער ארדענונג
 12 פֿאן אהרון? דען מיט דער פֿערענדערונג פֿאן דער כהונה, איז עס
 13 אויך נויטיג דיא תורה זאל פֿארענדערט ווערען. ווייל דער, אויף
 וועמען דאס איז געזאגט געווארען, האט געהערט צו איין אנדערען
 14 שבט, פֿאן וועלכען קיינער האט ניט געגעהנט צום מזבח. דען עס
 איז בעקאנט, דאס אינזער הערר איז ארויסגעקומען פֿאן דעם שבט
 יהודה, פֿאן וועלכען משה האט גאר ניט געזאגט וועגען דער
 15 כהונה. און דאס איז נאך קלערער, ווען, נאך דעם שטייגער וויא
 16 מלכי צדק, שטעהט אויף איין אנדער כהן, וועלכער ניט נאך
 דער תורה פֿאן דעם געבאט פֿאן פֿלייש געמאכט איז, נור נאך
 17 דער קראפט פֿאן אן איין אויפהערליכען לעבען. ווייל עס איז
 געוויזען: דוא ביסט איין כהן אויף עוויג נאך דער ארדענונג פֿאן
 18 מלכי צדק. דען דעריבער ווערט דאס פֿריהערדיגע געבאט בטל,
 19 ווייל עס איז צו שוואך און ניט ניצלאך געוועזען. (ווייל דאס געזעץ
 האט גאר ניט פֿאלקאמען געמאכט;) און עס ווערט איינגעפֿיהרט
 איין בעסערע האפענונג, דורך וועלכער מיר קומען נאָהענט צו
 20 גאט. און אזוי וויא דאס איז ניט געשעהען אן איין שבועה, דען
 21 יענע זיינען געווארען כהנים אן איין שבועה, דזער אבער מיט איין
 שבועה, דורך דעם וועלכער האט צו איהם געזאגט: דער הערר
 האט געשווארען, און וועט קיין חרטה ניט האבען, דוא ביסט איין

22 כהן אויף עוויג נאך דער ארדענונג פאן מלכי צדק. איז ישוע
 23 געווארען דער ערב פאן איין בעסערען ברית (בונד). און יענע
 כהנים וויינען געווען פילע, ווייל זיי זענען דורך דעם טויט ניט
 24 דערלאזען געווארען צו פערבלייבען. דויער אבער, ווייל ער
 פערבלייבט אויף עוויג, האט ער אויך איין כהונה, וועלכע פאר-
 25 געהט ניט. דעריבער קען ער אויך שטענדיג רעטען דיא, וועלכע
 קומען דורך איהם צו גאט, ווייל ער לעבט שטענדיג, כדי ער
 26 זאל פאר זיי בעטען. אזוי איין כהן גדול דארף אויך ביי אונז
 זיין הייליג, אן איין בעז, אן איין פעהלער, אבגעטיילט פאן זינדער
 27 און העכער פאן הימל. וועלכער האט ניט גייטיג אלע טאג, וויא
 יענע כהנים גדולים צו ברענגען קרבנות, פריהער פאר זייערע זינד,
 און דערנאך פאר דיא זינד פאן דעם פאלק; ווייל ער האט עס איין
 מאל פאר אלע מאל געטאן, דערמיט וואס ער האט זיך אליין פאר
 28 איין קרבן געברעכט. ווייל דיא תורה מאכט מענשען פאר
 כהנים גדולים, וועלכע האבען שוואכקייטען, אבער דאס ווארט
 פאן דער שבועה, וועלכעס איז נאך דער תורה געקומען, האט
 געשטעלט דעם זאהן, וועלכער איז פאלקאמען אויף עוויג.

דער עיקר אבער אין דויער זאך, איז דאס: מיר האבען אזוי ח
 איין כהן גדול, וועלכער זיצט צו דער רעכטער זייט פאן דער
 גדולה אין דיא הימלען. און איז איין דינער פאן דעם הייליגען
 2 און אמת'ען משכן, וואס דער הערר האט אויפגעשטעלט, און ניט
 קיין מענש. דען יעדערער כהן גדול איז געשטעלט דארויף,
 3 מקריב צו זיין מנחות און קרבנות, און דעריבער איז עס געטהוה
 דאס ער זאל אויך האבען וואס מקריב צו זיין. ווען ער וואלט
 4 געווען אויף דער ערד, אזוי וואלט ער קיין כהן גיט געווען, ווייל
 אזעלכע כהנים, וועלכע זענען מקריב נאך דער תורה (על פי דין
 תורה) מנחות, זענען פאראן. וועלכע דינען דיא נאכפילדונג
 5 (נאכמאכונג) און דעם שאטען פאן דאס וואס עס איז אין הימל,
 וויא עס איז געלעהרענט געווארען צו משה'ן ווען ער האט געדאכט
 צו בויען דעם משכן: זעה, איז געזאגט, דא ואלסט אלץ מאכען
 נאך דעם פארבילד, וועלכער איז דיר געוויזען געווארען אויף דעם
 6 בארג. יעצט אבער האט ער בעקומען איין פיל בעסערען דינסט,

ווייל ער איז איין פערמיטלער (מליץ), פאן איין פיל בעסערען
 7 ברית (בונד), וועלכער בעשטעהט אויף בעסערע הבטחות. ווייל
 ווען דער ערשטער ברית וואלט געווען אן פעהלער, אזוי וואלט
 8 מען גיט געוואלט קיין ארט פאר איין אנדערען. נור דער נביא
 שטראפט זיי און זאגט: זעה, עס קומען מעג, זאגט דער הערר,
 ווען איך וועל שליסען מיט בית ישראל און בית יהודה איין נייעם
 9 ברית (בונד). גיט וויא דעם ברית, וועלכען איך האב געשלאסען
 מיט זייערע עלטערן אין דעם טאג, ווען איך האב זיי גענומען ביי
 דער האנד, זיי ארויס צו פיהרען פאן דעם לאנד מצרים; ווייל
 זיי זענען גיט געבליבען ביי מיין ברית, און איך האב זיי פאר-
 10 ווארפען, זאגט דער הערר. ווייל דאס איז דער ברית וואס איך
 וועל שליסען מיט בית ישראל נאך זענע טעג, זאגט דער הערר:
 איך וועל מיינע געזעצע אריינלעגען אין זייערע געדאנקען, און זיי
 אויפשטרייבען אין זייער הארץ, און וועל זיי זיין איין גאט, און זיי
 11 וועלען זיין מיין פאלק. און זיי וועלען מעהר גיט לעהרנען, יעדערער
 זיין חבר און יעדערער זיין ברודער, און זאגען: לערען דעם העררן
 12 צו קענען; ווייל אלע פאן קליין ביז גרויס וועלען מיד קענען. ווייל
 איך וועל גנעדיג זיין גענען זייערע אינגערעכטיגקייטען, און זייערע
 13 זינד וועל איך מעהר גיט געדענקען. ווען ער זאגט "זייער ברית",
 אזוי האט ער דעם ערשטען פאר פערעלטערט דערקלערט;
 אבער וואס עס איז פאן לאנגע יאהרען און פערעלטערט, דאס
 איז נאדענט פארשוואונדען צו ווערען.

ט דער ערשטער (ברית) האט אפילו אויך געהאט געזעצע פאן
 2 גאטטעס דינסט און איין וועלטליכען מקדש. ווייל דער ערשטער
 משכן איז אזוי צוגעברייטעט געווארען, אינעוועניג זענען געווען דיא
 מנוחה, דער שלחן און דער לחם הפנים; און עס האט געהייסען
 3 קדש. הינטער דעם צווייטען פרוכת אבער איז געווען דער
 4 (צווייטער) משכן, וואס האט געהייסען קדש הקדשים. און האט
 געהאט איין גאלדענע פייער-פאן און דעם ארון הברית, וועלכער
 איז געווען בעדעקט מיט גאלד פאן אלע זייטען, און דערינען איז
 געוועזען איין גאלדענע פלי מיט מן, דער שטעקען פאן אהרון,
 5 וואס האט געבליהט און דיא לוחות הברית; און איבער זיי זענען

געווען דיא ברובים פאן העררליכקייט, וועלכע האבען מיט דעם
 שאטען בעדעקט דעם כפורת. וועגען וועלכע זאבען מען קען יעצט
 6 ניט איינציג ווייס רעדען. אזוי איז דיא צוברייטונג געוועזען. און
 עס האבען דיא כהנים שטענדיג מתפלל געוועזען אין דעם ערשטען
 7 משכן, ווען ויזא האבען געטאן דיא עבודה. אין דעם אנדערן
 אבער פלעגט נור אריינגעהן דער כהן גדול איין מאל אין יאהר,
 ניט אן בלוט, וואס ער האט מקריב געווען פאר זיך און פאר דיא
 8 שגגות פאן דעם פאלק. דערמיט בעווייזט דער רוח הקדש, דאס
 דער וועג צום קדש הקדשים איז נאך ניט אפגען געווארען, וויא לאנג
 9 עס שטעהט דער ערשטער משכן, וועלכער איז איין בילד פאן
 דער יעצטיגער צייט, ווען מען ברענגט מנחות און זבחים, וועלכע
 קענען ניט פאלקאמען מאכען אין געוויסען דעם, וואס איז זיי
 10 מקריב, נור זענען בעשטימט געווען, אויף מאכלים און משקאות
 און פערשידענע טבילות און אויסווייניגסטע הייליגקייט, וועלכע
 זיינען געוועזען ארויפגעלעגט ביי איין צייט פאן פערפעסערונג.
 11 דער משיח אבער, איז איין כהן גדול פאן גוטעם, וועלכע וועלען
 זיין (טובות העתידות), דורך איין גרעסערען און מעהר פאלקאמענעם
 משכן, וואס איז ניט מיט הענד געמאכט, דאס הייסט, ניט פאן
 12 דויער בעשעפענעם איז. אויך ניט מיט בלוט פאן ציגען און
 קעלבער, נור מיט זיין אייגענעם בלוט, איז ער איין מאל פאר אלע
 13 מאל אריינגעגאנגען אין דעם הייליגען ארט, און האט געפונען איין
 עוויגע דערלעזונג. ווייל ווען דאס בלוט פאן אקסען און ציגען און
 14 דיא אש פאן דער קוה, וועלכע ווערט געשפריצט אויף דעם אויג-
 ריינעם, מאכט עס הייליג און דאס פלייש ווערט ריי. וויא פיל
 מעהר וועט דאס בלוט פאן דעם משיח, וועלכער האט זיך דורך
 דעם עוויגען גייסט אן איין פעהלער מקריב געווען צו גאט, אב-
 רייניגען אינגער געוויסען פאן טויטע מעשים, מיר זאלען דינען דעם
 15 לעבענדיגען גאט. און דאריבער איז ער דער פערמיטלער
 (מליץ) פאן איין נייעם ברית. כדי דורך זיין טויט, וועלכער איז
 געווען איין אויסלייזונג פאן דיא זינד, וועלכע זענען געטאן געווארען
 אין דעם ערשטען ברית, זאלען דיא גערופענע בעקומען דיא
 16 הבטחה פאן דער עוויגער ירושה. ווייל וואו עס איז דא איין צוואה,

17 מוז אויך ויין דער טויט פאן דעם, וואס לאזט דיא צואה. ווייל איין צואה ווערט פעסט (מקום) דורך דעם טויט, ווען ניט האט עס נאך ניט קיין מאכט, ווען עס לעבט נאך דער, וועלכער עס האט עס געמאכט. דעריבער איז אויך דער ערשטער ברית געגרינדעט

18 געווארען ניט אן בלוט. ווייל, ווען משה האט אויסגערעט אלע געבאט נאך דעם געוועזן צום גאנצען פאלק. האט ער גענומען בלוט פאן ציגען און פאן קעלבער, מיט וואסער און פורפור-וואל און אויב, און האט בעשפריצט וויא דעם ספר, אזוי אויך דאס גאנצע פאלק, און האט געזאגט: דאס איז דאס בלוט פאן דעם ברית,

20 וואס גאט האט אייך געבאטען. אזוי אויך האט ער בעשפריצט מיט בלוט דעם משכן און אלע פלים פאן דעם גאטעס דינסט. און כמעט אלדינג ווערט נאך דער תורה גערייניגט דורך בלוט;

22 און אן בלוטפערניסען איז ניט דא קיין פערנעכונג. אזוי האבען געמוזט דיא, וואס האבען דאס געשטאלט פאן דיא הימעלשע זאכען גערייניגט ווערען; אבער פאר דיא הימעלשע זאכען אליין.

24 מוז עס בעסערע קרבנות ויין, וויא יענע וויינען געוועזען. ווייל דער משיח איז ניט אריינגעגאנגען אין איין הייליגען ארט, וועלכער איז מיט הענד געמאכט געווארען, נאך דעם געשטאלט פאן דעם אמתין, נור אין הימעל אליין, כדי צו דערשיינען פאר גאטעס פנים פאר אונז. און אויך ניט, ער זאל זיך אפט מקריב ויין, אזוי וויא דער כהן גדול געהט אריין אין דעם הייליגען ארט יעדעס יאהר מיט פרעמדע בלוט; דאמאלסט, וואלט ער בעדארפט אפטמאל לידען צייט דער גרינדונג פאן דער וועלט. ער איז אבער איין מאל, צום ענדע פאן דער וועלט, געקומען מבטל צו ויין דיא זינד דורך ויין קרבן. און אזוי וויא מענטשען איז געשטעלט, איין מאל צו שטערבען, און דערנאך דער משפט, אזוי האט אויך דער משיח, זיך איין מאל געבראכט פאר איין קרבן, כדי אוועקצונעהמען דיא זינד פאן פילע, צום צווייטען מאל אבער וועט ער אן זינד דערשיינען צו דיא, וועלכע אויף איהם ווארטען, צום הילף.

י דען דיא תורה, וועלכע איז נור איין שאטען פאן דיא זאכען וועלכע וועלען ויין, און ניט דאס געשטאלט פאן דיא זאכען אליין, קאן קיין מאל ניט מאכען דורך קרבנות, וועלכע מען ברענגט

שטענדיג אלע יאהר, פאלקאמען (שלים) דינע, וועלכע זיינען זיי
מקריב. ווען נישט וואלט מען אויפגעהערט זיי צו ברענגען, ווייל²
דיא וואס זענען מקריב דעם קרבן, ווען זיי זענען שוין איין מאל
גערייניגט געווארען, וואלטען זיי מעהר נישט געוואוסט פאן איין
זינד, אנשטאט דעם אבער ווערט זיי דורך דיא קרבנות דער³
אנדענקען פאן דיא זינד אלע יאהר דערמאנט. ווייל עס איז נישט⁴
מיגלאך, דאס דאס בלוט פון אקסען און ציגען זאלען אוועקנעהמען
דיא זינד. דעריבער זאגט ער, ווען ער איז אריינגעקומען אין דער⁵
וועלט: קיין זבח, און קיין מנחה האסט דוא נישט געוואלט, נור איין
לייב האסט דוא מיר אנגעגרייט. עולות און קרבן חטאות זענען⁶
דיר נישט געפעלען. דאמאלסט האב איך געזאגט: זעה, איך קום
וויא עס שטעהט פאן מיר געשריבען אין דעם ספר, צו טאן דיין⁷
רצון, נאנט. פריהער האט ער געזאגט: דאס נישט קיין זבחים,⁸
מנחות, עולות און קרבנות פאר זינד, האסט דוא נישט געוואלט און
זיי זענען דיר נישט געפעלען, וויא זיי ווערען נאך דער תורה גע-
בראכט. און דערנאך האט ער געזאגט: זעה, איך קום צו טאן⁹
דיין רצון, נאנט. איז ער מבטל דיא ערשטע, כדי אויפצושטעלען
דיא אנדערע. נאך דינען רצון זענען מיר געהייליגט דורך דעם¹⁰
וואס ישוע המשיח האט איין מאל פאר אלע מאל זיין לייב מקריב
געווען. יעדער בהן שטעהט אלע טאג ביי דער עבודה און¹¹
ברענגט אפטמאלס דיזעלביגע קרבנות, וועלכע קענען קיין מאל
נישט אוועקנעהמען דיא זינד. ער אבער, האט איין איינציגען קרבן¹²
געבראכט פאר דיא זינד, אויף עוויג, און האט זיך געזעצט צו דער
רעכטער האנד נאנטעס, און ווארט ווייטער, ביז זיינע פיינד וועלען¹³
געלעגט ווערען פאר איין פוסגענקעל צו זיינע פיס. ווייל ער¹⁴
האט מיט איין קרבן אויף עוויג פאלענדעט, דיא, וועלכע לאזען
זיך הייליגען. און דער רוח הקדש זאגט אויך עדות אויף אונז.¹⁵
דען נאכדעם וויא ער האט פריהער געזאגט: דאס איז דער ברית,¹⁶
וועלכען איך וועל שליסען מיט זיי נאך יענע טעג, זאגט דער הערר:
איך וועל מינע געזעצע אין זייערע הערצער געבען, און אין זייערע
געדאנקען וועל איך זיי פערשרייבען. און זייער זינד און אויפגעכט¹⁷
וועל איך מעהר נישט געדענקען. וואו אבער עס איז דא פארנעבונג,¹⁸

19 דארטען איז מעהר ניט דא קיין קרבן פאר דיא וינד. דעריבער
 ברידער. ווען מיר האבען דעם בטהון אריינצוקומען אין דעם
 הייליגען ארט. דורך דעם בלוט פאן ישוע המשיח. דורך דעם
 20 גייען אין לעבענדיגען וועג. וועלכען ער האט אויפגעברייט דורך
 21 דעם פרוכת, דאס הייסט, דורך ויין פלייש, און מיר האבען איין
 22 פאן גדול איבער גאטמטעס הויז. לאזען מיר צומערעמען מיט איין
 אמת'ע הארץ. מיט איין גאנצען גלויבען, דורך דער בעשפריצונג
 ריין מאכען דיא הערצער פאן איין בענען געוויסען, און אבנואשען
 23 דעם לייב מיט ריינע וואסער. און פעסט האלטען דיא בעקענמנים
 פאן דער האפענונג אויפגעוועגליך, ווייל דער איז געטריי, וועלכער
 24 האט מבטיח געווען. און לאזען מיר אכטונג געבען איינער אויף
 25 דעם אנדערן, חשק צו מאכען צו ליבע און מעשים טובים. און
 ניט פערלאזען אוינער פערזאמלונג, אזוי וויא אנדערע ווענען זיך
 נור, נור לאזען מיר ווארענען איינער דעם אנדערען, און נאך
 26 מעהר, ווייל מיר וועהען וויא דער טאג גענעהענט זיך. ווייל ווען
 מיר מוטווייליג זינדנען, דערנאך וויא מיר בעקומען דיא דער-
 קענמנים פאן דעם אמת, אזוי האבען מיר ניט מעהר קיין קרבן
 27 פאר דיא וינד, נור איין שרעקליכעס ווארטען אויף דעם משפט און
 28 איין העלישען פייער, וועלכער וועט פערברענען דיא געגנער. ווען
 איינער איז עובר פאר צוויי אדער דריי עדות אויף תורת משה
 29 ווערט ער אהן רחמנות געמייטעט. וויא פיל איין ערגערען שטראף,
 מיינט איהר, וועט דער פערדינען, וועלכער טרעט מיט דיא פיס
 דעם בן אלהים, און האלט פאר אונזריין דאס בלוט פאן דעם
 ברית (בונד), דורך וועלכען ער איז געהייליגט, און לעסטערט
 דעם גייסט פאן גאד? מיר קענען דעם וואס האט געזאגט: דיא
 30 נקמה איז מיינע. איך וועל בעצאהלען. זאגט דער הערר. און
 31 ווידער: דער הערר וועט ויין פאלק משפטען. עס איז שרעקליך
 32 אריינצופאלען אין דיא הענד פאן דעם לעבענדיגען גאט. דער-
 מאנט אייך אייערע פריהענדיגע טעג, ווען איהר ווענט דערלייבט
 געווארען און האט אויסגעהאלטען איין גרויסע מלחמה פאן ליידען.
 33 באלד ווענט איהר אליין געווארען צו לייטעשע געלעכטער דורך
 שאנדע און צרות, און באלד ווענט איהר אין איינעם מיט אנדערען

34 געוועזען, וועלכען עס איז אזוי געגאנגען. ווייל איהר האט אויך
 מיט געליטען מיט מיר אין מיינע קייטען און האט מיט שמחה
 אויף זיך מקבל געווען דעם רויב פאן אייער פערמעגען, ווייל
 איהר ווייסט, דאס איהר האט אין הימעל איין בעסערע און
 36 בלייביגערע האב, פארנוארפט נישט אייער בטחון, פאר וועלכען
 36 איהר האט איין גרויסען שכר. אבער געדולד איז אייך געטהונ.
 כדי איהר זאלט טאן דעם רצון פאן גאט און בעקומען דאס,
 וואס עס איז אייך צוגעזאגט געווארען. ווייל איין קליינע וויילע,
 37 און עס וועט קומען דער, וועלכער זאל קומען, און וועט נישט
 פערזאמען. דער צדיק אבער וועט לעבען דורך זיין אמונה,
 ווער עס וועט אבער צוריקווייכען, דער וועט מיין זעעלע נישט
 געפעלען. מיר זענען אבער נישט פאן דיא, וועלכע ווייכען צוריק
 39 און ווערען פערלארען, נור פאן דיא, וועלכע גלויבען און זענען
 דיא נשמה מציל.

דער גלויבען אבער איז איין בטחון אויף דאס וואס מען האפט יא
 דארט, און איין דערנווינג פאן דאס, וואס מען זעהט נישט. דורך
 2 איהם האבען דיא אלטע עדות דערנווארבען. דורך דעם גלויבען
 דערקענען מיר, דאס דיא וועלטען זענען געמאכט געווארען דורך
 דעם ווארט פאן גאט, אזוי, דאס פאן דעם וואס מען זעהט נישט
 איז ארויסגעקומען דאס וואס מען זעהט. דורך דעם גלויבען האט
 4 הבל געבראכט גאט איין בעסערען קרבן פאן קיין; דורך וועלכען
 ער האט עדות בעקומען, דאס ער איז גערעכט, ווייל גאט האט
 עדות געזאגט אויף זיין גאב; דורך איהם רעדט ער נאך אויך נאך
 5 זיין טויט. דורך דעם גלויבען איז חנוך אוועקגענומען געווארען,
 דאס ער האט דעם טויט נישט געזעהען; און ער איז נישט געפונען
 געווארען, ווייל גאט האט איהם אוועקגענומען, ווייל איידער ער
 איז אוועקגענומען געווארען האט ער עדות בעקומען, דאס ער איז
 6 גאט געפעלען. אבער אן גלויבען איז עס נישט מיגלאך גאט
 צו געפעלען, ווייל ווער עס וויל צו גאט קומען, דער מוז
 גלויבען, דאס ער איז (פאראן), און בעצאלט דיא, וועלכע זוכען
 7 איהם. דורך דעם גלויבען האט נח בעקומען איין נבואה ווענען
 דעם, וואס מען האט נאך נישט געזעהען, און האט זיך געפירכטעט

און געבויט איין תיבה צו רעטען זיין הויז; דורך דעם האט ער
 דיא וועלט פערמשפּט און איז געווארען איין יורש פֿאַן דיא
 8 גערעכטיגקייט, וועלכע קומט פֿאַן דער אַמונה. דורך דעם גלויבען
 האט אברהם צוגעהערט דיא רופונג צו געהן אין דעם לאנד,
 וועלכעס ער האט געזאָלט ערבען, און איז געגאנגען, ניט וויסענדיג
 9 וואוהין ער געהט. דורך דעם גלויבען האט ער געוויינט אין דער
 לאנד פֿאַן דער הבטחה, וויא אין דער פרעמד, און האט געוויינט
 אין געזעלטען מיט יצחק און יעקב, וועלכע האבען מיט איהם
 10 געערבט דיזעלביגע הבטחה. ווייל ער האט געווארט אויף איין
 שטאט, מיט איין פעסטען גרונד, וועלכע גאטט איז איהר בוי-
 11 מיסטער און קינסטלער. דורך דעם גלויבען האט אויך שרה
 אליין געקומען כח מעוברת צו ווערען און האט געפֿארען ניט
 נאך איהר עלטער, ווייל זיא האט געדאכט, דאס ער איז געטריי
 12 דער וואס האט פֿארשפֿראכען. דעריבער איז פֿאַן איינעם, וואס
 איז וויא טויט געווען, געפֿארען געווארען אזוי פיל, וויא דיא
 שטערן אין הימעל און וויא עס איז אהן צאהל דיא זאמד ביים
 13 בארטען פֿאַן ים. דיזע אלע זענען געשטארבען אין גלויבען און
 האבען ניט געקומען דיא הבטחה, און נור פֿאַן ווייטענס האבען
 זיי זיא געזעהען און מיט דעם געקענטענעס, דאס זיי זענען גרים
 14 און תושבים אויף דער ערד; ווייל זיי האבען אזוי געזאגט, האבען
 15 זיי געוויזען, דאס זיי זוכען איין פֿאטערלאנד. און ווען זיי וואלטען
 געמיינט דיא לאנד, פֿאַן וועלכעס זיי זענען ארויסגעגאנגען, וואלטען
 16 זיי געהאט צייט זיך אומצוקעהרען. נור זיי האבען געגעהרט
 איין געסערעס, דאס הייסט, איין הימעלשעס; דאריבער שעמט
 זיך גאטט ניט מיט זיי און רופט זיך אן זייער גאטט, ווייל ער
 17 האט זיי אנגעגרייט איין שטאדט. דורך דעם גלויבען האט
 אברהם, ווען ער איז געפרובט געווארען, געבראכט יצחק'ן פֿאַר
 איין קרבן; און דער, וועלכער האט געהאט דיא הבטחה, האט
 18 מקריב געווען זיין איינציגען זאהל, פֿאַן וועלכען עס איז געזאגט
 19 געווארען: אין יצחק'ן וועט דיין זאמען גערופען ווערען. און האט
 געדאכט, דאס גאטט קען מעכטיג אויך פֿאַן טויט אויפֿוועקען,
 און דערפֿאר האט ער איהם ווידער געקומען פֿאַר איין פֿארבילד.

20 דורך דעם גלויבען האט יצחק געבענשט יעקב און עשוין. פאן
 21 זאכען וועלכען וועלען ערשט ויין. דורך דעם גלויבען האט יעקב
 ביים שטארבען געבענשט ביידע קינדער יוסף'ס און האט זיך
 22 געבוקט צום שפיין פאן ויין שטעקען. דורך דעם גלויבען האט
 יוסף, פארען טויט, געדאכט אן דעם אויסגאנג פאן דיא בני ישראל,
 23 און האט איין בעפעהל געגעבען וועגען זיינע ביינער. דורך דעם
 גלויבען איז משה, ווען ער איז געפארען געווארען, דריי חדשים
 בעהאלטען געוועהן פאן זיינע עלטערן, ווייל זיי האבען געזעהען,
 דאס דאס קינד איז שוין, און האבען ניט מורא געהאט פאר דעם
 24 קעניגס בעפעהל. דורך דעם גלויבען האט זיך משה, ווען ער
 איז גרויס געווארען, אפגעזאגט צו הייסען דער זאחן פאן פרעה'ס
 25 טאכטער. און האט בעסער געוואלט ליידען מיט דעם פאלק
 פאן גאט, איידער איין פארטעל פאן דער זינד צו האבען. און
 26 דיא שאנדע פאן משיח'ן האט ער פאר זיך גערעכענט פאר איין
 גרעסערע רייכקייט איידער דיא אנצרות פאן מצרים, ווייל ער
 27 האט געקוקט אויף דעם שכל. דורך דעם גלויבען האט ער
 פארלאזען מצרים, און האט ניט מורא געהאט פאר דעם קעניגס
 צארען, ווייל ער האט אזוי וויא געזעהען דעם, וועלכען מען זעהט
 28 ניט, און האט זיך אן איהם פעסט געהאלטען. דורך דעם גלויבען
 האט ער דעם קרבן פסח געמאכט און האט דיא בלוט געשפריצט,
 29 כדי דער משיח'ן פאן דיא בכורים זאל זיי ניט אנרירען. דורך
 דעם גלויבען זענען זיי איבערגעגאנגען דעם ים סוף וויא איבער
 מרוקענעם לאנד; און ווען דיא מצרים האבען זיך אויך געפרובט,
 30 זענען זיי דערטרונקען געווארען. דורך דעם גלויבען זענען גע-
 פאלען דיא ווענד פאן יריחו, נאך דעם וויא מען האט זיי
 31 ארומגערינגעלט זיבען טעג. דורך דעם גלויבען איז רחב הוזהר
 ניט פערלארען געווארען מיט דיא אנגלויביגע, ווייל זיא האט
 32 פריינדליך אויפגענומען דיא מרגלים. און וואס זאל איך נאך
 מעהר זאגען? עס וועט דיא צייט צו קורץ זיין צו דערצעהלען
 פאן געדון, און פרק, און שמשון, און יפתח, און דוד, און שמואל
 33 און פאן דיא נביאים. וועלכע האבען דורך אמונה איינגענומען
 קעניגרייכען, געטאן גערעכטיגקייט, און האבען בעקומען הבטחות

34 און האבען לייבען דיא מיילער פערשטאפט. און האבען דיא
קראפט פאן פייער פארלאשען. און ווינען נצול געווארען פאן
דעם שארף פאן שווערד, קרעפטִיג געווארען אין שוואכקייט,
שטארק געווארען אין דער מלחמה, פערטריבען פרעמדע
35 חילות. פרויען האבען ויערע שויטע דורך תהית המתים ווידער
בעקומען. אנדערע אבער ונענען דערשלאגען געווארען און האבען
קיינע פרייהייט ניט אנגענומען, כדי זיי זאלען בעקומען איין
36 בעסערע אויפשטעהונג. עטלעכע האבען איבערגעטראגען שפאט
און שמיץ, און אויך קייטען און געפיינגענעס; זיי ונענען פער-
37 שטייניגט געווארען, צוהאקט, צושטאבען, געטיילט דורך דעם
שווערד; זיי ווינען ארומגעגאנגען אין פעל פאן שאף און פאן
ציגען, זיי האבען איבערגעטראגען נויט, צרות און אנגסט. דיא,
38 וועלכען דיא וועלט איז זיי ניט ווערטה געווען, ונענען גע ונד
געווען אין דיא מדבריות און בערג, און היילען און אין דיא
שפאלטען פאן דער ערד. און דויע אלע, וועלכע האבען
39 דורך דעם גלויבען איין בעווייז געגעבען, האבען ניט בעקומען
דיא הבטחה. ווייל גאט האט פאר אונו פאראויסגעזעהען
40 עטוואס בעסערעס, כדי זיי זאלען אן אונו ניט דערגרייכען דיא
פאלקאמענהייט (השלמה).

יב דעריבער דארפען אויך מיר, וועלכע האבען ארום זיך אזוי
איין וואלקען פאן (פיל) עדות, אראב ווארפען פאן זיך יעדער משא און
דיא וינד, וועלכע קלעבט זיך צו אונו, און מיט געדוילד לאזען מיר
2 לויפען אין דער מלחמה, וועלכע איז פאר אונו געשטעלט, און
זעהען אויף ישוע, דעם אנהייבער און פאלענדער פאן דעם גלויבען,
וועלכער האט, אנשטאט פאן פרייד, וועלכע ער וואלט געקענט
האבען, אויף זיך גענומען דעם קרייז, און האט ניט געקוקט
אויף דיא שאנדע, און האט זיך געזעצט צום רעכטען אויף גאטס
3 טהראן. דענקט פאן דעם, וואס האט אזוי איין ווידערשפרוד
(סתירה) פאן זינדער איבער זיך איבערגעליטען, כדי איהר זאלט ניט
4 מיד און שוואך ווערען אין זיך אליין. איהר האט נאך ניט בייגע-
5 שטאנען ביז צום בלוט אין דער מלחמה געגען וינד. און פערנעסט
דעם טרויסט, וואס ווערט צו אייך וויא צו קינדער גערעט: מיין

זאהן, פֿערוואַרף ניט דעם מוסר פֿאַן דעם העררן, און פֿאַל ביי זיך
 6 ניט אַראַב, ווען ער שטראַפֿט דיך. ווייל וועמען דער הערר האט
 ליב, דעם שטראַפֿט ער; און שלאַגט יעדען זאהן, וועלכען ער האט
 7 גערן. ווען איהר ליידעט שטראַף, בעגעהט זיך גאט מיט אייך
 וויא מיט קינדער, איז דען דא איין זאהן, וועלכען דער פֿאטער זאל
 8 ניט בעשטראַפֿען? ווען איהר בלייבט אָבער אַהן שטראַף, אין
 וועלכער ווי אלע האַפֿען איין טייל געהאט, אזוי זענט איהר ניט
 9 עכטע און ניט קיין קינדער. דערצו, ווען מיר זענען בעשטראַפֿט
 געוואָרען פֿאַן אונזערע לייבליכע עלטערן און האַפֿען פֿאַר ווי מורא
 געהאט, דארפֿען מיר דען ניט מעהר אונטערטעניג ויין דעם
 10 פֿאטער פֿאַן דיא גייסטער, בדי צו לעבען? זענע האַפֿען אונז גע-
 שטראַפֿט נאָך וייער ווילען אויף וועניגע טעג; דער אָבער צו
 אונזער נוסן, בדי מיר זאלען איין חלק האַפֿען אין ויין הייליגקייט.
 11 יעדע שטראַף שיינט אונז אין דער יעצטיגער צייט ניט וויא איין
 פֿרייד, נור וויא איין טרויער צו ויין; נאָך דעם אָבער ניט זיא דיא,
 12 וועלכע לערנען זיך דורך דעם, פֿרידליכע פֿירות פֿאַן גערעכטיג-
 קייט. מאַכט שטאַרק דיא שוואַכע הענד און דיא מידע קני גלייך.
 13 און מאַכט גלייכע שטענען פֿאַר אייערע פֿיס, בדי קיינער זאל זיך
 ניט וויא איין הינקעדיגער שטרויכלען, נור ער זאל בעסער גע-
 14 היילט ווערען. יאָגט נאָך דעם פֿרידען מיט אלע מענשען, און
 הייליגקייט, אָן וועלכע עס וועט קיינער ניט זעהען דעם העררן.
 15 ניט אַכטונג דאס קיינער זאל ניט פֿערלירען דעם חסד פֿאַן גאט;
 עס זאל ניט אַרויסשפֿראַצען איין ביטערער וואַרצל, און זאל אייך
 16 ניט מחלוקת אַנמאַכען, און דורך איהם זאלען זיך פֿילע ניט פֿער-
 אונגרייניגען. עס זאל צווישען אייך ניט ויין קיין נואַף אָדער
 17 אונגערעכטער, וועלכער האט וויא עשו פֿאַר איין שפּיווע פֿער-
 קויפט ויין בכורה. ווייל איהר ווייסט, דאס נאָך דעם, ווען ער
 האט געוואלט ירשענען דיא בִּרְכָה, איז ער פֿערוואָרפֿען געוואָרען;
 ער האט ניט געפונען קיין אַרש פֿאַר תשובָה, וויא אויך ער האט
 18 מיט טרערען געזוכט. דען איהר זענט ניט צוגעקומען צו קיין
 באַרג, וואס מען קען אַנרירען און וואס ברענט אין פייער, ניט צו
 19 קיין פֿינסטערניס, טונקעלען וואַלקען און שטורעם, ניט צום קול

פֿאַן שוֹפֿר און צום קול פֿאַן דיא רעד, וועלכע דיא, וואס האָבען
 געהערט, האָבען געבעטען, דאס עס זאל צו זיי מעהר נישט גערעדט
 20 ווערען דאס ווארט; ווייל זיי האָבען נישט געקענט דערטראגען דאס
 וואס איז געפֿאטען געווארען: ווען אויך איין בהמה וועט דעם
 בארג אנרירען זאל זי פֿערשטיינגט ווערען (אדער מיט איין פֿייל
 21 דערשאסען ווערען); און דיא דערשיינונג איז אזוי שרעקליך געווען,
 דאס משה האט געזאגט: איך בין אין מורא און אין ציטערנעס.
 22 נור איהר זענט געקומען צום בארג ציון, און צו דער שטאדט פֿאַן
 פֿאַן דעם לעבעדיגען גאט, צום הימלישען ירושלים און צו דיא
 23 פֿיל טויענדער מלאכים, צו איין פֿערזאמלונג און געמיינדע פֿאַן
 בבורים, וועלכע זענען פֿערשריבען אין הימעל, און צו גאט, דעם
 ריכטער פֿאַן אלעמען, און צו דיא גייסטער פֿאַן גאנץ גערעכטע,
 24 און צו ישוען דעם פֿערמיטלער (מליך) פֿאַן דעם נייען ברית, און
 צום בלוט, פֿאַן דער בעשפּריצונג, וועלכעס רעדט בעסער איידער
 25 דאס בלוט פֿאַן הבלין. זעהט, איהר זאלט נישט פֿאַראכטען דעם,
 וועלכער רעט. דען ווען יענע זענען נישט אנטרונגען געווארען, וועלכע
 האָבען דעם פֿאַראכטעט, וועלכער האט אויף דער ערד גערעט,
 אזוי איז עס נאך מעהר ביי אונז, ווען מיר ווייכען אויס דעם, וועלכער
 26 רעט פֿאַי הימעל; וועלכענס קול האט דאמאלסט דיא ערד
 ציטערען געמאכט, וועלכער אָבער האט יעצט פֿערשפּראכען און
 זאגט: נאך איין מאל וועל איך מאכען ציטערן נישט נור דיא ערד,
 27 נור אויך דעם הימעל. דיא ווערטער: נאך איין מאל, בעווייזען,
 דאס דאס וואס דארף צוציטערט ווערען זאל פֿערענדערט ווערען,
 וויא עס איז בעשאפען געווארען, פֿדי דיא נישט צוציטערטע זאל
 28 בלייבען. דעריבער, ווייל מיר דערהאלטען נישט קיין צוציטערטע
 (צושטערטע) מלוכה, לאזען מיר דאנקען, דורך דעם וואס מיר
 וועלען גאט מיט איין וואלגעפאלען דינען, מיט צניעות און יראה.
 29 ווייל אונזער גאט איז איין פֿאַרזענדער פייער.

לאז ברויךער-ליבע צווישען איך בלייבען. פֿאַרגעסט נישט
 2 הכנסת אורחים, ווייל דורך דעם האָבען עטליכע, נישט וויסענדיג,
 3 אויפגענומען מלאכים: געדענקט דיא געפאנגענע, גלייך וויא אויך
 איהר וואלט מיט זיי געפאנגען געווען, און דיא וועכע ליידען צרות,

- גלייך וויא איהר אליין נענט אויך אין דעם לויב. דיא אשות (דיא
 שייכות פאן מאן און ווייב) זאל ביי אלעמען עהרלאך געהאלטען
 ווערען. און אייער בעט זאלט איהר ניט מחלל ויין; הורענטרייבער
 און נואפים וועט גאטט משפטן. אייער פיהרונג זאל ויין ניט נאך
 געלד נאכיאנען; און צופרידען ויין מיט דעם וואס עס איז דא. ווייל
 ער האט אליין געזאגט: איך וועל דיך ניט פארלאזען און וועל דיך
 ניט אנוועקנווארפען. אזוי קענען מיר זיכער זאנען: דער הערר איז
 מיין העלפער און איך וועל ניט מורא האבען; וואס קען מיר איין
 מענטש טהון? געדענקט אייערע לעהרער, וועלכע האבען אייך
 אנגעזאגט דאס ווארט פאן גאטט; בעטראכט דעם אויסגאנג פאן
 וייער גאנג פאן לעבען און געהט נאך וייערען גלויבען. ישוע
 המשיח נעכטען און היינט, און אויף עביג דערזעלבער. לאזען אייך
 ניט געפעהלען פערשיידענע און פרעמדע לעהרען; ווייל עס איז
 גוט צו שטארקען דיא הארץ דורך גנאד און ניט דורך שפייען.
 פאן וועלכע עס האבען קיין נומץ ניט געהאט דיא, וואס בעשעפטונגען
 זיך דערמיט. מיר האבען איין מזבח, פאן וועלכען עס האבען
 ניט דאס רעכט צו עסען דיא דינער פאן דעם משכן. דען דיא
 לייבער פאן דיא בהמות, וועלכע דער כהן גדול טראגט וייער
 בלוט אריין אין הייליגען ארט פאר דיא זינד, ווערען פארברענט
 אויסער דער מחנה. דעריבער האט אויך ישוע בעדארפט ליידען
 אויסער דעם טויער, כדי צו הייליגען דאס פאלק מיט ויין בלוט.
 לאזען מיר ארויסגעהען צו איהם אויסער דער מחנה, און טראגען
 ויין שאנדע. ווייל מיר האבען דא ניט קיין בלייבענדיגע שטאדט,
 נור דיא וועלכע וועט ויין זוכען מיר. לאזען מיר דורך איהם אלע
 צייט מקריב ויין צו גאטט איין קרבן פאן לויב, דאס הייסט: דיא
 פרוכט פאן דיא ליפען, וועלכע זיינען מודה ויין גאמען. פארגעסט
 אויך ניט גוטעס צו טאן און צו געבען. ווייל אזעלכע קרבנות זענען
 גאטט געפעהלען. פאלגט אייערע לעהרער, און ווייט זיי אונטער-
 טהעניג; ווייל זיי וואכען איבער אייערע זעעלען וויא דיא, וועלכע
 וועלען חשבון אפגעבען; לאזען זיי עס טאן מיט פרייד, און ניט מיט
 ויפצען; ווייל דאס ניצט פאר אייך ניט. בעט פאר אונז. דען מיר זענען
 זיכער, דאס מיר האבען איין גוטען געוויסען, און טראכטען אין אלץ זיך

- 19 גומט אויפצופיהרען. נאך מעהר אָבער פאַרזאג איך אייך, דאס
צו טאן, כדי איך זאל צו אייך גיכער ווידערקענעכען ווערען.
- 20 אָבער דער גאטט פאן שלום, וועלכער האט פאן דיא טויטע
ארויסגעפיהרט פאר דיא שאף דעם גרויסען הירטען דורך דאס
- 21 בלוט פאן דעם עוויגען ברית, אינזערען הערן ישוע המשיח. זאל
אייך פארטייג מאכען אין יעדער גויטער זאך, צו טהון וויין רצון,
און זאל אין אייך מאכען דאס, וואס פאר איהם געפעהלט, דורך
ישוע המשיח; איהם איז דער כבוד פאן עוויגקייט צו עוויגקייט!
אמן.
- 22 איך זאג אייך אן ברידער, נעמט אן דאס ווארט פון
ווארענונג; דען איך האב אייך קורץ געשריבען. ווייסט, דאס
- 23 אינזער ברודער טימאטהעאוס איז בעפרייט געווארען; און איך וועל
אייך זעהען מיט איהם, ווען ער וועט פאלד קומען. גריסט אלע
- 24 אייערע לעהרער און אלע הייליגע. עס גריסען אייך דיא ברידער
פאן איטאליא. גנאדע זאל וויין מיט אייך אלעמען! אמן.
- 25

דער ברית פאן דעם אפאסטעל יעקב

- א יעקב, איין קנעכט גאטטעס און פאן דעם הערן ישוע המשיח,
צו דיא צוועלף שבטים, וועלכע זיינען צושפרייט, איין גערום.
- 2 מינע ליבע ברידער! האלט עס פאר איין גרויסע פרייד, ווען
איהר פאלט אריין אין פערשיידענע פרובונגען. און וויט וויסען,
- 3 דאס דיא פראבע פאן אייערען גלויבען ווירקט אויסהארונג. דיא
אויסהארונג אָבער זאל דאס ווערק צום פאלענדונג בריינגען, כדי
- 4 איהר זאלט פאלקאמען (גאנץ) וויין און אן אייך פעהלער, און קיין
גויט נישט האבען. ווען אָבער איינעם פאן אייך פעהלט חכמה,
- 5 דער זאל עס בעטען פאן גאטט, וועלכער גיט אלעמען אן אלץ,
און האלט נישט אָב, אזוי וועט עס איהם גענעכען ווערען. ער
- 6 זאל אָבער בעטען מיט גלויבען, און גיט צווייפעלן (מסופק ויין);

דען ווער עס צווייפעלט, איז גלייך צו איין וועלע פאן ים, וועלכע
ווערט בעוועגט פאן ווינד און ווערט אהין און אהער אומגעטריבען.
7 אועלכער מענש מיינט נישט, דאס ער וועט עטוואס פאן דעם העררן
8 מקבל ויין. איין צווייפלער (בעל מסופק) איז נישט אויף איין
9 בעשטאנד אין אלע זיינע וועגען. איין נידעריגער ברודער אבער,
10 זאל זיך בעריהמען מיט ויין הויבקיט. און ווער עס איז רייך,
11 זאל זיך בעריהמען מיט ויין נידעריקייט; ווייל ער וועט פארנעהן
12 וויא איין בלום פאן גראז. דען דיא זאגנע געהט אויף מיט איהר
היץ, און דיא בלומע פאלט אראב, און איהר שענע געשטאלט
ווערט פארדארבען; אזוי וועט דער רייכער אין זיינע וועגען פער-
וועלקען. זעליג איז דער מאן, וועלכער דיא פרובונג טראגט
אריבער; דען ווען ער איז בייגעשטאנען, וועט ער דיא קרוין פאן
לעבען מקבל ויין, וועלכע גאט האט פערשפראכען דיא, וועלכע
13 איהם ליבען. קיינער זאל נישט זאגען, ווען ער ווערט געפרובט,
דאס ער ווערט פאן גאט געפרובט. דען גאט איז נישט קיין
14 פרוכער צום בעזען, ער פרוכט קיינעם נישט. נור יעדער ווערט
געפרובט, ווען ער ווערט פאן זיינע אייגענע תאוה גערייצט און
15 צוגעצויגען. דערנאך ווען דיא תאוה איז טראגעדיג געווארען, געווינט
זיא דיא זינדע; דיא זינדע אבער ווען זיא איז אויסגעפיהרט געווארען,
16 געווינט זיא דעם טויט. האט קיין טעות נישט, ליבע ברידער.
17 אלע גוטע מתנות, און אלע פאלקאמענע (גאנצע) געשענקען קומען
פאן אויבען אראב, פאן דעם פאטער פאן דער ליכטיגקייט, ביי
וועלכען עס איז קיין פארענדערונג נישט דא, און נישט קיין שאטען
18 פאן אומבייטונג. ער האט אונז געבארען נאך ויין ווילען, דורך
דעם ווארט פאן אמת, בדי מיר זאלען ויין בכורים פאן זיינע
19 בעשעפענעס. דעריבער, ליבע ברידער, זאל יעדערער מענש ויין
גיך צום הערען, פאמעלאך צום רעדען, און פאמעלאך צום צארען.
20 דען דעם מענשענס צארען טהוט נישט, דאס וואס עס איז רעכט
פאר גאט. דעריבער טהוט אויס אלע אונריינקייט און אלע
21 בעזקייט, און געהמט אן דעם ווארט מיט איין ליבען געמיטה.
וועלכער איז אין איין אייגענע פלאנצט וועלכער קען אייערע זעלען
רעטען. וויט אבער טהוער פאן דעם ווארט און נישט הערער, בדי

23 ויך אליין אַבצונארען. דען ווען איינער איז איין הערער פֿאַן דעם
וואַרט, און נישט קיין מווער, דער איז גלייך צו איין מענשען.
24 וועלכער וויל נאָמירליכען פֿנים אין שפּיגעל בעטראַכטעט. ער
בעטראַכט ויך, און געהט אַוועק און פֿערגעסט באלד, וויא ער איז
25 געוועזען. ווער אָבער עס האט אַריינגעזעהן אין דעם גאַנצען געזעץ
פֿאַן דער פֿרייזייט און בלייבט דערפֿיי, ווער עס איז נישט איין
צוהערער וואס פֿערגעסט, נור איין אַמת'ער מווער, דערזעלביגער
26 וועט זעליג ווילן אין ווילן מוואונג. ווען אָבער איינער מיינט, דאס
ער איז פֿרום, און האלט נישט ווילן צונג אין צאם, נור ער נאָרט אָב
27 ווילן האַרץ, דעמם פֿרוםקייט איז אומזיסט. ריינע פֿרוםקייט, אָן
אין פֿלעק פֿאַר גאט'ס דעם פֿאַטער צו ווילן איז דאס: יתומים און
אַלמנות צו בעזוכען אין וויערע צרות, ויך אליין צו האלטען פֿריי
פֿאַן דער אונרייזיקייט פֿאַן דער וועלט.

ב ליבע ברידער, האלט נישט דעם גלויבען אין אונזערען הערן
פֿאַן דער הערליכקייט ישוע המשיח פֿאַן מענשענס וועזען.
2 דען ווען איז איינער פֿערוואַמלונג קומט אַריין אין מאַן מיט גאָלד
דערנע רינגען און אין איין שענעם קלייד, און עס קומט אָבער
3 אויך איין אַרעמער אין איין שמוציגען קלייד; און איהר זעהט
אויף דעם, וועלכער עס טראַגט דעם שענעם קלייד, און זאָגט
צו איהם: זען דיר אויף דעם בעסטען אַרט, און צו דעם אַרעמען
זאָגט איהר, דוא קענסט דאָרטען שטעהן, אָדער זען דיר ביי
4 מיינע פֿיס; ווייט איהר דען נישט נושא פֿנים צווישען אייך, און
5 משפּט נישט דורך שלעכטע סבות? הערט צו, מיינע ליבע ברידער,
האט נישט גאט אױסדערוועהלט דיא אַרעמען אויף דיער וועלט,
וועלכע זענען רייך אין דעם גלויבען, און יורשים פֿאַן דער מלוכה
(גאט'ס), וועלכע ער האט פֿערשפּראַכען, דיא וועלכע איהם
6 ליב האָבען? איהר אָבער האט דעם אַרעמען מבוה געוועזען.
זענען עס נישט דיא רייכע, וועלכע געוועלטיגען איבער אייך, און
7 שלעפּען אייך צום משפּט? ווינען וויא נישט דיא, וועלכע אייערען
8 גוטען נאָמען לעסטערען וועלכען איהר רופט ויך אָן? ווען איהר
ווייט דעם קעניגליכען געזעץ מקיים וויא אין דער שריפט (תנ"ך)
שטעהט: וְאַהֲבַת לְרֵעֶךָ כַּמּוֹד (דוא זאָלסט ליבען דיין חבֿר וויא

9 ויך אליין, אווי טהוט איהר גוט. ווען איהר וויט אבער נושא
 פנים, אווי טהוט איהר איין זינדע, און איהר ווערט געשטראפט
 10 פאן דער תורה, וויא בעלי עברה. דען ווען איינער האלט דיא
 גאנצע תורה, און איז אויף איין נאך עובר, דער איז שולדיג פאר
 11 דער גאנצער. דען ווער עס האט געזאגט: לא תנאף (דוא זאלסט
 נישט מנאף ויין), דער האט אויך געזאגט: לא תרצח (דוא זאלסט
 נישט מייטעסן). ווען דוא ביסט נישט מנאף, אבער דוא מייטעסט,
 12 אווי ביסט דוא געווארען איין עובר אויף דער תורה. רעט אווי
 און טהוט אווי וויא מענטשען, וועלכע וועלען דורך דער תורה
 13 פאן דער פריינקייט גע'משפט ווערען. דען דער משפט איז נישט
 בארעמ'הערציג אנטקעגען דעם, ווער עס טהוט נישט קיין בארעמ'
 הערציגקייט; און דיא בארעמ'הערציגקייט קען ויך געגען דעם
 14 משפט בעריהמען. וואס העלפט דאס, ליבע ברידער, ווען איינער
 זאגט, ער האט דעם גלויבען, און האט דאך קיין מעשים נישט?
 15 קען דען דער גלויבען איהם רעטען? ווען איין ברודער אדער
 איין שוועסטער זיינען נאקעט און עס פעהלט זיי דיא טעגליכע
 16 שפייו, און איינער פאן אייך זאגט צו זיי: געהט לשלום, ווארעמט
 אייך אן און ווערט זאט, איהר אבער נישט זיי גארנישט, וואס זייער
 17 לייב האט נויטיג, וואס העלפט עס זיי? אווי אויך דער גלויבען,
 ווען ער האט נישט קיינע מעשים, אווי איז ער פאר ויך אליין טויט.
 18 ווען איינער וועט אבער זאגען: דוא האסט אמונה, און איך האב
 מעשים; בעווייז מיר דיין אמונה אן דיא מעשים, און איך וועל
 19 דיר פאן מיינע מעשים מין אמונה ווייזען. דוא גלויבסט, דאס
 עס איז איין איינציגער גאט? דוא טהוקסט דערמיט גוט; דיא
 20 טייוולען גלויבען עס אויך, און ציטערן. ווילסט דוא אבער דער-
 קענען, דוא נארעשער מענש, דאס דער גלויבען אן מעשים איז
 21 טויט? איז נישט אברהם אבינו דורך זיינע מעשים גערעכט גע-
 ווארען, ווען ער האט יצחק'ן זיין זאהן מקריב געוועזען אויף דעם
 22 מזבח? זעהסט דוא, דאס דער גלויבען האט מיט געהאלפען צו
 זיינע מעשים; און דורך דיא מעשים איז דער גלויבען גאנץ גע-
 23 ווארען. און אווי איז דיא שריפט (תנ"ך) מקוים געווארען,
 וועלכע זאגט: אברהם האט אבער גאט געגלויבט, און עס איז

איהם גערעכנט געווארען פאר איין גערעכטיגקייט, און ער איז
 גערופען געווארען פאר גאטטעס פריינד. אזוי זעהט איהר, דאס
 איין מענש ווערט גערעכטפארטיגט דורך מעשים, און ניט דורך
 אמונה אליין. דאס גלייכען רחב הזונה, איז זיא ניט דורך מעשים
 גערעכטפארטיגט געווארען, ווען זיא האט דיא מרגלים אויפגענומען
 און האט זיי אוועקגעשיקט אויף איין אנדערען וועג? דען אזוי וויא דער
 לייב איז אן דעם גייסט טויט, אזוי איז אויך דיא אמונה אן מעשים טויט.
 ליבע ברידער, ניט יעדער מענש זאל זיך אונטערשטעהן, צו
 זיין איין לעהרער, איהר ווייסט, מיר געהמען אויף אונז איין
 גרעסערע פערזאנלעכע ווארטונג. דען מיר מאכען פעהלער אין פילעס.
 ווער אבער אויך אין קיין ווארט מאכט קיין פעהלער, דער איז
 איין גאנצער מענש, און קען אויך דעם גאנצען לייב האלטען אין
 צאם. ווען מיר לעגען דיא פערד דיא צאמען אין מויל, פרי זיי
 זאלען אונז פאלגען, אזוי פיהרען מיר דערמיט זייערען גאנצען
 לייב. זעה, אויך דיא שיפען, וויא גרויס זיי זענען, און ווערען פאן
 שטארקע ווינטען געטריבען, ווערען זיי דאך פאן איין קליינעם
 רודער געלענקט, וואוהין דער וואס פיהרט וויל. אזוי איז אויך
 דער צונג איין קליינער גליד, און פיהרטאויס גרויסע זאכען. זעה,
 איין קליינער פייער, וואס פאר איין גרויסען וואלד ער צינדעט
 אן? אזוי איז אויך דער צונג איין פייער, איין וועלט פול מיט
 אונגערעכטיגקייט שטעלט דער צונג צווישען דיא גלידער פאר,
 און פערזאנלינגט דעם גאנצען לייב, און צינדעט אן אונזערען
 גאנצען לעבען, ווען ער איז פאן דער העל אנגעצונדען. דען דיא
 נאטור פאן אלע חיות און פיגלען, שלאנגען און חיות פאן ים
 ווערען געצאמט, און דיא מענשליכע נאטור צאמט זיי; אבער
 דעם צונג קען קיין מענש ניט צאמען, דיעז אונרוהיגע שלעכץ.
 פול מיט סם המות. דורך איהם לויפען מיר גאטט דעם פאטער;
 און דורך איהם פלוצען מיר דיא מענשען, וועלכע זענען געמאכט
 אין דעם בילד (צלם) גאטטעס. פאן דעמזעלביגען מויל געהט
 איין ברכה און איין קללה ארויס. עס זאל ניט אזוי זיין, מינע
 ליבע ברידער, קוועלט דען פאן איין קוואל ויסע און ביטערע
 (וואסער)? קען דען, ליבע ברידער, דער פינגענבוים איילבערטען

געבען, אדער איין וויינשטאק פייגען? אזוי קען ניט איין קוואל
 געזאלצענע און ויסע וואסער געבען. ווער עס איז צווישען אייך
 13 איין חכם און איין פערשטענדיגער מאן? דער זאל בעווייזען מיט
 זיין גוטען פיהרונג ווינע מעשים מיט אונטערטעהניגע ליבע און
 14 חכמה. ווען איהר אבער האט ביטערע קנאה און קריג אין אייערען
 הארצען, אזוי בעריהמט אייך ניט, און לייקענט ניט געגען דעם
 15 אמת. דען דאס איז ניט דיא חכמה, וועלכע קומט פאן אויבען
 אראב, נור איין ערדענע, מענשליכע און טיינעלשע. דען וואו
 עס איז קנאה און מחלוקת, דא איז קיין ארדענונג ניט דא און אלע
 16 שלעכטע מעשים, דיא חכמה פאן אויבען אבער איז צום ערשטען
 ריינקייט (גענוט), דערנאך שלום, נאכגעבען, געהארבען, פול דער-
 17 בארעמונג און גוטע פרוכט, אן צווייפעל (ספק), אן חניפה. דיא
 18 פרוכט פאן צדקות אבער ווערט אויסגעווייט אין פרידען ביי דיא,
 וועלכע האלטען פרידען.

פאן וואנען קומט צווישען אייך מחלוקת און קריג? קומט עס ד
 ניט פאן אייערע תאוות וועלכע שטרייטען אין אייערע גלידער?
 איהר בעגעהרט און דערגרייכט עס ניט; איהר הרגעט און זענט
 2 מקנא, און קענט עס ניט דערלאנגען. איהר קריגט ויך און האלט
 מלחמה, אין האט עס ניט, ווייל איהר זייט ניט מתפלל. איהר
 3 זענט מתפלל און זייט ניט מקבל, דעריבער ווייל איהר בעט
 שלעכט, כדי איהר זאלט עס אין אייערע תאוות פערברויכען.
 איהר נואפים און נואפות, ווייסט איהר ניט, דאס דיא פריינד-
 4 שאפט מיט דער וועלט איז איין פיינדשאפט אנטקעגען גאט?
 דעריבער, ווער עס וויל זיין איין פריינד פאן דער וועלט, דער
 וועט גאטטעס פיינד זיין. אדער מיינט איהר, דאס דיא שריפט
 5 זאגט אומזיסט (דער גייסט, וועלכער אין אונז וויינט, געלויבט צו
 קנאה. אבער ער ניט גרעסערע גנאד). דעריבער זאגט דיא
 6 שריפט (תנ"ך): גאטט איז געגען דיא שטאלצע, דיא אונטער-
 7 טעהניגען אבער ניט ער גנאד. דעריבער, זייט אונטערטעהניג
 צו גאטט, שטעלט אייך אנטקעגען דעם טיינעל, אזוי וועט ער
 8 אנועקפליהען פאן אייך. גענעהענט אייך צו גאטט, אזוי וועט ער
 ויך צו אייך גענעהען. רייניגט איהר זינדער, אייערע הענד, אין

9 האלט אייער הארץ אין צניעות, איהר אנגריינע. פיהלט אייער
עלענד און מרויערט מיט מרעהרען. אייער לאכען ואל ויך פאר-
10 קעהרען אין וויינען, און אייער פרייד אין מרויעריקייט, מאכט
אייד אונטערטעהניג פאר גאט, אזוי וועט ער אייך דערהויכען.
11 ליפע ברידער, בערעט ניט איינעם דעם אנדערען. ווער עס
בערעט ויין ברודער אדער משפט ויין ברודער, דער בערעט
דיא תורה, און משפט דיא תורה, משפט'סט דוא אבער דיא
תורה, אזוי ביסט דוא שוין גיט קיין מווער פאן דער תורה, נור
12 איין ריכטער. עס איז איינער, וועלכער איז דער געבער פאן
דער תורה און דער ריכטער, וועלכער קען רעמען און פער-
דארבען. דוא אבער, ווער ביסט דוא, וואס דוא משפט'סט דיין
13 חבר? נון גוט, וועלכע עס זאנען: היינט אדער מארגען וועלען
מיר געהן אין דינע שטאט, און דארטען איין יאהר פארבריינגען,
14 געשעפטען מאכען, און פארדינסט ווכען. דיא, וועלכע איהר
דאך ניט ווייסט, וואס עס וועט מארגען מיט אייערען לעבען ויין.
דען וואס איז אייער לעבען? עס איז איין דאמפ, וועלכער עס
געווערט איין קליינע צייט, דערנאך אבער פערשווינדעט ער.
15 אנשטאט וואס איהר זאלט זאנען: אם ירצה השם, וועלען מיר
16 לעבען, און וועלען דאס און דאס טאן. יעצט אבער בעריהמט
איהר אייך אין אייער שטאלק. אלע אזעלכע בעריהמער'י זענען
17 שלעכט. דען ווער עס ווייס גוטעס צו טאן, און מוהט עס גיט,
דעם איז עס איין זינדע.

ה נון גוט, איהר רייכע, וויינט און קלאגט איבער אייער עלענד,
2 וועלכער וועט איבער אייך קומען. אייער רייכטהום איז פער-
3 פוילט. אייערע קליידער האבען מאהל אויפגעפרעסען. אייער
גאלד און וילבער איז פערראסטעט געווארען, און וייער ראסט
וועט אויף אייך עדות זאנען, און וועט אייער פלייש אויפפרעסען.
וויא צום פייער האט איהר אייערע אוצרות געזאמעלט צו דיא
4 לעצטע טעג. זעהט, דער לויז פאן דיא ארבייטער, וועלכע
האבען אייערע פעלדער געשניטען, און וועלכען איהר האט ווי
גיט אפגעצאהלט, שרייט, און דער רופען פאן דיא שניטער איז
5 אין דיא אויערן פאן דעם גאט צבאות געקומען. איהר האט

גומ געלעבט אויף דער ערד, און אייערע תאוות נאכגעגעבען, איהר
 האט אייערע הערצער געפיטערט וויא אויף איין שלאכט מאג.
 איהר האט אבגע'משפט און געמייטעט דעם צדיק, און ער האט זיך
 6 אנטקעגען אייך ניט געשטעלט. אזוי ווארט נור מיט געדולד
 7 (סכלנות), ליבע ברידער, ביז דער הערר וועט קומען. זעהט,
 דער ערדארבייטער דערווארט דיא מ'הייערע פרוכט פאן דער
 ערד, ווייל ער ווארט אויף איהר מיט געדולד, ביז זיא בעקומט
 פריהרענען און שפעטערענען. ווארט איהר אויך אין געדולד און
 8 שטארקט אייערע-הערצער, דען דער קומען פאן דעם העררן
 איז נאדענט. ליבע ברידער, ויפצט ניט איינער גענען דעם
 אנדערען, כדי איהר זאלט ניט גע'משפט ווערען; זעהט, דער
 ריכטער שטעהט פאר דער מ'היר. ליבע ברידער, געהמט אייך
 10 צום ביישפיל דיא לידען און דיא געדולד פאן דיא נביאים,
 וועלכע האבען צו אייך גערעט אין דעם נאמען פאן דעם העררן.
 זעהט, מיר האלטען פאר ועליג דיא, וועלכע האבען אויסגעווארט;
 11 פאן איוב'ס אויסווארטען האט איהר געהערט, און דעם ענדע פאן
 דעם העררן האט איהר געוועהען; דען דער הערר איז איין בעל
 רחמים און בארעמ'הערציג. פריהער פאן אלץ אבער, מיינע
 12 ברידער, שווערט ניט, ניט מיט דעם הימעל און ניט מיט דער
 ערד, און ניט מיט קיין אנדערע שבועה. אייער זאל זיין זא,
 און אייער זיין זאל זיין, כדי איהר זאלט ניט צום משפט
 אריינפאלען. ווען איינער פאן אייך ליידעט, אזוי זאל ער מתפלל
 13 זיין. איז איינעם גומ צום מוטה, דער זאל זינגען מזמורים פאן
 תהלים. איז איינער קראנק, אזוי זאל ער רופען דיא עלטסטע
 14 פאן דער געמיינדע, זיי זאלען איבער איהם מתפלל זיין, און איהם
 זאלבען מיט אייל אין דעם נאמען פאן דעם העררן. אזוי וועט
 15 דיא תפלה פאן דעם גלויבען דעם קראנקען העלפען, און דער
 הערר וועט איהם אויפשטעלען; און ווען ער האט זינדען געטאן,
 16 אזוי וועלען זיי איהם פערגעבען ווערען. איינער דעם אנדערען
 זאל מתודה זיין זיינע זינד, און זענט מתפלל איינער פאר דעם
 אנדערען, כדי איהר זאלט געהיילט ווערען; דען דיא תפלה פאן
 17 איין צדיק קען פיל העלפען. אליהו איז געוועזען איין מענטש,

גלייך וויא מיר, און ער האט מתפלל געוועזען דאס עם ואל ניט
 רעגענען, און עם האט ניט גערעגענט אויף דער ערד, דריי יאהר
 און זעכס מאנאטע. און ער האט נאך איין מאל מתפלל געוועזען, 18
 און דער הימל האט געגעבען רעגען, און דיא ערד האט ארויס-
 געשפראצט איהר פרוכט. ליבע ברידער, ווען איינער פאן אייך 19
 פער אירדט זיך פאן דעם אמת, און איינער וועט איהם אומקעהרען.
 דער ואל וויסען, דאס ווער עם האט איין זינדער פאן דעם טעות 20
 פאן זיין וועג אומגעקעהרט, דער האט זיין זעעלע מציל געוועזען
 פאן טויט, און וועט פארדעקען פילע זינדען.

דער ערשמער בריה פאן דעם אפאסטעל פעטרוס

א פעטרוס איין אפאסטעל (שליח) פאן ישוע המשיח, צו דיא
 אויסדערוועהלטע פרעמדע, וועלכע זענען צושפרייט אין פנמום,
 גלטיא, קאפאדאקיא, אזיא און ביטוניא. דורך דער השגחה פאן 2
 בריהער פאן גאט דעם פאטער, דורך דער הייליגונג פאן דעם
 גייסט, צו געהארקען און צו בעשפריצען מיט ישוע המשיח'ס
 בלוט, גנאד און פרידען זאלען זיך צו אייך מעהרען. געלויבט 3
 איז גאט דער פאטער פאן אונזערען הערן ישוע המשיח,
 וועלכער האט אונז מיט זיין גרויס רחמנות ווידערגעבארען צו
 איין לעבענדיגע האפענונג, דורך דעם וואס ישוע המשיח איז
 אויפגעשטאנען פאן דיא טויטע. צו איין ערבע (ירושה), וועלכע 4
 ניט פארנעהט, ניט בעפלעקט, און ניט פארוועלקט (פארדארבט),
 וועלכע איז בעהאלטען אין הימל פאר אייך. דיא, וועלכע זיינען 5
 דורך גאטס קראפט און דעם גלויבען אבגעהיט צו דער ישועה,
 וועלכע איז צוגעברייט אנפלעקט צו ווערען אין דער לעצטער
 צייט. אין וועלכער איהר וועט אייך פרייען, איהר וועלכע האבען 6
 נאך יעצט איין קליינע צייט צער, וואו עם איז געטהיג, פאן פער-

- 7 שיידענע נסיונות. כדי דיא פראבע פאן אייערען גלויבען זאל
 טהייערער געפונען ווערען פאן גאלד, וועלכעס פארנעהט און
 ווערט דורך פייער געפרובט, צום לויב און צום פרייז און צום
 8 איהר האט ליב ניט געזעהענערהייט, און ניט געזעהענערהייט גלויבט
 איהר אין איהם און פרייעט אייך מיט איין העררליכע פרייז,
 9 וועלכע עס איז ניט אויסצודערצעהלען. און איהר טראגט דערפון
 אונזע דעם ציל פאן אייערען גלויבען, דיא ישועה פאן דיא נשמות,
 10 וואס נאך דער ישועה האבען געזוכט און געפארשט דיא נביאים,
 וועלכע האבען פאן פריהער געזאגט דעם חסד וואס וועט קומען.
 11 און האבען געפארשט, אויף וועלכער און אויף וואס פאר איין צייט
 האט געוויזען דער גייסט פאן משיח, וועלכער איז אין ווי געווען,
 ווען ער האט פאן פריהער געזאגט דיא ליידען פאן דעם משיח,
 12 און דיא העררליכקייט וואס וועט קומען נאך דעם. ווי איז אנפלעקט
 געווען, דאס ניט ווי, נור אונז האט עס געדינט, דאס וואס איז אייך
 שוין אנגעזאגט געווארען דורך דיא, וועלכע האבען אייך אנגעזאגט
 דאס עוואנגעליום (בשורה טובה) דורך דעם רוח הקדש, וועלכער
 איז געשיקט פאן דעם הימל; וועלכעס אויך מלאכים וואלטען
 13 געוואלט זעהען. דעריבער, זאלט איהר אנגארטלען דיא לענדען
 פאן אייער פערשטאנד, וויט ניקטער, און האפט אויף דיא גנאה,
 וואס ווערט אייך אנגעבאטען דורך דיא אנפלעקונג פאן ישוע
 14 המשיח. וויא קינדער וועלכע געהארבען, זאלט איהר ניט לעבען
 אין דיא פריהערדיגע תאוות, וועלכע זענען געווען ביי אייך אין
 15 אייער אוננויסענהייט. נאר אזוי וויא דער הייליגער, וועלכער האט
 אייך גערופען, זאלט איהר אויך הייליג ויין אין אלע אייערע וועגען.
 16 וויא עס שטעהט געשריבען: וויט איהר הייליג, ווייל איך בין
 17 הייליג. און ווען איהר רופט אן פאטער דעם, וועלכער משפט
 יעדען און זעהט ניט אויפען מענשען, נור נאך ווינע מעשים, אזוי געהט
 18 מיט מורא דיא צייט, וועלכע איהר געהט דא. און ווייסט, דאס
 ניט דורך זילבער אדער גאלד, וועלכע עס פארנעהט, זענט איהר
 אויסגעלעזט פאן דעם נארישען לעבען, וועלכען איהר האט בע-
 19 קומען פאן דיא פאטערס. נור דורך דעם טהייערן בלוט פאן

דעם משיח, וועלכער איז, וויא איין ניט שולדיגער און ניט בע-
 20 פלעקטער שעפס. וועלכער איז, איידער דיא וועלט איז געגרינדעט
 געווארען, אויסדערוועהלט געווארען, אבער אנפלעקט געווארען
 21 אין דיא לעצטע צייטען פאן אייערשוועגען. איהר, וועלכע דורך
 איהם גלויבט אין גאט, וועלכער האט איהם אויפגעוועקט פאן
 דיא טויטע, און איהם העררליכקייט געגעבען, כדי איהר זאלט
 22 האבען אמונה און האפענונג צו גאט. רייניגט דיא זעלען דורך
 געהארבען דעם אמת דורך דעם גייסט צו ניט פארשטעלטע
 וברודערליכע, ליבט איינער דעם אנדערן פאן ריינעם הארצען.
 23 וויא ניי געבארענע, ניט פאן פערדארפענער זריעה, פאן דעם
 לעבעדיגען ווארט גאטטעם, וועלכעס בלייבט אויף עוויג.
 24 ווייל יעדעס פלייש איז וויא גראז, און אלע זיינע הערר-
 ליכקייט וויא דיא בלומע פאן גראז, דאס גראז איז פערדארט
 25 און זיין בלום פאלט אראב. אבער דאס ווארט פאן גאט
 בלייבט אויף עוויג. און דאס איז דאס ווארט, וואס איז אייך
 אנגעזאגט געווארען.

ב אזוי לעגט נון אוועק אלע שלעכטעס און אלע פאלשקייט,
 2 חניפה, קנאה און לשון הרע. אזוי וויא נייגעבארענע קינדער זאלט
 איהר פארלאנגען נאך קלוגע און ריינע מילך פאן דעם ווארט,
 3 כדי איהר זאלט דורך דעם וואקסען צו דער ישועה. ווען איהר
 4 האט פערזוכט וויא פריינדליך איז דער הערר, צו וועלכען איהר
 טרעט צו וויא צו איין לעבעדיגען שטיין, וועלכען מענשען האבען
 פערווארפען, אבער פאן גאט איז ער אויסדערוועהלט און טהייער.
 5 און אויך איהר זאלט, וויא לעבעדיגע שטיינער, פאן זיך איין
 גייסטליכע הויז בויען, איין הייליגע כהונה, און ברענגען גייסטליכע
 קרבנות, וועלכע זענען אנגענומען פאר גאט דורך ישוע המשיח.
 6 דעריבער איז אין פסוק געזאגט געווארען: זעהט, איך לעג אין ציון
 איין עקשטיין, וועלכער איז אויסדערוועהלט און טהייער; און דער
 7 וואס גלויבט אין איהם, וועט ניט צו שאנדע ווערען. פאר אייך
 גלייביגע איז ער טהייער; און פאר דיא, וואס גלויבען ניט, איז ער
 איין שטיין, וועלכען דיא בוילייט האבען פערווארפען, ער איז
 געווארען צום עקשטיין, איין שטיין פאן אנשטויסונג, און איין פעלז

- פֿאַן ערנער ווערען; ווי שמויסען ויך אן איהם, ווייל ווי גלויבען
 8 נישט אין ווארט, דערצו זענען ווי אויך געשמעלט. איהר אבער
 9 זענט איין אויסדערנועלטער דור, איין מלוכה פֿאַן כהנים, איין
 הייליגעס פֿאלק, איין פֿאלק, וועלכע ווינען וויינע אײגענע, פֿרי איהר
 זאלט דערצעהלען דיא מדות טובות פֿאַן דעם, וועלכער האט
 אייך ארויסגערופֿען פֿאַן פינסטערנעס אין וויין וואונדערליכע
 10 ליכטיגקייט. איהר וועלכע זענט פֿריהער נישט געווען קיין פֿאלק,
 יעצט אבער זענט איהר דאס פֿאלק פֿאַן גאט, פֿריהער האט
 איהר נישט געהאט קיין גאט, יעצט אבער האט איהר גאט.
 11 געליבטע, איך ווארן אייך וויא פֿרעמדע און רייזענדיק, איהר זאלט
 ויך אײגנהאלטען פֿאַן תאוות פֿאַן דעם פֿלייש, וועלכע האלטען
 12 מלחמה געגען דער נשמה, און פֿיהרט זיך גוט אויף צווישען דיא
 גוים, פֿרי ווי, וועלכע בעליידיגען אייך, וויא רשעים, זאלען זעהען
 אייערע גוטע מעשים, און גאטט לויבען, ווען דער טאג פֿאַן פֿרוכונג
 13 וועט קומען. וויט אונטערטעהניג אלע מענשליכע אײנארדענונג
 14 צו ליב דעם הערן, סיי דעם קייזער, סיי דעם עלטסטען. סיי דיא
 גובערנאטארען, וועלכע זענען פֿאַן איהם געשיקט צו בעשטראפען
 15 דיא זינדער און לויבען דיא גוטע. ווייל אזוי איז דער רצון פֿאַן
 גאט, דאס מיט אייער גוטעס טאן זאלט איהר פֿערשטאפען דעם
 16 מויל פֿאַן אונזיסענדיגע, נארעשע מענשען. וויא פֿרייע, נישט וויא
 אזעלכע, וועלכע בענוטצען דיא פֿרייקייט צוצודעקען דיא בעזוקייט,
 17 נור וויא קנעכט פֿאַן גאט. נישט אב פֿבוד יעדערען מענשען. האט
 ליב דיא פֿרידער. האט מורא פֿאַר גאט. נישט דעם קעניג אב
 18 פֿבוד. איהר קנעכט, וויט אונטערטעהניג מיט אלע מורא דיא
 19 הערן, נישט נור גוטע און ליבע, נור אויך הארשע. ווייל אזוי איז
 גאט געפעלען, ווען איינער איי אונדענקען אויף גאטט טראגט
 20 איבער צער און ליידעט אומזיסט. ווייל וואס איז דא צו לויבען
 ווען איהר האלט אויס ווען מען שלאגט אייך פֿאַר וינד? אבער
 ווען איהר ליידעט ווען איהר טהוט גוטעס און האלט עס אום, דאס
 21 איז גאטט געפעלען. ווייל איהר זענט דערצו גערופֿען; דען משיח
 האט אויך פֿאַר אונז געליטען און האט אונז איבערגעלאזען איין
 22 ביישפֿיל, מיר זאלען נאכגעהן וויינע טריט. ער האט קיין זינד נישט

23 געטאן. און קיין פאלשקייט איז נישט געווען אין זיין מויל; וועלכער
האט נישט צוריק געוידעלט, ווען ער איז געוידעלט געווארען; ווען
ער האט געליטען, האט ער נישט אנגעשריגען, נור עס איבערגעגעבען
24 דעם ריכטער, וועלכער ריכטעט מיט גערעכטיגקייט; אונזערע
זינד האט ער אליין אויף זיין לייב ארויפגעטראגען אויף דעם
האלץ, כדי מיר זאלען, אבשטארבען צו דער זינדע, און לעבען צו
גערעכטיגקייט; און דורך זיינע וואונדען זאלען מיר געהיילט ווערען.
25 ווייל איהר זענט געווען וויא פאראירטע שאף; און יעצט האט
איהר אייך אומגעקעהרט צום הירטען און צום אויפגעהער פאן
אייערע זעלען.

ג אזוי אויך איהר פרויען, זייט אונטערטעניג אייערע מאנען,
כדי אויך דינע, וועלכע גלויבען נישט אין דעם ווארט, זאלען דורך
2 דער פיהרונג פאן דיא פרויען געוואונען ווערען צום ווארט. ווען
3 זיי וועלען זעהען אייערען לעבען אין יראה און צניעות. לאז אייער
פוצונג נישט זיין מיט אויסווייניגסטע זאכען, מיט הארפלעכטען,
4 גאלדענע צירונגען און מיט קליידען ויד. נור לאז עס זיין אין דער
פארבארגענעם פאן דעם מענשענס הארצען, וועלכע ווערט נישט
פארדארבען, מיט איין זאנפטען און שטילען גייסט, וועלכעס איז
5 טהייער פאר גאט. דען אזוי האבען זיך אמאל געפוצט דיא
הייליגע פרויען, וועלכע האבען געהאפט אויף גאט, און זענען
6 אונטערטעניג געווען זייערע מאנען. וויא שרה האט געהארבט
אברהם'ען, ווייל זיא האט איהם גערופען הערר; און איהר זענט
איהרע קינדער, ווען איהר טהוט גוטעס, און קיין מורא שרעקט אייך
7 נישט אב. און אויך איהר מעננער, וויינט מיט דיא פרויען מיט
פארשטאנד, און גיט דיא ווייבער כבוד אב, וויא (ווייל זיי וויינען)
איין שוואכע כלי, וויא דיא, וועלכע האבען איין טייל אין דער
ערבע פאן דער גנאד פאן דעם לעבען, כדי אייערע תפלות זאלען
8 נישט געשטערט ווערען. צום לעצטען אבער האט אלע איין זינען,
האט רחמנות איינער מיט דעם אנדערן, האט ברידערליכע ליבע,
9 זייט פארעמקעהרציג, זייט פריינדליך. בעצאהלט נישט בעזעס פאר
בעזעס, אדער זידלעריי פאר זידלעריי, פארקעהרט בענשט, און
ווייסט, דאס איהר זענט דערצו גערופען. איהר זאלט ירשענען דיא

- 10 בִּרְכָה. ווייל ווער עס וויל לעפֿען, און גומעט מעג זעהען, דער זאל
11 היממען זיין צונג פֿאן בעזען, און זיינע ליפֿען פֿאן פֿאלשע רייד. ער
זאל זיך אונעקקעהרען פֿאן שלעכטעס און מאן גומעס, זוכען שלום,
12 און זיך יאָנען נאָך איהם. ווייל דיא אויגען פֿאן דעם העררן זעהען
דיא צדיקים, און זיינע אויערען זייער תפֿלה; דער פֿנים פֿאן דעם
13 העררן איז אָבער געגען דיא, וועלכע מהוען בעזעס, און ווער
14 נועט אייך שאַדען מאן, ווען איהר געהט נאָך גומעס? אָבער ווען
אפֿילו איהר ליידעט צוליב גערעכטיגקייט, זענט איהר זעליג.
האט קיין מורא נישט פֿאר זייער שרעקען, און זייט נישט בעמריבט.
15 הייליגט דעם העררן נאָמט אין אייערע הערצער, זייט אלע צייט
אָנגעברייט צו ענטפֿערן יעדערען, ווער עס פֿאדערט פֿאן אייך
רעכענונג וועגען אייער האפֿענונג, וועלכע איז דא אין אייך, אָבער
מיט גומען און יראָה. האט איין גומען געוויסען, כּדי דיא, וועלכע
16 רעדען, פֿאן אייך שלעכטעס וויא פֿאן רשעים, זאלען פֿערשעמט
ווערען, ווען זיי שענדען אייער גומען פֿיהרונג אין דעם משיחין.
17 ווייל עס איז בעסער, ווען דער רצון פֿאן נאָמט איז, צו ליידען
18 פֿאר גומעס איידער פֿאר שלעכטעס, ווייל אויך משיח, האט
אמאל געליטען פֿאר אונזערע זינד, דער צדיק פֿאר רשעים, כּדי
ער זאל אונז צו נאָמט פֿיהרען איז ער געטייטעט געווארען נאָך
דעם פֿלייש, לעבענדיג געמאכט נאָך דעם גייסט, דורך וועלכען
19 ער איז אויך אָהינגעגאנגען, און האט געפֿרעדיגט דיא גייסטער אין
געפֿיינגענעס, וועלכע האָבען פֿריהער נישט געגלויבט, ווען נאָמט
20 האט אמאל געווארמט, און געדולד געהאט אין דיא מעג פֿאן נח,
ווען עס איז אויפֿגעשטעלט געווארען דיא תיבה, אין וועלכער
ווייניגע, דאס הייסט אכט נפֿשות, זענען ניצול געווארען דורך
וואסער. פֿאן וועלכעס דער רמז פֿאן דער מוֹיפֿע (מבילה), איז
21 אויך אייך מציל, נישט דאס אָבנאָשען פֿאן דיא אונגריינקייט פֿאן
פֿלייש, נור נאָמט אָנצורופֿען מיט איין גומען געוויסען, דורך דיא
אויפֿשטעהונג פֿאן ישוע המשיח, וועלכער איז אָריפֿעגאנגען
22 אין הימעל צום רעכטען נאָמטעס, און מלאכים און הערשאפטען
און קרעפטע זענען איהם אונטערטענהניג.
ווייל משיח האט פֿאר אונז געליטען אין פֿלייש, זאלט איהר ד

אייך אויך בעוואפענען מיט דעם זעלביגען וינען; ווייל ווער עס
 2 ליידעט אין פלייש, הערט אויף צו זינדיגען. כדי ער זאל דיא
 איבעריגע צייט אין פלייש לעבען, ניט נאך מענשליכע תאוות, נאר
 3 נאך דעם רצון פאן גאט. ווייל עס איז גענוג, דאס מיר האבען
 דיא פריהערדיגע צייט פאן דעם לעבען צוגעבראכט נאך דעם
 ווילען פאן דיא גוים, און גענאנגען אין צולאזענקייטען, תאוות, שפרות,
 4 פרעסען, וויפען און שרעקליכע אבגאטער. דעריבער וואונדערז
 ווי זיך, ווייל איהר לויפט ניט מיט זיי אין דעם שטראם פאן דעם
 5 פארלארענעם לעבען, און לעסטערען אייך. זיי וועלען אבגעבען
 חשבון דעם, וועלכער איז אנגעברייט צו משפט'ן לעבעדיגע און
 6 טויטע. ווייל צוליב דעם איז אויך דיא בשורה טובה אנגעזאגט
 געווארען דיא טויטע, כדי זיי זאלען געמשפט ווערען וויא מענשען
 7 אין פלייש, אבער לעבען ביי גאט אין גייסט. עס איז אבער
 נאהענט דער סוף פאן אלעמען געקומען, דעריבער זייט קלוג און
 8 וואכט אין געבעט. פריהער פאן אלץ אבער זאלט איהר האבען
 איין הערצליכע ליבע איינער צום אנדערן; ווייל דיא ליבע דעקט
 9 צו פיל זינד. זייט צווישען זיך מכנים אורחים אן אונזאפרידען
 10 צו זיין. דינט איינער דעם אנדערן, יעדערער מיט דער מתנה,
 וועלכער ער האט מקבל געווען, וויא גוטע ממונים איבער דיא
 11 פערשיידענע גנאד פאן גאט. ווען איינער רעט, זאל ער רעדען
 וויא דיא רעד פאן גאט. ווען איינער דינט זאל ער דינען נאך
 דעם כח וואס גאט ניט, כדי אין אלץ זאל געלויבט ווערען גאט
 דורך ישוע המשיח, וועלכען עס קומט דער פבוד און דיא קראפט
 12 פאן עוויגקייט צו עוויגקייט! אמן. געליבטע, לאז אייך ניט
 וואונדערען, דיא פייערדיגע פראפע, וועלכע עס איז אייך איינגע-
 טהיילט געווארען, אזוי וויא עס וואלט אייך טרעפען עטוואס
 13 מערקוויירדיגעס, נור פרייט אייך, דאס איהר ליידעט מיט דעם
 משיח, כדי איהר זאלט אויך חדוה און שמחה האבען ווען זיין
 14 העררליכקייט וועט אנפלעקט ווערען. ווען מען זיידעלט אייך
 איבער דעם נאמען פאן דעם משיח'ן, זעליג זענט איהר; ווייל
 דער גייסט פאן העררליכקייט דער גייסט פאן גאט, רוהט אויף
 אייך. ביי זיי איז ער געלעסטערט, אבער ביי אייך איז ער גע-

לויבט. עס זאל אבער קיינער פאן אייך ניט ליידען וויא איין 15
רוצח אדער איין גנב אדער איין רשע, אדער פארנעמט איין
פרעמדען דינסט. ליידעט ער אבער וויא איין קריסט, אזוי זאל 16
ער זיך ניט שעמען; ער זאל אבער אין אזוי איין פאל גאטט פבוה
אבגעבען. ווייל עס איז צייט, דער משפט זאל זיך אנפאנגען פאן 17
גאטטעס הויז. אבער ווען עס וועט זיך פאן אינו אנפאנגען, וואס
וועט עס פאר איין ענדע זיין פאן דיא, וועלכע גלויבען ניט אין
דעם עוואנגעליום (בשויה טובה) פאן גאטט? און וועי דער 18
צדיק וועט זיך קוים רעטען, וואו וועט מען דעם גאטטלאזען און
ינדער זעהען? דעריבער, זאלען דיא וועלכע ליידען נאך דעם
רצון פאן גאטט, גוטעס טא, און איהם איבערגעבען זייערע זעעלען,
וויא איין געטרייען בעשעפער.

אייערע עלטסטע פארזאג איך, וואס איך בין אויך איין וקן וויא זיין און 7
איין עדות פאן משיח'ס ליידען, וועלכען עס זאל איינגעטיילט ווערען
דיא העררליכקייט, וועלכע עס וועט אנפלעקט ווערען: פיסערט 2
דיא שטאדע פאן גאטט, וועלכע עס איז אייך פארטרויט, און
ניט אכטונג, ניט געצוואונגען, נור מיטען ווילען; און ניט צוליב
שענדליכען פארדינסט, נור פאן ריינעם הארצען; ניט וויא דיא, 3
וועלכע העררשען איבער דאס פאלק, נור איין ביישפיייל זיין
פאר דיא שטאדע, און ווען עס וועט קומען דער עלטסטער 4
הירט, וועט איהר בעקומען דיא קריין פאן פבוה, וועלכע פער-
דארבט ניט, אזוי אויך איהר, יונגע לייט, זייט אונטערטעהניג 5
דיא עלטעסטען. אלע זאלט איהר איינער דעם אנדערן אונטער-
טעהניג זיין, און האלט פּעסט אן ענוות. ווייל גאטט איז איין
געגנער פאן שטאלצע; אבער ענוים גיט ער גנאד. אזוי זייט 6
אייך מכניע (אונטערטעהניג) אונטער דער שטארקער האנד
פאן גאטט, כדי ער זאל אייך צו דער צייט דערהויבען. אלע 7
אייערע זארגען ווארפט אויף איהם ארויף; ווייל ער זארגט פאר
אייך. זייט ניקטער, און וואכט; ווייל אייער שונא, דער שטן געהט 8
ארום וויא איין ברומענדיגער לייב, און זוכט, וועמען ער זאל
פארשלינגען. שטעלט זיך איהם אנטקעגען פּעסט אין גלויבען, 9
און ווייסט, דאס דיזעלביגע ליידען ווערען דערפילט אן אייערע

- 10 ברידער אין דער וועלט. אבער דער גאט פאן אלע גנאד, וועלכער האט אונז גערופען צו זיין עוויגע הערליכקייט אין ישוע המשיח, וועט אייך נאך קורצען ליידען. אין גאנצען צוברייטען, שטארקען, קרעפטיגען און גרינדען. איהם איז דער כבוד און דיא מאכט פאן עוויגקייט צו עוויגקייט! אמן. אזוי האב איך אייך, וויא איך דענק, אין קורצען געשריבען דורך סילוואנוס, אייער געטרייען ברודער, כדי אייך צו פארזאנען, און עדות צו זאנען, דאס דיזע איז דיא אמת'ע גנאד פאן גאט, אין וועלכע איהר שטעהט. עס געריסען אייך פאן 13 בכל דיא, וועלכע זיינען גלייך וויא איהר אויסדערוועהלטע, און מיין זאהן מארקוס. געריסט איינער דעם אנדערן מיט דעם קום פאן ליבע. פרידען צו אייך אלעמען, וועלכע זיינען אין 14 ישוע המשיח! אמן.

דער צווייטער בריף פאן דעם אפאסטעל פעטרוס

- א שמעון פעטרוס, איין קנעכט און איין אפאסטעל (שליח) פאן ישוע המשיח, צו דיא, וועלכע האבען דעמזעלביגען טהייערען גלויבען וויא מיר צונעמילט בעקומען דורך דיא גערעכטמדיגקייט פאן אינווערען גאט און היילאנד (העלפער) ישוע המשיח. 2 גאט זאל אייך געבען פיל גנאד און פרידען דורך דיא דער- 3 קענטענעם פאן גאט אין ישוע המשיח, אינווערען הערן. אזוי וויא פאן זיין גאטמליכער קראפט איז אונז געשענקט געווארען, אלדינג וואס איז נויטיג צום לעבען און פרומקייט, דורך דער דערקענטענעם פאן דעם, וועלכער האט אונז גערופען דורך 4 זיינע אייגענע הערליכקייט און מדה טובה. דורך וועלכע זענען אונז געשענקט געווארען דיא גרעסטע הבטחות, כדי איהר זאלט

דורך ווי איין חלק האבען אין דער גאטליכער נאטור, ווען
 איהר אנטלויפט פאן דער פערדארבענעם פאן דיא תאוות פאן
 דער וועלט. דעריבער ווענדעט אן אלע אייערע פלייסיקייט
 5 אויף דעם, און ווייזט אין אייערען גלויבען מדות טובות, אין דיא
 מדות טובות דערקענטענעם, אין דיא דערקענטענעם מעסיג
 6 קייט (הסתפקות), אין מעסיגקייט געדולד (סבלנות), אין געדולד
 פרוםקייט, אין פרוםקייט פריינדשאפט, אין פריינדשאפט דיא
 7 ליבע. דען ווען דינע זאכען וויינען ביי אייך פאראן און פער-
 מעהרען זיך, אזוי וועלען ווי אייך גיט ווין פויל, און אן פירות
 9 אין דער דערקענטענעם פאן אונזערען העררן ישוע המשיח. דען
 ביי וועמען דאס איז גיטא, דער איז בלינד און קורצזיכטיג.
 און האט פערנעסען דאס עס זענען גערייניגט וויינע פריהערדיגע
 10 זינד. דעריבער, ברידער, זאלט איהר נאך מעהער זיך בעפלייסען
 פעסט צו מאכען אייער רופונג און אויסדערנוועהלונג; ווען איהר
 11 וועט אזוי טאן, וועט איהר קיין מאל גיט שטרויכלען. ווייל אזוי
 וועט אייך רייכליך דערלויבט ווערען דער איינגאנג אין דער
 עוויגער מלוכה פאן אונזערען העררן און היילאנד ישוע המשיח.
 12 דעריבער וועל איך אלע מאל אן דינע זאכע דערמאנען, הנם
 איהר ווייסט עס שוין, און זענט פעסט געגרינדעט אין דעם אמת,
 13 וועלכער איז פאראן. איך רעכען עס פאר איין חיוב, וויא לאנג
 איך בין נאך אין דעם געזעלט, אייך צו דערנוועקען און צו דער-
 14 מאנען. ווייל איך ווייס, דאס באלד מוז איך אויסטאן מיין
 געזעלט, אזוי וויא אויך אונזער הערר ישוע המשיח האט מיר
 אנפלעקט. איך וועל אבער אויך זארגען דעריבער, דאס איהר
 15 זאלט יעדער צייט נאך מיין אוועקגאנג ווין אין שטאנד, דאס
 זעלבניגע צו געדענקען. דען גיט, ווייל מיר וויינען נאכגעגאנגען
 16 נאך גוט אויסגעדאכטע פאבעלן (הגדות), האבען מיר אייך אג-
 געזאגט דיא מאכט און דעם קומען פאן אונזערען העררן ישוע
 המשיח, נור ווייל מיר אליין האבען ווין גדולה געזעהען. ווייל
 17 ער האט מקבל געווען פאן גאט דעם פאטער פבוד און לויב,
 ווייל פאן דער גרויסער העררליכקייט האט צו איהם דערגרייכט
 אזוי איין קול: דאס איז מיין געליבטער זאהן, אן וועלכען איך

18 האב וויילגעפאלען געפונען. און דיווען קול, האבען מיר געהערט.
 פֿאן הימעל קומען, ווען מיר זענען מיט איהם געווען אויף דעם
 19 הייליגען בארג. און אזוי האבען מיר איין פעסטעס ווארט פֿאן
 דער נבואה, און איהר טהוט גוט אויף דיוועס אכטונג צו געבען.
 וויא אויף איין ליכט, וועלכעם שיינט אין איין פינסטערען ארט.
 ביו עם וועט אנהייבען צו שיינען דער טאג און עם וועט אויפֿ-
 20 געהען דער מארגענשטערן אין אייערע הערצער. און דאס זאלט
 איהר צום ערשטען וויסען, דאס קיין נבואה אין דער שריפט
 21 (תנ"ך) קען נישט האבען קיין אייגענע (געוואלטע) אויסלייגונג. ווייל
 דיא נבואה איז קיין מאל נישט געשעהען דורך דעם מענשליכען
 ווילען, נאר עם האבען זיא ארויסגערעט דיא הייליגע מאנער פֿאן
 גאט, געטריבען פֿאן דעם רוח הקדש.

ב עם זענען אויך געווען פֿאלשע נביאים אין פֿאלק, אזוי וויא עם
 וועלען אויך ביי אייך ויין פֿאלשע לעהרער, וועלכע וועלען איינ-
 פֿיהרען פֿערדארבענע כתות, פֿערלייקענען דעם העררן, וועלכער
 האט זיי אויסגעקויפט, און אויף זיך אליין ברענגען איין שנעלען
 2 פֿערדארבען. און פֿילע וועלען נאכגעהן זייער פֿערדארבונג, דורך
 3 זיי וועט דער וועג פֿאן דעם אמת געלעסטערט ווערען. און זיי
 וועלען פֿאן אייך געשעפטען מאכען מיט פֿאלשע ווערטער צוליב
 פֿערדינסט; זייער פֿסק אבער זאמט זיך שוין נישט פֿאן לאנג אן.
 4 און זייער פֿארדארבענעם שלאפט נישט. ווייל ווען גאט האט
 נישט פֿערשווינט דיא מלאכים, וועלכע האבען זיך פֿערזינדיגט, נאר
 האט זיי אין דיא האלל געשטויסען אין דיא גריבער פֿאן
 5 פינסטערנעס, צו געהאלטען זיי צום משפט. און ווען ער האט
 נישט פֿערשווינט דיא אלטע וועלט, נאר האט פֿארהיט נח'ן דעם
 פֿרעדיגער פֿאן גערעכטיגקייט זאלבע-אכט, ווען ער האט איבער
 6 דער וועלט פֿאן דיא רשעים דעם מבול געבראכט. און ווען ער
 האט אויך דיא שטעדט סדום און עמורה פֿער'משפט, און פֿאן
 זיי אש געמאכט, און געוויזען איין ביישפיל דיא רשעים, וועלכע
 7 וועלען זיין. און ער האט מציל געווען דעם צדיק לוט'ן, וועלכען
 דיא שענדליכע מענשען האבען געפלאגט מיט זייער שלעכטען
 8 אויפֿפיהרונג. ווייל ווען דער צדיק האט געלעבט צווישען זיי.

האט ער יעדען טאג געליטען אין זיין גערעכטער זעעלע, זעהענדיג
און הערענדיג זייערע שלעכטע מעשים. דער הערר ווייס וויא
אזוי מציל צו זיין דיא פרומע פאן נסיונות, און בעהאלטען דיא
רשעים צום יום הדין און צום שטראף. און בפרט דיא, וועלכע
געהען נאך דיא אונגריינע תאוות פאן דעם פלייש, און פאראכטען
דיא ממשלה, זענען צוות-פנים-ער, עגאאיסטען, און האבען ניט קיין
מורא צו לעסטערן דיא העררליכקייט (מליכה). וואו דאך דיא
מלאכים, וועלכע זענען גרעסער פאן זיי אין קראפט און מאכט,
פארטראגען ניט גענען זיך דעם משפט איבער לעסטערונג פאן
דעם העררן. זיי זענען אבער וויא נארעשע בהמות פאן דער
נאטור געבארען, מען זאל זיי פאנגען און שלאכטען, זיי לעסטערן
דאס, וואס זיי ווייסען ניט, און זיי וועלען פארדארבען ווערען אין
זייער פערדארבענעם. זיי וועלען בעקומען לויז פאר זייער
אונרעכט, זיי האלטען פאר איין תענוג איין גוטען טאג צו לעבען,
זיי זענען איין שאנדע און איין פלעק, זיי קוועלען פאן זייערע
ליבעס מאהלצייטען און פרעסען מיט אייך. זייערע אויגען זיינען
פול מיט זנות, און ווערען ניט זאט מיט זינדען, ציהען צו לייכט-
זיניגע זעעלען, אויסגעבילדעט אין דיא קונצען וויא פארמענעם
צו דערגרייכען, פארפליכטע קינדער. זיי האבען דעם גלייכען
וועג פארלאזען, און געהען אין אירטום (טעות), און געהען אויף
דעם וועג פאן בלעם בן בעור, וועלכער האט ליב געהאט דעם
לויז פאן אונרעכט. איז אבער בעשטראפט געווארען פאר זיין
עברה: און דער שטומער זעעל האט גערעדט מיט איין מענשליכען
קול, און פערוועהרט דיא נארעשקייטען פאן דעם נביא. דאס
זענען קוואלען אן וואסער, וואלקען אומגעטריבען פאן שטורעם-
ווינד; פאר זיי איז אנגעגרייט דיא נאכט פאן עוויגען פינסטערנעם.
ווייל זיי רעדען שטאלצע ווערטער, אן אינהאלט (זינען), ציהען
זיי צו דורך פליישליכע תאוות מיט פארגעניגען יענע, וועלכע זיינען
קוים אנטלאפען געווארען פאן דער געזעלשאפט, וועלכע זענען
אויף דעם וועג פאן טעות. זיי זאגען זיי צו פרייהייט און אליין
זענען זיי קנעכט פאן פערדערבען. ווייל פאן וועמען איינער איז
איינגענומען, דעמם איז ער אויך איין קנעכט געווארען. דער ווען

ווי זענען אנטלאפען פאן דיא אונריינקייטען פאן דער וועלט דורך
 דער דערקענטענעם פאן אונזערען העררן און היילאנד ישוע
 המשיח. און פערדרעהען ויך אין ווי נאך איין מאל ווערען פאן ווי
 איינגענומען. אזוי איז דאס לעצטע פאר ווי נאך ערגער געווארען
 וויא דיא ערשטע. עס וואלט בעסער פאר ווי געווען ווען ווי
 וואלטען ניט געקענט דעם וועג פאן דער גערעכטיגקייט, איידער
 צו קענען, און ויך צוריק אפגעהרען פאן דעם הייליגען געבאט,
 וועלכער איז ווי געגעבען. עס איז ביי ווי געטראפען דער אמתער
 שפריכטווארט: דער הונד קעהרט ויך אום צו דעם וואס ער האט
 אויסגעבראכען, און: איין אפגעוואשענער חזיר וואלגערט ויך
 ווידער אין שמוץ.

ג דיזער איז שוין דער צווייטער בריף, וועלכען איך שרייב
 אייך, געליבטע, בדי אייך צו דערוועקען און צו דערמאנען אייערען
 ריינעם זינען. דאס איהר זאלט געדענקען דיא ווערטער, וועלכע
 עס זענען אייך פרייהער געוואנט געווארען דורך דיא הייליגע
 נביאים, און דאס געבאט פאן דעם העררן און היילאנד, וואס איז
 איבערגעגעבען געווארען דורך אייערע אפאסטעל. צום ערשטען
 ווייסט, דאס אין דיא לעצטע טעג וועלען קומען שפעטער, וועלכע
 וועלען נאכגעהען וייערע אייגענע תאוות. און זאגען: וואו איז דיא
 הבטחה פאן ויין קומען? ווייל פאן דער צייט וואס דיא אבות
 זיינען געגאנגען שלאפען (געשטארבען), בלייבט אליין, וויא עס
 איז פאן אנפאנג דער באשעפענעם געוועזען. אבער בבוון ווילען
 ווי ניט וויסען, דאס פארצייטען זיינען בעשטאנען דיא הימעל און
 ערד פאן וואסער און אין דעם וואסער דורך גאטטעס ווארט.
 דעריבער איז דיא דאמאלסטיגע וועלט דורך וואסערפערפלייצונג
 פארלארען געווארען. דיא יעצטיגע הימעל און ערד אבער, וואס
 זענען דערהאלטען דורך דעם זעלבען ווארט, ווערען אפגעהיט
 צום פייער פאן יום הדיי, און פארדארבענעם פאן דיא שלעכטע
 מענשען. איינס דארף פאן אייך ניט ויין געהאלטען, געליבטע,
 דאס ביי דעם העררן איז איין מאג וויא טויזענד יאהר, און טויזענד
 יאהר וויא איין מאג. דער הערר פערשפעטיגט ניט מיט דער
 הבטחה, אזוי וויא עלטערע רעכנען עס פאר איין פערשפעטונג;

ער איז געדולדיג און וויל ניט, דאס איינער ואל פערלארען ווערען.
 נור אלע זאלען תשובה טאן. עס וועט אבער קומען דער טאג
 10 פאן דעם העררן וויא איין נגב ביי נאכט, אין וועלכען דיא הימלען
 וועלען מיט רעש פערנעהען; דיא יסודות וועלען פאר היץ זיך
 צושמעלצען, און דיא ערד מיט דיא ווערקע, וועלכע וויינען אין
 11 איהר וועלען פערברענט ווערען. ווען דאס אלץ זאל פארנעהן,
 וויא אזוי מוסט איהר אין הייליגען וועג געהן און אין פרומקייט
 12 האלטען. וועלכע איהר ווארט און איילט צום קומען פאן גאטמעס
 טאג, אין וועלכען דיא הימעל וועלען פאן פייער צוגעהען און דיא
 יסודות וועלען פאן היץ צושמאלצען ווערען. מיר ווארטען אבער,
 13 נאך וויין הבטחה, אויף איין גייעס הימעל און איין גייע ערד, וואו
 עס וויינט גערעכטיגקייט, דעריבער, געליבטע, וויא איהר אזעלכעס
 14 דערנווארטעט, טראכט, דאס איהר זאלט פאר איהם אן איין
 פלעק און פעהלער אין פרידען געפונען ווערען. און דיא געדולד
 15 פאן אינווערען העררן רעכענט פאר איין ישועה; אזוי וויא עס
 האט אייך אויך געשריבען אינווער געליבטער ברודער פאול נאך
 16 דער חכמה, וועלכע עס איז איהם געגעבען געווארען. אזוי וויא
 ער רעט דערפון אין אלע וויינע בריף, אין וועלכע עס זענען
 עטליכע זאכען שווער צום פערשטעהען, וועלכע אינוויסענדע און
 לייכטזיניגע פערדריעהן, גלייך וויא אנדערע שריפטען, צו וויער
 17 אייגענע פערדארבענעס. איהר אבער, געליבטע, אזוי וויא איהר
 ווייסט עס פאן פריהער, זאלט איהר אייך היטען איהר זאלט ניט
 פערפיהרט ווערען דורך דעם טעות פאן בעזע מענשען, און זאלט
 18 ניט אבפאלען פאן אייער פעסטגקייט. וואקסט אבער אין דער
 גנאד און אין דער דערקענטענעס פאן אינווערען העררן און
 היילאנד (העלפער) ישוע המשיח. איהם איז דער פבוד יעצט
 און אויף עוויגע צייטען. אמן.

דער ערשטער בריף פאן דעם אפאסטעל יוחנן

- א דאס וואס עס איז געווען פאן אנפאנג, וואס מיר האבען גער-
הערט, וואס מיר האבען געזעהען מיט אוינערע אויגען, וואס מיר
האבען בעטראכט, און וואס אוינערע הענד האבען בעטאפט, פאן
דעם ווארט פאן לעבען. ווייל דאס לעבען איז אנפלעקט גע-
ווארען, און מיר האבען געזעהען און זאגען עדות און זאגען אייד
אן דעם עוויגען לעבען, וועלכעס איז געווען ביים פאטער און איז
צו אונז אנפלעקט געווארען; וואס מיר האבען געזעהען און
געהערט, זאגען מיר אויך אייד אן, כדי איהר זאלט אויך איין
הלק האבען מיט אונז, און אוינער טייל איז מיט דעם פאטער און
מיט זיין זאכן ישוע המשיח. און דאס שרייבען מיר אייד, כדי
איער פרייד זאל פול זיין. און דאס איז דיא בשורה, וועלכע
מיר האבען געהערט פאן איהם און זאגען אייד אן: דאס גאט
איז דאס ליכט און עס איז אין איהם ניט דא קיין פינסטערנעס.
ווען מיר זאגען, דאס מיר האבען איין טייל מיט איהם און געהען
אין דער פינסטערנעס, אזוי זאגען מיר איין ליגען, און טהוען ניט
וויא דער אמת. ווען מיר געהען אבער אין ליכטיגקייט, וויא ער
איז דאס ליכט, האבען מיר איין טייל איינער אין דעם אנדערן
און דאס בלוט פאן ישוע המשיח, זיין זאכן, רייניגט אונז פאן
אלע זינדע. ווען מיר זאגען, דאס מיר האבען ניט קיין זינד,
נארען מיר ויך אליין און דער אמת איז ניט מיט אונז. ווען מיר
זענען אבער מתודה אוינערע זינד, אזוי איז ער, געטריי און געד-
רעכט, דאס ער איז אונז מוחל אוינערע זינד און רייניגט אונז פאן
אלע אוינערעכטיגקייט. ווען מיר זאגען, דאס מיר האבען ניט

געווינדִיגט, אזוי מאכען מיר איהם פאר איין ליגנער, און ווין ווארט
איז גיטא אין אונז.

מיינע קינדער, דאס שרייב איך אייך, פֿרֿי איהר זאלט ניט ב
ווינדִיגען. און ווען איינער ווינדִיגט, האבען מיר איין מליך (יושר)
פאר דעם פאטער, ישוע המשיח, דעם צדיק. און ער איז איין ²
פֿרֿה פאר אונזערע זינד, און ניט נור פאר אונזערע אליין, נור
אויך פאר דער גאנצער וועלט. און אן דעם דערקענען מיר, דאס ³
מיר האבען איהם דערקענט, ווען מיר האלטען זיינע געפאטע.
ווער עס זאגט: איך האב איהם דערקענט, און האלט ניט זיינע ⁴
געפאטע, דער איז איין ליגנער, און דער אמת איז אין איהם ניט
דא. ווער עס האלט אפער ווין ווארט, אין דעם איז אין אמתען ⁵
דיא ליבע פאן גאט פאלקאמען (בשלמות). דורך דעם דערקענען
מיר, דאס מיר זענען אין איהם. ווער עס זאגט, דאס ער פלייבט ⁶
אין איהם, דער זאל אויך אזוי געהן וויא ער איז געגאנגען.
געליבטע! איך שרייב אייך ניט קיין נייעס געפאט, נור איין אלטעס ⁷
געפאט, וועלכעס איהר האט געהאט פאן אנפאנג. דאס אלטע
געפאט איז דאס ווארט, וועלכעס איהר האט געהערט פאן
אנפאנג. און ווידער שרייב איך אייך איין נייעס געפאט, וועלכעס ⁸
איז אמת ביי איהם און ביי אייך, ווייל דאס פינסטערנעס איז פאר-
גאנגען און דאס אמתע ליכט שיינט שוין. ווער עס זאגט, דאס ⁹
ער איז אין ליכט, און האט פיינד ווין פֿרודער, דער איז נאך אין
דער פינסטערנעס. ווער עס האט ליב ווין פֿרודער, דער פלייבט ¹⁰
אין דעם ליכט, און עס איז אין איהם קיין שטרויכלונג ניט דא.
ווער עס האט אפער פיינד ווין פֿרודער, דער איז אין דער פינס- ¹¹
טערנעס, ער געהט אין דער פינסטער און ווייס ניט וואוהין ער
ער געהט, ווייל דיא פינסטערנעס האט איהם דיא אויגען פער-
בלענדעט. איך שרייב צו אייך, קינדער; ווייל אייערע זינד זענען ¹²
אייך פערנעבען צוליב ווין גאמען. איך שרייב צו אייך, פאטערס; ¹³
ווייל איהר האט דערקענט דעם, וועלכער איז פאן אנפאנג. איך
שרייב צו אייך, יונגע לייט; ווייל איהר האט פייגעקומען דעם
פעזען. איך שרייב צו אייך, קינדער; ווייל איהר האט דערקענט ¹⁴
דעם פאטער. איך האב געשריבען צו אייך, פאטערס; ווייל

איהר האט דערקאנט דעם, וועלכער איז פאן אנפאנג, איך האב
 געשריבען צו אייך, יונגע לייט; ווייל איהר זענט שטארק, און
 דאס ווארט פאן גאט בלייבט אין אייך, און איהר זענט בייגע-
 קומען דעם בעזען. האט ניט ליב דיא וועלט, און ניט דאס, וואס 15
 אין דער וועלט איז. ווען איינער האט דיא וועלט ליב, אזוי איז
 אין איהם ניט דא דיא ליבע פאן דעם פאטער. ווייל אלדינג 16
 וואס עס איז אין דער וועלט, דיא תאוה פאן דעם פלייש, דיא
 תאוה פאן דיא אויגען און דיא גאוה פאן דעם לעבען, איז ניט פאן
 דעם פאטער, נור פאן דער וועלט. און דיא וועלט פארנעהט 17
 מיט איהר תאוה; ווער אבער עס מוהט דעם רצון פאן גאט,
 דער בלייבט אויף עוויג. קינדער, עס איז דיא לעצטע שעה; און 18
 וויא איהר האט געהערט, דאס דער גענען-קריסט קומט, און יעצט
 זענען פיל געווארען גענען-קריסטען; דעריבער דערקענען מיר
 דערפון, דאס עס איז דיא לעצטע שטונדע. זיי זענען פאן אונו 19
 ארויסגעגאנגען, אבער זיי זיינען ניט פאן אונו געוועזען; ווייל ווען
 זיי וואלטען פאן אונו געווען, אזוי וואלטען זיי ביי אונו געבליבען;
 אבער כדי עס זאל אויף זיי אנפלעקט ווערען, דאס ניט אלע 20
 זיינען פאן אונו. און איהר האט איין זאלבונג פאן דעם, וועלכער
 איז הייליג, און ווייסט אלץ. איך האב צו אייך געשריבען ניט 21
 דעריבער וואס איהר ווייסט ניט דעם אמת, נור ווייל איהר
 ווייסט, דאס קיין ליגען קומט ניט פאן דעם אמת. ווער איז דען 22
 איין ליגער ווען ניט דער וועלכער לייקענט, דאס ישוע איז ניט
 דער משיח? דער איז איין גענען-קריסט, וואס פארלייקענט דעם
 פאטער און דעם זאהן. יעדערער וואס פארלייקענט דעם זאהן, 23
 האט אויך ניט דעם פאטער; נור ווער עס איז מודה אין דעם
 זאהן, דער האט אויך דעם פאטער. דעריבער לאז אין אייך 24
 בלייבען דאס, וואס איהר האט געהערט פאן אנפאנג; ווען אין
 אייך וועט בלייבען דאס, וואס איהר האט געהערט פאן אנפאנג,
 אזוי וועט איהר אויך בלייבען אין זאהן און אין פאטער. און דאס 25
 איז דיא הבטחה, וועלכע ער האט אונו צוגעזאגט: דאס עוויגע
 לעבען. דיועם האב איך אייך געשריבען וועגען דיא, וועלכע 26
 פערפיהרען אייך. דיא זאלבונג, וואס איהר האט פאן איהם 27

מִקְבֵּל גִּעוּעוּעַ, בְּלִיבְט אִין אֵייד, און איהר האט נִיט קיין נויטה,
 דאס אַימֶעצער זאל אֵייד לֶעֱרֶנען, נור אזוי וויא דיא זאלבונג
 לֶעֱרֶנֶט אֵייד אִיבער אַלץ און ויא אִיז אַמֶת און נִיט קיין לִיגֶנען;
 און וויא ויא האט אֵייד גֶעלֶערֶנט, אזוי בְּלִיט אִין דִּזֶעלְבִיגֶע. און
 28 נון, קִינדער, בְּלִיבְט אִין איהם, בְּדִי ווען ער וועט אַנפֿלֶעקט
 ווערען, זאלען מיר פֿרִיידע האָבען און נִיט פֿערשעמט ווערען ביי
 29 ויין קומען. ווען איהר ווייסט, דאס ער אִיז אִיין צדיק, זאלט איהר
 אויך וויסען, דאס ווער עס מְהוּט גערעכטִיגקייט, דער אִיז פֿאַן
 איהם געבארען.

וְעַהְט וואס פֿאַר אִיין לִיבֶע האט אונז בעוויזען דער פֿאַטער, ג
 דאס מיר זאלען הייסען גאַמטעס קִינדער! און דערפֿער דער-
 קענט אונז דיא וועלט נִיט; ווייל ויא האט איהם נִיט דערקאַנט.
 געליבטע! מיר זענען יעצט גאַמטעס קִינדער, עס אִיז נאך נִיט
 אַנפֿלֶעקט געווארען, וואס מיר וועלען ויין. מיר ווייסען אָפֿער,
 דאס ווען ער וועט אַנפֿלֶעקט ווערען, וועלען מיר ויין גלייך צו
 איהם; ווייל מיר וועלען איהם זעהען, אזוי וויא ער אִיז. און
 3 יעדערער, ווער עס האט דִּזֶע האָפֿענונג אויף איהם, רייניגט זיך,
 אזוי וויא ער אִיז ריין. ווער עס זינדיגט, מְהוּט אונרעכט, און
 4 זינדע אִיז אונרעכט. און איהר ווייסט, דאס ער האט זיך אַנפֿלֶעקט
 אונזערע זינד אונעקצונעהמען, און אִין איהם אִיז קיין זינד נִיט דא.
 5 יעדער, וואס בְּלִיבְט אִין איהם, זינדיגט נִיט; יעדערער ווער עס
 6 זינדיגט, דער האט איהם נִיט געזעהען און נִיט דערקענט. קִינדער!
 7 לאז אֵייד קִינער נִיט פֿערפֿיהרען. דער וואס מְהוּט רעכט אִיז
 גערעכט, גלייך וויא ער אִיז גערעכט. ווער עס מְהוּט זינדע, אִיז
 8 פֿאַן דעם שטן; ווייל דער שטן זינדיגט פֿאַן אַנפֿאַנג אָן. צו לִיב
 דעם האט זיך אַנפֿלֶעקט דער זאָהן גאַמטעס, ער זאל צושטערן
 דיא ווערקע פֿאַן דעם שטן. יעדערער, וואס אִיז פֿאַן גאַמט גע-
 9 פֿאַרען, מְהוּט נִיט קיין זינדע, ווייל ויין זאַמען בְּלִיבְט אִין איהם;
 און ער קען נִיט זינדיגען, ווייל ער אִיז פֿאַן גאַמט געבארען. און
 10 דעם ווערען אַנפֿלֶעקט דיא קִינדער גאַמטעס און דיא קִינדער פֿאַן
 דעם שטן. ווער עס מְהוּט נִיט רעכט אִיז נִיט פֿאַן גאַמט, און
 11 אזוי אויך דער וואס האט ויין ברודער נִיט לִיב. ווייל דאס אִיז

דיא בשורה, וואס איהר האט געהערט פאן אנפאנג, דאס מיר
 12 ואלען איינער דעם אנדערען ליבען. ניט אזוי וויא קין, וועלכער
 איז געווען פאן דעם בעזען, און האט דערשלאגען זיין ברודער.
 און פאר וואס האט ער איהם דערשלאגען? ווייל זענע מעשים
 זענען בעזע געווען, און דעם ברודערס מעשים זענען געווען גערעכט.
 13 וואונדערט אייך ניט, מיינע ברידער, ווען דיא וועלט האט אייך
 14 פיינד. מיר ווייסען, דאס מיר זענען געקומען פאן טויט צום
 לעבען; ווייל מיר האבען דיא ברידער ליב. ווער עס האט ניט
 15 ליב דיא ברידער, דער בלייבט אין טויט. ווער עס האט ווינע
 ברידער פיינד איז איין מערדער פאן מענשען; און איהר ווייסט,
 דאס איין רוצח האט ניט דאס עוויגע לעבען. וועלכעס זאל אין
 16 איהם בלייבען. אן דעם האבען מיר דיא ליבע דערקענט, דאס
 ער האט פאר אונז ויין לעבען געלאזען; אזוי ווינען אויך מיר
 17 מחויב אונזערען לעבען פאר דיא ברידער צו לאזען. דער וואס
 האט אבער דיא גוטץ פאן דער וועלט, און זעהט זיין ברודער אין
 נויטה, און פערשליסט זיין הארץ פאר איהם, וואו בלייבט דיא
 18 ליבע פאן גאט ביי איהם? מיינע קינדער, לאזען מיר ניט ליב
 האבען מיט ווערטער אדער מיט דעם צונג, נור מיטען טאן און
 19 מיט אמת. אן דעם דערקענען מיר, דאס מיר זענען פאן דעם
 20 אמת, און קענען אונזער הארץ פאר איהם שטילען. ווייל ווען
 אונזער הארץ קלאגט אונז אן, אזוי איז גאט גרעסער פאן אונזער
 21 הארץ, און ווייס אלדינג. געליבטע! ווען אונזער הארץ קלאגט
 22 אונז ניט אן, אזוי האבען מיר צו גאט איין בטחון. און וואס מיר
 וועלען בעטען, וועלען מיר פאן איהם מקבל זיין; ווייל מיר
 האלטען ווינע געבאטע און טהוען דאס וואס איז איהם
 23 געפעלען. און דאס איז ויין געבאט, מיר ואלען גלויבען
 אין דעם גאמען פאן זיין זאהן ישוע המשיח, און ואלען
 זיך ליב האבען, וויא ער האט אונז איין געבאט געגעבען.
 24 און ווער עס האלט ווינע געבאטע, דער בלייבט אין איהם
 און ער אין יענעם. און אן דעם דערקענען מיר, דאס
 ער בלייבט אין אונז, אן דעם גייסט, וועלכען ער האט אונז
 געגעבען.

געליבטע! גלויבט ניט יעדען גייסט, נור פֿרויבט דיא גייסטער, ד
 צו זענען זיי פֿאן גאט; ווייל פֿילע פֿאלשע גבאים זענען אין דער
 וועלט ארויסגעגאנגען. אן דעם זאלט איהר דערקענען דעם
 גייסט פֿאן גאט: יעדער גייסט, וועלכער איז מודה, דאס ישוע
 המשיח איז אין פֿלייש געקומען, דער איז פֿאן גאט. און
 יעדערער גייסט, וועלכער איז ניט מודה, דאס ישוע המשיח איז
 געקומען אין פֿלייש, איז ניט פֿאן גאט. און דאס איז דער גייסט
 פֿאן דעם גענען־קריסט, וואס איהר האט געהערט, דאס ער וועט
 קומען, און איז שוין יעצט אין דער וועלט. קינדער! איהר זענט
 פֿאן גאט און זענט זיי בייגעקומען; ווייל דער, וואס איז אין
 אייך, איז גרעסער פֿאן דעם, וועלכער איז אין דער וועלט. זיי
 זענען פֿאן דער וועלט, דעריבער רעדען זיי פֿאן דער וועלט און
 דיא וועלט הערט זיי. מיר זענען פֿאן גאט, און ווער עס קען
 גאט, דער הערט אונז. ווער עס איז ניט פֿאן גאט, דער הערט
 אונז ניט. אן דעם דערקענען מיר דעם גייסט פֿאן אמת און דעם
 גייסט פֿאן טעות. געליבטע! לאזען מיר איינער דעם אנדערען
 ליב האבען; ווייל דיא ליבע איז פֿאן גאט, און יעדערער וואס
 האט ליב איז פֿאן גאט געבארען, און קען גאט. ווער עס
 האט ניט ליב, קען ניט גאט; ווייל גאט איז דיא ליבע. אן
 דעם איז גאטסעם ליבע אויף אונז אונפלעקט געווארען, דאס
 גאט האט זיין איינציגען זאכן אין דער וועלט געשיקט, בדי מיר
 זאלען דורך איהם לעבען. דערינען בעשטעהט דיא ליבע: ניט
 דאס מיר האבען גאט געליבט, נור, דאס ער האט אונז ליב
 געהאט, און געשיקט זיין זאכן פֿאר איין פֿפֿרע פֿאר אונזערע זינד.
 געליבטע! ווען גאט האט אונז אזוי געליבט, אזוי זיינען אויך
 מיר מחויב איינער דעם אנדערן ליב צו האבען. גאט האט
 קיינער קיין מאל ניט געזעהען. ווען מיר האבען איינער דעם
 אנדערען ליב, בלייבט גאט אין אונז, און זיין ליבע איז אין אונז
 פֿול. אן דעם דערקענען מיר, דאס מיר בלייבען אין איהם און
 ער אין אונז. ווייל ער האט אונז געגעבען פֿאן זיין גייסט. און
 מיר האבען געזעהען און זאגען עדות, דאס דער פֿאטער האט
 געשיקט דעם זאכן פֿאר איין העלפֿער פֿאן דער וועלט. ווער

עם איז מודה, דאס ישוע איז דער זאהן פאן גאט, אין דעם
 16 בלייבט גאט און ער אין גאט. און מיר האבען דערקענט און
 געגלויבט דיא ליבע, וועלכע גאט האט צו אונז. גאט איז דיא
 ליבע; און ווער עס בלייבט אין דער ליבע, בלייבט אין גאט, און
 17 גאט אין איהם. דערמיט איז דיא ליבע אין אונז דערפילט
 געווארען, דאס מיר האבען בטחון אויף דעם יום הדין; ווייל אזוי
 18 וויא ער, זענען מיר אין דיווער וועלט. אין דער ליבע איז קיין
 מורא נישט דא, נור דיא פאלקאמענע ליבע טרייבט דיא מורא
 ארויס; ווייל דיא מורא איז איין פייך, און ווער אבער עס האט
 19 מורא, איז נישט פאלקאמען אין דער ליבע. לאזען מיר איהם ליב
 20 האבען, ווייל ער האט אונז צוערשט ליב געהאט. ווער עס
 זאגט: איך האב ליב גאט, און האט פיינד ויין ברודער, דער
 איז איין ליגנער. ווייל ווען ער ויין ברודער, וועלכען ער האט
 געוועהען נישט ליבט, וויא אזוי קען ער גאט ליבען, וועלכען ער
 21 האט נישט געוועהען? און דאס איז דאס געבאט, וועלכע מיר
 האבען פאן איהם, דאס ווער עס האט גאט ליב, דער זאל אויך
 ויין ברודער ליבען.

ה יעדערער ווער עס גלויבט, דאס ישוע איז דער משיח, איז
 פאן גאט געבארען; און יעדער וואס האט ליב דעם, וואס האט
 איהם געבארען, האט אויך ליב דעם, וואס איז פאן איהם גע-
 2 בארען. אן דעם דערקענען מיר, דאס מיר האבען גאטס
 קינדער ליב, ווען מיר האבען ליב גאט און האלטען ווינע גע-
 3 באטע. ווייל דאס איז דיא ליבע צו גאט, דאס מיר זאלען
 האלטען ווינע געבאטע; און ווינע געבאטע זענען נישט שווער.
 4 ווייל אלץ, וואס עס איז פאן גאט געבארען, איז מנצח דיא וועלט;
 און דיווער נצחון, וועלכער האט דיא וועלט מנצח געווען, איז
 5 אונזער גלויבען. ווער איז אבער דער מנצח פאן דער וועלט,
 ווען נישט דער וואס גלויבט, דאס ישוע איז דער זאהן פאן גאט?
 6 דיווער איז עס, וועלכער איז געקומען מיט וואסער און בלוט,
 ישוע המשיח, נישט מיט וואסער אליין, נור מיט וואסער און בלוט;
 און דער גייסט זאגט עדות; ווייל דער גייסט איז דער אמת.
 7 דען עס ווינען דריי, וועלכע זאגען עדות אין הימעל: דער פאטער,

דאס ווארט און דער רוח הקדש; און דיא דריי זענען איינס.
 און דריי זאנען עדות אויף דער ערד: דער גייסט, דאס וואסער
 און דאס בלוט; און דיא דריי זענען ביינאמען. ווען מיר נעהמען
 אן דיא עדות פאן מענשען, אזוי איז גאטטעס עדות גרעסער;
 ווייל דאס איז דיא עדות פאן גאטט, וואס ער האט עדות געזאגט
 אויף זיין זאהן. ווער עס גלויבט אין גאטטעס זאהן, דער האט
 דיא עדות דורך איהם. ווער עס גלויבט ניט אין גאטט, דער
 מאכט איהם פאר איין ליגנער; ווייל ער גלויבט ניט אין דיא עדות,
 וועלכע גאטט האט עדות געזאגט אויף זיין זאהן. און דאס איז
 דיא עדות, דאס גאטט האט אונז געגעבען דאס עוויגע לעבען, און
 דיזעס לעבען איז אין זיין זאהן. ווער עס האט גאטטעס זאהן
 האט דאס לעבען; ווער עס ניט האט גאטטעס זאהן האט ניט
 דאס לעבען. דיזעס האב איך אייך געשריבען, וועלכע גלויבען
 אין גאמען פאן גאטטעס זאהן, כדי איהר זאלט וויסען, דאס ווען
 איהר גלויבט אין גאטטעס זאהן האט איהר דאס עוויגע לעבען.
 און דאס איז דער בטחון, וואס מיר האבען אויף איהם, דאס ווען
 מיר בעטען עטוואס נאך זיין ווילען, אזוי הערט ער אונז. און ווען
 מיר ווייסען, דאס ער הערט אונז וואס מיר פאן איהם בעטען,
 אזוי ווייסען מיר, דאס מיר בעקומען דאס, וואס מיר בעטען ביי
 איהם. ווען איינער זעהט ווען זיין ברודער טהוט איין זינדע, ניט
 צום טויט, אזוי זאל ער בעטען און גאטט וועט איהם געבען לעבען,
 דאס הייסט דעם, וואס טהוט איין זינדע ניט צום טויט, עס איז
 דא איין זינדע צום טויט, ניט פאן דעם זאג איך, ער זאל בעטען.
 יעדעס אונרעכט איז איין זינדע, אזוי איז עס דא איין זינדע, וועלכע
 איז ניט צום טויט. מיר ווייסען, דאס יעדערער וועלכער איז פאן
 גאטט געבארען, זינדיגט ניט; נור דער וואס איז פאן גאטט גע-
 בארען היט זיך אב און דער בעזער ריהרט איהם ניט אן. מיר
 ווייסען, דאס מיר זענען פאן גאטט, און דאס דיא גאנצע וועלט
 ליגט אין שלעכטעס. מיר ווייסען אבער אויך, דאס דער זאהן
 פאן גאטט איז געקומען און האט אונז דאס איינגעהען און פער-
 שטאנד געגעבען, מיר זאלען דעם אמת'ען דערקענען, און מיר
 זיינען אין דעם אמת'ען, אין זיין זאהן ישוע המשיח. דיזער איז

21 דער אמת'ער גאטט און דאס עוויגע לעבען. קינדער! היט אייך אב פאן אבנאטטער. אמן.

דער צווייטער בריף פאן דעם אפאסטעל יוחנן

א דער עלטעסטער צו דיא אויסדערנועהלטע פרוי און איהרע קינדער, וועלכע איך האב אין אמת'ען ליב, און ניט איך אליין, 2 נור אויך אלע, וועלכע האבען דערקענט דעם אמת. ווענען דעם אמת, וועלכער בלייבט אין אונז, און וועט אין אונז ויין אויף עוויג. 3 עס זאל ויין מיט אייך גענאד, בארעמ'הערציגקייט, שלום פאן גאטט דעם פאטער און פאן דעם העררן ישוע המשיח, דעם זאהן 4 פאן דעם פאטער, אין אמת און אין ליבע. איך האב מיך געהער געפרייט, ווייל איך האב געפונען צווישען דינע קינדער דיא וואס געהען אין אמת, אזוי וויא מיר האבען דאס געבאט פאן דעם 5 פאטער בעקומען. און נון, בעט איך דיר פרוי, ניט אזוי וויא איך שרייב דיר פאר איין נייע געבאט, נור דאס וואס מיר האבען פאן אנפאנג, דאס מיר זאלען זיך איינער דעם אנדערען ליב 6 האבען. און דאס איז דיא ליבע, דאס מיר זאלען געהן אין ווינע געבאטע. דאס איז דאס געבאט, וועלכעס איהר האט געהערט 7 פאן אנפאנג, דאס מיר זאלען דערינען געהן. ווייל פיל פער- פיהרער זענען אין דער וועלט אריינגעקומען, וועלכע זענען ניט מודה ישוע המשיח'ן, דאס ער איז געקומען אין פלייש. דאס איז 8 דער פערפיהרער און געגען קריסט. ניט אכטונג, מיר זאלען ניט פערלירען דאס וואס מיר האבען געארבייט, נור זאלען בע- 9 קומען דעם גאנצען שבר. ווער עס איז עובר און בלייבט ניט אין דער לעהרע פאן משיח'ן, דער האט ניט קיין גאטט; ווער עס בלייבט אין דער לעהרע פאן משיח'ן, דער האט דעם פאטער

- 10 און דעם זאהן. ווען איינער קומט צו איך און ברענגט ניט דיע
לעהרע, דעם זאלט איהר ניט אריינגעהען אין הויז, און ניט גע-
11 ריסען. ווייל ווער עס געריסט איהם, האט איין חלק אין זיינע
12 שלעכטע מעשים. איך האב אייך פיל צו שרייבען; נור איך וויל
ניט אויף פאפיר מיט טינט עס טאן, און האף צו קומען צו אייך
און צו רעדען מייל צו מייל, כדי אונזער פרייד זאל דערפילט
ווערען. עס געריסען דיך דיא קינדער פאן דיין אויסדערוועהלטע
13 שוועסטער. אמן.

דער דריטער בריף פאן דעם אפאסטעל יוחנן

- דער עלטעסטער צום געליבטען גאיוס, וועלכען איך האב א
אין אמת'ען ליב. געליבטער! איך ווינש, דאס דיר זאל אין אלע
2 זאכען גוט געהן און זאלסט געזונד זיין, אזוי וויא עס דיין זעעלע
גוט געהט. דען איך האב זעהער גרויסע פריידע געהאט, ווען
3 דיא ברידער זענען געקומען און האבען עדות געזאגט, אויף דיין
אמת, וואס איז אין דיר, און וויא דוא געהסט אין דעם אמת. איך
4 האב קיין גרעסערע פרייד פאן דער, וויא דיא וועלכע איך הער,
דאס מיינע קינדער געהען אין דעם אמת. געליבטער! דוא טהוקסט
5 געטריי, וואס דוא טהוקסט דיא ברידער און דיא פרעמדע. וועלכע
6 האבען פאר דער קהלה עדות געזאגט אויף דיין ליבע. דוא
וועסט גוט טאן, ווען דוא וועסט זיי אוועקשיקען וויא עס איז ווערטה
7 פאר גאט. ווייל זיי זיינען ארויסגעגאנגען צו ליב זיין נאמען, און
8 האבען ביי דיא גוים גאר נישט גענומען. דעריבער זענען מיר
מחויב אזעלכע אויפצונעהמען, כדי מיר זאלען זיין העלפערס פאר
דעם אמת. איך האב געשריבען צו דער קהלה, נור דיאטרעפ'ס,
9 וואס וויל זיין דער ערשטער ביי זיי, געהט אונז ניט אן.

- 10 דעריבער, ווען איך וועל קומען, וועל איך דערמאנען ווינע מעשים, וואס ער מ'הוט, וויא ער רעט אויף אינו בענע ווערמער, און דינעס איז איהם נאך ניט גענוג; ער אליין געהמט דיא ברידער ניט אויף און פערנועהרט נאך דיא, וועלכע ווילען עס טאן, און ווארפט 11 זיי ארויס פאן דער קהלה. געליבטער! מ'הו דאס בענע ניט נאך, נור דאס גוטע. ווער עס מ'הוט גוטעס איז פאן גאט; ווער עס 12 מ'הוט בענעס האט גאט ניט געזעהען. וועגען די מעטרויס זאנען אלע עדות, און אויך דער אמת אליין; און מיר זאנען אויך עדות, 13 און איהר ווייסט, דאס אונזער עדות איז אמת. איך וואלט נאך פיל געהאט צו שרייבען; אבער איך האב ניט געוואלט מיט טינט 14 און פערדער עס טאן. איך האף אבער, דין באלד צו זעהען, און מיר וועלען איינער מיט דעם אנדערען מויל צו מויל רעדען. 15 ברידען זאל ויין צו דיר. עס געריסען דין דיא פריינד, געריס דיא פריינד יעדען מיטן נאמען. אמן.

דער בריף פאן דעם אפאסטעל יהודה

- א יהודה, איין קנעכט פאן ישוע המשיח, און דער ברידער פאן יעקב, צו דיא גערופענע, וועלכע זענען געהייליגט אין גאט דעם 2 פאטער, אבנעהיטע פאר ישוע המשיח. בארעמעהרציגקייט, ברידען און ליבע זאל ויך אין איך פארמעהרען. געליבטע! 3 אזוי וויא איך האב מיר פארגענומען אייך צו שרייבען וועגען אונזער אלעמעס ישועה, האב איך עס געהאלטען פאר געמיינע, אייך צו שרייבען און אנצוזאנען, איהר זאלט מלחמה האלטען פאר דעם גלויבען, וויא ער איז איין מאל איבערגעגעבען געווארען 4 דיא הייליגע. ווייל עס האבען ויך אריינגעגנבעט עטלעכע מענשען, אויף וועלכע דינער פסק איז פאן פריהער געשריבען געווארען, זיי זענען רשעים, וועלכע דיא גנאד פאן אונזערען

גאטט אויף צולאזענקייט פארטהוען. אין פערלייקענען דעם
 איינציגען גאטט דעם העררשער, און אונזערען העררן ישוע
 המשיח. איך וויל אייך דערמאנען, דאס איהר זאלט וויסען, דאס
 5 ווען דער הערר האט דאס פאלק מציל געווען פאן דעם לאנד
 מצרים, האט ער צום צווייטען מאל אומגעבראכט דיא, וועלכע
 האבען ניט געגלויבט. און אויך דיא מלאכים, וואס האבען ניט
 אפגעהיט וויער העררשאפט, נור האבען פערלאזען וויער ווייניג,
 6 האלט ער אין עוויגע קייטען אין דער פינפטערנעם צום משפט
 פאן דעם גרויסען טאג. וויא סדום און עמורה און דיא שטעט
 7 פאן ארום, וועלכע האבען גלייך וויא זיי מונה געווען און נאכ-
 געגאנגען נאך פרעמדע פלייש, זענען פאר איין ביישפיל געשטעלט
 געווארען, און ליידען דיא שטראף פאן עוויגען פייער. דאס
 8 גלייכען ווינען אויך דיא בעלי חלומות, וועלכע זענען וויער פלייש
 מחלל, פאראכטען דיא ממשלה, און לעסטערען דיא העררליכ-
 9 קייט (מלכים). ווען מיכאל, דער ערשטער מלאך אבער, האט
 זיך געקריגט מיט דעם שטן, און מיט איהם זיך געשפארט ווענען
 משה'ס לייב, האט ער זיך ניט אונטערגעשטעלט ארויס צו
 בריינגען איין פסק דין מיט לעסטערויגען, און האט נור געזאגט:
 10 גאטט זאל דיך שטראפען. דויע אבער לעסטערן דאס, וואס זיי
 ווייסען ניט; און דאס, וואס זיי ווייסען פאן דער נאטור, וויא דיא
 11 אונפערשטענדיגע חיות, דערמיט פערדארבען זיי זיך. וויא איז
 צו זיי! ווייל זיי זענען געגאנגען אין דעם וועג פאן קין, זיי האבען
 זיך געלאזט צו ליב לויז פערפיהרען וויא בלעם, און זענען
 פערלארען געווארען אין דער ווידערשפעניגקייט פאן קרח.
 12 אזעלכע זענען איין שמוציגער פלעק אין אייערע סעודות פאן
 ליבע, זיי פרעסען מיט אייך און פיטערען זיך אן אן מורא; זיי
 זענען וואלקענס אן וואסער, ארומגעטריבען פאן דעם ווינד;
 (הערבסט) ביימער, אן פירות, צוויי מאל געשטארבענע, און
 13 אויסגעווארצעלטע. ווילדע וועללען פאן ים, וועלכע שווימען ארויס
 וויער אייגענע שאנדע; פעראירטע שטערן, וואס פאר זיי בלייבט אויף
 14 עוויג דיא טונקעל פאן פינסטערנעם. און חנוך, דער זיפעטער
 פאן אדם, האט אויף זיי גביאות געזאגט: זעה, דער הערר קומט

- 15 מיט פיל טויזענדער פאן וויינע הייליגע. צו משפּטין אלעמען, און
צו שטראפּען דיא רשעים פאר אלע ווייערע וינדנע מעשים און
פאר אלע הארטע ווערטער, וואס דינע גאטטלאזע וינדער האבען
16 געגען איהם גערעט. דאס וענען דיא ניט צופרידענע, וועלכע
קלאגען אויף איהר מזל, דערביי געהען זיי נאך ווייערע תאוות,
ווייער מזל רעדט שטאלצע ווערטער און צוליב ווייערען נוצען
17 חנפּען זיי. איהר, געליבטע, אבער געדענקט דאס, וואס איז
אייד פאן פריהער געזאגט געווארען דורך דיא שלוחים פאן
אונזערען העררן ישוע המשיח. זיי האבען אייד געזאגט, דאס
18 איז דער לעצטער צייט וועלען אויפשטעהן שפעטערס, וועלכע
וועלען נאכגעהען נאך ווייערע בענע געלוסטִיגקייטען. דאס וענען
19 דיא, וועלכע שיידען זיך אָב, זיי וענען נור קערפּערליך און האבען
20 ניט קיין גייסט. איהר אבער, געליבטע, שטארקט אייד אין
איער הייליגסטען גלויבען, זייט מתפלל דורך דעם רוח הקדש.
21 און דערהאלט אייד אין דער ליבע פאן גאט, און ווארט אויף
דער בארעמהערציגקייט פאן אונזערען העררן ישוע המשיח צום
22 עוויגען לעבען. און האט אויף דיא רחמנות, וועלכע וויינען אין
23 מחלוקת, רעטעט זיי, און רייסט זיי פאן דעם פייער ארויס, און
אנדערע זאלט איהר זעליג מאכען דורך מורא, און זאלט זיי
מציל זיין פאן דעם פייער, און זאלט אויך פיינד האבען דעם
24 קלייד, וועלכער איז בעפלעקט פאן פלייש. דעם אבער, וועלכער
קען אייד אבהיטען פאן שטרויכלען און אייד שטעלען פאר זיין
25 העררליכקייט אן איין פלעק מיט פריידען. דעם גאט, וועלכער
אליין האט חכמה, אונזערען העלפער, דורך אונזערען העררן
ישוע המשיח, זאל זיין העררליכקייט און גדולה, שטארקייט און
מאכט, יעצט און אויף אלע עוויגקייטען! אמן.

דיא אנפלעקונג פאן יוחנן

וויא אנפלעקונג פאן ישוע המשיח, וועלכען גאט האט געגעבען א צו ווייזען וויינע קנעכט, וואס עס מוז אין קורצען געשעהען; אין ער האט עס געוויזען, און געשיקט דורך זיין מלאך צו זיין קנעכט יוחנן. וועלכער האט עדות געגאנגן אויף דעם ווארט פאן גאט און אויף דיא עדות פאן ישוע המשיח, אלץ וואס ער האט געזעהען. זעליג איז, דער וואס לייענט און דיא וועלכע הערען דיא ווערטער פאן דינער נבואה, און האלטען דאס, וואס דארין איז געשריבען, ווייל דיא צייט איז נאדענט. יוחנן צו דיא זיבען געמיינדען אין אזיען: גנאד אייך, און פרידען פאן דעם, וועלכער איז, וועלכער איז געווען, און וועלכער דארף קומען, און פאן דיא זיבען גייסטער, וועלכע וויינען פאר זיין טהראן. און פאן ישוע המשיח דעם זיכערען עדות, דעם בכור פאן דיא טויטע, דעם העררשער איבער דיא מלכים פאן דער ערד. איהם וואס האט אונז געליבט און אונז אבגעוואשען פאן זינד מיט זיין בלוט. און האט אונז געמאכט פאר מלכים און כהנים פאר גאט און זיין פאטער, זאל זיין דיא העררליכקייט און דיא מאכט אין אלע צייטען! אמן. זעה, ער קומט אין דיא וואלקען, און יעדער אויג וועט איהם זעהען, און דיא וועלכע האבען איהם געשטאכען; און אלע פעלקער פאן דער ערד וועלען קלאנגען איבער איהם. יא, אמן. איך בין דער אלף און דער תיו, דער אנפאנג און דאס ענדע, זאגט דער הערר, וועלכער איז, וועלכער איז געווען, און וועלכער קומט, דער אלמעכטיגער. איך יוחנן, אייער ברודער און חבר צו דיא ליידען, צום קעניגרייך און צו דער געדולד (סבלנות) פאן ישוע המשיח, בין געווען אויף דעם אינוועל, וואס הייסט פאטמוס, צוליב דעם ווארט פאן גאט

- 10 און דיא ערות פאן ישוע המשיח. איך בין געווען אין גייסט אין דעם טאג פאן דעם העררן, און האב געהערט הינטער מיר איין
- 11 הויכען קול וויא פאן איין שופר. וועלכער האט געזאגט: איך בין דער אלף און דער תיו, דער ערשטער און דער לעצטער; און וואס דאס וועהסט, שרייב אין איין ספר, און שיק עס צו דיא זיבען געמיינדען, אין אזיען, קיין עפעזוס קיין סמירנא און קיין פערנאמוס און קיין טיאטירא און קיין סארדיס, און קיין פילאדעלפיא, און קיין לאודאקיא. איך האב מיך אומגעקעהרט
- 12 צו וועהן דעם קול, וואס האט צו מיר גערעט. און וויא איך האב מיך אומגעקעהרט, האב איך דערוועהן זיבען גאלדערנע לייכטער.
- 13 און אין מיטען דיא לייכטער איינעם, וועלכער איז גלייך צו איין בן אדם, אנגעטאן אין איין מאנטעל און גענארטעלט מיט איין גאלדערנעם גארטעל ארום דער ברוסט. זיין קאפ אבער און זיינע האר זענען געווען ווייז וויא ווייסע וואל, וויא שנעע, און זיינע אויגען וויא פלאמפיער. און זיינע פיס זיינען גלייך געווען צו קופער, וואס איז געגליהט אין אזיען, און זיין קול איז געווען וויא דאס רוישען פאן פילע וואסערן. און ער האט געהאלטען אין זיין רעכטער האנד זיבען שטערן, און פאן זיין מויל איז ארויסגעגאנגען איין צוויי-שארפגער שווערד, און זיין פנים איז געווען וויא דיא זונן לייכט אין איהר קראפט. און וויא איך האב איהם דערוועהן, בין איך צו זיינע פיס געפאלען וויא איין טויטער.
- 17 און ער האט אויף מיר ארויפגעלעגט זיין רעכטע האנד און געזאגט: שרעק דיר נישט, איך בין דער ערשטער און דער לעצטער. און דער לעבעדיגער. איך בין געווען טויט; און זעה, איך לעב אין אלע עוויגקייט. אמן. און איך האב דיא שליסלען פאן דער העל און פון דעם טויט. שרייב נון, וואס דאס האסט געוועהן, וואס עס איז דא, און וואס עס וועט זיין דערנאך. און דער סוד פאן דיא זיבען שטערן, וועלכע דאס האסט געוועהן אין מיין רעכטער האנד, און פאן דיא זיבען גאלדערנע לייכטער. דיא זיבען שטערן זענען דיא מלאכים פאן דיא זיבען געמיינדען, און און דיא זיבען לייכטער זענען דיא זיבען געמיינדען.
- ב צו דעם מלאך פאן דער געמיינדע אין עפעזוס זאלסט דא

דיא אנפלעקונג פאן יוחנן ב

שרייבען: דאס זאגט דער, וועלכער האלט דיא זיבען שטערן אין
 זיין רעכטער האנד, וועלכער געהט ארום צווישען דיא זיבען
 גאלדערנע לייכטער. איך קען דייע מעשים, און דייע ארבייט, 2
 און דיין געדולד, און דאס דוא קענסט נישט פארטראגען דיא בענע
 לייט, און דוא האסט געפרובט דיא, וועלכע זאגען דאס זיי זענען
 אפאסטעל, און זענען עס נישט, און האסט זיי געפונען פאר ליגנער.
 און דוא האסט איבערגעטראגען, און געליטען, און פאר מיין נאמען 3
 געארבייטעט און נישט מיר געווארען. אבער איך האב געזען דיר, 4
 דאס וואס דוא האסט פארלאזען דיין ערשטע ליבע. געדענק, 5
 פאן וואנען דוא ביסט אראפגעפאלען, און מהו תשובה, און מהו
 דייע ערשטע מעשים, און ווען נישט אזוי וועל איך באלד צו דיר
 קומען, און וועל אוועק שטויסען דיין לייכטער פאן זיין ארט, ווען
 דוא וועסט קיין תשובה נישט טאן. דאס אבער האסט דוא אין 6
 זיך, וואס דוא האסט פיינד דיא מעשים פאן דיא ניקאלאיטען,
 וועלכע איך האב אויך פיינד. ווער עס האט איין אויער, זאל 7
 הערען, וואס דער גייסט רעט צו דיא געמיינדען: דעם זיגער
 (מנצח), וועל איך געבען צו עסען פאן דעם בוים פאן לעבען,
 וועלכער איז אין מיטען פאן גאטטעס פאראדיו (גן-עדן). און צום 8
 מלאך פאן דער קהלה אין סמירנא זאלסט דוא שרייבען:
 דאס זאגט דער ערשטער און דער לעצטער, וועלכער איז מוים
 געווען, און איז לעבעדיג. איך קען דייע מעשים און דייע ליידען 9
 און דיין ארעמקייט, (דוא ביסט אבער רייך), און דיא לעסטערונג
 פאן דיא, וועלכע זאגען דאס זיי זענען אידען, און זענען עס נישט,
 נאר איין שול פאן דעם שטן. שרעק דיר נישט דער פאר וואס 10
 דוא וועסט בעדארפען ליידען. זעה, דער שטן וועט עמלעכע
 פאן אייך אין געפענגענעם אריינגווארפען, כדי אייך צו פרובען,
 און איהר וועט ליידען צעהן טעג; זיי געטריי ביו צום מוים, און
 איך וועל דיר געבען דיא קרוין פאן לעבען. ווער עס האט איין 11
 אויער, זאל הערען, וואס דער גייסט רעט צו דיא געמיינדען: דער
 וואס נעמט איין, דער וועט נישט ליידען פאן דעם צווייטען מוים.
 און צום מלאך פאן דער געמיינדע אין פערנאמוס זאלסט דוא 12
 שרייבען: דאס זאגט דער, וועלכער האט דעם צווייט-שארפיגען

- 13 שווערד. איך ווייס וואס דוא מווסט, און וואו דוא וויינסט, וואו דער מוהראן פאן דעם שטן איז; און דוא האלטסט מיין נאמען, און האסט נישט פערלייקענט מיין גלויבען, אויך אין דיא מעג, ווען אנטיפאס, מיין מרייער עדות, איז ביי אייך געטייטעט געווארען, וואו דער שטן וואהנט. אבער עמוואס האב איך געגען דיר, ווייל 14 דוא האסט ביי דיר אוועלכע, וועלכע האלטען זיך אן דער לעהרע פאן בלעם, וואס האט אנגעלעהרענט בלקן ערגער צו מאכען דיא בני ישראל, זיי זאלען עסען קרבנות פאן אבנאטטער, און 15 מונה זיין. אזוי האסט דוא אויך ביי דיר דיא, וועלכע האלטען זיך אן דער לעהרע פאן דיא ניקאלאיטען, וואס איך האב זיי פיינד. 16 מוה תשובה; און ווען נישט, אזוי וועל איך באלד צו דיר קומען און וועל מיט זיי מלחמה האלטען מיט דעם שווערד פאן מיין מויל. 17 ווער עס האט איין אויער, זאל הערען, וואס דער גייסט רעט צו דיא געמיינדען: ווער עס נעמט איין, וועל איך געבען עסען פאן דעם פערבארגענעם מזן, און איך וועל איהם געבען איין ווייסען שטיין און אויף דעם שטיין איז אנגעשריבען איין נייער נאמען, וואס קיינער קען איהם נישט, אויסער דעם וואס איז מקבל. און 18 צום מלאך פאן דער געמיינדע אין טיאטירא זאלסט דוא שרייבען: דאס זאגט דער זאהן פאן גאט, וואס זיינע אויגען זענען וויא איין 19 פלאמפייער, און זיינע פיס גלייך וויא קופער. איך קען זיינע מעשים און זיין ליבע און זיין דינסט און זיין גלויבען און זיין געדולד, און דאס זיינע לעצטע מעשים זענען גרעסער פאן דיא ערשטע. אבער איך האב עמוואס געגען דיר, ווייל דוא לאזט 20 דיא פרויא אויבאל, וועלכע רופט זיך אן נביאה, דאס זיא זאל לערנען און פערפיהרען זיינע קנעכט, זיי זאלען מונה זיין און עסען קרבנות פאן אבנאטטער. איך האב איהר געגעבען צייט, 21 זיא זאל תשובה טאן אויף איהר זנות; און זיא האט קיין תשובה נישט געטאן. זעה, איך ווארף זיא אין בעט, און אלע וואס האבען מיט איהר מונה געווען אין גרויסע ליידען, ווען זיי וועלען קיין תשובה נישט טאן אויף זייערע מעשים. און איהרע קינדער וועל 22 איך צום טויט שלאגען. און אלע געמיינדען זאלען וויסען, דאס איך בין דער, וועלכער פרוכט גירען און הערצער; און יעדען 23

- פאן אייך וועל איך געבען נאך וויינע מעשים. אייך אבער זאג 24
אויך און דיא אבערינע אין מיאטירא, וועלכע האלטען זיך נישט אן
דיזער לעהרע, און האבען נישט דערקענט דיא מיפענעם פאן דעם
שטן (וויא זיי זאגען): איך וועל אויף אייך קיין אנדער משא נישט
ארויפלעגען. נור דאס וואס איהר האט, זאלט איהר האלטען, 25
ביז איך וועל קומען. און דער וואס נעמט איין, און היט אב מיינע 26
ווערקע ביז צום סוף, וועל איך געבען מאכט איבער דיא גוים.
און ער וועט זיי פטערן מיט איין אייזערנעם שטעקען, און ער 27
וועט זיי צושלאגען וויא פלים פאן איין טעפער, אזוי וויא איך
האב אויך מקבל געווען פאן מיין פאטער. און איך וועל איהם 28
געבען דעם מארגענשטערן. ווער עס האט איין אויער, זאל הערען, 29
וואס דער גייסט רעדט צו דיא געמיינדען.
- און צום מלאך פאן דער געמיינדע אין סארדים זאלסט דוא ג
שרייבען: דאס זאגט דער, וועלכער האט דיא זיבען גייסטער
פאן גאט און דיא זיבען שטערן, איך קען דיינע מעשים, דאס
דוא האסט איין נאמען, דאס דוא לעבסט, און ביסט טויט. וואך 2
און בעפעסט'ג דאס, וואס איז נא הענט צום שטארבען, ווייל איך
געפין נישט דאס דיינע מעשים זאלען זיין פול פאר גאט. געדענק 3
וואס דוא האסט מקבל געווען און געהערט, היט אב און מהו
תשובה. און ווען דוא וועסט נישט וואכען, אזוי וועל איך איבער
דיר קומען וויא איין גנב, און דוא וועסט נישט וויסען, אין וועלכער
שעה איך וועל איבער דיר קומען. דוא האסט נאך אייניגע געמען 4
אין סארדים, וועלכע האבען נישט בעפלעקט זייערע קליידער, און
זיי וועלען מיט מיר ארומגעהען אין ווייסען, ווייל זיי זענען עס
ווערטה. ווער עס נעמט איין, וועט אנגעטאן ווערען אין ווייסע 5
קליידער, און איך וועל זיין נאמען נישט אויסמעקען פאן דעם בוך
פאן דעם לעבען, און וועל זיין נאמען מודה זיין פאר מיין פאטער
און וויינע מלאכים. ווער עס האט איין אויער, זאל הערען, וואס 6
דער גייסט רעדט צו דיא געמיינדען. און צום מלאך פאן דער 7
געמיינדע אין פילאדעלפיא זאלסט דוא שרייבען: דאס זאגט דער
הייליגער, דער אמת'ער, וועלכער האט דעם שליסעל פאן דודן.
וואס עפענט און קיינער פערשליסט נישט, וואס פערשליסט און

- 8 קיינער עפענט נישט. איך קען דיינע מעשים. זעה, איך האב פאר
 דיר געשטעלט איין אפענע טהיר, און קיינער קען זיא נישט פֿער-
 שליסען; דוא האסט איין קליינע קראפט, און האסט געהאלטען
 9 מיין ווארט, און נישט פארלייקענט מיין נאמען. זעה, איך וויל
 ברענגען מענשען פֿאן דער שול פֿאן דעם שטן, וועלכע זאגען,
 דאס זיי זענען אידען, און זענען עס נישט, נור ליגנער; זעה, איך
 וועל מאכען, זיי זאלען זיך קומען, און בוקען פאר דיינע פֿיס, און
 10 זיי זאלען דערקענען, דאס איך האב דיר געליבט. ווייל דוא
 האסט געהיט דאס ווארט פֿאן מיין געדולד, אזוי וועל איך דיר
 אויך היטען פֿאן דער צייט פֿאן גסיון, וואס וועט קומען איבער
 דער גאנצער וועלט, צו פרובען דיא וואס וויינען אויף דער ערד.
 זעה, איך קום באלד. האלט וואס דוא האסט, פֿרי קיינער זאל
 11 ביי דיר נישט צונעהמען דיין קרוין. דער וואס געמט איין, דעם
 12 וועל איך מאכען פאר איין וויל אין דעם טעמפל פֿאן מיין גאט,
 און ער וועט מעהר נישט ארויסגעהן; און איך וועל אויף איהם
 שרייבען דעם נאמען פֿאן מיין גאט און דעם נאמען פֿאן מיין
 גאטטעס שטאדט, דעם נייעם ירושלים, וואס קומט אראב פֿאן
 דעם הימל פֿאן מיין גאט, און מיין נייען נאמען. ווער עס האט
 13 איין אויער, זאל הערען, וואס דער גייסט רעט צו דיא געמיינדע.
 און צו דעם מלאך פֿאן דער געמיינדע אין לאאדאקיא זאלסט
 14 דוא שרייבען: דאס זאגט אמן, דער טרייער און אמתער עדות,
 דער אנפֿאנג פֿאן גאטטעס בעשעפענעס: איך קען דיינע מעשים,
 15 דוא ביסט נישט קאלט און נישט ווארעם, אה, ווען דוא וואלסט
 16 קאלט אדער ווארעם זיין! ווייל דוא ביסט אבער נור לעבלאך,
 נישט ווארעם און נישט קאלט, אזוי וועל איך דיר אויסשפייען פֿאן מיין
 17 מויל. דען דוא זאגסט: איך בין רייך, און פארמעגפֿיל, און בעדארף
 נישט, און דוא ווייסט נישט, דאס דוא ביסט עלענד, אונגליקליך,
 18 ארעם, בלינד און נאקעט. איך ראטה דיר, דוא זאלסט ביי מיר
 קויפען געלייטערטעם גאלד אין פייער, פֿרי דוא זאלסט רייך זיין;
 און ווייסע קליידער, פֿרי דוא זאלסט זיך אנטאן און דיין היילע
 שאנדע זאל נישט אנפֿלעקט ווערען, און שמיר דייגע אויגען מיט
 19 אויגען-ואלב, פֿרי דוא זאלסט זעהען. דיא, וועלכע איך האב

דיא אנפלעקונג פאן יוחנן ג ד

ליב, שטראף איך און שלאג, דעריבער ווי פלייסג און מ'הו
 תשובה. ועה, איך שטעה ביי דער מ'היר און קלאפ אן. ווער
 20 עס וועט דערהערען מיין קול און עפענען דיא מ'היר, צו דעם
 וועל איך אריינגעהן, און וועל מיט איהם עסען, און ער מיט מיר.
 דער וואס געמט איין, דעם וועל איך לאזען מיט מיר ויצען אויף
 21 מיין שטול, אזוי וויא איך האב איינגענומען און ויץ מיט מיין
 פאטער אויף ויין שטוהל. ווער עס האט איין אויער, זאל הערען,
 22 וואס דער גייסט רעט צו דיא געמיינדען.

דערנאך האב איך געזעהען, און ועה, עס האט זיך געעפענט ד
 איין מ'היר אין הימעל; און דיא פריהערדיגע שטימע, וועלכע
 איך האב געהערט וויא פאן איין שופר רעדען צו מיר, האט
 געזאגט: קום ארויף אהער און איך וועל דיר ווייזען, וואס עס
 דארף נאך דעם געשעהען. און באלד בין איך געווען אין
 2 גייסט. און ועה, איין שטול איז געשטאנען אין הימעל, און איינער
 איז געזעסען אויף דעם שטול. און דער וואס איז געזעסען
 3 האט אויסגעזעהען, גלייך וויא דער שטיין יאספוס און
 סארדים; און איין רעגענבויגען איז געווען ארום דעם שטול,
 גלייך וויא דער אנזעהען פאן איין סמאראנד. און ארום דעם
 4 שטול זענען געווען פיר און צוואנציג שטולען, און אויף דיא
 שטולען האב איך געזעהען ויצען פיר און צוואנציג זקנים, און
 געטאן אין ווייסע קליידער, און ווי האבען געהאט אויף וייערע
 5 קעפ גאלדערנע קרוינען. און פאן דעם שטול זענען ארויס-
 געגאנגען בליצען און דונערען און קולות; און זיבען הבדלות
 מיט פייער האבען געברענט פאר דעם שטול, וועלכע זענען
 6 דיא זיבען גייסטער פאן גאט. און פאר דעם שטול איז געווען
 איין גלעזערנער ים, גלייך וויא קריסטאל, און אין מיטען שטול
 און ארום דעם שטול זענען געווען פיר חיות, פול מיט אויגען פאן
 7 פארענט און פאן הינטען. און דיא ערשטע חיה איז געווען
 גלייך וויא איין לייב, און דיא צווייטע חיה איז געווען גלייך וויא
 איין קאלב, און דיא דריטע חיה האט געהאט איין פנים פאן
 איין מענשען, און דיא פירטע חיה איז געווען גלייך וויא איין
 8 פליהענדיגער אדלער. און יעדערע פאן דיא פיר חיות האט

געהאט צו זעבס פליגלען, ארום זיך און אינעוועניג זענען זיי
 געווען פול מיט אויגען, און זיי האבען טאג און נאכט קיין רוה
 נישט געהאט, און האבען געזאגט: הייליג, הייליג, הייליג איז דער
 הערר גאט, דער אלמעכטיגער, וועלכער איז, וועלכער איז
 9 געווען, און וואס קומט. און ווען דיא חיות האבען אפגעגעבען
 כבוד לויב און דאנק דעם, וואס איז געזעסען אויף דעם שטול,
 10 וואס לעבט אלע צייטען, זענען דיא פיר און צוואנציג זקנים
 געפאלען פאר דעם, וואס איז געזעסען אויף דעם שטול, און
 האבען זיך געבוקט, צו דעם וואס לעבט אין אלע עוויגקייט, און
 אנדערגעווארפען זייערע קרוינען פאר דעם שטול, און געזאגט:
 11 ווערטה ביסט דוא, הערר, צו נעמען כבוד לויב און קראפט;
 ווייל דוא האסט אלדיג געשאפען, און דורך דיין ווילען זיינען זיי
 דא, און זענען געשאפען געווארען.

ה און אין דער רעכטער האנד פאן דעם, וואס איז געזעסען
 אויף דעם שטול, האב איך געזעהען, איין בוך, געשריבען פאן
 אינעוועניג און פאן אויסוועניג און פער'חתם'עט מיט זיבען
 2 חתימות. און איך האב געזעהען איין שטארקען מלאך אויס-
 רופענדיג מיט איין הויכען קול: ווער איז ווערטה, דאס בוך צו
 3 עפענען, און דיא חתימות צוברעכען? און קיינער, נישט אין הימעל
 נישט אויף דער ערד, נישט אינטער דער ערד, האט נישט געקאנט
 4 עפענען דאס בוך, און דערינען צו זעהען. און איך האב זעהר
 געוויינט, וואס עס האט זיך קיינער נישט געפונען ער זאל ווערטה
 5 זיין, דאס בוך צו עפענען, לייצענען, און איינצוזעהען. און איינער
 פאן דיא זקנים האט מיר געזאגט: וויין נישט! זעה, דער לייב וואס
 איז פאן שבט יהודה, דער ווארצל פאן דודן, האט בייגעקומען
 צו עפענען דאס בוך, און צוברעכען פאן איהם דיא זיבען
 6 חתימות. און איך האב דערוזעהען, און זעה, אין מיטען שטול
 און דיא פיר חיות און אין מיטען דיא זקנים איז געשטאנען איין
 שעפס, וויא געשטאנען, און האט געהאט זיבען הערנער און
 זיבען אויגען, וועלכע זענען דיא זיבען גייסטער פאן גאט,
 7 וועלכע זענען געשיקט אויף דער גאנצער ערד. און ער איז
 געקומען, און האט גענומען דאס בוך פאן דער רעכטער האנד

דיא אנפלעקונג פאן יוחנן ה ו

פֿאן דעם, וואס איז געזעסען אויף דעם שטול. און וויא ער האט
 גענומען דאס בוך, אזוי זענען דיא פיר חיות און דיא פיר און
 צוואנציג זקנים אנדערנעפאלען פאר דעם שעפס, און יעדערער
 פֿאן זיי האט געהאט הארפען און גאלדענע שיסלען מיט קמדת,
 וועלכע זענען דיא תפלות פֿאן דיא הייליגע. און זיי האבען
 איין גייען ליד געזונגען און געזאגט: ווערטה ביסט דוא, צו
 געהמען דאס בוך, און צו עפענען זיינע חתימות; ווייל דוא ביסט
 געשאכטען געווארען, און מיט דיין בלוט האסט דוא אונז אויס-
 געקויפט פאר גאט פֿאן אלערליי שכמים און לשונות און
 פעלקער און גוים. און האסט אונז געמאכט פאר מלכים און
 כהנים צו אונזערען גאט, און מיר וועלען העררשען אויף דער
 ערד. און איך האב געזעהען, און געהערט איין קול פֿאן פיל
 מלאכים ארום דעם שטול און דיא חיות און דיא זקנים; און
 זייער צאהל איז געווען פיל טויזענד מאל טויזענד; וועלכע
 האבען געזאגט מיט איין הויכען קול: ווערטה איז, דאס גע-
 שאכטענע שעפס, צו געהמען קראפט און רייכטוים און חכמה
 און שטארקייט און כבוד און לויב און ברכה. און אלע
 בעשעפענעס אין הימעל און אויף דער ערד און אונטער דער
 ערד און אין דעם ים, און וואס עס איז דארנען, האב איך
 געהערט וויא עס האבען געזאגט: דעם, וואס זיצט אויף דעם
 שטול, און דעם שעפס, זאל זיין ברכה און כבוד און לויב
 און הערשאפט אין אלע עוויגקייט! און דיא פיר חיות האבען
 געזאגט: אמן. און דיא פיר און צוואנציג זקנים זענען אנדער-
 געפאלען, און האבען זיך געבוקט צו דעם, וואס לעבט פֿאן
 עוויגקייט צו עוויגקייט.

און איך האב געזעהען, דאס דער שעפס האט געעפענט זיינע
 פֿאן דיא זיבען חתימות; און איך האב דערהערט וויא זיינע פֿאן
 דיא פיר חיות זאגט וויא מיט איין דונערדיגען קול: קום און זעה
 צו! און איך האב געזעהען, און זעה, איין ווייסען פֿערד, און דער
 וואס איז דארט געזעסען האט געהאט איין בויגען; און
 עס איז איהם געגעבען געווארען איין קרוין, און ער איז ארויס-
 געגאנגען וויא איין מנצח, און האט איינגענומען. און וויא ער האט

געעפענט דיא אנדערע חתימה, האב איך געהערט וויא דיא צווייטע
 4 חיה זאגט: קום און זעה צו! און עס איז ארויסגעקומען איין אנדער
 פערד, איין רויטער; און דעם וואס איז דארויף געזעסען, איז
 געגעבען געווארען אונעקציגעהמען דעם שלום פאן דער ערד,
 און זיי זאלען איינער דעם אנדערען אומברענגען; און עס איז איהם
 5 געגעבען געווארען איין גרויסער שווערד. און וויא ער האט
 געעפענט דיא דריטע חתימה, האב איך געהערט, וויא דיא דריטע
 חיה זאגט: קום און זעה צו! און איך האב געזעהען, און זעה, איין
 שווארצער פערד; און דער וואס איז דארויף געזעסען, האט גע-
 6 האלטען איין וואגשאל אין זיין האנד. און איך האב געהערט איין
 קול צווישען דיא פיר חיות, וואס האט געזאגט: איין מאס ווייז
 פאר איין דינר און דריי מאס גערשטען פאר איין דינר; און דעם
 7 אייל און דעם ווייז טהו קיין שלעכץ ניט. און וויא ער האט
 געעפענט דיא פירטע חתימה, האב איך געהערט דעם קול פאן
 8 דער פירטער חיה וואס האט געזאגט: קום און זעה צו! און איך
 האב געזעהען, און זעה, איין בלייכער פערד; און דער וואס איז
 דארויף געזעסען, האט זיין נאמען געהייסען טויט, און דיא העל
 איז איהם נאכגעגאנגען. און עס איז איהם געגעבען געווארען מאכט
 איבער איין פירטען טהייל פאן דער ערד צו טייטען מיט דעם
 שווערד מיט הונגער און מיט דעם טויט און דורך דיא חיות
 9 פאן דער ערד. און וויא ער האט געעפענט דיא פינפטע חתימה,
 האב איך געזעהען אונטער דעם מזבח דיא נשמות פאן דיא,
 וועלכע זענען אומגעקומען פאר דעם ווארט פאן נאטט און פאר
 10 דיא בעווייז, וואס זיי האבען געהאט. און זיי האבען געשריען מיט
 איין הויכען קול און געזאגט: ביז וויא לאנג וועסט דוא הייליגער,
 אמתער, הערר, ניט משפט'ן און זיך ניט נוקם זיין פאר אונזער
 11 בלוט אן דיא, וועלכע וויינען אויף דער ערד? און יעדען פאן
 זיי איז געגעבען געווארען איין ווייסע קלייד, און עס איז געזאגט
 געווארען, זיי זאלען רוהען נאך איין קליינע צייט, ביז עס וועט
 פאלענדעט ווערען אויך זייערע מיט-קנעכט און ברידער וועלען
 12 אומגעבראכט ווערען, גלייך וויא זיי. און איך האב געזעהען וויא
 ער האט געעפענט דיא זעקסטע חתימה, און זעה, עס איז געווארען

דיא אנפלעקונג פאן יוחן ו ז

איין גרויסע ערדציטערנעס, און דיא זאנע איז שווארץ געווארען
 וויא איין האריגער זאק, און דיא לבנה איז געווארען וויא בלוט;
 און דיא שטערען פאן דעם הימעל זענען אראפגעפאלען אויף
 דער ערד, אזוי וויא איין פייגענבויס ווארפט פאן זיך אראב דיא
 פייגען, ווען איין שטארקער ווינד שאקעלט איהם; און דער הימעל
 איז פאנאנדער געזאנגען וויא איין מגילה; און אלע בערג און
 אינזלען האבען זיך אנועקגערוקט פאן זייערע ערשער; און דיא
 מלכים פאן דער ערד און דיא שרים און דיא רייכע און דיא
 הויפטלייט און דיא געוועלטיגע און אלע קנעכט און אלע
 פרייע האבען זיך פערבארגען אין דיא היילען און אין דיא פעלזען
 פאן דיא בערג. און זיי האבען געזאגט צו דיא בערג און צו דיא
 פעלזען: פאלט אויף אונז און פארדעקט אונז פאר דעם פנים פאן
 דעם וואס ויצט אויף דעם טהראן, און פאן דעם צארען פאן דעם
 שעפס. ווייל עס איז געקומען דער גרויסער טאג פאן זיין צארען,
 און ווער קען בעשטעהען?

און דערנאך האב איך געזעהען פיר מלאכים, וועלכע זענען
 געשטאנען אויף דיא פיר עקען פאן דער ערד, און האבען
 געהאלטען דיא פיר ווינטען פאן דער ערד, כדי דער ווינד זאל
 ניט בלאזען איבער דער ערד, ניט איבער דעם ים, ניט איבער
 דיא ביימער. און איך האב געזעהען איין אנדערען מלאך, וואס
 איז אויפגעגאנגען פאן מזרח זייט, און האט געהאט דיא חתימה
 פאן לעבעדיגען גאט, און ער האט מיט איין הויכען קויל
 געשריגען צו דיא מלאכים, וואס זיי איז געגעבען געווארען צו
 בעשעדיגען דיא ערד און דעם ים; און געזאגט: בעשעדיגט ניט
 דיא ערד, ניט דעם ים, און ניט דיא ביימער, ביז מיר וועלען לעגען,
 חתימות אויף דיא שטערען פאן אונזער גאטעס קנעכט. און איך האב
 געהערט דיא צאל פאן דיא פער'חתם'עס זענען געווארען, הונדערט
 און פיר און פערציג טויזענד, דיא פער'חתם'עס זענען געוועזען פאן
 אלע שבטים פאן דיא בני ישראל, פאן שבט יהודה זענען פער'חתם'עס
 געווארען צוועלף טויזענד; פאן שבט ראובן זענען פער'חתם'עס
 געווארען צוועלף טויזענד; פאן שבט גד זענען פער'חתם'עס
 געווארען צוועלף טויזענד; פאן שבט אשר זענען פער'חתם'עס

- געווארען צוועלף מויענד; פאן שבט נפתלי וענען פער'חתם'עט
 געווארען צוועלף מויענד; פאן שבט מנשה וענען פער'חתם'עט
 7 געווארען צוועלף מויענד; פאן שבט שמעון וענען פער'חתם'עט
 געווארען צוועלף מויענד; פאן שבט לוי וענען פער'חתם'עט
 געווארען צוועלף מויענד; פאן שבט יששכר וענען פער'חתם'עט
 8 געווארען צוועלף מויענד; פאן שבט זבולון וענען פער'חתם'עט
 געווארען צוועלף מויענד; פאן שבט יוסף וענען פער'חתם'עט
 געווארען צוועלף מויענד; פאן שבט בנימין וענען פער'חתם'עט
 9 געווארען צוועלף מויענד. דערנאך האב איך געזעהען, און זעה, עס
 איז געווען איין גרויסע פערזאמלונג, וואס קיינער האט נישט געקענט
 איבערצעהלען, פאן אלע גוים און שבטים און פעלקער און
 לשונות, און ווי ענען געשמאנען פאר דעם שטול און פאר דעם שעפס
 אנגעטאן אין ווייסע קליידער, און מיט פאלמענצוויינען אין וייערע
 10 הענד. און ווי האבען געשריען מיט איין הויכען קול, און האבען
 געזאגט: הייל צו אונזער גאט, וואס ויצט אויף דעם שטול, און
 11 צו דעם שעפס. און אלע מלאכים וענען געשמאנען ארום דעם
 שטול און דיא זקנים און דיא פיר חיות, און ווי ענען געפאלען
 אויף וייערע פנים'ער פאר דעם שטול, און האבען זיך געבוקט צו
 12 גאט. און האבען געזאגט: אמן, לויב און פרייז און חכמה און
 דאנק און כבוד און קראפט און שטארקייט זאל ויין אונזער
 13 גאט אין אלע עוויגקייט! אמן. און איינער פאן דיא זקנים האט
 מיך געפרעגט, און געזאגט: ווער ענען דיא, וועלכע ענען אנגעטאן
 14 אין ווייסע קליידער? און פאן וואנען ענען ווי געקומען? איך האב
 איהם געזאגט: דוא ווייסט עס הערר. און ער האט מיר געזאגט:
 דאס ענען דיא, וועלכע קומען פאן איין גרויסע צרה, ווי האבען
 וייערע קליידער געוואשען, און ווייס געמאכט אין דעם בלוט פאן
 15 דעם שעפס. דעריבער ענען ווי פאר דעם שטול פאן גאט,
 און דינען איהם טאג און נאכט אין ויין טעמפעל; און דער וואס
 16 ויצט אויף דעם שטול, וועט וויינען איבער ווי. ווי וועלען נישט
 ויין מעהר הונגער, נישט דארשטיג; און עס וועט אויף ווי נישט
 17 פאלען נישט דיא זאננע, נישט קיין היץ. ווייל דער שעפס, וועלכער
 אין מיטען שטול וועט ווי פיסערן, און פיהרען צו לעבעדיגע

וואסער קוואלען, און גאטט וועט אלע מרערען אבוישען פאן
זייערע אייגען.

- און וויא ער האט געעפענט דיא זיבעטע חתימה, אזוי איז ח
געווארען איין שטילקייט אין הימעל ביי איין האלבע שעה. און 2
איך האב געזעהען זיבען מלאכים, וואס זענען געשטאנען פאר
גאטט, און עס איז זיי געגעבען געווארען זיבען שופרות. און עס 3
איז געקומען איין אנדער מלאך און האט זיך געשטעלט ביי
דעם מזבח, און ער האט געהאט איין גאלדערנע פייערפאן; און
עס איז איהם געגעבען געווארען פיל קטרת, ער זאל עס געבען
צו דיא תפלות פאן אלע הייליגע אויף דעם גאלדערנעם מזבח,
וואס איז פאר דעם שטול. און דער רויד פאן דיא קטרת און 4
דיא תפלות פאן דיא הייליגע איז ארויפגעגאנגען פאן דעם
מלאך'ס האנד צו גאטט. און דער מלאך האט גענומען דיא 5
פייערפאן און האט זיא אנגעפילט מיט פייער פאן דעם מזבח און
האט עס געווארפען אויף דער ערד. און עס זענען ארויסגעקאמען
קולות און דונערן און בליצען און ערדציטערנעס. און דיא 6
זיבען מלאכים, וועלכע האבען געהאט זיבען שופרות, האבען זיך
אנגעגרייט, צו בלאזען. דער ערשטער מלאך האט געבלאזען. 7
און עס איז געווארען איין האגעל און פייער, געמישט מיט בלוט,
און עס איז געפאלען אויף דער ערד. און דער דריטע משהייל
ביימער איז פארברענט געווארען, און דאס גאנצע גרינע גראז
איז פארברענט געווארען. דער צווייטער מלאך האט געבלאזען, 8
און וויא איין גרויסער בארג, וועלכער ברענט אין פייער,
האט זיך אריינגעווארפען אין ים. און דער דריטער משהייל
פאן דעם ים איז געווארען בלוט. און דער דריטער 9
משהייל פאן דיא לעבעדיגע בעשעפענעס אין ים זיינען
געשטארבען, און עס איז צושטערט געווארען דער דריטער
משהייל שיפען. דער דריטער מלאך האט געבלאזען. און עס 10
איז אראפגעפאלען פאן דעם הימעל איין גרויסער שטערן;
וועלכער האט געברענט וויא איין הכדלה, און איז געפאלען אויף
אין דריטען משהייל פאן דיא מייכען און וואסערקוואלען. און 11
דער נאמען פאן דעם שטערן איז געווען ווערמוט; און איין

דריטער מַהִייל וואסער איז געווארען ווערמוט. און פילע לייט
 זענען געשטארבען פאן דעם וואסער, ווייל עס איז ביטער
 געווארען. דער פירטער מלאך האט געבלאזען. און עס זענען
 געשלאגען געווארען דער דריטער מַהִייל פאן דער זאנע דער
 דריטער מַהִייל פאן דער לבנה און דער דריטער מַהִייל פאן
 דיא שטערן. אזוי דאס עס איז פינסטער געווארען וייער דריטער
 מַהִייל, און איין דריטעל טאג האט נישט געשיינט, און אזוי אויך
 דיא נאכט. און איך האב געזעהען און געהערט איין מלאך
 פליהען אין מיטען הימעל און מיט איין הויכען קול זאגען: וועה,
 וועה, וועה צו דיא וואס וויינען אויף דער ערד פאן דיא איבעריגע
 קולות פאן שופר פאן דיא דריי מלאכים, וועלכע וועלען נאך
 בלאזען.

ט און דער פינפטער מלאך האט געבלאזען. און איך האב
 געזעהען איין שטערן, וואס איז אראבגעפאלען פאן דעם הימעל
 אויף דער ערד, און איהם איז געגעבען געווארען דער שליסעל
 2 פאן דעם ברונען פאן דעם אבגרינד. און ער האט געעפענט
 דעם ברונען פאן דעם אבגרינד. און עס איז ארויס איין רויך
 פאן דעם ברונען, וויא איין רויך פאן איין גרויסען אויווען; און
 דיא זאנע און דיא לופט זענען פינסטער געווארען פאן דעם
 3 רויך פאן דעם ברונען. און פאן דעם רויך זענען ארויס-
 געקומען היישעריקען אויף דער ערד; און זיי איז געגעבען
 געווארען דיא מאכט, וועלכע ענדעשען האבען אויף דער ערד.
 4 און עס איז זיי געזאגט געווארען, זיי זאלען נישט פֿעשעדיגען דאס
 גראז פאן דער ערד, נישט קיין גרינס און נישט קיין בוים, נור דיא
 מענשען, וועלכע האבען נישט דיא חתימה פאן גאטט אויף זייערע
 5 שטערן. און עס איז זיי געגעבען געווארען נישט צו מייסען זיי,
 נור צו פייניגען פינה חדשים לאנג; און וייער פֿיין איז געווען וויא
 6 דער פֿיין פאן איין ענדעש, ווען ער שלאגט איין מענשען. אין
 דיא טעג וועלען מענשען זוכען דעם טויט, נור זיי וועלען איהם
 נישט געפינען; זיי וועלען בענעהרען שטארבען, נור דער טויט
 7 וועט אנטלויפען פאן זיי. מיט וייער געשטאלט זענען דיא
 היישעריקען געווען גלייך צו פֿערד, וועלכע זענען אנגעגרייט צו

איין מלחמה; און אויף וייערע קעפּ ווענען געווען וויא קרוינען
 גלייך וויא פאן גאלד, און וייער פנים איז געווען גלייך וויא דער
 פנים פאן מענשען; און וייערע האר ווענען געווען וויא האר פאן
 פרויען, און וייערע ציינער וויא ציינער פאן ליבען. און ווי
 האבען געהאט פאנצערס וויא פאנצערס פאן אייזען, און דאס
 רוישען פאן וייערע פליגלען איז געווען וויא דאס רוישען פאן
 רייטוועגען און פיל פערד, וועלכע לויפען אין איין מלחמה;
 און ווי האבען געהאט עקען אזוי וויא ביי דיא ענדעשען, און אין
 דיא עקען ווענען געווען שטעכעדיגע שפיצען; און וייער מאכט
 איז געווען, צו בעשעדיגען דיא מענשען פינף חדשים לאנג. און
 פאר איין קעניג איבער ויך האבען ווי געהאט דעם מלאך פאן
 דעם אבגרונד; ויין נאמען איז געווען אויף לשון קדש אבדון, און
 אויף גריכעש אפאליאן. איין צרה איז פארבייגעגאנגען; נון,
 קומען נאך איהר נאך צוויי צרות. דער ועפסטער מלאך האט
 געפלאזען. און איך האב דערהערט איין קול פאן דיא פיר עקען
 פאן דעם גאלדערנעם מזבח, וועלכער איז פאר גאט. וועלכער
 האט געזאגט דעם ועפסטען מלאך, וואס האט געהאט דעם
 שופר; בינד לויז דיא פיר מלאכים, וועלכע ווענען געבונדען ביי
 דעם גרויסען טייך פרת. און עס ווענען לויז געבונדען געווארען
 דיא פיר מלאכים, וועלכע ווענען אנגעגרייט צו דער שעה צום
 טאג צום חדש און צום יאהר, צו מייטען דעם דריטען משהיל
 מענשען. און דער צאל פאן דיא רייטער איז געווען צוויי
 הונדערט טויזענד מאל טויזענד; און איך האב געהערט וייער
 צאל. אזוי האב איך געזעהען אין איין דערשייננג פערד, און
 רייטער וועלכע ווענען אויף ווי געזעסען, וועלכע האבען אויף ויך
 געהאט פאנצערס פאן פייער, פינקעלשטיין און שוועבעל; און
 דיא קעפּ פאן דיא פערד ווענען געווען, וויא דיא קעפּ פאן דיא
 ליבען; און פאן וייערע מיילער איז ארויסגעגאנגען פייער, רויך
 און שוועבעל. פאן דיעזע דריי איז געמייטעט געווארען איין
 דריטער משהיל מענשען, פאן דעם פייער, רויך און שוועבעל,
 וואס איז ארויסגעגאנגען פאן וייער מויל. ווייל וייער מאכט איז
 געווען אין וייערע מיילער און אין וייערע עקען; און וייערע

עקען זענען גלייך געווען צו שלאנגען און האבען געהאט קעפ, 20
און מיט ווי האבען ווי בעשעדיגט. און דיא איבעריגע מענשען,
וועלכע זענען ניט געמייטעט געווארען דורך דינע פלאנען,
האבען קיין תשובה ניט געטאן אויף דיא מעשים פאן וויערע
הענד, דאס ווי זאלען זיך ניט בוקען צו שדים און צו אב-
געטטער פאן גאלד, זילבער, קופער, שטיין און האלץ, וואס 21
קענען ניט זעהען, ניט הערען און ניט געהען. און ווי האבען
קיין תשובה ניט געטאן אויף וויערע רציחות, פשוה, זנות
און גנבה.

און איך האב געזעהן איין אנדערען שטארקען מלאך אראב-
קומען פאן דעם הימעל; אנגעטאן איין איין וואלקען, איבער ויין
קאפ איז געווען איין רעגענבויגען, ויין פנים איז געווען וויא דיא 2
זאנע און ווינע פים וויא פייערדיגע ווילען. אין דער האנד איז
ביי איהם געווען איין אפענער ביכעל; און ער האט געשטעלט
וויין רעכטען פוס אויף דעם ים און דעם לינקען אויף דער ערד;
און ער האט געשריען מיט איין הויכען קול, אזוי וויא איין לייב 3
ברומט; און וויא ער האט געשריען, אזוי האבען זיבען דונערן
ארויסגעלאזען וויערע קולות. און ווען דיא זיבען דונערן האבען
ארויסגעלאזען וויערע קולות, האב איך געוואלט שרייבען, נור 4
איך האב דערהערט איין קול פאן דעם הימעל, וועלכער האט
מיר געזאגט: פער'חתם' דאס, וואס דיא זיבען דונערן האבען
גערעט; און שרייב עס ניט, און דער מלאך, וועלכען איך האב 5
געזעהן שטעהן אויף דעם ים און אויף דער ערד, האט אויפ-
געהויבען ויין האנד צום הימעל. און האט געשווארען ביי דעם, 6
וועלכער לעבט אין אלע עוויגקייט, וואס האט בעשאפען דעם
הימעל, און דאס וואס אין איהם איז דא, און דיא ערד, און דאס
וואס איז אין איהר, און דעם ים, און דאס וואס איז אין איהם, דאס
קיין צייט וועט מעהר ניט ויין; נור אין דיא טעג פאן דעם קול 7
פאן דעם זיבענטען מלאך, ווען ער וועט בלאזען, וועט פאלענדעט
ווערען דער סוד פאן גאט, אזוי וויא ער האט אנגעזאגט ווינע
קנעכט און גביאים, און דער קול, וועלכען איך האב געהערט 8
פאן דעם הימעל, האט ווידער צו מיר גערעט, און געזאגט: געה,

דיא אנפלעקונג פאן יוחנן י יא

- נעם דעם אפגענעם ביכעל פאן דער האנד פאן דעם מלאך,
 9 וועלכער שטעהט אויף דעם ים און אויף דער ערד. און איך
 בין גענאנגען צום מלאך און האב איהם געזאגט: גיב מיר דעם
 ביכעל. און ער האט מיר געזאגט: נעם און עס איהם אויף; עס
 וועט זיין ביטער אין דיין בויך; נור אין דיין מויל וועט עס זיין
 10 זיין וויא האניג. און איך האב דעם ביכעל גענומען פאן דער
 האנד פאן דעם מלאך און האב איהם געגעסען, און עס איז אין
 מיין מויל זיין געווען וויא האניג; און ווען איך האב עס אויפֿ-
 11 געגעסען, איז געווארען ביטער אין מיין בויך. און ער האט מיר
 געזאגט: דוא מוסט ווידער נביאות זאגען פאר פעלקער און גוים
 און לשונות און פילע מלכים.
- און עס איז מיר איין ראחר געגעבען געווארען, גלייך וויא איין יא
 שטעקען, און געזאגט: שטעה אויף, און מעסט אויס דעם טעמפל
 פאן נאט און דעם מזבח, און דיא וואס בוקען ויך אין איהם.
 2 און דעם הויף פאן דעם טעמפל אין דרויסען זאלסט דוא
 איבערלאזען, און מעסט איהם ניט, ווייל ער איז געגעבען געווארען
 דיא גוים; זיי וועלען צומערעטען דיא הייליגע שטאט צוויי און
 3 פערציג חדשים. און איך וועל געבען מייע צוויי עדות, זיי זאלען
 נביאות זאגען טויזענד צוויי הונדערט און זעכציג טעג, אנגעטאן
 4 אין זעק. דאס זענען דיא צוויי איילביימער און דיא צוויי הבדלות,
 5 וואס שטעהען פאר דעם נאט פאן דער ערד. און ווען איינער
 וויל זיי בעשעדיגען, אזוי געהט ארויס איין פייער פאן זייער מויל,
 און פארברענט זייערע פיינד; ווער עס וועט זיי וועלען בעשעדיגען,
 6 זאל געטייטעט ווערען. זיי האבען דיא מאכט, צו פערשליסען
 דעם הימל, עס זאל קיין רעגען ניט געהען אין דיא טעג פאן
 זייערע נביאות זאגען; און זיי האבען דיא מאכט איבער דעם
 וואסער, עס צו פארבייטען אויף בלוט, און שלאגען דיא ערד
 7 מיט אלערליי פלאגען ווען זיי ווילען. און ווען זיי וועלען זייערע
 עדות ענדען, אזוי וועט דיא חיה, וואס קומט ארויס פאן אבגרוגה,
 מלחמה האלטען מיט זיי, זיא וועט זיי בייקומען און וועט זיי
 8 טייטען. און זייערע טויטע קערפער וועלען ליגען אויף דער גאס
 פאן דער גרויסער שטאדט, וואס ווערט גייסטליך גערופען סדום

- 9 און מצרים, וואו אונזער הערר איז געקרייציגט געווארען. און מענטשען פאן דיא פעלקער, שבטים, לשונות און גוים וועלען זעהען זייערע מייטע קערפער דריי און איין האלבען טאג און וועלען ניט לאזען זייערע מייטע קערפער אריינלעגען אין קברים.
- 10 און דיא וואס וויינען אויף דער ערד, וועלען זיך איבער זיי פרייען און לוסטיג זיין, און וועלען מתנות שיקען איינער דעם אנדערן; ווייל דיא צוויי נביאים האבען געפלאגט, דיא איינוויינער אויף דער ערד. און נאך דריי און איין האלבען טאג איז דער גייסט פאן לעבען פאן גאטט אין זיי אריין, און זיי זענען ביידע געשטאנען אויף זייערע פיס, און איין גרויסע מורא איז געפאלען אויף דיא, וועלכע האבען זיי געזעהען. און זיי האבען דערהערט איין הויכען קול פאן דעם היממעל, וואס האט זיי געזאגט: קומט אהער ארויף! און זיי זענען אויף איין וואלקען ארויפגעגאנגען אין היממעל, און זייערע פיינד האבען זיי געזעהען. און אין דער שעה איז געווארען איין גרויסע ערדציטערנעס, און איין צעהנטע טייל פאן דער שטאדט איז געפאלען, און עס זענען געמייטעט געווארען פאן דעם ערד-ציטערנעס זיבען טויזענד נעמען פאן מענטשען, און דיא איבריגע האבען זיך דערשראקען און אפגעגעבען פאר דעם גאטט פאן היממעל. דיא אנדערע צרה איז פארבייגעגאנגען; און זעה, עס קומט באלד דיא דריטע צרה. און דער זיבעטער מלאך האט געבלאזען. און עס איז אין היממעל געווארען גרויסע קולות, און האבען געזאגט: דיא קעניגרייכען פאן דער וועלט זענען געווארען אונזערען העררענס און זיין משיח'ס, און ער וועט הערשען אין אלע עוויג-קייט. און דיא פיר און צוואנציג זקנים, וואס זיצען פאר גאטט אויף זייערע שטולען, זענען געפאלען אויף זייער פנים, און האבען זיך געבוקט צו גאטט. און האבען געזאגט: מיר דאנקען דיר, הערר, אלמעכטיגער גאטט, וואס דוא ביסט, ביסט געווען, און וועסט זיין, וואס דוא האסט זיך גענומען דיא גרויסע מאכט און העררשאפט; און דיא גוים זענען אין פערס אריינגעקומען, און זיין צארען איז געקומען און דיא צייט, צו משפט'ען, דיא מתים, און געבען שכל דייע קנעכט, דיא נביאים און דיא הייליגע, און דיא וואס האבען מורא פאר זיין גאטט, קליין און גרויס, און צו

דיא אנפלעקונג פאן יוחנן יא יב

- פֿערדארבען דיא, וועלכע האבען דיא ערד פֿערדארבען. און 19
דער טעמפל פֿאן נאט האט זיך געעפֿענט אין הימל, און זיין
אָרן הברית איז געזעהען געווארען אין זיין טעמפל; און עס
זענען געווארען בליצען, קולות, דונערן, ערדציטערנעס און איין
גרויסער האנעל.
- און אויף דעם הימל האט זיך געוויזען איין גרויסער צייכען: יב
איין פֿרוי איז געווען בעקליידעט מיט דער זאננע, אונטער איהרע
פֿיס איז געווען דיא לבנה, און אויף איהר קאפ איז געווען איין
קרוין פֿאן צוועלף שטערן. זיא איז מעוברת געווען, און האט 2
געשריען, פֿאן ווייטאג און שמערץ פֿאן געבורט. און איין אנדער 3
צייכען האט זיך געוויזען אין הימל, און זעה, עס איז געווען איין
גרויסער רויטער שלאנג, מיט זיבען קעפֿ און צעהען הערנער און
אויף זיינע קעפֿ זיבען קרוינען. זיין עק האט אָוועקגעשלעפֿט 4
פֿאן דעם הימל איין דריטען טהייל פֿאן דיא שטערן, און האט
זיי געווארפען אויף דער ערד. און דויער שלאנג איז צוגעגאנגען
צו דער פֿרוי, וועלכע האט געזאלט געבארען, בדי, ווען זיא וועט
געבארען, אויפצונעסען דאס קינד. און זיא האט געבארען איין 5
קינד, איין זכר, וועלכער האט געזאלט פֿיטערן אלע גוים מיט איין
אייזערנעם רוט. און איהר קינד איז אָוועקגענומען געווארען צו
נאט און צו זיין שטול. און דיא פֿרוי איז אנטלאפען אין דער 6
וויסטע, וואו עס איז איהר פֿאן נאט איין אָרט אָנגעגרייט גע-
ווארען, דאס זיא זאל דארטען געשפּייזט ווערען טויזענד צוויי
הונדערט זעכציג טעג. און אויף דעם הימל איז געווען איין 7
מלחמה: און מיכאל און זיינע מלאכים האבען מלחמה געהאלטען
געגען דעם שלאנג, און דער שלאנג און זיינע מלאכים האבען
מלחמה געהאלטען געגען זיי. נור זיי האבען ניט געקענט ביי- 8
קומען, און עס האט זיך פֿאר זיי מעהר קיין אָרט ניט געפונען
אויף דעם הימל. און דער גרויסער שלאנג איז ארויסגעווארפען 9
געווארען, דער אלטער שלאנג, וואס הייסט דער טייפל און
דער שטן, וועלכער פֿערפירט דיא גאנצע וועלט, ארויסגע-
ווארפען אויף דער ערד, און מיט איהם זענען ארויסגעווארפען
געווארען זיינע מלאכים, און איך האב געהערט איין הויכען 10

קול, זאגן אין הימל: יעצט איז געקומען דיא הילף, דיא קראפט און דיא מלוכה פאן אווערען גאט, און דיא מאכט פאן ויין משיח, ווייל עס איז ארויסגעווארפן געווארען דער פער-
קלאגער פאן אווערע ברידער, וואס ער האט זיי טאג און נאכט
פערקלאגט פאר גאט, זיי האבען איהם איינגענומען דורך
דעם בלוט פאן דעם שעפס און דורך דעם ווארט פאן ויין
עדות, און זיי האבען זייער לעבען נישט געליבט ביז צום טויט.
12 פרייט אייך איהר הימלען און איהר, וואס וויינט אין זיי! וועה
איז צו דיא וואס וויינען אויף דער ערד און אויף דעם ים! ווייל
צו אייך איז אראפגעקומען דער שטן, מיט גרויס צארען, און ער
ווייס, דאס נישט פיל צייט איז איהם געבליבען. וויא דער שלאנג
13 האט דערוועהן, דאס ער איז ארויסגעווארפן אויף דער ערד,
האט ער אנגעהויבען הורפן דיא פרוי, וועלכע האט געפארען
דעם אינגעל. און עס זענען דער פרוי געגעבען געווארען צוויי
14 פליגלען פאן איין גרויסען אדלער, כדי זיא זאל אנמלויפען פאן
דיא שלאנג אין דער וויסטע אויף איהר ארט, און דארט געד
שפייזט ווערען איין צייט און צוויי צייטען און איין האלבע צייט.
און דיא שלאנג האט נאך דער פרוי ארויסגעלאזט פאן דעם
15 מויל וואסער, וויא איין שטראם, כדי זיא אריינצוכאפען, און
16 דיא ערד האט געהאלפן דער פרוי, און האט געעפענט איהר
מויל, און האט איינגעשלאנגען דעם שטראם, וואס דער שלאנג
האט פאן ויין מויל ארויסגעלאזען. און דער שלאנג האט זיך
17 דערצארענט געזען דער פרוי, און איז אוועקגעגאנגען מלחמה
האלטען מיט דיא איבעריגע פאן איהרע זאמען, וועלכע
האלטען דיא מצות פאן גאט, און האבען דעם בעווייז פאן
ישוע המשיח.

יג און אייך בין געשטאנען ביי דעם זאמד פאן דעם ים, און
אייך האב געזעהען פאן דעם ים ארויסקומען איין חיה מיט זיבען
קעפ און צעהן הערנער; אויף איהרע הערנער זענען געווען
צעהען קרוינען און אויף איהרע קעפ געמען פאן לעסטערונגען.
2 דיא חיה, וועלכע אייך האב געזעהען, איז געווען גלייך צו איין
לעמפערט, איהרע פיס גלייך וויא ביי איין בער, און איהר מויל

דיא אנפלעקונג פאן יוחנן יג

גלייך וויא דער מויל פאן איין לייב, און דער שלאנג האט איהר
געגעבען ויין קראפט און ויין שמוץ און ויינע גרויסע מאכט.
און איך האב געוועהן וויא איינער פאן איהרע קעפ איז געווען,
וויא פערוואונדעט צום טויט; נור דינע מייטליכע וואונדע איז
אויסגעהיילט געווארען, און דיא גאנצע ערד האט זיך גע-
וואונדערט איבער דער חיה, און זיי האבען זיך געבוקט צו
דעם שלאנג, וואס האט מאכט געגעבען דער חיה, און זיי
האבען זיך געבוקט צו דער חיה, און געזאגט: ווער איז גלייך צו
דינער חיה? און ווער קען מיט איהר מלחמה האלטען? און עס
איז איהר איין מויל געגעבען געווארען, צו רעדען גרויסע זאכען
און לעסטערונגען, און עס איז איהר מאכט געגעבען געווארען
צו געווערען, צוויי און פירציג חדשים, און זיא האט איהר מויל
געעפענט צו לעסטערונג געגען גאט, צו לעסטערען ויין נאמען און
ויין משכן, און דיא וואס וויינען אין הימל, און עס איז איהר
געגעבען געווארען, צו האלטען מלחמה מיט דיא הייליגע, און זיי
איינצונעהמען, און עס איז איהר געגעבען געווארען מאכט איבער
אלע שבטים, לשונות און גוים, און עס וועלען זיך צו איהר
בוקען אלע, וועלכע וויינען אויף דער ערד, וואס וויערע נעמען
זענען ניט פערשריבען אין לעבענסבוך פאן דעם שעפס, וואס
איז געשטאכען געווארען פאן אנפאנג פאן דער וועלט, ווער עס
האט אויערן, זאל הערען, ווער עס פיהרט אין געפענגענעם,
וועט אליין אין געפענגענעם קומען; ווער עס מייטעט מיט איין
שווערד, מוז אליין דורך דעם שווערד געטייטעט ווערען, דא
גילט עס געדולד און גלויבען פאן דיא הייליגע, און איך האב
דערוועהן איין אנדער חיה ארויסקומען פאן דער ערד; זיא האט
געהאט צוויי הערנער, וויא ביי איין שעפס, און האט גערעט וויא
איין שלאנג, און זיא טהוט אלע בעפעהלע פאן דער ערשטער
חיה, וועלכע איז פאר איהר געווענען; און זיא מאכט דאס דיא
ערד, און דיא וועלכע וויינען אויף איהר זאלען זיך בוקען צו דער
ערשטער חיה, ביי וועלכע דיא מייטליכע וואונד איז געהיילט
געווארען, און טהוט גרויסע צייכען, און לאזט פאן דעם הימל
פייער אראבפאלען פאר דיא מענשען; און מיט דיא וואונדער,

וועלכע עס איז איהר געגעבען געווארען צו מאן פאר דער חיה,
 פערפירט ויא דיא, וועלכע וויינען אויף דער ערד; און זאגט צו
 דיא וואס וויינען אויף דער ערד ווי זאלען מאכען איין בילד צו
 דער חיה, וואס האט געהאט דעם וואונד פאן דעם שווערד, און
 איז לעבעדיג געווארען. און עס איז איהר געגעבען געווארען,
 דאס ויא זאל געבען איין גייסט אין דעם בילד פאן דער חיה,
 דאס דער בילד פאן דער חיה זאל רעדען און מאכען, דאס
 יעדערער, וועלכער עס וועט זיך ניט בוקען צום בילד פאן דער
 חיה, זאל געמייטעט ווערען. און ויא וועט מאכען דאס אלע, פאן
 גרויס ביז קליין, ארעם און רייך, פרייע און קנעכט, זאלען
 האבען איין צייכען אויף וייער רעכטער האנד און אויף וייער
 שטערן. און דאס קיינער וועט ניט קענען ניט קויפען, ניט
 פערקויפען, אויסער דעם וואס האט דעם צייכען אדער דעם
 נאמען פאן דער חיה אדער דעם צאל פאן איהר נאמען. דא
 איז חכמה. ווער עס האט פערשטאנד, זאל בערעכענען דעם צאל
 פאן דער חיה; ווייל דער צאל איז פאן איין מענשען, און ווין צאל
 איז זעכס הונדערט זעכס און זעכציג.

יד און איך האב געזעהען, איין שעפס איז געשטאנען אויף דעם
 בארג ציון, און מיט איהם הונדערט פיר און פערציג טויזענד,
 וועלכע אויף וייער שטערן איז געווען אויפגעשריבען ווין פאטערס
 נאמען. און איך האב געהערט איין קול פאן הימעל וויא דאס
 רוישען פאן פיל וואסערן און וויא דער קול פאן איין גרויסען
 דוננער; און דער קול וועלכען איך האב געהערט איז געוועזען
 וויא פאן הארפענשפילער, וואס שפילען אויף וייערע הארפען.
 3 און ווי האבען געזונגען וויא איין גלייכע ליד פאר דעם שטול און
 פאר דיא פיר חיות און פאר דיא זקנים; און קיינער האט ניט
 געקענט דעם ליד אויסלערנען אויסער דיא הונדערט פיר און
 פערציג טויזענד, וועלכע זענען אויסגעקויפט געווארען פאן דער
 ערד. דאס זענען דיזעלכע, וועלכע האבען זיך ניט פער-
 4 אונרייניגט מיט פרויען; ווייל ווי זענען וויא יונגפרויען, און געהען
 נאך דעם שעפס, וואוהין ער געהט. דיזע זענען אויסגעקויפט
 5 פאן מענשען, בכורים פאר גאט און דעם שעפס; און עס איז

דיא אנפלעקונג פאן יוחנן יד

אין וייער מויל קיין פאלשקייט גיט געפונען געווארען; ווי זענען
אין פעהלער פאר דעם שטול פאן גאט. און איך האב
6 געזעהען איין אנדערען מלאך פליהען אין מיטען הימעל, וועלכער
האט געהאט איין עוויגעס עוואנגעליום אנצוואנען צו דיא, וועלכע
וויינען אויף דער ערד און צו אלע גוים און שבטים און לשונות
און פעלקער. און ער האט מיט איין הויכען קול געזאגט: האט
7 מורא פאר גאט און גיט איהם אב איין שבת, ווייל דיא צייט
פאן ויין משפט איז געקומען, און בוקט אייך צו דעם, וועלכער
האט געמאכט הימעל און ערד, און דעם ים און דיא וואסער-
קוואלען. און איין אנדער מלאך איז איהם נאכגעגאנגען און
8 האט געזאגט: געפאלען, געפאלען איז בכל דיא גרויסע שטאדט,
ווייל זיא האט אלע גוים אנגעטרונקען מיט דעם וויין פאן איהר
זנות. און דער דריטע מלאך איז ווי נאכגעגאנגען און האט
9 געזאגט מיט אהויכען קול: ווער עס בוקט זיך צו דער חיה און
צו איהר בילד, און נעמט אן דעם צייכען אויף ויין שטערן
אדער אויף ויין האנד, דער וועט טרינקען דעם וויין פאן
10 גאטטעס צארען; וועלכער איז קלאהר און געמישט אין דעם
בוס פאן ויין צארן; און וועט געפייניגט ווערן מיט פייער און
11 שוועבעל פאר דיא הייליגע מלאכים און פאר דעם שעפס. און
דער רויך פאן וייער פון וועט אויפשטייגען פאן עוויגקייט צו
עוויגקייט; און ווי וועלען קיין רוה גיט האפען, טאג און נאכט,
דיא וועלכע בוקען זיך צו דער חיה און צו איהר בילד, און
12 נעמען אן דעם צייכען פאן איהר נאמען. דא גילט דיא געדולד
פאן דיא הייליגע; וועלכע האלטען דיא געבאטע פאן גאט און
13 דעם גלויבען אין ישוע. און איך האב געהערט איין קול פאן
דעם הימעל, וועלכער האט צו מיר געזאגט: שרייב: פאן יעצט
אן זענען ועליג דיא טויטע, וועלכע שטארבען אין דעם העררן.
יא, זאגט דער גייסט, ווי וועלען אויסרוהען פאן וייער ארבייט
14 און וייערע מעשים וועלען ווי נאכגעהען. און איך האב געזעהען,
און זעה, עס איז געווען איין ווייסער וואלקען און אויף דעם
וואלקען איז געוועסען איינער גלייך צום מענשען-זאהן; ער האט
געהאט איין וילכערנע קרוין אויף דעם קאפ און אין דער האנד

15 איין שארפען ויכעל (שערפ). און איין אנדער מלאך איז ארויסגעגאנגען פאן דעם טעמפל און האט מיט איין הויכען קול געשריען צו דעם וואס ויצט אויף דעם וואלקען: שטרעק אויס דיין ויכעל (שערפ) און שנייד; ווייל עס איז געקומען דיא צייט פאן שניט, ווייל דער שניט פאן דער ערד איז טרוקען געווארען. און דער וואס ויצט אויף דעם וואלקען האט אויס-
 16 געשטרעקט זיין ויכעל (שערפ) צו דער ערד, און דיא ערד איז געשניטען געווארען. און איין אנדער מלאך איז ארויסגעגאנגען פאן דעם טעמפל, פאן הימל, אויך מיט איין שארפען ויכעל
 17 (שערפ). און איין אנדער מלאך, וואס האט מאכט איבער דעם פייער, איז ארויסגעגאנגען פאן דעם מזבח און מיט איין גרייסען געשריי האט ער גערופען צו דעם, וואס האט געהאט דעם שארפען ויכעל, און האט געזאגט, שטרעק אויס דיין שארפען ויכעל און שנייד אב דיא וויינטרויבען פאן דעם וויינשטאק פאן
 18 דער ערד; ווייל דיא וויינטרויבען זענען ציימיג. און דער מלאך האט אויסגעשטרעקט זיין ויכעל אויף דער ערד און האט אפגעשניטען דעם וויינשטאק פאן דער ערד און האט איהם
 19 געווארפען אין קעלטער פאן גאטטעס צארן. און דער קעלטער איז אויסער דער שטאדט אויסגעטראטען געווארען, און דאס בלוט פאן דעם קעלטער איז געקומען ביז צו דיא צויםען פאן דיא פערד איין שטרעקע פאן טויענד זעכס הונדערט אקערפלד.

טו און איך האב דערוועהן איין אנדערן צייכען אין הימל, גרויס און וואונדערליך: זיבען מלאכים האבען געהאט דיא זיבען לעצטע פלאנען אין וועלכע עס איז דערפילט געווארען
 2 דער צארען פאן גאטט. און איך האב געזעהען וויא איין גלעזערנעם ים געמישט מיט פייער, און דיא, וועלכע האבען מנצח געווען דיא חיה און איהר בילד און איהר צייכען און דעם צאל פאן איהר נאמען, זענען געשטאנען אויף דעם גלעזערנעם ים און האבען געהאלטען הארפען פאן גאטט. און האבען גע-
 3 זונגען דעם ליד פאן משה'ן דעם קנעכט פאן גאטט, און דעם ליד פאן דעם שעפס און האבען געזאגט: גרויס און וואונדערבאר

דיא אנפלעקונג פאן יוחנן טו טו

זענען דיינע מעשים, הערר, אלמעכטיגער נאט, גערעכט און
 אמת זענען דיינע וועגען, דוא קעניג פאן דיא הייליגע! ווער
 זאל פאר דיר קיין מורא האבן, הערר, און ניט לויפען דיין
 נאמען? דען דוא אליין ביסט הייליג, און אלע גוים וועלען
 קומען און ויך בוקען פאר דיר, ווייל דיינע משפטים זענען
 אנפלעקט געווארען. און דערנאך האב איך געזעהען, און זעה,
 עס האט זיך געעפענט דער טעמפל פאן דעם משכן העדות
 אין הימל. און עס זענען פאן דעם טעמפל ארויסגעגאנגען
 זיבען מלאכים, וואס האבען געהאט דיא זיבען פלאנען, און זיי
 זענען געווען אנגעטאן אין ריינעם און קלארען ליינאנד, און
 ארום דער ברוסט זענען זיי געווען ארוםגעארטעלט מיט
 גאלדערנע גארטלען. און איינע פאן דיא פיר חיות האט גע-
 געבען דיא זיבען מלאכים זיבען גאלדערנע שיסלען, פול מיט
 דעם צארן פאן נאט, וועלכער לעבט אין אלע עוויגקייט.
 און דער טעמפל איז אנגעפילט געווארען מיט רויך פאן
 נאטעס העררליכקייט און פאן זיין קראפט, און קיינער האט
 ניט געקענט אריינגעהן אין טעמפל, ביז עס האבען זיך ניט
 פאלענדעט דיא זיבען פלאנען פאן דיא זיבען מלאכים.
 און איך האב געהערט פאן דעם טעמפל איין הויכען קול, טו
 וואס האט געזאגט צו דיא זיבען מלאכים: געהט, און גיט אויס
 אויף דער ערד דיא זיבען שיסלען פאן נאטעס צארן. און דער
 ערשטער איז געגאנגען און האט אויסגעגאסען זיין שיסעל אויף
 דער ערד. און עס זענען ארויס געווען און שלעכטע בלאטערן אויף
 דיא מענשען, וועלכע האבען געהאט דעם צייכען פאן דער חיה
 און האבען זיך געבוקט צו איהר בילד. און דער צווייטער
 מלאך האט אויסגעגאסען זיין שיסעל אין ים, און עס איז גע-
 ווארען בלוט וויא פאן איין טויטען, און אלע לעבעדיגע בע-
 שעפענעס זענען געשטארבען אין ים. און דער דריטער מלאך
 האט אויסגעגאסען זיין שיסעל אין טייך און אין דיא וואסער-
 קוואלען, און עס איז געווארען בלוט. און איך האב געהערט
 וויא דער מלאך פאן דעם וואסער האט געזאגט: גערעכט
 ביסט דוא, הערר, וועלכער דוא ביסט, און ביסט געווען, און

6 ביסט הייליג, ווייל דוא האסט אזוי געמשפּט. דען זיי האבען
 פּערגאסען דאס בלוט פאן דיא הייליגע און דיא נביאים, האסט
 דוא זיי געגעבען צו טרינקען בלוט, זיי האבען עס פּערדינט.
 7 און איך האב געהערט איין אנדערן מלאך פאן דעם מזבח, וואס
 האט געזאגט: יא, הערר, אלמעכטיגער גאט, אמת און גע-
 8 רעכט זענען דייע משפּטים. און דער פירטער מלאך האט
 אויסגעגאסען זיין שיסעל אויף דער זאנע, און עס איז איהם
 9 געגעבען געווארען צו ברענגען מענשען מיט פייער. און דיא
 מענשען איז הייס געווארען פאר גרויס היץ, און זיי האבען גע-
 לעסטערט דעם נאמען פאן גאט, וועלכער האט מאכט איבער
 דיזע פלאנען, און זיי האבען קיין תשובה ניט געטאן איהם אב
 10 צוגעגעבן איין שבח. און דער פינפטער מלאך האט אויס-
 געגאסען זיין שיסעל אויף דעם שטול פאן דער חיה, און איהר
 מלוכה איז פינסטער געווארען, און זיי האבען זייערע צונגען
 11 געביסען פאר שמערצען. און זיי האבען געלעסטערט גאט
 פאן הימעל פאר זייערע שמערצען און בלאטערן, און זיי האבען
 12 קיין תשובה ניט געטאן פאן זייערע מעשים. און דער זעקסטער
 מלאך האט אויסגעגאסען זיין שיסעל אין דעם גרויסען טייד
 פּרת, און דיא וואסער איז אין איהם אויסגעטריקענט געווארען,
 13 כדי אנצוגרייטען איין וועג פאר דיא קעניגע פאן מזרח, און איך
 האב געזעהען ארויסגעהען פאן דעם מויל פאן דעם שלאנג, און
 פאן מויל פאן דער חיה, און פאן דעם מויל פאן דעם פאלשען
 14 נביא, דריי אנגריינע גייסטער, אזוי וויא פראשען, דאס זענען
 רוחות פאן שדים; וואס טהוען צייכען, זיי געהען ארויס צו דיא
 קעניגע פאן דער ערד, און פאן דער גאנצער וועלט, זיי זאלען
 זיי פּערוואמלען צו דער מלחמה, אין דעם גרויסען טאג פאן גאט
 15 דעם אלמעכטיגען. זעה, איך קום וויא איין גנב, זעליג איז דער,
 וועלכער וואכט און האלט אנגעגרייט זיינע קליידער, ער זאל
 16 ניט געהען נאקעט, און מען זאל ניט זעהען זיין שאנדע. און ער
 האט זיי איינגעוואמעלט אויף איין אָרט. וואס הייסט אויף
 17 העברייש: הר-מגדון. און דער זיבעטער מלאך האט אויס-
 געגאסען זיין שיסעל אין דער לופטען, און פאן דעם טעמפל

פאן מ'הראן, איז ארויסגעגאנגען איין הויכער קול, וואס האט
 געזאגט: עס איז געשעהען! און עס איז געווארען בליצען, דונערן
 און קולות; און עס איז געווארען איין גרויסע ערד ציטערנעס,
 וועלכע עס איז נאך ניט געווען, פאן דער צייט וואס מענטשען
 זענען אויף דער ערד, אזוי איין ערדציטערנעס, אזוי גרויס.
 און דיא גרויסע שטאט איז צוטיילט געווארען אויף דריי מ'הייל,
 און דיא שטעט פאן דיא גוים זענען געפאלען, און דיא גרויסע
 בבל איז געדאכט געווארען פאר נאטט, ער זאל איהר געבען
 דעם בעכער פאן דעם וויין פאן ויין גרימזארען, און אלע
 אינוועלן זענען אנועקגעלאפען, און עס זענען קיין בערג ניט גע-
 פונען געווארען, און איין האגעל, גרויס וויא פונט-שטיקער,
 איז פאן דעם הימעל געפאלען אויף מענטשען, און דיא מענטשען
 האבען געלעסטערט נאטט פאר דעם פלאג פאן דעם האגעל,
 ווייל ויין פלאג איז געווען זעהר גרויס.

און עס איז געקומען איינער פאן דיא זיבען מלאכים, וועלכע יז
 האבען געהאט דיא זיבען שיסלען, און האט מיט מיר גערעט
 און געזאגט: קום, איך וועל דיר ווייזען דעם פסק פאן דער
 גרויסער זונה, וועלכע ויצט אויף פילע וואסערן; מיט איהר
 האבען מונה געווען דיא קעניגע פאן דער ערד, און מיט דעם וויין
 פאן איהר זנות האבען זיך אנגעטרונקען דיא, וואס וויינען אויף
 דער ערד. און ער האט מיד אין דעם גייסט געבראכט אין דער
 וויסמע, און איך האב געזעהען איין פרוי זיצען אויף איין פורפור-
 רויטע חיה, פול מיט געמען פאן לעסטערונג, מיט זיבען קעפ
 און זעהען הערנער. און דיא פרוי איז געווען אנגעטאן אין פורפור
 און אין רויטע פארבאן בענאלדעט מיט נאלד, מ'הייערע שטיינער און
 פערל; און האט אין איהר האנד געהאלטען איין גאלדערנעס
 בעכער, וועלכער איז געווען פול מיט אונזוירדיגקייטען און
 אונריינקייט פאן איהר זנות. און אויף איהר שטערן איז געווען
 געשריבען דער נאמען, דער סוד, פאן דער גרויסער בבל, דיא
 מוסער פאן זנות און אונזוירדיגקייטען אויף דער ערד. און איך
 האב געזעהען דאס דיא פרוי איז געווען אנגעטרונקען מיט דעם
 בלוט פאן דיא הייליגע, און מיט דעם בלוט פאן דיא עדות פאן

ישוע. און איך האב מיך זעהר געוואונדערט, וואס איך האב איהר
 7 געזעהען. און דער מלאך האט צו מיר געזאגט: וואס וואונדערסט
 דוא זיך? איך וועל דיר זאגען דעם סוד פאן דער פרוי און פאן
 דער חיה, וואס טראגט זיא און האט זיבען קעפ און צעהען
 8 הערנער. דיא חיה, וועלכע דוא האסט געזעהען, איז געווען, און
 איז ניטא, און וועט ווידער קומען פאן דעם אבגורנד און געהען
 צום פארדארפענעם, און עס וועלען זיך פערוואונדערן דיא, וועלכע
 וויינען אויף דער, וואס וויערע נעמען זענען ניט פערשריבען אין
 דעם בוך פאן לעבען פאן אנפאנג פאן דער וועלט, ווען זיי וועלען
 זעהען דיא חיה, וועלכע איז געווען, און איז ניטא, און איז דאך.
 9 דאס איז דער וינען נאך דער חכמה, דיא זיבען קעפ זענען
 10 זיבען בערג, וואס דיא פרוי זיצט אויף זיי. אויך זענען דאס
 זיבען קעניגע, פינף זענען געפאלען, איינער איז דא, און דער
 אנדערער איז נאך ניט געקומען, און ווען ער וועט קומען, וועט
 11 ער בלייבען איין קורצע צייט. און דיא חיה, וועלכע איז געווען,
 און איז ניטא, איז דיא אכטע, און איז פון דיא זיבען, און געהט
 12 אין פארדארפענעם. און דיא צעהען הערנער, וועלכע דוא
 האסט געזעהען, זענען צעהען קעניגע, וועלכע האבען נאך קיין
 קעניגרייך געקומען; אבער זיי וועלען געקומען דיא מאכט מיט
 13 דער חיה וויא קעניגע אויף איין שעה. זיי האבען איינע
 געדאנקען, און וועלען איבערגעבען וויער קראפט און מאכט
 14 דער חיה. דויע וועלען מלחמה האלטען מיט דעם שעפס, און
 דער שעפס וועט זיי איינגעהמען; ווייל עס איז איין הערר איבער
 אלע העררן און איין קעניג איבער אלע קעניגע, און דיא וועלכע זענען
 מיט איהם זענען גערופענע, אויס דערנועהלטע און גלייביגע.
 15 און ער האט מיר געזאגט: דיא וואסער, וועלכע דוא האסט
 געזעהען, וואו דיא זונה זיצט, זענען פעלקער, און קהלות, און
 16 גוים, און לשונות. און דיא צעהען הערנער, וועלכע דוא האסט
 געזעהען אויף דער חיה, וועלען דיא זונה פיינד האבען, און
 וועלען זיא מאכען וויסט און נאקעט, און וועלען איהר פלייש
 17 עסען און וועלען זיא פערברענען אין פייער. ווייל נאטט האט
 זיי אריינגעגעבען אין הארצען צו טאן וויין געדאנקען, און צו טאן

דיא אנפלעקונג פאן יוחנן יו יח

איינערליי געדאנקען, און איבערגעבען איהר מלוכה דער חיה, ביז דיא
ווערטער גאטמטעס וועלען דערפילט ווערען. און דיא פרוי, 18
וועלכע דוא האסט געזעהען, איז דיא גרויסע שטארק, וואס
הערשט איבער דיא קעניגע פאן דער ערד.
דערנאך האב איך דערוועהן איין אנדערען מלאך, אראפ- יח
קומענדיג פאן הימעל און האט געהאט איין גרויסע מאכט, דיא
ערד איז בעלייכטעט געווארען פאן וויין העררליכקייט. און ער 2
האט שטארק געשריען מיט איין הויכען קול און געזאגט: גע-
פאלען, געפאלען איז, בכל דיא גרויסע וונה, און איז געווארען איין
וויינונג פאן שדים, און איין בעהעלטענעס פאן אלע אויגריינע
גייסטער, איין בעהעלטענעס פאן אלע אויגריינע און פינדליכע
פעגלען. דען פאן דעם צארענדיגען וויין פאן איהר ונות האבען
געטוינקען אלע גוים. און דיא מלכים פאן דער ערד האבען 3
מיט איהר מונה געווען, און דיא סוחרים פאן דער ערד זענען
רייך געווארען פאן איהרע גרויסע תענוגים. און איך האב 4
דערהערט איין אנדערען קול פאן הימעל וואס האט געזאגט:
געהט ארויס פאן איהר, מיין פאלק, כדי איהר זאלט ניט
האבען קיין טייל אין איהרע זינדע, כדי איהר זאלט ניט מקבל
זיין עטוואס פאן איהרע פלאנען. דען איהרע זינד דערגרייכען 5
ביז צום הימעל, און גאטט געדענקט איהרע עברות. בעצאלט 6
איהר, אזוי וויא זיא האט אייך בעצאלט, און טהוט איהר
דאפעלט פאר איהרע מעשים; אין דעם בעכער, וואס זיא האט
אייך איינגעגאסען, גיסט איהר דאפעלט אן. וויא פיל זיא האט 7
זיך העררליך געמאכט, און איהר מוטהוויילען געהאט, אזוי פיל
זאלט איהר בעצאהלען איהר מיט יסורים און ליידען, ווייל זיא
האט אין איהר הארצען געזאגט: איך וויל וויא איין מלכה, איך
בין ניט קיין אלמנה און וועל ניט זעהען קיין טרויער. דעריבער 8
וועט אין איין טאג אויף איהר קומען פלאנען, טויט, לייד און
הונגער; מיט פייער וועט זיא פערברענט ווערען. דען שטארק
איז גאטט דער הערר, וואס וועט זיא משפטן. און עס וועלען 9
איבער איהר וויינען און קלאגען דיא מלכים פאן דער ערד,
וועלכע האבען מיט איהר מונה געווען און זיך מיט איהר

תַּעֲנוּגִים אֲנֶנְעִמָאן, ווען זיי וועלען דערזעהען דעם רויד פֿאן איהר
 10 שְׂרִיפָה. און וועלען שטעהען פֿאן ווייטענס פֿאר דער מורא
 פֿאן איהרע יסורים, און וועלען זאגען: וועה, וועה איז צו דיר,
 דוא גרויסע שטאדט פֿבל, דוא שטארקע שטאדט! דיין משפט
 11 איז געקומען אין איין שעה. און דיא סוחרים פֿאן דער ערד
 וועלען וויינען און קלאגען איבער איהר, ווייל קיינער וועט שוין
 12 זייער סחורה ניט קויפען. סחורה פֿאן גאלע און וילבער, פֿאן
 טהייערע שטיינער, און פֿאן פֿערל, און פֿיינע ליינוואנד, פֿאן
 פֿורפור, זייד, און רויטע שטאף, און אלע טהויא האלץ, און
 אלערליי פֿלים פֿאן העלפענביין, און אלערליי פֿלים פֿאן
 13 טהייערע האלץ, פֿאן קופער, און אייזען און מאַרמארשטיין. און
 צימרינג, און קטרת, און מר, און וויריד, און וויין, און אייל,
 און מעהל, און וויין, און בהמות, און שאף, און פֿערד, און
 14 וועגען, און קנעכט און נשמות פֿאן מענשען. און דיא פֿירות,
 נאך וועלכע דיין זעעלע האט געלויסט, זענען פֿאן דיר אנוועק,
 און אלע פֿליטערלאך און גלאנץ איז פֿאן דיר פֿערלארען, דוא
 15 וועסט עס מעהר ניט געפינען. דיא הענדלער פֿאן דינע סחורה,
 וועלכע זענען פֿאן איהר רייד געווארען, וועלען שטעהען פֿאן
 דער ווייטענס פֿאר מורא פֿאן איהרע יסורים, זיי וועלען וויינען
 16 און קלאגען, און זאגען: וועה, וועה, דיא גראסע שטאדט, וואס
 איז געווען בעקליידעט מיט זייד, און פֿורפור, און אין רויטער
 זייד, און וואס עס איז געווען פֿארגאלדעט מיט גאלד און
 17 טהייערע שטיינער, און פֿערל! דען אין איין שעה איז פֿאר-
 וויסטעט געווארען אזוי איין רייכטהום, און אלע שיפֿסהערן
 און דיא וואס ארבייטען אויף דיא שיפען, און שיפֿסלייט, און דיא
 וואס ארבייטען אויף דעם ים, זענען געשטאנען פֿאן ווייטענס;
 18 און ווען זיי האבען געזעהען דעם רויד פֿאן איהר שריפה האבען
 זיי געשריען און געזאגט: וואס פֿאר איין שטאדט איז גלייך צו
 19 דער גרויסער שטאדט! און זיי האבען געווארפען שטויב אויף
 זייערע קעפֿ, און זיי האבען געשריען, וויינענדיג און קלאגענדיג, און
 געזאגט: וועה, וועה, איז דיר, דוא גרויסע שטאדט, אין וועלכער עס
 זינען אלע רייד געווארען, וועלכע האבען געהאט שיפען אין ים,

דיא אנפלעקונג פאן יוחנן יח יט

פאן איהרע סחורה! דען דוא ביסט אין איין שעה וויסט געווארען. פריי
 זיך איבער ויא. הימלעל און איהר הייליגע אפאסטעל און נביאים; ווייל
 נאטט האט אייער משפט אין איהר געטאן. און איין שטארקער
 מלאך האט אויפגעהויבען איין גרויסען שטיין, וויא איין מיל-
 שטיין, און האט איהם געווארפען אין ים אריין, און האט
 געזאגט: אזוי וועט מיט איין שטורם דיא גרויסע שטאדט בכל
 פערווארפען ווערען, און וועט זיך מעהר נישט געפינען. און דיא
 שטימען פאן דיא זינגערס, און פידלערס, פאן שפילער אויף
 פייפעלעך און טרוממייטען זאלען אין דיר מעהר נישט געהערט
 ווערען; עס וועט אין דיר מעהר קיין קינגלער נישט זיין, און
 קיין מלאכה, און דער קול פאן מילשטיינער זאל אין דיר
 מעהר נישט געהערט ווערען. און דאס ליכט פאן לייכטער
 וועט אין דיר מעהר נישט לייכטען, און דיא שטימען פאן חתן
 און בלה וועלען אין דיר מעהר נישט געהערט ווערען; דען
 זיינע סוחרים זענען געווען דיא שררות פאן דער ערד, און
 דורך זיין בשותף זענען אין טעות געוועזען אלע גוים. און אין
 איהר איז געפונען געווארען דאס בלוט פאן דיא נביאים און
 הייליגע, און פאן אלעמען, וועלכע זענען אוימגעבראכט געווארען
 אויף דער ערד.

דערנאך האב איך דערהערט אין הימלעל איין הויכען קול, יט
 פאן פיל פאלק וועלכעס האט געזאגט: הללויה! הילף און לויב, און
 כבוד און קראפט זאל זיין צו אונזערען נאטט, אונזערען הערן. ווייל
 זיינע משפטים זענען אמת און גערעכט, ווייל ער האט פער'משפט
 דיא גרויסע זונה, וואס האט פערדארפען דיא ערד מיט איהר
 זנות, און האט פאן איהר האנד נוקם געוועזען דאס בלוט פאן
 זיינע קנעכט. און זיי האבען צום צווייטען מאל געזאגט: הללויה!
 און איהר רויך געהט פאן עוויגקייט צו עוויגקייט. און דיא פיר
 און צוואנציג זקנים און דיא פיר חיות זיינען אנדערגעפאלען,
 און האבען זיך געבוקט צו נאטט, וואס זיצט אויף דעם שטול
 און געזאגט: אמן. הללויה! און פאן דעם שטול איז ארויס איין
 קול און האט געזאגט: לויבט אונזערען נאטט, אלע זיינע קנעכט
 און דיא וועלכע האבען פאר איהם מורא, קליין און גרויס.

- 6 און איך האב געהערט איין קול פאן פיל פאלק, וויא איין קול
פאן פיל וואסערן, וויא איין קול פאן שטארקע דונערן,
וועלכער האט געזאגט: הללויה! דער אלמעכטיגער גאט האט
7 דיא מלוכה איינגענומען. לאזען מיר זיך פרייען און פריילאך
זיין, און איהם פֿבוד אָפּגעבען, דען עס איז געקומען דיא חתונה
8 פאן דעם שעפס און זיין ווייב האט זיך צוגעגרייט, און עס
איז איהר געגעבען געווארען אנצוטאן זיך אין ריינע און שענע
ליינוואנד; דיא ליינוואנד אָבער איז דיא גערעכטיגקייט פאן דיא
9 הייליגע. און ער האט מיר געזאגט: שרייב: זעליג זענען דיא,
וועלכע זענען גערופען צו דער חתונה-מאליצייט פאן דעם
שעפס. און ער האט מיר געזאגט: דויע זענען דיא אמת'ע
10 ווערטער פאן גאט, און איך בין געפאלען צו זיינע פיס איהם
זיך צו בוקען, און ער האט צו מיר געזאגט: טהו דאס ניט,
איך בין איין קנעכט וויא דוא און זיינע ברידער, וועלכע האבען
דיא עדות פאן ישוע'ן, צו גאט זאלסט דוא זיך בוקען; ווייל
11 דיא עדות פאן ישוע'ן איז דער גייסט פאן גבואה, און איך
האב דערוועהן איין אָפּענעם הימעל; און זעה, עס איז איין
ווייסער פֿערד און דער וואס זיצט אויף איהם הייסט געטרייער
און אמת'ער, וואס משפט און האלט מלחמה מיט גערעכטיג-
12 קייט, און זיינע אויגען זענען געווען וויא איין פלאמפֿייער, און
אויף זיין קאפ זענען געווען פיל קרוינען; און ער האט געהאט
איין גאמען אָנגעשריבען, וועלכען קיינער האט ניט געוואוסט,
13 אויסער איהם אליין, און ער איז געווען אָנגעטאן אין איין
קלייד בעשפּריצט מיט בלוט; און זיין גאמען הייסט: דאס
14 ווארט פאן גאט, און דיא חילות פאן הימעל זענען איהם
גאָנגעגאנגען אויף ווייסע פֿערד, אָנגעטאן אין ריינע און ווייסע
15 ליינוואנד, און פאן זיין מויל איז ארויסגעגאנגען איין שאַרפֿער
שווערד צו שלאָגען דער מיט דיא גוים; און ער וועט העררשען
איבער זיי מיט איין אייזערנע רוסה, און ער מרעט דעם
וויינקעלטער פאן דעם גרימזארען פאן דעם אלמעכטיגן
16 גאט, און אויף זיין קלייד און אויף דער ווייט איז אָנגעשריבען
איין גאמען: איין קעניג איבער אלע קעניגע, און איין הערר

דיא אנפלעקונג פאן יוחנן יט כ

איבער אלע העררן. און איך האב געזעהען איין מלאך
 שטעהען אין דער זאנע; און ער האט געשריען מיט איין הויכען
 קול און געזאגט צו אלע פעגלען, וועלכע פליהען אונטער דעם
 הימעל: קומט, און פערזאמעלט אייך צו דעם גרויסען מאהל-
 צייט פאן גאט. כדי איהר זאלט עסען דאס פלייש פאן
 קעניגע און הויפטלייט, און דאס פלייש פאן גבורים, און פאן
 פערד און פאן דיא, וועלכע רייטען אויף זיי, דאס פלייש פאן
 פרייע און קנעכט, פאן גרויסע און קליינע. און איך האב
 געזעהען צוניפגעזאמעלט דיא חיה און דיא קעניגע פאן דער
 ערד און וויערע חילות, מלחמה צו האלטען, מיט דעם וואס
 איז געזעסען אויף דעם פערד, און מיט זיין חיל. און דיא חיה
 איז איינגענומען געווארען און מיט איהר דער פאלשער גביא,
 וועלכער האט פאר איהר צייכען געמאכט, מיט וועלכע ער
 האט פערפירט דיא, וועלכע האבען אנגענומען דעם צייכען
 פאן דער חיה און האבען זיך געבוקט צו איהר בילד. און זיי
 זענען ביידע לעבעדיגערהייט אריינגעווארפען געווארען אין
 איין פייערדיגען ים וואס ברענט מיט שוועבעל. און דיא
 איבעריגע זענען געטייטעט געווארען מיט דעם שווערד וואס
 איז ארויסגעגאנגען פאן דעם מויל פאן דעם, וועלכער איז געזעסען
 אויף דעם פערד; און אלע פעגלען זיינען זאט געווארען מיט
 זייער פלייש.

און איך האב געזעהען איין מלאך אראפקומען פאן הימעל, כ
 וואס האט געהאט דעם שליסעל פאן דעם אבגרונד, און איין
 גרויסע קייט איז זיין האנד. און ער האט אנגענומען דעם שלאנג,
 דעם אלטען שלאנג, וועלכער איז דער מייפעל און דער שטן,
 און האט איהם געבונדען אויף טויזענד יאהר. און ער האט איהם
 אראפגעווארפען אין אבגרונד און פערשלאסען און געלעגט
 איבער איהם איין חתימה, כדי ער זאל מעהר נישט פערפיהרען
 דיא גוים, ביז עס וועט פאלענדעט ווערען ווערען טויזענד יאהר;
 און דער נאך מוז ער פריי ווערען אויף איין קורצער צייט. און
 איך האב געזעהען שטולען, און זיי האבען זיך אויף זיי געזעצט,
 און זיי איז געגעבען געווארען צו משפטן; און דיא נשמות פאן

דיא, וועלכע זענען געקעמט געווארען פאר דיא עדות פאן ישוע
און פאר דעם ווארט פאן גאטט און דיא, וועלכע האבען זיך ניט
געבוקט צו דער חיה, אויך ניט צו איהר בילד, און האבען ניט
גענומען דעם צייכען אויף זייער שטערן און אויף זייער האנד,
זיי זענען לעבענדיג געווארען און האבען געהערשט מיט דעם
5 משיח'ן מויענד יאהר. דיא איבעריגע מויטע אבער זענען ניט
וידער לעבענדיג געווארען, ביז עס וועלען פאלענדעט ווערען
6 מויענד יאהר. דאס איז דיא ערשטע אויפשטעהונג. זעליג און
הייליג איז דער, וואס האט איין חלק אין דער ערשטער אויפ-
שטעהונג; איבער זיי וועט דער צווייטער מויט קיין מאכט ניט
האבען, נור זיי וועלען זיין כהנים פאן גאטט און פאן משיח'ן, און
7 זיי וועלען מיט איהם העררשען מויענד יאהר. און ווען עס וועלען
פאלענדעט ווערען מויענד יאהר, אזוי וועט דער שטן פריי
8 ווערען פאן זיין געפיינגענעם, און ער וועט ארויסגעהען, צו
פערפיהרען דיא גוים, וועלכע געפינען זיך אין דיא פיר עקען
פאן דער ערד, גוג ומגוג, און וועט זיי איינזאמלען צו איין
מלחמה, און זייער צאהל איז וויא דער זאמד פאן דעם ים.
9 און זיי זענען ארויסגעגאנגען אויף דער ברייט פאן דער ערד, און
האבען ארומגערינגעלט דעם לאנער פאן דיא הייליגע און דיא
געליבטע שטאדט. און איין פייער איז אראבגעפאלען פאן הימעל
10 פאן גאטט, און האט זיי פערברענט. און דער שטן, וואס האט
זיי פערפיהרט, איז אריינגעווארפען געווארען אין איין ים פאן
פייער און שוועבעל, וואו עס געפינען זיך דיא חיה און דער
פאלשער נביא; און זיי וועלען געמאטערט ווערען טאג און נאכט,
11 פאן עוויגקייט צו עוויגקייט. און איך האב געזעהען איין גרויסען
וויסען שטול, און דעם וואס איז דארויף געזעסען, פאר וועלכענעם
פנים דיא ערד און דיא הימעל זיינען אנטלאפען געווארען, און
12 עס האט זיך פאר זיי קיין ארט ניט געפונען. און איך האב
געזעהען מויטע, קליין און גרויס, שטעהען פאר גאטט; און ביכער
זענען געעפענט געווארען, און איין אנדער בוך איז געעפענט גע-
ווארען, וועלכער איז דאס בוך פאן לעבען. און דיא מויטע זענען
גע'משפט געווארען נאך דער שריפט, וועלכע איז אין דיא ביכער,

- נאך וויערע מעשים. און דער ים האט אָבעגעבען דיא מויער, 13
וועלכע זענען אין איהם געווען; און דער מוים און דיא העל האבען
אָבעגעבען דיא מויער, וועלכע זענען אין ווי געווען; און יעדערער
איז גע'משפט געווארען נאך ווינע מעשים. און דער מוים און 14
דיא העל זענען אריינגעווארפען געווארען אין דעם פייערדיגען ים.
דאס איז דער צווייטער מוים. און ווער עס איז ניט געפונען 15
געווארען פערשריבען אין דעם בוך פאן לעבען. דער איז אריינגע
געווארפען געווארען אין דעם פייערדיגען ים.
- און איך האב געזעהען איין גייען הימעל און איין גייע ערד. כא
דען דער ערשטער הימעל און דיא ערשטע ערד זענען פער-
גאנגען געווארען, און דער ים איז מעהר ניט דא. און איך יוחנן 2
האב געזעהען דיא הייליגע שטאדט, דאס גייע ירושלים, אראב
קומען פאן גאט פאן דעם הימעל, אָנגעברייט וויא איין פלח,
וועלכע איז אויסגעפונצט פאר איהר מאן. און איך האב 3
דערהערט איין הויכען קול פאן דעם הימעל רעדען: זעה, איין
משכן פאן גאט איז ביי דיא מענשען; און ער וועט ביי ווי
ווינען. ווי וועלען וויין פאלק וויין און גאט אליין, וועט וויין וויער
גאט; און גאט וועט אָבווישען אלע טרערען פאן וויערע 4
אויגען; און דער מוים וועט מעהר ניט וויין. ניט קיין לייד, ניט
קיין געשריי, קיין שמערצען וועט מעהר ניט וויין; ווייל דיא
ערשטע איז פערגאנגען. און דער וואס ויצט אויף דעם שטול 5
האט געזאגט: זעה, איך מאך אלץ ניי. און זאגט צו מיר:
שרייב, דען דיוע ווערמער זענען אמת און בעגלייבט. און ער 6
האט מיר געזאגט: עס איז געשעהען. איך בין דער אלף און
דער תיו, דער אנפאנג און דער סוף. דעם דארשמיגען וועל
איך אומזיסט געבען פאן דעם קוואל פאן לעבעדיגען וואסער.
ווער עס וועט איינגעהמען, דער וועט אלץ ירשענען, און איך 7
וועל איהם וויין איין גאט, און ער וועט וויין מיין וואהן. אָבער 8
דיא, וועלכע האבען מורא און אונגלייביגע און אומוויידיגע און
רוצחים און גאפנים און מכשפים און געצענדיגער און אלע
ליגנער, וויער טייל וועט וויין אין דעם ים, וועלכער ברענט מיט
פייער און שוועבעל. דאס איז דער צווייטער מוים. און עס 9

- איז צו מיר געקומען איינער פאן דיא זיבען מלאכים, וועלכע האבען זיבען שיסלען אנגעפילט מיט דיא זיבען לעצטע פלאנען, און האט מיר געזאגט: קום, איך וועל דיר ווייזען דיא פרויא, דיא פלה פאן דעם שעפס. און ער האט מיך אין גייסט ארויפגעפיהרט אויף איין גרויסען און הויכען בארג, און האט מיר געוויזען דיא גרויסע שטאט, דיא הייליגע ירושלים, וואס איז אראפגעקומען פאן דעם הימעל פאן גאט; און זיא האט געהאט דיא העררליכקייט פאן גאט, און איהר ליכט איז געווען גלייך צום מיהייערשטען עדעלשטיין, וויא איין קריסטאל פאן יאספס. און זיא האט געהאט איין גרויסע און הויכע מויער, און האט געהאט צוועלף טהויערן און אויף זיי צוועלף מלאכים, און אויף דיא טהויערן זענען געווען אנגעשריבען דיא נעמען, פאן דיא צוועלף שבטים פאן ישראל, פאן מורחזיט דריי טהויערן, פאן צפוןזייט דריי טהויערן, פאן דרוםזייט דריי טהויערן, און פאן מעריבזייט דריי טהויערן. און דער מויער פאן דער שטאט האט געהאט צוועלף גרונדשטיינער, און אויף זיי זענען געווען דיא נעמען פאן דיא צוועלף אפאסטעל פאן דעם שעפס. און דער וואס האט מיט מיר גערעט, האט געהאט איין גילדערנעם ראהר, אויס צו מעסטען דיא שטאט און איהרע טהויערן און איהרע מויערן. און דיא שטאט איז פירעקיג, און דיא לענג גלייך וויא דיא ברייט. און ער האט דיא שטאט געמאסטען מיט דעם ראהר אויף צוועלף טויזענד אקער. דיא לענג, דיא ברייט און דיא הויך זענען גלייך. און ער האט אויסגעמאסטען איהרע מויערן הונדערט פיר און פערציג איילען, וויא דיא מאס פאן איין מענשען, דאס איז נאך דער מאס פאן מלאך. און דיא מויערן איז געבויעט געווען פאן יאספס-שטיין און דיא שטאט פאן ריינעם גאלד, וויא ריינער גלאז. און דיא גרונדשטיינער פאן דער שטאט-מויער זענען געפוצט געווען מיט אלערליי מיהייערע שטיינער. דער ערשטער גרונדשטיין איז געווען איין יאספס-שטיין, דער צווייטער איין סאפיר, דער דריטער איין כאלצעדאן, און דער פירטער איין סמאראגד, און דער פינפטער איין סארדאניקס, דער זעקסטער איין סארדוס, 10

דיא אנפלעקונג פאן יוחנן כא כב

דער ויפעטער איין כריוואליט, דער אכטער איין בערילל, דער
נינטער איין מאפאו, דער צעהנטער איין כריוואפראם, דער
עלפטער איין היאצינט, דער צוועלפטער איין אמאמיסט. 21
דיא צוועלף טויערן זענען געווען צוועלף פערל, יעדער טויער
איז געווען פאן איין פערל; און דיא גאסען פאן דער שטאדט זענען
געווען פאן ריינעם גאלד, וויא גלאז וועלכע עס זעהט זיך דורך.
22
און איך האב דרינען קיין מעמפעל ניט געזעהען; ווייל דער
הערר, דער אלמעכטיגער גאט, איז איהר מעמפעל, און דער
שעפס. 23
און דיא שטאדט בעדארף ניט קיין זאנע און קיין
לכנה ווי זאלען זיא בעלייכטען; דען דיא העררליכקייט פאן
גאט בעלייכטעט זיא, און דער שעפס איז איהר ליכט. 24
און דיא גוים, וועלכע וועלען זעליג ווערען, וועלען געהן אין דעם
זעלבגען ליכט. און דיא קעניגע פאן דער ערד וועלען איהר
ברענגען ווייער העררליכקייט. 25
און איהרע טויערן וועלען ניט
פערשלאסען ווערען ביי טאג; ווייל עס וועט דארטען קיין נאכט
ניט זיין. 26
און מען וועט אין איהר אריינברענגען דיא העררליכ-
קייט און כבוד פאן דיא גוים. 27
און עס וועט אין איהר ניט
אריינקומען קיין אונרריגער, און ניט קיינער וואס מהוט אונ-
ווירדיגקייט און ליגען, נור דיא, וועלכע זענען פערשריבען אין
דעם לעבענסבוך פאן דעם שעפס.

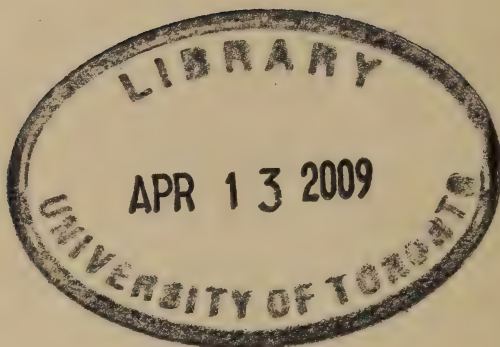
און ער האט מיר געוויזען איין קלארען טייך פאן לעבענ- 28
דיגען וואסער, קלאהר וויא קריסטאל; ער קומט ארויס פאן
גאטעס שטול און פאן דעם שעפס. 29
און אין מיטען גאס אויף
ביידע זייטען פאן דעם טייך איז געשטאנען דער בוים פאן
לעבען, וואס האט געטראגען צוועלפערליי פירות, און האט
געבראכט פרוכט יעדען מאנאט; און דיא בלעטער פאן דעם
בוים האבען געדינט צו היילען דיא גוים. 30
און עס וועט
מעהר קיין פערפלוקטעס ניט זיין; נור דער שטול פאן גאט
און פאן דעם שעפס וועט דארטען זיין; און זיינע קנעכט
וועלען איהם דינען. 31
און ווי וועלען זעהען זיין פנים; און זיין
נאמען וועט זיין אויף ווייער שטערן. 32
און עס וועט דארטען
קיין נאכט ניט זיין, און ווי בעדארפען ניט קיין בעלייכטער, און

דיא אנפלעקונג פאן יוחנן כב רצה

נישט דאס ליכט פאן דער זאנע; ווייל דער הערר גאט
 לייכט ווי, און ווי וועלען העררשען פאן עוויגקייט צו עוויגקייט.
 6 און ער האט מיר געזאגט: דינע ווערטער זענען זיכער און
 און אמת; און דער הערר גאט פאן דיא הייליגע נביאים, האט
 געשיקט זיין מלאך, צו ווייזען זיינע קנעכט, וואס עס מוז באלד
 7 געשעהען. זעה, איך קום באלד. זעליג איז דער, וואס האלט
 8 דיא ווערטער פאן דער נבואה פאן דינען ספר. און איך יוחנן
 בין עס, וועלכער עס האט דאס געהערט און געוועהען. און ווען
 איך האב עס געהערט און געוועהען, בין איך געפאלען צו דיא
 פיס פאן דעם מלאך, וואס האט מיר דאס געוויזען, איהם
 9 אנצוגעבעטען. און ער האט מיר געזאגט: זעה, דוא זאלסט
 דאס נישט טאן; ווייל איך בין איין מיט קנעכט פאן דיר און
 פאן דינע ברודער דיא נביאים, און פאן דיא, וועלכע האלטען
 10 דיא ווערטער פאן דינען ספר; בעט גאט אן. און ער האט
 מיר געזאגט: פערחתם ע נישט דיא ווערטער פאן דער נבואה
 11 פאן דינען ספר; ווייל דיא צייט איז נאהענט. ווער עס טהוט
 שלעכטעס, זאל נאך שלעכטעס טאן; דער אויגריינער, לאז
 נאך אויגריין וויין; דער צדיק אבער, זאל נאך צדקות טאן; און
 12 דער הייליגער, זאל נאך הייליג וויין. זעה, איך קום באלד, און
 מיין לויז איז מיט מיר. יעדען צו בעצאהלען, נאך זיינע מעשים.
 13 איך בין דער אלף און דער תיו, דער אנפאנג און דער סוף,
 14 דער ערשטער און דער לעצטער. זעליג זענען דיא, וועלכע
 האלטען זיינע געבאטע, כדי זיי זאלען האבען איין מאכט
 איבער דעם בוים פאן לעבען, און זיי זאלען דורך דיא טויערן
 15 אין שטאט אריינגעהן. דען פאן דרויסען זיינען הינד מבשפים
 נואפים רוצחים געצענדיגער און אלע, וועלכע האבען ליב
 16 און טהוען ליגען. איך יעזוס האב געשיקט מיין מלאך, אייך
 דינעם צו בעווייזען אין דיא געמיינדען. איך בין דער ווארצל
 פאן דער משפחה פאן דודן, דער ליכטיגער מארגענשטערען.
 17 און דער גייסט און דיא פלה זאנען: קום! און דער וואס
 הערט לאז זאנען: קום! און ווער עס איז דארשטיג זאל קומען;
 און ווער עס וויל, זאל אומזיסט געהמען וואסער פאן לעבען.

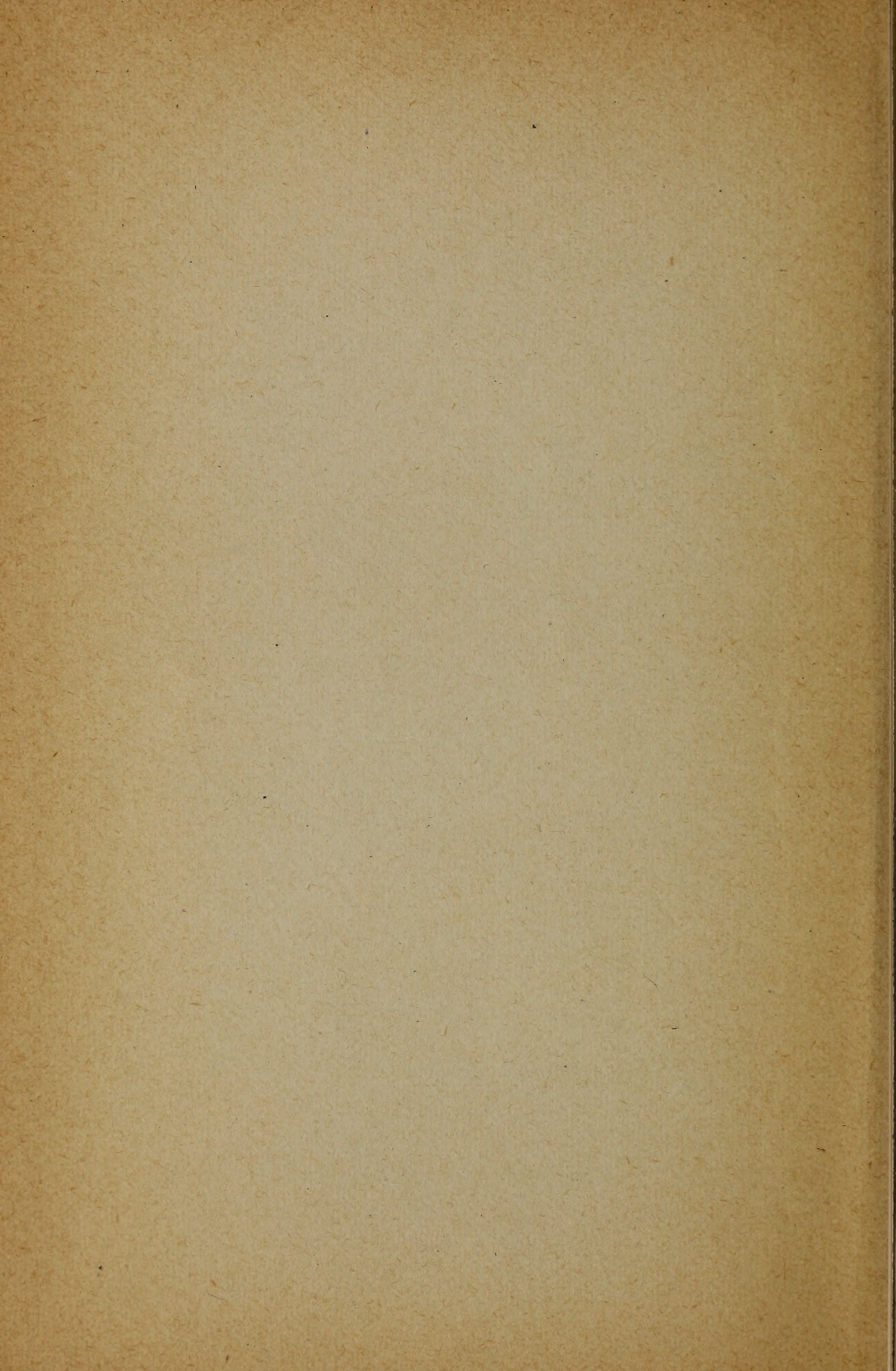
דיא אנפלעקונג פאן יוחנן כב

- איך זאג אבער אלעמען עדות, וועלכע הערען דיא ווערטער 18
פאן דער נבואה פאן דיוען ספר: דאס ווער עס וועט צו דעם
צוועצען, וועט איהם גאטט צוועצען דיא פלאנען, וואס זענען
געשריבען אין דיוען ספר. און ווען איינער וועט אראבנעהמען 19
פאן דיא ווערטער פאן דיוען ספר פאן דער נבואה, אזוי וועט
גאטט אוועקנעהמען ויין חלק פאן דעם בוך פאן לעבען און
פאן דער הייליגער שטאט און פאן דעם, וואס עס איז געשריבען
אין דיוען ספר. דער וואס זאגט עדות דארויף, זאגט: יא, איך 20
קום באלד. אמן. יא, קום, הערר ישוע! דיא גנאד פאן אווערען 21
העררן ישוע המשיח זאל ויין מיט אייך אלעמען! אמן.

3-1A

Presented to the
LIBRARIES *of the*
UNIVERSITY OF TORONTO
by
Sam Simchovitch

3 1761 08011418 4